

د قران کریم
د روستنی لسمی
برخی ترجمه

ISBN : 978-9960-59-085-1

www.tafseer.info

مسلمانان و روره او خوری په دی باندی پوه شه چه په مونږ باندی د څلورو مسئلو پېژندل واجب دی :

1 علم : چه هغه د الله تعالی، رسول الله ﷺ او د اسلام معرفت او پېژندل دی، ځکه چه په غیر د علم نه د الله تعالی بندگی او عبادت جایز ندی، او چا چه په غیر د علم نه د الله تعالی بندگی وکړه نو د هغی مصیر به گمراهی طرف ته وی، او په دغه کار کی د نصاری و سره مشابهت لری.

2 عمل : څوک چه علم وکړی او عمل پری ونکړی نو هغه د یهودو سره مشابهت لری، ځکه چه یهود عالمان وو لیکن په علم نی عمل نه کولو، او شیطان په مختلفو مکرونو او چلونو باندی انسان د علم نه متفر کوی او دا حيله او بهانه ورته بښی چه انسان د الله تعالی په نزد په جهل سره معذوره دی، او دا فکر نه کوی چه څوک علم حاصلولی شی او بیا نی پریردی نو په هغی باندی حجت او دلیل قایم شو، او دا د نوح ﷺ د قوم مکر او چل وو، لکه څرنګه چه الله تعالی د هغوی نه حکایت کوی : ﴿ جَعَلُوا أَعْيُنَهُمْ فِيءَ آذَانِهِمْ وَأَسْتَفْسُوا بُيُوتَهُمْ ﴾ (سورة نوح : 7). ترجمه: گر خوی دوی گوئی خپلی په غوړونو کی او پټوی خانونه خپل په جامو کی، دی لپاره چه حجت پری قایم نه شی .

3 د الله دین ته دعوت کول : ځکه چه عالمان او داعیان (دعوتگران) د پیغمبرانو علیهم السلام وارثان دی، د دی وجه نه چه کله بنی اسرایلو د دعوت کار پرېښوده نو الله تعالی پری لعنت وکړو، لکه څرنګه چه الله تعالی فرمائی : ﴿ كَانُوا لَا يَتَنَاهَوْنَ عَنْ مُنْكَرٍ فَعَلُوهُ لَبِئْسَ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ﴾ (سورة المائدة : 79). ترجمه: دوی خلک نه منع کول د ناروا کارونو نه چه کول به نی، ډیر ناکاره و هغه کار چه دوی کوو. د دعوت او د تعلیم مسئله فرض کفائی ده، که چیرته خنی کسان دعوت ته ادامه ورکړی نو ټول د گناه نه خلاص شول، او که ټول خلک دعوت پریردی نو ټول گناهګار دی .

4 صبر کول : یعنی په هغه تکلیفونو باندی صبر کول چه کوم د علم په طلب کولو کښی دی، او یا په دغی علم باندی د عمل کولو په وخت کی دی، او یا د دعوت کولو په لاره کی مخی ته راخی. ***** مونږ د جهل د ختمولو او د واجبی او ضروری علمونو د اسانتیا په هدف په دی مختصر کتاب کښی خنی هغی شرعی علمونو ته خای ورکړی دی چه زده کول نی تر ډیره حده پوری کفایت کوی، او د دی سره مو د قران کریم اخرنی دری سپیاری او دهغی تفسیر ته هم خای ورکړی دی ځکه چه دغه سپیاری باربار تکرار پیری، او (هغه څه چه ټول نه حاصل پری نواهم او ضروری خو نی باید پری ښودل شی).

* او مونږ په دغی کار کښی د نهایت زیات اختصار نه کار اخستی دی، او د رسول الله ﷺ صحیح احادیث مو پکښی راجمع کړی دی، او مونږ کمال ته د رسیدو دعوه نه کوو، ځکه چه کمال یواخی الله تعالی لره خاص دی، لیکن دا یو ناڅیزه محنت او کوشش دی، که چیرته حق او پر خای وی نو د الله تعالی له طرفه به وی، او که غلط او خطا وی نو دا به زمونږ او د شیطان له طرفه وی، الله او دهغه رسول ﷺ تری پاک دی، او الله تعالی دی په هغی انسان باندی رحم وکړی چه مونږ ته زمونږ خطاګانی او عیبونه د هدفمند او خیرخوا نقد او اعتراض په شکل په گوته کړی .

الله تعالی ته سوال کوو چه ټولو هغو ورونو ته نیک عوض او ثواب ورکړی چه د دی کتاب په تیارولو، یا چاپولو، یا تفسیمولو، او یا د هغی په لوستلو او ښوونی کښی یی برخه اخستی ده، الله تعالی دی د هغوی دغه عمل قبول کړی، او لوی اجر او ثواب دی ورله ورکړی .

داسلامی نړی ګڼو
عالمانو د دی کتاب
تزکیه او تایید کړی دی

څو راسم صفا او په نوو
معلوماتو باندی سنبل چاپ
د چاپ کال: جماد ثانی 1431هـ

دا کتاب وریا ورکول کیری
او خرڅول نی منع دی

تیروی مگر د ده لپاره پکار دی چه دغه وصیت نامه ورسره لیکلی وی) بخاری و مسلم روایت کوی، نو عبدالله بن عمر رضی الله عنهما فرمائی د کوم وخت نه چه ما د رسول الله صلی الله علیه و آله نه دا حدیث اوریدلی نو په ما باندی یوه شپه هم داسی نه ده تیره شوی چه ما پکښی وصیت نه وی لیکلی.

◀ **امام احمد رحمته الله فرمائی:** (ما هیخ یو حدیث نه دی لیکلی مگر ما پری عمل کری دی، تر دی چه ما دا حدیث واوریده چه نبی صلی الله علیه و آله بنکر ولگوه او بیائی (ابو طیبه) ته یو دینار ورکړه، نو ما هم بنکر ولگوه او بیائی می حجام (بنکر لگونگی) ته یو دینار ورکړ.

◀ **امام بخاری رحمته الله فرمائی:** (د کوم وخت نه چه ما واوریده چه غیبت حرام دی نو ما بیئا د چا غیبت نه دی کری. او زه دا امید لرم چه د الله تعالی سره په داسی حال کښی ملاقات وکړم چه د چا د غیبت کولو محاسبه راسره ونه کری).

◀ په حدیث کښی راغلی چه: (د هر لمانځه نه وروسته څوک ایه الكرسي ووائی نو د جنت ننوتلو نه به ئی هیخ شی منع نه کری مگر دا چه مر شی (یعنی چه مر شی نو فوراً به جنت ته ننوخی). نو امام ابن القیم رحمته الله فرمائی: (چه ما ته د شیخ الاسلام بن تیمیة رحمته الله: نه دا خبره رسیدلی ده چه هغه فرمائی چه ما د هیخ یوه لمانځه نه وروسته ایه الكرسي نه ده پرینی مگر په هیره سره).

✽ **د علم او عمل نه وروسته په تا باندی هغی څه ته دعوت ورکول لازمی دی چه الله تعالی تا ته بنودلی دی، خپل ځان او نور خلک باید د خیر نه محروم نه کری، نبی صلی الله علیه و آله فرمائی:** (څوک چه چاته خیر وښائی نو د ده لپاره د عمل کونکی په شان اجر دی) امام بیهقی په سنن کبری کښی روایت کوی، او همدا راز رسول الله صلی الله علیه و آله فرمائی: (**بہترین په تاسو کښی هغه کسان دی چه قران زده کوی او بیائی نورو ته ښائی**) بخاری روایت کوی، او همداراز رسول الله صلی الله علیه و آله فرمائی: (**زما نه دین ورسوی اگر که یو ایت هم وی**) بخاری روایت کوی، څومره چه ته د ښو کارونو نشرول کوی هغومره به خیر زیاتیری، او ستا اجر به هم زیاتیری، او ستا لپاره به په مسلسل توگه په ژوند او د مرگ نه وروسته نیکی جاری وی، رسول الله صلی الله علیه و آله فرمائی: (**کله چه انسان وفات شی نو عمل ئی ختم شی مگر دری شیان دی چه نه ختمیری، جاری صدقه او خیرات، او هغه علم چه خلکو ته پری فایده رسیری، او یا نیک بچی چه د مور او پلار لپاره دعاء کوی**) مسلم روایت کوی.

✽ **تبصره او وضاحت:** سوره فاتحه هره ورځ د (۱۷) ځلی نه زیات لوستل کیږی، چه مونږ پکښی د یهودو او د نصاری و د لاری نه پناه غواړو، لیکن بیئا هم مونږ د هغوی سره په کارونو کښی خپل ځان مشابه کوو: علم او پوهه پریردو نو نتیجه داسی چه عمل مو په جهالت سره شی، نو د گمراهانو نصاری و سره زمونږ مشابهت راشی، او یا علم کوو لیکن عمل پری نه کوو: نو د یهودو لعنتیانو سره زمونږ مشابهت راشی.

د الله تعالی نه سوال کوو چه مونږ او تاسو ټولو ته فایده مند علم او نیک عمل نصیب کری.

والله ورسوله أعلم، وصلى الله على سيدنا وحبينا محمد وعلى آله وصحبه أجمعين.

د قرآن کریم د لوستلو فضیلت

قران کریم د الله تعالی کلام دی، نو په نورو خبرو د دی فضیلت داسی دی لکه د الله تعالی فضیلت په خپل مخلوق باندی، او لوستل یی د ټولو هغه څه نه ډیر غوره دی چه ژبه پری خوځیری .

او د قران کریم د زده کولو ښودلو او لوستلو ډیر فضیلتونه ذکر شوی چه ځنی یی په لاندی ډول دی :

د قران د ښودلو فضیلت: رسول الله ﷺ فرمائی: « **خَيْرُكُمْ مَنْ تَعَلَّمَ الْقُرْآنَ وَعَلَّمَهُ** » البخاري. بهترین په تاسو کښی هغه څوک دی چه قران زده کوی او بیا یی نورو ته ښائی.

د قران کریم د لوستلو فضیلت: رسول الله ﷺ فرمائی: « **مَنْ قَرَأَ حَرْفًا مِنْ كِتَابِ اللَّهِ فَلَهُ بِهِ حَسَنَةٌ وَالْحَسَنَةُ بِعَشْرِ أَمْثَالِهَا** » الترمذي، څوک چه د قران کریم یو حرف ولولی نو د هغی لپاره یوه نیکی ده او نیکی یو په لسو باندی ده.

قران کریم د زده کولو حفظ کولو او د هغی په لوستلو کښی د مهارت حاصلولو فضیلت : رسول الله ﷺ فرمائی: « **مَثَلُ الَّذِي يَقْرَأُ الْقُرْآنَ وَهُوَ حَافِظٌ لَهُ مَعَ السَّفَرَةِ الْكِرَامِ الْبَرَّةِ، وَمَثَلُ الَّذِي يَقْرَأُ الْقُرْآنَ وَهُوَ يَتَعَاهَدُهُ وَهُوَ عَلَيْهِ شَدِيدٌ فَلَهُ أَجْرَانِ** » متفق علیه ، مثال د هغی کس چه قران کریم لولی په داسی حال کښی چه دهغی حافظ وی نو د نیکانو او عزتمندو ملایکو سره به وی، او مثال د هغی کس چه قران لولی او دیادولو کوشش یی کوی خو هغه ورته گران وی نو د هغی دوه اجره دی. او رسول الله ﷺ فرمائی: « **يُقَالُ لِرَبِّهِ الْقُرْآنِ: اقْرَأْ وَارْتَقِ وَرَتَلَ كَمَا كُنْتَ تَرْتَلُ فِي الدُّنْيَا فَإِنَّ مَنزِلَتَكَ عِنْدَ آخِرِ آيَةٍ تَقْرَأُ بِهَا** » الترمذي ، د قران کریم خاوند ته به وویلی شی: قران لوله او خپزه او په دمه (ارامه) یی لوله لکه څرنګه چه تا په دنیا کښی په دمه لوسته، یقینا ستا اخری منزل به هغه ځای وی چه ته پکښی اخری ایت ولولی.

علامه خطابی فرمائی: په اثر کښی راغلی چه د قران کریم ایاتونه د جنت د پورو (زینو) په اندازه دی، نو قاری ته به وویلی شی چه په پورو (زینو) د قران کریم د هغی ایاتونو په مقدار خپزه چه ته یی لولی، نو چا چه ټول قران ولوسته نو هغه به په اخرت کی د جنت په اعلی او اوچته پوری قادره شی، او که څوک د قران کریم لږه برخه ولولی نو هغه به د هغی په اندازه په پورو خپزی، نو د ده د ثواب به دده د لوستلو په اندازه وی.

د هغه انسان فضیلت چه بچی یی قران کریم زده کړی وی: رسول الله ﷺ فرمائی: « **مَنْ قَرَأَ الْقُرْآنَ وَتَعَلَّمَهُ وَعَمِلَ بِهِ أُلْبَسَ وَالِدَاهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ تَاجًا مِنْ نُورِ ضَوْؤِهِ مِثْلَ ضَوْءِ الشَّمْسِ، وَيُكْسَى وَالِدَاهُ حَلَّتَيْنِ لَا يَقُومُ لِهَمَا الدُّنْيَا، فَيَقُولَانِ: بِمِ كَسِينَا هَذِهِ؟ فَيَقَالُ: بِأَخَذِ وَلَدِكُمَا الْقُرْآنَ** » الحاکم ، چا چه قران کریم ولوستی او زده یی کړی او عمل پری وکړی، نو مور او پلار ته به یی په قیامت کښی داسی تاج په سرشی چه د لمر په شان به رڼا کوی، او داسی جامی به ورته واغوستلی شی، چه دا دنیا به دهغی قیمت نه شی پوره کولی، نو دوی به وائی چه دا جامی مونږ ته په څه باندی واغوستلی شوی؟ نو وبه ویلی شی: پدی سبب چی تاسو خپلو بچو ته قران ښودلی وو.

حافظ لپاره په ورځ د قیامت کښی د قران کریم شفاعت: رسول الله ﷺ فرمائی: « **اقْرءُوا الْقُرْآنَ فَإِنَّهُ يَأْتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ شَفِيعًا لِأَصْحَابِهِ** » مسلم ، قران ولولی ځکه چه دا په په ورځ د قیامت کښی د خپلو خاوندانو لپاره شفاعت کوی، او رسول الله ﷺ فرمائی: « **الصِّيَامُ وَالْقُرْآنُ يَشْفَعَانِ لِلْعَبْدِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ** ... » أحمد. روژه او قران به په ورځ د قیامت کښی د بنده لپاره شفاعت کوی.

د هغی خلکو اجر او فضیلت چه د قران کریم د لوستلو او زده کولو لپاره راجمع کیری: رسول الله ﷺ فرمائی: « **مَا اجْتَمَعَ قَوْمٌ فِي بَيْتٍ مِنْ بُيُوتِ اللَّهِ يَتْلُونَ كِتَابَ اللَّهِ وَيَتَدَارَسُونَهُ بَيْنَهُمْ** »

إِلَّا نَزَلَتْ عَلَيْهِمُ السَّكِينَةُ . وَعَشِيَّتَهُمُ الرَّحْمَةُ وَحَفَّتَهُمُ الْمَلَائِكَةُ وَذَكَرَهُمُ اللَّهُ فِيمَنْ عِنْدَهُ » أبو داود. نه راجع کیری یو قوم د الله په کور کښی چه د قران کریم تلاوت کوی او په خپل منځ کښی د هغی زده کره کوی مگر نازلیری په هغوی باندی سکون او اطمینان، او رحمتونه به پری چاپیره وی، او ملایکی پری وزری غوروی، او الله یی په هغه ټولی کښی یادوی چه د هغه سره دی.

د قران کریم لوستلو اداب: حافظ ابن کثیر د قران د لوستلو اداب ذکر کړی چه ځنی یی دا دی: د پاکی او طهارت په حالت کښی د قران تلاوت او یا د هغی مسه کول، د تلاوت نه مخکښی مسواک وهل، ښایسته جامی اغوستل، قبلی ته مخ کول، د (تثاوب) یعنی اسویلی په حالت کښی تلاوت نه کول، په بی ضرورته خبرو باندی به تلاوت نه بندوی، د تلاوت په وخت کښی باید ذهن او فکر حاضره وی، د بشارت په ایاتونو باندی وقف کول او د هغی سوال کول، او د تخویف (ویری) په ایاتونو باندی وقف کول او الله سره د هغی نه پناه غوښتل، او قران باید خلاص پری نږدی، او نه به پری د بره څه شی ایردی، لوستونکی باید د لوستلو په وخت کښی یو په بل باندی خپل اوزونه اوچت نه کړی، په بازارونو او د شور په ځایونو کښی باید د قران تلاوت ونه کړی.

قران باید څرنگه ولوستلی شی؟ د انس رضی الله عنه نه د رسول الله صلی الله علیه و آله د قراءت په هکله تپوس وشو نو هغه وویلی: رسول الله صلی الله علیه و آله به قران په مدونو سره تلاوت کول، کله چه به یی بسم الله الرحمن الرحیم لوسته نو په بسم الله به یی مد کولو، په الرحمن باندی به یی مد کولو. امام بخاری روایت کړیدی.

د قراءت د ثوابونو زیاتیدل: څوک چه خالص د الله تعالی لپاره د قران کریم تلاوت کوی نو هغه لره به اجر و نه ورکول کیری، لیکن څومره چه انسان د زره په حضور او پوهی سره تلاوت کوی، او په ایاتونو کښی تدبر او فکر کوی، نو اجر او ثواب نور هم زیاتیری، نو په یو حرف باندی د لسو نیکو نه نیولی تر (۷۰۰) نیکو پوری اجر ورکول کیری.

هغه مقدار چه په یوه شپه او ورځ کښی لوستلی کیری: د رسول الله صلی الله علیه و آله صحابه کرامو به هره ورځ د قران کریم څه حصه د خپل ځان لپاره مقرر کړی وه، او د یوی هفتی نه په کمه هغوی د قران په ختمولو باندی همیشوالی نه دی کړی، بلکه د دری ورځو نه په کمه د قران کریم د ختم نه منع راغلی ده.

نو ای عزتمنده وروره! د قران کریم په تلاوت باندی د وقت د تیروولو کوشش وکړه، او د خپل ځان لپاره هره ورځ یوه حصه مقرره کړه او په هیڅ حال یی مه پریرده، او هغه نیک عمل چه لږ او دوامداره وی د هغی ډیر عمل نه غوره دی چه همیشه لپاره نه وی، که ستا نه تلاوت هیر شی او یا تری اوده شی، نو سبا ورځ د هغی قضائی راوړه، رسول الله صلی الله علیه و آله فرمائی: « مَنْ نَامَ عَنْ حَرْفِهِ أَوْ عَنْ شَيْءٍ مِنْهُ فَقَرَأَهُ فِيمَا بَيْنَ صَلَاةِ الْفَجْرِ وَصَلَاةِ الظُّهْرِ كَتَبَ لَهُ كَأَنَّمَا قَرَأَهُ مِنَ اللَّيْلِ » مسلم، څوک چه د خپل حزب (مقررر حصه) او یا د څه حصی نه اوده پاتی شی او بیای یی د سهار او د ماسپینین د لمونځونو په منځ کښی ولولی نو ده لپاره به (هغه اجر) ولیکلی شی لکه چه ده د شپی دغه قران لوستلی وی. او د هغی کسانو له جملی څخه مه کیره چه قران پریردی او یا یی هیروی: لکه د قران کریم د تلاوت پرینودل، یا دهغی ترتیل (صفا ویل) او تدبر پرینودل، او یا پری عمل پرینودل، او یاپری دشفاء او علاج طلب کول پرینودل او یادلای نور.

سُورَةُ الْفَاتِحَةِ

دی سورت نه فاتحه وائی خُکّه چه د قران شروع پری کیری، او همدار ازی کونکی پری په لیکلو کبسی، او لوستونکی پری په لوستلو کبسی شروع کوی، او دا په نزول کبسی اولنی سورت نه دی، چا ویلی چه: دا مکی دی، او چا ویلی چه مدنی دی، دیته فاتحه الکتاب، أم الکتاب، سبع المثانی، سورة الحمد، سورة الصلاة، او الواقیة هم وائی، او په فضیلت کبسی ئی ډیر احادیث راغلی دی، یو ئی دا دی چه رسول الله ﷺ فرمایلی: « **الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ هِيَ السَّبْعُ الْمَثَانِي، وَالْقُرْآنُ الْعَظِيمُ الَّذِي أُوتِيَتْهُ** » البخاری وأحمد. الحمد لله دا اوه ایاتونه دی چه بار بار تکرار پیری، او دا هغه قران عظیم دی چه ماته راکری شوی دی. ﴿ **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ** ﴾ دا په ټولو سورتونو کبسی اولنی ایات نه دی، بلکه دا د دوو سورتونو په منخ کبسی د جداوالی لپاره علامه ده، لوستل ئی مستحب دی لیکن په سورت توبه کبسی ئی لوستل مکروه دی

① خاص په نوم د الله تعالی سره چه عام مهربانه دی او خاص مهربانه دی (مدد غواړم)

② ټول صفتونه د خدائی توب خاص الله لره دی چه پالونکی د ټول عالم دی

③ عام مهربانی والا دی او خاص رحم کونکی دی

④ واکدار د ورخی د بدلی دی

⑤ خاص تالره بندگی کوو مونږ او خاص ستا نه امداد غواړو مونږ

⑥ وېنایه مونږ ته لار نیغه (سمه)

⑦ لار د هغی کسانو چه تا نعمت کړی دی په هغوی بانندی چه نه غضب شوی دی په هغوی بانندی او نه دی گمراهان.

د اجداد سورت

سُورَةُ الْجِنِّ اَلْقُرْآنِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

قَدْ سَمِعَ اللّٰهُ قَوْلَ الَّتِي تُجَادِلُكَ فِي زَوْجِهَا وَتَشْتَكِي اِلَى اللّٰهِ
 وَاللّٰهُ يَسْمَعُ تَحَاوُرَكُمَا اِنَّ اللّٰهَ سَمِيعٌ بَصِيْرٌ ﴿١﴾ الَّذِيْنَ يُظَاهِرُوْنَ
 مِنْكُمْ مِنْ نِّسَائِهِمْ مَا هُمْ بِاُمَّهَاتِهِمْ اِنَّ اُمَّهَاتَهُمْ اِلَّا الَّتِي
 وَلَدَتْهُمْ وَاِنَّهُمْ لَيَقُولُوْنَ مُنْكَرًا مِنَ الْقَوْلِ وَزُورًا وَاِنَّ
 اللّٰهَ لَعَفُوٌّ غَفُوْرٌ ﴿٢﴾ وَالَّذِيْنَ يُظَاهِرُوْنَ مِنْ نِّسَائِهِمْ ثُمَّ يَعُوْدُوْنَ
 لِمَا قَالُوْا فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مِّنْ قَبْلِ اَنْ يَتَمَّسَا ذٰلِكَ لَكُمْ تَوْعظُوْنَ
 بِهٖ ۗ وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُوْنَ خَبِيْرٌ ﴿٣﴾ فَمَنْ لَّمْ يَجِدْ فَصِيَامٌ شَهْرِيْنَ
 مُتَمَتِّعِيْنَ مِنْ قَبْلِ اَنْ يَتَمَّسَا فَمَنْ لَّمْ يَسْتَطِعْ فَاِطْعَامٌ سِتِّيْنَ
 مَسْكِيْنًا ذٰلِكَ لِمَنْ اٰمَنَ بِاللّٰهِ وَرَسُوْلِهِ ۗ وَتِلْكَ اَحْدُوْدُ اللّٰهِ
 وَلِلْكَافِرِيْنَ عَذَابٌ اَلِيْمٌ ﴿٤﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ يُجَادُوْنَ اللّٰهَ وَرَسُوْلَهُ كُفِرُوْا
 كَمَا كَفَرْتُم مِّنْ قَبْلِهِمْ وَقَدْ اَنْزَلْنَا اٰيٰتِنَا بَيِّنٰتٍ وَلِلْكَافِرِيْنَ
 عَذَابٌ مُّهِیْنٌ ﴿٥﴾ يَوْمَ يَبْعَثُهُمُ اللّٰهُ جَمِیْعًا فَيُنَبِّئُهُمْ بِمَا
 عَمِلُوْا اَحْصَاهُ اللّٰهُ وَسُوْهُ ۗ وَاللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ شَهِیْدٌ ﴿٦﴾

١) يقينا او ريډله الله تعالى وينا دهغي زنانه (بښځی) چه بحث ئی کوو له تاسره په باره د خپل خاوند کښی او کيله (شکایت) ئی کوله الله تعالى ته (د خپل خاوند نه) او الله تعالى اوریدلی خبری اتری ستاسو، يقينا الله تعالى اوریدونکی او لیدونکی دی

٢) هغه کسان چه ظهار کوی ستاسو نه د زنانه و خپلو نه نه دی دوی میندی دهغوی، نه دی میندی د دوی مگر هغه چه دوی ئی زیرولی دی او يقينا دوی خامخا وائی ناروا خبره او دروغ، او يقينا الله تعالى خامخا معافی کونکی او بښنه کونکی دی

٣) او هغه کسان چه ظهار کوی د زنانه و خپلو نه بیا واپس کیری (ماتولو د) هغی خبری ته چه دوی کړی وی، نو ازادول د

مرئی دی مخکی د یوځای کیدو د دوی نه، دا و عظ درکیدای شی تاسو ته په دی باندی او الله تعالى په هغی عملونو باندی چه تاسو ئی کوی خبردار دی

٤) نو څوک چه نه مومی (وس د ازادولو نازل کړی دی مونږ دلایل واضحه او خاص د مرئی) نو روژی نیول دی دوه میاشتی د کافرانو لپاره عذاب رسوا کونکی دی پرله پسې مخکی د یو ځای کیدو (جماع کولو) د دواړو نه، نو څوک چه وس نه لری (دروژو نیولو) نو طعام ورکول دی شپيته خبر به ورکړی دوی لره په عملونو د دوی، مسکینانو ته، دا د دی لپاره چه ایمان راوړی راگیر کړی دی هغی لره الله تعالى او دوی تاسو په الله تعالى او په پیغمبر د هغی باندی، او دا پولی (حدونه) د الله دی، او خاص کافرانو لره عذاب دردونکی دی

٥) يقينا هغه کسان چه خلاف کوی د الله تعالى او د رسول د هغه نه خوار هلاک به شی دوی لکه چه خوار هلاک کړی شوی و هغه کسان چه پخوا و له دوی څخه او يقينا

٦) نو څوک چه نه مومی (وس د ازادولو نازل کړی دی مونږ دلایل واضحه او خاص د مرئی) نو روژی نیول دی دوه میاشتی د کافرانو لپاره عذاب رسوا کونکی دی پرله پسې مخکی د یو ځای کیدو (جماع کولو) د دواړو نه، نو څوک چه وس نه لری (دروژو نیولو) نو طعام ورکول دی شپيته خبر به ورکړی دوی لره په عملونو د دوی، مسکینانو ته، دا د دی لپاره چه ایمان راوړی راگیر کړی دی هغی لره الله تعالى او دوی تاسو په الله تعالى او په پیغمبر د هغی باندی، او دا پولی (حدونه) د الله دی، او خاص کافرانو لره عذاب دردونکی دی

شاهد او خبردار دی

گناه او ظلم سره او په نافرمانی د رسول سره او هر کله چه راشی دوی تاته نو سلام کوی تا ته په هغه طریقه چه سلام نه دی بنودلی په هغی سره الله تعالی تاته، او وائی دوی په خپلو زرونو کبنی چه ولی الله تعالی عذاب نه راکوی مونږ ته په هغی خبرو باندی چه مونږ ئی وایو، بڼه پوره دی دوی لره جهنم ورننوخی به دوی هغی ته نو بد خای د ورتلو دی

۱ ای ایمان والاو هر کله چه جرگی کوی تاسو نو جرگی مه کوی په گناه او ظلم باندی او په نافرمانی د رسول سره او جرگی کوی په نیکی کولو او تقوا سره او ویره وکړی د الله تعالی نه هغه ذات چه خاص ده ته به جمع کړی شی تاسو په (قیامت کبنی)

۱۰ یقینا دا قسم جرگی د شیطان (په وسوسو سره وی) دی لپاره چه غمژن کړی مؤمنانو لره او نه دی دوی ضرر رسونکی مؤمنانو ته د هیخ شی مگر په حکم د الله تعالی سره او خاص په الله تعالی باندی توکل دی وکړی مؤمنان

۱۱ ای ایمان والاو کله چه وویلی شی تاسو ته چه خای پراخه کړی په مجلس کبنی نو خای پراخه کړی نو خای به پراخه کړی تاسو لره الله تعالی (په جنت کبنی) او کله چه وویلی شی تاسو ته چه پورته شی نو بیا پورته شی، اوچتوی الله تعالی مؤمنانو لره ستاسو نه او هغی کسانو لره چه ورکړی شوی دی هغوی ته علم په درجو او مرتبو کبنی او الله تعالی په هغی عملونو باندی چه

کوی ئی تاسو خبر دار دی
 ۱۲ ای ایمان والاو کله چه تاسو جرگه کوی د رسول ﷺ سره نو مخکی کړی د جرگی

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَا يَكُونُ مِنْ نَجْوَى ثَلَاثَةٍ إِلَّا هُوَ رَابِعُهُمْ وَلَا حُمْسَةٍ إِلَّا هُوَ سَادِسُهُمْ وَلَا آدْنَى مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْثَرَ إِلَّا هُوَ مَعَهُمْ إِنْ كَانُوا يُمَيِّنُ لَهُمْ بِمَا عَمِلُوا يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٧﴾ أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ نَهَوُا عَنِ النَّجْوَى ثُمَّ يَعُودُونَ لِمَا نُهُوا عَنْهُ وَيَتَنَجَّوْنَ بِالْآثِرِ وَالْعُدْوَانِ وَمَعْصِيَتِ الرَّسُولِ وَإِذْ جَاءَكَ حَيْوَتُكَ بِمَا لَمْ يَحْجِبَكَ بِهِ اللَّهُ وَيَقُولُونَ فِي أَنْفُسِهِمْ لَوْلَا يُعَذِّبُنَا اللَّهُ بِمَا نَقُولُ حَسْبُكُمْ جَهَنَّمُ يَصَلُّونَهَا فِئْسَ الْمَصِيرُ ﴿٨﴾ يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا تَنَجَّيْتُمْ فَلَا تَنَجَّوْا بِالْآثِرِ وَالْعُدْوَانِ وَمَعْصِيَتِ الرَّسُولِ وَتَنَجَّوْا بِالْبِرِّ وَاللَّقْوَى وَأَنْقُضُوا إِلَيْهِ الْوَعْدَ يُحْشَرُونَ ﴿٩﴾ إِنَّمَا النَّجْوَى مِنَ الشَّيْطَانِ لِيَحْزُنَ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَلَيْسَ بِضَارِّهِمْ شَيْئًا إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١٠﴾ يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا قِيلَ لَكُمْ تَفَسَّحُوا فِ الْمَجْلِسِ فَانْفَسُوا فَيَفْسَحَ اللَّهُ لَكُمْ وَإِذَا قِيلَ انشُرُوا فَانشُرُوا يَرْفَعُ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا مِنْكُمْ وَالَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ دَرَجَاتٍ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿١١﴾

۷ ایا ته نه گوری چه یقینا الله تعالی عالم دی په هغی خیزونو چه په اسمانونو کبنی دی او په هغی خیزونو چه په زمکه کبنی دی، نه کبیری هیخ جرگه (پټه خبره) د دری کسانو مگر الله څلورم د هغی دی او نه د پنځه و کسانو مگر هغه ئی شپږم دی او نه کم د دی نه او نه زیات مگر هغه د دوی سره وی هر خای چه وی دوی بیا به خبر ورکړی دوی ته په هغی عملونو باندی چه دوی کړیدی په ورځ د قیامت کبنی، یقینا الله تعالی په هر خیز باندی پوهه دی

۸ ایا ته نه گوری هغی کسانو ته چه منع کړی شویدی د جرگی (پټه خبری) کولو نه بیا راگرخی دوی هغی کار ته چه منع شویدی د هغی نه او جرگی کوی دوی په

يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا نَجَّيْتُمُ الرَّسُولَ فَقَدِمُوا بَيْنَ يَدَيْ جُنُودِكُمْ
 صَدَقَةٌ ذَلِكَ خَيْرٌ لَّكُمْ وَأَطْهَرُ فَإِن لَّمْ تَجِدُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ
 ١٢ ءَأَشْفَقْتُمْ أَنَّ تُقَدِّمُوا بَيْنَ يَدَيْ جُنُودِكُمْ صَدَقَتٍ فَإِذ لَّمْ تَفْعَلُوا
 وَتَابَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَءَاتُوا الزَّكَاةَ وَأَطِيعُوا اللَّهَ
 وَرَسُولَهُ وَاللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ١٣ ﴿﴾ أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ تَوَلَّوْا قَوْمًا
 غَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مَآهُمْ مِّنْكُمْ وَلَا مِنْهُمْ وَيَحْلِفُونَ عَلَى الْكُذِبِ
 وَهُمْ يَعْلَمُونَ ١٤ ءَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا إِنَّهُمْ سَاءَ مَا كَانُوا
 يَعْمَلُونَ ١٥ ائْتَدُوا بِأَيْمَانِهِمْ جَنَّةَ فَضْدُوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ فَالْهُم
 عَذَابٌ مُّهِينٌ ١٦ لَّن نَّغْفِرَ عَنْهُمْ ءَامُوْلَهُمْ وَلَا ءَوْلَادَهُمْ مِنَ اللَّهِ
 شَيْئًا ءُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ١٧ يَوْمَ يُعْطِيهِمُ
 اللَّهُ جَمِيعًا فَيَحْلِفُونَ لَهُ كَمَا يَحْلِفُونَ لَكُمْ وَيَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ عَلَىٰ شَيْءٍ ءَلَا
 ءَاتَهُمْ هُمُ الْكَاذِبُونَ ١٨ اسْتَحْوَذَ عَلَيْهِمُ الشَّيْطَانُ فَأَنسَهُمْ ذِكْرَ
 اللَّهِ ءُولَئِكَ حِزْبُ الشَّيْطَانِ ءَلَا إِن حِزْبَ الشَّيْطَانِ هُمُ الْخَاسِرُونَ
 ١٩ إِنَّ الَّذِينَ يُحَادِّثُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ ءُولَئِكَ فِي ءَأْذَانِ ٢٠
 كَتَبَ اللَّهُ لَأَعْلِيكَ أَنَا وَرَسُولِي ءَلَا إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ عَزِيزٌ ٢١

ستاسو نه صدقه دا غوره ده ستاسو لپاره او
 پاكونكى ده، نو كه تاسو نه مومئ (صدقه) نو
 يقينا الله تعالى بينه كونكى رحم كونكى دى
 ١٢ ايا ويريدلى تاسو چه وليرئ مخكنبى د
 جرگى ستاسو نه خير اتونه، نو كله چه
 ونكرئ تاسو (د عجز د وجى نه) او
 مهربانى وكړه الله تعالى په تاسو باندې، نو
 پابندى كوى په لمونخونو او زكات وركوى
 او تابعدارى كوى د الله تعالى او د رسول د
 هغه او الله تعالى خبر دار دى په هغى
 عملونو باندې چه تاسو ئى كوى
 ١٤ ايا نه گورى ته هغى كسانو ته چه دوستانه
 (دوستى) كوى د هغى قوم سره چه غضب
 كرى دى الله تعالى په هغوى باندې نه دى
 هغوى له تاسو (مؤمنانو) خخه او نه له هغوى
 (يهوديانو) خخه او قسمونه خورى په دروغو
 باندې او حال دا چه هغوى پوهيرئ

گمان كوى چه په يو خيز (فايده مند) باندې دى
 دوى، خبردار يقينا همدوى دى دروغجن
 ١٩ غالبه شويدي په دوى باندې شيطان نو
 هير كرى ئى دى د دوى نه ذكر د الله،
 همدغه كسان لښكر د شيطان دى، خبردار
 يقينا لښكر دشيطان تاوانيان دى
 ٢٠ يقينا هغه كسان چه مخالفت كوى د الله
 تعالى او د رسول د هغى نه دغه (د
 مخالفانو) ټولى په جمله د ذليلانو كبنى دى
 ٢١ ليكلې دى الله تعالى (په تقدير كبنى) چه
 خامخا غالب كيږم به زه او رسولان زما،
 يقينا الله تعالى قوت والا زورور دى

١٥ تيار كرى دى الله تعالى دوى لره عذاب
 سخت يقينا دوى بد دى هغه شى چه كوى ئى
 دوى
 ٢١ گرځولى دى دوى قسمونه خپل ډال نو
 منع كوى (خلك) د لارى د الله نه نو دوى
 لپاره عذاب دى رسوا كونكى
 ١٧ هيڅكله به دفع نه كرى د دوى نه
 ممالونه د دوى او نه بچى د دوى (عذاب)
 د الله نه هيڅ شى، همدغه كسان خاوندان د
 اور دى او دوى به په هغى كبنى هميشه وى
 ١٨ په هغه ورځ چه راپورته به كرى دوى
 لره الله تعالى ټول نو قسمونه به كوى هغى ته
 لكه چه قسمونه به ئى كول تاسو ته يقينا دوى

لبنسکر او حزب د الله دی، خبردار لبسکر د
الله تعالی همدوی دی کامیاب

د الجشر سورت

۱ پاکي وائی الله تعالی لره هغه څیزونه
چه په اسمانونو کښی دی او هغه څیزونه چه
په زمکه کښی دی او خاص هغه دی
زوراور او حکمتونو والا

۲ خاص هغه داسی ذات دی چه اویستل
ئی کافران د کتابیانو نه د کورونو خپلو نه په
اول راجمع کولو سره، گمان نه کوو تاسو
چه دوی به اوخی او گمان کوو هغوی چه
یقینا بچ کونکی دی دوی لره قلعه گمانی د
هغوی (د عذاب) د الله تعالی نه، نو راغی

دوی ته الله د داسی خای نه چه گمان نه کوو
هغوی او واچوله الله په زرونو د هغوی
کښی ویره، وړانول دوی کورونه خپل په
لاسونو خپلو باندی او په لاسونو د مؤمنانو
نو، عبرت واخلی ای خاوندانو د سترگو
دوی ځامن او یا د دوی وروڼه یا د دوی قبیله (عقلونو)

۳ او که چیرته نه وی لیکلی (مقرر کری)
الله تعالی په دوی باندی جلا وطنی (فرار
په روح سره د خپل طرف نه، او داخل به کول)
دوی ته په دنیا کښی او د دوی لپاره په
اخرت کښی عذاب د اور دی

لَا يَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ
حَادَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ، وَلَوْ كَانُوا آبَاءَهُمْ أَوْ أَبْنَاءَهُمْ
أَوْ إِخْوَانَهُمْ أَوْ عَشِيرَتَهُمْ أُولَئِكَ كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمُ
الْإِيمَانَ وَأَيَّدَهُم بِرُوحٍ مِّنْهُ وَيُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي
مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا
عَنْهُ أُولَئِكَ حِزْبُ اللَّهِ أَلَا إِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٢٢﴾

سُورَةُ الْجِشْرِ
الْبَقَرَةُ ٢٤
الْمَائِدَةُ ٥٩

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
سَبَّحَ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ
۱ هُوَ الَّذِي أَخْرَجَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِنَابِ مِنْ دِيَارِهِمْ
لِأَوَّلِ الْحَشْرِ مَا ظَنَنْتُمْ أَنْ يَخْرُجُوا وَظَنُّوا أَنَّهُمْ مَانِعَتُهُمْ
حُصُونُهُمْ مِنَ اللَّهِ فَأَنظَلْنَاهُمْ مِنْ حَيْثُ لَمْ يَحْتَسِبُوا وَقَذَفَ
فِي قُلُوبِهِمُ الرُّعْبَ يُخْرِبُونَ بِيُوتِهِمْ بَأْيَدِهِمْ وَآيَدِي الْمُؤْمِنِينَ
فَاعْتَبِرُوا يَا أُولِيَ الْأَبْصَارِ ﴿٢﴾ وَلَوْلَا أَنْ كَتَبَ اللَّهُ عَلَيْهِمُ
الْجَلَاءَ لَعَذَّبْنَاهُمْ فِي الدُّنْيَا وَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابُ النَّارِ ﴿٣﴾

۲ او به نه مومی ته داسی قوم چه ایمان
لری په الله تعالی او په ورځ روستنی چه
دوستی به کوی دوی له هغه چا سره چه
مخالفت کوی د الله تعالی او د هغه د رسول
نه اگر که هغوی وی د دوی پلاران یا د
دوی ځامن او یا د دوی وروڼه یا د دوی قبیله (عقلونو)
دغه کسان لیکلی دی (الله) په زرونو د
هغوی کښی ایمان او کلک کری ئی دی دوی
په روح سره د خپل طرف نه، او داخل به کول)
دوی ته په دنیا کښی او د دوی لپاره په
هغی نه ولی همیشه به وی په هغی کښی،
راضی به وی الله تعالی د دوی نه او دوی
به راضی وی له هغی نه، دغه (خلک)

۴) دا په دی وجه سره چه دوی خلاف کری د الله تعالی او د رسول د هغی نه او چا چه خلاف وکړه د الله تعالی نو یقینا الله تعالی سخت عذاب ورکونکی دی

۵) هغه چه پری کری دی تاسو څه ونی د کجورو او یا پرینبی دی تاسو ولاړی په بیخونو خپلو باندی نو دا په حکم د الله سره و او د دی لپاره چه رسوا کری نافرمانانو لره

۶) او هغه مالونه چه راگرخولی دی الله تعالی رسول خپل ته له مالونو د دوی پس نه و ځغلولی تاسو پر دی هیڅ اسونه او نه اوبنان لیکن الله غالبه کوی رسولان خپل په هغه چا باندی چه وغواړی او الله تعالی په هر شی باندی قدرت لری

۷) هغه چه راگرخولی و الله تعالی خپل پیغمبر ته د (مالونو) د کلو والاو نه نو (هغه) د الله لپاره دی او د رسول ﷺ لپاره او د خپلوانو د هغی لپاره او د یتیمانو او مسکینانو لپاره او د مسافرو لپاره دی چه ونه گرخی دغه (اموال) دولت په منځ د مالدارانو کبسی له تاسو څخه، نو هغه څیز چه درکری دی تاسو ته رسول نو هغه واخلی او هغه څیز چه منع کری یی تاسو له هغی څخه نو منع شی د هغی نه او ویره وکړی د الله تعالی نه یقینا الله تعالی سخت عذاب ورکونکی دی

۸) (دا مالونه) د پاره د فقیرانو مهاجرینو دی هغه کسان چه ویستلی شوی دی د خپلو کورونو او مالونو نه لتوی دوی مهربانی د الله تعالی او رضامندی د هغی او مدد کوی

ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ شَاقُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ. وَمَنْ يُشَاقِ اللَّهَ فَإِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ۴) مَا قَطَعْتُمْ مِنْ لِيْنَةٍ أَوْ نَرَسْتُمْهَا فَأَيُّهَا عَلَىٰ أَصُولِهَا فَبِذَنِّ اللَّهِ وَلِيْحَزَى الْفَاسِقِينَ ۵) وَمَا آفَاءَ اللَّهِ عَلَىٰ رَسُولِهِ مِنْهُمْ فَمَا أَوْجَفْتُمْ عَلَيْهِ مِنْ خَيْلٍ وَلَا رِكَابٍ وَلَا كُنَّ اللَّهُ يَسْلُطُ رُسُلَهُ عَلَىٰ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ۶) مَا آفَاءَ اللَّهِ عَلَىٰ رَسُولِهِ مِنْ أَهْلِ الْقُرَىٰ فَلِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ وَلِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينِ وَأَبْنِ السَّبِيلِ كَيْ لَا يَكُونَ دُولَةً بَيْنَ الْأَغْنِيَاءِ مِنْكُمْ وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَكُمُ عَنْهُ فَأَنْهَوْا وَأَتَقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ۷) لِلْفُقَرَاءِ الْمُهَاجِرِينَ الَّذِينَ أُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ وَأَمْوَالِهِمْ يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَانًا وَيَنْصُرُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ أُولَٰئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ ۸) وَالَّذِينَ بَوَّءُوا الدَّارَ وَالْإِيمَانَ مِنْ قَبْلِهِمْ يُحِبُّونَ مَنْ هَاجَرَ إِلَيْهِمْ وَلَا يَجِدُونَ فِي صُدُورِهِمْ حَاجَةً مِمَّا أُوتُوا وَيُؤْتُونَ عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ وَمَنْ يُوقِ شُحَّ نَفْسِهِ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ۹)

دوی د الله تعالی او د رسول د هغه همدغه کسان رښتینی دی

۹) او هغو (انصارو لره دی دغه مالونه) چه ځای نی نیولی دی په (دی) کور (مدینه) کبسی او (خالص کری نی دی) ایمان مخکی د راتلو د دوی نه مینه کوی دوی د هغه چا سره چه هجرت کوی دوی ته او نه مومی دوی په خپلو سینو کبسی څه خفگان د هغه څیز نه چه ورکری شوی دی (مهاجرینو) ته او غوره کوی دوی (مهاجرینو لره) په خپلو ځانونو باندی اگر که وی په دوی باندی ولره، او څوک چه بچ وساتلی شی د شومتیا د نفس نه نو همدغه کسان دی کامیاب

مونږ ستاسی سره او الله تعالی گواهی کوی
چه یقینا دوی دروغجن دی

۱۲ که چیرته دوی ویستلی شی نو دوی نه
وخی د هغوی سره او که چیرته جنگ
وکړی شی د هغوی سره نو دوی مدد نه
کوی د هغوی سره او که مدد وکړی دوی د
هغوی سره نو خامخا وبه گرځوی (دغه
منافقان) شاگانۍ خپلی بیا به د دوی سره
امداد نه شی کیدای

۱۳ خامخا تاسو ډیر سخت رعب (ویری)
والا ئی په سینو د هغوی کبښی د الله تعالی نه
دغه ویره په سبب د دی ده چه بیشکه دوی
یو قوم دی چه نه پوهیږی

۱۴ جنگ به ونه کړی (دغه یهودیان) له
تاسی سره ټول په گډه سره، مگر په کلیو
ټنگ کړی شوو کبښی او یا شاته د دیوالونو
او سنگرونو نه، جنگ (ډوزی) د دوی په
خپل مینځ کبښی ډیر سخت دی، گمان به

کوئ تاسو په دوی باندی چه یو دی او حال
دا چه زړونه د هغوی سره جلا جلا دی دا
په سبب د دی سره چه دوی یو داسی قوم دی
چه نه پوهیږی

۱۵ (حال د دوی) په شان د حال د هغی
کسانو دی چه د دی نه مخکی و په نږدی
کسانو سره چه ایمان کبښی اوڅکله هغوی سزا د کار خپل
او د دوی لپاره عذاب دردونکی دی

۱۶ (حال د دوی) په شان د حال د شیطان
دی کله چه ووائی انسان ته کفر کوه نو هر
کله چه هغه کفر وکړی نو دی ورته ووائی
یقینا زه بیزاره یم له تا څخه یقینا زه ویریرم
له الله څخه چه رب د ټولو مخلوقاتو دی

وَالَّذِينَ جَاءُوا مِنْ بَعْدِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا
وَلِإِخْوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ وَلَا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا
غِلًّا لِلَّذِينَ ءَامَنُوا رَبَّنَا إِنَّكَ رَءُوفٌ رَحِيمٌ ﴿١٠﴾ أَلَمْ تَرَ إِلَى
الَّذِينَ نَافَقُوا يَقُولُونَ لِإِخْوَانِهِمُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ
الْكِتَابِ لَئِنْ أُخْرِجْتُمْ لَنَخْرُجَنَّ مَعَكُمْ وَلَا نُطِيعُ فِيكُمْ
أَحَدًا أَبَدًا وَإِنْ قُوتِلْتُمْ لَنَنْصُرَنَّكُمْ وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ
﴿١١﴾ لَئِنْ أُخْرِجُوا لَا يَخْرُجُونَ مَعَهُمْ وَلَئِنْ قُوتِلُوا لَا يَنْصُرُونَهُمْ
وَلَئِنْ نَصَرُوهُمْ لَيُوَلِّنَنَّ الْأُذُنُ ثُمَّ لَا يَنْصُرُونَ ﴿١٢﴾
لَأَنْتُمْ أَشَدُّ رَهَبَةً فِي صُدُورِهِمْ مِنَ اللَّهِ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ
لَا يَفْقَهُونَ ﴿١٣﴾ لَا يَقْنِنُ لَكُمْ جَمِيعًا إِلَّا فِي قُرَى
مُحَصَّنَةٍ أَوْ مِنْ وَرَاءِ حُدُوبٍ بِأَسْهُمٍ بَيْنَهُمْ شَدِيدًا تَحْسَبُهُمْ
جَمِيعًا وَقُلُوبُهُمْ شَتَّىٰ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَعْقِلُونَ ﴿١٤﴾
كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ قَرِيبًا ذَاتُوا أَيْمَانٍ وَهَمَّ هُمْ عَدَابُ
الْإِيمَانِ كَذَّبَ الشَّيْطَانُ إِذْ قَالَ لِلْإِنْسَانِ اكْفُرْ فَلَمَّا كَفَرَ
قَالَ إِنِّي بَرِيءٌ مِنْكَ إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ رَبَّ الْعَالَمِينَ ﴿١٦﴾

۱۰ او هغه کسان چه راځی روسته د دوی
نه وائی دوی: ای ربه زمونږ بښنه وکړی
مونږ ته او وروڼو زمونږ ته هغه کسان چه
مخکی والی ئی کړی دی زمونږ نه په

حاصلولو د ایمان کبښی، او مه گرځوه په
زړونو زمونږ کبښی بغض او کینه د هغه
کسانو سره چه ایمان ئی راوړی دی ای ربه
زمونږ یقینا ته شفقت کونکی او مهربان ئی

۱۱ ایا ته نه گوری هغی کسانو ته چه
منافقان دی وائی وروڼو خپلو ته هغه کسان
چه کفر ئی کړی دی د کتابیانو نه، که چیرته
ویستلی شوئ تاسو نو خامخا به اوڅو مونږ
ستاسو سره او خبره نه منو مونږ ستاسی په

باره کبښی د هیچا هیڅکله او که تاسو سره
جنگ شروع شوه نو خامخا مدد به وکړو

۴۰ نه دی برابر اوروالا او د جنت والا جنت والا خاص دوی مراد حاصلونکی دی
 ۴۱ که چیرته نازل کړی وی مونږ دا قران په غره باندی ضرور تا به لیدلی وی هغه عاجزی کونکی ټکری ټکری د وچی د ویری د الله تعالی نه او دا مثالونه بیانوو مونږ د پاره د خلکو دی لپاره چه دوی فکر وکړی

۴۲ دغه الله تعالی هغه ذات دی چه نشته دی حقدار د عبادت سواد هغه نه پوهه دی په هر پټ او ښکاره، خاص هغه پوره مهربانی کونکی او خاص رحم والا دی

۴۳ دغه الله تعالی هغه ذات دی چه نشته بل حقدار د عبادت سوا د هغه نه بادشاه دی ډیر پاک دی بچ دی د هر نقصان نه امن ورکونکی دی ساتنه کونکی دی عزت والا دی زوراور دی خاوند د لوی دی پاک دی د هغی نه چه دوی ورسره شریک جوړوی

۴۴ دغه الله تعالی پیداکونکی دی راویستونکی دی (دعدم نه وجود ته) صورت ورکونکی دی خاص هغه لره دی ښایسته نومونه پاکي وائی هغه لپاره هغه مخلوق چه په اسمانونو کښی دی او هغه چه په زمکه کښی دی او خاص هغه زوراور او حکمتونو والا دی

فَكَانَ عَاقِبَتُهُمَا أَنَّهُمَا فِي النَّارِ خَالِدِينَ فِيهَا وَذَلِكَ جَزَاءُ الظَّالِمِينَ ﴿١٧﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَتَنظُرُوا نَفْسَ مَا قَدَّمْتُمْ لِغَدٍ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٨﴾ وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ نَسُوا اللَّهَ فَأَنسَاهُمْ أَنفُسَهُمْ أُولَٰئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿١٩﴾ لَا يَسْتَوِي أَصْحَابُ النَّارِ وَأَصْحَابُ الْجَنَّةِ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمُ الْفَائِزُونَ ﴿٢٠﴾ لَوْ أَنزَلْنَا هَذَا الْقُرْآنَ عَلَىٰ جَبَلٍ لَّرَأَيْتَهُ خَاشِعًا مُّصَدِّعًا مِّنْ خَشْيَةِ اللَّهِ وَتِلْكَ الْأَمْثَلُ نُضْرِبُهَا لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٢١﴾ هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عِلْمُهُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ ﴿٢٢﴾ هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيِّمُ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٢٣﴾ هُوَ اللَّهُ الْخَلَّاقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ يُسَبِّحُ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٢٤﴾

سُورَةُ الْمُؤْتَفِكَةِ

۱۷ نوشو عاقبت د دی دواړو چه یقینا دوی به په اور کښی وی همیشه به وی په هغی کښی او دا سزا د ظالمانو ده
 ۱۸ ای ایمان والاو ویره کوی د الله تعالی نه او ودی گوری هر نفس هغی شی ته چه مخکی ئی لیزلی دی لپاره د سبا او ویریزئ له الله تعالی نه یقینا الله په هغی عملونو باندی چه تاسو ئی کوی خبردار دی
 ۱۹ او مه کیږئ د هغی کسانو په شان چه هیر کړی دی الله تعالی نو هیر کړل الله تعالی د دوی نه نفسونه د دوی، دغه کسان هم دوی پوره نافرمان دی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ ءٰمَنُوْا لَا تَتَّخِذُوْا عَدُوِّيْ وَعَدُوْكُمْ اَوْلِيَآءَ تَلْقَوْنَ
 اِلَيْهِمْ بِالْمُودَةِ وَقَدْ كَفَرُوْا بِمَا جَاءَكُمْ مِنَ الْحَقِّ يُخْرِجُوْنَ الرَّسُوْلَ
 وَاِيَّاكُمْ اَنْ تُوْمِنُوْا بِاللّٰهِ رَبِّكُمْ اِنْ كُنْتُمْ حَرَجْتُمْ جِهَدًا فِيْ سَبِيْلِ
 وَاَبِيْنَاةٍ مَّرْصُوْبِيْ تَسِرُوْنَ اِلَيْهِمْ بِالْمُودَةِ وَاَنَا اَعْلَمُ بِمَا اَخْفَيْتُمْ
 وَمَا اَعْلَنْتُمْ وَمَنْ يَّعْلَمْ مِنْكُمْ فَعَدَّ صَلَ سِوَاةَ السَّبِيْلِ ۝۱ اِنْ
 يَشْفِقُوْكُمْ يَكُوْنُوْا لَكُمْ اَعْدَاۗءٌ وَيَسْطُوْا اِلَيْكُمْ اَيْدِيَهُمْ وَاَلْسِنَتُهُمْ
 بِالسُّوۗءِ وُودُوْا لَوْ تَكْفُرُوْنَ ۝۲ اِنْ تَتَّعَبْكُمْ اَرْحَامُكُمْ وَلَا اَوْلَادُكُمْ
 يَوْمَ الْقِيٰمَةِ يَفْصَلْ بَيْنَكُمْ وَاَللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُوْنَ بَصِيْرٌ ۝۳ قَدْ
 كَانَتْ لَكُمْ اَسُوۗةٌ حَسَنَةٌ فِيْ اِبْرٰهِيْمَ وَاَلَّذِيْنَ مَعَهُۥ اِذْ قَالُوْا لَقَوْمِهِمْ
 اِنَّا بَرّٔءُ وَاُوۗا مِنْكُمْ وَمِمَّا تَعْبُدُوْنَ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ كُفْرًا يَكُوْبِدًا بَيْنَنَا
 وَبَيْنَكُمْ الْعَدٰوَةُ وَاَلْبَعْضُ اٰبَدًا حَتّٰى تُوْمِنُوْا بِاللّٰهِ وَحَدُّهُۥ اِلَّا
 قَوْلَ اِبْرٰهِيْمَ لِاٰبِيْهِ لَاسْتَغْفِرَنَّ لَكَ وَمَا اَمْلِكُ لَكَ مِنَ اللّٰهِ مِنْ شَيْءٍ
 رَبَّنَا عَلَّمَكْ نَوْكُنَا وَاِلَيْكَ اَنْبَا وَاِلَيْكَ الْمَصِيْرُ ۝۴ رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا
 فِتْنَةً لِّلَّذِيْنَ كَفَرُوْا وَاغْفِرْ لَنَا رَبَّنَا اِنَّكَ اَنْتَ الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ ۝۵

دالمتحنة سورت

۱) ای مؤمنانو مه نیسی دبنمنان زما او دبنمنان ستاسو دوستان چه غورخوی تاسو هغی ته خبری د دوستانی (دوستی) او حال دا چه هغوی کفر کری دی په هغی چه راغلی دی تاسو ته د حق نه او باسی دوی رسول ﷺ لره او تاسو لره د دی وجی نه چه تاسو ایمان راوری دی په الله تعالی چه رب ستاسی دی که چیرته وتلی ئی تاسو (د وطن نه) د پاره د جهاد په لار زما کبسی او د پاره د لیتولو د رضا زما چه په پته لیری تاسو هغوی ته (خبری) په (سبب د) دوستی سره او زه بڼه عالم یم په هغه څه چه پتوی تاسی او په هغه څه چه ښکاره کوی تاسی، او چا چه وکره دا کار (په اینده وخت کبسی) ستاسو نه نو یقینا گمراه شوه هغه د سمی لاری نه

الله تعالی نه منکران شوی یو مونږ (په باطل دین) ستاسو باندی او ښکاره شوی ده په منځ زمونږ او په منځ ستاسو کبسی دبنمنی او کینه همیشه تر دی پوری چه ایمان راوری تاسو په الله تعالی چه یو دی (په الوهیت کبسی) مگر خو (اقتدا مه کوی د) یوی خبری د ابراهیم ﷺ چه ویلی ئی وه پلار خپل ته خامخا به زه بڼنه غواړم ستا لپاره او اختیار نه لرم زه ستا د (بچ کولو) لپاره د عذاب د الله تعالی نه د هیش شی، ای ربه زمونږ په تا باندی مونږ خپل ځان سپارلی دی او خاص تا ته مونږ درگړخو او خاص تاته بیرته گرځیدل دی (د پاره د جزاء)

۵) ای ربه زمونږ مه گرځوی مونږ لره آزمائش د پاره د کافرانو او بڼنه وکری

۲) که چیری بری ومومی په تاسی باندی (نو) شی به دوی تاسو لره دبنمنان او اوږدوی دوی تاسو ته لاسونه خپل او ژبی خپلی په بدی سره او خوبسوی دوی چه کافران شی تاسی

۳) هیچیری نفع نه درکوی خپلولی ستاسو او نه اولاد ستاسو په ورځ د قیامت کبسی، فیصله به وکری (الله) په مینځ ستاسو کبسی او الله تعالی په هغی عملونو چه کوی تاسو بڼه لیدونکی دی

۴) یقینا شته ستاسو لپاره نمونه د تابعداری بنایسته په ابراهیم ﷺ او په هغی کسانو کبسی چه د هغه سره و کله چه وویل دوی قوم خپل ته یقینا مونږ بیزاره یو ستاسو نه او د هغی چا نه چه تاسو ئی بڼدگی کوی په غیر د

ئی ویستلی تاسو لره د خپلو کورونو نه چه نیکی کوئی تاسو د هغوی سره او چه عدل او انصاف کوئی تاسی له هغوی سره بیشکه الله تعالی خوبوی انصاف کونکی

۹ یقینا منع کوی الله تعالی تاسو لره د هغی کسانو نه چه جنگ کوی تاسو سره په دین کبنی او ویستلی ئی تاسو لره د کورونو خپلو نه او مدد مرسته ئی کړی ده له دینمانو سناسی سره په ویستلو ستاسی باندی، له دی خخه چه دوستی کوئی تاسو له هغوی سره او هغه خوک چه دوستی کوی د هغوی سره نو همدغه خلک ظالمان دی

۱۰ ای ایمان والاو هر کله چه راشی تاسو ته مؤمنی زنانه هجرت کونکی نو امتحان واخلي د هغوی (دایمانونو) الله تعالی بنه پوهه دی په ایمان د هغوی نو که سناسی علم راغی چه دوی مؤمنی دی نو مه واپس کوئی دوی لره کافرانو ته، نه هغوی حلالی دی دوی لره او نه دوی حلال دی هغوی لره او ورکوئی دوی ته هغه خرچ چه کړی وی هغوی (په زنانه و باندی) او گناه نشته په تاسو باندی چه نکاح وکړی تاسو د هغوی سره کله چه ورکوئی تاسو مهر ونه د هغوی او مه رایتگویی نکاحونه د کافرو بنخو او غواری تاسو هغه خرچ چه کړی وی تاسو او هغوی دی هم غواری هغه چه هغوی خرچ کړی وی دا فیصله د الله تعالی ده فیصله کوی په منخ ستاسو کبنی او الله تعالی عالم دی په هر څه او حکمتونو والا دی

۱۱ او که چیرته فوت (لاری) شی له تاسی نه ځینی بنخی ستاسو نه کافرانو ته پس غزا مو وکړه (او غنیمت مو واخیست تاسو په غزا کبنی) نو ورکړی هغی کسانو ته چه تللی وی بنخی د هغوی په مثل د هغه (مهر) چه ورکړی دی دوی او ویره وکړی د الله تعالی نه هغه ذات چه تاسو پری ایمان لری

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِيهِمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُوا اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ
وَمَن نَّبَّوْاْ فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ ﴿٦﴾ عَسَى اللَّهُ أَن يَجْعَلَ
بَيْنَكُمْ وَبَيْنَ الَّذِينَ عَادَيْتُم مِّنْهُم مَّوَدَّةً وَاللَّهُ قَدِيرٌ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ
﴿٧﴾ لَا يَنْهَى كُمْ اللَّهُ عَنِ الَّذِينَ لَمْ يُقَاتِلُوكُمْ فِي الدِّينِ وَلَمْ يُخْرِجُوكُمْ
مِّنْ دِيَارِكُمْ أَن تَبَرُّوهُمْ وَتُقْسِطُوا إِلَيْهِمْ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ
﴿٨﴾ إِنَّمَا يَنْهَى كُمْ اللَّهُ عَنِ الَّذِينَ قَاتَلُوكُمْ فِي الدِّينِ وَأَخْرَجُوكُمْ
مِّنْ دِيَارِكُمْ وَظَهَرُوا عَلَىٰ إِخْرَاجِكُمْ أَن تَوَلَّوهُمْ وَمَن يَتَوَلَّهُمْ فَأُولَٰئِكَ
هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٩﴾ يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا جَاءَهُمْ الْمَوْتُ مِنْتِ
مُهْجِرَاتٍ فَاذْكُرُونَهُنَّ اللَّهُ عَلَّمَهُنَّ بِيَمِينِهِنَّ فَإِن عَلِمْتُمُوهُنَّ مُؤْمِنَاتٍ
فَلَا تَرْجِعُوهُنَّ إِلَى الْكُفَّارِ لَأَنَّهُنَّ كَوْنٌ لَّهُنَّ وَأَنَّهُنَّ
مَا آنَفَقُوا وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُم أَن تَنكِحُوهُنَّ إِذَا ءَابَيْتُمُوهُنَّ أَجْرُهُنَّ
وَلَا تَمْسِكُوا بِعَصَمِ الْكُفَّارِ وَسَأَلُوا مَا آنَفَقْتُمْ وَلَيْسَ لَكُمُ مَا آنَفَقُوا
ذَلِكَ حُكْمُ اللَّهِ بِكُمْ بَيْنَكُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿١٠﴾ وَإِن فَاتَكُمْ
شَيْءٌ مِّنْ أَرْزَاقِكُمْ إِلَى الْكُفَّارِ فَعَاقِبْتُمْ فَاتُوا الَّذِينَ ذَهَبَتْ
أَرْزَاقُهُمْ مِّثْلَ مَا آنَفَقُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي أَنْتُمْ بِهِ مُؤْمِنُونَ ﴿١١﴾

مونږ ته ای ربه زمونږ یقینا خاص ته زوراور او حکمتونو والا ئی

۶ یقینا شته ستاسو لپاره په دوی کبنی نمونه د تابعدارئ بنایسته دپاره د هغه چا چه امید لری د ملاقات د الله تعالی او دورخ روستئی او چا چه مخ وگرځوو نو یقینا الله تعالی خاص هغه بی حاجته او ستایلی شوی دی

۷ امید دی چه الله تعالی به وگرځوی په منخ ستاسو او په منخ د هغی کسانو کبنی چه تاسو ورسره دینمنی کوئی د دوی نه دوستانه (دوستی) او الله تعالی قدرت والا دی او الله تعالی ببینه کونکی او رحم کونکی دی

۸ نه منع کوی الله تعالی تاسو لره (د دوستی) د هغی کسانو نه چه نه ئی دی کړی جنگ ستاسو سره په دین (اسلام) کبنی او نه

۱۳ ای ایمان والاو دوستانه (دوستی) مه کوی د هغی قوم سره چه غضب کوی دی الله تعالی په هغوی باندی یقینا نا امیده دی دوی د آخرت نه لکه چه نا امیده دی کافران (د دوباره ژوندون) د قبرونو والاو نه

د الصف سورت

۱ پاکي وائی الله تعالی لره هغه خیزونه چه په اسمانونو کبني دی او هغه خیزونه چه په زمکه کبني دی او خاص الله تعالی زوراور او حکمتونو والاو دی

۲ ای ایمان والاو ولی په ژبه هغه خبری کوی چه نه ئی کوی (په عمل کبني)

۳ ډیره لویه ده له جهته د غضبه په نزد د الله تعالی چه وائی تاسو هغه چه نه ئی کوی

۴ یقینا الله تعالی مینه کوی د هغی کسانو سره چه جنگ کوی په لار د الله تعالی کبني صفونه صفونه گویا چه دوی دیوال دی په یو بل کبني ننوتلی (تینگ شوی)

۵ او په کوم وخت کبني چه وویلی موسی علیه السلام قوم خپل ته ای زما قومه ولی خفه کوی ما او حال دا چه یقینا پوهیږی تاسو چه زه رسول د الله تعالی یم تاسو ته نو هر کله چه دوی کاره شوه نو کاره کړل الله تعالی زیرونه د دوی او الله تعالی هدایت نه کوی قوم نافرمان ته

يٰۤاَيُّهَا النَّبِيُّ اِذَا جَاءَكَ الْمُؤْمِنَاتُ يَبَاعِبَنَّكَ عَلَىٰ اَنْ لَا يُشْرِكْنَ بِاللّٰهِ شَيْۤا وَّلَا يَشْرِكْنَ وَلَا يَزْنِيْنَ وَلَا يَقْتُلْنَ اَوْ لَدُهِنَّ وَلَا يَأْتِيَنَّ بِبُهْتٰنٍ يَفْتَرِيْهِ بَيْنَ اَيْدِيْهِنَّ وَاَرْجُلِهِنَّ وَلَا يَعْصِيَنَّكَ فِيْ مَعْرُوفٍ فَيٰۤاَيُّهَا النَّبِيُّ اِنْ لَّمْ يَسْتَغْفِرْ لِهِنَّ اللّٰهُ اِنَّ اللّٰهَ عَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ
۱۲ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَا تَتَوَلَّوْا قَوْمًا غَضِبَ اللّٰهُ عَلَيْهِمْ قَدْ يَسُوْۤا مِنْ الْاٰخِرَةِ كَمَا يَسِ الْكٰفِرِيْنَ مِنْ اَصْحٰبِ الْقُبُوْرِ ۱۳

سُوْرَةُ الصَّفِّ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

سَبَّحَ لِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ
۱ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَمْ تَقُولُوْا مَا لَا تَفْعَلُوْنَ ۲
كَبُرَ مَقْتًا عِنْدَ اللّٰهِ اَنْ تَقُولُوْا مَا لَا تَفْعَلُوْنَ ۳ اِنَّ
اللّٰهَ يُحِبُّ الَّذِيْنَ يُقْتَلُوْنَ فِيْ سَبِيْلِهِ صَفًا كَاَنَّهُمْ
بُنِيْنَ مَّرْصُوْۤصٍ ۴ وَاِذْ قَالَ مُوسٰى لِقَوْمِهٖ يَقُوْلِيْم
تُوَدُّوْنِيْ وَقَدْ تَعْلَمُوْنَ اَنِّيْ رَسُوْلُ اللّٰهِ اِلَيْكُمْ فَلَمَّا
زَاغُوْا زَاغَ اللّٰهُ قُلُوْبَهُمْ وَاَللّٰهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفٰسِقِيْنَ ۵

۱۲ ای نبی ﷺ کوم وخت چه راشی تاته مؤمنانی زنانه چه بیعت کوی له تا سره په دی شرط چه نه به شریکوی دوی د الله تعالی سره هیخ شی او نه به غلا کوی دوی او نه به کوی زنا دوی او نه به وژنی دوی اولاد خپل او نه به راتلل کوی په بهتان سره چه جوړوی ئی په منخ د لاسونو او بنپو خپلو کبني او نه به کوی دوی نافرمانی ستا په معروف یعنی (بنو کارونو کبني) نو بیعت وکړه د دوی سره او ببینه غواړه دوی لره د الله تعالی نه یقینا الله تعالی ببینه کونکی او

مهربان دی

۶) او کوم وخت چه وویلی عیسی عَلَيْهِ السَّلَامُ خوی د مریم ای بنی اسرائیلو یقینا زه رسول د الله تعالی یم تاسو ته تصدیق کونکی د هغی کتاب چه زما نه مخکینی نازل شوی دی چه تورات دی او زیری ورکونکی یم پداسی رسول چه راخی به روسته زما نه چه نوم د هغی احمد دی بیا هرکله چه راغی دوی ته په بنکاره ؤ معجزو سره، وویل (بنی اسرائیلو) دا سحر (کوډی) دی بنکاره

۷) او څوک دی لوی ظالم د هغه چانه چه جوړوی په الله تعالی باندی دروغ او حال دا چه هغه رابللی شی اسلام ته او الله تعالی هدایت نه کوی قوم ظالمانو ته

۸) غواری دوی چه مړه کری ربا د الله تعالی په خپلو خولو سره او الله تعالی پوره کونکی دی د ربا خپلی اگر که بد ئی گنی کافران

۹) خاص الله تعالی هغه ذات دی چه رالیرلی ئی دی رسول خپل په هدایت سره او په حق دین سره د دی لپاره چه غالب کری هغه په دینونو ټولو باندی اگر چه بد ئی گنی مشرکان

۱۰) ای ایمان والاو ایا وبنایم تاسو ته یو داسی تجارت چه بچ کری تاسو لره د عذاب دردونکی نه

۱۱) ایمان به راوړئ په الله تعالی باندی او په رسول د هغی باندی او جهاد به کوئ په لار د الله تعالی کبنی په مالونو او په نفسونو خپلو سره دا کار غوره دی ستاسو لپاره که تاسو پوهیږئ

۱۲) ببینه به وکړی تاسو ته د گناهونو ستاسو او داخل به کری تاسو جنتونو ته چه بهیږی به لاندی د ونو د هغی نه ولی او کورونه د

وَاذْ قَالِ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ بَدِئْتُ بِرَسُولِي بِإِذْنِ رَبِّي إِلَهُ إِيَّاكُمْ مَصَدَّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْ مِنَ التَّوْرَةِ وَمُبَشِّرًا بِرَسُولِي يَأْتِي مِنْ بَعْدِي اسْمُهُ أَحْمَدُ فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ قَالُوا هَذَا سِحْرٌ مُّبِينٌ ۶) وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ الْكُذِبَ وَهُوَ يُدْعَى إِلَى الْإِسْلَامِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ۷) يُرِيدُونَ لِيُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَقْوَامِهِمْ وَاللَّهُ مُتِمُّ نُورِهِ وَلَوْ كَرِهَ الْكٰفِرُونَ ۸) هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَىٰ وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ ۹) يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا هَلْ أَذْكَرٌ عَلَىٰ بَحْرٍ تُسْجِرُكَ مِنْ عَذَابِ أَلِيمٍ ۱۰) تُوْمِنُونَ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَنُوحِيهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ ذٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ نَعْمُونَ ۱۱) يَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَيُدْخِلْكُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَمَسْكِنٍ طَيِّبَةٍ فِي جَنَّاتٍ عَدْنٍ ذٰلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ۱۲) وَأُخْرَىٰ تُحِبُّونَهَا نَصْرٌ مِّنَ اللَّهِ وَفَتْحٌ قَرِيبٌ وَبَشِيرٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ ۱۳) يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُونُوا أَنْصَارًا لِلَّهِ كَمَا قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ لِّلْحَوَارِيِّينَ مَنْ أَنْصَارِي إِلَى اللَّهِ قَالَ الْحَوَارِيُّونَ نَحْنُ أَنْصَارُ اللَّهِ فَآمَنَّا بِرَبِّكَ يَا عِيسَى وَنَحْنُ بِرَبِّكَ إِسْرَءِيلُ وَكَفَرَتْ طَآئِفَةٌ مِّنَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا عَلَىٰ عُدُوِّهِمْ فَاصْبِرُوا لَهَا إِنَّ اللَّهَ ۱۴)

اوسیدلو مزیدار (سپیڅلی) په باغونو د همیشوالی کبنی دا کامیابی لویه ده

۱۳) او بل نعمت چه خوښوی ئی تاسو هغه لره (چه هغه) مدد دی د طرفه د الله تعالی نه او فتح نږدی او زیری ورکړه مؤمنانو لره

۱۴) ای ایمان والاو شی مدد کونکی د دین د الله تعالی لکه چه ویلی ؤ عیسی زوی د مریم عَلَيْهِ السَّلَامُ حوارینو (ملگرو) خپلو ته څوک دی ماسره مدد کونکی د پاره د الله تعالی نو وویل حوارینو مونږ مدد کوو د دین د الله تعالی نو ایمان راوړه یوی ډلی دبنی اسرائیلو نه او کفر وکړه بلی ډلی نو کلک کړه مونږ هغه کسان چه ایمان ئی راوړی ؤ په دینمنانو خپلو باندی نو وگرځیدل دوی غالبه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يُسَبِّحُ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ الْقَدُوسِ الْعَزِيزِ
 الْحَكِيمِ ﴿١﴾ هُوَ الَّذِي بَعَثَ فِي الْأُمَمِينَ رَسُولًا مِنْهُمْ بَتَلُوا
 عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ، وَبُرِّكِيهِمْ وَيَعْلَمُ لَهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَإِنْ كَانُوا
 مِنْ قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿٢﴾ وَآخَرِينَ مِنْهُمْ لَمَّا يَلْحَقُوا بِهِمْ
 وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٣﴾ ذَلِكَ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ
 ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿٤﴾ مَثَلُ الَّذِينَ حُمِلُوا التَّوْرَةَ ثُمَّ لَمْ
 يَحْمِلُوهَا كَمَثَلِ الْجِمَارِ يَحْمِلُ أَسْفَارًا بِئْسَ مَثَلُ الْقَوْمِ
 الَّذِينَ كَذَبُوا بِآيَاتِ اللَّهِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿٥﴾
 قُلْ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ هَادُوا إِنْ زَعَمْتُمْ أَنَّكُمْ أَوْلِيَاءُ لِلَّهِ مِنْ
 دُونِ النَّاسِ فَتَمَنَّوْا الْمَوْتَ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٦﴾ وَلَا يَسْمُنُونَهُ
 أَبَدًا مَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ ﴿٧﴾ قُلْ إِنْ
 أَلْمَوْتُ الَّذِي تُفَرُّونَ مِنْهُ فَإِنَّهُ مُلْفِيكُمْ ثُمَّ تُرَدُّونَ
 إِلَىٰ عَلَيْهِمُ الْعَذَابِ وَالشَّهَادَةُ فِينَكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٨﴾

د الجمعة سورت

۱) پاکی بیانوی الله تعالى لره هغه خیزونه
 چه په اسمانونو کبني دی او هغه خیزونه چه
 په زمکه کبني دی بادشاه دی ډیر پاک دی
 زوراور او حکمتونو والا دی

۲) خاص الله تعالى هغه ذات دی چه لیرلی
 ئی دی په انپرو (امیانو) کبني یو رسول د
 دوی د جنس نه بیانوی دوی ته ایتونه د الله
 تعالی او پاکوی دوی لره د شرک نه او
 بنسائی دوی ته قران او احکام (دشریعت)
 اګر چه و دوی مخکبني خامخا په ګمراهی
 بنکاره کبني

۳) او نور خلک (روسته د دوی نه) چه
 نه دی رسیدلی هغوی ته په مرتبه کبني او
 خاص الله تعالی زوراور او حکمتونو والا
 دی

۴) دا فضل د الله تعالی دی چه ورکوی ئی
 هغه چاته چه وئی غواری او الله تعالی
 خاوند د مهربانی لوئی دی

۵) مثال د هغی کسانو چه مکلف شوی و
 په تورات (چه عمل پری وکړی) بیا ئی ذمه
 واری نه ده ادا کړی په شان د حال د خر
 دی چه باروی (په شا وړی) کتابونه، بد دی
 مثال د هغه قوم چه دروغجن گنی ایتونه د
 الله تعالی او الله تعالی هدایت نه کوی قوم
 ظالم ته

۶) ته ووايه ای یهودیانو که چیرته تاسو
 دعوی کوئ چه بیشکه تاسی دوستان ئی د

الله تعالی په غیر د نورو خلکو نه نو
 او غواری مرګ که چیرته تاسو رښتینی ئی
 ۷) هیڅکله به ارزو د مرګ ونکړی دوی
 په سبب د هغی عملونو چه مخکی لیرلی دی
 لاسونو ددوی او الله تعالی عالم دی په
 ظالمانو باندی

۸) او ووايه یقینا هغه مرګ چه تاسو
 تپینته کوئ د هغی نه یقینا هغه ستاسی سره
 ملاقات کونکی دی بیا به وګرځولی شی
 تاسو هغه ذات ته چه عالم دی په پټ او
 بنکاره باندی نو خبر به درکړی تاسو ته په
 هغی عملونو باندی چه تاسو ئی کوئ

هغه څه (ثواب) چه په نزد دالله تعالى دى
هغه ډير غوره دى د لهو تماشو نندارو او د
سوداگرى نه او الله تعالى غوره رزق
ورکونكى دى

د المنافقون سورت

۱ هر کله چه راشى تا ته منافقان نودوى
وانى گواهى کوو مونږ چه بيشکه ته خامخا
رسول د الله تعالى ئى او الله تعالى پوهه دى
چه ته يقينا د هغه رسول ئى او الله تعالى
گواهى کوى چه يقينا خامخا منافقان
دروغجن دى

۲ نيولى دى دوى قسمونه خپل ډالونه نو
منع کوى (خلک) د لارى د الله نه يقينا ډير
بد دى هغه عملونه چه کوى ئى دوى

۳ دا په دى سبب سره چه دوى ايمان
راورى دى بيائى کفر کړى دى نو مهر
وهلى شوى دى په زړونو د دوى باندى نو
دوى يو قوم دى چه نه پوهيږى

۴ او هر کله چه ته ووينى دوى لره نو په
تعجب کينسى به اچوى تنى د دوى او که
چيرى دوى وينا کوى نو غور به ږدى وينا
د دوى ته گويا چه دوى لرگى دى اړم کړى
شوى دى ديوال ته گمان کوى دوى د هرى
چغى په ځان باندى هم دوى دبنمنان دى نو
ځان وساته ته له دوى څخه هلاک دى کړى
دوى لره الله تعالى نو څرنگ گرځولى شوى
دى دوى (له حق نه)

يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ
فَأَسْعَوْا إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ
تَعْلَمُونَ ﴿١﴾ فَإِذَا قُضِيَتِ الصَّلَاةُ فَانْتَشِرُوا فِي الْأَرْضِ
وَابْتَغُوا مِنْ فَضْلِ اللَّهِ وَاذْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ
﴿١٠﴾ وَإِذَا رَأَوْا تِجَارَةً أَوْ مَاجِرَةً أُوْهُوْا أَنْفُسَهُمْ إِلَيْهَا وَتَرَكُوا فِئَامًا
مَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ مِنَ اللَّهِوِ مِنَ التِّجَارَةِ وَاللَّهُ خَيْرُ الرَّازِقِينَ ﴿١١﴾

سُورَةُ الْمُنَافِقِينَ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا جَاءَكَ الْمُنَافِقُونَ قَالُوا نَشْهَدُ إِنَّكَ لَرَسُولُ اللَّهِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ
إِنَّكَ لَرَسُولُهُ وَاللَّهُ شَهِيدٌ عَلَى الْمُنَافِقِينَ لَكَذِبُونَ ﴿١﴾
اتَّخَذُوا أَيْمَانَهُمْ جُنَّةً فَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ إِنَّهُمْ سَاءَ مَا كَانُوا
يَعْمَلُونَ ﴿٢﴾ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ ءَامَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا فَطُبِعَ عَلَى قُلُوبِهِمْ
فَهُمْ لَا يَفْقَهُونَ ﴿٣﴾ وَإِذَا رَأَيْتَهُمْ تُعْجِبُكَ أَجْسَامُهُمْ
وَإِنْ يَقُولُوا تَسْمَعُ لِقَوْلِهِمْ كَأَنَّهُمْ خُشْبٌ مُسْنَدَةٌ لِيَحْسَبُنَّ كُلُّ
صَيِّحَةٍ عَلَيْهِمْ هُمُ الْعُدُو فَاذْهَبْهُمْ فَنُلَهِمُ اللَّهُ أَنْ يَقُولُوا

۱ ای ايمان والاو کوم وخت چه (اول)
اذان وويلی شی د پاره د لمانځه په ورځی د
جمعی کینسی نو ځغلی ذکر د الله ته او
پریږدی خرڅول دا کار غوره دى تاسو لره
که چیری پوهیږی تاسو

۱۰ نو هر کله چه ادا کړی شی لمونځ
(دجمعی) پس خواره شی تاسو په ځمکه
کینسی او ولټوی تاسو فضل د الله تعالى او
یادوی الله تعالى (په یادولو) ډیرو سره دى
لپاره چه تاسی کامیاب شی

۱۱ او هر کله چه دوى وینى تجارت
(سوداگرى) یا لوبى (ننداره) نو خورپړی
دوى په لوری د هغى او پریږدی تا لره ولاړ
(په خطبه باندى) ورته ووايه (ای محمده)

وَإِذْ قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا يَسْتَغْفِرْ لَكُمْ رَسُولُ اللَّهِ لَوَّارَةٌ وَسُئِمُّهُمْ
 وَرَأَيْتَهُمْ يَصُدُّونَ وَهُمْ مُسْتَكْبِرُونَ ﴿٥﴾ سَوَاءٌ عَلَيْهِمْ
 أَسْتَغْفَرْتَ لَهُمْ أَمْ لَمْ تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ لَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ إِنَّ
 اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ﴿٦﴾ هُمُ الَّذِينَ يَقُولُونَ
 لَا تُنْفِقُوا عَلَيَّ مِنْ عِنْدِ رَسُولِ اللَّهِ حَتَّى يَنْفَضُوا وَلِلَّهِ
 خِزَائِنُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَكِنَّ الْمُنْفِقِينَ لَا يَفْقَهُونَ ﴿٧﴾
 يَقُولُونَ لَنْ رَجَعَنَا إِلَى الْمَدِينَةِ لَيُخْرِجَنَّكَ الْأَعَزُّ
 مِنْهَا الْأَدْلُ وَلِلَّهِ الْعِزَّةُ وَلِرَسُولِهِ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَلَكِنَّ
 الْمُنْفِقِينَ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٨﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تُلْهِكُمْ
 أَمْوَالُكُمْ وَلَا أَوْلَادُكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَمَنْ يَفْعَلْ
 ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿٩﴾ وَأَنْفِقُوا مِنْ مَّا رَزَقْنَاكُمْ
 مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْفِكَ أَحَدُكُمْ الْمَوْتَ فَيَقُولَ رَبِّ لَوْلَا أَخَّرْتَنِي
 إِلَى أَجَلٍ قَرِيبٍ فَأَصَّدَّقَ وَأَكُنْ مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿١٠﴾ وَلَنْ
 يُؤَخِّرَ اللَّهُ نَفْسًا إِذَا جَاءَ أَجَلُهَا وَاللَّهُ خَبِيرٌ يُعَلِّمُونَ ﴿١١﴾

سُورَةُ النَّجَاتِ

۱۸ آیاتها

۲۴ آیتها

﴿٥﴾ او کوم وخت چه وویلی شی دوی ته راشی چه ببینه و غواری تاسو لره رسول الله ﷺ نو واروی دوی سر و نه خپل او وینی به ته دوی چه څنگ کوی او حال دا چه وی دوی لوی کونکی

﴿٦﴾ برابره خبره ده په دوی باندي که ته ببینه غواری دوی لره او که ببینه نه غواری ته دوی لره هیچیری ببینه نه کوی الله تعالی دوی ته یقینا الله تعالی هدایت نه کوی قوم فاسقانو نافرمانو ته

﴿٧﴾ دوی هغه کسان دی چه وائی خرچ مه کوی په هغه چا چه در رسول الله ﷺ سره دی تر دی پوری چه خواره واره شی خاص الله تعالی لره خزانی دی د اسمانونو او د زمکی او لیکن منافقان نه پوهیری

﴿٨﴾ دوی وائی که چیری بیرته وگرځو مونږ وائی ای ربه زما ولی دی روسته نه کړه ما لره طرف د مدینی ته نو خامخا اوبه باسی عزتمند تر نیتی نږدی پوری چه صدقه او خیرات کړی د هغی نه ذلیل لره او خاص الله لره دی وی ما او شم زه د نیکانو څخه

عزت او غلبه او رسول د ده لره او مؤمنانو ﴿١١﴾ او هیڅکله نه روسته کوی الله تعالی هیڅ لره لیکن منافقان نه پوهیری

﴿٩﴾ ای ایمان والاو غافله دی نه کړی تاسو لره تعالی خبردار دی په هغی عملونو باندي چه مالونه ستاسی او نه بچی ستاسی د ذکر د الله تاسو ئی کوی

تعالی نه او چا چه دغه کار وکړه نو همدغه کسان هم دوی دی تاوانیان زیانکاران

﴿١٠﴾ او خرچ وکړی د هغی مالونو نه چه درکړی دی ما تاسو ته مخکی د هغی نه چه راشی یو کس ستاسو ته (اسباب) د مرگ نو وبه

د التّغابن سورت

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 يُسَبِّحُ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ
 وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١﴾ هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ كَافِرٍ
 وَمِنْكُمْ مُؤْمِنٌ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٢﴾ خَلَقَ السَّمَوَاتِ
 وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ وَصَوَّرَكُمْ فَأَحْسَنَ صُوْرَكُمْ وَإِلَيْهِ الْمَصِيرُ ﴿٣﴾
 يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَيَعْلَمُ مَا تُسْرُونَ وَمَا تُعْلِنُونَ وَاللَّهُ
 عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٤﴾ أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَبَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَبْلُ
 فَذُوقُوا بَأْسَ رَبِّهِمْ وَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٥﴾ ذَلِكَ بِأَنَّهُ كَانَتْ تَأْتِيهِمْ
 رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَقَالُوا أَبَشْرًا مِثْلُ مَا بَشَرْنَا فَنَكْفُرُوا أَتَى سَعَتِي
 اللَّهُ وَاللَّهُ عَنِّي حَمِيدٌ ﴿٦﴾ زَعَمَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنْ لَنْ يُعْزَأَقِلَّ بَلَىٰ وَرَبِّي
 لَتُبْعَثُنَّ ثُمَّ لَتُنَبَّيْنَ بِمَا عَمِلْتُمْ وَذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ﴿٧﴾ فَآمَنُوا بِاللَّهِ
 وَرُسُلِهِ وَالنُّورَ الَّذِي أَنْزَلْنَا وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿٨﴾ يَوْمَ
 يَجْمَعُكُمْ لِيَوْمِ الْجَمْعِ ذَلِكَ يَوْمُ التَّغَابُنِ وَمَنْ يُؤْمِن بِاللَّهِ وَيَعْمَلْ
 صَالِحًا كَفَّرَ عَنْهُ سَيِّئَاتِهِ وَيُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا
 الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿٩﴾

ضرور خبر درکړی شی تاسو ته د هغی
 عملونو چه تاسو کړیدی او دا کار په الله
 تعالی باندی اسان دی
 نو ایمان راوړئ په الله تعالی او په
 رسول د هغی او په هغی ریا باندی چه مونږ
 نازل کړی ده او الله تعالی په هغی عملونو
 چه کوئ ئی تاسو خبر دار دی
 په هغی ورځ چه راجمع به کړی تاسو
 لره په ورځ د جمع کیدلو (قیامت) کنبی دغه
 ورځ د غبن ښکاره کیدلو ده او چا چه ایمان
 راوړه په الله تعالی باندی او عمل ئی وکړه
 نیک نو لری به کړی (الله) له ده څخه بدی د
 ده او داخل به کړی ده لره جنتونو ته چه
 بهیږی به لاندی د هغی نه ولی همیشه به وی
 دوی په هغی کنبی همیشه دا کامیابی لویه ده

١ پاکى وائى الله تعالى لره هغه مخلوقات
 چه په اسمانونو کنبی دی او هغه څیزونه چه
 په زمکه کنبی دی خاص د ده لپاره بادشاهی
 ده او خاص د ده لپاره بنایسته ستاینه ده او
 هغه په هر څیز باندی قدرت لرونکی دی
 ٢ خاص الله هغه ذات دی چه پیدا ئی کړی
 تاسو نو ځنى ستاسو نه کافر دی او ځنى
 ستاسو نه مؤمنان دی او الله تعالی په هغی
 عملونو باندی چه تاسو ئی کوی لیدونکی دی
 ٣ پیدا کړی ئی دی اسمانونه او زمکی په
 تدبیر حق سره او شکلونه ئی درکړی دی
 تاسو ته نو بیا ئی بنایسته کړی دی شکلونه
 ستاسو او خاص هغه ته بیرته ورتلل دی
 ٤ پوهیږی په هغه څیزونو چه په اسمانو کنبی
 دی او په زمکه کنبی دی او عالم دی په هغه څه
 چه تاسو ئی پتوی او په هغه څه چه تاسو ئی
 ښکاره کوی او الله تعالی عالم دی په هغه خبرو
 باندی چه په سینو (د خلکو کنبی) دی
 ٥ ایا نه دی راغلی تاسو ته خبر دهغی
 کسانو چه منکران شوی دی پخوا له دی نه
 پس وئى ځکل سزا د کار خپل او شته دی د
 دوی لپاره عذاب دردونکی
 ٦ دا په دی سبب چه یقینا راتلل دوی ته
 رسولان د دوی په ښکاره احکامو سره نو
 دوی وویل ایا یو بشر مونږ ته لار ښائی نو
 انکار وکړه دوی او مخ ئی واړوو او
 (ښکاره کړه) الله تعالی بی پروائی خپله او
 الله تعالی بی پروا او ستایلی شوی ذات دی
 ٧ گمان کوی کافران چه دوی به هیڅ کله
 دوباره پیدا نشی ته ووايه ها قسم دی په رب
 زما چه ضرور به دوباره پیدا کیرى بیا به

تاسو نو یقینا په رسول زموږ باندی رسول
بنکاره دی

۱۳) الله تعالى نشته بی له هغی نه لایق د
عبادت او خاص په الله تعالى باندی دی توکل
وگری مؤمنان

۱۴) ای ایمان والاو یقینا ځنی د بنځو ستاسو
نه او د ځامنو ستاسو نه دبنمنان دی تاسی
لره نو ځان وساتئ د هغوی نه او که عفوه
وگری تاسو او مخ وگرځوی تاسو او بیننه
وگری تاسی نو بیشکه الله تعالى بیننه کونکی
او رحم کونکی دی

۱۵) یقینا مالونه ستاسو او اولاد ستاسو یوه
فتنه ده او الله تعالى خاص د هغی سره ثواب
لوی دی

۱۶) نو ویره کوی له الله تعالى نه څومره چه
وس وی ستاسو او غور کیردی او خبره منئ
او خرچ کوی نو غوره به وی ستاسو لپاره
او څوک چه وساتلی شوه د شومتیا د نفس نه
نو دا کسان هم دوی دی کامیاب

۱۷) که چیری قرض ورگری تاسو الله تعالى
ته قرض بنایسته زیات به ئی کری ستاسو
لپاره اوبیننه به وگری تاسو لره او الله تعالى
بڼه قدر دان دی بڼه تحمل والا دی

۱۸) عالم دی په پتو او بنکاره باندی زورور
دی او حکمتونو والا دی

وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ
النَّارِ خَالِدِينَ فِيهَا أُولَٰئِكَ مَأْصَابٌ مِّنْ
مُّصِيبَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَمَنْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ يَهْدِ اللَّهُ قَلْبَهُ، وَاللَّهُ بِكُلِّ
شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿١١﴾ وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ فَإِن
تَوَلَّيْتُمْ فَإِنَّمَا عَلَىٰ رَسُولِنَا الْبَلَّغُ الْمُبِينُ ﴿١٢﴾ اللَّهُ لَا إِلَهَ
إِلَّا هُوَ وَعَلَىٰ اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١٣﴾ بِنَآئِهَا
الَّذِينَ ءَامَنُوا مِنَّا مِنْ أَزْوَاجِكُمْ وَأَوْلَادِكُمْ عَدُوًّا
لَّكُمْ فَأَحْذَرُوهُمْ وَإِن تَعَفَّوْا وَتَصَفَّحُوا وَتَغْفِرُوا
فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٤﴾ إِنَّمَا أَمْوَالُكُمْ وَأَوْلَادُكُمْ
فِتْنَةٌ وَاللَّهُ عِنْدَهُ أَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿١٥﴾ فَأَتَقُوا اللَّهَ مَا اسْتَطَعْتُمْ
وَأَسْمَعُوا وَأَطِيعُوا وَأَنفِقُوا خَيْرًا لِّأَنفُسِكُمْ وَمَنْ
يُقِرْ شَيْحًا نَفْسِهِ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿١٦﴾ إِن تَقْرَضُوا
اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا يَضْعِفْهُ لَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ وَاللَّهُ شَكُورٌ
حَلِيمٌ ﴿١٧﴾ عِلْمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةُ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١٨﴾

سُورَةُ الطَّلَاقِ
۱۲ آیتونه
۶۵ ورځونه

۱۹) او هغه کسان چه کفر ئی کری دی او
دروغجن ئی گڼلی ایاتونه زموږ دغه کسان
اور والا دی همیشه به وی دوی په هغی
کښی او بد ځای د ورتلودی

۲۱) او نه رسیری هیڅ مصیبت مگر په
حکم (تقدیر) د الله تعالى سره او چا چه ایمان
راوړه په الله تعالى باندی نو هدایت به وگری
زړه د هغه ته او الله تعالى په هر شی باندی
پوهه دی

۲۲) او تابعداری کوی د الله او تابعداری
کوی د رسول د هغه نو که چیری مخ واپرو

د الطلاق سورت

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا طَلَقْتُمُ النِّسَاءَ فَلْيَقُوهُنَّ لِعَدَّتِهِنَّ وَأَحْصُوا
 الْعِدَّةَ وَاتَّقُوا اللَّهَ رَبَّكُمْ لَا تَخْرُجُوهُنَّ مِنْ بُيُوتِهِنَّ
 وَلَا يَخْرُجْنَ إِلَّا أَنْ يَأْتِيَنَّ بِفَحِشَةٍ مُبِينَةٍ وَتِلْكَ حُدُودُ
 اللَّهِ وَمَنْ تَعَدَّ حُدُودَ اللَّهِ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُ لَا تَدْرِي لَعَلَّ
 اللَّهُ يُحْدِثُ بَعْدَ ذَلِكَ أَمْرًا ﴿١﴾ فَإِذَا بَلَغَنَّ أَجَلَهُنَّ فَأَمْسِكُوهُنَّ
 بِمَعْرُوفٍ أَوْ فَارِقُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ وَأَشْهِدُوا ذَوَى عَدْلٍ مِّنكُمْ
 وَأَقِيمُوا الشَّهَادَةَ لِلَّهِ ذَلِكُمْ يُوعِظُ بِهِ مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ
 بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا ﴿٢﴾ وَيَرْزُقْهُ
 مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ وَمَنْ يَتَّكِلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ إِنَّ اللَّهَ
 بَلِغٌ أَمْرِهِ فَدَعَّلَ اللَّهُ لِكُلِّ شَيْءٍ قَدْرًا ﴿٣﴾ وَالَّتِي بَسَنَ
 مِنَ الْمَحِيضِ مِنْ نِسَائِكُمْ إِنْ أَرْبَبْتُمْ فَعِدَّتُهُنَّ ثَلَاثَةُ أَشْهُرٍ
 وَالَّتِي لَمْ يَحْضَنْ وَأُولَاتِ الْأَحْمَالِ أَجَلُهُنَّ أَنْ يَضَعْنَ حَمْلَهُنَّ
 وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مِنْ أَمْرِهِ إِسْرًا ﴿٤﴾ ذَلِكَ أَمْرُ اللَّهِ أَنْزَلَهُ
 إِلَيْكُمْ وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَكْفُرْ عَنْهُ سَيِّئَاتِهِ وَيُعْظِمْ لَهُ أَجْرًا ﴿٥﴾

۱) ای نبی ﷺ کله چه طلاق و رکول
 غواری بیبیانو ته نو طلاق و رکری دوی ته
 په عدت د دوی کبسی او وشمیری تاسو
 (موده) د عدت او ویره وکری د الله تعالی نه
 چه رب ستاسو دی مه او باسی دوی لره د
 کورونو خپلو نه او نه دی اوخی دوی په
 خپله هم مگر په هغه وخت کبسی چه راشی
 دوی په بی حیائی بنکاره سره او دا (احکام)
 پولی د الله تعالی دی او څوک چه تجاوز
 وکری د پولو د الله تعالی نه نو یقینا ظلم ئی
 وکړه په ځان خپل نه پوهیری هیخ نفس
 بنائی چه الله پیدا کری وروسته له دی
 (طلاق) څخه کوم (بنه) کار

۲) نو بیا هرکله چه ورسیری دغه (بنخی)
 نیتی خپلی ته نو اوساتی دغه بنخی په بنی
 طریقی سره او یا جدا شی تاسی د هغوی نه
 په بنی طریقی سره او شاهدان ونیسی تاسی
 (په دغه رجوع باندی) دوه خاوندان د عدل
 له تاسی څخه او (بنه) ادا کری تاسو
 شهادت د الله لپاره دا وعظ کیدای شی په دی
 سره هغه چاته چه ایمان لری په الله تعالی او
 په ورځ روستنی او څوک چه ویره کوی له
 الله تعالی نه نو وبه گرځوی ده ته یو ځای
 دوتلو (لار دنجات)

۳) او هغه زنانه چه ناامیده وی د حیض نه
 د زنانه و ستاسو نه که چیری شک کوی (په
 عدت د هغوی کبسی) نو عدت د هغوی دری
 میاشتی دی او هغه زنانه چه حائضه شوی
 نه وی هم، او حمل والا زنانه عدت د هغوی
 زیږول د حمل د هغوی دی، او چا چه ویره
 کوله له الله تعالی نه نو وبه گرځوی الله
 تعالی ده ته په کار د ده کبسی اسانتیا

۴) او دا حکم د الله تعالی دی نازل کری
 ئی دی تاسو ته او چا چه ویره وکړه د الله
 تعالی څخه لری به کری د ده نه بدی د ده او
 لوی به کری ده ته ثواب

۵) او رزق به ورکری ده ته د داسی ځای
 نه چه دی به گمان نه کوی او هغه څوک چه
 توکل وکری په الله تعالی باندی نو دغه (الله)
 بنه پوره دی ده لره یقینا الله رسیدونکی
 (پوره کونکی) دی کار خپل لره یقینا الله
 گرځولی ده هر څیز لره اندازه

و کبری د هغی مال نه چه ورکری دی ده ته الله تعالی تکلیف نه ورکوی الله تعالی هیخ نفس ته مگر برابر د هغه د طاقت چه ورکری ئی دی ده ته زر دی چه پیدا به کری الله تعالی روسته د تنگستیا نه اسانتیا

۸ او ډیر کلو والا چه نافرمانی ئی کری وه د حکم د رب خپل نه او د رسولانو د هغه نه نو حساب وکړو مونږ د هغی سره حساب سخت او عذاب ورکړو مونږ هغی ته عذاب ډیر بد

۹ نو اوڅکله هغوی سزا د کار خپل او شوه عاقبت د کار د هغوی تاوان

۱۰ تیار کری دی الله تعالی دوی لره عذاب سخت نو اوویریری د الله تعالی نه ای خاوندانو د عقل هغه کسان چه ایمان ئی راوړی دی یقینا نازل کری دی الله تعالی تاسو ته ذکر نصیحت (قران)

۱۱ رسول چه لولی په تاسو باندی ایاتونه د الله تعالی ښکاره کونکی د حکمونو د دی لپاره چه اوباسی هغه کسان چه ایمان ئی راوړی دی او عملونه ئی کری دی نیک موافق د سنت د تیارو نه ریا ته او چا چه ایمان راوړه په الله تعالی او عمل ئی کوو برابر د سنت سره داخل به کری ده لره جنتونو ته چه بهیری به لاندی د هغی نه ولی همیشه به وی په هغی کښی همیشه او یقینا ښایسته به کری الله تعالی د ده لپاره رزق (په جنت کښی)

۱۲ الله تعالی هغه ذات دی چه پیدا کری ئی دی او ه اسمانونه او د زمکو نه په شان د اسمانونو راکوژیږی حکم (د الله تعالی) په منځ د دوی کښی د دی لپاره چه یقین اوکری تاسو چه یقینا الله تعالی په هر شی باندی قدرت والا دی او یقینا الله تعالی راگیر کری دی هر څیز لره په علم خپل کښی

أَسْكُونَهُنَّ مِنْ حَيْثُ سَكَنْتُمْ مِنْ وُجُودِكُمْ وَلَا تَنْصَارُوهُنَّ لِنُضَيْقُوا عَلَيْهِنَّ وَإِنْ كُنَّ أُولَاتٍ حَمْلٍ فَأَنْفِقُوا عَلَيْهِنَّ حَتَّى يَضَعْنَ حَمْلَهُنَّ فَإِنْ أَرْضَعْنَ لَكُمْ فَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ وَأْتَمِرُوا بَيْنَكُمْ بِمَعْرُوفٍ وَإِنْ تَعَاَسَرْتُمُ فَسَاطِرُكُمْ لِهُ أُخْرَى ﴿٦﴾ لِيُنْفِقَ ذُو سَعَةٍ مِنْ سَعَتِهِ وَمَنْ قُدِرَ عَلَيْهِ رِزْقُهُ فَلْيُنْفِقْ مِمَّا آتَاهُ اللَّهُ لَا يَكْفِ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا مَاءً آتَاهَا سَيَجْعَلُ اللَّهُ بَعْدَ عُسْرٍ يُسْرًا ﴿٧﴾ وَكَأَيِّنْ مِنْ قَرِيْبَةٍ عَدَتْ عَنْ أَمْرِ رَبِّهَا وَرُسُلِهِ فَحَاسِبْنَهَا حِسَابًا شَدِيدًا وَعَذَبْنَهَا عَذَابًا ثَكْرًا ﴿٨﴾ فَذَاقَتْ وَبَالَ أَمْرِهَا وَكَانَ عِقَبُهُ أَمْرًا خَسِرًا ﴿٩﴾ أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا فَاتَّقُوا اللَّهَ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ الَّذِينَ ءَامَنُوا قَدْ أَنْزَلَ اللَّهُ إِلَيْكُمْ ذِكْرًا ﴿١٠﴾ رَسُولًا يَتْلُو عَلَيْكُمْ آيَاتِ اللَّهِ مُبَيِّنَاتٍ لِيُخْرِجَ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَمَنْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ وَيَعْمَلْ صَالِحًا يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا قَدْ أَحْسَنَ اللَّهُ لَكُمْ رِزْقًا ﴿١١﴾ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ وَمِنَ الْأَرْضِ مِثْلَهُنَّ يَنْزِلُ الْأَمْرُ بَيْنَهُنَّ لِنَعْلَمَ أَمَّا اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَإِنَّ اللَّهَ قَدْ أَحَاطَ بِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمًا ﴿١٢﴾

۶ اوسوی دا ښخی په هغی ځای کښی چه تاسو پکښی اوسیرئ په اندازه د خپل طاقت او ضرر مه رسوی دوی ته د پاره د دی چه تنگستیا راولی په دوی باندی او که چیرته وی دغه زنانه حمل والا نو خرچ کوی په دوی باندی تر دی چه وزیږوی حمل خپل نو که چیری پی ورکوی دوی ستاسو (بچو) ته نو ورکری دوی ته مزدوری د دوی او جرگه کوی په منځ خپل کښی (په باره د بچی کښی) په ښه طریقه سره او که چیرته تاسو سختی کوی د یو بل سره (په مزدوری د پی ورکولو کښی) نو پی به ورکری ده ته بله زنانه

۷ خرچ دی کوی خاوند د پراختیا د طاقت (مال خپل) نه او هغه څوک چه تنگه وی په هغی باندی روزی د هغی نو خرچ دی

د التحریم سورت

سُورَةُ التَّحْرِيمِ
 آیات: ۱۱
 آیات: ۱۶

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَأْتِيهَا النَّبِيُّ لِمَ تَحْرِمَ مَا أَحَلَّ اللَّهُ لَكَ تَبَغَّى مَرَضَاتِ أَزْوَاجِكَ وَاللَّهُ عَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١﴾ فَذَرَّضَ اللَّهُ لَكُمْ تَحْلَةً أَيْمَنِيكُمْ وَاللَّهُ مَوْلَاكُمْ وَهُوَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ﴿٢﴾ وَإِذَا أَسْرَأَ النَّبِيُّ إِلَى بَعْضِ أَزْوَاجِهِ حَدِيثًا فَلَمَّا نَبَأَتْ بِهِ وَأَظْهَرَهُ اللَّهُ عَلَيْهِ عَرَفَ بَعْضَهُ، وَأَعْرَضَ عَنْ بَعْضٍ فَلَمَّا نَبَأَهَا بِهِ، قَالَتْ مَنْ أَنْبَأَكَ هَذَا قَالَ نَبَأَنِي الْعَلِيمُ الْخَبِيرُ ﴿٣﴾ إِنْ نُبَأَ إِلَى اللَّهِ فَقَدْ صَغَتْ قُلُوبُكُمْ وَإِنْ نَظَّهَرَ عَلَيْهِ فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ مَوْلَاهُ وَجِبْرِيلُ وَصَالِحُ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمَلَائِكَةُ بَعْدَ ذَلِكَ ظَهِيرٌ ﴿٤﴾ عَسَى رَبُّهُ إِنْ طَلَّقَنَّ أَنْ يُبْدِلَهُ أَزْوَاجًا خَيْرًا مِمَّنْ كُنْتُمْ مُسَلِّمَاتٍ مُؤْمِنَاتٍ قَانِتَاتٍ تَيَبَّنَّ وَعِدَّتِ سَيِّحَتٍ تَيَبَّنَّ وَأَبْكَرَاتٍ ﴿٥﴾ يَأْتِيهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَنفُسُكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ عَلَيْهَا مَلَائِكَةٌ غِلَاظٌ شِدَادٌ لَا يَعْصُونَ اللَّهَ مَا أَمَرَهُمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ ﴿٦﴾ يَأْتِيهَا الَّذِينَ كَفَرُوا لَا تَعْدِرُوا الْيَوْمَ إِنَّمَا تُجْرُونَ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٧﴾

۱) ای نبی ﷺ ولی حراموی ته هغه چه حلال کړی دی الله تعالی تاته غواړی ته (په دی حرامولو سره) خوښی د ښځو خپلو او الله تعالی بښونکی دی ډیر رحم والا دی

۲) یقینا مقرر کړی دی الله تاسی لره حلالوالی د قسمونو ستاسو (په کفاری سره) او الله تعالی دوست مددگار ستاسو دی او هم دغه (الله) ښه عالم او د حکمتونو والا دی

۳) او په هغی وخت کښی چه پټه وکړه نبی ﷺ ځنو بیبیانو ته یوه خبره نو هر کله چه خبر ورکړه هغی (حفصی) په دی خبری سره (عائشی ته) او ښکاره کړه الله تعالی هغه ته نو ویخودله یوه خبره او اعراض یی وکړه د بلی خبری نه نو هر کله چه خبر ورکړه نبی ﷺ هغی بی بی ته په هغی خبری سره هغی وویل چا خبر درکړه تاته هغه وویل خبر را کړی دی ماته الله تعالی چه په هر څه پوهه دی خبردار دی

له تاسو څخه حکم منونکی مؤمنانی لمونځ کونکی توبه ویستونکی عبادت کونکی روژه نیونکی کونډی او پیغلی

۴) که توبه اوباسی تاسی دواړه نو په تحقیق کاره شوی دی زرونه ستاسو او که مرسته او مدد وکړی تاسو دواړه یوه له بلی سره (په خلاف د نبی ﷺ کښی) نو بیشکه الله تعالی مددگار دی د هغی او جبرئیل ﷺ او نیکان مؤمنان او نور ټول ملایک روسته د هغه نه د دی (رسول) مرسته کونکی دی

۵) ای هغه کسانو چه کفر ئی کړی دی عذرونه مه کوی تاسو نن ورځ یقینا بدله درکیدای شی تاسو ته د هغی عملونو چه تاسو کول

۵) نږدی دی رب د دغه نبی که چیری طلاق درکړی تاسو ټولو ته په دی چه په بدل کښی ورکړی ده لره نوری ښځی بهتری تاسو کول

۱ ای نبی ﷺ جهاد و کفره د کافرانو او د منافقانو سره او سختی کوه په دوی باندی او خای د دوی جهنم دی او بد خای د بیرته ورتللو دی

۱۰ بیانوی الله تعالی مثال کافرانو ته د بنخی د نوح عَلَيْهِ السَّلَامُ او د بنخی د لوط عَلَيْهِ السَّلَامُ وی دا دواړه لاندی د دوه و بندگانو نه د نیکانو بندگانو زمونږ نه نو خیانت وکړه دغی دواړو بنخو (په کفر کولو سره) د هغی دواړو (پیغمبرانو) سره نو دفع نه کړه هغوی د دی دواړو نه د عذاب د الله تعالی نه هیڅ شی او ویلی شوه چه ننوخی اور ته سره د داخلیدونکو نه

۱۱ او بیانوی الله تعالی مثال مؤمنانو ته د بنخی د فرعون کوم وخت چه وویلی هغی ای ربه زما جور کړی زما لپاره کور ستا په خواکښی په جنت کښی او بچ وساتی مالره د فرعون نه او د عمل د هغه نه او بچ وساتی مالره د قوم ظالم نه

۱۲ او (بیان کړی دی الله تعالی مثال) د مریم چه لور د عمران وه هغه زنانه چه بچ ئی ساتلی ؤ عورت خپل نو پوکی اوکړو مونږ په هغی کښی د روح د طرف خپل نه او تصدیق کړی ؤ هغی د کلمو د رب خپل او د کتابونو د هغه او دا وه د پوره تابعداری کونکو نه

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ ءٰمَنُوْا تُوْبُوْا اِلَى اللّٰهِ تَوْبَةً نَّصُوْحًا عَسَىٰ رَبُّكُمْ
 اَنْ يُكْفِرَ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَيُدْخِلَكُمُ جَنَّاتٍ تَجْرِي
 مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ يَوْمَ لَا يُخْزِي اللّٰهُ النَّبِيَّ وَالَّذِيْنَ ءٰمَنُوْا
 مَعَهُ ۗ تُوْرَهُمْ يَسْعَىٰ بَيْنَ اَيْدِيْهِمْ وَاِيْمَانِهِمْ يَقُوْلُوْنَ رَبَّنَا
 اٰتِنْمْ لَنَا ثُوْرَنَا وَاعْفِرْ لَنَا اِنَّكَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ ﴿٨﴾
 يٰۤاَيُّهَا النَّبِيُّ جَاهِدِ الْكُفْرَ وَالْمُنَافِقِيْنَ وَاَعْظِ عَلَيْهِمْ
 وَمَا وُنَّهُمْ جَهَنَّمَ وَيَسَّ الْمَصِيْرُ ﴿٩﴾ ضَرْبَ اللّٰهِ مَثَلًا
 لِّلَّذِيْنَ كَفَرُوْا اَمْرًا تُوْج وَاَمْرًا لُّوْطٍ كَانَتْ تَحْتِ
 عِبْدِيْنَ مِنْ عِبَادِ نَاصِلِحِيْنَ فَخَانَتْهُمَا فَامْرُؤُغْنِيَا عَنْهُمَا
 مِنَ اللّٰهِ شَيْئًا وَقِيْلَ اَدْخِلَا النَّارَ مَعَ الدّٰخِلِيْنَ ﴿١٠﴾
 وَضَرْبَ اللّٰهِ مَثَلًا لِّلَّذِيْنَ ءٰمَنُوْا اَمْرًا فِرْعَوْنَ اِذْ
 قَالَتْ رَبِّ اَبْنِ لِيْ عِنْدَكَ بَيْتًا فِى الْجَنَّةِ وَجْعِنِيْ مِنْ فِرْعَوْنَ
 وَعَمَلِهٖ وَجْعِنِيْ مِنَ الْقَوْمِ الظّٰلِمِيْنَ ﴿١١﴾ وَمَرْيَمَ اَبْنَتْ
 عِمْرٰنَ الَّتِيْ اٰحْصٰنَتْ فَرْجَهَا فَنَفَخْنَا فِيْهِ مِنْ رُّوْحِنَا
 وَصَدَقَتْ بِكَلِمٰتِ رَبِّهَا وَكُتِبَ عَلَيْهَا وَاكٰتٌ مِنَ الْقٰنِنِيْنَ ﴿١٢﴾

۸ ای ایمان والاو توبی اوباسی الله تعالی ته توبی د اخلاص والا امید دی چه رب ستاسو به لری کړی ستاسو نه گناهونه ستاسی او داخل به کړی تاسو جنتونو ته چه بهیږی لاندی د هغی نه ولی په هغه ورخ چه نه به شرمنده کوی الله تعالی خپل نبی او هغی کسانو لره چه ایمان ئی راوړی دی د هغه په ملگرتیا کښی رڼا د دوی به مندی وهی مخی د دوی ته او په بنی طرفونو د دوی کښی دوی به وائی ای ربه زمونږ پوره وساتی مونږ لره رڼا او بیننه وکړی مونږ ته بیشکه ته په هر شی باندی ښه قادر

د الملک سورت

سُورَةُ الْمَلِكِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تَبَرَكَ الَّذِي بِيَدِهِ الْمَلِكُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١﴾ الَّذِي خَلَقَ
الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا وَهُوَ الْعَزِيزُ الْغَفُورُ ﴿٢﴾
الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ طِبَاقًا مَا تَرَى فِي خَلْقِ الرَّحْمَنِ مِنْ
تَفَوُّتٍ فَارْجِعِ الْبَصَرَ هَلْ تَرَى مِنْ فُطُورٍ ﴿٣﴾ ثُمَّ ارْجِعِ الْبَصَرَ كَرَّتَيْنِ
يَنْقَلِبْ إِلَيْكَ الْبَصَرُ حَاْسًا وَهُوَ حَسِيرٌ ﴿٤﴾ وَلَقَدْ زَيَّنَّا السَّمَاءَ
الَّذِي بَيْنَ يَدَيْنَا بِمَصْبِيحٍ وَجَعَلْنَاهَا رُجُومًا لِلشَّيْطَانِ وَأَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابَ
السَّعِيرِ ﴿٥﴾ وَلِلَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ عَذَابُ جَهَنَّمَ وَيَسُورُ الْمَصِيرُ ﴿٦﴾
إِذَا الْفُؤَادُ يَسْعَىٰهَا شِعْرًا وَهِيَ نُفُورٌ ﴿٧﴾ تَكَادُ تَمَيَّزُ
مِنَ الْغَيْظِ كَمَا آتَىٰ فِيهَا فَوْجٌ سَالَمٌ خَرَنَهَا إِلَيْهَا تَكْوِينٌ ﴿٨﴾
قَالُوا بَلَىٰ قَدْ جَاءَنَا نَذِيرٌ فَكَذَّبْنَا وَقُلْنَا مَا نَزَّلَ اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ إِنْ أَنْتُمْ
إِلَّا فِي ضَلَالٍ كَبِيرٍ ﴿٩﴾ وَقَالُوا لَوْ كُنَّا نَسْمَعُ أَوْ نَعْقِلُ مَا كُنَّا فِي أَصْحَابِ
السَّعِيرِ ﴿١٠﴾ فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ فَسَوْفَ نَأْتِيهِمْ لَأَصْحَابِ السَّعِيرِ ﴿١١﴾
إِنَّ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُم بِالْغَيْبِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ ﴿١٢﴾

﴿١﴾ دوی به وائی هو په تحقیق راغلی و
مونږ

ته وپرونکی پیغمبران نو دروغجن وگنبل
مونږ او وویل مونږ نه دی رالیږلی الله
تعالی هیخ شی نه ئی تاسو مگر په گمراهی
لویه کنبی

﴿١٠﴾ او وبه وائی دوی که چیری مونږ
اوریدلی وی او یا مو د عقل نه کار اخستی
وی نو نه به وی مونږ د اور والاو سره

﴿١١﴾ نو اقرار به وکړی دوی په گناهونو
خپلو نو تباهی ده د اور والاو لره

﴿١٢﴾ یقینا هغه کسان چه وپریږی له رب خپل
نه په غیب سره د دوی لپاره ببښنه ده او ثواب
لوی دی

﴿١﴾ ډیر برکت والا دی هغه ذات چه په لاس
د هغه کنبی بادشاهی ده او هغه په هر خیز
باندی قدرت والا دی

﴿٢﴾ هغه ذات چه پیدا کړی ئی دی مرگ او
ژوندون دی لپاره چه وازمائی تاسی چه
کوم یو په تاسو کنبی بنایسته عمل کونکی
دی او هغه زورور او بینونکی دی

﴿٣﴾ هغه ذات چه پیدا کړی ئی دی او ه
اسمانونه طبقی طبقی (لاندی باندی) وبه نه
وینی ته په پیدا کولو د مهربان ذات کنبی هیخ
نقصان نو اوگرخوه سترگی ایا وینی ته خه
چاودونه

﴿٤﴾ بیا اوگرخوه سترگی بار بار واپس به
راوگرخی تاته سترگی عاجزی او هغه به
ستری وی

﴿٥﴾ او یقینا بنایسته کړی دی مونږ اسمان
نږدی لره په چراغونو سره او گرخولی دی
مونږ هغی لره ویشتونکی شیطانانو لره او
تیار کړیدی مونږ د دوی لپاره عذاب ډیر
سوځونکی

﴿٦﴾ او هغی کسانو لره چه کفر ئی کړیدی په
رب خپل باندی عذاب د جهنم دی او بد
خای د ورتللو دی

﴿٧﴾ کوم وخت چه اوغورخولی شی دوی په
هغی کنبی نو اوری به هغی لره هپار او
هغه به خوټکیری

﴿٨﴾ نږدی دی چه اوچوی د وجی د غصی
نه هر وخت چه وغورخولی شی په هغی
کنبی یوه ډله نو تپوس به کوی د دوی نه
خوکیداران د هغی ایا نه و راغلی تاسو ته
وپره درکونکی

تاسو باندی (جاگر) کانی ویشتونکی نو پوهه به شی تاسو چه څرنگ ؤ ویرول زما

۱۸ او بیشکه تکذیب کری ؤ هغی کسانو

چه د دوی نه مخکبسی وو نو څرنگ وو عذاب زما دوی لره

۱۹ ایا دوی نه گوری مرغانو ته د پاسه د دوی

نه چه خورونکی دی وزرو خپلو لره او تولوی

ئی نه دی حصار کری دوی لره مگر رحمن

ذات یقینا هغه هر څیز لره لیدونکی دی

۲۰ بلکه هغه څوک دی چه لښکر شی ستاسو

مدد وکری ستاسو په غیر د رحمن ذات نه نه

دی کافران مگر په دوکه او غرور کبسی دی

۲۱ ایا څوک دی هغه ذات چه رزق درکری

تاسو ته که چیری بنده کری (الله تعالی)

روزی خپله بلکه ننوتلی دی دوی په

سرکشی او نفرت کولو کبسی

۲۲ ایا هغه څوک چه روان وی پرمخی ښه

لار موندونکی دی یا هغه څوک چه ځی

برابر سم په لاری سمی باندی

۲۳ ووايه (ای محمده) دغه (الله) هغه ذات

دی چه پیدا کری ئی تاسو او درکری ئی دی

تاسو ته غورونه او سترگی او زړونه ډیر لږ

شکر اوباسی تاسو

۲۴ ووايه (ای محمده) خاص هغه داسی ذات دی

چه پیدائی کری (خواره کری ئی) تاسی په زمکه

کبسی او خاص هغی ته به راجمع کیږی تاسو

۲۵ او وائی دوی کله به وی دا وعده که

چیرته تاسو رښتینی ئی

۲۶ ووايه (ای محمده) یقینا علم د دغی

(خبری) خاص د الله سره دی او بیشکه زه

ویرونکی ښکاره یم

۲۷ نو کله چه وینی دوی هغه (عذاب د

قیامت) ډیر نزدی نو بدشکله او تور به شی

مخونه د هغی کسانو چه کافران دی او وبه

ویل شی دا هغه عذاب دی چه تاسو هغه

غوښتلو

وَأَسْرُوا قَوْلَكُمْ أَوَجْهَرُوا بِهِ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ۱۳

يَعْلَمُ مَنْ خَلَقَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ ۱۴ هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ

الْأَرْضَ ذُلُولًا فَامْشُوا فِي مَنَاكِبِهَا وَكُلُوا مِن رِّزْقِهِ وَإِلَيْهِ النُّشُورُ

۱۵ أَمْ أَمِنْتُمْ مَن فِي السَّمَاءِ أَن يَخْسِفَ بِكُمْ الْأَرْضَ فَإِذَا هِيَ

تَمُورٌ ۱۶ أَمْ أَمِنْتُمْ مَن فِي السَّمَاءِ أَن يُرْسِلَ عَلَيْكُمْ حَاصِبًا

فَسَتَعْمُونَ كَيْفَ نَذِيرٌ ۱۷ وَلَقَدْ كَذَّبَ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ فَكَيْفَ

كَانَ نَكِيرٌ ۱۸ أَوَلَمْ يَرَوْا إِلَى الطَّيْرِ فَوْقَهُمْ صَفْتٍ وَيَقْبِضْنَ مَا

يُمسِكُهُنَّ إِلَّا الرَّحْمَنُ إِنَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ بَصِيرٌ ۱۹ أَمَّنْ هَذَا الَّذِي

هُوَ جُنْدٌ لَّكُمْ يَنْصُرُكُمْ مِّن دُونِ الرَّحْمَنِ إِنِ الْكَافِرُونَ إِلَّا فِي غُرُورٍ

۲۰ أَمَّنْ هَذَا الَّذِي يَرْفُكُنَّ إِن أَمْسَكَ رِزْقَهُ بَل لَّجُوفٌ عَتُوٌّ

وَنُفُورٌ ۲۱ أَمْ نَ يَمشِي مُكِبًا عَلٰى وَجْهِهِ أَهْدَىٰ أَمَّنْ يَمشِي سَوِيًّا

عَلَىٰ صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ ۲۲ قُلْ هُوَ الَّذِي أَنشَأَكُمْ وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ

وَالْأَبْصَرَ وَالْأَفْئِدَةَ قَلِيلًا مَّا تَشْكُرُونَ ۲۳ قُلْ هُوَ الَّذِي ذَرَأَكُمْ

فِي الْأَرْضِ وَإِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ۲۴ وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَذَا الْوَعْدُ إِن كُنتُمْ

صَادِقِينَ ۲۵ قُلْ إِنَّمَا الْعِلْمُ عِنْدَ اللَّهِ وَإِنَّمَا أَنَا نَذِيرٌ مُّبِينٌ ۲۶

۱۳ که پتوی تاسو خبره خپله او که ښکاره

کوی هغی لره یقینا الله تعالی پوهه دی په

هغی خبرو باندی چه په سینو کبسی دی

۱۴ ایا نه پوهیږی هغه ذات چه پیدا کونکی

دی او هغه دی پوهه (په رازونو) او خبردار

ذات دی

۱۵ خاص هغه (الله تعالی) هغه ذات دی چه

گرځولی ئی ده تاسی لره زمکه تابعداره نو

ځی گرځی تاسی په لارو د هغی کبسی او

خوری او خاص هغه ته راپورته کیدل دی

۱۶ ایا بی ویری ئی تاسی د هغی ذات نه چه

په اسمانونو کبسی دی چه ډوب کری تاسو په

زمکه کبسی نو بیا به (ناڅاپه) هغه لرزیږی

۱۷ ایا بی ویری ئی تاسی د هغی ذات نه

چه په اسمانونو کبسی دی چه راولیږی په

۲۸ ووايه (ای محمده) که چيرته وفات كرى مالره الله تعالى او هغه خوك چه زما سره ملگرى دى او يا رحم وكرى په مونږ باندې پس خوك دى چه وبه ژغورى (بچ به كرى) كافرانو لره د عذاب دردونكى نه

۲۹ ووايه (ای محمده) دغه (الله) مهربان ذات دى چه ايمان راوړى دى مونږ په هغى باندې او خاص په هغه باندې خان سپارلى دى مونږ نو زر دى چه پوهه به شى تاسو چه خوك دى په گمراهى بنكاره كبنى

۳۰ ووايه (ای محمده) خبر راكرى ماته كه چيرته وگرځى اوبه ستاسو (دسهار په وخت كبنى) بنسخته او ژورى نو پس خوك به راولى تاسى ته اوبه پاكي او صافى

د القلم سورت

۱ قسم دى په قلم او په هغى څه باندې چه دوى ئى ليكى

۲ نه ئى ته (ای محمده) په نعمت (فضل) سپى

د رب خپل سره ليونى

۳ او يقينا خامخا تالره اجر او ثواب دى بى انتها

۴ او يقينا ته خامخا ئى په خويونو لوى باندې

۵ پس زر دى چه ته به ووينى او دوى به هم ووينى

۶ چه په كوم پوستاسو باندې ليونتوب دى

۷ يقينا رب ستا بڼه پوهه دى په هغه چا باندې چه گمراه شوى دى د لارى د هغى نه او هغه بڼه پوهه دى په هدايت موندونكو باندې

۸ نو ته تابعدارى مه كوه د دروغجن كونكو

۹ خوبنوى دوى چه ته نرم شى دوى ته نو دوى به هم نرم شى

فَلَمَّا رَأَوْهُ زُلْفَةً سَيِّتَتْ وُجُوهُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَقِيلَ هَذَا الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ تَدْعُونَ ۲۷ قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَهْلَكَنِی اللَّهُ وَمَنْ مَعِیَ أَوْ رَحِمَنَا فَمَنْ يُجِیرُ الْكَافِرِينَ مِنْ عَذَابِ أَلِيمٍ ۲۸ قُلْ هُوَ الرَّحْمَنُ أَمَّنَّابَهُ وَعَلَيْهِ تَوَكَّلْنَا فَسَتَعْلَمُونَ مَنْ هُوَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ۲۹ قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَصْبَحَ مَاؤُكُمْ غَوْرًا فَمَنْ يَأْتِيكُمْ بِمَاءٍ مَعِينٍ ۳۰

سُورَةُ الْقَلَمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ت وَالْقَالِمِ وَمَا يَسْطُرُونَ ۱ مَا أَنْتَ بِمَجْنُونٍ ۲ وَإِنَّ لَكَ لَأَجْرًا غَيْرَ مَمْنُونٍ ۳ وَإِنَّكَ لَعَلَى خَلْقٍ عَظِيمٍ ۴ فَسَبِّحْهُ وَبُصِّرْهُ وَبُصِّرْهُ ۵ بِأَيِّكُمْ الْمَقْتُولُ ۶ إِنْ رَبُّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ ۷ فَلَا تَطَّعِ الْمُكْذِبِينَ ۸ وَذُو لُؤْدٍ إِذْ يَدْفَعُ الْهِنُونَ ۹ وَلَا تَطَّعِ كُلَّ حَلَّافٍ مَهِينٍ ۱۰ هَمَّازٍ مَشَاءٍ بِنَمِيمٍ ۱۱ مَنَاعٍ لِلْخَيْرِ مُعْتَدٍ ۱۲ أَثِيمٍ ۱۳ عَتَلٍ بَعْدَ ذَلِكَ رَنِيمٍ ۱۴ إِذْ أَتَىٰ عَلَيْهِ إِسْنَانًا قَالِكَ اسْطِيرَ الْأَوْلِيكَ ۱۵

۱۰ پس تابعدارى مه كوه د هر قسم خور او سپى

۱۱ عيب لگونكى او تلونكى په چغلى سره

۱۲ ډير منع كونكى وى دخير د حد نه تيريدونكى ډير گناهكار

۱۳ بد ژبى روسته د دى نه حرامزاده هم وى

۱۴ د دى وجى نه چه هغه خاوند دمال او د ځامنو دى

۱۵ كله چه ولوستلى شى په ده باندې اياتونه زمونږنو وائى دى چه داخو قصى دى د مخكنو خلكو

۱۶ زر دى چه داغ به كيږدو ده لره په خرتم (پوزه) باندې

۱۷ يقينا مونږ از ميننت كړيدى په دوى باندې لكه څرنگ چه مونږ از ميننت كرى و په باغ

۳۶ پس هرکله چه ولیده دوی هغه (باغ سوخیدلی) وویل دوی یقینا مونږ ورکونکی یو د لاری

۳۷ بلکه مونږه محروم کړی شوی (بی نصیبه) یو وویل هوبنیار د دوی نه ایا مانه و ویلی چه ولی پاکی نه بیانوی (الله لره)

۳۸ دوی وویل پاکی ده رب زمونږ لره یقینا مونږ ظلم کونکی یو

۳۹ نو مخامخ شول خنی د دوی خنو ته چه یو بل ئی ملامته کول

۴۰ وویل دوی های تباھی ده مونږ لره یقینا مونږ د حد نه تیریدونکی یو

۴۱ امید دی چه رب زمونږ به په بدله کبنی را کړی غوره د دی نه یقینا مونږ خپل رب ته رغبت کونکی یو

۴۲ همداسی عذاب (راخی په دنیا کبنی مخالفینو ته) او خامخا عذاب د اخرت ډیر لوی دی که چیرته دوی پوهیدلی

۴۳ یقینا متقیانو لره په نزد د رب د دوی جنتونه د نعمتونو دی

۴۴ ایا پس وبه گرځوو مونږ مسلمانان په شان د مجرمانو

۴۵ څه شوی دی تاسو ته څرنگ فیصلی کوی تاسو

۴۶ ایا له تاسی سره شته کوم کتاب چه په هغی کبنی لولی تاسی

۴۷ یقینا تاسو لره په هغی کبنی هغه څه دی چه تاسو ئی خوبوی

۴۸ ایا شته تاسی لره قسمونه پر مونږ باندی رسیدونکی تر ورځی د قیامت پوری چه یقینا ستاسو لپاره خامخا هغه څه دی چه تاسو ئی فیصله کوی

۴۹ تپوس اوکړه د دوی نه چه کوم یو له دوی نه په دغه حکم باندی ذمه وار دی

۵۰ ایا شته دی دوی لره شریکان (د الله سره) پس دوی دی راولی خپل شریکان که چیرته دوی ربنینی وی

سَنَسِمُهُ عَلَىٰ خَطَرٍ ۚ إِنَّهَا بَلَوْتَهُمْ كَمَا بَلَوْنَا أَصْحَابَ الْجَنَّةِ إِذْ أَقْسَمُوا لَيَصْرِمُنَّهَا مُصْبِحِينَ ۚ وَلَا يَسْتَنْوُونَ ۚ فَصَافَ عَلَيْهَا طَائِفٌ مِّن رَّبِّكَ وَهُمْ نَائِبُونَ ۚ فَأَصْبَحَتْ كَالصَّرِيمِ ۚ فَتَنَادُوا مُصْبِحِينَ ۚ أَنِ اغْدُوا عَلَىٰ حَرْثِكُمْ إِن كُنتُمْ صرِمِينَ ۚ فَأَنْطَلَقُوا وَهُمْ يَخْفَوْنَ ۚ وَأَن لَّا يَدْخُلْتُمُهَا الْيَوْمَ عَلَيْكُمْ مَسْكِينِينَ ۚ وَغَدُوا عَلَىٰ حَرْدٍ قَدِيرِينَ ۚ فَلَمَّا رَأَوْهَا قَالُوا إِنَّا لَضَالُونَ ۚ بَلْ مَنَحْنَا حَرْمُونَ ۚ قَالَ أَوْسَطُهُمْ أَلْرَأْفَل لَكُمْ لَوْلَا آتَيْتُمُوهُمْ ۚ فَالْوَأْسِيُّ حَرْن رَبِّنَا إِنَّا كُنَّا ظالمِينَ ۚ فَاقْبَلْ بَعْضُهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ يَتْلَمُونَ ۚ فَالْوَأْيِيُّ لَنَا إِنَّا كُنَّا ظالمِينَ ۚ عَسَىٰ رَبَّنَا أَن يُدْخِلَنَا خَيْرًا مِّنْهَا إِنَّا إِلَىٰ رَبِّنَا رَاغِبُونَ ۚ كَذَلِكَ الْعَذَابُ وَلَعَذَابُ الْآخِرَةِ أَكْبَرُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ۚ إِن لِّلْمُتَمَتِّينَ عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنَّاتُ النَّعِيمِ ۚ فَتَجْعَلُ اللَّسِيمِينَ كَالْحَرِيمِينَ ۚ مَا لَكُمْ كَيْفَ تَحْكُمُونَ ۚ أَمْ لَكُمْ كِتَابٌ فِيهِ تَدْرُسُونَ ۚ إِن لَّكُمْ فِيهِ مَا تَخْفَوْنَ ۚ أَمْ لَكُمْ آيَاتُنَا عَينًا بَلِغَةً إِلَىٰ يَوْمِ الْقِيَامَةِ ۚ إِن لَّكُمْ لَأَشْرًا كَانُوا يَصْدِقُونَ ۚ أَمْ لَكُمْ رِيعٌ ۚ أَمْ لَّهُمْ شُرَكَاءُ فَلْيَأْتُوا بِشُرَكَائِهِمْ ۚ إِن كَانُوا صَادِقِينَ ۚ يَوْمَ يُكْشَفُ عَن سَاقِي وَيُدْعَوْنَ إِلَى السُّجُودِ فَلَا يَسْتَطِيعُونَ ۚ

او او باندی کله چه هغوی قسم وکړه چه ضرور پریکوی به هغه د صبا په وخت کبنی او ان شاء الله ئی ونه ویل

۱۸ نو راغی په هغی باندی د شبی راتلونکی عذاب له طرفه د رب ستانه او حال دا چه دوی اوده و

۱۹ نو وگرځیده (هغه باغ) لکه له بیخه ریبلی شوی فصل

۲۰ نو اوازونه ئی وکړه یوبل ته د سبا په وخت کبنی چه سبا وختی لار شی پتی خپل ته که چیرته تاسو پری کونکی یاستی

۲۱ نو راوان شوه دوی او حال دا چه دوی پتی خبری کولی

۲۲ چه داخل نشی هیڅکله دغی باغ ته نن ورځ پر تاسی باندی هیڅ مسکین محتاج اړ سړی

۲۳ او سهار وختی لار (باغ ته) حال دا چه قادر و (په منع د فقیرانو په خپل گمان کبنی)

۴۸ پس صبر کوه ته په حکم د رب خپل او مه کيږه په شان د کب والا کله چه ئی اواز وکړه او هغه د غم نه ډک و

۴۹ که نه وی رسیدلی ده ته نعمت د رب ستا نو خامخا غورخولی شوی به وی هغه په ډاگه او هغه به وی بدحاله

۵۰ پس غوره کړه هغی لره رب د ده او وئی گرځوو هغه د نیکانو نه

۵۱ او یقینا نږدی دی کافران چه خامخا وښویو تالره په سترگو خپلو هر کله چه واوریده دوی قران لره او وائی دوی چه دا لیونی دی

۵۲ او حال دا چه نه دی دا (قران) مگر نصیحت دی لپاره د ټولو خلکو

خَشِيعَةً أَبْصَرُهُمْ تَرَ هَفْهُمُ ذَلَّةً وَقَدَّ كَانُوا يُدْعَوْنَ إِلَى السُّجُودِ وَهُمْ سَلِيمُونَ ﴿٤٨﴾

﴿٤٩﴾ فَذَرْنِي وَمَنْ يَكْذِبْ بِهَذَا الْحَدِيثِ سَنَسْتَدْرِجُهُمْ مِنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٤٩﴾ وَأُمْلِي لَهُمْ إِنَّ كَيْدِي مَتِينٌ ﴿٤٩﴾ أَمْ تَسْتَلْهُمْ أَجْرًا فَهُمْ مِنْ مَغْرَمٍ مُتَقَلَّبُونَ ﴿٤٩﴾ أَمْ عِنْدَهُمُ الْعَيْبُ فَهُمْ يَكْتُمُونَ ﴿٤٧﴾ فَأَصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ وَلَا تَكُنْ كَصَاحِبِ الْحُوتِ إِذْ نَادَى وَهُوَ مَكْظُومٌ ﴿٤٨﴾ لَوْلَا أَنْ نَدَارِكُهُ نِعْمَةً مِنْ رَبِّهِ لَكُنَّا بِالْعَرَاءِ وَهُوَ مَذْمُومٌ ﴿٤٩﴾ فَاجْنِبْهُ رَبُّهُ فَجَعَلَهُ مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿٥٠﴾ وَإِنْ يَكَادُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَيُرْفِقُونَكَ بِأَبْصَرِهِمْ لَمَّا سَمِعُوا الذِّكْرَ وَيَقُولُونَ إِنَّهُ لَمَنْجُونٌ ﴿٥١﴾ وَمَا هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ ﴿٥٢﴾

سُورَةُ الْحَاقَّةِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَاقَّةُ ﴿١﴾ مَا الْحَاقَّةُ ﴿٢﴾ وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْحَاقَّةُ ﴿٣﴾ كَذَّبَتْ ثَمُودُ وَعَادٌ بِالْقَارِعَةِ ﴿٤﴾ فَأَمَّا ثَمُودُ فَأَهْلِكُوا بِالطَّاغِيَةِ ﴿٥﴾ وَأَمَّا عَادٌ فَأَهْلِكُوا بِرِيحٍ صَرْصَرٍ عَاتِيَةٍ ﴿٦﴾ سَخَّرَهَا عَلَيْهِمْ سَبْعَ لَيَالٍ وَثَمَنِيَةَ أَيَّامٍ حُسُومًا فَتَرَى الْقَوْمَ فِيهَا صَرْعَى كَأَنَّهُمْ أُعْجَازٌ مُنْقَلَبَةٌ ﴿٧﴾ فَهَلْ تَرَى لَهُمْ مِنْ بَاقِيَةٍ ﴿٨﴾

د الحاقه سورت

۱ يقينی افت راتلونکی

۲ څه لوی دی يقينی افت راتلونکی

۳ او څه شی پوهه کړی ئی ته چه څه دی يقينی راتلونکی افت

۴ (او ياد کړه) دروغجن گنلی و ټموديانو او عاديانو (افت) ټکونکی (دزرونو) لره

۵ پس هر چه ټموديان و نو هلاک شول په سختی چغه باندي

۶ او هر چه عاديان و نو هلاک شول په سيلی سخت اواز کونکی د حد نه تيريدونکی

۷ مقرر کړی و (الله) دغه باد پر دوی باندي اوه شپي او اته ورځی متواتر پرله پسې نو لیده به تا هغه قوم په هغی کښی پرمخی پراته گویا چه دوی یخونه د کجورو غورځيدلو دی

۸ نو ایا وینی ته کوم یو له دوی ځنی باقی پاتی شوی

۹ او راغی فرعون او هغه څوک چه د هغوی نه مخکی و د کلبو چپه شوو نه په (لوی) گناه سره

۴۲ (او ياد کړه) هغه ورځ چه بربنده به کړی شی پنډی او راوبه بللی شی دوی سجدی کولو ته پس توان به نه لری دوی

۴۳ حال دا چه ذليله به وی سترگی د دوی پټ کړی به وی دوی لره نلت او يقینا دوی به بللی کيدل سجدی کولو ته او دوی به روغ رمت و

۴۴ پس پريږده مالره او هغه څوک چه درغجن گنی دی خبرو لره خامخا نيسو مونږ دوی لره په دمه دمه په داسی طريقي سره چه نه پوهیږی دوی

۴۵ او مهلت ورکوم زه دوی ته يقینا تدبير زما مضبوط دی

۴۶ ایا ته غواړی د دوی نه څه عوض نو دوی د وجی د تاوان نه درانه دی

۴۷ ایا شته دی ددوی سره غيب نو دوی لیکل کوی د هغی نه

وَجَاءَ فِرْعَوْنُ وَمَنْ قَبْلَهُ، وَالْمُؤْتَفِكْتُ بِالْحَاطِئَةِ ﴿٩﴾ فَعَصَوْا رَسُولَ رَيْحِمٍ فَأَخَذَهُمْ آخِذَةً رَأْيِيهَ ﴿١٠﴾ إِنَّا لَمَّا طَغَا الْمَاءُ حَمَلَتُكُمْ فِي الْجَارِيَةِ ﴿١١﴾ لِنَجْعَلَهَا لَكُمْ تَذْكِرَةً وَتَعِيهَا أَدْنَىٰ وَعِيهَ ﴿١٢﴾ فَإِذَا نَفَخْنَا فِي الصُّورِ نَفْخَةً وَاحِدَةً ﴿١٣﴾ وَحَمَلَتِ الْأَرْضُ وَالْجِبَالُ فَدُكَّنَا ذَكَّةً وَاحِدَةً ﴿١٤﴾ فَيَوْمَئِذٍ وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ ﴿١٥﴾ وَانشَقَّتِ السَّمَاءُ فِيهِيَ يَوْمَئِذٍ وَاهِيَةٌ ﴿١٦﴾ وَالْمَلِكُ عَلَىٰ أَرْجَائِهَا وَيَحْمِلُ عَرْشَ رَبِّكَ فَوْقَهُمْ يَوْمَئِذٍ ثَمَنِيَةٌ ﴿١٧﴾ يَوْمَئِذٍ تَعْرَضُونَ لَا تَخْفَىٰ مِنْكُمْ حَافِيَةٌ ﴿١٨﴾ فَأَمَّا مَنْ أُوْتِيَ كِتَابَهُ بِيَمِينِهِ، فَيَقُولُ هَٰؤُلَاءِ أَقْرَبُ وَأَكْنَبِيَةٌ ﴿١٩﴾ إِنِّي ظَنَنْتُ أَنِّي مُلْكٌ حِسَابِيَةً ﴿٢٠﴾ فَهُوَ فِي عِيشَةٍ رَاضِيَةٍ ﴿٢١﴾ فِي جَنَّةٍ عَالِيَةٍ ﴿٢٢﴾ قُطُوفُهَا دَانِيَةٌ ﴿٢٣﴾ كُلُوا وَاشْرَبُوا هَنِيئًا بِمَا أَسْلَفْتُمْ فِي الْأَيَّامِ الْخَالِيَةِ ﴿٢٤﴾ وَأَمَّا مَنْ أُوْتِيَ كِتَابَهُ بِشِمَالِهِ، فَيَقُولُ بَلَيْتَنِي لِمَ أُوْتِيَ كِتَابِيَهٗ ﴿٢٥﴾ وَلِمَ أُوْتِيَ مَا حِسَابِيَهٗ ﴿٢٦﴾ بَلَيْتَهَا كَانَتِ الْقَاضِيَةَ ﴿٢٧﴾ مَا أُغْنِي عَنِّي مَالِيَهٗ ﴿٢٨﴾ هَلَكَ عَنِّي سُلْطَانِيَهٗ ﴿٢٩﴾ خَذُوهُ فَعَلُوهُ ﴿٣٠﴾ ثُمَّ الْجَحِيمَ صَلُّوهُ ﴿٣١﴾ ثُمَّ فِي سِلْسِلَةٍ ذَرْعُهَا سَبْعُونَ ذِرَاعًا فَاسْلُكُوهُ ﴿٣٢﴾ إِنَّهٗ كَانَ لَا يُؤْمِنُ بِاللَّهِ الْعَظِيمِ ﴿٣٣﴾ وَلَا يَحْضُرُ عَلَىٰ طَعَامِ الْمَسْكِينِ ﴿٣٤﴾

۱۰) نو نافرمانی ئی وکړه د رسول د رب د دوی نه نو ونيول (الله) هغوی لره په نيوولو سختو سره
 ۱۱) يقينا مونږ کله چه د حد نه تيري شوی اوبه سواره کړه مونږ تاسو لره په کشتی کبني
 ۱۲) لپاره د دی چه وگرځوو مونږ دا (واقعه) تاسی ته پند او یاد وساتی دی لره غوړونه ساتونکی
 ۱۳) نو کله چه پوکي اوکړی شی په شپیلی کبني پوکي یو
 ۱۴) او پورته کړی شی زمکه او غرونه نو اوبه ټکولی شی په ټکولو یوځل
 ۱۵) پس په دغی ورځ به واقع شی واقع کیدونکی افت
 ۱۶) او اوبه چوی اسمان نوهغه به په دغی ورځ کمزوری وی
 ۱۷) او ملایکی به په غاړو د هغی باندی وی او پورته به کړی عرش د رب ستا د پاسه د دوی په هغه ورځ کبني اته (ملایکی)
 ۱۸) په دغه ورځ کبني به تاسی حاضر پیش کړل شی (الله ته) پټه به نه پاتی کیری له تاسی څخه هیڅ یوه پټه خبره
 ۱۹) پس هغه څوک چه ورکړی شی عملنامه د زما هغه په بنی لاس د ده نو وائی به چه واخلی او ولولی عملنامه زما
 ۲۰) بیشکه ما یقین کاوه چه زه به مخامخ کیرم د خپل حساب سره
 ۲۱) نو هغه به په ژوند خوشحاله کبني وی
 ۲۲) په جنت اوچت کبني به وی
 ۲۳) چه میوی به ئی نږدی وی
 ۲۴) خوری او څبني په اشتها هضم سره په سبب د هغی عملونو چه مخکبني کړی و تاسو په ورځو تیرو شوو کبني
 ۲۵) او هغه څوک چه ورکړیشی عملنامه د هغه په گس (چپ) لاس د هغه کبني نو وائی به های ارمان چه نه وی راکړی شوی عملنامه زما

۳۱) او نه وی پوهیدلی زه چه څه دی حساب
 ۳۲) های ارمان چه دا مرگ وی ختمونکی مالره
 ۳۳) هیڅ فایده رانکړه مالره مال زما
 ۳۴) برباد شوه زما څخه بادشاهی زما
 ۳۵) اونیسی دی نو (سب ته ئی) طوق واچوی
 ۳۶) بیا ئی جهنم ته ور داخل کړی
 ۳۷) بیا په یو ځنځیر کبني چه هره ذره (کړی) ئی اویاگزه ده ورننه باسی
 ۳۸) يقينا ده ایمان نه لرلو په الله تعالی باندی چه لوی ذات دی
 ۳۹) او تیزی ئی نه ورکوله په خوراک د مسکینانو باندی
 ۴۰) نو نشته ده لره دلته نن ورځ مخلص دوست
 ۴۱) او نه خوراک مگر د وینو زوو نه

- ۴۶ بیا به غوخ کری وی مونر د ده نه رگ د خت
- ۴۷ نو نه به وی ستاسو نه هیخوک ده لره
بچ کونکی
- ۴۸ او یقینا دا (قران) نصیحت دی لپاره د متقیانو
- ۴۹ او یقینا مونر خامخا پوهیرو چه شته
ستاسو نه تکذیب کونکی
- ۵۰ او یقینا دا (قران) خامخا افسوس دی په
کافرانو باندی
- ۵۱ او یقینا دا (قران) خامخا پوخ یقین دی
- ۵۲ نو پاکی وایه د نوم د رب ستا چه لوی
شان والا دی

فَلَيْسَ لَهُ الْيَوْمَ هُنَا حَمِيمٌ ۲۵ وَلَا طَعَامٌ إِلَّا مِنْ غِسْلِينٍ ۲۶ لَا يَأْكُلُهُ
إِلَّا الْخَطِطُونَ ۲۷ فَلَا أَقِيمٌ يَمَانُصُرُونَ ۲۸ وَمَا لَا نُبْصُرُونَ ۲۹
إِنَّهُ لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ ۴۰ وَمَا هُوَ بِقَوْلِ شَاعِرٍ قَلِيلًا مَا تُؤْمِنُونَ ۴۱
وَلَا يَقُولُ كَاهِنٌ قَلِيلًا مَا نَذْكُرُونَ ۴۲ نَزِيلٌ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ۴۳ وَلَوْ
نَقُولُ عَلَيْنَا بَعْضُ الْأَقَاوِيلِ ۴۴ لَأَخَذْنَا مِنْهُ بِالْيَمِينِ ۴۵ ثُمَّ لَقَطَعْنَا
مِنْهُ الْوَتِينَ ۴۶ فَمَا مِنْكُمْ مِنْ أَحَدٍ عَنْهُ حَاجِزِينَ ۴۷ وَإِنَّهُ لَئِن دُرِّعَ
لِلْمُتَّقِينَ ۴۸ وَإِنَّا لَنَعْلَمُ أَنَّ مِنْكُمْ مُكَذِّبِينَ ۴۹ وَإِنَّهُ لِحَسْرَةٍ عَلَى
الْكَافِرِينَ ۵۰ وَإِنَّهُ لِحَقِّ الْيَقِينِ ۵۱ فَسَبِّحْ بِاسْمِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ ۵۲

سُورَةُ الْمَعَارِجِ

د المعارج سورت

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
سَأَلَ سَائِلٌ بِعَذَابٍ وَاقِعٍ ۱ لِلْكَافِرِينَ لَيْسَ لَهُ دَافِعٌ ۲ مِنْ
اللَّهِ ذِي الْمَعَارِجِ ۳ تَعْرُجُ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ إِلَيْهِ فِي
يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهُ خَمْسِينَ أَلْفَ سَنَةٍ ۴ فَأَصْبَرَ صَبْرًا جَمِيلًا ۵
إِنَّمْ يَرَوْنَهُ بَعِيدًا ۶ وَنَرَاهُ قَرِيبًا ۷ يَوْمَ تَكُونُ السَّمَاءُ كَالْهَيْلِ
۸ وَتَكُونُ الْجِبَالُ كَالْعِهْنِ ۹ وَلَا يَسْتَلُ حَمِيمٌ حَمِيمًا ۱۰

- ۱ وغوښتو یو غوښتونکی عذاب واقع کیدونکی
- ۲ کافرانو لره چه نیشته هغی لره هیخوک
اړونکی
- ۳ له طرف د الله تعالی نه چه د اسمانونو والا دی
- ۴ ورخیژی هغی ته ملایکی او روح په
هغی ورځ کښی چه دی مقدار د هغی
پنځوس زره کلونه
- ۵ نو صبر کوه صبر بنایسته
- ۶ یقینا دوی وینی هغه لری
- ۷ او مونر وینو هغی لره نږدی
- ۸ په کومه ورځ چه شی به اسمان پشان د
تانبی ویلی کریشوی
- ۹ او شی به غرونه په شان د وری دانډس
کری شوی
- ۱۰ تپوس به نه شی کولی یو دوست د بل دوست نه
تول به بنودلی کیږی دوی ته ارمان به
- کوی مجرم چه فدیة ورکړی د عذاب د دغی
ورځی نه په ځامنو خپلو سره
- ۱۲ او په ښځی خپلی سره او په ورورخپل سره

- ۳۷ نه به خوری هغی لره مگر غت گناهکاران
- ۳۸ نو داسی نه ده قسم کوم زه په هغه څه
چه تاسو ئی وینی
- ۳۹ او په هغه څه چه تاسو ئی نه وینی
- ۴۰ یقینا دا خامخا وینا ده د رسول عزتمند
- ۴۱ او نه ده دا وینا د شاعر ډیر لږ ایمان
راوړی تاسو
- ۴۲ او نه ده دا وینا د ترویتی ډیر لږ نصیحت
اخلئ تاسو
- ۴۳ نازل کری شوی دی له طرفه د رب د
عالمینو نه
- ۴۴ او که چیرته ده جور کری وی په مونر
باندی څه خبری دروغ
- ۴۵ نو خامخا نیولی به وی مونر د ده نه ښی
لاس

۱۱) او کله چه ورسیری ده ته څه خیر نو منع کول کوی

۱۲) لیکن لمونځ کونکی

۱۳) هغه کسان چه هغوی په خپلو لمونځونو باندی همیشوالی کوی

۱۴) او هغه کسان چه په مالونو د هغوی کنبی حصة ده مقرر

۱۵) لپاره د غوختونکی او بی برخی

۱۶) او هغه کسان چه دوی د عذاب د رب خپل نه ویره کونکی دی

۱۷) یقینا د عذاب د رب د دوی نه څوک (بی ویری) نه دی پکار

۱۸) او هغه کسان چه د خپلو شرمگاهونو حفاظت کوی

۱۹) مگر په خپلو بنځو باندی او په وینځو خپلو

باندی یقینا دوی نه دی ملامته کری شوی

۲۰) نو چا چه ولتوله سیوا د دی نه نو دغه کسان دوی د حد نه تیریدونکی دی

۲۱) او هغه کسان چه دوی د امانتونو خپلو او لوظونو خپلو لحاظ کونکی دی

۲۲) او هغه کسان چه دوی په شهادتونو کلک ولاړ وی

۲۳) او هغه کسان چه دوی په لمونځونو خپلو

باندی ساتنه کونکی دی

۲۴) دغه کسان به په جنتونو کنبی وی عزتمند

۲۵) نو څه وجه ده هغی کسانو لره چه کافران دی چه ستا طرف ته رازغلی

۲۶) د بنی طرف نه او چپ طرف نه پلی پلی

۲۷) ایبا طمع لری هر سری د دوینه چه داخل به کری شی جنت د نعمتونو ته

۲۸) هیچیری داسی نشی کیدای یقینا مونږ پیدا

کری دی دوی د هغه څیز نه چه دوی ئی پیژنی

يَبْصُرُوهُمْ يُودُّ الْمَجْرِمُ لَوْ يَفْتَدِي مِنْ عَذَابٍ يَوْمَئِذٍ بِبَنِيهِ

وَصَدْحِيَّتِهِ وَأَخِيهِ ۱۲ وَفَصِيلَتِهِ الَّتِي تُتَوَبُّعُ ۱۳ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ

جَمِيعًا ثُمَّ يُنْجِيهِ ۱۴ كَلَّا إِنَّهَا لَأَطْفَىٰ ۱۵ نَزَاعَةً لِّلشَّوْثِ ۱۶ تَدْعُوا

مَنْ أَدْبَرَ وُكُوفِي ۱۷ وَجَمْعٌ فَأَوْعَىٰ ۱۸ إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنَ خَلُوعًا

۱۹ إِذْ أَسَّسَهُ الشَّرْجُوعًا ۲۰ وَإِذْ مَسَّهُ الْخَيْرُ مَنُوعًا ۲۱ إِلَّا

الْمُصَلِّينَ ۲۲ الَّذِينَ هُمْ عَلَىٰ صَلَاتِهِمْ دَائِمُونَ ۲۳ وَالَّذِينَ بَلَغُوا

أُمُورَهُمْ حَتَّىٰ مَعْلُومٌ ۲۴ لِّلسَّائِلِ وَالْمَحْرُورِ ۲۵ وَالَّذِينَ يُصَدِّقُونَ

بِيَوْمِ الْبَيْتِ ۲۶ وَالَّذِينَ هُمْ مِنْ عَذَابِ رَبِّهِمْ مُشْفِقُونَ ۲۷ إِنَّ عَذَابَ

رَبِّهِمْ غَيْرُ مَأْمُونٍ ۲۸ وَالَّذِينَ هُمْ لِفُرُوجِهِمْ حَافِظُونَ ۲۹ إِلَّا عَلَىٰ

أَرْزَاقِهِمْ وَأَمَّا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ فَأَتْمَهُمْ غَيْرُ مُلُومِينَ ۳۰ فَمَنْ ابْغَىٰ وَرَاءَ

ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ الْعَادُونَ ۳۱ وَالَّذِينَ هُمْ لِأَمْتِنِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رَاعُونَ

۳۲ وَالَّذِينَ هُمْ بِشَهَادَاتِهِمْ قَائِمُونَ ۳۳ وَالَّذِينَ هُمْ عَلَىٰ صَلَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ

۳۴ أُولَئِكَ فِي جَنَّاتٍ مُّكْرَمِينَ ۳۵ فَالَّذِينَ كَفَرُوا قَبْلَكَ مُهْطِعِينَ

۳۶ عَنِ الْيَمِينِ وَعَنِ الشِّمَالِ عِزِينَ ۳۷ يُطَمَعُ كُلُّ امْرِئٍ مِنْهُمْ

أَنْ يُدْخَلَ جَنَّةَ نَعِيمٍ ۳۸ كَلَّا إِنَّا خَلَقْنَاهُمْ مِمَّا يَعْلَمُونَ ۳۹

۱۳) او په خاندان خپل هغه چه ده لره ئی ځای ورکړو

۱۴) او هغه څوک چه په زمکه کنبی دی ټول بیا بچ کری خپل ځان لره

۱۵) هیچیری نشی کیدای، یقینا دا گرمی لمبی دی

۱۶) راځکونکی دی څرمن د اندامونو لره او از به کوی هغه چاته چه شاکری ئی

ده او مخ ئی گرځولی دی

۱۸) او جمع کوی مال نو په لوڅو کنبی ئی خوندی کری ؤ

۱۹) یقینا انسان پیدا شوی دی ډیر حرصناک

۲۰) کله چه ورسیری ده ته څه مصیبت نو فریادونه کوی

د نوح سورت

فَلَا أُقِيمُ رَبِّي السِّرْقِ وَالْمَغْرِبِ إِنَّا لَقَادِرُونَ ﴿٤٠﴾ عَلَيَّ أَنْ تُبَدِّلَ خَيْرًا مِنْهُمْ
 وَمَا خُنَّ بِمَسْئُوقِينَ ﴿٤١﴾ فَذَرَهُمْ مَخْرُوضًا وَيَلْعَبُوا حَتَّى يُلَاقُوا يَوْمَهُمُ الَّذِي
 يَوْمَعُدُونَ ﴿٤٢﴾ يَوْمَ يُخْرِجُونَ مِنَ الْأَجْدَاثِ سِرَاعًا كَانَهُمْ إِلَى نُصُبٍ يُوفِضُونَ
 خَشَعَةً أَبْصَرُهُمْ تَرْهَقُهُمْ ذِلَّةٌ ذَلِكَ الْيَوْمَ الَّذِي كَانُوا يُوعَدُونَ ﴿٤٤﴾

سُورَةُ نُوحٍ
 نوحیہ
 ۲۸ آیات

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 إِنَّا أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَى قَوْمِهِ أَنْ أَنْذِرْ قَوْمَكَ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَهُمْ
 عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١﴾ قَالَ يَقَوْمِ إِنِّي لَكُمْ نَذِيرٌ مُبِينٌ ﴿٢﴾ أَنْ أَعْبُدُوا
 اللَّهَ وَأَتَّقُوهُ وَأَطِيعُوا ﴿٣﴾ يَغْفِرْ لَكُمْ مِنْ ذُنُوبِكُمْ وَيُخْرِجَكُمْ
 إِلَى أَجَلٍ مُسَمًّى إِنْ أَجَلَ اللَّهُ إِذَا جَاءَ لَا يُؤَخَّرُونَ لَوْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ
 ﴿٤﴾ قَالَ رَبِّ إِنِّي دَعَوْتُ قَوْمِي لَيْلًا وَنَهَارًا ﴿٥﴾ فَلَمْ يَزِدْهُمْ دُعَائِي إِلَّا
 فِرَارًا ﴿٦﴾ وَإِنِّي كُلَّمَا دَعَوْتُهُمْ لِتَغْفِرَ لَهُمْ جَعَلُوا أَصْوَابَهُمْ
 فِي آذَانِهِمْ وَأَسْتَغْشَوْا ثِيَابَهُمْ وَأَصْرُوا وَاسْتَكْبَرُوا اسْتِكْبَارًا
 ﴿٧﴾ ثُمَّ إِنِّي دَعَوْتُهُمْ جِهَارًا ﴿٨﴾ ثُمَّ إِنِّي أَعْلَنْتُ لَهُمْ وَأَسْرَرْتُ
 لَهُمْ إِسْرَارًا ﴿٩﴾ فَقُلْتُ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ إِنَّهُ كَانَ غَفَّارًا ﴿١٠﴾

- ١) بیشکه مونږ لیرلی و نوح عَلَیْسَلَامُ قوم خپل ته چه وپروه ته قوم خپل پخوا له هغی خنی چه راشی دوی ته عذاب دردونکی
- ٢) وویل نوح عَلَیْسَلَامُ ای قومه زما بیشکه زه ستاسو لپاره وپرونکی ښکاره یم
- ٣) چه بندگی کوی تاسو الله لره او وپیری له الله خنی او ومنی تاسو زما خیری
- ٤) نو وبه یبسی تاسو ته گناهونه ستاسو او روسته به کری تاسو لره تر نیتی مقرری پوری یقینا نیته د الله تعالی چه کله راشی نو نه روسته کیری که تاسو پوهیری
- ٥) هغه وویل ای ربه زما یقینا ما بللی دی (توحید ته) قوم خپل شپه او ورځ
- ٦) نو زیاتی نه کړه دوی لره رابللو زما مگر مگر تیخته کول
- ٧) او یقینا هر کله چه ما رابللی دی دوی (توحید ته) لپاره د دی چه ته بښنه وکری دویته نو ننباسی دوی گوتی خپلی په غورونو خپلو کبسی او پت کری دوی ځانونه خپل په جامو کبسی او همیشوالی کوی (په کفر خپل) او لوئی کوی دوی ډیره لوئی
- ٨) بیا یقینا ښکاره وینا کړیده ما دوی ته او پت بت می ویلی دی دوی ته په پت ویلو سره
- ٩) نو ما وویل (دوی ته) چه بښنه غواړی د رب خپل نه یقینا هغه دی بښنه کونکی
- ١٠) را وبه لیری بارانونه په تاسو باندی پرله پسې
- ١١) او زیات به کری تاسو لره مالونه او ځامن او درکوی به تاسو لره باغونه او وبه گرځوی تاسو لره نهرونه
- ١٢) کوزی به وی سترگی د دوی پت کری به وی دوی لره ذلت (رسوائی) دا ورځ ده هغه چه دوی سره ئی وعده کیدای شوه

- ٤٠) نو داسی نه ده زما دی قسم وی په رب د مشرقونو او مغربونو باندی یقینا مونږ خامخا د قدرت والا یو
- ٤١) په دی خبره چه بدل کبسی راولو غوره د دوی نه او نه یو مونږ کمزوری
- ٤٢) نو پریزیده دوی چه عبثی خبری کوی او لوبی کوی تر دی پوری چه مخامخ به شی د هغی ورځ سره چه دوی سره ئی وعده کیدای شی
- ٤٣) په هغه ورځ چه دوی به را اوخی د قبرونو نه په تادی سره گویا که دوی خپلو نښو ته ورزغلی
- ٤٤) کوزی به وی سترگی د دوی پت کری به وی دوی لره ذلت (رسوائی) دا ورځ ده هغه چه دوی سره ئی وعده کیدای شوه

يُرْسِلُ السَّمَاءَ عَلَيْكُمْ مِدْرَارًا ﴿١١﴾ وَيُمْدِدْكُمْ بِأَمْوَالٍ وَيَنْبِنْ وَيَجْعَلْ
 لَكُمْ جَنَّاتٍ وَيَجْعَلْ لَكُمْ أَنْهَارًا ﴿١٢﴾ مَا لَكُمْ لَا تَرْجُونَ لِلَّهِ وَقَارًا ﴿١٣﴾
 وَقَدْ خَلَقَكُمْ أَطْوَارًا ﴿١٤﴾ أَلَمْ تَرَوْا كَيْفَ خَلَقَ اللَّهُ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ
 طِبَاقًا ﴿١٥﴾ وَجَعَلَ الْقَمَرَ فِيهِنَّ نُورًا وَجَعَلَ الشَّمْسَ سِرَاجًا ﴿١٦﴾
 وَاللَّهُ أَنْبَتَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ نَبَاتًا ﴿١٧﴾ ثُمَّ يُعِيدْكُمْ فِيهَا وَيُخْرِجْكُمْ
 إِخْرَاجًا ﴿١٨﴾ وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُمْ الْأَرْضَ بِسَاطًا ﴿١٩﴾ لَتَسْكُنُوا مِنْهَا
 سُبُلًا فِجَاجًا ﴿٢٠﴾ قَالَ نُوحٌ رَبِّ إِنِّهْمَ عَصَوْتِي وَأَتَّبَعُوا مَن لَّمْ يَزِدْهُ
 مَالَهُ وَوَلَدَهُ إِلَّا خَسَارًا ﴿٢١﴾ وَمَكَرُوا مَكْرًا كَبِيرًا ﴿٢٢﴾ وَقَالُوا
 لَا تَنْزِلْ عَلَيْنَا مَائِطَ الْهَيْكَلِ وَلَا تَنْزِلْ وَدَا وَلَا سَوَاعَا وَلَا يَغُوثَ وَيَعُوقَ
 وَنَسْرًا ﴿٢٣﴾ وَقَدْ أَضَلُّوا كَثِيرًا وَلَا تَزِدِ الظَّالِمِينَ إِلَّا ضَلَالًا ﴿٢٤﴾
 مِمَّا خَطَبْتَهُمْ أُعْرِفُوا فَاذْخُلُوا تَارًا فَلَمْ يَجِدُوا لَهُمْ مِنْ دُونِ
 اللَّهِ أَنْصَارًا ﴿٢٥﴾ وَقَالَ نُوحٌ رَبِّ لَا تَنْزِرْ عَلَيَّ مِنَ السَّمَاءِ مِنَ الْغَيْثِ
 دِيَارًا ﴿٢٦﴾ إِنَّكَ إِن تَذَرَهُمْ بِيُضِلُّوكَ عِبَادَكَ وَلَا يَلِدُوا إِلَّا أَفْجَارًا
 كَفَارًا ﴿٢٧﴾ رَبِّ اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِمَن دَخَلَ بَيْتِيَ
 مُؤْمِنًا وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَلَا تَزِدِ الظَّالِمِينَ إِلَّا تَبَارًا ﴿٢٨﴾

﴿١٣﴾ خه شوی دی په تاسو باندی چه امید
 (ارزو) نه لری له الله خخه د وقار لوی او
 عزت

﴿١٤﴾ او یقینا پیدا کړی ئی تاسو په مختلف
 حالتونو باندی

﴿١٥﴾ ایا نه گوری تاسو چه څرنگ پیدا کړی دی
 الله تعالی او ه اسمانونه لاندی باندی

﴿١٦﴾ او گرځولی ئی ده سپورمی په دی
 اسمانونو

کبسی رڼا او گرځولی ئی دی لمر چراغ
 بلیدونکی

﴿١٧﴾ او الله تعالی زرغون کړی ئی تاسو د
 زمکی نه په زرغونولو سره

﴿١٨﴾ بیا به واپس کړی تاسو لره په هغی کبسی
 او بیا به راوباسی تاسی په راویستلو سره

﴿١٩﴾ او الله گرځولی ده ستاسو لپاره زمکه
 غوریدلی فرش

﴿٢٠﴾ لپاره د دی چه چه گرځی تاسو د هغی نه
 په لارو پراخو کبسی

﴿٢١﴾ وویل نوح عَلَيْهِ السَّلَام ای ربه زما یقینا دوی
 نافرمانی کوی زما او تابعداری کوی دوی د
 هغه چا چه نه زیاتوی هغه لره مال د هغه او
 مگر بدکار ډیر کفر کونکی

﴿٢٢﴾ ای ربه زما بښنه وکړی ماته او مور او
 پلار زما ته او هغه چاته چه ننوخی کور زما ته

﴿٢٣﴾ او ویل به دوی مه پریردی معبودان
 په داسی حال کبسی چه ایمان دار وی او ټولو
 مؤمنانو نارینه و ته او مؤمنانو ښځو ته او مه
 خپل او مه پریردی و د سواع یغوث یعوق او
 نسر لره

﴿٢٤﴾ او یقینا گمراه کړل دوی ډیر خلق او مه
 زیاتوه ظالمانو لره مگر گمراهی

﴿٢٥﴾ په سبب د گناهونو خپلو غرق کړی شول
 دوی نو داخل کړی شول اور ته نو دوی به ونه
 مومی د ځان لپاره ماسوا د الله تعالی نه
 مددگاران

﴿٢٦﴾ او وویل نوح عَلَيْهِ السَّلَام ای ربه زما مه
 پریرده په زمکه باندی د کافرانو نه یو کور اباد

دالجن سورت

سُورَةُ الْجِنِّ
 ۲۲ آیتونه
 ۲۸ آیاتها

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 قُلْ أَوْحَى إِلَيَّ أَنَّهُ اسْتَمَعَ نَفَرٌ مِنَ الْجِنِّ فَقَالُوا إِنَّا سَمِعْنَا قُرْآنًا
 مَجْجَبًا ۱ يَهْدِي إِلَى الرُّشْدِ فَآمَنَّا بِهِ وَلَنْ نُشْرِكَ بِرَبِّنَا أَحَدًا ۲
 وَأَنَّهُ تَعَلَّى جَدًّا رَبِّنَا مَا اتَّخَذَ صُحْبَةً وَلَا وَلَدًا ۳ وَأَنَّهُ كَانَ
 يَقُولُ سَفِيهُنَا عَلَى اللَّهِ شَطَطًا ۴ وَأَنَاظُنَّا أَن لَنْ نَقُولَ الْإِنْسُ
 وَالْجِنُّ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا ۵ وَأَنَّهُ كَانَ رِجَالٌ مِنَ الْإِنْسِ يَعُوذُونَ بِرِجَالِ
 مِنَ الْجِنِّ فَزَادُوهُمْ رَهَقًا ۶ وَأَنَّهُمْ ظَنُّوا كَمَا ظَنَنْتُمْ أَن لَنْ يَبْعَثَ
 اللَّهُ أَحَدًا ۷ وَأَنَا لَمَسْنَا السَّمَاءَ فَوَجَدْنَاهَا مُلْتَثَّمَةً حَرْسًا
 شَدِيدًا وَشُهَبًا ۸ وَأَنَا كُنَّا نَقْعُدُ مِنْهَا مَقْعِدًا لِّلسَّمْعِ فَمَنْ
 يَسْمَعُ الْآنَ يَجِدِلْهُ سَهَابًا بِرَصْدٍ ۹ وَأَنَا لَا نَدْرِي أَشَرٌّ أُرِيدُ
 بِمَنْ فِي الْأَرْضِ أَمْ أَرَادَ بِهِمْ رَبُّهُمْ رَشَدًا ۱۰ وَأَنَا مِنَّا الصَّالِحُونَ
 وَمِنَادُونَ ذَلِكَ كُنَّا طَرَائِقَ قَدَدًا ۱۱ وَأَنَاظُنْنَا أَن لَنْ نُعْجِزَ
 اللَّهَ فِي الْأَرْضِ وَلَنْ نُعْجِزَهُ هَرَبًا ۱۲ وَأَنَا لَمَّا سَمِعْنَا الْمُهْدَى
 ءَامَنَّا بِهِ ۱۳ فَمَنْ يُؤْمِنُ بِرَبِّهِ ۱۴ فَلَا يَخَافُ بَحْسَ الْجِنِّ وَلَا رَهَقًا ۱۵

۱ ته ووايه وحى شویده ماته چه یقینا غور
 یخی دی یوی پلى د پیریانو نه نو دوی وویل
 یقینا مونږ اوریدلى دی قران نا اشنا (مضمون
 والا)
 ۲ هدایت کوی لاری بنی او حق ته نو ایمان
 راوری دی مونږ په هی (قران) باندی او
 هیڅکله به نه شریکوو د رب خپل سره هیڅوک
 ۳ او یقینا اوچت دی شان د رب زمونږ او نه
 ئی دی نیولی ملگری او نه بچی
 ۴ او یقینا شان دا دی چه ویل به ناپوهانو
 زمونږ پر الله تعالی باندی خبری لری د حق او
 صواب نه
 ۵ او یقینا مونږ گمان کوو چه هیچیری به ونه
 وائی انسانان او پیریان په الله تعالی باندی دروغ
 ۶ او یقینا شان دا دی چه او به ډیر سړی د
 انسانانو نه چه پناه به ئی غوختله په سړو د
 پیریانو باندی نو زیات کره (دی انسانانو) هغی
 لره سرکشی
 ۷ او یقینا دوی گمان کوو لکه چه گمان کوی
 تاسو چه هیچیری به دوباره ژوندی نه کړی
 هیڅ چا لره
 ۸ او یقینا مونږ ورسیدو اسمان ته (لپاره د
 غور نیولو خبرو ته) نو ومو مونده هغه ډک
 کړی شوی له څوکیدارانو سختو او شغلو نه
 ۹ او یقینا مونږ اوو چه کیناستلو به (پخوا د
 رالیرلو د دی پیغمبر نه) د دی اسمان نه په
 ځایونو د کیناستلو د هغی کبسی د پاره د غور
 سارنی نو هغه څوک چه اوریدل غواری اوس
 مومی لپاره د ځان خپل لمبه د اور تیاره

۱۰ او یقینا مونږ نه پوهیرو چه ایبا د بدی اراده
 شویده په هغه چا باندی چه په زمکه کبسی دی
 او که اراده کړیده الله تعالی په دوی باندی د
 هدایت
 ۱۱ او یقینا ځنی زمونږ نه نیکان دی او بعض
 د دینه سوا دی او و مونږ پلى مختلفو لارو والا
 ۱۲ او یقینا مونږ گمان کوو چه هیچیری نه
 شوه عاجزه کولی الله تعالی لره په زمکه کبسی
 او نه شو عاجزه کولی هغی لره په تیختی سره
 ۱۳ او یقینا هر کله چه واوریدو مونږ هدایت
 نو ایمان راوړه مونږ په هغی باندی نو چا چه
 ایمان راوړو په رب خپل نو نه به ویریری د
 نقصان نه او نه د زیاتی نه

سره بل خوک مددگاران

۱۹) او بیشکه شان دا دی کله چه ودریده بنده د

الله چه رابله ئی هغه لره نو نبردی وی خلک چه

په هغی باندی راپنذ شی

۲۰) ته ووايه یقینا زه رابلم رب خپل او نه

شریکوم د هغه سره هیخوک

۲۱) ته ووايه یقینا زه نه لرم هیخ اختیار د

ضرر او نه د فایدی

۲۲) ووايه ته (ای محمده) یقینا زه هیچیری

پناهی نه شی راکولی ما لره د الله تعالی نه

هیخوک او هیچیری به ونه مومم سیوا د

هغی نه خای د پناهی

۲۳) مگر (رسول کوم) رسول د الله له طرفه

او پیغامونه د هغه او چا چه نافرمانی وکړه

د الله تعالی او د رسول د هغی نه نو یقینا

هغه لره اور د جهنم دی همیشه به وی په

هغی کبسی همیشه

۲۴) تر هغی پوری هرکله چه ووینی هغه

(عذاب) چه دوی سره ئی وعده کیدی شی

نو زر دی چه پوهه به شی چه خوک دی

کمزوری امدادی او لږ شمیر والا

۲۵) ووايه ته نه پوهیرم زه ایبا نبردی دی هغه

چه تاسو سره ئی وعده کیدای شی او یا به

وگرځوی هغی لره رب زما لری

۲۶) عالم دی په پتو خبرو (غیبو) باندی نو نه

خبروی په غیبو خپلو باندی هیخوک

۲۷) مگر هغه خوک چه غوره کړی ئی وی

کوم پیغمبر نو یقینا روان کړی مخی د هغی

ته او روسته د هغه خوکیداران

۲۸) لپاره د دی چه پوهه شی چه یقینا رسولی

دی دوی پیغامونه د رب خپل او راگیر کړیدی

(الله) هغه چه د دوی سره دی او شمارلی دی

(الله) هر شی په اعتبار د عدد سره

وَأَنَا مِمَّا الْمُسْلِمُونَ وَمِمَّا الْقَاسِطُونَ فَمَنْ أَسْلَمَ فَأُولَئِكَ

تَحَرَّوْا رَشَدًا ۱۴) وَأَمَّا الْقَاسِطُونَ فَكَانُوا لِجَهَنَّمَ حَطَبًا ۱۵)

وَأَلْوَأَسْتَقَمُوا عَلَى الطَّرِيقَةِ لَأَسْقَيْنَهُمْ مَاءً غَدَقًا ۱۶) لَنُفَنِّنَنَّهُمْ

فِيهِ وَمَنْ يُعْرِضْ عَنْ ذِكْرِ رَبِّهِ يَسْلُكْهُ عَذَابًا صَعَدًا ۱۷) وَأَنَّ

الْمَسْجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا ۱۸) وَأَنَّهُ لَمَّا قَامَ عَبْدُ اللَّهِ

يَدْعُوهُ كَادُوا يُكْفِّرُونَ عَلَيْهِ لِيَدَّ ۱۹) قُلْ إِنَّمَا أَدْعُوا رَبِّي وَلَا أُشْرِكُ

بِهِ أَحَدًا ۲۰) قُلْ إِنِّي لَا أَمْلِكُ لَكُمْ ضَرًّا وَلَا رَشَدًا ۲۱) قُلْ إِنِّي

لَنْ يُجِيرَنِي مِنَ اللَّهِ أَحَدٌ وَلَنْ أَجِدَ مِنْ دُونِهِ مُلْتَحَدًا ۲۲) إِلَّا بَلَاغًا

مِنَ اللَّهِ وَرِسَالَاتِهِ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَإِنَّ لَهُ نَارَ جَهَنَّمَ

خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ۲۳) حَتَّىٰ إِذَا رَأَوْا مَا يُوعَدُونَ فَيَسْجَعُونَ

مَنْ أَضْعَفُ نَاصِرًا وَأَقَلُّ عَدَدًا ۲۴) قُلْ إِنْ أَدْرَيْتَ أَقْرَبُ

مَا تُوعَدُونَ أَمْ يَجْعَلُ لَهُ رَبِّي أَمَدًا ۲۵) عَلِيمُ الْغَيْبِ فَلَا

يُظْهَرُ عَلَىٰ غَيْبِهِ أَحَدًا ۲۶) إِلَّا مَنْ ارْتَضَىٰ مِنْ رَسُولٍ فَإِنَّهُ

يَسْلُكُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ رَصَدًا ۲۷) لِيَعْلَمَ أَنْ قَدْ أَبْلَغُوا

رِسَالَاتِ رَبِّهِمْ وَأَحَاطَ بِمَا لَدَيْهِمْ وَأَحْصَىٰ كُلَّ شَيْءٍ عَدَدًا ۲۸)

۱۴) او یقینا بعض زمونږ نه مسلمانان دی او

بعض زمونږ نه ظالمان (کاربه) دی (له

لاری حقی نه) نو چا چه اسلام راوړه نو

دغی کسانو ومندله لار د هدایت

۱۵) او هر هغه خوک چه کاربه روان دی نو

دوی دی د جهنم لپاره خاشاک

۱۶) او (بله وحی راغلی ده ماته) که چیری

دا خلک برابر شوه په لاری سمه نو خامخا

وبه څښوو په دوی باندی مونږ اوبه ډیری

۱۷) د دی لپاره چه از مینست وکړو مونږ په

دوی باندی په دغی (نعمت کبسی) او چا چه

مخ واړو له ذکر د رب خپل نه نو داخل به

کړی ده لره عذاب سخت ته

۱۸) او یقینا جماتونه (او یا اندامونه د سجدی)

خاص د الله لپاره دی نو مه رابلی د الله تعالی

د المزل سورت

سُورَةُ الْمَزْمَلِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَتَّيَبًا الْمَرْمِلَ ۱ قُرْآنًا لَّأَقْبِلًا ۲ نَصْفَهُ ۳ وَأَنْقَضَ مِنْهُ قَبِيلًا ۴
 أَوْزَدَ عَلَيْهِ وَرَبَّلَ الْقُرْآنَ نَرِيْلًا ۵ إِنْ أَسْأَلْنِي عَلَيْكَ قَوْلًا ۶
 ثَقِيلًا ۷ إِنْ نَاشِئَةَ اللَّيْلِ هِيَ أَشَدُّ وَطْآنًا وَأَقْوَمُ قَبِيلًا ۸ إِنْ لَكَ فِي ۹
 النَّهَارِ سَبْحًا طَوِيلًا ۱۰ وَأَذْكُرُ اسْمَ رَبِّكَ وَنَبْتَئِلَ إِلَيْهِ تَبِيْلًا ۱۱ ۸
 رَبُّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَاتَّخِذْهُ وَكِيلًا ۹ وَأَصْبِرْ ۱۰
 عَلَى مَا يَقُولُونَ وَأَهْجُرْهُمْ هَجْرًا جَمِيْلًا ۱۱ وَذَرْنِي وَالْمُكَذِّبِينَ ۱۲
 أُولِي النَّعْمَةِ وَمَهْلُفَيْ قَبِيلًا ۱۳ إِنْ لَدَيْنَا أَنْكَالٌ وَحِمِيمًا ۱۴ ۱۲
 وَطَعَامًا ذَا غُصَّةٍ وَعَدَا بَابَ الْيَمَامَا ۱۳ يَوْمَ تَرْجُفُ الْأَرْضُ وَالْجِبَالُ ۱۴
 وَكَانَتْ الْجِبَالُ كَثِيبًا مَهِيْلًا ۱۵ إِنَّا أَرْسَلْنَا إِلَيْكَ رَسُولًا شَهِيدًا ۱۵
 عَلَيْكَ مَا أَرْسَلْنَا إِلَى فِرْعَوْنَ رَسُولًا ۱۶ فَغَصَى فِرْعَوْنُ الرَّسُولَ ۱۶
 فَأَخَذْنَاهُ أَخْذًا وَبِيْلًا ۱۷ فَكَيْفَ تَنْقُوتُ إِنْ كَفَرْتُمْ يَوْمًا يَجْعَلُ ۱۷
 الْوَالِدَانَ سُيْبًا ۱۸ السَّمَاءُ مُنْفَطِرٌ بِهِ ۱۹ كَانَ وَعْدُهُ مَفْعُولًا ۱۸
 إِنْ هَذِهِ تَذْكِرَةٌ فَمَنْ شَاءَ اتَّخِذْ إِلَيْنَا رَيْبًا سَبِيْلًا ۱۹ ۱۹

۱۶ نو نافرمانی وکړه فرعون د هغه رسول
 نو ونيو مونږ دی په سختو نيولو سره
 ۱۷ پس څرنگه به وساتئ (ځانونه خپل)
 که چيرته کفر وکړئ تاسو له (عذاب) د
 هغی ورځی نه چه اوبه گرځی ماشومان
 بوداگان
 ۱۸ اسمان به وشلیږی په دغه ورځ ده وعده د
 رب ستا کیدونکی
 ۱۹ یقینا دا (سورت) نصیحت دی نو څوک
 چه غواړی ودنیسی خپل رب ته لار
 ۲۰ یقینا رب ستا پوهیږی چه ته اودریږی
 کم د دوو برخو د شپي څخه او نیمه برخه د
 شپي او دریمه برخه د شپي او یوه ډله د هغو
 کسانو نه چه تاسره دی او الله تعالی پوره
 اندازه کوی شپه او ورځ پوهه دی (الله) په

۱ ای نغښتونکیه د ځان په جامه کښی
 ۲ اودریږه د شپي مگر لږ
 ۳ نیمه د هغی یا کم کړه د هغی نه لږ
 ۴ او یا زیات کړه په هغی باندي او صفا
 واضح لوله قران په صفا لوستلو سره
 ۵ بیشکه مونږ غورځونکی یو په تا باندي
 وینا درنه (یعنی قران)
 ۶ یقینا پاڅیدل د شپي دا کلک برابرونکی دی
 د زړه او ښه سیده کونکی د وینا دی
 ۷ یقینا ستا لپاره په ورځ کښی کارونه
 اوردی دی
 ۸ نو یادوه نوم د رب ستا او ځان جدا کړه
 هغه طرف ته (د هرڅه نه) ځان جدا کول
 ۹ رب د مشرق دی او د مغرب دی نشته
 حقدار د بندگی سیوا دهغه نه نو اونیسه هغه
 لره کارجوړونکی
 ۱۰ او صبر کوه په هغو خبرو چه دوی ئی
 وائی او پریږده دوی لره په پریخودلو خایستو
 سره
 ۱۱ او پریږده ما او دروغجن کونکی چه
 خاوندان د نعمتونو دی او مهلت ورکړه دوی
 ته لږ مهلت
 ۱۲ یقینا زمونږ سره زلونی دی او اور
 سوزونکی دی
 ۱۳ او طعام دی چه نښتونکی به وی په
 مری کښی او عذاب دردونکی دی
 ۱۴ په کومه ورځ چه وبه لږزیږی زمکه او
 غرونه او شی به غرونه ډیری د شپری
 بهیدونکی
 ۱۵ یقینا مونږ را لیږلی تاسو ته رسول شاهد
 په تاسی باندي لکه څرنگ چه لیږلی ؤ مونږ
 فرعون ته استادی (رسول)

دالدرسورت

۱ ای په کمپل کبني نغبتونکيه (له هيبته د وحی)

۲ د ريره نو ويره ورکړه

۳ او خاص د خپل رب لویي وايه

۴ او پاکی ساته جامی خپلی

۵ او د هری پلپتی نه ډډه وکړه

۶ او مه کوه داسی (لږ) احسان چه بدل ئی

ډیر غواړی

۷ او خاص د رب خپل لپاره صبر کوه

۸ پس کله چه پوکی وکړی شی په شپیلی کبني

۹ نو دا په دغه ورځ ورځ ډیره سخته ده

۱۰ په کافرانو باندی نده اسانیدونکی

۱۱ پریرده ما او هغه څوک چه پیدا کړی

دی ما یواځی

۱۲ او ورکړیدی ما هغی لره مالونه خواره واره

۱۳ او ځامن حاضر

۱۴ او تیار کړیدی ما هغه لره سامانونه تیار

۱۵ بیا طمع لری چه لا به ښه زیات کړم

(دغه څیزونه)

۱۶ هیچیری نشی کیدی یقینا دی زمونږ د

ایاتونو سره عناد کونکی دی

۱۷ نو خامخا وبه خیزوم ده لره په لویه

چراڼی باندی

۱۸ یقینا ده سوچ وکړه او اندازه ئی ولگوله

۱۹ نو پس تباہ دی شی څرنگه اندازه ئی

ولگوله

۲۰ بیا دی تباہ شی چه څرنگ اندازه ئی

ولگوله

۲۱ بیانی وکتل

﴿إِنَّ رَبَّكَ يَعْلَمُ أَنَّكَ تَقُومُ أَدْنَىٰ مِنْ ثُلُثِي اللَّيْلِ وَيَصِفُّهُ وَيُثَنِّهُ، وَطَائِفَةٌ مِّنَ الَّذِينَ مَعَكَ وَاللَّهُ يُقَدِّرُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ عَلِمَ أَنْ لَنْ تُحْصَوْهُ فَتَابَ عَلَيْكُمْ فَاقْرَءُوا مَا تَيَسَّرَ مِنَ الْقُرْآنِ عَلِمَ أَنْ سَيَكُونُ مِنْكُمْ مَرْجُؤٌ ۚ وَأَخْرُوجُونَ يُصْرِيُونَ فِي الْأَرْضِ يَلْتَمِعُونَ مِنْ فَضْلِ اللَّهِ ۚ وَأَخْرُوجُونَ يُقْتَلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَاقْرَءُوا مَا تَيَسَّرَ مِنْهُ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَاقْرَءُوا اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا وَمَا تُقَدِّمُوا لِأَنْفُسِكُمْ مِنْ خَيْرٍ يَحْجِدْهُ عِنْدَ اللَّهِ هُوَ خَيْرًا وَأَعْظَمَ أَجْرًا وَاسْتَغْفِرُوا لِلَّهِ إِنَّ اللَّهَ عَفُورٌ رَّحِيمٌ﴾

سُورَةُ الْمُرْتَضَىٰ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَأْتِيهَا الْمَدِينُ ۱ قُرْآنًا نَّذِيرًا ۲ وَرَبِّكَ فَكَيْرٌ ۳ وَثِيَابَكَ فَطَهِّرْ ۴ وَالرُّجْرَ فَاهْجُرْ ۵ وَلَا تَمَنَّ عَلَى الْكُفْرَيْنِ ۶ وَلِرَبِّكَ فَاصْبِرْ ۷ فَإِذَا نَفَرْنَا فَنَأْقُرْ ۸ فَذَلِكَ يَوْمَئِذٍ يَوْمٌ عَسِيرٌ ۹ عَلَى الْكُفْرَيْنِ ۱۰ عَيْرٌ نَّسِيرٌ ۱۱ ذَرْنِي وَمَنْ خَلَقْتُ وَحِيدًا ۱۲ وَجَعَلْتُ لَهُ مَا لَا مَمْدُودًا ۱۳ وَبَيْنَ شُهُودًا ۱۴ وَمَهَّدْتُ لَهُ تَمْهِيدًا ۱۵ ثُمَّ يَطْمَعُ ۱۶ أَنْ أَزِيدَ ۱۷ كَلَّا إِنَّهُ كَانَ لِآيَاتِنَا عِينِدًا ۱۸ سَاءَ هَفْوُهُ ۱۹ صَعُودًا ۲۰

دی شان چه تاسو هیچیری نه شی پوره کولی دا اندازه نو اسانیا ئی راوستله په تاسو باندی پس لولی تاسو هغه چه اسان دی د قران نه پوهه دی چه خامخا به وی ستاسی نه ځنی ناجوره او نور کسان به سفر کوی په زمکه کبني لټوی به د فضل د الله تعالی نه او نور کسان چه جنگ کوی په لار د الله تعالی کبني نو لولی هغه چه اسان دی د دینه (قران) او پابندی کوی د لمونځ او ورکوی زکاة او قرض ورکړی الله تعالی ته قرض ښه او هغه چه مخکی ئی لیری تاسو د خپلو ځانونو لپاره څه نیک عمل نو اوبه مومی تاسو (ثواب) د هغی ولگوله د الله تعالی سره غوره او ډیر لوی اجر او ښه غواړی د الله تعالی نه یقینا الله تعالی ښه ولگوله کونکی او رحم کونکی دی

۲۲ بیائی مخ تریو کرہ او وچولی (تندی)

گوته کرہ

۲۳ بیا ئی شاه وگرخوله او لوئی ئی وکرہ

۲۴ نو وئی ویل چه نه دی دا مگر جادو

دی نقل کری شوی

۲۵ نه دی دا مگر وینا ده د بشر

۲۶ زر دی چه داخل به کرم دی اور ته

۲۷ او خه پته ده تاته چه خه دی سقر

۲۸ نه پریزیدی باقی د دوی نه هیخوک او

نه پریزیدی د بدن نه خه خیز

۲۹ سوخونکی دی د خرمنی

۳۰ په هغی باندی مقرر دی نولس (ملایکی)

۳۱ او نه دی مقرر کری مونیر خوکیدارانی د

اور مگر ملایکی او ندی گرخولی مونیر شمیر

دهغوی مگر امتحان د پاره د کافرانو (اوبل) د

دی لپاره چه پوخ یقین وکری هغه کسان چه

ورکری شویدی هغوی ته کتاب (او) زیاتی

شی مؤمنان په ایمان کبسی او شک ونکری

هغه کسان چه ورکری شوی دی کتاب او

مؤمنان او چه ووائی هغه کسان چه په زرونو

د هغوی کبسی مرض (مناققت) دی او نور

کافران خه شی اراده کری دی الله تعالی په دی

شمیر (د ملایکو) له جهته د مثال، دغسی گمراه

کوی الله تعالی هغه کسان چه او غواری او

هدایت کوی هغه چاته چه و غواری او نه

پیژنی لبسکری د رب ستا مگر هغه او نه دی

دا مگر یاداشت دی انسانانو لره

۳۲ یقینا داسی نده قسم دی په سپورمی باندی

۳۳ او په شپه باندی کله چه شاه وگرخوی

۳۴ او په سهار باندی کله چه بنه روینانه شی

۳۵ یقینا دا اور د سقر یو له لویو بلاگانو خخه دی

۳۶ وپرونکی دی بنی ادمو لره

۳۷ هغه چا لره چه غواری ستاسو نه چه

مخکبسی شی او یا روسته شی

۱۸ انه فکرو ودر ۱۹ فقیل کیف قدر ۲۰ ثم قیل کیف قدر ۲۱ ثم نظر

۲۲ ثم عسس ودر ۲۳ ثم ادبروا و استکبر ۲۴ فقال ان هذا الاصح

۲۵ ان هذا الاقول البشر ۲۶ ساضليه سقر ۲۷ وما ادرناك

۲۸ ما سقر ۲۹ لا نبغى ولا نذر ۳۰ الواحة للبشر ۳۱ عليها تسعة عشر

۳۲ وما جعلنا اصحاب النار الا ملتبكة وما جعلنا عدتهم الا فتنه

۳۳ للذين كفروا ليستبين الذين اوتوا الكتاب ويزداد الذين امنوا ايمانا

۳۴ ولا يرناب الذين اوتوا الكتاب والمؤمنون وليقول الذين في قلوبهم مرض

۳۵ والكفرون ماذا اراد الله بهذا مثلا كذلك يبضل الله من يشاء ويهدي

۳۶ من يشاء وما يعلم جدودك الا هو وما هي الا ذكري للبشر ۳۷ كلا

۳۸ والقمر ۳۹ والليل اذا ادبر ۴۰ والصبح اذا اسفر ۴۱ انها لاحدى

۴۲ الكبر ۴۳ نذيرا للبشر ۴۴ لمن شاء منكم ان يقدم او ينأخر ۴۵ كل

۴۶ نفس بما كسبت رهينة ۴۷ الا اصحاب اليمين ۴۸ في جنت يساء لهن

۴۹ عن المجرمين ۵۰ ما سلككم في سقر ۵۱ قالوا اترناك من

۵۲ المصلين ۵۳ ولولا انك نطعم المسكين ۵۴ وكنا نخوض مع

۵۵ الخاضعين ۵۶ وكنا نكذب بيوم الدين ۵۷ حتى اتنا اليقين ۵۸

۳۸ هر نفس به په هغه خه باندی چه کری

ئی وی گانه کری شوی وی

۳۹ مگر خاوندان د بنی لاسونو

۴۰ په جنتونو کبسی به وی تپوسونه به کوی

۴۱ د مجرمانو نه

۴۲ خه خیز داخل کری تاسی په سقر (اور)

کبسی

۴۳ دوی به وائی نه و مونیر د لمونخ

کونکو نه

۴۴ او نه و مونیر خوراک ورکونکی

مسکین ته

۴۵ او و مونیر چه مشغولیدو په عبثو

(خبرو) کبسی سره د مشغولتیا کونکو نه

۴۶ او و مونیر چه تکذیب مو کو و درخی د جزاء

۴۷ تر دی پوری چه راغی مونیر ته مرگ

د ویری دی (چه وویریرو تری) او لایق د
ببندی کولو دی

د القیامة سورت

- ۱ داسی نه ده قسم کوم په ورځ دقیامت
- ۲ او داسی نه ده قسم کوم په نفس ملامته
- ۳ کونکی باندى
- ۴ ایا گمان کوی انسان چه هیچیری به
- ۵ جمع نه کرو مونږ هډوکی د هغه
- ۶ ولی نه بلکه قدرت لرو مونږ په دی چه
- ۷ برابر کرو بندونه د گوتو د ده
- ۸ بلکه اراده لری انسان چه انکار وکړی
- ۹ د (هغی شیانو نه) چه د ده مخی ته دی
- ۱۰ تپوس کوی کله به وی ورځ د قیامت
- ۱۱ کله چه خړی شی سترگی (له هیبته)
- ۱۲ او توره شی سپورمی
- ۱۳ او جمع کړی شی لمر او سپورمی
- ۱۴ وائی به انسان په دغی ورځ چه چیرته

دی ځای د تیختی

- ۱۵ چیرته نشته نشته بچ کیدل
- ۱۶ ستا رب ته په دغی ورځ قراری دی د ټولو
- ۱۷ خبر به ورکړی شی انسان ته په دغی
- ۱۸ ورځ په هغی عمل چه مخکی ئی لیږلی دی
- ۱۹ او په هغی چه روسته ئی پریښی وی
- ۲۰ بلکه انسان په خپل ځان باندى لیدونکی دی
- ۲۱ اگر چه وړاندى کوی عذرونه خپل
- ۲۲ مه بنوځوه ژبه خپله په دی قران سره
- ۲۳ چه تادی کوی په دی سره
- ۲۴ یقینا زمونږ په ذمه باندى جمع کول د
- ۲۵ دی او لوستل د دی
- ۲۶ نو هر کله چه مونږ لولو دی قران لره
- ۲۷ نو ته متابعت کوه د لوستلو د دی
- ۲۸ بیا یقینا زمونږ په ذمه باندى وضاحت
- ۲۹ کول دی

فَمَا نَنْفَعُهُمْ شَفَعَةُ الشَّفِيعِينَ ﴿٤٨﴾ فَمَا لَهُمْ عَنِ التَّذْكَرَةِ مُعْرِضِينَ ﴿٤٩﴾ كَانَهُمْ حَمْرٌ مُّسْتَفْهِرَةٌ ﴿٥٠﴾ فَزَتْ مِنْ قَسْوَرَةٍ ﴿٥١﴾ بَلْ يَرِيدُ كُلُّ امْرِئٍ مِنْهُمْ أَنْ يُؤْتَىٰ صُحُفًا مُّثْقَلَةً ﴿٥٢﴾ كَلَّا بَلْ لَا يَخْفَاؤُنَ الْآخِرَةَ ﴿٥٣﴾ كَلَّا إِنَّهُ تَذَكَّرٌ ﴿٥٤﴾ فَمَنْ شَاءَ ذَكَرْهُ ﴿٥٥﴾ وَمَا يَذْكَرُونَ إِلَّا أَنْ يُشَاءَ اللَّهُ هُوَ أَهْلُ التَّقْوَىٰ وَأَهْلُ الْمَعْفَرَةِ ﴿٥٦﴾

سُورَةُ الْقِيَامَةِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
لَا أُقْسِمُ بِيَوْمِ الْقِيَامَةِ ﴿١﴾ وَلَا أُقْسِمُ بِالنَّفْسِ اللَّوَّامَةِ ﴿٢﴾ أَيْحَسِبُ الْإِنْسَانُ أَنْ يُجْمَعَ عِظَامُهُ ﴿٣﴾ بَلْ قَدَرِينٌ عَلِيمٌ ﴿٤﴾ أَنْ سُئِيَ بَنَانُهُ ﴿٤﴾ بَلْ يَرِيدُ الْإِنْسَانُ لِيَفْجُرَ أَمَامَهُ ﴿٥﴾ يَسْتَلْ يَا أَيُّهَا الْيَوْمِ الْقِيَامَةِ ﴿٦﴾ فَإِذَا رَأَى الْبَصَرَ ﴿٧﴾ وَحَسَفَ الْقَمَرَ ﴿٨﴾ وَجَمَعَ الشَّمْسُ وَالْقَمَرَ ﴿٩﴾ يَقُولُ الْإِنْسَانُ يَوْمَئِذٍ ﴿١٠﴾ أَيْنَ الْمَفْرُغُ ﴿١٠﴾ كَلَّا لَا وَزَرَ ﴿١١﴾ إِلَىٰ رَبِّكَ يَوْمَئِذٍ الْمُسْتَقَرُّ ﴿١٢﴾ يَلْبَسُوا الْإِنْسَانُ يَوْمَئِذٍ بِمَا قَدَّمَ وَأَخَّرَ ﴿١٣﴾ بَلِ الْإِنْسَانُ عَلَىٰ نَفْسِهِ بَصِيرَةٌ ﴿١٤﴾ وَلَوْ أَلْقَىٰ مَعَاذِيرَهُ ﴿١٥﴾ لَا تَحْرِكْ بِهِ لِسَانَكَ لِتَعْجَلَ بِهِ ﴿١٦﴾ إِنْ عَلَيْنَا جَمْعُهُمْ وَقُرْآنُهُ ﴿١٧﴾ فَإِذَا قُرَأَتْهُ فَأَنْبَعُ قُرْآنُهُ ﴿١٨﴾ ثُمَّ إِنْ عَلَيْنَا بَيَانُهُ ﴿١٩﴾

- ۲۰ نو نفع نه ورکوی دوی ته سفارش د
- ۲۱ سفارش کونکو
- ۲۲ نو څه وجه ده دوی لره چه د نصیحت
- ۲۳ نه مخ اړوی دوی
- ۲۴ گویا که چه دوی خره دی نفرت کونکی
- ۲۵ چه تیخته کوی د زمري نه
- ۲۶ بلکه غواړی هر سړی د دوی نه چه
- ۲۷ ورکړی شی ده ته پانی خوری شوی
- ۲۸ هیڅکله نده داسی بلکه نه ویریږی دوی
- ۲۹ له اخرت څخه
- ۳۰ نه ده داسی (چه دوی ئی وائی چه دا
- ۳۱ قران سحر دی) بیشکه دا قران نصیحت دی
- ۳۲ پس څوک چه غواړی نو پند دی واخلي
- ۳۳ له دغی (قران څخه)
- ۳۴ او پند نه اخلي دوی (له قرانه) مگر که
- ۳۵ اراده وکړی الله تعالی همدغه الله تعالی اهل

- ۳۱) نو تصدیق ئی نه دی کری او نه ئی لمونخ کری دی
- ۳۲) او لیکن تکذیب ئی کری دی او مخ اړولی دی
- ۳۳) بیا لار خپل کورته لوئی کونکی
- ۳۴) نو تباھی ده تالره نو تباھی ده
- ۳۵) بیا تباھی ده تالره نو تباھی ده
- ۳۶) ایا گمان کوی انسان چه پریخودلی کیری به بیکاره
- ۳۷) ایا نه و دی تکړه د منی چه اچولی شی په رحم کبنی
- ۳۸) بیا شوه تکړه د وینی نو جوړ ئی کړو او برابر ئی کړه
- ۳۹) نو جوړ ئی کړو د هغی نه جوړی نارینه او زنانه
- ۴۰) ایا نه دی دغه ذات قدرت لرونکی په دی چه ژوندی به کری ټول مری

كَلَّا بَلْ تُحِبُّونَ الْعَاجِلَةَ ﴿٢٠﴾ وَتَذُرُونَ الْآخِرَةَ ﴿٢١﴾ وَرُجُوعُهُمْ يُومِئِدُنَا ضَرْبَهُ ﴿٢٢﴾ إِلَىٰ رِجْهَانَا طَرَفَهُ ﴿٢٣﴾ وَرُجُوعُهُمْ يُومِئِدُنَا بِأَسْرَةٍ ﴿٢٤﴾ تَنْظُرُنَّ أَنْ يَفْعَلَ بِهَا قَارِعَةٌ ﴿٢٥﴾ كَلَّا إِذَا بَلَغَتِ الْأَرْهَاقَ ﴿٢٦﴾ وَقِيلَ مِنْ رَأْيِ ﴿٢٧﴾ وَظَنَّ أَنَّهُ الْفِرَاقَ ﴿٢٨﴾ وَالنَّفْسَ السَّاقِيَّ بِالسَّاقِ ﴿٢٩﴾ إِلَىٰ رَيْكٍ يُومِئِدُ السَّاقِ ﴿٣٠﴾ فَلَا صَدَقَ وَلَا صَلَىٰ ﴿٣١﴾ وَلَكِنْ كَذَّبَ وَتَوَلَّىٰ ﴿٣٢﴾ ثُمَّ دَهَبَ إِلَىٰ أَهْلِهِ يَمْتَطِعُ ﴿٣٣﴾ أَوَّلَىٰ لَكَ فَأَوَّلَىٰ ﴿٣٤﴾ ثُمَّ أَوَّلَىٰ لَكَ فَأَوَّلَىٰ ﴿٣٥﴾ أَيْحَسِبُ الْإِنْسَانُ أَنْ يُتْرَكَ سُدًى ﴿٣٦﴾ أَلَمْ يَكُنْ نَظْفَةً مِنْ مَنِيٍّ يُمْنَىٰ ﴿٣٧﴾ ثُمَّ كَانَ عَلَقَةً فَخَلَقَ فَسَوَّىٰ ﴿٣٨﴾ جَعَلَ مِنْهُ الْزُّوجَيْنِ الْذَكَرَ وَالْأُنثَىٰ ﴿٣٩﴾ أَلَيْسَ ذَلِكَ بِقَدِرٍ عَلَيَّ أَنْ يُخَيَّرَ الْمَوْتَىٰ ﴿٤٠﴾

سُورَةُ الْإِنشَاءِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

هَلْ أَتَىٰ عَلَى الْإِنسَانِ حِينٌ مِّنَ الدَّهْرِ لَمْ يَكُنْ شَيْئًا مَّذْكُورًا ﴿١﴾

إِنَّا خَلَقْنَا الْإِنسَانَ مِنْ نُّطْفَةٍ أَمْشَاجٍ نَّبْتَلِيهِ فَجَعَلْنَاهُ سَمِيعًا بَصِيرًا ﴿٢﴾

إِنَّا أَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ سَلَاسِلًا وَأَغْلَالًا وَسَعِيرًا ﴿٤﴾

إِنَّ الْأَبْرَارَ يَشْرَبُونَ مِنْ كَأْسٍ كَانَ مِزَاجُهَا كَافُورًا ﴿٥﴾

د الدهر سورت

- ۱) يقينا راغلی دی په انسان باندی یو وخت د زمانی نه چه نه و دی یوشی یاد کری شوی
- ۲) بیشکه پیداکری دی مونږ انسان له نطفی څخه چه گډه وډه شوی ده (د نارینه او د بنځی) ازمايو ئی نو و گرځوو مونږ دغه (انسان) اوریدونکی او لیدونکی
- ۳) يقينا بنسودلی ده مونږ ده ته لار یا به وی شکرگگذار او یا به وی ناشکره
- ۴) يقينا تیار کری دی مونږ د کافرانو لپاره زنجیرونه او طوقونه او اور بل کری شوی
- ۵) يقينا نیکان خلک به څښی د پیالو ډکو نه چه گډون د هغی به د کافور سره وی
- ۶) دا یوه چینه ده چه څښی به هغی لره بندگان د الله روانوی به هغی لره په روانولو سره

- ۲۰) چیرته داسی نه ده بلکه مینه کوی تاسو د دنیا سره
- ۲۱) او پریردی اخرت
- ۲۲) ځنی مخونه به په دغه ورځ تازه وی
- ۲۳) خپل رب ته به کتونکی وی
- ۲۴) او ځنی مخونه به په دغه ورځ بدرنگه وی
- ۲۵) گمان به کوی چه کیدای به شی د هغی سره لوی افت چه ملامتونکی به وی
- ۲۶) هیچیری داسی نده کله چه ورسیری روح مری ته
- ۲۷) او وویلی شی چه څوک دی دم اچونکی
- ۲۸) او گمان به وکری چه يقينا دا وخت د جدائی دی
- ۲۹) او یو ځای به شی یوه پندئ د بلی پندئ سره
- ۳۰) ستا رب ته په دغه ورځ ورنلل دی

عَيْنَا يَشْرَبُ بِهَا عِبَادُ اللَّهِ يُفَجِّرُونَهَا تَفْجِيرًا ﴿٦﴾ يُوفُونَ بِاللَّذْرِ وَخَافُونَ
يَوْمًا كَانَ شَرُّهُ مُسْتَطِيرًا ﴿٧﴾ وَيُطْعَمُونَ أَلْطَامَ عَلَنٍ حَبِيبًا
وَبَيْتًا وَأَسِيرًا ﴿٨﴾ إِنَّمَا نَطْعِمُكُمْ لَوَجْهِ اللَّهِ لَا نُرِيدُ مِنْكُمْ جَزَاءً وَلَا شُكْرًا
﴿٩﴾ إِنَّا نَخَافُ مِنْ رَبِّنَا يَوْمًا غُيُوبًا ﴿١٠﴾ فَوْقَهُمْ أَسْرَدُكَ
الْيَوْمِ وَلَقَهَهُمْ فَصْرَةٌ وَسُورًا ﴿١١﴾ وَجَزَاهُمْ بِمَا صَبَرُوا جَنَّةً وَحَرِيرًا
﴿١٢﴾ مُتَّكِنِينَ فِيهَا عَلَى الْأَرْبَابِ لَا يُرَوْنَ فِيهَا شَمْسًا وَلَا زَمَهْرِيرًا ﴿١٣﴾
وَدَانِيَةً عَلَيْهِمْ ظِلَالُهَا وَذُلَّتْ أَقْطُوفُهَا لَذْلِيلًا ﴿١٤﴾ وَنُطَافٌ عَلَيْهِمْ بَاقِيَةٌ
مِنْ فِضَّةٍ وَأَكْوَابٍ كَانَتْ قَوَارِيرًا ﴿١٥﴾ قَوَارِيرًا مِنْ فِضَّةٍ قَدَّرُوهَا تَقْدِيرًا ﴿١٦﴾
وَيُسْقَوْنَ فِيهَا كَأْسًا كَانَتْ مِنْ أَرْجَافِهَا زَنْجَبِيلًا ﴿١٧﴾ عَيْنًا فِيهَا تُسَمَّى سَلْسَبِيلًا
﴿١٨﴾ وَيَطُوفُ عَلَيْهِمْ وِلْدَانٌ مُخَلَّدُونَ إِذَا رَأَيْتَهُمْ حَسِبْتَهُمْ لُؤْلُؤًا مَنثورًا
﴿١٩﴾ وَإِذَا رَأَيْتَ ثَمَّ رَأَيْتَ نَعِيمًا وَمَلَكَاتٍ كَبِيرًا ﴿٢٠﴾ عَلَيْهِمْ ثِيَابٌ سُنْدُسٌ
خُضْرٌ وَسَبْتَقٌ وَحُلُوعٌ أَسَاوِرٌ مِنْ فِضَّةٍ وَسَقَاهُمْ رَبُّهُمْ شَرَابًا
طَهُورًا ﴿٢١﴾ إِنَّ هَذَا كَانَ لَكُمْ جَزَاءً وَكَانَ سَعْيَكُمْ مَشْكُورًا ﴿٢٢﴾ إِنَّا
نَحْنُ نَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْقُرْآنَ تَنْزِيلًا ﴿٢٣﴾ فَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ وَلَا تَطِعْ
مَنْهُمْ ءَاتِمًا أَوْ كَفُورًا ﴿٢٤﴾ وَأَذْكُرْ اسْمَ رَبِّكَ بُكْرَةً وَأَصِيلًا ﴿٢٥﴾

۷ پوره کوی دوی نذرونه او ویریزی د
هغی ورخ نه چه شرئی بنکاره او خور دی
۸ او دوی خوراک ورکوی سره د مینی نه
مسکین یتیم او بندی ته
۹ یقینا مونبر طعام درکو تاسو ته د الله
تعالی لپاره نه غوارو مونبر ستاسو نه بدله او
نه شکر ادا کول
۱۰ یقینا مونبر ویریزو د رب خپل نه د
(عذاب) د هغی ورخی نه چه ترخه ده او
پیره سخته به وی
۱۱ نو وبه ساتی دوی لره الله تعالی د شر
او سختی د دغی ورخی نه او ور به کړی
دوی ته تازگی او خوشحالی
۱۲ او بدله به ورکړی دوی ته په سبب د
صبر د دوی جنتونه او ریښم
۱۳ تکیه وهونکی به وی په هغی کبسی په
پالنگونو باندی او نه به وینی په هغی کبسی
گر می او نه ویخنی

۱۴ او حال دا چه نږدی به وی پر دوی باندی کله چه ته ووینی هغی لره نو گمان به وکړی
سیوری د هغی او مسخری (تیټی) کړی شوی په هغی باندی ملغلری خوری وری
به وی میوی د هغی په تابعداری سره
۱۵ او گر خولی به شی په دوی باندی وینی نعمتونه او بادشاهی لویه
لوحی د سپینو زرو او گلاسونه چه وی به
هغه شیشه
۱۶ داسی شیشه چه جوړه شوی به وی د
سپینو زرو نه اندازه کوی به هغی لره په
خاص اندازه
۱۷ اوسکلی کیری به په دوی باندی په هغی
کبسی پیالی چه وی به گبون د هغی زنجبیل
۱۸ چینه ده په جنت کبسی چه نوم ئی
ایشودلی شوی دی په سلسبیل سره
۱۹ او گرخی به پر دغی جنتیانو باندی
هلکان تل پاتی شوی (په خپله خوانی باندی)

د المرسلات سورت

- ۱ قسم دی په هغی بادونو باندی چه لیبرلی شوی دی پرله پسی
- ۲ قسم دی په هغی هواگانو باندی چه ماتول کوی ماتول
- ۳ نو قسم دی په هغی بادونو باندی چه خورول کوی خورول
- ۴ نو جداکونکی وی جدا کول
- ۵ پس قسم دی په هغی ملایکو باندی چه رابنکته کونکی دی د وحی
- ۶ لپاره د عذر او لپاره د ویرولو
- ۷ یقینا هغه چه وعده ئی کیدی شی تاسو سره خامخا واقع کیدونکی دی
- ۸ نو هرکله چه ستوری بی نوره کری شی
- ۹ او کله چه اسمان خیری کری شی
- ۱۰ او کله چه غرونه والوحولی شی
- ۱۱ او هر کله چه د پیغمبرانو وقت وتیاکلی شی (د شهادت لپاره)
- ۱۲ کومی ورخی ته روسته کری شوی دی
- ۱۳ ورخ د فیصلی ته
- ۱۴ اوخه شی پوهه کری ئی ته چه خه ده ورخ د فیصلی
- ۱۵ تباھی ده په دغه ورخ تکذیب کونکو لره
- ۱۶ ایانه دی هلاک کری مونبر مخکنی خلق
- ۱۷ بیا ورپسی کیره ما په هغی پسی نور (مجرمان) خلک
- ۱۸ همداسی کار کو مونبر له ټولو مجرمانو سره
- ۱۹ تباھی ده په دغی ورخ تکذیب کونکو لره
- ۲۰ ایانه مونبر نه ئی پیدا کری تاسو لره د سپکو اوبو نه

وَمِنَ اللَّيْلِ فَاسْجُدْ لَهُ وَسَبِّحْهُ لَيْلًا طَوِيلًا ﴿٢٦﴾ اِنَّ هٰؤُلَاءِ يَجْحَدُونَ الْعَاجِلَةَ وَيَذَرُونَ وَّرَاءَهُمْ يَوْمًا ثَقِيلًا ﴿٢٧﴾ نَحْنُ خَلَقْنَاهُمْ وَشَدَدْنَا أَسْرَهُمْ وَإِذَا شِئْنَا بَدَّلْنَا أَمْثَلَهُمْ بَدِيلًا ﴿٢٨﴾ اِنْ هٰذِهِ تَذْكِرَةٌ فَمَنْ شَاءَ اتَّخَذْ إِلَىٰ رَبِّهِ سَبِيلًا ﴿٢٩﴾ وَمَا نَشَاءُ وَاِنْ لَا اَنْ يَشَاءَ اللهُ اِنَّ اللهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿٣٠﴾ يُدْخِلُ مَنْ يَشَاءُ فِي رَحْمَتِهِ وَالظَّالِمِينَ اَعَدَّ لَهُمْ عَذَابًا اَلِيمًا ﴿٣١﴾

سُورَةُ الْمُرْسَلَاتِ

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 وَالْمُرْسَلَاتِ عُرْفًا ﴿١﴾ فَالْعَصْفَتِ عَصْفًا ﴿٢﴾ وَالنَّشْرِ تَنْشِيرًا ﴿٣﴾
 فَالْفَرْقَتِ فَرَقًا ﴿٤﴾ فَالْمُلْقِيَتِ ذِكْرًا ﴿٥﴾ عُدْرًا اَوْ نَذْرًا ﴿٦﴾ اِنَّمَا نُوْعِدُونَ لَوْ فِعْ ﴿٧﴾ فَاِذَا النُّجُومُ طُمِسَتْ ﴿٨﴾ وَاِذَا السَّمَاءُ فُرِجَتْ ﴿٩﴾
 وَاِذَا الْجِبَالُ سُفَّتْ ﴿١٠﴾ وَاِذَا الرَّسُلُ اُفْتِتْ ﴿١١﴾ لَآيَ يَوْمٍ اُجِلَتْ ﴿١٢﴾
 لِيَوْمِ الْفَصْلِ ﴿١٣﴾ وَمَا اَدْرَاكَ مَا يَوْمَ الْفَصْلِ ﴿١٤﴾ وَاِنَّ يَوْمَ يَمُذِ
 لِّلْمُكَدِّبِيْنَ ﴿١٥﴾ اَلْمُتَهَكِّكِ الْاَوَّلِيْنَ ﴿١٦﴾ ثُمَّ نَتَّبِعُهُمُ الْاٰخِرِيْنَ ﴿١٧﴾
 كَذٰلِكَ نَفْعَلُ بِالْمُجْرِمِيْنَ ﴿١٨﴾ وَاِنَّ يَوْمَ يَمُذِ لِّلْمُكَدِّبِيْنَ ﴿١٩﴾

- ۲۶ او په خه برخه د شپي کبني سجده کوه هغه (الله) ته او پاکي بيانوه هغه لره په شپه اوږده کبني
- ۲۷ یقینا دا هغه کسان دی چه مینه کوی له دنیا سره او پریردی روسته د خان نه ورخ درنه
- ۲۸ مونبر پیدا کری دی دوی او کلک کری دی مونبر بندونه د دوی او هر کله چه وغواړو مونبر نو بدل کبني به راولو د دوی په شان بدل
- ۲۹ یقینا دا نصیحت دی نو خوک چه غواړی ود نیسی خپل رب ته لار
- ۳۰ او نه شی غوختلی تاسو یو شی مگر هغه چه وغواړی الله تعالی یقینا الله تعالی دی پوهه او حکمتونو والا داخلی هغه خوک چه و غواړی په رحمت خپل کبني او ظالمان تیار کری دی (الله) د هغوی لپاره عذاب دردونکی

۳۰ لارشی هگی سوری ته چه خاوند د
دري خابنوو دی

۳۱ چه نه یخ دی او نه دفع کوی لمبی د اور
۳۲ یقینا دغه اور ویشتل کوی په داسی بخرکو

(سرو سکروتو) سره چه په شان د بنگلو دی

۳۳ گویا که چه هغه اوبشان دی زیر

۳۴ تباهی ده په دغی ورخ تکذیب کونکو لره

۳۵ دا هغه ورخ ده چه دوی به خبری نه شی کولی

۳۶ او نه به انن کیری دوی ته چه بهانی
پیش کری

۳۷ تباهی ده په دغی ورخی تکذیب کونکو لره

۳۸ دا ورخ د فیصلی ده راجمع به کرو

مونږ تاسو او مخکنی خلک

۳۹ نو که چیرته وی تاسو سره کوم مکر

چل (په دفع کولو د عذاب کبئی) نو وکری

دغه چل ول زما په مقابل کبئی

۴۰ تباهی ده په دغه ورخ تکذیب کونکو لره

۴۱ یقینا متقیان به په سیورو او چینو کبئی وی

۴۲ او په میوو کبئی به وی هغه میوی چه

دوی ئی غواری

۴۳ خورئ او سکی په خوشحالی سره په

سبب د هگی عملونو چه تاسو کول

۴۴ یقینا دغسی بدله ورکوو مونږ بنایسته

عمل کونکو ته

۴۵ تباهی ده په دغی ورخ تکذیب کونکو لره

۴۶ خوری او مزی واخلی تاسو لره موده

یقینا تاسو مجرمان ئی

۴۷ تباهی ده په دغی ورخ د تکذیب کونکو لپاره

۴۸ او کله چه وویلی شی دوی ته چه رکوع

کوی نو دوی رکوع نه کوی

۴۹ تباهی ده په دغی ورخ تکذیب کونکو لره

۵۰ نو په کومه یوه خبره به روسته د دینه

دوی ایمان راوړی

أَلَمْ تَخْلُقْهُمْ مِنْ مَّاءٍ مَّهِينٍ ۲۰ فَجَعَلْنَاهُ فِي قَرَارٍ مَّكِينٍ ۲۱ إِلَى قَدَرٍ

مَعْلُومٍ ۲۲ فَقَدَرْنَا فَنِعْمَ الْقَادِرُونَ ۲۳ وَيَلَّ يَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِينَ ۲۴

أَلَمْ تَجْعَلِ الْأَرْضَ كِفَاتًا ۲۵ أَحْيَاءَ وَأَمْوَاتًا ۲۶ وَجَعَلْنَا فِيهَا رِوْسِي

شَعْبَتٍ وَأَسْفَيْنَاكُمْ مَاءً فُرَاتًا ۲۷ وَيَلَّ يَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِينَ ۲۸

أَنْظِلُّوْا إِلَى مَا كُنتُمْ بِهِ تُكَذِّبُونَ ۲۹ أَنْظِلُّوْا إِلَى ظِلِّ ذِي ثُلُثِ

شَعْبٍ ۳۰ لَا ظَلِيلٍ وَلَا يُغْنِي مِنَ الْهَبِّ ۳۱ إِنَّمَا تَتَرَىٰ بُشْكُرٍ

كَالْقَصْرِ ۳۲ كَأَنَّهُ جُمُلٌ صُمْرٌ ۳۳ وَيَلَّ يَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِينَ ۳۴

هَذَا يَوْمٌ لَا يَظْفِقُونَ ۳۵ وَلَا يُؤْذَنُ لَهُمْ فَيَعْتَدِرُونَ ۳۶ وَيَلَّ يَوْمَئِذٍ

لِّلْمُكَذِّبِينَ ۳۷ هَذَا يَوْمُ الْفَصْلِ جَمَعْنَاكُمْ وَالْأُولَىٰ ۳۸ فَإِنْ كَانَ

لَكُمْ كَيْدٌ فَيَكِيدُونَ ۳۹ وَيَلَّ يَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِينَ ۴۰ إِنَّا الْمُنَفِّينَ فِي

ظُلُلٍ وَعِیُونَ ۴۱ وَفَوَكَاهُمْ مِمَّا يَشْتَهُونَ ۴۲ كَلُوا وَأَشْرَبُوا هَنِيئًا

بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ۴۳ إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ۴۴ وَيَلَّ يَوْمَئِذٍ

لِّلْمُكَذِّبِينَ ۴۵ كَلُوا وَتَمَنَّوْا قَلِيلًا إِنَّكُمْ تُجْرَمُونَ ۴۶ وَيَلَّ يَوْمَئِذٍ

لِّلْمُكَذِّبِينَ ۴۷ وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ ارْكَعُوا لَا يَرْكَعُونَ ۴۸ وَيَلَّ

يَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِينَ ۴۹ فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَهُ يُؤْمِنُونَ ۵۰

۳۱ نو مونږ بیا وساتلی هغه په خای د قرار

مضبوط کبئی

۳۲ تر نیټی مقرری پوری

۳۳ پس قدرت لرو مونږ (په دغی کارونو

باندی) نو بنه قادران یو مونږ

۳۴ تباهی ده په دغی ورخ تکذیب کونکو لره

۳۵ ایا نه ده گرخولی مونږ زمکه راغونډونکی

۳۶ ژوندو لره او مرو لره

۳۷ او پیدا کری دی مونږ په دغی زمکه

کبئی غرونه دنگ او سکو مونږ په تاسی

باندی اوبه خوری

۳۸ تباهی ده په دغی ورخ تکذیب کونکو لره

۳۹ لارشی تاسو هگی شی ته چه تاسو د

هگی تکذیب کو

د النبا سورت

سُورَةُ النَّبَاِ

آیاتها
۴۱

ترتیبها
۸

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

عَمَّ يَتَسَاءَلُونَ ﴿١﴾ عَنِ النَّبَاِ الْعَظِيمِ ﴿٢﴾ الَّذِي هُوَ فِيهِ يُخْتَلَفُونَ ﴿٣﴾
 كَلَّا سَيَعْمُونَ ﴿٤﴾ ثُمَّ كَلَّا سَيَعْمُونَ ﴿٥﴾ اَلَمْ نَجْعَلِ الْاَرْضَ مَهْدًا ﴿٦﴾
 وَالْجِبَالَ اَوْتَادًا ﴿٧﴾ وَخَلَقْنَاكُمْ اَزْوَاجًا ﴿٨﴾ وَجَعَلْنَا نَوْمَكُمْ سُبَاتًا ﴿٩﴾
 وَجَعَلْنَا اللَّيْلَ لِيَاسًا ﴿١٠﴾ وَجَعَلْنَا النَّهَارَ مَعَاشًا ﴿١١﴾ وَبَدَّيْنَا
 فَوْقَكُمْ سَبْعًا شِدَادًا ﴿١٢﴾ وَجَعَلْنَا سِرَاجًا وَهَاجًا ﴿١٣﴾ وَاَنْزَلْنَا
 مِنَ الْمُعْصِرَاتِ مَاءً ثَجَّاجًا ﴿١٤﴾ لِنُخْرِجَ بِهِ حَبًّا وَنَبَاتًا ﴿١٥﴾ وَجَعَلْنَا
 الْاَفَاقَ ﴿١٦﴾ اِنَّ يَوْمَ الْفَصْلِ كَانَ مِيقَتًا ﴿١٧﴾ يَوْمَ يُفْخَخُ فِي الصُّورِ
 فَاَتُونَ اَفْوَاجًا ﴿١٨﴾ وَفُتِحَتِ السَّمَاءُ فَكَانَتْ اَبْوَابًا ﴿١٩﴾ وَسُيِّرَتِ
 الْجِبَالُ فَكَانَتْ سَرَابًا ﴿٢٠﴾ اِنَّ جَهَنَّمَ كَانَتْ مِرْصَادًا ﴿٢١﴾ لِلطَّاغِيْنَ
 مَنَابًا ﴿٢٢﴾ لِيَشِيْنَ فِيهَا اَحْقَابًا ﴿٢٣﴾ لَا يَذُقُوْنَ فِيهَا بَرْدًا وَلَا شَرَابًا ﴿٢٤﴾
 اِلَّا حَمِيمًا وَغَسَّاقًا ﴿٢٥﴾ جَزَاءً وِفَاقًا ﴿٢٦﴾ اِنَّهُمْ كَانُوْا
 لَا يَرْجُوْنَ حِسَابًا ﴿٢٧﴾ وَكَذَّبُوْا بِآيَاتِنَا كِذَابًا ﴿٢٨﴾ وَكُلُّ شَيْءٍ
 اَخْصَيْنَاهُ كِتَابًا ﴿٢٩﴾ فَاذْوُقُوْا اَلْنَارَ اَنْ تَرِيْدَكُمْ اِلَّا اَعْدَابًا ﴿٣٠﴾

- ١ له څه شی څخه پوښتنه کوی دوی بوله بله
- ٢ پوښتنه کوی د لوی خبری
- ٣ هغه چه دوی په کښی اختلاف کوی
- ٤ هیچیری نه ده په کار زر ده دوی ته به معلومه شی
- ٥ بیا هیچیری نه ده په کار زرده دوی ته به معلومه شی
- ٦ ایا نه ده گرځولی مونږ زمکه فرش
- ٧ او غرونه میخونه
- ٨ او پیدا کړی ئی مونږ تاسو لره جوړی
- ٩ او گرځولی دی مونږ خوب ستاسو ارام
- ١٠ او گرځولی ده مونږ شپه جامه
- ١١ او گرځولی ده مونږ ورځ وخت د گڼلو د روزی
- ١٢ او جوړ کړی دی مونږ د پاسه له تاسو نه او ه (اسمانونه) مضبوط
- ١٣ او پیدا کړی دی مونږ ډیوه روښانه
- ١٤ او راوړولی دی مونږ د درنو وریځو نه اوبه رابهیدونکی
- ١٥ لپاره د دی چه را اوباسو په هغی سره او نه د څښلو څیزونه دانی او بوتی
- ١٦ او باغونه گڼ (گور)
- ١٧ یقینا ورځ د فیصلی ده وخت مقرر
- ١٨ په هغی ورځ چه پوکی اوکړی شی په حساب
- ١٩ شپیلی کښی نو راځی به تاسو ډلی ډلی
- ٢٠ او څیری به شی اسمان نو شی به دروغجن گگڼلو سره دروازی دروازی
- ٢١ او روان به کړل شی غرونه نو شی به لیکلو سره لکه سراب (شگو گل)
- ٢٢ یقینا جهنم دی ځای د انتظار

- ٢٣ لپاره د سرکشانو دی ځای د ورتلو
- ٢٤ اوسیری به په هغی کښی ډیری زمانی
- ٢٥ نه به څکی دوی په هغی کښی یخنی
- ٢٦ لپاره د دی چه را اوباسو په هغی سره او نه د څښلو څیزونه
- ٢٧ مگر خوتکیدلی اوبه او وینی او زوی
- ٢٨ بدله ده پوره
- ٢٩ یقینا دوی و چه نه ئی لرلو امید د
- ٣٠ په هغی ورځ چه پوکی اوکړی شی په حساب
- ٣١ او دروغجن ئی گڼل ایاتونه زمونږ په
- ٣٢ او څیری به شی اسمان نو شی به دروغجن گگڼلو سره
- ٣٣ او هر یو څیزمونږ راگیر کړی دی په
- ٣٤ او روان به کړل شی غرونه نو شی به لیکلو سره
- ٣٥ نو اوڅکی چیری نه زیاتوو مونږ تاسو لره مگر عذاب

کولی مگر هغه څوک چه اجازت کړی وی
 هغی ته مهربان ذات او ویلی وی حقه خبره
 ۳۹ دغه ورځ ده حقه نو څوک چه غواړی
 نو ودنیسی رب خپل ته لار د ورتلو
 ۴۰ یقینا مونږ ویره درکړی ده تاسو ته د
 عذاب نږدی نه په هغه ورځ چه وبه وینی
 هر سړی هغه عمل چه مخکی لیرلی دی
 لاسونو د ده او وائی به کافر های ارمان دی
 چه وی زه خاوری

د النازعات سورت

- ۱ قسم دی په هغی ملایکو باندی چه راکاری روح د کافرانو لره په سختی سره
- ۲ او قسم دی په هغی ملایکو باندی چه اوباسی روح (د مؤمنانو لره په) اسانتیا سره
- ۳ او قسم دی په هغی ملایکو باندی چه لامبووهی لامبو وهل
- ۴ بیا مخکی کیدونکی وی حکم د الله ته په مخکی کیدلو سره
- ۵ بیا انتظام کونکی دی د ځنو کارونو
- ۶ په هغی ورځ چه وبه لرځیری لرځیدونکی
- ۷ رابشی ورپسی روسته راتلونکی
- ۸ زړونه به په دغه ورځ درزیدونکی وی
- ۹ سترگی د هغوی به ذلیله او ښکته وی
- ۱۰ وائی دوی ایا مونږ به واپس کیدونکی یو زور حالت ته
- ۱۱ ایا کله چه وگرځو مونږ هډوکی زاړه رزیدونکی
- ۱۲ وائی دوی دا په دغه وخت کبسی دوباره راتلل دی تاوانی
- ۱۳ نو بیشکه دا خو چغه یوه ده
- ۱۴ پس ناڅاپه وی به دغه (خلق ټول) په مخ د زمکی
- ۱۵ ایا راغلی ده تاته خبره د موسی عَلَيْهِ السَّلَامُ

إِنَّ لِلْمُتَمِّتِينَ مَفَازًا ۳۱ حَدَائِقَ وَأَعْنَابًا ۳۲ وَكَوَاعِبَ أَتْرَابًا ۳۳ وَكَأَسَا
 دِهَاقًا ۳۴ لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا وَلَا كِدًّا ۳۵ بَأْسًا ۳۶ جَزَاءً مِمَّنْ رَبِّكَ عَطَاءً
 حِسَابًا ۳۷ رَبِّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا الرَّحْمَنُ لَا يَمْلِكُونَ
 مِنْهُ خِطَابًا ۳۸ يَوْمَ يَقُومُ الرُّوحُ وَالْمَلَائِكَةُ صَفًّا لَا يَتَكَلَّمُونَ
 إِلَّا مَنْ أَذِنَ لَهُ الرَّحْمَنُ وَقَالَ صَوَابًا ۳۹ ذَلِكَ الْيَوْمَ الْحَقُّ فَمَنْ
 شَاءَ اخْتَدِ إِلَىٰ رَبِّهِ مَتَابًا ۴۰ إِنَّا أَنْزَرْنَاكُمْ عَذَابًا قَرِيبًا يَوْمَ
 يَنْظُرُ الْمَرْءُ مَا قَدَّمَتْ يَدَاهُ وَيَقُولُ الْكَافِرُ يَا لَيْتَنِي كُنْتُ تُرَابًا ۴۱

سُورَةُ النَّازِعَاتِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 وَالنَّازِعَاتِ غَرْاقًا ۱ وَالنَّشِطَاتِ نَشْطًا ۲ وَالسَّيِّحَاتِ سَبْحًا ۳
 فَالسَّيِّغَاتِ سَبَقًا ۴ فَالْمُدْرَاتِ أَمْرًا ۵ يَوْمَ تَرْجُفُ الرَّاجِفَةُ ۶
 تَتَّبِعُنَّ الرِّادِفَةَ ۷ قُلُوبٌ يَوْمِيذٍ وَاجِفَةٌ ۸ أَبْصَرُهَا ۹
 خَشِيعَةٌ ۱۰ يَقُولُونَ أَيُّ نَأْمَرْدُودُونَ فِي الْعَاقِرَةِ ۱۱ أَيُّ ذَا كُنَّا
 عِظْمًا نَخْرَةً ۱۲ قَالُوا لَتَكُنَّ إِذَا كَرِهَ خَاسِرَةٌ ۱۳ فَإِنَّمَا هِيَ زَجْرَةٌ
 وَجِدَةٌ ۱۴ فَإِذَا هُمْ بِالسَّاهِرَةِ ۱۵ هَلْ أَنْتَكَ حَدِيثُ مُوسَىٰ ۱۶

- ۳۱ یقینا متقیانو لره حای د کامیابی دی
- ۳۲ باغونه او انگور
- ۳۳ او ځوانی جینکی همزولی د دوی
- ۳۴ او پیالی ډکی
- ۳۵ نه به اوری دوی په هغی کبسی بی فایدی خبری او نه درواغ
- ۳۶ په داسی حال کبسی چه دا بدله ده له طرفه د رب ستا نه او بخشش ډیر
- ۳۷ رب د اسمانونو او زمکو دی او د هغی شی چه په مینځ د هغی کبسی دی رحمان ذات دی دوی به اختیار نه لری له دغه (الله) سره د خبرو کولو

۳۸ په هغی ورځ چه اودریبری روح او ملایکی صفونه صفونه خبری به نه شی

۱۸ کله چه اواز و کړه هغه ته رب د هغی په میدان کښی چه طوا دی
 ۱۷ لار شه فرعون ته یقینا هغه سرکشی کړی ده
 ۱۸ نو ووايه ایا ته غواړی چه پاک شی
 ۱۹ او لار وښایم تاته په طرف د رب ستا نو او به ویریری
 ۲۰ نو وئی خودله هغه ته نښه لویه
 ۲۱ نو تکذیب ئی وکړه او نافرمانی ئی وکړه
 ۲۲ بیا ئی شاه وگرځوله چه کوشش ئی کولو
 ۲۳ نو راجمع ئی کړه ساحران او اواز ئی وکړه
 ۲۴ نو وئی ویل چه زه رب یم ستاسو اوچت
 ۲۵ نو ونیوه ده لره الله تعالی په سزا د اخرت او د دنیا سره
 ۲۶ یقینا په دی کښی عبرت دی هغه چالره چه ویریری
 ۲۷ ایا تاسو ډیر کلک پیدایش والا ئی یا اسمان چه جوړ کړی دی الله
 ۲۸ پورته کړی ئی دی چت د هغی نو برابر کړی ئی دی
 ۲۹ او تورتم کړی ئی ده شپه د هغی او ښکاره کړی ئی دی څانبت د هغی
 ۳۰ او زمکه ئی روسته د هغی نه غورولوی ده هغه
 ۳۱ راویستلی ئی دی دهغی نه اوبه د هغی گیاگانی او ورشو د هغی
 ۳۲ او غرونه ودرولی دی الله تعالی
 ۳۳ لپاره د فایدی ستاسو او لپاره د څاروو ستاسو
 ۳۴ نو کله چه راشی هنگامه او بلا لویه
 ۳۵ په دغه ورځ به یادوی انسان هغه عمل چه ده کړی وی
 ۳۶ او ښکاره به کړی شی جهنم هغه چاته چه وینی ئی
 ۳۷ نو هغه څوک چه کړی ئی ده سرکشی
 ۳۸ او غوره کړی ئی دی ژوند دنیوی
 ۳۹ نو یقینا جهنم دا ځای د ورتلو د هغه دی

إِذْ نَادَاهُ رَبُّهُ بِاللَّوَاءِ الْمُقَدَّسِ طُورٍ ﴿١٨﴾ أَذْهَبَ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَىٰ ﴿١٧﴾
 فَقُلْ هَلْ لَكَ إِلَٰهٌ إِلَّا أَن تَزُكَّ ﴿١٨﴾ وَأَهْدِيكَ إِلَىٰ رِبِّكَ فَخَشِيَ ﴿١٩﴾ فَأَرَاهُ
 الْآيَةَ الْكُبْرَىٰ ﴿٢٠﴾ فَكَذَّبَ وَعَصَىٰ ﴿٢١﴾ ثُمَّ أَذْبَرَ نَجِيًّا ﴿٢٢﴾ فَحَشَرَ
 فَنَادَىٰ ﴿٢٣﴾ فَقَالَ أَنَا رَبُّكُمُ الْأَعْلَىٰ ﴿٢٤﴾ فَأَخَذَهُ اللَّهُ نَكَالَ الْآخِرَةِ وَالْأُولَىٰ ﴿٢٥﴾
 إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَعِبْرَةً لِّمَن يَخْشَىٰ ﴿٢٦﴾ أَنتُمْ أَشَدُّ حَلَقًا أَمْ السَّمَاءُ بَنَاهَا ﴿٢٧﴾
 رَفَعَ سَمَكَهَا فَسَوَّاهَا ﴿٢٨﴾ وَأَغْطَشَ لَيْلَهَا وَأَخْرَجَ ضُحَاهَا ﴿٢٩﴾
 وَالْأَرْضَ بَعْدَ ذَٰلِكَ دَحَاهَا ﴿٣٠﴾ أَخْرَجَ مِنْهَا مَاءَهَا وَمَرْعَاهَا ﴿٣١﴾
 وَالْجِبَالَ أَرْسَاهَا ﴿٣٢﴾ مَنَّاعًا لِّكُرْمٍ وَلَا تَعْمِكُمْ ﴿٣٣﴾ فَإِذَا جَاءَتِ الطَّامَةُ
 الْكُبْرَىٰ ﴿٣٤﴾ يَوْمَ يَتَذَكَّرُ الْإِنْسَانُ مَا سَعَىٰ ﴿٣٥﴾ وَبُرِّزَتِ الْجَحِيمُ
 لِمَن يَرَىٰ ﴿٣٦﴾ فَأَمَّا مَن طَغَىٰ ﴿٣٧﴾ وَءَاثَرَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ﴿٣٨﴾ فَإِنَّ الْجَحِيمَ
 هِيَ الْمَأْوَىٰ ﴿٣٩﴾ وَأَمَّا مَن خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ وَنَهَى النَّفْسَ عَنِ الْهَوَىٰ ﴿٤٠﴾
 فَإِنَّ الْجَنَّةَ هِيَ الْمَأْوَىٰ ﴿٤١﴾ يَسْأَلُونَكَ عَنِ السَّاعَةِ أَيَّانَ مُرْسَاهَا ﴿٤٢﴾
 قِيمَ أَنْتَ مِنْ ذِكْرِنَهَا ﴿٤٣﴾ إِلَىٰ رَبِّكَ مُنْتَهَاهَا ﴿٤٤﴾ إِنَّمَا أَنْتَ مُنذِرٌ
 مَّن يَخْشَاهَا ﴿٤٥﴾ كَانَتْهُمْ يَوْمَ يُرَوُّهَا لِوَلِيِّهَا أَلْأَعْيُنَ أَوْ صُحُفَهَا ﴿٤٦﴾

سُورَةُ عَبَسَ ﴿٤٦﴾

۴۰ او هغه څوک چه ویره ئی کړی ده د اودریدلو د رب خپل نه او منع کړی ئی دی ځان خپل د خواهش نه
 ۴۱ نو یقینا جنت دا ځای د ورتللو د هغه دی
 ۴۲ تپوس کوی دوی ستا نه په باره
 ۴۳ د قیامت کښی چه کله به وی اودریدل دهغی
 ۴۴ په څه کښی ئی ته د یاداشت د هغی نه
 ۴۵ خاص ستا رب ته انتهاء د علم د قیامت ده
 ۴۶ یقینا ته وپرونکی د هغه چا ئی چه ویریزی د قیامت نه
 ۴۷ گویا چه دوی په کومه ورځ ووینی قیامت (گمان به کوی) چه نه و حصار شوی دوی مگر په اندازه د مازیگری او یا په اندازه د څانبت

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

عَبَسَ وَوَلَّى ۝١ أَن جَاءَهُ الْأَعْمَى ۝٢ وَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّهٗ يُرِيكُ ۝٣ أَوْ يَذَّكَّرُ فَتَنْفَعَهُ الذِّكْرَى ۝٤ أَمَّا مَنِ اسْتَغْنَى ۝٥ فَأَن ت لَهُ تَصَدَّى ۝٦ وَمَا عَلَيْكَ أَلَّا يَرْكَبُ ۝٧ وَأَمَّا مَنِ جَاءَكَ يَسْعَى ۝٨ وَهُوَ يَخْشَى ۝٩ فَأَن ت عَنْهُ تَلَهَى ۝١٠ كَلَّا إِنَّمَا تَدْعُرُهُ ۝١١ فَمَا تَدْعَاهُ ۝١٢ فِي صُحُفٍ مُّكْرَمَةٍ ۝١٣ مَرْفُوعَةٍ مُّطَهَّرَةٍ ۝١٤ بِأَيْدِي سَفَرَةٍ ۝١٥ كِرَامٍ بَرَرَةٍ ۝١٦ قُلْ لِلْإِنْسَانِ مَا أَكْفَرُهُ ۝١٧ مِن أَي شَيْءٍ خَلَقَهُ ۝١٨ مِن نُّطْفَةٍ خَلَقَهُ فَقَدَرَهُ ۝١٩ ثُمَّ السَّبِيلَ يَسَّرَهُ ۝٢٠ ثُمَّ أَمَانَهُ وَأَقْبَرَهُ ۝٢١ ثُمَّ إِذْ أَسَاءَ أُنشِرَهُ ۝٢٢ كَلَّا لَمَّا يَقُضِ مَا أَمَرُهُ ۝٢٣ فَلْيَنْظُرِ الْإِنْسَانُ إِلَى طَعَامِهِ ۝٢٤ أَنَّا صَبَبْنَا الْمَاءَ صَبًّا ۝٢٥ ثُمَّ شَقَقْنَا الْأَرْضَ شَقًّا ۝٢٦ فَأَنبَتْنَا فِيهَا حَبًّا ۝٢٧ وَعَيْنًا وَقَضْبًا ۝٢٨ وَزَيْتُونًا وَنَخْلًا ۝٢٩ وَحَدَائِقَ غَلْبًا ۝٣٠ وَفَنجِهَةً وَأَبًا ۝٣١ مَنَعًا كَرِيمًا ۝٣٢ فَاِذَا جَاءَتِ الصَّلَاةُ ۝٣٣ يَوْمَ يَقِرُّ الْمُرءُ مِن أَخِيهِ ۝٣٤ وَأُمِّهِ وَأَبِيهِ ۝٣٥ وَصُجْبِيهِ وَبَنِيهِ ۝٣٦ لِكُلِّ أُمْرِي مَنَّهُمْ يَوْمَئِذٍ شَانٌ ۝٣٧ وَجُوهٌ يَوْمَئِذٍ مُّسْفِرَةٌ ۝٣٨ صَاحِكَةٌ مُّسْتَبْشِرَةٌ ۝٣٩ وَوُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ عَلَيَا غَبْرَةٌ ۝٤٠ تَرْهَقُهَا قَفْرَةٌ ۝٤١ أُولَئِكَ هُمُ الْكٰفِرَةُ الْفٰجِرَةُ ۝٤٢

د عبس سورت

- ١ تندى تريو كره (محمد ﷺ) او مخ ئى واروه
- ٢ د دى وجى نه چه راغى ورته روند
- ٣ او خه شى پوهه كرى ئى ته كيداي شى چه هغه به خان پاكوى
- ٤ يابه نصيحت قبول كرى نو نفع به وركرى ده ته نصيحت
- ٥ هغه خوك چه بى پروا كرى ئى دى خان
- ٦ نو ته هغى ته ورمخكى كيږى
- ٧ او نيشته په تا باندې گناه كه دى پاك نشى
- ٨ او هغه خوك چه راغى تاته په داسى حال كېنى چه مندى وهى
- ٩ او هغه ويريرى
- ١٠ نو ته د هغى نه غفلت كوى
- ١١ داسى نه ده پكار يقينا دا نصيحت دى
- ١٢ نو د چا چه خوښه شى نو دا دى ياد كرى
- ١٣ ليكلې شوى دى په پانو عزتمندو كېنى
- ١٤ پورته كرى شوى دى پاكى ساتلى شوى دى
- ١٥ په لاسونو د ليكونكو ملايكو
- ١٦ عزتمند او نيكان
- ١٧ تباه دى شى انسان خومره غټ كافر دى
- ١٨ د خه شى نه الله پيدا كرى دى
- ١٩ د نطفې نه ئى پيدا كرى دى نو بيا ئى اندازه كرى دى
- ٢٠ بيا ئى لار ورته اسانه كرى ده
- ٢١ بيا ئى مركرى نو قبر ته ئى بوخى
- ٢٢ بيا كله چه وغواړى نو را اوچت به كرى ده لره
- ٢٣ يقينى ده چه نه دى پورى كرى ده حكم د الله لره
- ٢٤ نو اودى گورى انسان خوراك خپل ته
- ٢٥ يقينا راوى كرى مونږ اوبه په راټويولو سره
- ٢٦ بيا اوچوله مونږ زمكه په چولو سره
- ٢٧ نو زرغون كرى مونږ په هغى كېنى دانى
- ٢٨ او انگور او تركارى

- ٢٩ او خونه او كجورى
- ٣٠ او باغونه گڼ ٣١ او ميوى او گيا
- ٣٢ لپاره د فايدى ستاسو او لپاره د خارو ستاسو
- ٣٣ كله چه راشى غوړونه كېونكى (خيز)
- ٣٤ په دغى ورځ به تختى هر سړى د ورور خپل نه
- ٣٥ او د مور نه او د پلار خپل نه
- ٣٦ او د بنځى خپلى نه او د ځامنو خپلو نه
- ٣٧ لپاره د هر سړى به په دغه ورځ يو فكر وى چه مشغوله كرى به ئى وى
- ٣٨ ځنى مخونه به په دغى ورځ رڼا كونكى وى ٣٩ خدا به كوى خوشحاله به وى
- ٤٠ او ځنى مخونه به په دغى ورځ په هغى باندې دورى وى
- ٤١ پټ كرى به وى هغى لره توروالى
- ٤٢ دغه كسان دوى كافران فاجران دى

د التکویر سورت

سُورَةُ التَّكْوِيْنِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

١ إِذَا الشَّمْسُ كُوِّرَتْ ٢ وَإِذَا النُّجُومُ انْكَدَرَتْ ٣ وَإِذَا الْجِبَالُ
سِيَّرَتْ ٤ وَإِذَا الْعِشَارُ عُطِّلَتْ ٥ وَإِذَا الْوُحُوشُ حُشِرَتْ
٦ وَإِذَا الْبِحَارُ سُجِّرَتْ ٧ وَإِذَا النُّفُوسُ زُوِّجَتْ ٨ وَإِذَا
الْمَوءُ دَدٌ سُوِّجَتْ ٩ بَآئِي دُؤْبٍ قُنِلَتْ ١٠ وَإِذَا الصُّحُفُ نُشِرَتْ
١١ وَإِذَا السَّمَاءُ كُشِطَتْ ١٢ وَإِذَا الْجَبَابِطُ سُعِرَتْ ١٣ وَإِذَا الْجَنَّةُ
أُزْلِفَتْ ١٤ عِمَّتْ نَفْسٌ مَّا أَحْضَرَتْ ١٥ فَلَا أُقْسِمُ بِالْخَنَسِ ١٦
الْجَوَارِ الْكُنَسِ ١٧ وَاللَّيْلِ إِذَا عَسَسَ ١٨ وَالصُّبْحِ إِذَا نَفَسَ ١٩
إِنَّهُ لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ ٢٠ ذِي قُوَّةٍ عِنْدَ ذِي الْعَرْشِ مَكِينٍ ٢١
ثَمَّ امِينٍ ٢٢ وَمَا صَاحِبُكُمْ بِمَجْنُونٍ ٢٣ وَقَدْ رَأَاهُ بِالْأَفْقِ الْمُبِينِ ٢٤
وَمَا هُوَ عَلَى الْغَيْبِ بِضَنِينٍ ٢٥ وَمَا هُوَ بِقَوْلِ شَيْطَانٍ رَجِيمٍ ٢٦
فَأَنزَلْنَاهُ مِن نَّوَاهٍ سَامِيَةٍ ٢٧ وَمَا نَسَاءُ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ أَنزِلٌ
غَيْرُ مَعْنٍ ٢٨ وَمَا نَسَاءُ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ أَنزِلٌ غَيْرُ مَعْنٍ ٢٩

سُورَةُ الْاِنْفِطَارِ

- ١ کله چه لمر ونغختلی شی
- ٢ او کله چه ستوری خیر شی
- ٣ او هر کله چه غرونه روان شی
- ٤ او هر کله چه د لسو میاشنتو بلاربی
- او بنی خوشی کری شی
- ٥ او هر کله چه خنگلی خناور راجمع
- کری شی
- ٦ او هر کله چه دریابونه دک کری شی
- ٧ او هر کله چه ارواح د بدنونو سره
- یوخای کری شی
- ٨ او هرکله چه د ژوندی خبنی کری شوی
- جینی نه تپوس وکری شی
- ٩ چه په کومه گناه وژلی شوی ده
- ١٠ او هر کله چه عملنامی راخوری کری شی
- ١١ او هر کله چه د اسمان نه پوستکی
- ویستلی شی
- ١٢ او هر کله چه جهنم بله لمبه کری شی
- ١٣ او کله چه جنت نردی کری شی
- ١٤ پوهه به شی هر نفس په هغی شی چه
- حاضر کری ئی وی
- ١٥ نو داسی نه ده قسم کوم په ستورو
- پتیدونکو باندی
- ١٦ چه روان دی او بنکاره کیری د شپی
- ١٧ او قسم دی په شپه باندی کله چه شاه کری
- ١٨ او قسم دی په سبا باندی کله چه ساه واخلی
- ١٩ یقینا دا خامخا وینا د رسول عزتمند ده
- ٢٠ خاوند دقوت دی په نزد د خاوند د
- عرش د مرتبی والا دی
- ٢١ منلی شوی دی هلته امین دی
- ٢٢ او نه دی ملگری ستاسو لیونی

- ٢٣ او یقینا لیدلی دی (محمد ﷺ) هغه
- (جبریل ﷺ) په کنارو روپانه کبنی
- ٢٤ او نه دی دی په وحی بیانولو کبنی بخل
- کونکی
- ٢٥ او نه ده دا وینا د شیطان رتلی شوی
- ٢٦ نو کوم خوا حی تاسو
- ٢٧ نه دی دا مگر نصیحت دی لپاره د ټولو خلکو
- ٢٨ لپاره د هغه چا چه غواری ستاسو نه چه
- برابر روان شی
- ٢٩ او نه شی غوختلی تاسو مگر هله چه
- وغواری الله تعالی چه رب د ټولو خلقو دی

د الانفتار سورت

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 إِذَا السَّمَاءُ انْفَطَرَتْ ۝۱ وَإِذَا الْكَوَاكِبُ انْتَبَرَتْ ۝۲ وَإِذَا الْيَحَاذُ
 فُجِرَتْ ۝۳ وَإِذَا الْقُبُورُ بُعِثَتْ ۝۴ عَلِمَتْ نَفْسٌ مَّا قَدَّمَتْ
 وَأَخَّرَتْ ۝۵ يَا أَيُّهَا الْإِنْسَانُ مَا غَرَكَ بِرَبِّكَ الْكَرِيمِ ۝۶ الَّذِي
 خَلَقَكَ فَسَوَّاكَ فَعَدَلَكَ ۝۷ فِي أَيِّ صُورَةٍ مَّا شَاءَ رَكَّبَكَ ۝۸
 كَلَّا بَلْ تُكذِّبُونَ بِالذِّينِ ۝۹ وَإِنَّ عَلَيْكُمْ لَحَافِظِينَ ۝۱۰ كِرَامًا
 كَنِينِينَ ۝۱۱ يَعْلَمُونَ مَا تَفْعَلُونَ ۝۱۲ إِنَّ الْأَبْرَارَ لَفِي نَعِيمٍ ۝۱۳ وَإِنَّ
 الْفَجَّارَ لَفِي حَجِيمٍ ۝۱۴ يَصَلُّونَهَا يَوْمَ الذِّينِ ۝۱۵ وَمَاهُمْ عَنْهَا بِعَائِينَ ۝۱۶
 وَمَا أَدْرَاكَ مَا يَوْمَ الذِّينِ ۝۱۷ ثُمَّ مَا أَدْرَاكَ مَا يَوْمَ الذِّينِ
 ۝۱۸ يَوْمَ لَا تَمْلِكُ نَفْسٌ لِنَفْسٍ شَيْئًا وَالْأَمْرُ يَوْمَئِذٍ لِلَّهِ ۝۱۹

سُورَةُ الْمَطْفِيفِينَ
 ۳۳ آیتیں
 ۳۶ آیاتھا

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 وَيَلُّ لِلْمُطْفِيفِينَ ۝۱ الَّذِينَ إِذَا أَكَلُوا عَلَى النَّاسِ يَسْتَوْفُونَ ۝۲
 وَإِذَا كَالُوهُمْ أَوْ وَّزَنُوهُمْ يُخْسِرُونَ ۝۳ أَلَا يَظُنُّ أُولَئِكَ أَنَّهُمْ
 مَبْعُوثُونَ ۝۴ لِيَوْمٍ عَظِيمٍ ۝۵ يَوْمَ يَقُومُ النَّاسُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ ۝۶

د المطففين سورت

۱ تباهی ده لپاره د کمی کونکو
 ۲ هغه کسان چه پیمانہ اخلی د خلکو نه نو
 ۳ او کله چه پیمانہ ورکوی هغوی لره
 او یا تول کوی هغوی له نو کمی کوی
 ۴ ایا گمان نه کوی دغه خلق چه یقینا
 دوی به دوباره راپورته کری شی
 ۵ لوی ورخی ته
 ۶ هغه ورخ چه اوبه دریزی خلق رب
 العلمین ته
 ۷ هیچیری داسی نه ده پکار یقینا عملنامه
 د بدکارانو خامخا په سجين کبني ده

۱ هر کله چه اسمان وچوی
 ۲ او هر کله چه ستوری راولیری تیت په تیت
 ۳ او هر کله چه دریابونه و بیولی شی
 ۴ او هر کله چه قبرونو والا راپورته
 کری شی
 ۵ پوهه به شی هر نفس په هغی عمل چه
 مخکی ئی لیرلی وی او یا ئی روسته پریخی
 وی
 ۶ ای انسانه خه شی مغروره کری ئی
 ته په رب خپل باندی چه عزتمند ذات دی
 ۷ داسی ذات چه پیدا کری ئی ته نو
 برابر ئی کری او نیغ قد والا ئی کری
 ۸ په هر شکل چه هغی غوختل نو ته ئی
 جور کری ئی
 ۹ هیچیری داسی نه ده پکار بلکه تاسو
 تکذیب کوی د ورخی د جزاء
 ۱۰ او یقینا په تاسو باندی مقرر دی
 حفاظت کونکی ملایکی
 ۱۱ عزتمند لیکنکی
 ۱۲ پوهیری په هغه خه چه تاسوئی کوی
 ۱۳ یقینا نیکان خلک به خامخا په نعمتونو
 کبني وی
 ۱۴ اویقینا بدکار خلق به خامخا په اور کبني
 وی
 ۱۵ ننوخی به هغی ته په ورخ دجزاء
 ۱۶ او نه دی دوی د هغی نه پتیدونکی
 ۱۷ او خه شی پوهه کری ئی ته چه خه ده
 ورخ د جزاء
 ۱۸ بیا خه شی پوهه کری ئی ته چه خه ده
 ورخ د جزاء
 ۱۹ هغه ورخ چه نه به مومی اختیار هیخ
 نفس د بل نفس لره د هیخ شی او تول اختیار
 په دغه ورخ کبني خاص الله تعالی لره دی

۸ كَلَّا إِنَّ كِتَابَ الْفُجَارِ لَفِي سَجِينٍ ﴿٧﴾ وَمَا أَدْرَاكَ مَا سَجِينٌ ﴿٨﴾ كِتَابٌ مَّرْقُومٌ ﴿٩﴾ وَيَلْ يَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِينَ ﴿١٠﴾ الَّذِينَ يَكْذِبُونَ يَوْمَ الدِّينِ ﴿١١﴾ وَمَا يَكْذِبُ بِهِ إِلَّا كَلٌّ مَعْدٍ أَنِيمٍ ﴿١٢﴾ إِذْ أَنشَأَ عَلَيْهِ آيَاتِنَا قَالَ أَسْطِيرٌ الْأَوَّلِينَ ﴿١٣﴾ كَلَّا بَلْ رَانَ عَلَى قُلُوبِهِمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿١٤﴾ كَلَّا إِنَّهُمْ عَنْ رَبِّهِمْ يَوْمَئِذٍ لَّحَجُونَ ﴿١٥﴾ ثُمَّ إِنَّهُمْ لَصَالُوا الْجَحِيمِ ﴿١٦﴾ ثُمَّ يُقَالُ هَذَا الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ تُكَذِّبُونَ ﴿١٧﴾ كَلَّا إِنَّ كِتَابَ الْأَبْرَارِ لَفِي عِلِّيَّينَ ﴿١٨﴾ وَمَا أَدْرَاكَ مَا عِلِّيُّونَ ﴿١٩﴾ كِتَابٌ مَّرْقُومٌ ﴿٢٠﴾ يَشْهَدُهُ الْمُقَرَّبُونَ ﴿٢١﴾ إِنَّ الْأَبْرَارَ لَفِي نَعِيمٍ ﴿٢٢﴾ عَلَى الْأَرَاكِ يَنْظُرُونَ ﴿٢٣﴾ تَعْرِفُ فِي وُجُوهِهِمْ نَضْرَةَ النَّعِيمِ ﴿٢٤﴾ يُسْقَوْنَ مِنْ رَحِيقٍ مَّحْحُوتٍ ﴿٢٥﴾ خِتْمُهُ مَسْكَ وَفِي ذَٰلِكَ فَلْيَتَنَافَسِ الْمُتَنَافِسُونَ ﴿٢٦﴾ وَمَرْجَاهُهُ مِنَ نَسِيمٍ ﴿٢٧﴾ عَيْنًا يَشْرَبُ بِهَا الْمُقَرَّبُونَ ﴿٢٨﴾ إِنَّ الَّذِينَ أَجْرَمُوا كَانُوا مِنَ الَّذِينَ ءَامَنُوا يَضْحَكُونَ ﴿٢٩﴾ وَإِذَا مَرُّوا بِهِمْ يَتَغَامَرُونَ ﴿٣٠﴾ وَإِذَا انْقَلَبُوا إِلَىٰ أَهْلِهِمْ انْقَلَبُوا فَكِهِينَ ﴿٣١﴾ وَإِذَا رَأَوْهُمْ قَالُوا إِنَّ هَٰؤُلَاءِ لَضَالُّونَ ﴿٣٢﴾ وَمَا أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ حَافِظِينَ ﴿٣٣﴾ فَالْيَوْمَ الَّذِينَ ءَامَنُوا مِنَ الْكُفَّارِ يَضْحَكُونَ ﴿٣٤﴾

۲۶ بیا یقینا دوی ضرور داخلیدونکی دی اور ته
 ۲۷ بیا به وویلی شی دا هغه خیز دی چه
 تاسو د هغی تکذیب کوو
 ۲۸ یقینا داسی ده یقینا عملنامه د نیکانو
 خلکو خامخا په علیین کنبی ده
 ۱۹ او خه شی پوهه کری ئی ته چه خه دی علیین
 ۲۰ دفتر دی لیکلی شوی
 ۲۱ حاضریری هغی ته مقربین (د الله تعالی)
 ۲۲ یقینا نیکان خلک به خامخا په نعمتونو
 کنبی وی
 ۲۳ په پالنگونو باندی به وی گوری به
 ۲۴ پیژنی به ته په مخونو د هغوی کنبی
 تازگی د نعمتونو
 ۲۵ سکی کیبری به په هغوی باندی د
 خالصو شرابو مهر وهلی شوو نه
 ۲۶ چه مهر به ئی مشک وی نو په دیکنبی
 دی مینه وکری مینه کونکی
 ۲۷ او گبون د هغی به د تسنیم نومی چینی نه وی
 ۲۸ چینه ده چه سکی به د هغی نه نزدی
 خلق (الله تعالی ته)
 ۲۹ یقینا هغه کسان چه جرمونه ئی کری دی
 و دوی چه په مؤمنانو پوری مسخری کولی
 ۳۰ او هرکله چه تیریدل به په هغوی باندی
 نو سترگک به ئی وهه
 ۳۱ او هر کله چه به واپس شو خپلو کورونو
 ته نو واپس کیدل به خوشحالی کونکی
 ۳۲ او کله چه به ئی دوی ولیدل نو ویل به
 ئی چه یقینا دا کسان خامخا گمراهان دی
 ۳۳ او نه دی لیرلی شوی دوی په هغوی
 باندی خوکی کونکی
 ۳۴ نو نن ورځ به مؤمنان په کافرانو پوری
 خدا کوی
 ۳۵ په پالنگونو باندی به وی گوری به
 ۳۶ ایبا بدله ورکری شوی کافرانو ته د
 هغی عملونو چه دوی کول

۸ او خه شی پوهه درکریده تاته چه خه
 شی دی سجين
 ۹ دفتر (رجستر) دی لیکلی شوی
 ۱۰ تباهی ده په دغه ورځ تکذیب کونکو لره
 ۱۱ هغه کسان چه تکذیب کوی د ورځی د جزاء
 ۱۲ او تکذیب نه کوی د دغی ورځ مگر هر
 د حد نه تیریدونکی ډیر گناهگار
 ۱۳ کله چه ولوستلی شی په هغه باندی
 ایاتونه زمونږ نو هغه وائی دا خو دروغ
 قصی دی د مخکنو خلکو
 ۱۴ هیچیری داسی نه ده بلکه زنگ راغلی
 دی په زرونو د دوی په سبب د هغی عملونو
 چه دوی کول
 ۱۵ یقینا داسی ده چه دا خلق د خپل رب نه
 په دغه ورځ به په پردو کنبی وی

د الانشقاق سورت

عَلَى الْأَرْيَافِكِ يَنْظُرُونَ ﴿٢٥﴾ هَلْ نُوَبِّئُ الْكَافِرَ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ﴿٣٦﴾

سُورَةُ الْأِنْشِقَاقِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا السَّمَاءُ انشَقَّتْ ﴿١﴾ وَأَذْنَتْ لِرَبِّهَا وَحَقَّتْ ﴿٢﴾ وَإِذَا الْأَرْضُ مُدَّتْ
 ﴿٣﴾ وَأَلْقَتْ مَا فِيهَا وَتَخَلَّتْ ﴿٤﴾ وَأَذْنَتْ لِرَبِّهَا وَحَقَّتْ ﴿٥﴾ يَتَأَيَّهَا
 الْإِنْسَانُ إِنَّكَ كَادِحٌ إِلَىٰ رَبِّكَ كَدْحًا فَمَلَقْتَهُ ﴿٦﴾ فَأَمَّا مَنْ أَوْفَىٰ
 كِتَابَهُ، يَمِينَهُ ﴿٧﴾ فَسَوْفَ يُحَاسَبُ حِسَابًا سَعِيرًا ﴿٨﴾ وَيَقْلِبُ
 إِلَىٰ أَهْلِهِ مَسْرُورًا ﴿٩﴾ وَأَمَّا مَنْ أَوْفَىٰ كِتَابَهُ، وَرَاءَ ظَهْرِهِ ﴿١٠﴾ فَسَوْفَ
 يَدْعُو ثُبُورًا ﴿١١﴾ وَيَصِلَىٰ سَعِيرًا ﴿١٢﴾ إِنَّهُ كَانَ فِي أَهْلِهِ مَسْرُورًا ﴿١٣﴾
 إِنَّهُ ظَنَّ أَن لَّنْ نَّجُورَ ﴿١٤﴾ بَلَىٰ إِنْ رَبُّهُ، كَانَ بِدُبِّهِ بَصِيرًا ﴿١٥﴾ فَلَا أَقْسِمُ
 بِاللِّسْفِيقِ ﴿١٦﴾ وَاللَّيْلِ وَمَا وَسَقَ ﴿١٧﴾ وَالْقَمَرِ إِذَا اتَّسَقَ ﴿١٨﴾
 لَتَرْكَبُنَّ طَبَقًا عَن طَبَقٍ ﴿١٩﴾ فَمَا لَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٢٠﴾ وَإِذَا قُرِئَ
 عَلَيْهِمُ الْقُرْآنُ لَا يَسْجُدُونَ ﴿٢١﴾ بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا يَكْذِبُونَ ﴿٢٢﴾
 وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يُوعُونَ ﴿٢٣﴾ فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٢٤﴾
 إِلَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ ﴿٢٥﴾

- ١ هر کله چه اسمان و چوی
- ٢ او غور ئی یخی دی حکم د رب خپل ته او لایقه ده چه غور کیردی
- ٣ او کله چه زمکه و غورولی شی
- ٤ او (بهر) و غورخوی هغه څه چه په هغی کبئی دی او خالی شی
- ٥ او غور ئی یخی دی حکم د رب خپل ته او لایق ده چه غور کیردی
- ٦ ای انسانه یقینا ته مشقت ویستونکی ئی (په رسیدلو کبئی) خپل رب ته مشقت کول نو مخامخ کیدونکی ئی د هغی سره
- ٧ نو هغه څوک چه ورکړی شی عملنامه د هغی په بنی لاس د هغه کبئی
- ٨ نو زر دی چه حساب به ورسره وکړی شی اسان حساب
- ٩ او اوبه گرځی خپل اهل ته خوشحاله کړی شوی
- ١٠ او هغه څوک چه ورکړی شی عملنامه د هغی روستو د شاه د هغی نه
- ١١ نو زر دی چه غواری به هلاکت خپل
- ١٢ او داخل به شی اور تیز ته
- ١٣ یقینا دی و په خپل کور کبئی خوشحاله
- ١٤ یقینا ده گمان کولو چه اوبه نه گرځی الله تعالی ته
- ١٥ بلکه یقینا رب د ده دی ده لره لیدونکی
- ١٦ نو داسی نه ده قسم کوم په سرځی د ماښام باندی
- ١٧ او په شپه باندی او په هغه څه چه راجمع کړی وی (هغی لره شپې په خپلو تیارو کبئی)
- ١٨ او په سپورمی باندی کله چه پوره شی

- ١٩ خامخا ځی به تاسو یو حالت ته روسته د بل حالت نه
- ٢٠ نو څه وجه ده دوی لره چه ایمان نه راوړی
- ٢١ او کله چه ولوستلی شی په دوی باندی قران نو سجده نه کوی
- ٢٢ بلکه هغه کسان چه کافران دی دوی خو تکذیب کوی
- ٢٣ او الله تعالی پوهه دی په هغی څیزونو چه دوی ئی په زړونو کبئی ساتی
- ٢٤ نو زیری ورکړه دوی ته په عذاب دردناک سره
- ٢٥ مگر هغه کسان چه ایمان ئی راوړی دی او عملونه ئی کړیدی نیک دوی لره ثوابونه دی بی انتهاه

د البروج سورت

سُورَةُ الْبُرُوجِ
آياتها ۲۲
آيتها ۸۵

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الْبُرُوجِ ﴿١﴾ وَالْيَوْمِ الْمَوْعُودِ ﴿٢﴾ وَشَاهِدٍ وَمَشْهُودٍ
 ﴿٣﴾ قُلْ أَصْحَابُ الْأَحْزَابِ ﴿٤﴾ النَّارِ ذَاتِ الْوَقُودِ ﴿٥﴾ إِذْ هُرِّعَتْهَا
 فَعُوذُوا ﴿٦﴾ وَهُمْ عَلَىٰ مَا يَفْعَلُونَ بِالْمُؤْمِنِينَ شُهُودٌ ﴿٧﴾ وَمَا نَقَمُوا
 مِنْهُمْ إِلَّا أَنْ يُؤْمِنُوا بِاللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ ﴿٨﴾ الَّذِي لَهُ مَلِكُ
 السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ﴿٩﴾ إِنَّ الَّذِينَ
 فَنَنُوا الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ ثُمَّ لَمَّا تَبَيَّنُوا لَهُمْ عَذَابُ جَهَنَّمَ وَهُمْ
 عَذَابُ الْحَرِيقِ ﴿١٠﴾ إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ
 جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ ذَلِكَ الْفَوْزُ الْكَبِيرُ ﴿١١﴾ إِنَّ بَطْشَ
 رَبِّكَ لَشَدِيدٌ ﴿١٢﴾ إِنَّهُ هُوَ يُدْعَىٰ وَيُعِيدُ ﴿١٣﴾ وَهُوَ الْغَفُورُ الْوَدُودُ ﴿١٤﴾
 ذُو الْعَرْشِ الْمَجِيدُ ﴿١٥﴾ فَاعَالَ لَمَّا رِيَدُ ﴿١٦﴾ هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ الْجُنُودِ
 ﴿١٧﴾ فِرْعَوْنَ وَتَمُودَ ﴿١٨﴾ بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي تَكْذِيبٍ ﴿١٩﴾ وَاللَّهُ مِنْ
 وَرَاءِهِمْ مُحِيطٌ ﴿٢٠﴾ بَلْ هُوَ قُرْءَانٌ مَجِيدٌ ﴿٢١﴾ فِي لَوْحٍ مَحْفُوظٍ ﴿٢٢﴾

سُورَةُ الطَّارِقِ
آياتها ۱۷
آيتها ۸۵

۱) قسم دی په اسمان چه خاوند د برجونو دی
 ۲) او په هغی ورځ چه وعده ئی کړی شوی ده
 ۳) او (قسم دی) په هغی ورځ چه حاضریری (چه ورځ د جمعی ده) اوپه هغی ورځی چه (خلک ورته) حاضریری (چه ورځ د عرفی) ده
 ۴) هلاک شول کنستونکی د خند قونو (داور)
 ۵) اور ډیر خشاک والا
 ۶) کله چه دوی د هغی په خوا کبنی ناست و
 ۷) او دوی په هغی کارونو چه کول ئی د مؤمنانو سره تماشه کونکی و
 ۸) او بد نه گیلو دوی د هغوی نه مگر دا چه هغوی ایمان راوری و په الله تعالی چه زوراور ستایلی شوی دی

۹) هغه ذات چه هغی لره بادشاهی د اسمانونو او د زمکی ده او الله تعالی په هر څیز بانندی شاهد دی
 ۱۰) یقینا هغه کسان چه تکلیفونه ئی ورکړی دی مؤمنانو سرو او مؤمنانو بنځو ته بیای ئی نه دی ویستلی توبه نو دوی لره عذاب د جهنم دی او دوی لره عذاب دی د اور سوځونکی
 ۱۱) یقینا هغه کسان چه ایمان ئی راوری دی او عملونه ئی کړی دی نیک دوی لره جنتونه دی بهیری لاندی د هغی نه نهرونه دا کامیابی لویه ده
 ۱۲) یقینا نیول د رب ستا خامخا ډیر سخت دی
 ۱۳) یقینا هغه اول پیدایش کوی او دوباره هم

۱۴) او هغه دی بیننه کونکی مینه کونکی
 ۱۵) خاوند د عرش دی لوی شان والا دی
 ۱۶) کونکی دی د هغه څه چه وئی غواری
 ۱۷) یقینا راغلی دی تاته خبر د لښکرو
 ۱۸) د فرعون او ثمودیانو
 ۱۹) بلکه هغه کسان چه کفر ئی کړی دی په تکذیب کبنی دی
 ۲۰) او الله تعالی د دوی د هر طرف راگیرونکی دی
 ۲۱) بلکه دا قران دی لوی شان والا
 ۲۲) (لیکلی شوی دی) په لوح محفوظ کبنی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالسَّمَاءِ وَالطَّارِقِ ① وَمَا أَدْرَاكَ مَا الطَّارِقُ ② أَنْتُمْ أَنثَابُ ③ إِنْ كُلُّ نَفْسٍ لَمَّا عَلَيْهَا حَافِظٌ ④ فَلْيَنْظُرِ الْإِنْسَانُ مِمَّ خُلِقَ ⑤ خُلِقَ مِنْ مَّاءٍ دَافِقٍ ⑥ يُخْرَجُ مِنْ بَيْنِ الصُّلْبِ وَالتَّرَائِبِ ⑦ إِنَّهُ عَلَى رَجْعِهِ لَقَادِرٌ ⑧ يَوْمَ تُبْلَى السَّرَائِرُ ⑨ فَالَهُ مِنْ قُوَّةٍ وَلَا نَاصِرَ ⑩ وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الرَّجْعِ ⑪ وَالْأَرْضِ ذَاتِ الصَّلْبِ ⑫ إِنَّهُ لَقَوْلُ فَصْلٍ ⑬ وَمَا هُوَ بِأَهْلَلٍ ⑭ إِلَهُهُمْ يَكِيدُونَ كَيْدًا ⑮ وَأَكِيدُ كَيْدًا ⑯ فَمَهْلُ الْكَافِرِينَ أَهْمُ لَهُمْ رَوْيدًا ⑰

سُورَةُ الْأَعْلَى

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سَبَّحَ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى ① الَّذِي خَلَقَ فَسُوَّى ② وَالَّذِي قَدَّرَ فَهَدَى ③ وَالَّذِي أَخْرَجَ الْمَرْعَى ④ فَجَعَلَهُ غُثَاءً أَحْوَى ⑤ سَنُقَرِّبُكَ ⑥ فَلَا تَنْسَى ⑦ إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ إِنَّهُ يَعْلَمُ الْجَهْرَ وَمَا يَخْفَى ⑧ وَيَسِّرُكَ ⑨ لِلْيُسْرَى ⑩ فَذَكِّرْ إِنْ نَفَعَتِ الذِّكْرَى ⑪ سَيَذَكِّرْ مَنْ يَخْشَى ⑫ وَيُنَجِّنْهَا الْأَشْقَى ⑬ الَّذِي يَصِلُ النَّارَ الْكُبْرَى ⑭ ثُمَّ لَا يَمُوتُ ⑮ فِيهَا وَلَا يَحْيَى ⑯ قَدْ أَفْلَحَ مَنْ تَزَى ⑰ وَذَكَرَ اسْمَ رَبِّهِ فَصَلَّى ⑱

④ او هغه ذات چه راويستلى ئى دى بوتى د خريدلو
 ⑤ نو بيا ئى گرخولى دى هغه بوس تور
 ⑥ يقينا مونبر لولو تاته قران نو نه به هيريرى ستا نه
 ⑦ مگر هغه چه وغواري الله تعالى يقينا هغه عالم دى په بنكاره او په هغى باندى چه پت دى
 ⑧ اسانوو تاته لار د اسانى
 ⑨ نو پند ور كړه ته كه فايده رسوى نصيحت او پند
 ⑩ زر دى چه نصيحت به قبول كړى هغه خوك چه ويريرى
 ⑪ او په ډډه به اوسيرى د دى نه بدبخت
 ⑫ هغه چه داخليرى به اور لوى ته

د الطارق سورت

① قسم دى په اسمان او په راتلونكى د شپى باندى
 ② او څه شى پوهه كړى ته چه څه دى راتلونكى د شپى
 ③ ستورى دى خليدونكى
 ④ نشته هيڅ نفس مگر شته دى په هغى باندى ساتنه كونكى
 ⑤ نو اود گورى انسان چه د څه نه پيدا كړى شوى دى
 ⑥ پيدا كړى شوى دى د اوبو توپ و هونكو نه
 ⑦ چه راوځى د مينځ د ملا او د سيني نه
 ⑧ يقينا الله تعالى په واپس كولو د هغى باندى قادر دى
 ⑨ په هغه ورځ چه بنكاره به شى رازونه
 ⑩ نو نه به وى هغه لره هيڅ طاقت او نه مددگار
 ⑪ او قسم دى په اسمان چه خاوند د راگرځيدلو دى
 ⑫ او قسم دى په زمكه چه خاوند د چاودلو ده
 ⑬ يقينا خامخا (دا قران) وينا ده بيلونكى
 ⑭ او نه ده دا توكه
 ⑮ يقينا دوى چلونه كوى چلونه
 ⑯ او زه هم تدبير كوم تدبير
 ⑰ نو مهلت ور كړه كافرانو لره مهلت ور كړه دوى لره لره موده

د الاعلى سورت

① پاكي وايه د نوم د رب ستا چه اوچت دى
 ② هغه ذات چه پيدايش ئى كړى دى نو برابر كړى ئى دى
 ③ او هغه ذات چه اندازه ئى كړى ده نو هدايت ئى كړى دى

- ۱۳) بیا به نه مرکیری په هغی کبسی او نه به ژوندی وی
- ۱۴) یقینا کامیاب دی هغه څوک چه خان ئی پاک کړه
- ۱۵) او یادوی نوم د رب خپل پس لمونځ کوی
- ۱۶) بلکه غوره کوی تاسو ژوند دنیوی
- ۱۷) او اخرت غوره دی او همیشه دی
- ۱۸) یقینا دا په کتابونو مخکنو کبسی شته دی
- ۱۹) چه کتابونه د موسی او ابراهیم علیهم السلام دی

د الغاشیة سورت

- ۱) یقینا راغلی دی تاته خیر د افت پتونکی
- ۲) ځنی مخونه به په دغی ورځ ذلیله وی
- ۳) محنت کونکی او ستړی به وی
- ۴) داخلیری به اور سخت گرم ته
- ۵) سکلی کیری به په هغوی باندی د چینی خوتکیدونکی نه

بَلْ تُؤْتِرُونَ الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا ۱۱ وَالْآخِرَةَ خَيْرًا وَابْقَىٰ ۱۷ اِنَّ هٰذَا لَفِي الصُّحُفِ الْاُولٰٓئِ ۱۸ صُحُفٍ اٰتْرٰهِيْمَ وَمُوْسٰى ۱۹

سُوْرَةُ الْغٰشِيَةِ
 اٰتٰهِيْمَ ۸۸
 اٰتٰهِيْمَ ۲۶

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ
 هَلْ اَتٰتَكَ حٰدِثَ الْغٰشِيَةِ ۱ وَجُوْهُ يَوْمَئِذٍ خٰشِعَةٌ ۲
 عَامِلَةٌ نَّاصِبَةٌ ۳ تَصَلٰى نَارًا حَامِيَةً ۴ تُسْقٰى مِنْ عَيْنٍ اٰنٰبَةٍ ۵
 لَيْسَ لَهُمْ طَعَامٌ اِلَّا مِنْ ضَرِيْعٍ ۶ لَا يَسْمٰنُ وَلَا يُغْنِي مِنْ جُوْعٍ ۷
 وَجُوْهُ يَوْمَئِذٍ نَّاعِمَةٌ ۸ اَسْعٰىهَا رٰضِيَةٌ ۹ فِيْ جَنَّةٍ عٰلِيَةٍ ۱۰
 لَا تَسْمَعُ فِيْهَا لَغِيَةً ۱۱ فِيْهَا عَيْنٌ جَارِيَةٌ ۱۲ فِيْهَا سُرُرٌ مَّرْمُوْعَةٌ ۱۳
 وَاَكْوَابٌ مَّوْضُوْعَةٌ ۱۴ وَنَمٰرِقٌ مَّصْفُوْفَةٌ ۱۵ وَزَرَائِيْ مَبْنُوْنَةٌ ۱۶
 اَفَلَا يَنْظُرُوْنَ اِلَى الْاِلْبٰلِ كَيْفَ خُلِقَتْ ۱۷ وَاِلَى السَّمٰوٰتِ كَيْفَ رُفِعَتْ ۱۸
 وَاِلَى الْجِبَالِ كَيْفَ نُصِبَتْ ۱۹ وَاِلَى الْاَرْضِ كَيْفَ سُطِحَتْ ۲۰ فَذَكِّرْ اِنَّمَا اَنْتَ مَذْكُرٌ ۲۱ لَسْتَ عَلَيْهِمْ بِمُصَيِّرٍ ۲۲
 اِلَّا مَنْ تَوَلٰى وَكَفَرَ ۲۳ فَعَذٰبُ اللّٰهِ الْعَذَابُ الْاَلَمُّ الْاَكْبَرُ ۲۴ اِنَّ اِلَيْنَا اِيَابُهُمْ ۲۵ ثُمَّ اِنَّا عَلَيْنَا حِسَابُهُمْ ۲۶

- ۱۷) ایا دوی نه گوری او بسانو ته چه څرنګ پیدا کړی شوی دی
- ۱۸) او اسمان ته چه څرنګ اوچت کړی شوی دی
- ۱۹) او غرونو ته چه څرنګ ودرولی شوی دی
- ۲۰) او زمکی ته چه څرنګ غوړولی شوی ده
- ۲۱) نو پند ورکړه ته یقینا ته نصیحت کونکی ئی
- ۲۲) نه ئی ته په دوی باندی څوکیدار مقرر کړی شوی
- ۲۳) مگر هغه څوک چه مخ ئی واورو او کفر ئی وکړه
- ۲۴) نو عذاب به ورکړی الله تعالی هغی لره عذاب لوی
- ۲۵) یقینا زموږ طرف ته راګرځیدل د دوی دی
- ۲۶) بیا یقینا په مونږ باندی حساب کول د دوی دی

- ۶) نه به وی د دوی خوراک مگر د ازغی دار بوټو نه
- ۷) چه نه سربول کوی او نه فايده ورکوی د لوړی نه
- ۸) اوځنی مخونه به په دغی ورځ تر او تازه وی
- ۹) په وجه د عمل خپل به خوشحاله وی
- ۱۰) په جنت اوچت کبسی به وی
- ۱۱) نه به اوری په هغی کبسی بی فایدی خبری
- ۱۲) په هغی کبسی به چینه وی روانه
- ۱۳) په هغی کبسی به تخنونه وی اوچت کړی شوی
- ۱۴) او گلاسونه کیخودلی شوی
- ۱۵) او تکیه گانی به وی صفونه
- ۱۶) او قالینی به وی خوری کړی شوی

سُورَةُ الْفَجْرِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 وَالْفَجْرِ ۱) وَلَيَالٍ عَشْرٍ ۲) وَالشَّفْعِ وَالْوَتْرِ ۳) وَالْأَيْلِ إِذَا يَسَرَ ۴)
 هَلْ فِي ذَلِكَ قَسَمٌ لِّذِي حَجْرِ ۵) أَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِعَادٍ ۶)
 إِرْمَ ذَاتِ الْعِمَادِ ۷) الَّتِي لَمْ يُخْلَقْ مِثْلُهَا فِي الْبِلَادِ ۸) وَثَمُودَ الَّذِينَ جَابُوا الصَّخْرَ بِالْوَادِ ۹) وَفِرْعَوْنَ ذِي الْأَوْتَادِ ۱۰)
 الَّذِينَ طَعَفُوا فِي الْبِلَادِ ۱۱) فَأَكْثَرُوا فِيهَا الْفَسَادَ ۱۲) فَصَبَّ عَلَيْهِمْ رَبُّكَ سَوْطَ عَذَابٍ ۱۳) إِنَّ رَبَّكَ لِبِالْمِرْصَادِ ۱۴) فَأَمَّا
 الْإِنْسَانُ إِذَا مَا ابْنَلَهُ رَبُّهُ فَأَكْرَمَهُ وَنَعَّمَهُ فَيَقُولُ رَبِّي أَكْرَمَنِ ۱۵)
 وَأَمَّا إِذَا مَا ابْنَلَهُ فَقَدَّرَ عَلَيْهِ رِزْقَهُ فَيَقُولُ رَبِّي أَهْنَنِ ۱۶) كَلَّا بَلْ لَّا تَكْرُمُونَ الْيَتِيمَ ۱۷) وَلَا تَحْضُونَ عَلَىٰ طَعَامِ
 الْمَسْكِينِ ۱۸) وَتَأْكُلُونَ الثَّرَاتِ أَكْلًا لَّمًّا ۱۹) وَتُحِبُّونَ الْمَالَ حُبًّا جَمًّا ۲۰) كَلَّا إِذَا دُكَّتِ الْأَرْضُ دَكًّا
 دَكًّا ۲۱) وَجَاءَ رَبُّكَ وَالْمَلَكُ صَفًّا صَفًّا ۲۲) وَجَاءَ يَوْمَئِذٍ يُؤْمِنُ
 بِجَهَنَّمَ يَوْمَئِذٍ يَنْذِكُرُ الْإِنْسَانَ وَاقْنُهُ لُهُ الذِّكْرَىٰ ۲۳)

- ۱۹) او خوری تاسو مال د میراث په خوړلو ټولو سره
- ۲۰) او مینه کوی تاسو له مال سره مینه ډیره
- ۲۱) هیچیری داسی نه ده پکار هرکله چه همواره شی زمکه په پوره همواریدلو سره
- ۲۲) او راشی رب ستا او ملایکی صفونه صفونه
- ۲۳) او رابه وستلی شی په دغه ورځ جهنم لره په دغه ورځ به نصیحت قبلوی انسان او د کوم خای نه به وی ده لره نصیحت
- ۲۴) وائی به دی های ارمان دی چه عمل می مخکی رالیړلی وی لپاره د دی ژوند خپل
- ۲۵) نو په دغی ورځ نه شی ورکولی څوک په شان د عذاب دهغه هیڅوک

د الفجر سورت

- ۱) قسم دی په وخت د صبا باندی
- ۲) او په لسو شپو باندی
- ۳) او په جفت او طاق باندی
- ۴) او په شپه باندی چه کله روانه شی
- ۵) یقینا شته په دی کنبی پوره حصه عقل والاو لره
- ۶) ایا ته نه گوری چه څرنګ کار وکړه رب ستا د عادیانو سره
- ۷) چه ارم دی سنتو والا
- ۸) هغه خلق چه نه دی پیدا شوی د هغوی په شان په ټولو بنارونو کنبی
- ۹) او ثمودیان هغه چه تراشلی ئی گتی په لمنو د غرونو کنبی
- ۱۰) او فرعون چه د میخونو والا و
- ۱۱) هغه کسان چه سرکشی ئی کړی وه په بنارونو کنبی
- ۱۲) نو بیا ئی ډیر کړی و په هغی کنبی فساد
- ۱۳) نو راولیړله په هغوی باندی رب ستا کوره د عذاب
- ۱۴) یقینا رب ستا خامخا په خای د انتظار کنبی دی
- ۱۵) نو هر چه انسان دی هرکله چه ازمینت وکړی په ده باندی رب دده نو عزت ورکړی ده لره او نعمتونه ورکړی ده لره نو دی وائی رب زما عزت راکړو ما لره
- ۱۶) او هر کله چه ازمینت وکړی په ده باندی نو تنګه کړی په ده باندی روزی دده نو دی وائی چه رب زما سپک والی وکړه زما
- ۱۷) هیچیری داسی نه ده بلکه نه کوی تاسو عزت د یتیم
- ۱۸) او نه ورکوی تیزی تاسو په خوراک د مسکین باندی

- ۳۶) او نه شی کولی څوک تړل د هغی پشان تړل هیڅوک
- ۳۷) ای نفسه یقین کونکیه
- ۳۸) وگرځه طرف د رب خپل ته په داسی حال کبندی چه ته به خوشحاله ئی (د رب خپل نه) او هغه به راضی وی (ستا نه)
- ۳۹) نو داخل شه په بندگانو زما کبندی
- ۳۰) او داخل شه جنت زما ته

د البلد سورت

- ۱) داسی نه ده قسم کوم په دی بنار باندی
- ۲) او حال دا چه ته به خلاص شی په دی بنار کبندی
- ۳) او قسم دی په پلار او په هغی باندی چه ده زیرولی دی
- ۴) یقینا خامخا مونږ پیدا کړی دی انسان په مشقت کبندی
- ۵) ایا گمان کوی (انسان کافر) چه قادره به نشی په ده باندی هیڅوک
- ۶) وائی هغه چه ما خرڅ کړی مال خورا ډیر
- ۷) ایا گمان کوی دا چه نه دی لیدلی دی هیچا
- ۸) ایا نه دی ورکړی مونږ ده ته دوه سترگی
- ۹) او ژبه او دوه شونډی
- ۱۰) او بنودلی دی مونږ ده ته دوه لاری
- ۱۱) نو نه دی ختلی دی په کنډاو باندی
- ۱۲) او څه شی پوهه کړی ئی ته چه څه دی کنډو

- ۱۳) خلاصول د ختې دی
- ۱۴) او یا طعام ورکول په هغی ورځ کبندی چه خاوند د لوری وی
- ۱۵) یتیم ته چه خاوند دخپلوی وی
- ۱۶) یا غریب ته چه خاوند دخاورو وی
- ۱۷) بیا وی له هغی کسانو څخه چه ایمان ئی راوړی وی او وصیت کوی یو بل ته په

- ۲۵) قَوْمٍ يَلْبَسُونَ قَدَمَتُ لِحْيَاتِي ۲۴) قَوْمٍ مِزِلًا يَعْدِبُ عَذَابَهُ أَحَدٌ ۲۵)
- وَلَا يُؤْتُونَ وَثَاقَهُ أَحَدٌ ۳۱) يَتَأَيَّنُهَا النَّفْسُ الْمُطْمَئِنَّةُ ۲۷) أَرْجُوهُ
- إِلَى رَبِّكَ رَاضِيَةً مَُرْضِيَةً ۳۸) فَأَدْخِلْنِي فِي عَبْدِي ۲۹) وَأَدْخِلْ جَنَّتِي ۳۰)

سُورَةُ الْبَقَرَةِ

- بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
- لَا أُقْسِمُ بِهَذَا الْبَلَدِ ۱) وَأَنْتَ حِلٌّ بِهَذَا الْبَلَدِ ۲) وَوَالِدِهِ وَمَا وُلِدَ ۳)
  - لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي كَبَدٍ ۴) أَيْحَسِبُ أَنْ لَنْ يَفْعَرَ عَلَيْهِ ۵)
  - أَحَدٌ ۵) يَقُولُ أَهْلَكْتُ مَا لَا بَدَأُ ۶) أَيْحَسِبُ أَنْ لَمْ يَرَهُ أَحَدٌ ۷)
  - أَلَمْ نَجْعَلْ لَهُ عَيْنَيْنِ ۸) وَلِسَانًا وَشَفَتَيْنِ ۹) وَهَدَيْنَاهُ ۱۰)
  - الْتِجَادَيْنِ ۱۰) فَلَا أَقْنَحُمُ الْعُقُوبَةَ ۱۱) وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْعُقُوبَةُ ۱۲)
  - فَكَرِهْتَهُ ۱۳) أَوْ طِعْتَهُ فِي يَوْمٍ ذِي مَسْغَبَةٍ ۱۴) يَتَّبِعُ مَا مَرَرَبْتَهُ ۱۵)
  - أَوْ مَسَّ كِنَاذًا مَرَبْتَهُ ۱۶) تُدْعَىٰ كَانٌ مِنَ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَتَوَاصَوْا ۱۷)
  - بِالصَّبْرِ وَتَوَاصَوْا بِالْمَرْحَمَةِ ۱۷) أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْيَمِينَةِ ۱۸) وَالَّذِينَ ۱۹)
  - كَفَرُوا بِآيَاتِنَا هُمْ أَصْحَابُ الْمَشْأَمَةِ ۱۹) عَلَيْهِمْ نَارٌ مُّؤَصَّدَةٌ ۲۰)

سُورَةُ الْبَقَرَةِ

- صبر باندی او وصیت کوی یو بل ته په شفقت مهربانی باندی
- ۱۸) دغه کسان خاوندان د بنی لاس دی
- ۱۹) او هغه کسان چه کافران شوی دی په ایاتونو ز مونږ هم دوی خاوندان د کین لاس دی
- ۲۰) وی به په دوی باندی اور رابند کړی شوی

د الشمس سورت

- ۱) قسم دی په لمر باندی او په ریا دهغی باندی
- ۲) او قسم دی په سپورمی باندی کله چه راځی په دغی لمر پسې
- ۳) او قسم دی په ورځ باندی کله چه بشکاره کړی لمر

۱۳ نو وویل دوی ته رسول د الله تعالی (احاظ وکړی) د اوبنی د الله تعالی او د وار د اوبو دهغی

۱۴ نو دوی تکذیب وکړه د هغی نو زخمی (قتل) ئی کړه اوبنه نو سخت عذاب راولیږه په دوی باندی رب د دوی په سبب د گناه د دوی نو برابر ئی کړل هغه په ټولو باندی ۱۵ او نه ویریزی الله تعالی د عقوبت او هلاکت د دوی څخه

د الیل سورت

۱ قسم دی په شپه باندی کله چه پټ کړی (هرشی په تیاره کبنی)

۲ او قسم دی په ورځ باندی کله چه روښانه شی

۳ او قسم دی په هغی ذات چه پیدا کړی ئی دی نارینه او زنانه

۴ یقینا عملونه (کوششونه) ستاسو قسم قسم دی (مختلف دی)

۵ نو هغه څوک چه ورئی کړو حق او تقوا ئی وکړه

۶ او رښتیا ئی وگڼله بنایسته خبره

۷ نو خامخا اسانه به کړو هغه ته لار داسانی

۸ او هغه څوک چه شومتیا ئی وکړه او ځان ئی بی پروا کړه

۹ او دروغجن ئی وگڼله بنایسته خبره

۱۰ نو روان به کړو هغه لره په لار د سختی

۱۱ او فایده به ورنکړی ده ته مال د ده کله چه هلاک شی په کنده کبنی

۱۲ یقینا پر مونږ باندی خامخا هدایت کول او سمه لاره بنودل دی

۱۳ او یقینا مونږ لره اختیار د قیامت او د دنیا دی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 ۱ وَالنَّجْمِ إِذَا هَجَتْهَا ۲ وَالْقَمَرِ إِذَا تَلَّهَا ۳ وَالنَّهَارِ إِذَا جَلَّهَا ۴
 وَاللَّيْلِ إِذَا يَغْشَاهَا ۵ وَالسَّمَاءِ وَمَا بَدَّلَهَا ۶ وَالْأَرْضِ وَمَا خَلَّهَا ۷
 وَنَفْسٍ وَمَا سَوَّاهَا ۸ فَأَلْهَمَهَا فُجُورَهَا وَتَقْوَاهَا ۹ قَدْ أَفْلَحَ مَنْ رَكَّهَا ۱۰
 وَقَدْ خَابَ مَنْ دَسَّاهَا ۱۱ كَذَبَتْ ثُمُودُ بِطَغْوَاهَا ۱۲ إِذِ انْبَعَثَ أَشْقَاهَا ۱۳ فَقَالَ لَهُمْ رَسُولُ اللَّهِ نَاقَةَ اللَّهِ وَسُقْيَاهَا ۱۴ فَكَذَّبُوهُ فَعَقَرُوهَا فَدَمْدَمَ عَلَيْهِمْ رَبُّهُم بِذَنبِهِمْ فَسَوَّاهَا ۱۵ وَلَا يَخَافُ عُقْبَاهَا ۱۶

سورۃ الیل

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 ۱ وَاللَّيْلِ إِذَا يَغْشَىٰ ۲ وَالنَّهَارِ إِذَا تَجَلَّىٰ ۳ وَمَا خَلَقَ الذَّكَرَ وَالْأُنثَىٰ ۴
 إِنَّ سَعْيَكُمْ لَشَتَىٰ ۵ فَأَمَّا مَنْ أَعْطَىٰ وَاتَّقَىٰ ۶ وَصَدَّقَ بِالْحُسْنَىٰ ۷
 فَسَنِيسِرُهُ لِلْعُسْرَىٰ ۸ وَأَمَّا مَنْ بَخِلَ وَاسْتَغْنَىٰ ۹ وَكَذَّبَ بِالْحُسْنَىٰ ۱۰
 فَسَنِيسِرُهُ لِلْعُسْرَىٰ ۱۱ وَمَا يُغْنِي عَنْهُ مَالُهُ إِذَا تَرَدَّىٰ ۱۲ إِنَّ عَلَيْنَا لَلْهُدَىٰ ۱۳
 وَإِنَّ لَنَا لَلْآخِرَةَ وَالْأُولَىٰ ۱۴ فَأَنْذَرْتُكُمْ نَارًا تَلَظَّىٰ ۱۵

۴ او قسم دی په شپه باندی کله چه پټ کړی لمر

۵ او قسم دی په اسمان او په هغه چا چه جوړ کړی ئی دی اسمان

۶ او قسم دی په زمکه او په هغه چا چه غوړولی ئی ده زمکه

۷ او قسم دی په نفس باندی او په هغه چا چه برابر کړی ئی دی هغه

۸ نو خودلی ئی ده هغه ته لار د بدی او د تقوا

۹ یقینا کامیاب دی هغه څوک چه پاک ئی کړو خپل ځان

۱۰ او یقینا تاوانی شوه هغه څوک چه پټ ئی کړو خپل نفس لره (په گناهونو کبنی)

۱۱ د دروغو نسبت وکړو ټمودیانو په سبب د سرکشی خپلی

۱۲ کله چه را اوچت شو بدبخت د هغوی

د الضحی سورت

- ۱ قسم دی په وخت د خابنت باندی
- ۲ او په شپه باندی کله چه تیاره شی
- ۳ نه دی پرینی تالره رب ستا او نه ئی در سره دبمنی کری ده
- ۴ او خامخا اخرت غوره دی تالره د دنیا نه
- ۵ زر دی چه دربه کری تاته رب ستا نو خوشحاله به شی
- ۶ ایا نه ئی وی موندلی یتیم نو خای ئی در کرو
- ۷ او موندلی ئی وی ناخبره نو پوهه ئی کری ته
- ۸ نو موندلی ئی وی ته محتاج نو مالدارئی کری

- ۹ نو هر چه یتیم دی نو غصه ورته مه کوه
- ۱۰ او هر چه سوال کونکی دی نو رتته مه ورکوه
- ۱۱ او هر چه نعمت د رب ستا دی نو د هغی اظهار کوه

د الشرح سورت

- ۱ ایا نه ده پرانستلی مونږ تالره سینه ستا
- ۲ او سپک کری دی مونږ ستانه بوج ستا
- ۳ هغه چه درنه کری ئی وه ملا ستا
- ۴ او پورته کری دی مونږ تا لره ذکر ستا
- ۵ یقینا د سختی سره اسانتیا وی
- ۶ یقینا د سختی سره اسانتیا وی
- ۷ نو کله چه فارغ شی ته (ای محمده له تبلیغه) نو خان ستړی کړه
- ۸ او خاص خپل رب ته رغبت کوه

لَا يَصْلِيهَا إِلَّا الْأَشْقَى ۱۵ الَّذِي كَذَّبَ وَتَوَلَّى ۱۶ وَسَيُجَنَّبُهَا
الْآتِقَى ۱۷ الَّذِي يُؤْتِي مَالَهُ يَتَزَكَّى ۱۸ وَمَا لِأَحَدٍ عِنْدَهُ مِنْ
نِعْمَةٍ تُجْزَى ۱۹ إِلَّا ابْتِغَاءَ وَجْهِ رَبِّهِ الْأَعْلَى ۲۰ وَسَوْفَ يُرْضَى ۲۱

سُورَةُ الضُّحَى

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالضُّحَى ۱ وَاللَّيْلِ إِذَا سَجَى ۲ مَا وَدَّعَكَ رَبُّكَ وَمَاقَلَى ۳
وَلَلْآخِرَةُ خَيْرٌ لَّكَ مِنَ الْأُولَى ۴ وَسَوْفَ يُعْطِيكَ رَبُّكَ
فَرَضَى ۵ أَلَمْ يَجِدَكَ يَتِيمًا فَوَيْ ۶ وَوَجَدَكَ ضَالًّا
فَهْدَى ۷ وَوَجَدَكَ عَائِلًا فَأَغَى ۸ فَأَمَّا الْيَتِيمَ فَلَا تَقْهَرْ ۹
وَأَمَّا السَّائِلَ فَلَا تَنْهَرْ ۱۰ وَأَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ ۱۱

سُورَةُ الشُّرَحِّ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أَلَمْ نَشْرَحْ لَكَ صَدْرَكَ ۱ وَوَضَعْنَا عَنكَ وِزْرَكَ ۲ الَّذِي
أَنْقَضَ ظَهْرَكَ ۳ وَرَفَعْنَا لَكَ ذِكْرَكَ ۴ فَإِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا ۵ إِنَّ
مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا ۶ فَإِذَا فَرَغْتَ فَانصَبْ ۷ وَإِلَىٰ رَبِّكَ فَارْغَبْ ۸

- ۱۴ نو ویره درکوم تاسو ته د اور نه چه لمبی وهی
- ۱۵ نه به داخلیری هغی ته مگر بدبخت سړی
- ۱۶ هغه کس چه دروغجن ئی گنلی وی (حق لره) او مخ ئی اړولی وی
- ۱۷ او خامخا بچ به وساتلی شی د هغی نه ډیر وپریدونکی (تقوادر)
- ۱۸ هغه کس چه ورکوی مال خپل د دی لپاره چه خان پاک کری
- ۱۹ او نه وی د هیچا د ده سره څه احسان چه بدله ئی ورکړی
- ۲۰ مگر لتول د مخ د رب خپل چه اوچت دی
- ۲۱ او زر دی چه خوشحاله به شی

سُورَةُ التِّينِ

آیتها ۸

آیتها ۹

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالنَّيْنِ وَالزَّيْتُونَ ﴿١﴾ وَطُورِ سِينِينَ ﴿٢﴾ وَهَذَا الْبَلَدِ الْأَمِينِ ﴿٣﴾
لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ ﴿٤﴾ ثُمَّ رَدَدْنَاهُ أَسْفَلَ سَافِلِينَ ﴿٥﴾
إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَلَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ ﴿٦﴾
فَمَا يُكَذِّبُكَ بَعْدُ بِاللَّيْنِ ﴿٧﴾ أَيْسَ اللَّهُ بِأَحْكَمِ الْحَاكِمِينَ ﴿٨﴾

سُورَةُ الْحَاقِقِ

آیتها ۱۹

آیتها ۲۰

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أَقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ ﴿١﴾ خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ ﴿٢﴾ أَقْرَأْ وَرَبُّكَ
الْأَكْرَمُ ﴿٣﴾ الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ ﴿٤﴾ عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ ﴿٥﴾ كَلَّا إِنَّ
الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنَاطِفٍ ﴿٦﴾ أَن رَّاهُ اسْتَفْتَىٰ ﴿٧﴾ وَإِن إِلَىٰ رَبِّكَ الرَّجُوعُ ﴿٨﴾ أَرَأَيْتَ
الَّذِي يَنْهَىٰ ﴿٩﴾ عَبْدًا إِذَا صَلَّىٰ ﴿١٠﴾ أَرَأَيْتَ إِن كَانَ عَلَىٰ الْهُدَىٰ ﴿١١﴾ أَوْ أَمَرَ
بِالتَّقْوَىٰ ﴿١٢﴾ أَرَأَيْتَ إِن كَذَّبَ وَتَوَلَّىٰ ﴿١٣﴾ الرَّبُّ يَعْلَمُ بِأَنَّ اللَّهَ بَرِيٌّ ﴿١٤﴾ كَلَّا لَئِن
لَّرَبُّنَا لَسَمِعًا لِتَسْفَعَا بِالتَّاصِيَةِ ﴿١٥﴾ نَاصِيَةٍ كَذِبَةٍ خَاطِفَةٍ ﴿١٦﴾ فَلْيَدْعُ نَادِيَهُ ﴿١٧﴾
سَنَدْعُ الزَّبَانِيَةَ ﴿١٨﴾ كَلَّا لَا نَطِعُهُ أَأَسْجَدُ وَأَقْرَبُ ﴿١٩﴾

دالتین سورت

- ۱) قسم دی په انخر او په خونه باندی
- ۲) او قسم دی (په غر) چه نوم ئی طور سینین دی
- ۳) او قسم دی په دی بنار امان ورکونکی باندی
- ۴) یقینا مونر پیدا کړی دی انسان په ډیر بنایسته جوړخت سره
- ۵) بیا وگرځوو مونر دی لاندی د لاندو نه
- ۶) مگر هغه کسان چه ایمان ئی راوړی دی او عملونه ئی کړی دی نیک نو د دوی لپاره ثوابونه دی بی انتهای
- ۷) نو څه خیز دروغجن گرځولی شی تا روسته د دی نه د جزاء په باره کنبی
- ۸) ایا نه دی الله تعالی بنه لوی فیصله کونکی د ټولو حاکمانو نه

دالعلق سورت

- ۱) ولوله په مدد د نوم د رب ستا هغه ذات چه پیدایش ئی کړی دی
- ۲) پیداکړی ئی دی انسان د تکړی د وینی نه
- ۳) لوله ته همیشه او رب ستا د عزت والا دی
- ۴) هغه ذات دی چه تعلیم ئی ورکړی دی په قلم سره
- ۵) تعلیم یی ورکړی دی انسان ته د هغی څه چه دا پری نه پوهیده
- ۶) یقینا حقه ده داخبره چه (ځنی) انسان خامخا سرکشکی کوی
- ۷) د دی وجی نه چه ځان مالدار وینی
- ۸) یقینا ستا رب ته گرځیدل دی
- ۹) ایا ته وینی هغه کس چه منع کول کوی
- ۱۰) بنده لره کله چه لمونځ کوی
- ۱۱) ایا ته وینی که چیرته دی په هدایت باندی وی

- ۱۲) یا حکم کوی په تقوا سره
- ۱۳) ایا ته وینی که چیرته دی تکذیب کوی او مخ اړوی
- ۱۴) ایا دی نه پوهیږی چه یقینا الله تعالی لیدل کوی
- ۱۵) هیچیری داسی نه ده پکار که چیرته دی منع نه شوه خامخا اوبه نیسو مونر دی د ویختو د تندی نه
- ۱۶) داسی تندی چه دروغجن او گناهگار دی
- ۱۷) نو راودی بلی خپل مجلس لره
- ۱۸) زر دی چه مونر به هم راوبلو ملایکی سختی د عذاب
- ۱۹) نه ده داسی لکه چه دوی ئی وائی تابعداری مه کوه د ده او سجده لمونځ کوه او (خپل رب ته) نږدی شه

د القدر سورت

- ۱) يقينا مونږ نازل كړى دى دا قران په شپه د قدر كښى
- ۲) او څه شى پوهه كړى ئى ته چه څه ده شپه د قدر
- ۳) شپه د قدر غوره ده د زرو مياشتو نه
- ۴) راکوڅيرى ملايکى او روح په دغى شپه كښى په حکم د رب خپل لپاره د هر کار ټاکلى شوى
- ۵) شپه د امن (سلامتيا) ده دا تر ختلو د صبا پورى

د البينة سورت

- ۱) نه ؤ هغه کسان چه کفر ئى كړى ؤ د اهل کتابو نه او مشرکان پريخودونكى تر دى پورى چه راغى دوى ته دليل بنسکاره
- ۲) رسول له طرفه د الله تعالى نه چه لولى صحيفى پاکی
- ۳) چه په هغى كښى کتابونه دى پوخ مضمون والا
- ۴) او نه دى ډلى ډلى شوى هغه کسان چه ورکړى شوى ؤ ورته کتاب مگر روسته د هغى نه چه راغى دوى ته دليل بنسکاره
- ۵) او حکم نه ؤ شوى دوى ته مگر دى چه بندگى وکړى الله تعالى لره خالص کونكى وى هغى لره بندگى کلک په توحيد باندى او پابندى دى کوى د لمونځونو او ورکوى دى زکات او دا دين دى محکم

سُورَةُ الْقَدْرِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ ۝ وَمَا أَدْرَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ ۝ لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ ۝ نَزَّلَ الْمَلَكُ وَالرُّوحُ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ مِنْ كُلِّ أَمْرٍ ۝ سَلَّمَ هِيَ حَتَّىٰ مَطْلَعِ الْفَجْرِ ۝

سُورَةُ الْبَيِّنَاتِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لَمْ يَكُنِ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَالْمُشْرِكِينَ مُنْفَكِينَ حَتَّىٰ تَأْتِيَهُمُ الْبَيِّنَةُ ۝ رَسُولٌ مِنَ اللَّهِ يَتْلُو صُحُفًا مُطَهَّرَةً ۝ فِيهَا كُتِبَ قِيمَةٌ ۝ وَمَا نَفَرَقَ الَّذِينَ أُوْتُوا الْكِتَابَ إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْبَيِّنَةُ ۝ وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ وَذَلِكَ دِينُ الْقِيمَةِ ۝ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَالْمُشْرِكِينَ فِي نَارِ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا أُولَئِكَ هُمْ شَرُّ الْبَرِيَّةِ ۝ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَئِكَ هُمْ خَيْرُ الْبَرِيَّةِ ۝

- ۱) يقينا هغه کسان چه کفر ئى كړى دى د کتابيانو او مشرکانو نه په اور د جهنم کى به وى هميشه به وى په هغى كښى دغه کسان دوى بدترين دى د خلکو نه
- ۲) يقينا هغه کسان چه ايمان ئى راوړى دى او عملونه ئى كړى دى نيك د سنت برابر دغه کسان دوى ډير غوره دى د مخلوق نه
- ۳) بله د دوى په نزد درب د دوى جنتونه د هميشوالى دى چه بهيرى به لاندى د هغى نه ولى هميشه به وى په هغى كښى راضى به وى الله تعالى د دوى نه او دوى به راضى وى د الله تعالى نه او دا د هغه چا لپاره چه ويره كوى د رب خپل نه

د الزلزال سورت

جَزَأُوهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنَّاتٍ عَدْنٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ ذَلِكَ لِمَنْ خَشِيَ رَبَّهُ ﴿٨﴾

سُورَةُ الزَّلْزَلَةِ
آياتها ٨

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
إِذَا زُلْزِلَتِ الْأَرْضُ زِلْزَالَهَا ﴿١﴾ وَأَخْرَجَتِ الْأَرْضُ أَثْقَالَهَا ﴿٢﴾ وَقَالَ الْإِنْسَانُ مَا لَهَا ﴿٣﴾ يَوْمَئِذٍ تُخْبِثُ أَخْبَارَهَا ﴿٤﴾ بِأَنَّ رَبَّكَ أَوْحَى لَهَا ﴿٥﴾ يَوْمَئِذٍ يَصْدُرُ النَّاسُ أَشْتَاتًا لِيُسْرُوا أَعْمَلَهُمْ ﴿٦﴾ فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ ﴿٧﴾ وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ ﴿٨﴾

سُورَةُ الْعَنَّايَاتِ
آياتها ١١

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
وَالْعَادِيَاتِ صَبَا ﴿١﴾ فَالْمُورِيَاتِ قَدْحًا ﴿٢﴾ فَالْمُعِيرَاتِ صُبْحًا ﴿٣﴾ فَأَثَرْنَ بِهِ نَقْعًا ﴿٤﴾ فَوَسَطْنَ بِهِ جَمْعًا ﴿٥﴾ إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنُودٌ ﴿٦﴾ وَإِنَّهُ عَلَىٰ ذَٰلِكَ لَشَهِيدٌ ﴿٧﴾ وَإِنَّهُ لِحُبِّ الْخَيْرِ لَشَدِيدٌ ﴿٨﴾ أَفَلَا يَعْلَمُ إِذَا بُعْثِرَ مَا فِي الْقُبُورِ ﴿٩﴾

- ١) کله چه و خوځولی شی زمکه (ټوله) په خوزولو سره
- ٢) او راوباسی زمکه بوجونه خپل
- ٣) او وبه وائی انسان چه څه وشو دی لره
- ٤) پدغه ورځ بیانوی به خبرونه خپل
- ٥) په دی وجه چه ستا رب حکم کړی دی هغی ته
- ٦) په دغه ورځ به راوخی خلک (دقبرونو نه) مختلفی ډلی دی لپاره چه و خودلی شی دوی ته عملونه د دوی
- ٧) نو چا چه عمل کړی دی په مقدار د ذری نیکی وبه وینی هغی لره
- ٨) او چا چه عمل کړی دی په مقدار د ذری بد وبه وینی هغه

٦) یقینا انسان خامخا ناشکره دی

٧) او یقینا هغه په دی باندی خامخا گواه دی

٨) او یقینا هغه د وجی د محبت د مال نه ډیر سخت دی

٩) ایسا پس نه پوهیږی (دا انسان) کله چه راپورته کړی شی هغه څه چه په قبرونو کښی دی

١٠) او ښکاره به کړی شی هغه څه چه په سینو کښی دی

١١) یقینا رب د دوی په دوی باندی په دغی ورځ خامخا خیردار دی

د العاديات سورت

- ١) قسم دی په منډه وهونکو اسونو باندی چه اواز ویستونکی دی له سینو څخه
- ٢) پس بیا اور ویستونکی دی په خپو وهلو سره
- ٣) پس قسم دی په لوټ مارکونکو (اسونو باندی) په وخت د صبا کښی
- ٤) نو اوچتوی په هغی سره دوری
- ٥) نو ورننوخی په هغی سره په ډله د دښمن کښی

د القارعة سورت

وَحُصِّلَ مَا فِي الصُّدُورِ ۱۰ إِنَّ رَبَّهُم بِهِمْ يَوْمَئِذٍ لَّخَبِيرٌ ۱۱

سُورَةُ الْقَارِعَةِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

الْقَارِعَةُ ۱ مَا الْقَارِعَةُ ۲ وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْقَارِعَةُ ۳
يَوْمَ يَكُونُ النَّاسُ كَالْفَرَاشِ الْمَبْثُوثِ ۴
وَتَكُونُ الْجِبَالُ كَالْعِهْنِ الْمَنْفُوشِ ۵ فَأَمَّا
مَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ ۶ فَهُوَ فِي عِيشَةٍ رَّاضِيَةٍ ۷
وَأَمَّا مَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ ۸ فَأُمُّهُ هَاوِيَةٌ ۹
وَمَا أَدْرَاكَ مَا هِيَ ۱۰ نَارُ حَامِيَةٍ ۱۱

سُورَةُ التَّكْوِيْنِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

الَّذِي خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ ۱ وَرَبُّ السَّعٰدٰتِ ۲
تَعْلَمُونَ ۳ ثُمَّ كَلَّا سَوْفَ تَعْلَمُونَ ۴ كَلَّا لَوْ تَعْلَمُونَ
عِلْمَ الْيَقِيْنِ ۵ لَتَرَوُنَّ الْجَحِيْمَ ۶ ثُمَّ لَتَرَوُنَّهَا
عَيْنَ الْيَقِيْنِ ۷ ثُمَّ لَتَسْتَلُنَّ يَوْمَئِذٍ عَنِ النَّعِيْمِ ۸

۱) ٲكونكى (د زړونو)

۲) څه دى ٲكونكى (د زړونو)

۳) او څه شى پوهه كړى ئى ته چه څه دى
ٲكونكى د زړونو

۴) هغه ورځ چه شى به خلك پشان د
ٲتنگانو خواره واره

۵) او شى به غرونه په شان د وړى دانديس
كړى شوى

۶) نو هغه څوك چه درانه وى عملونه د
تلو د هغوى

۷) نو هغه به په ژوند خوشحاله كېنى وى

۸) او هغه څوك چه سپك وى عملونه د
تلو د هغوى

۹) نو ځاى د ورگرځيدو د هغوى به هاويه
وى

۱۰) او ته څه شى پوهه كړى ئى چه هغه څه تاسو به پوهه شئ

۱۱) شى دى

۱۲) اور دى سخت گرم

۱۳) نه ده داسى كه تاسو پوهيدلى په علم

يقين سره

۱۴) قسم دى خامخا وبه وينى تاسو جهنم

۱۵) غافله كړى ئى تاسو لره فخر كولو (په)

ديروالى باندى) سترگو د يقين سره

۱۶) تر هغى پورى چه ورځئ تاسو قبرونو ته

په دغه ورځ په باره د نعمتونو كېنى

د التكاثر سورت

۱۷) بيا به خامخا تاسو ووينى هغه په

سترگو د يقين سره

۱۸) بيا خامخا ٲپوس به وكړى شى سناسو نه

په دغه ورځ په باره د نعمتونو كېنى

سُورَةُ الْعَصْرِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالْعَصْرِ (۱) إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنُفٍ (۲) إِلَّا الَّذِي ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَنَوَاصِرًا (۳) بِالصَّبْرِ (۴)

سُورَةُ الْهُمَزَةِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَبَلِّغْ لِكُلِّ هَمَزَةٍ لَمَزَةٍ (۱) الَّتِي جَمَعَ مَا لَا وَعَدَّدَهُ (۲) يَحْسَبُ أَنَّ مَالَهُ أَخْلَدَهُ (۳) كَلَّا لَيُبَدِّلَنَّا فِي الْأَخْطَمَةِ (۴) وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْأَخْطَمَةُ (۵) نَارُ اللَّهِ الْمَوْجِدَةُ (۶) الَّتِي تَطَّلِعُ عَلَى الْأَفْئِدَةِ (۷) إِنَّهَا عَلَيْهِمْ مُّوَصَّدَةٌ (۸) فِي عَمْدٍ مُّمدَّدةٍ (۹)

سُورَةُ الْفِيلِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الَّتِي تَرَكَيْتَ فَعَلَ رَبُّكَ بِأَصْحَابِ الْفِيلِ (۱) أَلَمْ يَجْعَلْ كَيْدَهُمْ فِي تَضَلُّلٍ (۲) وَأَرْسَلَ عَلَيْهِمْ طَيْرًا أَبَابِيلَ (۳) تَرْمِيهِمْ بِحِجَارَةٍ مِّن سِجِّيلٍ (۴) فَجَعَلَهُمْ كَعَصْفٍ مَّأْكُولٍ (۵)

د الفیل سورت

- (۱) ایا نه گوری ته چه څرنگ کار وکړو
رب ستا د فیلانو والاو سره
- (۲) ایا ونه گړځوو (الله) چل د دوی په
زیانمنی گمراهی کښی
- (۳) او راوئی لیرل په هغوی باندي مرغان
ډلی ډلی
- (۴) ویشنل ئی دوی لره په کانو سره چه جوړ
شوی و د ختو نه چه په اور باندي پخه شوی وه
- (۵) نو وئی گړځول دوی لره په شان د وښو
خوړلی شوو

د العصر سورت

- (۱) قسم دی په زمانه
- (۲) چه یقینا انسان خامخا په تاوان کښی دی
- (۳) مگر هغه کسان چه ایمان ئی راوړی دی
او عملونه ئی کړی دی نیک (د سنت برابر)
او وصیت کوی یوبل ته په حق باندي او
وصیت کوی یوبل ته په صبر کولو باندي

د الهمة سورت

- (۱) هلاکت دی لپاره د هر غیبت کونکی او
عیب گر لره
- (۲) هغه چه جمع کوی مال او حسابوی هغه
- (۳) گمان کوی چه یقینا مال د ده به همیشه
وساتی ده لره
- (۴) هیچیری داسی نه ده خامخا وبه
غورځولی شی په حطمه کښی

- (۵) او څه شی پوهه کړی ئی ته چه څه ده
حطمه
- (۶) اور د الله تعالی دی چه بل کړی شوی دی
- (۷) هغه اور چه ورځیژی په زړونو باندي
- (۸) یقینا دا اور په دوی باندي رابند کړی
شوی دی
- (۹) په ستنو اوږدو کښی

د قریش سورت

سُورَةُ قُرَيْشٍ
 آیاتها ۴

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ قُرَيْشٍ ۱ إِيَّاهُ كَفَرْنَا وَرَكِبَتْهَا أَلْجَمُ ۲
 فَلَيعْبُدُوا رَبَّ هَذَا الْبَيْتِ ۳ الَّذِي أَطْعَمَهُمْ
 مِنْ جُوعٍ وَآمَنَهُمْ مِنْ خَوْفٍ ۴

سُورَةُ الْمَاعُونِ
 آیاتها ۷

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 أَرَأَيْتَ الَّذِي يُكَذِّبُ بِاللَّيْنِ ۱ فَذَلِكَ الَّذِي
 يَدْعُ الْيَتِيمَ ۲ وَلَا يَحْضُ عَلَىٰ طَعَامِ الْمِسْكِينِ ۳
 فَوَيْلٌ لِلْمُصَلِّينَ ۴ الَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ
 ۵ الَّذِينَ هُمْ يَرَاءُونَ ۶ وَيَمْنَعُونَ الْمَاعُونَ ۷

سُورَةُ الْكَوثرِ
 آیاتها ۳

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكَوثرَ ۱ فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَأَحْسِرْ ۲
 إِنَّ رَبَّكَ شَانِئُهُ ۳ هُوَ الْأَبْتَرُ

۱ تعجب پکار دی په محبت د قریشو (د دنیاسره)

۲ مینه د هغوی د سفر د ژمی سره او سفر د اوړی سره

۳ نو بندگی دی خاص کړی دوی رب د دی کور لره

۴ هغه ذات چه خوراک ئی ورکړی دی دوی ته د لوگی نه او امن ئی ورکړی دی دوی ته د ویری نه

د الماعون سورت

۱ ایا خبر ئی په هغه کس چه دروغجن گنی دین لره

۲ نو داخو هغه کس دی چه دیکه ورکوی یتیم لره

۳ او تیزی نه ورکوی په خوراک د مسکین باندی

۴ نو تباهی ده لمونځ کونکو لپاره

۵ هغه کسان چه دوی د خپلو لمونځونو نه ناخبره دی

۶ هغه کسان دی چه ځان بنودنه کوی (په عملونو خپلو سره)

۷ او منع کوی د فایدی څیز لره

د الکوثر سورت

۱ یقینا درکړی دی مونږ تاته ډیر د

فایدی څیز

۲ نو لمونځ کوه رب خپل لره او قربانی

کوه

۳ یقینا دښمن ستا دی خاص هغه بی خیره

(او هلاک)

سُورَةُ الْكَافِرُونَ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ يَتَّيْبُهَا الْكَافِرُونَ ١ لَا أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ ٢
وَلَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ ٣ وَلَا أَنَا عَابِدٌ مَّا عَبَدْتُمْ ٤
وَلَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ ٥ لَكُمْ دِينُكُمْ وَلِيَ دِينِ ٦

سُورَةُ النَّصْرِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ ١ وَرَأَيْتَ النَّاسَ
يَدْخُلُونَ فِي دِينِ اللَّهِ أَفْوَاجًا ٢ فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ
وَاسْتَغْفِرْ لَهُ إِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا ٣

سُورَةُ الْمَسَدِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تَبَّتْ يَدَا أَبِي لَهَبٍ وَتَبَّ ١ مَا أَغْنَىٰ عَنْهُ مَالُهُ وَمَا
كَسَبَ ٢ سَيَصْلَىٰ نَارًا ذَاتَ لَهَبٍ ٣ وَامْرَأَتُهُ
حَمَّالَةَ الْحَطَبِ ٤ فِي جِيدِهَا حَبْلٌ مِّن مَّسَدٍ ٥

د الكافرون سورت

١ ته ووايه ای کافرانو

٢ زه بندگی نه کوم د هغه څه چه تاسو ئی بندگی کوی

٣ او نه تاسو بندگی کوی د هغی څه چه زه ئی بندگی کوم

٤ او نه زه بندگی کونکی یم د هغه څه چه تاسو ئی بندگی کوی

٥ او نه تاسو بندگی کونکی ئی د هغه څه چه زه ئی بندگی کونکی یم

٦ ستاسو لپاره خپل دین دی او زما لپاره خپل دین دی

د النصر سورت

١ کله چه راشی مدد د الله تعالی او فتح (دمکی)

٢ او وینی ته خلکو لره چه داخلیری په دین د الله تعالی کینی پلی پلی

٣ نو پاکی وایه سره د ستاننی او د حمد د رب ستانه او ببسنه غواړه د هغه نه یقینا هغه ډیر قبلونکی دی

د المسد سورت

١ مات هلاک دی شی دواړه لاسونه د ابی

٢ لهب او پخپله دی هم هلاک شوه

٣ دفع به نه کړی له ده څخه مال د ده او هغه څه چه ده گټلی و

٤ زر دی چه ننه به وخی اور ته چه خاوند د لمبو دی

٥ او بنځه د هغه چه اوچتونکی د خشاک ده

٥ په څټ د هغی کینی رسئ ده د پوستکی د کجورو

د الاخلاص سورت

- ۱ ته ووايه شان دا دی چه الله تعالى یو دی
- ۲ الله بی پروا دی
- ۳ نه ئی دی خیرولی هیخوک او نه دا د چانه خیر.یدلی دی
- ۴ او نشته دغه (الله تعالی) لره برابر سیال هیخوک

سُورَةُ الْاِخْلَاصِ

آیاتها ۴

آیهها ۱۱۲

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ۱ اللَّهُ الصَّمَدُ ۲ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ۳ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ ۴

سُورَةُ الْفَلَقِ

آیاتها ۵

آیهها ۱۱۳

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ۱ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ۲ وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ ۳ وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ ۴ وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ ۵

سُورَةُ النَّاسِ

آیاتها ۶

آیهها ۱۱۴

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ۱ مَلِكِ النَّاسِ ۲ إِلَهِ النَّاسِ ۳ مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ ۴ الَّذِي يُوَسْوِسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ ۵ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ ۶

د الفلق سورت

- ۱ ووايه ته زه پناه غوارم په رب د صبا (خبرونکی د تیاری باندي)

- ۲ له شره د هغی شی چه پیدا کری ئی دی

- ۳ او له شره د تیاری شپي نه کله چه تکه توره شی

- ۴ او له شره د هغوساخرانو بنخو نه چه پوکی کونکی دی په غوتو کبني

- ۵ او د شر د حسد کونکی نه کله چه حسد بنکاره کری

د الناس سورت

- ۱ ووايه ته چه زه پناه غوارم په رب د انسانانو سره

- ۲ په بادشاه د ټولو خلکو

- ۳ په معبود د ټولو خلکو

- ۴ له شره د وسوسی اچونکی تبتیدونکی (شیطان نه)

- ۵ هغه (شیطان) چه وسوسی اچوی په سینو د انسانانو کبني

- ۶ د پیریانو او انسانانو نه

د مسلمان د ژوند په ارتباط مهم او ضروری سوالونه

١ **مسلمان به د کوم ځای نه عقیده اخلي؟** د الله تعالی د کتاب او د رسول ﷺ د صحیح احادیثو نه، هغه نبي ﷺ چه د خپلو خواهشاتو نه خبری نه کوی لکه څرنګ چی الله تعالی فرمایي: ﴿ **إِنَّ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَىٰ** ﴾ سورة النجم ٤ ، **ترجمه** : نه دی خبری د هغی مګر وحی چه ورته کیری، او دابه د صحابه کرامو او د نورو سلفو صالحینو د فهم او پوهی موافق وی.

٢ **کله چه زمونږ په یو څیز کبني اختلاف پیدا شی نو کوم شی ته به رجوع کوو؟** سپیڅلی شریعت ته به رجوع کوو، او د اختلاف په وخت کی به په قرآن او حدیث باندی فیصله کوو، لکه څرنګه چه الله تعالی فرمائی: ﴿ **فَإِنْ نَزَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ** ﴾ سورة النساء ١٥٩ ، **ترجمه** : که چیرته اختلاف پیدا شی ستاسو په یو څیز کی، نو الله تعالی او پیغمبر ﷺ ته یی واپس کړی، اور رسول الله ﷺ فرمائی: « **تَرَكْتُ فِيكُمْ أُمْرَيْنِ لَنْ تَضِلُّوا مَا تَمَسَّكْتُمْ بِهِمَا: كِتَابَ اللَّهِ، وَسُنَّةَ نَبِيِّهِ** » الموطا. په تاسو کبني ما دوه شیان پریښی دی چیرته به تاسو ګمراه نه شی که تاسو په هغی باندی منګولی ولګولی، یو د الله تعالی کتاب دی او بل د هغه د نبي ﷺ سنت دی.

٣ **په قیامت کبني به کومه ډله د نجات او فلاح حقداره وی؟** رسول الله ﷺ فرمایي: « **وَتَقْتَرِقُ أُمَّتِي عَلَى ثَلَاثٍ وَسَبْعِينَ مَلَّةً كُلَّهُمْ فِي النَّارِ إِلَّا مَلَّةً وَاحِدَةً. قَالُوا: وَمَنْ هِيَ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: مَا أَنَا عَلَيْهِ وَأَصْحَابِي** » الترمذی. **ترجمه** : زما امت به په دري اویا ډلو باندی تقسیمیری، ټولی به په اور کبني وی مګر یوه ډله، صحابه وو عرض وکړ: چه دا به کومه ډله وی یا رسول الله؟ نو رسول الله ﷺ وفرمایل: دا هغه ډله ده چه په هغی مسلک او منهج باندی روانه وی، کوم باندی چه زه او زما صحابه کرام دی. امام احمد او ترمذی روایت کړیدی.

نو حق مسلک هغه دی چه رسول الله ﷺ او د هغه صحابه کرام پری روان وو، که ته نجات غواری او د الله تعالی په دربار کبني د خپل عمل د قبلیدو امید لری، نو د هغوی تابعداری وکړه، او د بدعتونو نه ځان محفوظ وساته.

٤ **د نیک عمل د قبلیدو شرطونه کوم دی؟ (١)** په الله تعالی باندی ایمان راوړل، او وحدانیت یی منل ځکه چه د مشرک عمل الله تعالی نه قبلوی. (٢) **اخلاص**: چه عمل خالص د الله تعالی لپاره وی. (٣) د رسول الله ﷺ تابعداری، چه د هغه د شریعت موافق وی، پس د الله تعالی عبادت او بندگی به په هغه طریقه باندی کیدلی شی، چه هغه روا او مشروع کیری ده، او که په دی کبني یو شرط هم کم شی نو بیا عمل مردود او برباد دی.

الله تعالی فرمائی: ﴿ **وَقَدِمْنَا إِلَى مَا عَمِلُوا مِنْ عَمَلٍ فَجَعَلْنَاهُ هَبَاءً مَنْثُورًا** ﴾ سورة الفرقان ٢٣ ، **ترجمه** : او قصد کیری دی مونږ هغه عمل ته چه دوی کیری دی پس وبه ګرځوو هغی دوره خوره (الوځولی شوی).

٥ **د اسلام ددین څو مرتبی دی؟** دري مرتبی دی، اسلام، ایمان، او احسان .

٦ **اسلام څه ته وائی، اوڅو بناګانی لری؟** اسلام د الله د توحید منل، او هغی ته په اطاعت سره عاجزی او انقیاد کول، او د شرک او مشرکانو نه بیزاره کیدلو ته وایی.

او بناګانی یی پنځه دی چه د رسول الله ﷺ پدی حدیث کبني ذکر شوی دی: « **بُنِيَ الْإِسْلَامُ عَلَى خَمْسٍ: شَهَادَةِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، وَإِقَامِ الصَّلَاةِ، وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ، وَحَجِّ الْبَيْتِ، وَصَوْمِ رَمَضَانَ** » متفق علیه. **ترجمه** : اسلام د پنځو شیانو نه جوړ شوی دی: دا ګواهی کول چه بغیر د یو الله تعالی بل څوک دعبادت حقدار او ور نشته، او محمد ﷺ د الله استازی دی، د لمانځه پابندی کول، زکات ورکول، د بیت الله شریفی حج کول، اود رمضان د میاشتی روژه نیول.

٧ **ایمان څه ته وائی، فرضونه او ارکان یی څو دی؟** ایمان اقرار دی په ژبه، تصدیق دی په زړه کبني، او عمل دی په اندامونو باندی، چه په نیک عمل سره زیاتیری، او په ګناه او

معصیت سره کمیری، الله تعالی فرمائی: ﴿لِيَزَادُوا إِيمَانًا مَعَ إِيمَانِهِمْ﴾ ترجمه: ترخو چه له خپل ایمان سره یې (نور) ایمان زیات شی، او رسول الله ﷺ فرمائی: «الإيمان بضع وسبعون شعبة، أعلاها قول لا إله إلا الله وأدناها إماطة الأذى عن الطريق والحياء شعبة من الإيمان» مسلم ترجمه: ایمان ۷۰ د پاسه او یا ۷۱ څانگی او شعبی لری، چه اوچته یی کلمه طیبه ده او تیبته یی د لاری نه ضرری شی لری کول دی، حیا هم د ایمان یوه څانگه ده. امام مسلم روایت کړیدی. لکه څرنګه چه یو مسلمان په خپل نفس کښی، د نیکو عملونو د موسم نه وروسته، د عبادت او نیکو عملونو سره، په قوت او نشاط سره مینه او شوق محسوسوی، او د گناهونو نه وروسته سستی او تنبلی محسوسوی، او دا د ایمان د زیادت او کمی له امله وی، الله تعالی فرمائی: ﴿وَأَقِمِ الصَّلَاةَ طَرَفِي النَّهَارِ وَرُفُقًا مِنَ اللَّيْلِ إِنَّ الْحَسَنَاتِ يُدْهَبْنَ السَّيِّئَاتِ﴾ سورة هود ۱۱۴، ترجمه: مونخ د ورځی په دواړو خواو کښی او د شپي په ځینو ساعتونو کښی اداء کړه، بېشکه چه نیک کارونه بد کارونه له منځه وړي.

او ایمان شپږ فرضونه او ارکان لري: کوم چه د رسول الله ﷺ په دی مبارک حدیث کښی ذکر شوی چه جبرائیل علیه السلام ته یی جواب ورکولو: «أَنْ تُؤْمِنَ بِاللَّهِ، وَمَلَائِكَتِهِ، وَكُتُبِهِ، وَرُسُلِهِ، وَالْيَوْمِ الْآخِرِ، وَالْقَدَرِ خَيْرِهِ وَشَرِّهِ» البخاري. ترجمه: چه ته ایمان ولری په الله تعالی باندی، د هغی په ملایکو، او کتابونو باندی، او د الله تعالی په پیغمبرانو باندی، او ایمان ولری په دوباره ژوند، او په تقدیر د شر او خیر باندی. ، او په بعضو روایاتو کښی ورسره ملاقات د الله تعالی هم ذکر شوی.

۸ د (لا إله إلا الله) څه معنی ده؟ د غیر الله نه د عبادت نفی کول، او یواځی الله تعالی لره د هغی ثابتول.

۹ آیا الله تعالی زمونږ سره دی؟ هو، الله تعالی د علم، حفاظت، او احاطی په اعتبار زمونږ سره دی، لیکن د ذات په اعتبار الله تعالی دعرش دپاسه دی، او هیڅ مخلوق په هغه باندی احاطه نه شی کولی، او ذات د الله تعالی د مخلوق د ذات سره هیڅ قسم اختلاط نه لری او د نزدیکت سره سره هغه اوچت دی، او د اوچتوالی سره سره هغه نږدی دی (لیکن په اعتبار د علم او قدرت سره)..

۱۰ آیا الله تعالی په سترگو لیدلی کیږی؟ ټول امت په دی متفق دی، چه په دنیا کښی څوک الله تعالی لیدلی نه شی، لیکن اهل سنت وجماعت په دی متفق دی، چه مؤمنان به په محشر او جنت کښی د الله تعالی ملاقات کوی، لکه څرنګه چه الله تعالی فرمائی: ﴿وَجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَّاصِرَةٌ ﴿٢٣﴾ إِلَىٰ رَبِّهَا نَاظِرَةٌ﴾ سورة القيامة (۲۲-۲۳) ترجمه: ځنی مخونه به په دغی ورځ تر او تازه وی، او خپل رب ته به کتونکی وی.

۱۱ د الله تعالی د نومونو او صفتونو د پیژندلو فائده څه ده؟ اولنی فرضی حکم چه الله تعالی په خپلو بندگانو باندی فرض کړی دی هغه دالله تعالی معرفت دی، کله چه خلک الله تعالی وپیژنی نو بیا به ورله صحیح عبادت وکړی، الله تعالی فرمائی: ﴿فَاعْلَمْ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاسْتَغْفِرْ لِذَنبِكَ﴾ سورة محمد 19، ترجمه: نو پوه شه چه بېشکه له الله څخه پرته بل برحق معبود نشته او له خپلی گناه څخه بخښنه وغواړه.

نو په پراخه نعمت باندی د الله تعالی ستاینه کول سبب د امید دی، او په سخت عذاب سره یی ستایل سبب د خوف او ویری دی، او دنعمت ورکول خاص الله لره گرځول دشکر سبب گرځی.

د الله تعالى په نومونو او صفتونو باندې د عبادت مقصد: د هغې په نومونو او صفتونو باندې علم راوستل دی، او په معنی باندې یې پوهیدل او عمل کول دی، نو د الله تعالى ځنی نومونه او صفتونه داسې دی چه کوم بنده گان پری وستایلی شی نو هغه د ستاینې وړ وی لکه صفت د علم، رحمت، او عدل، او څه داسې دی چه په هغې باندې د بنده ستایل عیب او گناه ده لکه صفت د الوهیت، جبروت، او تکبر، او د بنده لپاره هم داسې صفتونه شته چه هغه ورسره مناسب او لایق دی او په هغې باندې ورته امر شوی لکه صفت د بندگي (عبديت)، فقر، حاجت، ذلت، او سؤال کول، لیکن په دغې صفتونو باندې الله تعالى موصوفول ناروا دی. او الله تعالى ته بهترین بندگان هغه دی چه هغه صفتونو سمبال وی چه د الله تعالى خوښ وی، او بد ترین بندگان ورته هغه دی چه داسې صفتونه ولری چه د الله تعالى خوښ نه وی.

١٢ دالله تعالی اسماء الحسنی کوم دی ؟ الله تعالی ﷻ فرمائی: **﴿وَلِلَّهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ فَادْعُوهُ بِهَا﴾** او د الله تعالی لپاره ښایسته نومونه دی نو په هغې باندې یې راوبلی. او رسول ﷺ فرمائی: **« إِنْ لِلَّهِ تِسْعَةٌ وَتِسْعِينَ اسْمًا مِائَةً إِلَّا وَاحِدًا مِنْ أَحْصَاهَا دَخَلَ الْجَنَّةَ »** متفق علیه. یقینا د الله تعالی لپاره یوکم سل (٩٩) نومونه دی چا چه زده کړه (او عمل یې پری وکړ) نو جنت ته به داخل شی. **(او دإحصامعنی: 1)** د هغې الفاظ زده کول او شمیرل ئی **(2)** د هغې په معنی او مراد باندې ځان پوهه کول او بیا پری ایمان راوړل ، نو کله چه **(أَلْحَكِيمُ)** نوم ذکر کړی نو خپل ټول کارونه باید الله ته وسپاری ځکه چه ټول کارونه د الله د حکمت موافق کیږی، او کله چه **(الْقُدُّوسُ)** ذکر کړی نو هغه په خپل ذهن کښی دا راولی چه الله تعالی د هر عیب او نقصان نه پاک دی. **(3)** په هغې باندې د الله تعالی رابلل او هغه بیا په دوه قسمه دی: **(أ)** د ستاینې او عبادت په طور دعا. **(ب)** دسؤال او د غوځتلو په طور دعا. او که څوک په غور سره په قرآن کریم او په صحیح احادیثو کښی نظر وکړی نو کولی شی چه د دغې نومونو شمیر تری معلوم کړی، چه هغه په لاندی ډول دي:

د الله تعالی نومونه	د هغې معنی
اللَّهُ	په خپل ټولو مخلوقاتو باندې د عبادت حقدار دی ، او هغه داسې معبود دی چه صرف هغې ته عاجزی سجده او رکوع کیدای شی ، او صرف هغې ته ټول عبادتونه کیدای شی .
الرَّحْمَنُ	دا هغه نوم دی چه د الله تعالی په پراخه رحمت باندې دلالت کوی او دا چه رحمت ئی ټولو بندگانو ته شامل دی او دا نوم په الله تعالی پوری خاص دی او په مخلوق باندې د دی اطلاق جایز نه دی .
الرَّحِيمُ	په مؤمنانو باندې په دنیا او اخرت کښی مهربانه دی او ښوونکی دی ، ځکه چه هغوی ته ئی په دنیا کښی دخپل عبادت ښوونه کړی ده ، او په اخرت کښی به پری د جننونو مهربانی وکړی .
الْعَفْوُ	هغه ذات چه گناهونه محوه کوی او تیریزری تری او بنده ته پری عذاب نه ورکوی اگر که هغه د عذاب مستحق هم وی.
الْغُفُورُ	هغه ذات چه د بنده په گناه باندې پرده اچوی او نه یې رسوا کوی او عذاب ورله نه ورکوی.
الْغَفَّارُ	دا یو نوم دی چه د الله تعالی په ډیر مغفرت باندې دلالت کوی خپل گناهکار بنده ته چه استغفار غواړی.
الرَّءُوفُ	د رافت نه اخستل شوی دی نهایت زیات رحمت ته ویلی کیږی ، چه په دنیا کښی ټولو مخلوقاتو ته شامل دی او په اخرت کښی د ځنو لپاره چه هغه مؤمنان دی.
الْعَلِيمُ	هغې ذات ته وائی چه په عذاب ورکولو کښی تلوار نه کوی سره د قدرت نه بلکه مخ تری اړوی او کله چه مخلوق ښښه وغواړی نو معافی ورته کوی.
التَّوَّابُ	دهغې ذات ته وائی چه په بندگانو کښی چاته وغواړی نو د توبی توفیق ورته ورکوی او بیانی تری قبلوی .

<p>هغه ذات چه په بنده باندی پرده اچوی او په مخلوقاتو کښی یی نه رسوا کوی ، او هغه ذات چه د خپل بنده لپاره دا خوبنوی چه په خپل خان او په بل انسان باندی پرده واچوی او چه خپل شرمگاه پټ کړی .</p>	<p>السَّتِيرُ</p>
<p>هغه ذات چه د خپل ذات او د خپلو صفاتو دپوره کامل والی له امله چیرته هم په مخلوقاتو کښی چا ته نه محتاجیږی ، او نور ټول مخلوقات د ده انعاماتو ته محتاج وی .</p>	<p>الْفَتِي</p>
<p>د ډیر خیر احسان او ورکولو والا ذات ، چه څه وغواړی هغه ورکوی هغه بندگانو ته چه خوبنه نی شی په سوال سره او په غیر د غوښتلو نه نی هم ورکوی ، گناهونه معافوی او عیبونه پټوی .</p>	<p>الكَرِيمُ</p>
<p>هغه ذات چه په سخاوت او کرم کښی نهایت ته رسیدلی وی چه په دغی سخا کښی ورله مثال نه وی ، نو ټول خیر د هغی له طرفه دی مؤمنانو ته په خپل فضل سره بدله ورکوی او اعراض کونکو ته په خپل عدل سره مهلت ورکوی او بیا ورسره محاسبه کوی .</p>	<p>الْاَكْرَمُ</p>
<p>ډیر ورکونکی د تحفو دی په غیر د عوض نه ، په غیر د غرضه ورکونکی دی ، او په غیر د غوښتلو نه انعام کونکی دی .</p>	<p>الْوَهَّابُ</p>
<p>ډیر ورکونکی (د نعمتونو) او د ډیری مهربانی والا ذات دی ، او خصوصا د هغی په سخا او مهربانی کښی د مؤمنانو لپاره ډیره لویه برخه ده .</p>	<p>الْجَوَادُ</p>
<p>مینه لری د خپلو دوستانو سره او د هغوی سره په مغفرت کولو او نعمتونو ورکورکولو باندی مینه کوی ، نو د هغوی نه راضی کیږی عملونه ورله قبلوی او په زمکه کښی ورله مقبولیت نصیب کوی .</p>	<p>الْوَدُودُ</p>
<p>ورکوی چاله چه وغواړی د خپلو خزانو نه ، لیکن د ده د دوستانو لپاره د ده په خزانو کښی ډیره لویه برخه ده او صرف همدغه ذات دی چه هر هغه شی چه ده پیدا کړی دی هغی ته نی شکل ورکړی دی .</p>	<p>الْمُعْطِي</p>
<p>د ډیرو صفتونو والا ذات دی هیڅوک د ده په ثناو صفت باندی کما حقه احاطه نه شی کولی ، د ډیر لوی عظمت او قدرت والا ذات دی ، د پراخه مغفرت رحمت ، مهربانی او احسان والا ذات دی .</p>	<p>الْوَاسِعُ</p>
<p>هغه ذات دی چه په خپل ذات نومونو ، صفتونو او کارونو کښی د کامل حسن او خایست والا ذات دی ، او خپل مخلوق یی په خایسته انداز پیدا کړی دی ، او د خپلو مخلوقاتو سره ډیر احسان کونکی دی .</p>	<p>الْمُحْسِنُ</p>
<p>هغه ذات چه ټولو مخلوقاتو ته رزق ورکوی ، او د مخلوقاتو د پیدایښت نه نی مخکی د دوی رزق مقرر کړی دی ، او د هغوی د رزق د تکمیلولو کفالت نی کړی اگر که ډیره موده روسته هم وی .</p>	<p>الرَّازِقُ</p>
<p>دا نوم دلالت کوی چه الله تعالی خپل مخلوق ته ډیر په کثرت سره رزق ورکوی ، نو الله تعالی خپل مخلوق ته د هغوی د غوښتلو نه مخکی رزق ورکوی ، بلکه خپل مخلوق ته د هغوی د گناهونو باوجود هم رزق ورکوی .</p>	<p>الرِّزَّاقُ</p>
<p>هغه ذات چه په ډیرو ورو او دقیقو شیانو باندی علم لری ، هیڅ شی تری پناه کیدای نشی ، او په ډیر خفیه طریقې سره خپل مخلوق ته خیر او فایده رسوی د هغه خای نه چه د هغوی پری گمان نه وی .</p>	<p>اللطيفُ</p>
<p>هغه ذات چه د ټولو شیانو په باطن او ظاهر دواړو باندی د هغی علم احاطه کړی ده .</p>	<p>الْخَبِيرُ</p>
<p>هغه ذات دی چه د خپلی بادشاهی رحمتونو او رزق خزانې نی د خپل حکمت د تقاضا موافق (د مخلوق) پر مخ خلاصی کړیدی .</p>	<p>الْفَتْاحُ</p>
<p>هغه ذات چه علم نی په ظاهری باطنی پټو او ښکاره ، ماضی حال او مستقبل ، او په ټولو شیانو باندی احاطه کړی ده ، او هیڅ شی تری پناه کیدای نه شی .</p>	<p>الْعَلِيمُ</p>
<p>هغه ذات چه په خپل مخلوق باندی ډیر پراخه احسانات کوی ، دومره نعمتونه نی کړی پری چه څوک نی حسابولی نشی او نه پری گیره اچولی شی ، هغه په خپله وعده کښی صادق دی ، هغه ذات دی چه دخپلو بندگانو د (گناهونو نه) تیریری ، نصرت ورسره کوی او حفاظت یی کوی ، لږ عمل ورله هم قبلوی او بیا نی ډیروی .</p>	<p>الْبَرُّ</p>
<p>هغه ذات چه په ډیر مناسب ځایونو کښی شیان وضع کوی ، او په تدبیر کښی نی هیڅ خلل او نقصان نشی راتلی .</p>	<p>الْحَكِيمُ</p>

الحکم	هغه ذات چه د خپلو مخلوقاتو په مینځ کېنې په انصاف سره فیصله کوی ، په چا ظلم نه کوی ، او هغه ذات دی چه خپل عزت مند کتاب نی د خلکو په مابین کېنې د فیصلو لپاره رالیرلی دی .
الشاکر	هغه ذات چه څوک ورله اطاعت کوی نو د هغی صفت کوی ، او د عملونو بدلې ورکوی اگر که ډیر کم هم وی ، چه څوک ورله د نعمتونو شکر ادا کوی نو په دنیا کېنې ورله نعمتونه نور هم زیاتوی ، او په اخرت کېنې ورله بدله ورکوی .
الشکور	هغه ذات چه د بندگانو لږ عمل ورسره زیاتیری ، نو د هغی بدله ورله څو چنده زیاته ورکوی ، نو الله تعالی هغی انسان ته ثواب ورکوی چه د الله تعالی د نعمتونو شکر ادا کوی ، او عملونه ورله قبلوی .
الجمیل	هغه ذات چه په خپل ذات نومونو او صفتونو کېنې د کامل خایست خاوند دی ، او په مخلوق کېنې چه کوم خایست دی هغه هم د الله تعالی له خوانه دی .
المجید	هغه ذات چه په اسمانونو او زمکه کېنې ورله لونی عزت او اوچتوالی دی .
الولی	هغه ذات دی چه دمخلوقاتو په کارونو او د خپلی بادشاهی په تدبیر باندی قائم دی ، او د خپلو دوستانو امداد کونکی دی .
الحمید	هغه ذات دی چه په خپلو خایسته نومونو صفتونو او کارونو باندی ستایلی شوی دی ، هغه ذات دی چه په خوشحالی تکلیف ، په سختی او راحت کېنې ستایلی کیږی ، او یواځی همدغه ذات مطلقا د حمدونو او ستاینی حقدار دی ځکه چه په صفتونو د کمال سره موصوف دی .
الولی	رب دی بادشاه دی سید دی او دخپلو دوستانو لپاره امدادی او معین دی .
النصیر	هغه ذات دی چه په خپل نصرت سره مضبوطی هغه څوک چه نی وغواری ، د چا سره چه امداد وکړی نو په هغی باندی څوک زورور نشته، او څوک چه نلیله کړی نو د هغی لپاره څوک امدادی نشته.
السمیع	هغه ذات دی چه په هر پټ څیز، مشوره ، په جهر او اعلان باندی د هغی اوریدلو احاطه کړی ، بلکه په ټولو اوزونو که هغه ډیر باریکه وی او که لوی وی هم احاطه کړیده ، او څوک چه تری غواری نو د هغی دعا قبلوی .
البصیر	هغه ذات دی چه لیدلو نی په غیبی او بڼکاره عالم کېنې په ټولو موجوداتو باندی احاطه کړیده ، که هغه پټ وی او که بڼکاره ، که ډیر کوچنی وی او یا ډیر لوی .
الشهید	په خپلو مخلوقاتو باندی څارونکی دی ، په خپل وحدانیت او عدل باندی نی شهادت کړی دی ، او د موحدینو مؤمنانو پیغمبرانو علیهم السلام او د ملایکو په صداقت باندی هم گواه دی .
الرقیب	د خپل مخلوق په حال باندی اگاه دی ، په خپل علم کېنې یی د هغوی عملونه راکیر کړی ، د یو کتونکی معمولی کتل تری هم نه فوت کیږی ، او نه تری د زړونو وسوسی فوتیږی .
الرفیق	په خپلو کارونو کېنې ډیر نرمی کونکی دی ، په پیداکولو او اوامرو کېنې عجله او تلوار نه کوی ، او دخپلو بندگانو سره داسانتیا او نرمی معامله کوی ، په غیر د طاقت هغوی ته تکلیف نه ورکوی ، او نرمی کونکی بنده نی خوښ دی
القرب	ټولو مخلوقاتو ته د علم او قدرت په لحاظ سره ، او مؤمنانو بندگانو ته د مدد کولو او لطف په اعتبار سره ډیر نږدی دی ، او هغه سره د دغی نزدیکت نه د عرش د پاسه دی لیکن په اعتبار د ذات سره د مخلوق سره اختلاط نه لری .
المجیب	هغه ذات دی چه د خپل علم او دحکمت د تقاضا موافق د دعاگونکو دعاگانی او د سوال کونکو سوالونه قبلوی.
المقیم	هغه ذات دی چه رزق نی پیدا کړی دی او بیا نی مخلوق ته د رزق د رسولو کفالت په غاړه اخستی دی ، او هغه په دغی رزق او د خپلو مخلوقاتو په عملونو باندی په غیر د کوم نقصان نه نگاهیان دی .
الحسیب	هغه ذات دی چه د خپلو بندگانو لپاره په دنیوی او دینی کارونو کېنې چه د دوی لپاره اهمیت لری کافی دی ، او د مؤمنانو لپاره په دغی کفایت کېنې پوره برخه ده ، او الله تعالی به د هغوی سره د دنیا په عملونو کېنې حساب کوی .

المؤمن	د خپلو رسولانو او پیغمبرانو او د هغوی د پیروانو تصدیق کونکی دی ، ځکه چه د هغوی په صداقت باندی شهادت کونکی دی ، او بیانی پری دلایل قایم کړی ، په دونیا او اخرت کبسی چه هر امن دی د هغی ورکونکی الله تعالی دی ، او هغه په سبب د خپل امن باندی مؤمنانو ته د ظلم عذابونو او د قیامت د لویی ویری نه امان ورکړی دی .
المنان	د ډیری ورکړی ، او د لوی انعام خاوند دی ، او په خپلو مخلوقاتو باندی یی ډیر زیات احسانات کړی دی .
الطيب	د هر قسم عیبونو او نقصان نه پاک دی ، او صرف الله تعالی هغه ذات دی چه د هغی لپاره مطلق کمال او خایست دی ، او په خپل مخلوق باندی د ډیر خیر خاوند دی ، او الله تعالی هغه عملونه او صدقات قبلوی چه پاک او حلال وی او خالص د الله تعالی لپاره وی .
الشافی	هغه ذات دی چه زړونو او بدنونو ته د مرضونو نه شفا ورکوی ، او د مخلوق په لاس کبسی صرف هغه دوا ده چه الله تعالی ورله میسره کړی ده او هر چه علاج او شفا ده هغه صرف د الله تعالی په لاس کبسی ده .
الحفیظ	هغه ذات دی چه په خپل فضل سره د بندگانو او د هغوی د عملونو حفاظت او ساتنه کوی ، او په خپل قدرت سره د ټولو مخلوقاتو خاص رعایت او ساتنه کوی .
الوکیل	هغه ذات دی چه د مخلوقاتو زموار او وکیل دی او د هغوی د پیدایښت او تدبیر انتظام نی کړی دی ، او هغه د خپلو مخلوقاتو د ایجاد او مدد لپاره کافی دی ، او هغه د هغی مؤمنانو لپاره بڼه پوره دی چه د عمل کولو نه ورته مخکی خپل کارونه سپاری ، او یا د عمل په دوران کبسی تری مرسته غواړی ، او کله چه ورته الله تعالی توفیق ورکړی نو دوی د الله تعالی حمد او شکر ادا کوی ، او د ابتلا نه روسته په خپله برخه او تقسیم باندی راضی وی .
الخالق	دا هغه نوم دی چه د الله په ډیرو پیدا کولو باندی دلالت کوی ، الله تعالی د همیشه لپاره پیدا کونکی دی او په دی لوی وصف باندی ترابده پوری موصوف دی .
الخالق	هغه ذات دی چه په غیر د مثال نه د ټولو مخلوقاتو نا آشنا پیدا کونکی دی .
البارئ	هغه ذات چه ټول هغه مخلوقات چه د هغی د پیدا کولو اراده نی کړی ده هغه نی موجود کړی دی او وجود ته نی راوستلی دی .
المصور	هغه ذات دی چه خپل مخلوق نی په هغی شکل او صورت باندی پیدا کړی چه الله تعالی ورله د خپل حکمت د تقاضا موافق غوره کړی و .
الرب	هغه ذات دی چه په خپلو نعمتونو باندی د مخلوقاتو تربیت کوی او په تدریج سره نی لویوی ، او هغه ذات دی چه د خپلو دوستانو داسی تربیت کوی چه په هغی سره د هغوی زړونه اصلاح کیری ، او هغه پیدا کونکی اختیار مند او سید دی .
العظیم	هغه ذات دی چه په ذات نومونو او صفتونو کبسی ورله کامله لونی او عظمت دی ، له دی امله نی په خلکو باندی واجب کړی چه د الله تعالی لونی ته قایل شی او د هغی د اوامرو احکامو او نهی پوره تعظیم وکړی .
القاهر	هغه ذات چه خپل بندگان ورته ذلت ښکاره کوی ، او ټول بندگان نی عبید او مریان گرځولی دی ، په خپلو بندگانو اوچت او زورور دی ، ټول خلک ورته عاجزی کوی ، او ټول مخونه ورته تابعدار دی ، او قهار د قاهر مبالغه ده .
المهین	هغه ذات چه په نورو شیانو باندی قایم دی حفاظت نی کوی او په هغی باندی شاهد دی ، او احاطه نی پری کړی ده
العزیز	هغه ذات دی چه ټول اقسام د عزت ورله ثابت دی ، د هغی لپاره د قوت عزت دی څوک پری غالبه نشته ، د دفاع عزت ورله هم ثابت دی هیچا ته نی حاجت نشته ، د قهر او غلبی عزت ورله هم دی نو هیڅ شی په غیر د هغی د حکم نه حرکت نشی کولی .

هغه ذات دی چه د نافذونکی ارادی خاوند دی ، او نور ټول مخلوقات ورته مغلوبه دی ، د ده لونی ته عاجزی کونکی دی ، حکم ته نی تابع دی ، مات شوی څیز روغوی ، فقیر مالداره کوی ، گران شی اسانوی ، او مریض روغوی .	الْجَبَّارُ
لوی ذات دی د هر قسم ناکاره صفت او عیب نه پاک دی ، د بندگانو د ظلم نه بالاتر دی ، په سرکشانو مخلوقاتو باندی زورور دی ، موصوف دی په صفت د کبریاء او لونی باندی که څوک ورسره په هغی کبنی جگره کوی نو هلاک به نی کری او عذاب به ورله ورکری .	الْمُتَكَبِّرُ
په ذات صفتونو او کارونو کبنی ډیر لوی دی ، د هغی نه بل هیڅوک لوی نشته ، بلکه ټول مخلوقات د هغی لویوالی او د جلالت په مقابل کبنی ډیر کوچنی دی .	الْكَبِيرُ
هغه ذات دی چه په صفت د حیاء باندی موصوف دی چه د هغی د جلالت او لونی سره مناسب وی ، او د الله تعالی حیاء د کرم سخا نیکی او لونی نه عبارت ده .	الْحَيِيُّ
هغه ذات دی چه د هغی لپاره کامل او ابدی ژوند دی ، او داسی بقا ده ورله چه د هغی لپاره نه اول شته او نه ورله اخیر شته ، او په وجود کبنی هر قسم ژوند د الله تعالی له طرفه دی .	الْحَيُّ
هغه ذات دی چه په خپله قائم دی او د مخلوقاتو نه بی پروا دی ، او د ټولو هغو مخلوقاتو لپاره چه په اسمانونو او زمکه کبنی موجود دی د هغی لپاره قایمونکی دی ، نو ټول مخلوقات ورته محتاج دی .	الْقَيُّومُ
د خلکو د پناه کیدو نه روسته موجود دی ، او ټول مخلوقات ورته د مرگ نه روسته را گرځیدونکی دی ، او ټول هغه څه چه زمونږ سره دی هغه یو امات دی یوه ورځ به خپل اصلی مالک ته واپس کیری .	الْوَارِثُ
هغه ذات دی چه ټول مخلوقات ورته تابع دی ، چه خپلو بندگانو ته د هغو کارونو بدله ورکوی چه کوی نی ، که نیک عملونه وی دوچنده بدله ورکوی ، او که گناهونه وی نو د هغی سزا ورکوی او یا نی ورته معاف کوی .	الذَّيَّانُ
هغه ذات دی چه امر منع کول او غلبه صرف د هغی لپاره ده ، په خپل حکم سره په مخلوقاتو کبنی تصرف کونکی دی ، د الله تعالی د بادشاهی په قایمولو کبنی په هغی باندی د هیچا احسان نشته .	الْمَلِكُ
دهغی بادشاهی اصلی ده او د حقداری له امله ده ، چه کله نی مخلوق پیدا کولو نو دهغه لپاره هم بادشاهی وه او ما سوا د هغه نه هیڅوک موجود نه و ، او چه کله ټول مخلوقات پناه کیری نو بیا به هم بادشاهی د الله تعالی لپاره وی .	الْمَالِكُ
دا هغه نوم دی چه په مطلقه بادشاهی باندی دلالت کوی او دا د ملک نه ډیر بلیغ دی .	الْمَلِکُ
د هر قسم عیب او نقصان نه پاک دی ځکه چه دا هغه ذات دی چه د هغی لپاره کامل صفتونه دی او د مطلق جمال خاوند دی .	السُّبُوْحُ
د هر قسم عیب او نقصان نه پاک دی ځکه چه د مطلق کمال په صفتونو باندی یواخی ستایلی شوی دی نو د هغی لپاره مثالونه نه شی بیانیدی .	الْقُدُّوسُ
په ذات صفتونو نومونو او کارونو کبنی د هر قسم عیب او نقصان نه سالم دی او په دنیا او اخرت کبنی هر قسم سلامتیا د الله تعالی له خوا ده .	السَّلَامُ
هغه ذات چه د هغی په وجود نومونو صفتونو په الوهیت او خدانی کبنی هیڅ قسم شک نشته ، حق معبود دی او د هغی نه په غیر بل معبود برحق نشته .	الْحَقُّ
هغه ذات دی چه په وحدانیت حکمتونو او رحمت کبنی نی امر واضح دی ، او خپلو بندگانو ته نی د هدایت لار روښانه کری تر څوچه پری روان شی ، او د گمراهی لار نی بنودلی تر څو چه خلک تری خان وساتی .	الْمُبِیْنُ
هغه ذات چه د پوره قدرت او کاملی ارادی څښتن دی .	الْقَوِیُّ
د ډیر سخت قدرت او قوت خاوند دی ، هغی ته په خپلو کارونو کبنی مشقت تکلیف ستړی والی نه پیښیری	الْمُتَبِّرُ

په هر شی باندی قدرت لری په زمکه او اسمانونو کبني نی څوک نشی کمزوری کولی ، او د هر شی تقدیر او اندازه نی لگولی ده .	القَادِرُ
د ا په معنی کبني د القادر په شان دی لیکن په دی صفت کبني د الله په مدح کبني مبالغه ده .	التَّقْدِيرُ
دا یو نوم دی چه د الله تعالی د قدرت په مبالغه باندی دلالت کوی په نافذولو د تقدیرونو او پیداکولو کبني په هغه طریقه او کیفیت چه د الله تعالی په مخکنی علم کبني موجود و .	الْمُقْتَدِرُ
هغه ذات چه د هغی لپاره د شان قهر او د ذات اوچتوالی دی ، او هر څیز د هغی د قهر او د بادشاهی لاندی دی او هیڅوک پری اوچت نشته .	العَلِي الْأَعْلَى
هغه ذات چه د هغی د لویی په مقابل کبني هر شی ذلیل دی ، هیڅ شی د هغی نه بالا تر نشته ، بلکه هر شی د هغی نه لاندی دی ، او د هغی د قهر او د بادشاهی نه لاندی دی .	الْمُتَعَالِ
هغه ذات دی چه خنی شیان مخکی کوی او د خپل مشیت او د حکمت موافق نی په یو مناسب ځای کبني ځای کوی ، او ځنی مخلوق په ځنو باندی د خپل علم موافق مخکی کوی .	الْمُقَدَّمُ
هغه ذات دی چه ټول شیان په خپلو مناسبو ځایونو کبني ځای په ځای کوی ، او د خپل حکمت د تقاضا موافق ځنی څیزونه مخکی کوی او ځنی روسته کوی ، او کله د خپلو بندگانو نه عذاب روسته کوی تر څو چه توبه اوباسی او الله تعالی ته راوگرځی .	الْمُؤَخَّرُ
هغه ذات دی چه د څیزونو په قیمت تاثیر او اهمیت کبني زیاتوالی راوی او یا نی کموی ، نو د الله تعالی د حکمت او علم د تقاضا موافق شیان کله قیمتته کیږی او کله ارزانیږی .	الْمُسَعَّرُ
هغه ذات دی چه روحونه اخلی ، او د ځنو بندگانو نه د ابتلا او امتحان په خاطر د خپل حکمت او قدرت د تقاضا موافق رزق بندوی .	الْقَابِضُ
هغه ذات دی چه د خپلو بندگانو لپاره د خپلی سخا او کرم موافق رزق پراخه کوی ، نو په دغی سره هغوی د خپل حکمت موافق آزمائی ، او لاسونه د توبی د قبولولو لپاره اوږدوی .	الْبَاسِطُ
هغه ذات دی چه مخکی تری هیڅوک نشته ، بلکه ټول مخلوقات د الله په پیداښت باندی وجود ته راغلی دی ، او د الله تعالی د وجود لپاره ابتدا نشته .	الأَوَّلُ
هغه ذات دی چه روسته تری هیڅ شی نشته ، صرف د الله تعالی ذات به باقی وی او نور ټول هغه مخلوقات چه په زمکه کبني دی هغه به فانی کیږی ، بیا به ټول مخلوق الله ته واپس کیږی ، او د الله تعالی د وجود انتهاء نشته .	الْآخِرُ
د هر شی د پاسه دی ، هیڅ شی تری اوچت نشته ، او په هر شی باندی زورور دی او احاطه نی پری کړی ده .	الظَّاهِرُ
هغه ذات دی چه د هغی نه بل څوک نږدی نشته ، نو دغه الله تعالی ډیر نږدی او راگیرونکی دی او په دونیا کبني د خلکو د نظر نه پناه دی .	الْبَاطِنُ
واحد ذات دی هیڅ شریک ورله نشته ، او داسی یو ذات دی چه هیڅ مثال ورله نشته .	الْوَحْدُ
هغه ذات دی چه په خلکو یی کامل اختیار او سیادت دی او د هغوی مالک او تربیت کونکی دی او ټول مخلوقات نی بندگان دی .	السَّيِّدُ
هغه ذات دی چه په سید والی کبني کامل دی ، هغه ذات چه ټول مخلوقات ورته د خپل لوی احتیاج له امله په خپلو حاجتونو کبني رجوع کوی ، او هغه ذات دی چه خلکو ته طعام ورکوی او هغه د چا طعام ته ضرورت نه لری .	الصَّمَدُ
هغه ذات دی چه په ټولو اقسامو د کمال کبني واحد دی څوک ورسره شریک نشته ، او د هغی په شان څوک نشته ، او دا د دی خبری تقاضا کوی چه الله تعالی یواځی د عبادت حقدار دی او شریک ورله نشته .	الْوَاحِدُ الْأَحَدُ
معبود برحق دی ، یواځی هغه د عبادت حقدار دی او څوک ورسره په عبادت کبني شریک نشته .	الإِلَهَ

۱۳ آیا دالله په نومونو او صفتونو کښی څه فرق دی؟ د الله تعالی نومونه او صفتونه په دی کښی مشترک دی، چه په دواړو باندی پناه نیول او قسم کول جائز دی، لیکن فرقونه پکښی پیر دی چه اهم یی دا دی: **اول:** د بندگی او دعا کولو په اعتبار کښی سره مختلف دی، د الله تعالی نومونو ته، نسبت د بندگی کولی شی، لکه عبد الکریم لیکن صفت ته یی نه شی کولی، نو داسی نه شی ویلی عبد الکریم، لکه څرنګه چه د الله رابلل په نومونو باندی جایز دی لکه یا کریم، لیکن په صفتونو باندی یی رابلل جایز نه دی لکه یا کریم الله. **دوهم:** د الله تعالی د نومونو او اسموو نه صفتونه مشتق (اخیستل) کیږی، لکه رحمن چه د رحمت صفت تری مشتق کیږی، او دصفتونو څخه نومونه نه مشتق کیږی، لکه استواء، داسی څوک نه شی ویلی چه د الله په نومونوکی یو نوم (مستوی) دی. **دریم:** د الله تعالی د افعالو (کارونو) څخه داسی نومونه نه اخیستل (مشتق) کیږی چی قران او حدیث کی نه وی راغلی، لکه د الله تعالی په فعلونو کښی یو فعل غضب دی نو څوک داسی نه شی ویلی، چه د الله یو نوم غضب دی. او صفتونه دافعالو څخه مشتق کیدای شی، نو د الله تعالی لپاره صفت د غضب شته، ځکه چه غضب د الله دافعالو څخه دی.

۱۴ په ملایکو باندی د ایمان څه مقصد دی؟ د دوی په وجود باندی مضبوط ایمان او عقیده ساتل، چه ملایکی د الله مخلوق او بنده ګان دی، لکه څرنګه چه الله تعالی فرمائی: ﴿وَقَالُوا اتَّخَذَ الرَّحْمَنُ وَلَدًا سُبْحٰنَهُۥٓ بَلْ عِبَادٌ مُّكْرَمٰتٌ ﴿۳۶﴾ لَا يَسْفُوْنَهُۥٓ بِالْقَوْلِ وَّهُمْ بِآمْرِهِۦٓ يَعْمَلُوْنَ ﴿۳۷﴾﴾. سورة الأنبياء (۲۶-۲۷) **ترجمه:** او وایی دوی: چه مهربان ذات (ځان لره) زوی نیولی دی، خدای (له دغو نسبتونو څخه) پاک دی، بلکه دغه (کسان چه ورته د معبودانو حیثیت ورکول کیږی) د خدای عزتمند (او مقرب) بندګان دی. هیڅکله دوی د هغه له دستور څخه مخکښی خبری نه کوی او یواځی د هغه په حکم عمل کوی.

او په ملایکو باندی د ایمان څلور مقصده دی: ۱) د هغوی په وجود باندی ایمان راوړل **۲)** د هغوی په نومونو باندی ایمان راوړل **۳)** دهغوی په صفتونو باندی ایمان راوړل **۴)** د هغوی په کارونو باندی ایمان راوړل، کوم چه هغوی ته سپارلی شوی دی، لکه ملک الموت (هغه پرېسته چه روحونه قبضوی).

۱۵ د قرآن کریم تعریف څه دی؟ قران د الله تعالی کلام دی چه تلاوت یی عبادت بللی کیږی، د الله نه شروع شوی، او الله ته به واپس کیږی، چه الله پری په حقیقی توګه په حرفونو او اواز (صوت) سره خبری کړی، او جبرئیل عليه السلام د الله تعالی نه دا قرآن اوریدلی، او بیا یی نبی صلی الله علیه و آله و سلم ته رسولی، او ټول اسمانی کتابونه همداسی دی.

۱۶ آیا مونږ د نبی صلی الله علیه و آله و سلم د احادیثو څخه بغیر یواځی په قرآن باندی کفایت کولی شو؟ نه، الله تعالی په سنت باندی د عمل کولو حکم کړی دی، د دی دواړو نه په یو باندی اکتفاء کول جائز نه دی الله تعالی فرمائی: ﴿وَمَا آتٰنٰکُمُ الرَّسُوْلُ فَخُذُوْهُ وَمَا نَهٰکُمُ عَنْهٖ فَاَنْهَوْا﴾ **ترجمه:** او هغه څیز چه درکړی دی ناسو ته پیغمبر صلی الله علیه و آله و سلم نو هغه واخلي او هغه څیز چه ناسو یی تری منع کړی یاست نو د هغی نه منع شی.

بلکه سنت د قرآن عظیم الشان تفسیر او وضاحت کوی، رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم فرمایلی: **« أَلَا إِنِّي أُوتِيتُ الْكِتَابَ وَمِثْلَهُ مَعَهُ ، أَلَا يُوْشِكُ رَجُلٌ شَبَعَانٍ عَلَيَّ أُرِيكُمْ يَقُوْلُ : عَلَيْكُمْ بِهَذَا الْقُرْآنِ ، فَمَا وَجَدْتُمْ فِيْهِ مِنْ حَلَالٍ فَآخُذُوْهُ ، وَمَا وَجَدْتُمْ فِيْهِ مِنْ حَرَامٍ فَحَرِّمُوْهُ »** أحمد وأبو داود. بیشکه ماته قرآن راکړی شوی او د هغه په شان ورسره بل هم چه هغه سنت دی، او

خبردار نزدی ده چه یو مور سړی چه په تخت باندی به ناست وی، او وائی به: تاسو یواځی دا قرآن مضبوط ونیسی، چه کله مو پکښی حلال وموندل هغه حلال وگڼی، او چه کوم څه مو پکښی حرام وموندل هغه حرام وگڼی. امام احمد او ابوداود روایت کړیدی.

۱۷ په رسولانو (پیغمبرانو) باندی د ایمان څه مقصد دی؟ مضبوط تصدیق کول چه الله تعالی

په هرامت کښی پیغمبران رالیرلی، چه خلک یواځی د الله عبادت ته راوبلی، اود نورو معبودانو د عبادت نه انکار وکړی، او دا عقیده ساتل چه انبیاء علیهم السلام ټول رښتینی، نیکان، رشد والا، عزتمند، متقیان، امانت گر، هدایت کونکی، او هدایت والا دی، او دوی هغه پیغام او رسالت خلکو ته رسولی چه په کوم باندی الله تعالی رالیرلی وو.

۱۸ د رسول الله ﷺ د شفاعت قسمونه څو دی؟ د ټولو نه لوی شفاعت د محشر په میدان

کښی د رسول ﷺ لوی شفاعت دی، د پنځوس زره کاله انتظار نه روسته، چه د خلکو په منځ کي فیصله وشی، نو رسول الله ﷺ به شفاعت وکړی، دی لپاره چه الله جل شانہ د فیصلی کولو لپاره تشریف راوړی، او دا شفاعت په رسول الله ﷺ پوری خاص دی، او دغی قسم ته مقام محمود هم وائی، چه د رسول الله ﷺ سره یی وعده شوی ده.

دوهم قسم: د رسول الله ﷺ شفاعت د جنت د دروازی په خلاصولو او بیرته کولو کښی، نو

اول کس چه د جنت دروازه به خلاصوی، هغه رسول الله ﷺ دی، او په امتونو کښی به اول د رسول الله ﷺ امت جنت ته ځی. **دریم قسم:** د رسول الله ﷺ شفاعت د هغه چا لپاره، چه د جهنم فیصله پری شوی وی، او د جهنم څخه به نجات حاصل کړی. **څلورم قسم:** د رسول الله ﷺ شفاعت، د هغی موحدینو گناهگارو مؤمنانو لپاره چه جهنم ته ننوتلی وی، چه د هغی نه راووځی. **پنځم قسم:** د رسول الله ﷺ شفاعت، د ځنی جنتیانو د درجو د اوچتولو لپاره، او دا وروستنی دری قسمه شفاعت یواځی په رسول الله ﷺ پوری خاص نه دی، لیکن رسول الله ﷺ پکښی مخکی دی، بیا ورپسی انبیاء علیهم السلام ملایکی او نور اولیاء کرام او شهیدان دی. **شپږم قسم:** د رسول الله ﷺ شفاعت د ځنی خلکو لپاره چه بی حساب او کتابه جنت ته داخل شی. **اوم قسم:** د رسول الله ﷺ شفاعت، د ځنی کافرانو لپاره چه عذاب پری کم او سپک شی، او دا قسم شفاعت په رسول الله ﷺ پوری خاص دی، چه د خپل تره ابوطالب لپاره به یی کوی. **اتم قسم:** بیا به الله تعالی په خپل رحمت سره بغیر د چا د شفاعت نه بی حساب هغه کسان د اور نه را اوباسی چه په توحید باندی وفات شوی وی چه د هغی حساب یواځی الله ته معلوم دی او جنت ته به یی داخل کړی.

۱۹ آیا د ژوندو خلکو نه د مدد او د شفاعت طلب کیدای شی؟ هو، لیکن د دنیا په هغه

کارونو کښی چه طاقت یی لری، په دی شرط چه حاضر وی، او شریعت د بل چا سره دمدد کولو ترغیب ورکړی دی، الله تعالی فرمائی: ﴿وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْاَلْوِ وَالْاَلْفَوْی﴾ **ترجمه:** تاسو د یو بل سره په نیکی او تقوا کښی مدد وکړی، او رسول الله ﷺ فرمائی: «**وَاللّٰهُ فِی عَوْنِ الْعَبْدِ مَا كَانَ الْعَبْدُ فِی عَوْنِ اَخِيهِ**» مسلم. الله تعالی تر هغی پوری د یو بنده سره کمک کوی تر څو پوری چه دغه بنده د خپل ورور په مدد کښی وی. او د داسی شفاعت ډیر فضیلت راغلی دی کوم ته چه واسطه ویل کیری، لکه څرنګه چه الله تعالی فرمائی: ﴿مَنْ يَشْفَعْ شَفَعَةً حَسَنَةً يَكُنْ لَهُ نَصِيبٌ مِّنْهَا﴾ سورة النساء (۸۵) **ترجمه:** څوک چه نیک سفارش وکړی نو د هغی لپاره به پکښی هم برخه وی، او رسول الله ﷺ فرمائی: «**اشْفَعُوا تَوْجَرُوا**» البخاری. تاسو سفارش وکړی اجر به درته درکړی شی.

لیکن د دغی شفاعت لپاره شرطونه دی : (۱) د ژوندی سړی نه به مدد او شفاعت غوښتلی کیږی ځکه چه مړی خپل ځان ته فایده نشی رسولی نو بل ته به څه فایده ورسوی ، او بل دا چه د مړی نه شفاعت طلب کول دعا ده او مړی د رابلونکی دعا نه اوری الله تعالی فرمائی : ﴿ وَالَّذِينَ نَادَعُواكَ مِنْ دُونِهِ مَا يَمْلِكُونَ مِنْ قِطْمِيرٍ ۝۱۳۰ اِنْ نَدَعُوهُمْ لَا يَسْمَعُوْا دَعَاكَ وَلَا يَسْمَعُوْا مَا اسْتَجَابُوْا لَكَ ۝ وَيَوْمَ الْقِيَمَةِ يَكْفُرُوْنَ بِشِرْكِكَ ۝﴾ سورة فاطر (۱۳-۱۴) **ترجمه :** او هغه کسان چه رابلئ یی تاسو (په حاجتونو کښی) په غیر د الله نه، هغوی د (نری) پردی د هډوکی د کجوری اختیار نه لری، که تاسو رابلئ هغوی لره نو نه اوری بلنه ستاسو، او که (بالفرض) واورئ بلنه ستاسو نو نه شی درکولی جواب ستاسو، او په ورځ د قیامت کښی به کفر وکړی په شرک ستاسو . او د مرو نه ولی دا خلک سوال او غوښتنه کوی، او حال دا چه هغه په خپله د ژوندی دعا ته محتاج دی، ځکه چه د مړی تعلق د دنیا نه د ده په مرگ سره ختم شوی دی، مگر چه څوک ورته دعا کوی د هغی ثواب او اجر ورته رسیږی ، لکه څرنگ چه رسول الله ﷺ فرمائی « **مَنْ مَاتَ وَهُوَ يَدْعُو مِنْ دُونِ اللَّهِ نَدَاً دَخَلَ النَّارَ** » البخاری. څوک چه مړشی په داسی حال کښی چه د الله تعالی نه سوا بل شریک رابلئ نو جهنم ته به داخل شی. (ند): شریک ته وائی. (۲) کوم څه چه ورته ویلی کیږی په هغی باید پوه شی (۳) د چا نه چه طلب کیدای شی هغه به حاضر وی (۴) په هغه څه کښی به وی چه طاقت یی لری (۵) په دنیاوی کارونو کښی به وی (۶) په جایز روا او بی ضرره کارونو کښی به وی.

۲۰ وسیله په څو قسمه ده؟ په دوه قسمه ده : **اول : جایز او شرعی وسیله** چه هغه بیا په دری قسمه ده: (۱) د الله په نومونو او صفتونو باندي. (۲) په نیک عمل باندي وسیله نیول، لکه د نبی ﷺ په محبت او یا د هغی په تابعداری لکه څرنگه چه د غار د خاوندانو په قصه کښی راغلی. (۳) د یو نیک انسان په دعاء باندي وسیله نیول، په دی شرط چه ژوندی او حاضر وی. **دوهم قسم : ناروا او شرکی وسیله :** دغه وسیله بیا په دوه قسمه ده: (۱) د نبی ﷺ او یا د یو ولی په مرتبه او جاه باندي وسیله نیول، لکه داسی ویل: (أی الله تعالی زه ستا نه د نبی ﷺ د مرتبې په خاطر حاجت غواړم، او یا داسی ووائی: زه د حسین په خاطر ستا نه حاجت غواړم)، دا خبره صحیح ده، چه د الله په نزد باندي د رسول الله ﷺ مرتبه ډیره لویه ده، او همدارنگه د نورو نیکانو او بزرگانو مرتبه هم، لیکن صحابه یی کرام چه په نیکو کارونو باندي ډیر حرصناک وو، چه کله به سوکره او وچ کالی راغله، نو الله تعالی ته یی د نبی ﷺ په جاه او مرتبه باندي چیرته هم وسیله نه ده نیولی، سره د دی نه چه قبر یی د هغوی په منځ کښی موجود وو، بلکه د حضرت عباس رضی الله عنه دعاء چه د رسول الله ﷺ تره وو په وسیله کښی پیش کوله. (۲) دا چه د الله تعالی نه یو حاجت وغواړی په داسی حال کی چه په نبی او یا په ولی باندي قسم وکړی، مثلا داسی ووائی، (اللهم إني أسألك بوليک فلان او بحق نبیک فلان) ای الله زه ستا نه د فلانی ولی او د فلانی نبی په حق باندي دا حاجت غواړم، ځکه چه په مخلوق باندي قسم کول ناروا دی، او بیا الله ته په مخلوق باندي قسم ورکول ډیر زیات حرام او ناروا دی، او بل د بنده لپاره په الله تعالی باندي په مجرد نیک عمل او اطاعت کولو باندي کوم حق نشته.

۲۱ په ورځ داخرت باندي د ایمان څه مطلب دی؟ د قیامت په راتلو باندي مضبوطه عقیده او ایمان ساتل، او په هغی کښی په مرگ باندي، او د هغی نه په وروستنی حالاتو باندي ایمان لرل هم شامل دی، لکه: د قبر عذاب، نعمتونه، سوال او جواب، شپیلی وهل، د الله په

مخکی د خلکو ودریدل، د عملنامو تقسیمیدل، پل صراط، او د تلی ودرول، حوض، او د رسول الله ﷺ شفاعت، او بیا جهنم یا جنت ته تلل هم شامل دی.

۲۲ د قیامت لوی علامی کومی دی؟ رسول الله ﷺ فرمائی: « **إِنَّهَا لَنْ تَقُومَ حَتَّى تَرُونَ قِبَلَهَا عَشْرَ آيَاتٍ فَذَكَرَ الدُّخَانَ وَالدَّجَالَ وَالِدَابَّةَ وَطُلُوعَ الشَّمْسِ مِنْ مَغْرِبِهَا وَنَزُولَ عِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ وَيَأْجُوجَ وَمَأْجُوجَ وَثَلَاثَةَ خُسُوفٍ خَسَفَ بِالشَّرْقِ وَخَسَفَ بِالمَغْرِبِ وَخَسَفَ بِجَزِيرَةِ الْعَرَبِ وَآخِرُ ذَلِكَ نَارٌ تَخْرُجُ مِنَ الْيَمَنِ تَطْرُدُ النَّاسَ إِلَى مَحْشَرِهِمْ** » مسلم. یقیناً قیامت به تر هغی پوری نه قائمیری چه تر خو پوری تاسو د هغی نه مخکی لس علامی نه وی لیدلی، نو رسول الله ﷺ بیا دا علامی ذکر کړی: د لوگی (دود)، دجال، دحیوان راوتل، او د مغرب نه د لمر راختل، د عیسی ﷺ راگزیدل، یاجوج ماجوج، دری کرتی د زمکی کیناستل، یو خل په مشرق کبني یو خل په مغرب کبني او یو خل په جزیره العرب کبني، او په اخر کبني به د یمن نه اور راووخی چه خلک به محشر ته راجمع کوی.

۲۳ په ټولو کبني لویه فتنه کومه ده چه په خلکو به راخی؟ رسول الله ﷺ فرمائی: « **مَا بَيْنَ خَلْقِ آدَمَ إِلَى قِيَامِ السَّاعَةِ أَمْرٌ أَكْبَرُ مِنَ الدَّجَالِ** » مسلم، د ادم ﷺ د پیدایښت نه نیولی تر قیامت پوری د دجال نه بله لویه فتنه نشته. او دجال د انسانانو نه یو سړی دی چه په اخری زمانه کبني به راخی د دواړو سترگو په مینخ کبني به یی (ک ف ر) لیکل شوی وی چه هر مؤمن به یی لولی، او د ده بنی سترگه شیری (پوچه) ده لکه د انگورو د وچی دانی په خیر، او کله چه راشی نو اول به د نیکی دعوه کوی بیا به د نبوت دعوه وکړی او بیا به د خدائی دعوه وکړی. خلکو ته به دعوت ورکړی نو خلک به یی دروغجن وبولی او خبره به ورله رد کړی، نو د خلکو نه به لار شی په داسی حال کبني چه دخلکو مالونه به دجال پسی لار شی، کله چه دا خلک سبا کړی نو هیخ به ورسره نه وی، بیا به راشی خلکو ته به دعوت ورکړی نو خلک به یی خبره ومني او تصدیق به یی وکړی، نو اسمان ته به حکم وکړی نو باران به ووریزی، زمکی ته به حکم وکړی چه زرغونه شه نو هغه به رازرغونه شی. خلکو ته به راشی په داسی حال کبني چه اوبه او اور به ورسره وی نو د هغه اور به یخی اوبه وی او دغه اوبه به په حقیقت کبني اور وی. نو د مؤمن لپاره پکار دی چه د هر لمانخه په اخیر کبني د دجال د فتنی نه په الله تعالی پوری پناه وغواړی، او که دجال ورسره مخامخ شی نو د سورة كهف اولنی ایاتونه دی پری ووائی، او د فتنی د وپری له امله دی د هغه د مخامخ کیدو نه اجتناب وکړی، رسول الله ﷺ فرمائی: « **مَنْ سَمِعَ بِالدَّجَالِ فَيُنَاقِ عَنْهُ، فَوَاللَّهِ إِنَّ الرَّجُلَ لَيَأْتِيهِ وَهُوَ يَحْسَبُ أَنَّهُ مُؤْمِنٌ فَيَتَّبِعُهُ مِمَّا يَبْعَثُ بِهِ مِنَ الشُّبُهَاتِ** » أبو داود. چا چه د دجال خبر واوریده نو هغه دی تری په ډډه شی، زما دی په الله تعالی باندی قسم وی یو سړی به دجال ته راشی د هغه به دا خیال وی چه زه خو مؤمن یم لیکن د دجال دشبهااتو له وجی به دهغی تابعداری وکړی. او په زمکه کبني به څلوینت ورخی تیروی یوه ورخ به د کال په شان وی، او بله ورخ به د میاشت په شان وی، او بله ورخ به د هفتی په شان تیریری، او نوری ورخی به زمونږد عامو ورخو په شان تیریری. او بغیر دمکی او مدینی نه به هری زمکی او ښار ته ننوخی، بیا به عیسی ﷺ راگز شی او دجال به قتل کړی.

۲۴ آیا جنت او جهنم اوس موجود دی؟ الله تعالی جنت او جهنم د خلکو د پیدایش نه مخکی پیدا کړی دی، او نابود کیری نه، او د جنت لپاره یی خلک پیدا کړی په خپل رحمت

او فضل سره، او د جهنم لپاره یې خلک پیدا کړی چه د هغی د عدل تقاضی ده، او ټولو ته هغه کار اسان کړی شوی دی د کوم لپاره چه پیدا شوی دی.

۲۵ په تقدیر باندی د ایمان څه مطلب د ی؟ دا مضبوطه عقیده او ایمان ساتل چه هر خیر او شر د الله تعالی په فیصله او اندازه باندی واقع کیږی، او یقینا الله تعالی خامخا دهغه کار کونکی دی چه اراده ورته وکړی، رسول الله ﷺ فرمائی: **« لَوْ أَنَّ اللَّهَ عَذَبَ أَهْلَ سَمَاوَاتِهِ وَأَهْلَ أَرْضِهِ عَذْبَهُمْ وَهُوَ غَيْرُ ظَالِمٍ لَهُمْ، وَلَوْ رَحِمَهُمُ كَانَتْ رَحْمَتُهُ خَيْرًا لَهُمْ مِنْ أَعْمَالِهِمْ، وَلَوْ أَنْفَقْتَ مِثْلَ أُحُدٍ ذَهَبًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ مَا قَبِلَهُ اللَّهُ مِنْكَ حَتَّى تَوْمَنَ بِالْقَدْرِ وَتَعْلَمَ أَنَّ مَا أَصَابَكَ لَمْ يَكُنْ لِيُخْطِنِكَ، وَأَنَّ مَا أَخْطَأَكَ لَمْ يَكُنْ لِيُصِيبِكَ وَلَوْ مَتَّ عَلَيَّ غَيْرَ هَذَا لَدَخَلْتُ النَّارَ »**. احمد. که چیرته الله تعالی ټولو د اسمانونو او ځمکو و الاو ته عذاب ورکړی، نو الله تعالی به پری ظلم نه وی کړی، او که الله تعالی پری رحم وکړی، نو هغه ورله د دوی د عملونو نه ډیر بهتر دی، او که چیرته د احد د غره قدری سره زر د الله په لار کښی خرچ کړی، نو الله تعالی یې درنه تر هغی پوری نه قبلوی، تر څو پوری مو په تقدیر باندی ایمان نه وی را وړی، او په دی باندی پوهه شه چه کوم څه تا ته رسیږی، نو هغه هیڅکله ستا نه چپیدلای نه شی، او کوم څه چه ستا نه چپ شی، هغه چیرته هم تا ته رسیدلای نه شی، او که چیرته د دی نه بغیر په بله عقیده باندی وفات شی، نو اور او جهنم ته به داخل شی. امام احمد او ابوداود روایت کړیدی.

او په تقدیر باندی په ایمان کښی څلور خبری دی: (۱) دا ایمان او عقیده ساتل چه الله تعالی په هر څه باندی اجمالی او تفصیلی علم لری. **(۲)** دا ایمان ساتل چه الله تعالی دا هر څه په لوح محفوظ کی لیکلی دی، رسول الله ﷺ فرمائی: **« كَتَبَ اللَّهُ مَقَادِيرَ الْخَلَائِقِ قَبْلَ أَنْ يَخْلُقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِخَمْسِينَ أَلْفَ سَنَةٍ »** مسلم. الله تعالی د ټولو مخلوقاتو تقدیر او اندازه د اسمانونو او ځمکو د پیدایش نه پنځوس زره کاله وړاندی لیکلی ده. امام مسلم روایت کړیدی. **(۳)** د الله تعالی په نافذونکی اراده او مشیت باندی ایمان لرل، هغه اراده چه هیڅ څوک یې ردولی نه شی، او د الله تعالی په هغه قدرت باندی ایمان چه څوک یې کمزوری کولی نه شی، او هغه څه چه الله تعالی یې وغواری کیری، او چه کوم څه ونه غواری هغه نه شی کیدای. **(۴)** دا عقیده ساتل چه الله تعالی د ټولو مخلوقاتو موجودونکی دی، او نور ټول شیان د الله تعالی پیدایش او مخلوق دی.

۲۶ آیا انسان د دین او دنیا په کارونو کښی اختیار مند دی او حقیقی قدرت او اراده لری؟ انسان په دی ژوند کښی د اختیار او ارادی خاوند دی، لیکن د الله تعالی د مشیت او ارادی نه وتلی نه شی الله تعالی فرمائی: **﴿ وَمَا تَشَاءُ وَلَا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ ﴾** سورة التکویر ۲۹، **ترجمه:** او تاسونه شی غوښتلی یوڅیز مگر هغه چه وغواری الله تعالی چه هغه رب د ټولو مخلوقاتو دی، او رسول الله ﷺ فرمائی: **« اَعْمَلُوا فِكْرًا مَبْسُورًا لِمَا خَلَقَ لَهُ »** متفق علیه، عمل وکړی هر چاته هغه عمل اسان کړی شوی چه د کوم لپاره پیدا شوی دی.

یقینا الله تعالی مونږ ته عقل غوړونه او سترگی راکړی، چه د ښو او بدو کارونو په مینځ کښی پری تمیز وکړو، پس آیا داسی یو عاقل انسان به وی چه غلا کوی او بیا وائی، چه دا کار الله تعالی زما لپاره مقرر کړی وو، او که چیرته داسی ووائی نو خلک ورله دغه عذر نه قبلوی، او ورته وایی به چه دا سزا ستا لپاره مقرر شویده، پس یو گناهگار انسان که په تقدیر باندی عذر پیش کړی نو دا عذر یې مقبول نه دی **﴿ سَيَقُولُ الَّذِينَ أَشْرَكُوا لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَشْرَكْنَا وَلَا آبَاءُنَا وَلَا حَرَمَاتُنَا شَيْءٌ كَذَلِكَ كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ ﴾**. سورة الانعام ۱۴۸ **ترجمه:** زر دی چه وائی به مشرکان که خوبنه وی د الله تعالی نو شرک به نه وی کړی مونږ او

نه پلارانو زمونږ او نه به حرام کړی وی مونږ څه شی، دغسی نسبت د دروغو کړی هغه کسانو چه د دوی نه مخکی وو.

۲۷ احسان څه ته وائی؟ نبی ﷺ د هغی صحابی په جواب کښی فرمایلی وو، چه د احسان تپوس یی تری کړی وو: « **أَنْ تَعْبُدَ اللَّهَ كَمَا تَرَاهُ، فَإِنَّكَ إِنْ لَا تَرَاهُ فَإِنَّهُ يَرَاكَ** » مسلم، چه ته د الله تعالی داسی عبادت وکړی لکه ته چه هغه مخامخ وینی، او که ته یی نه وینی نو الله تعالی خو تا وینی، دا حدیث متفق علیه دی لیکن لفظ د حدیث د مسلم دی.

۲۸ توحید په څو قسمه دی؟ په دری قسمه دی: (۱) **دریو بیت توحید:** چه هغه د الله تعالی د یووالی نه عبارت دی د هغی په کارونو کښی، لکه: پیدا کول، رزق ورکول، ژوندی کول، او مړه کول، او د مکی کافرانو دا قسم توحید د رسول الله ﷺ د بعثت او پیغمبری نه مخکی هم منه. (۲) **د الوهیت توحید:** چه هغه د الله یو والی دی په عبادت کښی، لکه: لمونځ نذر قربانی رکوع سجده او داسی نور، او د ټولو پیغمبرانو د رالیولو او د کتابونو د نازلیدلو مقصد صرف دا دی، چه خلک بندگی او عبادت یواځی د الله لپاره خاص کړی. (۳) **د اسماء او صفاتو توحید:** یعنی د الله لپاره هغه نومونه او صفتونه ثابتول چه الله تعالی د خپل ځان لپاره ثابت کړی، او یا ورله نبی ﷺ ثابت کړی وی، په غیر د تحریف، تعطیل، کیفیت او مشابهت بیانولو نه.

۲۹ ولی (د الله دوست) څوک کیدلای شی؟ هغه مؤمن چه نیک او تقواداره وی، لکه څرنګه چه الله تعالی فرمائی: **﴿الَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ﴾** سورة یونس (۶۲-۶۳) **ترجمه:** خبردار د الله تعالی په دوستانو به ویره نه وی او نه به دوی غمجن وی، دا هغه کسان دی چه ایمان یی راوری او پرهیز ګاران وو، او رسول الله ﷺ فرمائی، « **إِنَّمَا وَلِيِّيَ اللَّهُ وَصَالِحِ الْمُؤْمِنِينَ** » متفق علیه. یقینا زما دوست الله تعالی دی او نیکان مؤمنان دی.

۳۰ په مونږ باندی د رسول الله ﷺ د صحابه و په هکله څه کول لازم دی؟ د هغوی سره محبت، د هغوی د ذکر کیدو په وخت کښی (رضی الله عنهم) ویل، د زړه او ژبی سلامتی، د هغوی د فضیلتو او خوبیانو نشرول، د هغوی د بدی ویلو اود هغه څه نه ځان ساتل چه د هغوی په مینځ کښی واقع شوی، هغوی د خطاګانو نه معصوم نه دی، لیکن مجتهدین وو، څوک چه د اجتهاد په وجه حق ته رسیدلی وی، نو د هغه لپاره دوه اجر وونه دی، او که څوک په اجتهاد کښی خطا شوی وی نو د هغه لپاره یو اجر دی، او ان شاء الله خطای یی معاف کړی شوی ده، او د هغوی دومره فضیلتونه او خوبیان دی چه ګناهونه او خطاګانی ورله محوه کوی که چیرته تری صادر شوی هم وی، آیا سمندر په معمولی نجاست باندی ګنده کیری، چه کله پکښی پریوځی؟ او صحابه کرام ځنی په ځنو باندی فضیلت لری نو په ټولو کښی غوره صحابه عشره مبشره دی یعنی هغه لس صحابه چه په یوځای ورته د جنت زیری راغلی دی: چه نومونه یی دا دی: نو غوره پکښی ابوبکر دی بیا عمر بیا عثمان بن عفان بیا علی بیا طلحة، زبیر عبدالرحمن بن عوف سعد بن ابی وقاص، سعید، ابو عبیده بن الجراح، بیا ټول مهاجرین صحابه غوره دی، بیا چه څوک د مهاجرینو او انصارو نه د بدر په غزا کښی شریک شوی وی، بیا نور ټول انصار صحابه او بیا باقی ټول صحابه کرام **رَضِيَ اللهُ عَنْهُمْ** اجمعین، رسول الله ﷺ فرمائی: « **لَا تَسْبُوا أَصْحَابِي فَوَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَوْ أَنَّ أَحَدَكُمْ أَنْفَقَ مِثْلَ أُحُدٍ ذَهَبًا مَا أَدْرَكَ مُدَّ أَحَدِهِمْ وَلَا نَصِيفَهُ** » متفق علیه. (زما صحابه وو ته کنځلی (رد بد) مه وائی زما دی په هغه ذات باندی قسم وی چه زما نفس د هغه په لاس کښی دی که په تاسو کښی یو تن د احد د غره په

اندازه سره زر خرش کړی نو د هغوی د یو (مد) یعنی پیمانی په اندازه ثواب هم نه شی حاصلولی او نه هم د نیم (مد) په اندازه، الله تعالی دی د هغوی نه راضي شی. او رسول الله ﷺ فرمائی « **مَنْ سَبَّ أَصْحَابِي فَعَلَيْهِ لَعْنَةُ اللَّهِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ** » الطبراني، خوک چه زما صحابه کرامو ته کنځلی کوی نو په هغی دی د الله تعالی ملایکو او د ټولو مخلوقاتو لعنت وی.

۳۱ **آیا زموږ لپاره د رسول الله ﷺ په مدح صفت او ستاینی بیانولو کبنی مبالغه او د خپل حد نه تجاوز کول جایز دی، د هغی اندازی او مقام نه زیات چه الله تعالی ورته ورکړی دی؟** په دی کبنی هیڅ شک نشته چه زموږ پیغمبر ﷺ په ټولو مخلوقاتو کبنی اشرف، افضل او بهتر دی، لیکن مونږ به دهغه په مدح، صفت، او شان کبنی د خپل حد نه زیاتی نه کوو، لکه څرنګه چه نصارو او د عیسی ﷺ په ستاینه کبنی زیاتی کړی و، ځکه چه رسول الله ﷺ په خپله مونږ د افراط او د خپل حد نه د تجاوز کولو نه منع کړی یو، لکه څرنګه چه هغه فرمائی: « **لَا تُطْرُونِي كَمَا أَطْرَتِ النَّصَارَى ابْنِ مَرْيَمَ فَإِنَّمَا أَنَا عَبْدُهُ، فَقُولُوا: عَبْدُ اللَّهِ وَرَسُولُهُ** » البخاري. تاسو زما په شان کبنی افراط او زیاتی مه کوئ، لکه څرنګه چه عیسایانو د مریم علیها السلام په ځوی کبنی مبالغه او د خپل حد نه تجاوز کړی وو، یقینا زه د هغه بنده یم، نو ووائی چه زه د الله تعالی بنده او پیغمبر یم. امام بخاری روایت کړیدی. او (اطراء) د چا په صفت او ستاینه کبنی د خپل حد نه زیاتی او مبالغی ته ویلی کیری.

۳۲ **آیا اهل کتاب مؤمنان دی؟** یهود نصاری او د نورو دینونو والا ټول کافران دی، اگرکه دوی په خپل اصلی دین باندی ایمان هم لری، لیکن که د رسول الله ﷺ د راتلو نه روسته دوی خپل دین پری نږدی نو دوی بیا مسلمانان نشی کیدای لکه څرنګه چه الله تعالی فرمائی: ﴿ **فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ** ﴾ سورة العنکبوت ۲۵ **ترجمه**: نو هیڅ کله به قبول نه کړیښی د هغه نه، او هغه به په آخرت کبنی د تاوانیانو (زیان کارانو) نه وی. او که مسلمان د هغوی په کفر باندی عقیده ونه ساتی او یا د هغوی د دین په باطلوالی کبنی شک کوی نو دا انسان بیا کافر دی، ځکه چه دی انسان د الله تعالی او د پیغمبر ﷺ د حکم خلاف کار وکړو الله تعالی فرمائی: ﴿ **وَمَنْ يَكْفُرْ بِهِ مِنَ الْأَحْزَابِ فَالنَّارُ مَوْعِدُهُ** ﴾ سورة هود ۱۷، **ترجمه**: او چا چه د مختلفو ډلو نه په دی کتاب کفر وکړه نو د وعدی ځای پي جهنم دی. او رسول الله ﷺ فرمائی: « **وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ لَا يَسْمَعُ بِي أَحَدٍ مِنْ هَذِهِ الْأُمَّةِ يَهُودِيٍّ وَلَا نَصْرَانِيٍّ ثُمَّ لَا يُؤْمِنُ بِي إِلَّا دَخَلَ النَّارَ** » مسلم. زما دی په هغه ذات قسم وی چه زما ژوند د هغه په لاس کبنی ده نه خبریری زما نه په دی امت کبنی کوم یهودی او نه کوم نصرانی او بیا په ما باندی ایمان نه راوری مگر اور ته به داخل شی.

۳۳ **ایا په کافر باندی ظلم کول جایز دی؟ عدل او انصاف کول واجب دی لکه څرنګه چه الله تعالی ﷻ: ﴿ **إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ** ﴾** یقینا الله تعالی حکم کړیدی په انصاف کولو او نیکی باندی **او ظلم کول ناروا عمل دی لکه څرنګه چه الله تعالی په حدیث قدسی کبنی فرمائی: « **إِنِّي حَرَمْتُ الظلمَ عَلَى نَفْسِي وَجَعَلْتَهُ بَيْنَكُمْ مَحْرَمًا فَلَا تَظَالَمُوا** »** مسلم. یقینا ما په خپل ځان باندی ظلم حرام کړی دی او ستاسو په مینځ کبنی مو حرام کړی دی نو یو په بل باندی ظلم مه کوئ. او مظلوم انسان به په ورځ د قیامت کبنی د ظالم نه خپله بدله اخلی لکه څرنګه چه رسول الله ﷺ فرمائی: « **أَتَدْرُونَ مِنَ الْمَفْسُ « قَالُوا: الْمَفْسُ فِينَا مِنْ لَا دَرَاهِمَ لَهُ وَلَا مَتَاعَ، فَقَالَ: «إِنَّ الْمَفْسُ مِنْ أُمَّتِي يَأْتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ بِصَلَاةٍ وَصِيَامٍ وَرُكَاةٍ وَيَأْتِي قَدْ شَتَمَ هَذَا وَقَذَفَ هَذَا وَأَكَلَ مَالَ هَذَا وَسَفَكَ دَمَ هَذَا وَضَرَبَ هَذَا فَيُعْطَى هَذَا مِنْ حَسَنَاتِهِ وَهَذَا مِنْ حَسَنَاتِهِ فَإِنْ فَنِيَتْ حَسَنَاتُهُ قَبْلَ أَنْ يَقْضَى** »

مَا عَلَيْهِ أُخِذَ مِنْ خَطَايَاهُمْ فَطُرِحَتْ عَلَيْهِ ثُمَّ طُرِحَ فِي النَّارِ «مسلم». ایا تاسو پوهیږئ چې مفلس څوک دی نو دوی وویل چې په مونږ کښې مفلس او مسکین هغه څوک دی چې درهم او سامان نه لری، نو رسول الله ﷺ وفرمایل: زما په امت کښې مفلس انسان هغه دی چې په ورځ د قیامت کښې په لمونځونو روژو او زکاتونو باندې راتگ وکړی، لیکن په داسې حال کښې راشی چې یو انسان ته ئې کنځلی کړی وی، په بل باندې ئې بهتان لگولی وی، او د بل انسان ئې مال خورلی وی، او څوک ئې قتل کړی وی او بل ئې وهلی وی، نو د ده د نیکو عملونو نه به دی انسان او هغی بل ته ورکړی شی، که چیرته د ده نیک عملونه ختم شی مخکې د هغی نه چې د ده ظلم او پور پری خلاص نشی نو د هغی مظلومانو گناهونه به په دی باندې بار شی نو بیا به په اور کښې واچولی شی. بلکه لار قصاص او بدله اخستل دی تر دی چې د حیواناتو په مابین کښې به هم وی.

((او کافران د معاملې په اعتبار سره په دوه قسمه دی: **اول: د عهد خاوندان**، او هغه بیا په درې قسمه دی: **أ) اهل ذمه (ذمیان)**: او دا هغه کسان دی چې جزیه (دپیسو بدله) ورکوی، او د دوی لپاره به ابدی حفاظت وی، ځکه چې دوی د مسلمانانو سره عهد کړی چې په دوی به د الله تعالی او د رسول الله ﷺ حکم تطبیقیري، ځکه چې دوی د مسلمانانو په ملک کښې اوسیدو او دوی به د نورو اوسیدونکو په شان گڼلی کیري. **ب) د صلح والا**: دا هغه کسان دی چې د مسلمانانو سره یې د دوی په ملک کښې په اوسیدلو باندې صلحه او اتفاق کړی وی، او په دوی باندې به اسلامی احکام نه تطبیقیري کوم چې په ذمیانو باندې جاری کیري، لیکن دوی به د مسلمانانو د جنگ نه ځان ساتی لکه د نبی ﷺ په زمانه کښې چې کوم یهود وو. **ج) امان والا (مستامن)**: دا هغه کفار دی چې د مسلمانانو ملک ته د یو حاجت لپاره راغلی وی او د اوسیدلو اراده پکښې نه لری، لکه استازی (قاصدان)، تاجران، پناه غوښتونکی، او نور زائرین او یا داسې نور. د دوی حکم دا دی چې نه به قتلیري او نه به تری څوک مال اخلی، او نه به تری جزیه طلب کیري، او پناه غوښتونکی ته به د اسلام دعوت ورکړی شی، که چیرته یې اسلام قبول کړه خو ډیره ښه ده، او که چیرته خپل ملک ته د واپس کیدو طلب وکړی نو واپس به کړی شی، او ضرر به ورته نه رسوی.

دوهم: حربی کافران: او دا هغه کسان دی چې دهغوی سره د ذمیانو تړون او پیمان نه وي شوی، او نه د مسلمانانو سره د امان او عهد تړون ورسره وی. او دوی هم ډیر قسمونه لری: یو هغه کسان دی چې د مسلمانانو سره د جنگ په حالت کښې دی، او د دوی په مقابل کښې دسیسې او تدبیرونه جوړوی، او هغه کسان چې د مسلمانانو سره یې د جنگ اعلان کړی دی، او یا د دوی د دښمنانو سره مرسته کوی، نو داسې کافرانو سره به جنگ کیدای شی او قتل کیري به ((.

۳۴ بدعت څه ته وائی؟ حافظ ابن رجب فرمائی: بدعت څخه مراد هغه عمل دی چې نوی پیدا شوی وی، او په دین او شریعت کښې پری کوم دلیل وجود نه لری، او هغه کار چې شریعت کښې ورله اصل او دلیل وی هغی ته بدعت نه ویلی کیري، اگر که هغه لغوی بدعت هم وی.

۳۵ آیا په دین کښې نیک بدعت او ناکاره بدعت شته؟ ډیر آیتونه او احادیث وارد شوی، چې په شرعی مفهوم سره د بدعت مذمت په کښې بیان شوی دی، یعنی هغه: عمل چې نوی پیدا شوی وی، او په شریعت کښې ورله دلیل نه وی، لکه څرنګه چې رسول الله ﷺ فرمائی: «**ومن عمل عملا ليس عليه امرنا فهو رد**» متفق علیه، چاچه داسې عمل وکړه چې مونږ پری حکم نه وی کړی نو هغه مردود دی.

او رسول الله ﷺ فرمائی: « **فَإِنَّ كُلَّ مُحدثَةٍ بِدْعَةٍ وَكُلُّ بِدْعَةٍ ضَلَالَةٌ** » احمد. یقیناً ہر نئی کار پہ دین کی بدعت دی، او ہر بدعت گمراہی دہ، مسلم روایت کوی، او امام مالک رحمہ اللہ د شرعی بدعت پہ معنی کی فرمائی: **من ابتدع في الإسلام بدعة يراها حسنة فقد زعم أن محمداً ﷺ خان الرسالة**، لأن الله ﷻ يقول: ﴿ **أَلْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي** ﴾ سورة المائدة 3. چاچہ پہ دین کبھی بدعت ایجاد کرہ او هغی تہ بنہ کار وائی نو یقیناً دہ گمان وکرہ چہ رسول الله ﷺ پہ خپل رسالت کبھی خیانت کری دی، حُکہ چہ الله تعالیٰ فرمائی: **نن ورخ ما ستاسو دین کامل کرہ او خپل نعمت می درباندی پوره کرہ.**

او د لغوی بدعت پہ مدح او صفت کبھی حُینی احادیث راغلی، او دا هغه عمل دی، چہ شریعت د هغی د کولو ترغیب ور کری وی، خو بیا پرینودلی شوی وی، نو نبی ﷺ دی تہ ترغیب ورکری چی نورو تہ دهغه یادونه وشی، رسول الله ﷺ فرمائی: « **مَنْ سَنَّ فِي الْإِسْلَامِ سَنَةً حَسَنَةً فَلَهُ أَجْرُهَا وَأَجْرُ مَنْ عَمِلَ بِهَا بَعْدَهُ مِنْ غَيْرِ أَنْ يَنْقُصَ مِنْ أَجْرِهِمْ شَيْءٌ** » مسلم. چاچہ پہ اسلام کبھی نیکہ او غوره لاره پرانیسته، نو دهغه لپاره ددی عمل اجر، او دهغو کسانو اجر ورکول کیبری چی پری عمل کوی، بیله دی ډی دهغوی داجر نه خه کم شی. امام مسلم روایت کریدی.

او د عمر رضی الله عنه وینا هم په دی معنی سره ده « **نِعْمَتُ الْبِدْعَةِ هَذِهِ** » دا خو ډیره بنه طریقه ده، یعنی د تراویح لمونخ تہ یی اشاره وکره، چہ هغه خو روا وو، حُکہ چہ رسول الله ﷺ خلکو تہ د هغی ترغیب ور کری وو، او خپله یی هم دری شپې وکره، بیا یی د دی ویری نه پرینوده چہ فرض نه شی، نو عمر بن الخطاب رضی الله عنه د تراویح لمونخ وکره، او خلک یی پری را جمع کره، حُکہ چہ د تشریح زمانه ختمه شوی وه، او وحی خو د رسول الله ﷺ په وفات سره بنده شوی وه.

۳۶ منافقت په خو قسمه دی؟ منافقت په دوه قسمه دی: (۱) اعتقادی اولوی منافقت: هغه دینته وائی چہ یو کس اسلام ښکاره کری او کفر یی پټ کری وی، او دا قسم منافقت انسان د اسلام نه خارجوی، او چہ کله په همدی منافقت حالت کی وفات شی نو په کفر باندی مړشو، الله تعالیٰ فرمائی: ﴿ **إِنَّ الْمُنَافِقِينَ فِي الدَّرَكِ الْأَسْفَلِ مِنَ النَّارِ** ﴾ سورة نساء ۱۴۵، ترجمه: یقیناً منافقین به په لاندی طبقه د اور کبھی وی. دمنافقانو دصفتو دادی: چہ دوی د الله او د مؤمنانو سره دوکه کوی، او مؤمنانو پوری مسخری کوی، او کله چہ خائنه شی د الله تعالیٰ احکام پیمالوی، او د مسلمانانو په مقابل کبھی د کفارو سره مرسته او نصرت کوی، او په خپلو نیکو عملونو سره ددنیا ناخیزه گټه لاس ته راوری.

(۲) عملی او وړوکی منافقت: چہ په دغی منافقت باندی خوک د اسلام خخه نه خارجیری، لیکن دغه انسان په خطر کبھی دی که توبه تری ونه باسی، نو کیدای شی چہ په لوی منافقات باندی اخته شی، او دی قسم منافقت لپاره هم ډیری علامی دی: کله چہ خبری کوی نو دروغ وائی، او چہ وعده وکری په هغی کبھی خلاف کوی، او چہ جگره کوی نو کنځلی کوی، او چہ کله عهد وکری نو په هغی کبھی دوکه کوی، او چہ خوک ورسره امانت کیږدی نو خیانت پکبھی کوی، له دی امله صحابه کرام به د عملی منافقت نه ویریدل، لکه ابن ابی ملیکه وایی: ما ډیرش صحابه کرام موندلی وو چہ هغوی به په خپل ځان باندی د منافقت نه ویریدل، او ابراهیم التیمی وایی: چہ ما کله خپله وینا دعمل سره نده مقایسه کری مگر دا چہ زه به ویریدم چہ عمل به می دوینا خلاف وی، حسن بصری فرمائی: دمنافقت خخه یواځی مومن ویره لری، او دهغه خخه یواځی منافق په امن کی وی

او پروا یی نه لری، او حضرت عمر رضی الله عنه حذیفه رضی الله عنه ته وویل: زه تاته په الله باندی قسم درکوم، آیا رسول الله ﷺ زه په منافقینو کبني حساب کری یم، هغه ورته فرمائی چه نه، او ستا نه روسته زه د بل چا تزکیه نه کوم .
نو ای مسلمانه وروره! د دی منافقانه صفاتونه خپل خان وژ غوره، او د خپل خان سره دخپلو اعمالو محاسبه وکړه.

۳۷ د الله تعالی په نزد د ټولو نه لویه گناه کومه ده؟ لویه گناه د الله تعالی سره شرک کول دی، لکه څرنگه چه الله تعالی فرمائی: ﴿إِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ﴾ سورة لقمان 13، ترجمه: یقینا شرک خامخا لوی ظلم دی. او د رسول الله ﷺ نه تپوس وشو چه کومه گناه ډیره لویه ده نو هغه وفرمایل: « **أَنْ تَجْعَلَ لِلَّهِ نِدَاءً وَهُوَ خَلْقَكَ** » متفق علیه. چه ته د الله تعالی لپاره شریک جوړ کری او حال دا دی چه ته الله تعالی پیدا کری ئی.

۳۸ شرک په څو قسمه دی؟ شرک په دوه قسمه دی: (ا) لوی شرک: دا هغه شرک دی چه انسان پری د اسلام نه خارجیری، او الله داسی مشرک ته مغفرت نه کوی، لکه څرنگه چه الله تعالی فرمائی ﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ﴾ سورة النساء ۱۱۶، ترجمه: یقینا الله تعالی بخښنه نه کوی چه شریک و نیولی شی د ده سره، او چا ته چه وغواړی هغه دشرک نه ما سوا نور گناهونه بخښی. او **بیا لوی شرک په څلور قسمه دی:** (ا) په دعاء او رابللو کبني شرک، (ب) په اراده او قصد کبني شرک، (ج) په اطاعت کبني شرک کول، لکه د عالمانو اطاعت کول په حرامولو د هغه شیانو کبني چه الله تعالی حلال کری وی، او یا د هغوی اطاعت کول په حلالولو د هغه شیانو کبني چه الله تعالی حرام کری وی (د) په محبت کبني شرک کول لکه د یو چا سره دالله په شان محبت او مینه کول، (۲) **وړوکی شرک:** چه څوک پری د اسلام نه نه خارجیری، او وړوکی شرک په دوه قسمه دی: (۱) **بنسکاره**، برابره خبره ده که د وینا سر تعلق لری لکه په مخلوق باندی قسم کول، او یا د (ماشاء الله و شئت) ویل، یعنی که د الله خوښه شی او ستا خوښه وی او یا (لولا الله و فلان) ویل یعنی که الله تعالی او فلانی سړی نه وی، او که د عمل سره تعلق لری، لکه د دفع کولو او یا د لری کولو په خاطر د کری او د بندونو اچول، او یا د نظرد ویری له امله په غاړه کبني د تعویذونو اچول، او یا په مرغانو نومونو، الفاظو ځایونو باندی بدفالی نیول. (۲) پټ، لکه په نیتونو ارادو او مقصدونو کبني شرک کول شو، لکه ریا کاری او شهرت.

۳۹ د لوی او وړوکی شرک په مینځ کبني څه فرق دی؟ لوی شرک انسان د اسلام څخه خارجوی، او همیشه لپاره به په جهنم کبني وی، او وړوکی شرک انسان د اسلام څخه نه محروموی، او په جهنم کبني به همیشه لپاره نه پاتی کیږی، او لوی شرک د انسان ټول عملونه بربادوی، او وړوکی شرک ټول عملونه نه بربادوی، لیکن هغه عمل بربادوی چه وړوکی شرک ورسره ملگری شی. لیکن دا مسئله اختلافی ده چه وړوکی شرک بغیر د توبی څخه لکه د لوی شرک په څیر نه معاف کیږی، او که د لویو گناهونو په شان د الله تعالی د ارادی او مشیت دلاندی دی؟ په هر حال وړوکی شرک ډیر خطرناک دی.

۴۰ آیا د وړوکی شرک د دفع کیدو لپاره څه علاج او اسباب شته، او که واقع شی نو بیا د هغی لپاره څه کفار ه شته؟ هو په خپل عمل سره د الله تعالی رضامندی طلب کول، او که چیرته لږه وی نو هغه به په دعا سره معاف کیږی، لکه څرنگه چه رسول الله ﷺ فرمائی: « **أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا هَذَا الشِّرْكَ، فَإِنَّهُ أَخْفَى مِنْ دَبِيبِ النَّمْلِ** . فَقِيلَ لَهُ: وَكَيْفَ نَتَّقِيهِ وَهُوَ أَخْفَى مِنْ دَبِيبِ النَّمْلِ »

يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: قُولُوا: اللَّهُمَّ إِنَّا نَعُوذُ بِكَ مِنْ أَنْ نُشْرِكَ بِكَ شَيْئًا نَعْلَمُهُ وَنَسْتَغْفِرُكَ لِمَا لَا نَعْلَمُهُ « احمد ای خلکو دشرك نه خان وساتئ حُكّه چه شرک د میری د مزل نه هم پت دی، نو چا ورته وویل: نو مونز تری خرنگه خان وساتو حال دا چه هغه د میری د رفتار نه هم پت دی؟ نو رسول الله ﷺ وفرمایل: داسی ووائی: ای الله مونز په تاسره پناه غوارو د هغی شرک نه چه مونز پری پوهیرو او له تا نه بخبنه غوارو دهغی شرک نه چه مونز پری نه پوهیرو.

او د قسم کفاره د لاله إلا الله ویل دی لکه خرنگه چه رسول الله ﷺ فرمائی: **« مَنْ حَلَفَ بِاللَّاتِ وَالْعُزَّىٰ فَلْيَقُلْ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ »** متفق علیه. چا چه په لات او عزى باندی قسم وکړه نو لا إله إلا الله دی ووائی، او د بدفالی کفاره په دی حدیث کبئی ذکر ده چه رسول الله ﷺ فرمائی: **« مَنْ رَدَّتْهُ الطَّيْرَةُ مِنْ حَاجَةٍ فَقَدْ أَشْرَكَ. قَالُوا: فَمَا كَفَّارَةُ ذَلِكَ؟ قَالَ: « أَنْ تَقُولَ: اللَّهُمَّ لَا خَيْرَ إِلَّا خَيْرِكَ، وَلَا طَيْرَ إِلَّا طَيْرِكَ، وَلَا إِلَهَ غَيْرِكَ »** احمد. رسول الله ﷺ فرمائی خوک چه بدفالی نیول د خپل حاجت نه منع کړی نو ده شرک وکړه، ا صاحبو وویل: د هغی کفاره څه ده؟ نو رسول ﷺ وفرمایل: داسی ویل: ای الله ستا د خیر نه بل خیر نشته، او بدفالی یواځی ستا په امر ده، او ستا نه سوا بل معبود برحق نشته.

۴۱) کفر په څو قسمه دی؟ کفر په دوه قسمه دی: **(ا) لوی کفر:** چه انسان پری د اسلام نه خارجیری، او دغه بیا پنځه قسمونه لری: **(الف):** د تکذیب کفر . **(ب):** داستکبار کفر (یعنی د لوی کولو د وجی نه کفرکول) . **(ج):** د شک کولو کفر . **(د):** او د اعراض کولو کفر. **(ه):** او د منافقت کفر. **(۲) وړوکی کفر:** اودا هغه دگناه کفر دی چه انسان پری د اسلام څخه نه وځی، لکه دمسلمان قتل کول او وژل.

۴۲) د نذر (منبستی) څه حکم دی؟ رسول الله ﷺ نذر بد گنلی دی فرمائی: **« إِنَّهُ لَا يَأْتِي بِخَيْرٍ »** البخاري. نذر په خیرباندی راتگ نه کوی، امام بخاری روایت کړیدی، دا په هغه صورت کبئی چه نذر دالله تعالی لپاره وی، او که چیرته د الله تعالی لپاره نه وی، نو هغه خو بیا حرام دی، پوره کول یی جایز نه دی.

۴۳) ایا فالبین او کاهن(ترویتی یا کودگر) ته تلل جایز دی؟ هغه ته تلل جایز نه دی، او که خوک ورته د نفع طلب کولو په خاطر ورشی، لیکن د هغوی د علم غیب ددعوا تصدیق نه کوی، نو څلویښت ورځی لمونځ یی نه قبلیری، لکه چه رسول الله ﷺ فرمایلی: **« مَنْ أَتَى عَرَاْفًا فَسَأَلَهُ عَنْ شَيْءٍ لَمْ تَقْبَلْ لَهُ صَلَاةَ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً »** مسلم، چه خوک فالبین ته ورغی او د یو څیز طلب یی تری وکړه، نو څلویښت ورځی لمونځ یی نه قبلیری، مسلم روایت کوی، او که خوک کاهن او فالبین ته ورشی او په غیب دانی کبئی د هغی د خیرو تصدیق وکړی، نو په هغه کتاب او دین باندی چه په محمد ﷺ نازل شوی دی کافر شو، لکه چه رسول الله ﷺ فرمایلی دی: **« مَنْ أَتَى عَرَاْفًا أَوْ كَاهِنًا فَصَدَّقَهُ بِمَا يَقُولُ فَقَدْ كَفَرَ بِمَا أَنْزَلَ عَلَيَّ مُحَمَّدٌ »** ابو داود، خوک چه کاهن او یا عراف (فالبین) ته ورشی او د هغی د خیرو تصدیق وکړی نو په هغی کتاب چه په محمد ﷺ باندی نازل شوی دی کافر شو، ابوداود روایت کوی.

۴۴) په کوم وخت کبئی د ستورو نه د باران طلب کول لوی شرک ګرځی، او په کوم وخت کبئی وړوکی شرک ګرځی؟ کله چه خوک دا عقیده ولری، چه د ستورو لپاره د باران په وړولو کبئی تاثیر دی، په غیر د ارادی د الله تعالی نه، او همداراز د باران د پیدا کولو او وړولو نسبت ستورو ته کوی، نو دا لوی شرک دی. او کله چه خوک دا عقیده ولری چه په دی ستوری کبئی تاثیر دی لیکن د الله تعالی په حکم باندی، او الله تعالی دا ستوری د باران

د وړولو لپاره یو سبب گرځولی دی، او الله تعالی دا عادت جاری کړی دی، چه باران د دغی ستوری د بنکاره کیدو په وخت کښی راوړیږی، نو دا عقیده حرامه ده اودا وړوکی شرک دی، ځکه چه دغی انسان دا ستوری په غیر د شرعی او حسی دلیل نه او په غیر د صحیح عقل نه یو سبب وگرځوو. او که څوک پری د کال مختلف موسموه او یا پری د باران د وړیدلو وختونه معلوموی نو دا کار جایز دی.

۴۵ د حاکماتو او امیرانو په خپل رعیت باندی څه حق دی؟ په راحت او سختی کښی د هغوی اطاعت کول، او د هغوی د خبرو منل، او په هغوی باندی بغاوت او خروج نه کول، اگر که ظلم هم وکړی، او بنیږی به ورته نه کوی، او د هغوی د اطاعت نه به لاس نه اخلی، او د هغوی اطاعت به د الله تعالی اطاعت گڼو، تر هغه پوری چه په گناه باندی یی حکم نه وی کړی، او د هغوی لپاره به د نیک عمل، خیر، او عافیت دعا گانی کوو، او که په گناه باندی حکم وکړی نو بیا په گناه کولو کښی د هغوی تابعداری ناروا ده، او په نیکو کارونو کښی یی تابعداری کول واجب او لازم ده، لکه څرنګه چه رسول الله ﷺ فرمائی: **« تَسْمَعُ وَتَطِيعُ لِلْأَمِيرِ وَإِنْ ضَرَبَ ظَهْرَكَ وَأَخَذَ مَالَكَ فَاسْمَعْ وَأَطِعْ »** مسلم. د امیر خبره به منی او تابعداری به ورله کوی اگر که ملا دی ووهلی شی او مال درنه هم واخستل شی، نو خبره ورله منه او اطاعت یی کوه.

۴۶ آیا په شریعت (احکامو او نواهی) کښی د الله تعالی د حکمت په باب تپوس کول جایز دی؟ هو لیکن په دی شرط چه ایمان او عمل به د حکمت او علت په معرفت پوری نه غوټه کوی، بلکه د دی لپاره به وی چه د مؤمن د زیاتی ثابت قدمی لپاره سبب وگرځی، لیکن پوره تسلیمیدل او د علت نه معلومول د عبودیت په کمال، او په الله تعالی او د هغی په کامل حکمت باندی د ایمان دلیل دی، لکه څرنګه شان او حال چه د صحابه کرامو رضی الله عندهم و.

۴۷ د الله تعالی د دی وینا څه مطلب دی؟ ﴿ مَا أَصَابَكَ مِنْ حَسَنَةٍ فَمِنَ اللَّهِ وَمَا أَصَابَكَ مِنْ سَيِّئَةٍ فَمِنْ نَفْسِكَ ﴾؟
سورة النساء ۷۹، هر هغه څه چي تاته له بښیګڼی او نعمت رسیدلی دی هغه د الله له طرفه دی او هر هغه څه چي تاته له بدی یا مصیبت څخه رسیدلی دی هغه ستا دخپل ځان له طرفه دی.

مراد د (حسنة) څخه نعمتونه دی، او د (سبیئة) څخه بدی مصیبت مراد دی، او دا ټول د الله له طرفه مقدر او مقرر دی، نو د حسنة اضافت الله ته وشو ځکه چه الله تعالی پری احسان کړی دی، او سبیئة (بدی او مصیبت) دی، نو هغه الله تعالی د یوه حکمت لپاره پیدا کړی ده، نو په اعتبار د دغی حکمت سره د غه مصیبت هم د الله تعالی د احساناتو څخه دی، ځکه چه الله تعالی کله هم بدی نه کوی، بلکه د الله تعالی ټول کارونه بنایسته دی، رسول الله ﷺ فرمائی: **« وَالْخَيْرُ كُلُّهُ فِي يَدَيْكَ وَالشَّرُّ لَيْسَ إِلَيْكَ » مسلم، خیر ټول ستاپه لاس کښی دی، او شر تاته نه رسیږی. امام مسلم روایت کړیدی، نو د بند گانو کارونه د الله تعالی مخلوق دی، او په عین وقت کښی هغه د بند گانو کسب دی، الله تعالی فرمائی: ﴿ فَأَمَّا مَنْ أَعْطَىٰ وَاتَّقَىٰ ۝۵ وَصَدَّقَ بِالْحُسْنَىٰ ۝۶ فَسَنِيَرَهُ لِلْيُسْرَىٰ ۝۷ وَأَمَّا مَنْ جَحَلَ وَاسْتَعْتَىٰ ۝۸ وَكَذَّبَ بِالْحُسْنَىٰ ۝۹ فَسَنِيَرَهُ لِلْعُسْرَىٰ ۝۱۰ ﴾ سورة الليل، نو چا چه حق ادا کړی او پرهیزگاری یی وکړه، او په نیکه (خبره) یی تصدیق وکړ، نو زر ده چه اسانه به کړو هغه ته لپاره د هوسایی، خو چا چه بخیلی وکړه او ځان یی بی نیازه او بی پروا وبله، او نیکه خبره یی درواغ وبلله، نو د هغه لپاره به د سختی لپاره اسانه کړو .**

۴۸ آیا داسی ویل جایز دی چه فلانی شهید دی؟ په یو معین انسان باندی د شهادت حکم کول داسی دی، لکه په انسان باندی د جنتی حکم کول، او د اهل سنت والجماعت مذهب دا دی: چه یو معین مسلمان ته نه شو ویلی چه دا جنتی دی او یا جهنمی دی، مگر هغه څوک

چه رسول الله ﷺ پری د جنتی او یا د جهنمی حکم کړی وی، لیکن مونږ به په دې حکم کښی توقف کوو، نو د چا لپاره به په جنت او جهنم باندی حکم او شهادت نه کوو مگر چه کله پوه شو، ځکه چه حقیقت زمونږ نه پټ دی، او زمونږ په هغه حالت باندی علم نشته چه په کوم باندی دغه انسان وفات شوی، او اعتبار د عملونو په اخری خاتمی سره دی، لیکن مونږ د نیک انسان لپاره د جنت امید ساتو، او گناهگار باندی د جهنم د عذاب نه ویریزو.

۴۹ آیا یو معین مسلمان ته کافر ویل جایز دی؟ نه، یو مسلمان ته کافر یا منافق او یا مشرک ویل تر هغه وخت پوری جایز نه دی، چه ترڅو پوری د هغه نه داسی یو کار صادر شوی نه وی، چه د هغی په کفر باندی دلالت کوی، او د هغی دزړه حال الله ته حواله کوو.

۵۰ آیا په غیر د کعبی نه د بل ځای نه طواف کول جایز دی؟ نه، بل داسی ځای په ځمکه کښی نشته چه د هغی نه طواف کول جایز وی، او د بل هیڅ شریف ځای مشابه کول د کعبی سره جایز نه دی، او که څوک د بل ځای نه د تعظیم په خاطر طواف کوی نو لویه گناه یی کړیده.

۵۱ الله تعالی چیرته دی؟ په عرش باندی د پاسه دی، لکه څرنګه چه رسول الله ﷺ د وینځی نه تپوس وکړه، چه الله تعالی چیرته دی، هغی ورته جواب ورکړ چه بره (اوچت) دی، نو رسول الله ﷺ د هغی مالک ته حکم وکړه: چه دغه وینځه ازاده کړه ځکه چه هغه ایمانداره ده. امام مسلم روایت کړیدی.

نو الله تعالی اوچت دی، او په عرش باندی یی استواء کړیده، څرنګه چه د هغه د شان سره مناسب وی، او د استواء معنی ده اوچتوالی او بره کیدل او استقرار (ځای په ځای کیدل) لکه څرنګه چه الله تعالی فرمائی: ﴿لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ﴾ سورة الثوری ۱۱، ترجمه: د الله تعالی په شان هیڅ څوک نشته او هغه اوریدونکی او لیدونکی دی.

۵۲ د توبی حکم څه دی؟ او څرنګه قبلیری؟ د توبی ویستل سمدستی واجب دی، او په گناه کښی واقع کیدل د انسان په طبیعت کښی شته ځکه چه انسان معصوم نه دی، رسول الله ﷺ فرمائی «**كُلُّ ابْنِ آدَمَ خَطَاةٌ وَخَيْرُ الْخَطَاةِ التَّوْبَانِ**» الترمذی. هر بنی ادم گناهگار دی لیکن غوره گناهګاران هغه دی چه توبه او باسی، ترمذی روایت کوی، او همدا راز رسول الله ﷺ فرمائی: «**لَوْ لَمْ تَذُنُّوا لَذَهَبَ إِلَيْكُمْ وَلَجَاءَ بِقَوْمٍ يُذُنُّونَ فَيَسْتَغْفِرُونَ اللَّهَ فَيَغْفِرُ لَهُمْ**» مسلم. که تاسو گناه ونه کړی الله به تاسو بوځی، او بل قوم به راوی، چه گناهونه وکړی، او بیا بخښنه وغواړی د الله تعالی نه، تر څو چه الله ورته بخښنه وکړی. مسلم روایت کوی، لیکن مشکل دا دی چه انسان په خپله گناه باندی همیشوالی کوی، او په توبه کښی روسته والی کوی، الله تعالی فرمائی: ﴿**إِنَّمَا التَّوْبَةُ عَلَى اللَّهِ لِلَّذِينَ يَعْمَلُونَ السُّوءَ بِجَهْلَةٍ ثُمَّ يَتُوبُونَ مِنْ قَرِيبٍ فَأُولَئِكَ يَتُوبُ اللَّهُ عَلَيْهِمْ**﴾ سورة النساء ۱۷، ترجمه: بیشکه چي پر الله باندی د هغو کسانو لپاره دتوبی قبولول دي چي دناپوهی له امله بد کارونه کوي بیا ژر توبه کوي نو الله ددوی توبه قبلوي.

۵۳ آیا د ټولو گناهونو نه د توبی ویستل صحیح کیږی؟ او د کوم وخت پوری د توبی ویستل قبلیری؟ او توبه کونکی له څه بدله او اجر دی؟ د توبی ویستل د ټولو گناهونو نه صحیح دی، او توبه تر هغی وخت پوری قبلیری چه تر څو لمر د مغرب نه نه وی راختلی، او د زنګدن حالت نه وی شروع شوی، او د توبی ویستونکی اجر او بدله دا ده، چه گناهونه به یی په نیکی باندی بدل شی که هر څومره زیات هم وی.

د زړه عملونه القلوب

الله تعالی زړه پیدا کړ او بیا ئی د جسم لپاره بادشاه وگرځو او ټول اندامونه ئی د هغی لپاره د فوج په شان وگرځول ، کله چه بادشاه بنه شی نو ټول رعیت هم بنه شی لکه څرنګ چه رسول الله ﷺ فرمائی: **« وَإِنَّ فِي الْجَسَدِ مُضْفَةً إِذَا صَلَحَتْ صَلَحَ الْجَسَدُ كُلُّهُ ، وَإِذَا فَسَدَتْ فَسَدَ الْجَسَدُ كُلُّهُ أَلَا وَهِيَ الْقَلْبُ »** متفق علیه. په بدن کښی یوه تکره ده که چیرته هغه بنه شی نو ټول بدن بنه شی ورسره او که چیرته هغه خراب شی نو ټول بدن ورسره خراب شی چه هغه زړه دی ، او دغه زړه د ایمان تقوا ، او کفر او د نفاق خای دی ، لکه څرنګ چه هغه فرمائی : **« التَّقْوَى هَاهُنَا . وَيَشِيرُ إِلَى صَدْرِهِ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ . »** مسلم. تقوا دی خای کښی ده او دری ځله یی خپلی سینی ته اشاره وکړه.

او ایمان د عقیدی وینا او عمل نه جوړ شوی دی ، یعنی د زړه عقیده د ژبی وینا او همدا راز د زړه او د اندامونو د عمل نه جوړشوی څیز دی ، نو په زړه کښی ایمان او تصدیق راشی ، نو په نتیجه کښی یی په ژبه اقرار راشی ، او بیا زړه عمل شروع کړی چه هغه محبت ویره او امید دی ، نو په ژبه باندی ذکر د قران کریم تلاوت شروع شی ، او اندامونه عمل شروع کړی لکه سجده رکوع او یا نور نیک عملونه چه الله ته پری انسان نږدی کیری ، نو جسد د زړه تابع دی هیڅ شی په زړه کښی قراری نه پیدا کوی مګر د هغی اثر په بدن باندی شروع شی .

او د زړه د عملونو نه مراد : هغه دی چه دهغی خای زړه دی او د هغی سره تعلق لری ، چه په ټولو کښی لوی عمل په الله تعالی باندی ایمان راوړل ، په خپل اختیار سره د هغی تصدیق کول او بیا پری اقرار کول ، او همدا راز د هغی سره په زړه کښی د الله تعالی سره محبت ساتل ، د هغی نه ویریدل ، امید ساتل ، الله تعالی ته راګرځیدل ، توکل پری کول ، صبر یقین ، او ویره کول او یا داسی نور .

او د زړه د عملونو ضد ته د زړه مرض وائی ، د اخلاص ضد ریا کاری ده ، د یقین ضد شک دی ، د محبت ضد بغض کول دی ، کله چه مونږ د زړونو د اصلاح کولو نه غافله شو نو گناهونه پری انبار شی نو د هلاکت کندی ته ئی ورسوی لکه څرنګ چه رسول الله ﷺ فرمائی : **« إِنَّ الْعَبْدَ إِذَا أَخْطَأَ خَطِيئَةً نَكَتَ فِي قَلْبِهِ نَكْتَةً فَإِنْ هُوَ نَزَعَ وَاسْتَغْفَرَ وَتَابَ صَقَلَتْ فَإِنْ عَادَ زِيدَ فِيهَا وَإِنْ عَادَ زِيدَ فِيهَا حَتَّى تَعْلُو فِيهِ فَهُوَ الرَّانَ الَّذِي ذَكَرَ اللَّهُ : ﴿ كَلَّا بَلْ رَانَ عَلَى قُلُوبِهِمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴾** الترمذی. یقینا کله چه بنده یوه گناه وکړی نو په زړه یی یو تور داغ ولګیری که چیرته دغه بنده دغه گناه لری کړی او یا مغفرت وغواری او توبه اوباسی نو زړه یی صفا شی او که چیرته بیا گناه ته واپس شی نو په هغی داغ کښی زیاتوالی پیداشی تر دی چه په زړه باندی غالبه شی نو دغه هغه زنگ دی چه الله تعالی په قران کښی ذکر کړی دی ((هیچری داسی نده بلکه زنگ جوړ کړی په زړونو د دوی باندی هغی عملونو چه دوی کړیدی)) او رسول الله ﷺ فرمائی : **« تَعْرِضُ الْفِتْنِ عَلَى الْقُلُوبِ كَالْحَصِيرِ عُوْدًا عُوْدًا فَإِي قَلْبٍ أَشْرَبَهَا نَكَتَ فِيهِ نَكْتَةٌ سَوْدَاءٌ وَأَيُّ قَلْبٍ أَنْكَرَهَا نَكَتَ فِيهِ نَكْتَةٌ بَيْضَاءٌ حَتَّى تَصِيرَ عَلَى قَلْبَيْنِ عَلَى أَبْيَضٍ مِثْلَ الصَّفَا فَلَا تَضُرُّهُ فِتْنَةٌ مَا دَامَتِ السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُ وَالْأَخْرَ اسْوَدَ مَرِيَادًا كَالْكُوزِ مَجْجِيًا لَا يَعْرِفُ مَعْرُوفًا وَلَا يَنْكُرُ مِنْكَرًا إِلَّا مَا أَشْرَبَ مِنْ هَوَاهُ »** مسلم. په زړه باندی فتنی داسی راځی لکه پزکی چه بند په بند او دلی کیری نو هر زړه چه دغه فتنی پکښی داخلي شی نو تور داغ پکښی پیدا شی ، او هر زړه چه د دغو فتنو نه انکار وکړی نو په هغی کښی سپین داغ پیدا شی ، تر دی چه د دوو زړونو په شان شی ، یا د صفا کانی په څیر ډیر زیات سپین شی چه بیا ورته هیڅ فتنه ضرر نشی رسولی تر څو چه اسمانونه او زمکه موجود وی ، او بل ډیر

زیات تور دنسکوری کوزی په شان چه نه نیک عمل پیژنی او نه د ناروا عمل نه انکار کوی مگر هغه چه د خپلو خواهشاتو له امله یی نه منی

هغه عبادت چه د زړه سره تعلق لری د هغی پیژندل د نورو اندامونو د عبادت نه ډیر ضروری او واجب دی ، ځکه چه د زړه عبادت اصل دی او د نورو اندامونو عبادت د هغی یو شاخ دی ، او د یو مکملونکی او پوره کونکی څیز حیثیت لری بلکه د هغی یوه ثمره ده ، رسول الله ﷺ فرمایي: **« اِنَّ اللّٰهَ لَا يَنْظُرُ اِلٰی صُوْرِكُمْ وَاَمْوَالِكُمْ ، وَلَكِنْ يَنْظُرُ اِلٰی قُلُوْبِكُمْ وَاَعْمَالِكُمْ »** مسلم. الله تعالی ستاسو شکلونو او مالونو ته نه گوری لیکن ستاسو زړونو او عملونو ته نظر کوی . نو زړه د تدبیر او فکر کولو ځای دی ، له دی امله الله ته غوره والی په اعتبار د هغی ایمان یقین او اخلاص سره دی چه په زړه کښی یی ځای نیولی دی ، حسن بصری رحمه الله فرمائی: زما دی په الله تعالی قسم وی چه ابوبکر رضی الله عنه په نورو صحابه کرامو باندی د ډیرو لمونځونو او روژو له امله نه دی مخکی شوی ، لیکن د هغی ایمان له امله په نورو باندی مخکی شو چه کوم د هغی په زړه کی قرار نیولی و .

د زړه عملونه د اندامونو په عملونو باندی د یو څو وجو له امله فضیلت او غوره والی لری: **(1)** چه کله د زړه عمل خراب شی نو بیا د اندامونو عمل هم برباد شی لکه په یو عمل کښی ریاکاری کول **(2)** د زړه عمل اساس او بنیاد دی له دی امله که د زړه د قصد او ارادی نه په غیر یو لفظ یا یو حرکت صادر شی نو په هغی باندی څوک نه نیولی کیږی . **(3)** د زړه عملونه د جنت د لویو مرتبو او درجو لپاره یو لوی سبب دی لکه زهد. **(4)** د زړه عملونه د بدن د عملونو نه ډیر سخت دی ، ابن المنکدر رحمه الله فرمائی: څلویښت کاله می خپل نفس په مشقت باندی اخته کړ تر څو چه د استقامت والا شو . **(5)** د تاثیر په اعتبار سره ډیر غوره دی لکه د الله تعالی لپاره محبت کول. **(6)** د زړه عملونه په اعتبار د اجر سره ډیر لوی دی ، ابودرداء رضی الله عنه فرمایي: یو ساعت فکر او تدبیر کول د ټولی شپی د عبادت نه غوره دی. **(7)** د زړه عملونه اندامونه په حرکت سره راولی. **(8)** د زړه عملونه د اندامونو د عبادت اجر یا زیاتوی او یا یی کموی ، لکه په لمانځه کښی خشوع کول. **(9)** د زړه عمل د اندامونو د عمل په ځای باندی قایمیږی ، لکه د مال د نشتوالی په وخت کښی د صدقی نیت کول . **(10)** د زړه د عبادت د اجر او ثوابونو څه حد نشته لکه صبر کول . **(11)** کله چه اندامونه د عبادت نه منقطع شی او یا تری عاجزه شی نو د زړه د عبادت اجر نه منقطع کیږی. **(12)** د زړه عمل د اندامونو د عمل نه مخکی او روسته دواړه وی.

او په زړه باندی د عمل نه مخکی مختلف حالات راځی : (1) هاجس (سوچ) : دا هغه اولنی سوچ دی چه په زړه کښی راځی. **(2) خاطر:** دا هغه فکر دی چه په زړه کښی مضبوط شی. **(3) دنفس خبری:** دا د هغی تردد نه عبارت دی چه د کار دکولو او ترکولو په مابین کښی واقع کیږی. **(4) هم:** هغی ته ویلی کیږی چه په زړه کښی د کار دکولو جانب راجحه شی. **(5) عزم:** دا قوی قصد ته وائی او په کار باندی عزم کولو ته وایی. په دغی دری اولنو حالتونو کښی د نیکی په اراده کولو کښی اجر نشته ، او د نافرمانی په اراده کښی گناه نشته . او هر چه د نیکی هم دی نو یوه نیکی پری میلاویږی، لیکن که چیرته هم د عزم درجی ته ورسیری نو بیا په نیکی کښی اجر دی لکه څرنگ چه په نافرمانی کښی گناه ده. ځکه چه د طاقت سره اراده کول مستلزم ده د وجود د هغی کار چه اراده ئی شوی ده الله تعالی فرمایي: **﴿ اِنَّ الَّذِیْنَ یُحِبُّوْنَ اَنْ تَشِیْعَ الْفَلْحِشَّةُ فِی الَّذِیْنَ ءَامَنُوْا هُمْ عَدَابُ الْاِیْمِ ۗ ﴾** ، یقینا هغه کسان چه خوبنوی خپریدل د بی حیایی په هغو کسانو کښی چه

مؤمنان دی نو د هغوی لپاره دردونکی عذاب دی ، او رسول الله ﷺ فرمایي: « **اِذَا اتَّقَى الْمُسْلِمَانِ بِسَيْفَيْهِمَا فَالْقَاتِلُ وَالْمَقْتُولُ فِي النَّارِ ، قُتِلَتْ: يَا رَسُولَ اللَّهِ ، هَذَا الْقَاتِلُ فَمَا بِالْمَقْتُولِ؟ قَالَ: إِنَّهُ كَانَ حَرِيصًا عَلَى قَتْلِ صَاحِبِهِ** » البخاري . کله چه دوه مسلمانان د خپلو تورو سره یو د بل سره مخامخ شی نو قاتل او مقتول به دواړه په اور کښی وی ، نو ما ورته وویل (راوی) : ای د الله تعالی پیغمبره دا یو خو قاتل دی نو مقتول ولی جهنم ته ځی ؟ نو پیغمبر ﷺ ورته وویل : چه هغه د خپل ملگری په قتل باندی حریص و .

که چیرته معصیت او گناه پریردی نو هغه بیا په څلور قسمه دی : (1) چه د الله تعالی د ویری له امله یی پریخی وی نو په دی باندی ورته اجر ورکول کیږی . **(2)** چه د خلکو د ویری له امله یی پریخی وی نو دا بیا گناه ده ځکه چه د گناه پریخودل عبادت دی نو دا د الله تعالی لپاره پکار وی . **(3)** چه د عاجزه کیدو له امله یی پریخی وی پرته د اسبابو د استعمال نه نو دا هم د قوی ارادی له امله گناه ده . **(4)** چه د اسبابو د استعمال سره بیا هم د عاجزه کیدو له امله گناه ونه کړی نو په دی حالت کښی دا بیا هم پوره گناهگار دی ، ځکه چه د قوی ارادی او عزم سره چه کله څوک د یو ممکنه کار کوشش وکړی نو د هغی مثال د هغه چا دی چه په پوره کار باندی ئی راتلل کړی وی ، لکه څرنګ چه په حدیث کښی تیر شو ، او کله چه د عمل سره عزم ملگری شی نو د هغی له امله دغی کار کونکی ته پوره سزا ورکول کیږی برابره خبر ه ده که دغه عمل روسته وی او که مخکی ، نو که څوک یو ناروا کار وکړی او بیا د توان موندلو په وخت کښی د هغی قوی اراده او عزم لری نو دغه انسان د گناه پوره عزم لرونکی بلل کیږی نو په دغی اراده ورته پوره سزا ورکول کیږی اگر که دغه عمل بیا ونکړی .

█ د زړه ځنی عملونه:

█ **نیت** : نیت ارادی او قصد ته وائی او په غیر د نیت نه هیڅ عمل نه قبلیری، پیغمبر ﷺ فرمائی : « **إِنَّمَا الْأَعْمَالُ بِالنِّيَّاتِ وَإِنَّمَا لِكُلِّ امْرِئٍ مَا نَوَى** » متفق علیه، دار او مدار د عملونو په نیت سره دی او د هر سری لپاره هغه عمل دی چه نیت یی ورله کړی دی . عبد الله بن مبارک فرمائی: ډیر کړتی یو کوچنی عمل به وی لیکن د نیت له امله ډیر زیات شی او ډیر کړتی یو لوی عمل به وی لیکن د نیت له امله ډیر کوچنی وگرځی او فضیل رحمه الله فرمائی: / الله تعالی له تاسو څخه صحیح نیت او اراده غواړی ، نو که عمل د الله تعالی لپاره وی نو هغی ته بیا اخلاص وایی ، او اخلاص دی ته وائی چه عمل خالص د الله تعالی لپاره وی او د مخلوق حصه پکښی نه وی ، او که عمل د مخلوق لپاره وی نو هغی ته بیا ریا او منافقت وائی .

فائدة: ټول خلک تباہ دی مگر عالمان ، او ټول عالمان هم هلاک دی مگر هغه چه په خپل علم عمل کوی ، عمل کونکی هم ټول هلاک دی مگر د اخلاص والا، د هغی بنده اولنی وظیفه چه د الله تعالی د اطاعت اراده لری د نیت زده کول دی ، بیا د صدق او د اخلاص د حقیقت د پیژندلو نه روسته په عمل سره د هغی صحیح کول دی ، نو هر عمل په غیر د صحیح نیت نه ستړی والی دی ، او په غیر د اخلاص نه نیت بیا ریاکاری ده ، او اخلاص په غیر د ایمان راورلو نه برباد دی .

عملونه په دری قسمه دی: (1) گناهونه او معصیت: په ښه نیت او ارادی سره گناهونه کول نیکی نشی کیدای لیکن که د ناکاره او پلټیت نیت سره گناه دوچنده کیږی . **(2) مباح کارونه** : په مباح کارونو کښی نیت ډیر لوی اثر لری او که څوک وغواړی نو په عبادت باندی ئی بدلولی شی. **(3) نیک عملونه:** نیک عملونه په صحیح کیدلو او د اجر په زیاتیدلو

کبني په نيت پوري ارتباط لري، که چيرته د رياکاري اراده پکښي وکړي نو دا بيا نافرمانی او وړوکی شرک گرځي او کله لوی شرک ته هم رسيري، نو دا بيا په دري قسمه دي^(۱): **(۱)** چه په عبادت باندی باعث په اصل کبني خلکو ته ځان بنودنه او رياکاري وی نو دا بيا شرک دی او عبادت باطل دی. **(۲)** چه په ابتدا کبني عمل د الله تعالی لپاره وی لیکن روسته پکښي رياکاري داخل شی، نو که چيرته په دی حالت کبني د عبادت اخر په اول باندی مرتب نه وی لکه صدقه نو د عبادت اول صحیح دی او اخر ئی باطل دی، او که د عبادت اخری حصه په اول باندی مرتب وی لکه لمونځ نو د دی لپاره دوه حالته دی: **(أ)** چه د رياکاري د ختمولو کوشش وکړي نو په دغه صورت کبني ریاکاری ضرر نشی رسولی. **(ب)** چه په رياکاري باندی مطمئن شی نو بيا ټول عبادت باطل دی.

(۳) چه رياکاري د عمل کولو نه روسته راشی نو دا بيا وسوسه ده په عبادت او عمل کونکی باندی څه اثر نه لري، او د ریا نور پټ اقسام هم شته چه پیژندل او بيا دهغي نه ځان ژغورل ډیر ضروری دی.

او که چيرته د نیک عمل کول د دنیا د حاصلولو په نیت او قصد سره وی، نو د هغي اجر او گناه د نیت کولو په مقدار باندی ده چه د هغي لپاره دري حالته دی. **(۱)** چه د نیک عمل لپاره باعث صرف دنیا وی، لکه یو سړی د مال د حاصلولو لپاره د خلکو امامت کوی نو دغه سړی گناهگار دی لکه څرنگ چه رسول الله ﷺ فرمائی: « **مَنْ تَعَلَّمَ عِلْمًا مِمَّا يَبْتَغِي بِهِ وَجْهَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ لَا يَتَعَلَّمُهُ إِلَّا لِيَصِيبَ بِهِ عَرَضًا مِنَ الدُّنْيَا لَمْ يَجِدْ عَرَفَ الْجَنَّةَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ** » أبو داود .

(۱) رسول الله ﷺ فرمائی: « څوک چه د نیک کار اراده وکړی او بيا ئی عملی نه کړی نو الله تعالی به ورله یوه پوره نیکی ولیکی، او که څوک د نیک کار اراده وکړی او بيا پری عمل وکړی نو الله تعالی به ورله د لسو نه نیولی تر اوه سوه پوری نیکی ولیکی او یا د هغي نه نور هم زیات، او که څوک د گناه اراده وکړی او بيا ئی ونه کړی نو الله تعالی به ورله یوه کامله نیکی ولیکی، او که چيرته د گناه اراده وکړی او بيا ئی وکړی نو الله تعالی به ورله یوه گناه ولیکی » متفق علیه. او رسول الله ﷺ فرمائی: « د دی امت مثال د څلورو کسانو په شان دی: یو هغه سړی چه الله تعالی ورته مال او علم ورکړی وی، او د مال په لگولو کبني په خپل علم باندی عمل کوی په صحیح او مناسب ځای کبني مال خرچ کوی، او یوسړی چه الله تعالی ورته علم ورکړی وی او مال ئی ورله نه وی ورکړی، نو هغه دا ارمان کوی که الله تعالی ماته مال راکړی وی نو ما به هم د دغی سړی په شان مصرف کړی وی، نو رسول الله ﷺ وفرمائل: چه دا دواړه په ثواب او اجر کبني برابر دی، او یو هغه سړی دی چه الله تعالی ورته مال ورکړی وی لیکن علم ئی ورته نه وی ورکړی، نو هغه گډ وډ شوی وی په خپل مال کبني او په صحیح ځای کبني ئی نه مصرفوی، او بل هغه سړی دی چه الله تعالی ورته نه مال ورکړی وی او نه علم، نو هغه دا ارمان کوی: که چيرته ماته مال راکړی شوی وی نو ما به هم د دی سړی په شان مصرف کړی وی، نو رسول الله ﷺ وفرمائل: « دا دواړه په گناه کبني برابر دی ». الترمذي. نو د حدیث نه معلومه شوه چه دوهم او څلورم ته د نیت او تمنی له امله دغه جزا او سزا ورکړی شوه، چه هغه د دی حدیث نه معلومیږی: ((که زما لپاره د غسی مال وی نو ما به هم د هغي په شان عمل کړی وی)) نو هر یو په اجر او گناه کبني د خپل ملگری سره ضم کړی شو. ابن رجب رحمه الله د دی حدیث په شرحه کبني فرمائی: ((فهما في الاجر سواء)) یعنی دا حدیث دلالت کوی چه دوی په اجر کبني برابر دی په غیر د تفاضل او دوه چنده کېدو نه ځکه چه زیاتیدل د اجر په عمل پوری خاص دی او عمل د نیت نه ماسوی بل شی دی، ځکه که دوی په ټولو وجوهو کبني برابر شی نو هغه څوک چه د نیکی اراده ئی کړی وی او عمل ئی نه وی کړی نو د هغي لپاره پکار ده چه لس نیکی ولیکلی شی او دا د ټولو نصوصو خلاف دی.

خوک چه علم زده کړی هغه چه د الله تعالی رضا پری حاصلیری لیکن هغه ئی نه زده کوی مگر د دنیا د حاصلولو په خاطر نو دغه سری به د جنت بوی هم ونه مومی .

2 چه د الله تعالی او د دنیا دواړو لپاره یو عمل کوی نو دغه انسان د ناقص ایمان او اخلاص والا دی لکه یو انسان د تجارت او دحج د ادا کولو په غرض حج کوی نو ثواب ئی د اخلاص په اندازه دی . **3** چه عمل خالص د الله لپاره وی لیکن د نیک عمل د کولو د استعانت په خاطر عوض واخلی نو د دغی انسان اجر کامل دی د عوض د اخستلو له امله د ده ثواب نه کمیری رسول الله ﷺ فرمائی : **« إِنَّ أَحَقَّ مَا أَخَذْتُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا كِتَابُ اللَّهِ »** البخاری .

پیر حقدار هغه چه تاسو پری بدله اخلی د الله تعالی کتاب دی . پوهه شه چه مخلص عمل کونکی یو خو مرتبی لری : **1** بنکته مرتبه : چه د ثواب د حاصلولو او د عذاب نه د ویریدلو په خاطر یو نیک عمل کوی . **2** درمیانه مرتبه : چه د الله د شکر د ویستلو او د هغی د امر د عملی کولو په خاطر عمل کوی . **3** اوچته مرتبه : چه د الله تعالی د محبت تعظیم لویوالی او د هیبت له امله یو نیک عمل کوی او دغه د صدیقینو خلکو مرتبه ده .^۱

توبه: دتوبی ویستل په دوامداره توگه په انسان باندي فرض ده ، او په گناه کبئی واقع کیدل د انسان طبیعت دی رسول الله ﷺ فرمائی : **« كُلُّ ابْنِ آدَمَ خَطَّاءٌ وَخَيْرُ الْخَطَّائِينَ التَّوَّابُونَ »** الترمذی ، و تول انسانان گناهگاران دی او غوره گناهگاران توبه ویستونکی خلک دی . او رسول الله ﷺ فرمائی : **« لَوْ لَمْ تَذُنُّوا لَذَهَبَ اللَّهُ بِكُمْ وَجَاءَ بِقَوْمٍ يُذُنُّونَ فَيَسْتَفْضِرُونَ اللَّهَ فَيَغْفِرُ لَهُمْ »** مسلم ، که تاسو گناهونه نه کولی نو الله تعالی به تاسو ختم کړی وی او داسی قوم به ئی راوستی وی چه گناهونه وکړی او بیا د الله تعالی نه مغفرت و غواری تر خو چه الله تعالی ورته مغفرت وکړی . او د توبی روسته کول او په یوه گناه باندي همیشوالی کول د ا دیره لویه غلطی ده ، او شیطان دا غواری چه د اوو دامونو نه په یوه دام کبئی په انسان باندي غالبه شی ، او که چیرته په یوه کبئی عاجزه شی نو بیا بل ته انتقال کوی ، چه هغه په راتلونکی ډول دی **1** د شرک او کفر دام دی **2** که په دی کبئی پری غالب نه شی ، نو په عقیدوی بدعاتو کبئی یی اخته کوی ، او د رسول الله ﷺ او د صحابه کرامو د اطاعت او تابعداری نه یی بندوی **3** او که د دی وس یی و نه شی نو په کبیره یعنی لویو گناهونو باندي یی اخته کړی **4** او که د هغی وس یی و نه شی ، نو په وړو گناهونو باندي یی اخته کړی **5** او که د هغی وس یی هم و نه شی نو بیا یی په مباحو یعنی بی ثوابه کارونو باندي مبتلا کړی او د نیکو کارونو نه یی مشغوله کړی . **6** او که د هغی وس یی پری و نه شی نو د لږ ثواب والا په کارونو یی اخته کړی او د نورو اهمو نیکو کارونو نه یی غافله

1 موسی ﷺ فرمائی : **« وَعَجِلْتُ إِلَيْكَ رَبِّ لِتَرْضَى »** ، زه په تلوار سره راغلم تاته ای ربه زما چه ته رانه راضی شی ، نو موسی ﷺ د الله تعالی د ملاقات له امله د عجلی او تلوار نه کار واخسته تر خو چه هغه تری راضی شی ، او دا کار صرف د هغی د امر د عملی کولو په خاطر نه ؤ ، او همدا راز د مور او پلار سره احسان هم دی : **بنکته مرتبه** چه ته د مور او پلار سره د نافرمانی د سزا له ویری او د احسان د اجر د طلبولو په خاطر نیکی کوی **درمیانه مرتبه** چه ته د الله تعالی د اطاعت او د مور او پلار د احسان د بدل په خاطر د هغوی سره نیکی کوی ځکه چه سنا تربیت ئی کړیدی او هغوی په دنیا کبئی سنا د وجود او راتلو سبب وگرخیده **اوچته مرتبه** چه ته د الله تعالی دهغی امر د تعظیم او لویوالی له امله د هغوی سره نیکی کوی چه الله تعالی تاته د هغوی په نیکی باندي کړیدی او یا د الله تعالی د محبت او لوی له امله د هغوی سره احسان کوی .

کری (7) او که په دی ټولو کښی یی پری وس ونه شی، نو **بیا خپلی لښکری** او فوج د انسانانو نه وی او که د پیریانو نه وی، په متقیانو او نیکانو خلکو باندی مسلط کری.

گناهونه په دوه قسمه دی: (1) کبائر (لوی گناهونه): دا هغه گناهونه دی چه حد پکښی مقرر شوی وی، او یا پری اخروی وعید او ویره راغلی وی، او یا پری د غضب لعنت ذکر شوی وی او یا پری د ایمان دنفی کیدو تخویف راغلی وی. **(2) صغائر (واړه گناهونه):** دا د دغی ذکر شوو گناهونو نه سوی نور گناهونه دی. او ځنی داسی اسباب شته چه واړه گناهونه پری کبیره گرځی چه اهم ئی دا دی: په وړو گناهونو باندی همیشوالی کول او د هغی تکرارول، یا ئی معمولی گنل او یا د هغی په کولو باندی افتخار کول او یا په مجالسو کښی د هغی یادول او ښکاره کول.

د توبی د قبلیدو لپاره ځنی شرطونه دی: (1) د گناه نه بندیدل. **(2)** په تیرو گناهونو باندی خپیمانه کیدل. **(3)** مضبوط عزم او اراده کول چه په اینده کښی به گناه نه کوی، او که چیرته گناه د چا د حق سره تعلق لری نو خپل خاوند ته حق ورکول پیر ضروری دی. ^(۱)

د توبی په اعتبار سره خلک څلور طبقی دی: (1) هغه توبه ویستونکی انسان چه د اخری عمر پوری په خپله توبه مضبوط ولاړ وی، او بیا گناه ته د واپس کیدلو اراده نه لری، مگر هغه خطاگانی چه بشر تری ځان نشی ساتلی، او دغه په توبه کښی استقامت دی، او د دغسی توبی خاوند نیکو کارونو ته مخکی کیدونکی وی، او دغسی توبی ته نصوص (اخلاص منده) توبه ویله کیږی، او دا مطمئنه نفس دی. **(2)** هغه توبه ویستونکی چه په اساسی او بنیادی نیکو عملونو کښی د استقامت والا وی، لیکن د ځنو گناهونو نه ځان نه شی ساتلی قصدا ئی نه کوی لیکن غیر اختیاری او په غیر د ارادی نه چه پری کله مبتلا شی نو صادر پیری تری، او چه هر کله تری دغه گناهونه وشی نو نفس ئی ملامته کوی، او خپیمانه شی او د دغی گناهونو د اسبابو نه د ځان د ساتلو مضبوطه اراده او عزم وکړی، نو دغی ته نفس لوامه یعنی ملامته کونکی نفس وائی. **(3)** **هغه انسان چه توبه اوباسی** لیکن د څه وخته پوری په خپله توبه کلک وی بیا پری په ځنو گناهونو کښی خواهشات غالبه شی نو اقدام پری وکړی، لیکن د دغی گناهونو سره د نیکو عملونو پابند هم وی، او د ځنو گناهونو نه د قدرت او رغبت باوجود هم ځان ساتی، لیکن ځنی خواهشاتو مجبوره کری وی چه کله هغه پوره شی نو بیا خپیمانه وی، لیکن د خپل ځان سره د دغی گناه نه د توبی ویستلو وعده کوی، نو دغی ته مسئول نفس وائی، او د تاخیر له امله د دغی نفس عاقبت پیر خطر ناک دی ځکه چه کیدای شی چه د توبی د ویستلو نه

(۱) رسول الله ﷺ فرمائی: ((د الله تعالی په نزد عملنمی په دری قسمه دی: یو هغه دیوان او عملنامه ده چه الله تعالی د هغی هیڅ پروا نه ساتی، او بله هغه عملنامه ده چه الله تعالی د هغی نه هیڅ شی نه پریردی، او بل هغه دیوان او عملنامه ده چه الله تعالی ئی نه معاف کوی، هغه دیوان چه الله تعالی ئی نه معاف کوی هغه شرک دی **الله تعالی فرمائی:** ﴿إِنَّهُ مِنْ شُرْكَ يَ اللَّهِ فَكَدَّ حَرَمَ اللَّهِ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ وَمَأْوَاهُ النَّارُ﴾ یقینا چا چه شرک وکړه د الله تعالی سره نو یقینا الله تعالی په هغی باندی جنت حرام کړیدی او ځای د اوسیدو ئی جهنم دی، او هغه دیوان چه الله تعالی ئی څه پروا نه ساتی د انسان هغه ظلم دی چه په خپل ځان ئی کری وی چه هغه د بنده او د الله تعالی په مابین کښی وی، نو یقینا که د الله تعالی خوښه شی نو د هغی معافی به وکړی او تیر به شی تری، او هغه دیوان او عملنامه چه الله تعالی تری هیڅ شی نه معاف کوی هغه د بنده گانو په خپل منځ کښی یو بل باندی ظلم دی، نو په هغی کښی به قصاص لازمی وی. د دی حدیث روایت امام احمد کړیدی لیکن حدیث ضعیف دی.

مخکی مَر شى او اعتبار خاتمی لره دی . **(4)** چه توبه اوباسی او تر خه وخته پوری په خپله توبه کلک وی لیکن بیا گناهونو ته په داسی حال کبنی واپس شی چه پکبنی ننوتلی وی چه نه ئی بیا د توبی د ویستلو اراده وی او نه په خپلو گناهونو خفگان بنکاره کوی ، او دغی ته نفس اماره باسوء وائی یعنی هغه نفس چه په گناهونو باندی امر کوی ، او په دغی نفس باندی د غلطی خاتمی ویره وی .

● **صدق (رشتیا):** صدق د زړه د ټولو عملونو اساس او بنیاد دی او دا په شپږو معناگانو استعمالیری: **(1)** په وینا کبنی صداقت. **(2)** په اراده او قصد کبنی صداقت **(3)** په عزم کولو کبنی صداقت. **(4)** د عزم په پوره کولو کبنی صداقت. **(5)** په عمل کبنی صداقت په دی شان سره چه ظاهر د باطن سره موافق وی لکه په لمانځه کبنی خشوع او عاجزی کول. **(6)** د دین په ټولو مقاماتو کبنی صداقت ، او دا په ټولو کبنی اوچته او عزتمنده درجه ده ، لکه په خوف طمع تعظیم زهد رضا توکل مینه او همدا راز د زړه په ټولو عملونو کبنی صداقت او رشتیوالی . څوک چه په دغی ټولو ذکر شوو کارونو کبنی په صداقت باندی موصوف شی نو هغی ته بیا صدیق ویلی کیږی ځکه چه ده په صداقت کبنی د مبالغی څخه کار واخسته رسول الله ﷺ فرمائی : **« عَلَيْكُمْ بِالصِّدْقِ فَإِنَّ الصِّدْقَ يَهْدِي إِلَى الْبِرِّ وَإِنَّ الْبِرَّ يَهْدِي إِلَى الْجَنَّةِ وَمَا يَزَالُ الرَّجُلُ يَصْدُقُ وَيَتَعَرَّى الصِّدْقَ حَتَّى يَكْتُبَ عِنْدَ اللَّهِ صَدِيقًا »** متفق علیه. د صداقت نه کار واخلي ځکه چه صداقت او رښتیا انسان نیکي ته رسوی او نیکي انسان جنت ته رسوی او انسان د همیشه لپاره رشتیا وائی او لټوی ئی تر څو چه د الله تعالی په نزد باندی صدیق ولیکلی شی . او په چا باندی چه حق گډوډ شی او بیا دا د الله تعالی سره د حق په طلبولو کبنی رشتینی وی او د خواهشاتو نفسانی نه پکبنی ځان ساتی او ده ته به د حق د پیدا کولو توفیق ورکړی شی او که پیدائی نه کړی نو دا بیا معذوره دی .

او د صداقت ضد درواغ دی او په انسان کبنی اول درواغ په ژبه کبنی سرایت کوی نو هغه فاسده کړی ، نو بیا د بدن نورو اندامونو ته سرایت کوی نو عمل ورله برباد کړی ، لکه څرنگ چه د ژبی وینا بربادوی ، نو په نتیجه کبنی درواغ د انسان ویناگانو عملونو او ټولو احوالو ته شامل شی نو فساد پری غالبه شی .

● **محبة:** د الله تعالی پیغمبر ﷺ او دعامو مؤمنانو په محبت باندی د ایمان خوند حاصلیری رسول الله ﷺ فرمائی: **« ثَلَاثٌ مَنْ كُنْ فِيهِ وَجَدَ بِهِنَّ حَلَاةَ الْإِيمَانِ: أَنْ يَكُونَ اللَّهُ وَرَسُولَهُ أَحَبَّ إِلَيْهِ مِمَّا سِوَاهُمَا، وَأَنْ يُحِبَّ الْمَرْءَ لَا يُحِبُّهُ إِلَّا لِلَّهِ، وَأَنْ يَكْرَهُ أَنْ يَرْجِعَ إِلَى الْكُفْرِ بَعْدَ إِذْ أَنْقَذَهُ اللَّهُ مِنْهُ كَمَا يَكْرَهُ أَنْ يَلْقَى فِي النَّارِ »** متفق علیه.

دری صفتونه دی چه په چا کبنی پیدا شی نو د هغی په سبب د ایمان په مزه او خوند باندی پوهه شی : چه الله تعالی او د هغی رسول الله ﷺ ورته د نورو ټولو مخلوقاتو نه ډیر غوره شی ، او د یو انسان سره محبت کوی لیکن مینه ورسره نه کوی مگر صرف د الله تعالی لپاره ، او کفر ته واپس کیدل روسته د هغی نه چه الله ورته د هغی نه نجات ورکړی دی داسی بد گنی لکه اورته داخلیدل . کله چه په زړه کبنی د محبت ونه بنځه شی او بیا د اخلاص او د رسول الله ﷺ د متابعت په اوبو خروب شی نو دغه ونه بیا مختلفی میوی ورکوی او د الله تعالی په اذن په هر وخت کبنی فایدی رسوی .

او دغه محبت بیا په څلور قسمه دی: (1) د الله تعالی سره محبت : چه هغه د ایمان اساس

او بنیاد دی . **(2) د الله تعالی لپاره محبت** او دوشمنی کول او دا واجب او لازم دی **(1)** . **(3) د الله تعالی سره په محبت کښی څوک شریکول** ؛ چه دا د الله تعالی سره په واجبی محبت کښی څوک شریکول دی لکه د باطلو معبودانو سره د مشرکانو محبت او دا د شرک اساس او بنیاد دی. **(4) طبیعی محبت**؛ لکه د مور پلار او لاد او طعام سره مینه کول او دا جایز محبت دی... د دی لپاره چه الله تعالی درسره مږبت وکړی نو د دنیا سره مینه مه کوه لکه څرنګ چه رسول الله ﷺ فرمائی: **« اَرْهَدُ فِي الدُّنْيَا يَجِبُكَ اللهُ »** ابن ماجه . په دونیا کښی د بی رغبت له جملی څخه شه نو الله تعالی به درسره محبت وکړی .

توکل: د یو مقصد په حاصلولو کښی او د شر په دفع کولو کښی د خپل زړه سپارل الله تعالی ته او په هغی باندی د زړه اعتماد په داسی حال کښی چه په الله تعالی به کامل اعتماد کوی او د شرعی اسبابو نه به کار اخلی . نو په الله تعالی باندی د خپل زړه نه سپارل په توحید کښی عیب دی ، او د اسبابو پریخودل بی همتی او په عقل کښی نقصان دی ، او د توکل ځای د کار نه مخکی دی او دا دقیقین ثمره ده ، او دا بیا په دری قسمه دی :

(1) خلک د ولاء او براء یعنی دوستی او دښمنی په اعتبار په دری قسمه دی (1) هغه څوک چه دهغی سره به خالصه مینه او محبت کیدای شی، داسی مینه او محبت، چه دښمنی او بغض ورسره نه وی، چه هغه خالص مؤمنان دی، لکه انبیاء علیهم السلام، او نور صدیقین، شهداء، او نیکان خلک، چه په سرکښی بی زمونږ محبوب پیغمبر محمد ﷺ دی، او بیا دهغی بیبیانی، او صحابه کرام دی.

(2) هغه څوک چه خالصه دښمنی او بغض به ورسره کیدای شی، داسی دښمنی، چه مینه او دوستانه پکښی نه وی، چه هغه کافران دی، اهل کتاب وی او که مشرکان، لیکن د هغوی سره عدل کول د دغی کار سره منافات او تضاد نه لری.

(3) هغه څوک چه په یو اعتبار به ورسره مینه او محبت کیدای شی، او په بل اعتبار به ورسره دښمنی او بغض کیدای شی، چه هغه گناهګاران مؤمنان او مسلمانان دی، نو د هغوی سره به د ایمان په وجه محبت کیدای شی، او د گناهونو او معصیت په وجه به ورسره دښمنی کیدای شی، لیکن د هغوی سره به د هغوی دایمان او گناهونوپه مقدار دوستانه او دښمنی کیدای شی.

د کفارو سره دوستانه په دوه قسمه ده: (1) هغه دوستی چه انسان پری د اسلام نه مرتد کیری، چه هغه د هغوی سره د هغوی د دین له امله محبت دی ، (لکه د مسلمانانو په مقابل کښی د هغوی سره نصرت او کومک کول، او یا د هغوی کفر ته کفر نه ویل، او یا د هغوی په کفر کښی شک کول). **(2) هغه دوستی چه انسان پری نه مرتد کیری** لیکن گناه کبیره او حرامه وی لکه د هغوی سره په دونیایوی کارونو کښی دار او مدار کول . لیکن کله په مسلمانانو باندی د غیر حربی کافرانو سره د بنی معاملی کولو او د هغوی سره د دښمنی کولو په مینځ کښی اشتباه واقع کیری، نو د دی وجه نه د دی دواړو په مینځ کښی فرق پیژندل لازم او ضروری دی، نو د کافرانو سره انصاف، او د رحمت او شفقت د وجی نه د هغوی سره بنایسته معامله او اخلاق کول په غیر د باطنی محبت نه لکه د هغوی د کمزرو خلکو سره نرمی کول، او همدا راز په غیر د ویری او د ذلت نه هغوی ته نرمه خبره کول جایز او روا دی لکه څرنګه چه الله فرمائی: **﴿ لَا يَنْهَى اللَّهُ عَنِ الَّذِينَ لَمْ يُقَاتِلُوا فِي الدِّينِ وَلَمْ يُخْرِجُوا مِنْ دِينِهِمْ أَنْ يَرَوْهُمْ وَنَقَسُوا لَهُمْ ﴾** سورة الممتحنة : [۸] ، نه منع کوی الله تعالی تاسو د هغی کسانو نه چه جنگ پی نه دی کړی تاسو سره په دین کښی، او نه پی ویستلی تاسو د خپلو کورونو نه چه نیکی وکړی تاسو د هغوی سره او انصاف وکړی تاسو د هغوی سره .

او هر چه د هغوی سره دښمنی کول او یا ورسره بغض ساتل دا جدا خبره ده په هغی باندی الله تعالی هم امر کوی دی لکه څرنګه چه هغه فرمائی: **﴿ تَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَاتُخَدُوا عَدُوِّي وَعَدُوِّكُمْ ءَوٰلِيَاءَ تَلْقَوْنَ فِيهِمْ بِالْمُؤَدَّةِ ﴾** سورة الممتحنة : [۱] ، ای مؤمنانو مه نیسئ دښمن زما او دښمن ستاسو دوستان چه وړاندی کوی تاسو هغوی ته (خبری) د محبت. نو حاصل دا شو چه د کفارو سره په معاملاتو کښی عدل او انصاف کول ، د هغوی د بغض او د عدم محبت سره جمع کیدای شی لکه رسول الله ﷺ چه د مدینی د یهودو سره څرنګ معامله کړی وه .

1 واجب: په هغه څه کښی په الله تعالی باندی توکل کول چه ما سوی د الله تعالی نه پری بل څوک قدرت نه لری ، لکه د مریضانو روغول. **(2 حرام:** دا بیا په دوه قسمه دی: **(ا) شرک اکبر** (لوی شرک) ، چه هغه په اسبابو باندی په کلی توگه اعتماد کول دی ، او دا عقیده ساتل چه دغه اسباب د فایدی په راجلبولو او د ضرر په دفع کولو کښی مستقل تاثیر لری^(۱). **(ب) شرک اصغر (وروکی شرک)** ، لکه په یو انسان باندی د رزق په طلبولو کښی اعتماد کول لیکن دا عقیده پری نه لری چه هغه مستقل مؤثر دی ، لیکن د سببیت نه پری اوچت اعتماد کوی.

(3 جائز: لکه په اخستلو او خرڅولو کښی یو څوک وکیل جوړول او په هغی څه کښی پری اعتماد کول چه قدرت ئی لری ، لیکن داسی ویل جایز نه دی : چه زه په الله تعالی باندی توکل کوم او بیا په تا باندی ، بلکه داسی به وائی چه ما تاته وکالت درکری دی .

شکر: چه هغه د بنده په زړه کښی په اعتبار د ایمان سره ، او په ژبه باندی په اعتبار د حمد سره ، او اندامونو باندی په اعتبار د عبادت سره ، د الله تعالی د نعمتونو د اثر ښکاره والی او اظهار دی . او شکر گذاری یو مقصود لذاته صفت دی ، لکه څرنګ چه صبر د نورو څیزونو لپاره یوه وسیله ده ، او شکر په زړه ژبه او د بدن په نورو ټولو اندامونو باندی ادا کیږی ، او د شکر مطلب د الله تعالی په بندګی کښی د نعمتونو استعمالول دی .

صبر: د الله تعالی نه ماسوی بل چاته د دغی مصیبت د درد له امله شکایت نه کول او د هغی خاص کول الله تعالی لپاره د صبر مقصد دی لکه څرنګ چه الله ﷻ فرمائی: **﴿ إِنَّمَا يَوْفَى الصَّابِرُونَ أَجْرَهُمْ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴾** ، یقیناً صبر کونکو ته به بدله ورکړی شی بی حساب او رسول الله ﷺ فرمائی: **« وَمَنْ يَتَصَبَّرْ يَصْبِرْهُ اللَّهُ وَمَا أُعْطِيَ أَحَدٌ عَطَاءً خَيْرٌ وَأَوْسَعُ مِنَ الصَّبْرِ »** ، متفق علیه څوک چه د صبر کولو کوشش وکړی نو الله تعالی به ئی صابره کړی او د صبر نه بله لویه او پراخه تحفه چاته نه ده ورکړی شوی . او عمر رضی الله عنه فرمائی: زه په یو مصیبت

(۱) ایا د اسبابو استعمال د توکل سره څه منافات او تضاد لری ؟ د هغی لپاره یو څو قسمونه دی: **(1)** د یو معنوم څیز د نفع راجلبول : دا بیا په دری قسمه دی: **(ا)** یقینی سبب لکه د بچو د طلبولو لپاره نکاح کول ، نو د داسی سبب ترکول لیونتوب دی دینته توکل نه ویلی کیږی **(ب)** هغه اسباب چه یقینی نه وی : لیکن غالبه گمان دا وی چه مسبب په غیر د دینه نه حاصلیږی ، لکه په صحراء کښی په غیر د توبنی نه د یو مسافر سفر کول ، نو د دغی انسان دغه عمل توکل نه بللی کیږی ، او هغه د توبنی په اخستلو باندی مکلف دی ، ځکه چه کله رسول الله ﷺ مدیننی ته هجرت کولو نو د ځان سره ئی توبنه او لار ښود اخستی و . **(ج)** هغه اسباب چه د انسان دا خیال وی چه مسبب به پری حاصل شی لیکن په غیر د ظاهری اعتماد نه : لکه هغه انسان چه د دقیقو شیانو د کسب کولو د طلب په لار کښی نهایت زیات د تدبیر نه کار اخلی ، نو دغه انسان هم د توکل نه نه دی بهر شوی ، بلکه د کسب ترکول توکل نه بللی کیږی ، لکه څرنګ چه عمر رضی الله عنه فرمائی: متوکل انسان هغه دی چه اول دانی په زمکه کښی وکړی او بیا په الله تعالی باندی توکل وکړی.

(2) د موجود څیز د حفاظت لپاره : څوک چه حلال رزق پیدا کړی نو دهغی ذخیره کول انسان د توکل نه نه باسی ، او بیا خاصکر چه د فامیل خاوند وی ځکه چه رسول الله ﷺ به د بني نضیرو خرما خرڅولی او د خپل خاندان لپاره به ئی د ټول کال د خوراک په خاطر ذخیره کولی . متفق علیه **(3)** د هغی ضرر د دفع کولو په خاطر چه واقع شوی نه وی : په توکل کښی د هغی اسبابو ترکول شرط نه دی چه ضرر پری دفع کیږی ، لکه په جنگ کښی د زغری اغوستل ، په رسی باندی د اوبس ټول ، او په دی ټولو کښی بیا انسان پرته د سبب نه په مسبب (الله تعالی) باندی اعتماد کوی ، او بیا د الله تعالی په قضاء او تقدیر باندی راضی هم وی **(4)** د هغی ضرر د دفع کولو په خاطر چه نازل شوی وی : هغه بیا په دری قسمه دی: **(ا)** چه یقینی وی : لکه اوبه چه تنده بلکل ختموی ، نو د داسی سبب پریخودل بی له کوم شکه توکل نه بللی کیږی . **(ب)** چه غالبه گمان دا وی چه ضرر به پری ختمیږی : لکه ښکر لگول او یا داسی نور اسباب نو د داسی اسبابو استعمال د توکل سره تضاد نه لری ، ځکه چه رسول الله ﷺ علاج کړیدی او نورو ته ئی هم په علاج کولو باندی امر کړیدی . **(ج)** چه سبب وهمی او شکي وی : لکه د روغتیا په حالت کښی د داغونو لگول ، نو د داسی اسبابو استعمال د توکل سره تضاد او منافات لری .

باندی نه مبتلا کیرم مگر زما لپاره پکبئی څلور نعمتونه وی ، ځکه چه دغه ابتلا زما په دین کبئی نه ده ، بل دا چه ډیره لویه ابتلا نه ده ، بل دا چه زه پری د رضاتوب نه محروم نشم ، بل دا چه زه پری د ثواب او اجر اراده لرم .

صبر یو څو درجی او مرتبې لری : ادنی درجه: چه هغه د شکایت پریخودل دی لیکن سره د بد گنلو نه . **درمیانه درجه :** چه هغه د شکایت پریخودل دی سره د رضایت نه . **اوچته درجه :** چه هغه په مصیبت باندی د الله حمد ادا کول دی . او کله چه په یو شخص باندی ظلم وشی او هغه ظالم ته بد دعائی (بنیری) وکړی نو ده د خپل ځان انتقام او حق واخسته او صبر ئی ونکړ .

اوصبر په دوه قسمه دی : (1) بدنی: چه هغه په دی ځای کبئی زمونږ مراد نه دی . **(2) نفسانی :** چه هغه د طبیعت او خواهشاتو د غوښتلو او تقاضی نه صبر کول دی^(۱) .

او ټول هغه شیان چه انسان ورسره په دونیا کبئی مخامخ کیری : (أ) یا به د خواهشاتو سره موافق وی نو انسان پکبئی د الله د حق په ادا کولو کبئی صبر ته محتاجیری چه هغه شکر ویستل دی ، او د الله تعالی په معصیت کبئی به یو شی هم نه صرف کوی . **(ب)** چه د خواهشاتو مخالف وی نو دا بیا په دری قسمه دی : **(1) د الله تعالی په اطاعت باندی صبر کول :** چه واجبی صبر پکبئی د فرضی عباداتو کول دی ، او د نفلی عبادت ادا کول پکبئی مستحب دی . **(2) د الله تعالی د معصیت نه صبر کول :** چه په دی کبئی د حرامو نه ځان ساتل واجب دی ، او د مکروهو شیانو نه پکبئی ځان ساتل مستحب دی . **(3) د الله تعالی په تقدیر او فیصلو باندی صبر کول :** چه واجبی صبر پکبئی د شکایت نه ځان ساتل دی ، د اعتراض او د الله تعالی په تقدیر باندی د غصه کیدو نه د زړه ساتل ، او د داسی عمل او تصرف نه د اندامونو ساتل چه الله تعالی پری غصه کیری لکه په زوره ژراگانی او چغی وهل د گریوانونو څیری کول اود مخونو وهل او یا داسی نور . **او مستحب صبر پکبئی د الله تعالی په تقدیر باندی د زړه راضی کیدل دی.**

شاکر مالداره انسان غوره دی او که صابر مسکین او فقیر سری غوره دی؟ جواب : کله چه مالداره انسان خپل مال د الله تعالی په اطاعت کبئی مصرف کړی او یا ئی د دغی لپاره جمع کوی نو بیا دغه مالداره د فقیر نه غوره دی ، او که چیرته اکثر مال په مباحو څیزونو کبئی مصرفوی نو بیا فقیر غوره دی ، لکه څرنګ چه رسول الله ﷺ فرمائی: **«الطاعم الشاکر بمنزلة الصائم الصابر»** احمد . شکر گزار خوراک کونکی د صبر کونکی روژه دار په شان دی .

رضاء: چه هغه په یو څیز باندی قناعت او اکتفا کولو ته وائی ، او د رضا ځای د کار د کولو نه روسته وی، او د الله تعالی په قضا باندی رضا د نیکانو خلکو د اوچتو مرتبو څخه ده ، او دا د محبت او توکل نتیجه او ثمره ده ، او د شر او مصیبت د لری کولو په خاطر الله تعالی ته دعا کول د رضا سره تضاد نه لری .

(۱) او دغه نوعه صبر که چیرته د خبئی او یا د شرمګاه د شهوت نه وی نو دیته بیا عفت او پاکدامنی وائی ، او که چیرته په قتال او جنگ کبئی وی نو هغی ته بیا شجاعت او بهادری وائی ، او که چیرته د غصی په برداشت کولو کبئی وی نو هغی ته حلم وائی ، او که چیرته د یو لوی کار د راز په ساتلو کبئی وی نو هغی ته بیا د راز ساتل وائی ، او که چیرته د اساسی معیشت او زندگی نه په بی ضرورته شیانو کبئی وی نو دیته زهد وائی ، او که چیرته په معمولی او کمه دونیا باندی وی نو دیته بیا قناعت وائی .

خشوع : چه هغه تعظیم عاجزی او ذلت کولو ته ویلی کیږي ، حذیفه رضی الله عنه فرمائی : چه د منافقت د خشوع نه حُان وساتې : چا ورته وویل چه د نفاق خشوع څه ته وائی ؟ چه ته بدن عاجزی کونکی وویښی په داسی حال کښی چه په زړه کښی عاجزی نه وی ؟ او حذیفه رضی الله عنه فرمائی : اول هغه څه چه تاسو به ئی په دین کښی ورک کړی هغه خشوع او عاجزی ده . او هر هغه عبادت چه خشوع پکښی روا شوی نو د دغی عبادت اجر او ثواب د دغی خشوع او عاجزی په اندازه دی ، لکه لمونځ ، رسول الله صلی الله علیه و آله وسلم لمونځ کونکی په هکله فرمائی : نشته د لمونځ کونکی لپاره مگر نیم اجر د لمونځ څلورمه برخه پنځمه برخه .... او لسمه برخه ، بلکه کله لمونځ کونکی ته د دغی لمونځ هیڅ ثواب نه رسیږی ځکه چه په کلی توگه ئی پکښی خشوع او عاجزی نه وی کړی .

رجاء (امید) : چه هغه د الله تعالی پراخه رحمت ته کتل دی او د هغی ضد ته نا امیدی وائی ، او د الله تعالی د نعمتونو د امید په خاطر یو عمل کول د ویری او د خوف نه غوره دی ، ځکه چه دغه عمل (د انسان په زړه کښی) په الله تعالی باندی خایسته گمان پیدا کوی ، او الله تعالی فرمائی « **أَنَا عِنْدَ ظَنِّ عَبْدِي بِي** » مسلم. زه د بنده سره د هغه گمان موافق چلند کوم: او امید په دوه قسمه دی : لویه مرتبه: چه څوک یو نیکی کوی او د الله تعالی نه پری اجر او ثواب طلب کوی ؛ عائشة رضی الله عنها فرمائی : ای رسول الله (د دی ایات نه (څوک مراد دی) : « **وَالَّذِينَ يُؤْتُونَ مَا آتَوْا وَقُلُوبُهُمْ وَجَلَةٌ** » او هغه کسان چه کوی هغه عملونه چه دوی ئی کوی په داسی حال کښی چه زړونه ئی وپریدونکښی وی ، ایا دا هغه کسان دی چه غلا او زنا کوی او شراب سکی ، او بیا د الله تعالی نه وپریږی ؟ نو رسول الله صلی الله علیه و آله وسلم وفرمایل : **لَا يَا بِنْتُ الصِّدِّيقِ ، وَلَكِنَّهُمْ الَّذِينَ يَصْلُونَ وَيَصُومُونَ وَيَتَصَدَّقُونَ ، وَهُمْ يَخَافُونَ أَلَا يَقْبَلُ مِنْهُمْ ، أَوْلِيَّكَ سُزْعُونَ فِي الْحَيَاتِ** الترمذی ای د صدیق لوری لیکن د ا هغه کسان دی چه لمونځونه کوی روژی نیسی او خیراتونه ورکوی ، او بیا وپریږی چه زمونږ نه به قبول نشی ، نو دغه کسان په نیکو کارونو مخکی والی کوی .

ادنی درجه : گناهگار انسان چه توبه اوباسی او د الله تعالی د مغفرت امید وار وی . او هر چه هغه گناهگار انسان چه په خپله گناه باندی همیشوالی کوی او توبه نه اوباسی او بیا هم د الله تعالی د رحمت امید ساتی ، نو دپته تمنی وائی دا امید نه دی ، او دا روستنی قسم ناکاره صفت دی لیکن اولنی قسم د امید بنه دی ، نو مؤمن احسان او ویره دواړه راجمع کوی ، او د منافق په زړه کښی گناه او بی ویری کیدل دواړه راجمع شو .

خوف (ویره) : دا هغه غم دی چه په نفس کښی د احتمالی مصیبت له امله پیدا شی ، که چیرته د دغی مصیبت واقع کیدل متیقن شی نو هغی ته بیا خشیت وائی او د هغی ضد ته امن وائی ، او دا د امید مقابل او ضد نه دی ، بلکه دا د رعب له امله پیدا کیږی ، او د رجا(امید) لپاره باعث مینه او رغبت دی ، او د محبت خوف او امید په مابین کښی جمعوالی ډیر ضروری دی ، امام ابن القيم رحمه الله فرمائی : د زړه مثال په رفتار کښی الله تعالی ته د مرغه په شان دی ، محبت ئی سر دی ، خوف او امید ئی دوه وزری دی ، کله چه په زړه کښی خوف او ویره قراری ونیسی نو د شهواتو او خواهشاتو ځایونه ټول وسوزوی ، او دنیا وشړی . **واجبی خوف :** دا هغه ویره او خوف دی چه د واجبی کارونو د ادا کولو او د محرماتو د ترکولو لپاره یو لوی باعث گرځی . **او استحبابی خوف :** دا هغه دی چه د نفلی عباداتو د اداکولو او د مکروهاتو د ترکولو لپاره باعث گرځی . **او هغه په یو څو قسمه دی :**

(1) پټ او د عبادت ویره نو دا لازمی خبره ده چه دغه ویره باید صرف د الله تعالی لپاره

شی ، او د هغی نه کوم شی د مخلوقاتو لپاره راگرځول شرک اکبر دی ، لکه د مشرکانو د باطلو معبودانو نه ویره کول چه کوم ضرر او مصیبت به راورسوی . **(2 ناروا او حرام خوف :** چه هغه د خلکو د ویری له امله د یو فرضی حکم پریخودل او یاد یو حرام کار کول دی . **(3 جائز او خوف او ویره:** لکه د یو لیوه او شرمخ نه ویریدل .

● **زهد:** چه هغه د یوشی نه د محبت او مینی اړول دی هغه څه ته چه د هغی نه بهتر وی ، نو د دونیا سره د مینی او محبت نه کول زړه او بدن ته راحت ورکوی ، او د هغی سره مینه او محبت غم او خفگان زیاتوی ، او د دنیا محبت د ټولو گناهونو سر دی او د هغی سره بغض کول د ټولو عبادتونو سبب دی ، او په دنیا کبنی د زهد مطلب دا دی چه ستا د زړه نه د هغی محبت وځی نه دا چه ته ئی د لاسه وباسی سره د دی نه چه ستا زړه وړپوری نښتی وی ، نو دا د جاهلانو خلکو زهد دی ، رسول الله ﷺ : **« نَعْمَ الْمَالُ الصَّالِحِ لِلْمَرْءِ الصَّالِحِ »** أحمد. ډیر ښه دی نیک مال د نیک سړی لپاره **او د مسکین سړی د مال سره پنځه حالته دی :** **(1** چه د مال د اخستو نه له دی امله تیخته کوی چه بدی ئی شی او یا د هغی د شر او مشغوله کولو له امله تیخته کوی ، نو د دی حالت خاوند ته زاهد وائی . **(2** چه په حاصلولو ئی خوشحالی نه کوی لیکن داسی بده ئی هم نه گنی چه ضرر ورته پری ورسیری نو د دی حالت خاوند ته راضی وائی . **(3** چه د مال حاصلیدل ورته د نه حاصلیدو نه غوره وی ځکه چه مینه ورسره لری ، لیکن دنیاوی مینه یی دی حد ته نه رسیری چه د مال په طلبولو ئی مجبوره کړی ، بلکه که په غیر د ستړی والی نه ورته حاصل شی نو هغه اخلی او خوشحالی پری کوی ، او که چیرته د هغی طلبولو کبنی ستړیوالی ته ضرورت وی نو ځان پری نه مشغولی ؛ او د دی حالت خاوند ته قانع وائی . **(4** چه د عاجزه کیدو له امله ئی طلب نه کوی لیکن په حقیقت کبنی ورسره مینه لری ، که چیرته د هغی طلبولو ته سره د مشقته هم لار پیدا کړی نو دهغی طلب کوی نو د دی حالت خاوند ته حریص وائی . **(5** چه د کوم مال طلب کوی نو هغی ته مجبوره وی لکه وری انسان ، برمنډ ، او یا هغه سړی چه مال تری ورک شوی وی ، نو ددی حالت والا ته مجبور او مضطر ویلی کیږی

(د عبدالله او د عبدالنبي) په مينځ کښی آرامه مناظره او سوال او جواب

د عبدالله په نوم یو سړی دیو بل سړی سره چه نوم یی عبد النبي وو مخامخ شو، نو عبدالله په زړه کښی دا نوم بد وگڼه او و یی ویل، چه ولی یو کس بیله الله نه بل چا ته د بندگی (عبودیت) نسبت کوی، بیا یی د عبد النبي نه تپوس وکړه، آیا ته بیله الله نه بل چا عبادت کوی؟ عبد النبي جواب ورکړه چه نه، زه د بیله الله نه بل چا عبادت نه کوم، ځکه زه مسلمان یم فقط د الله تعالی عبادت او بندگی کوم.

عبدالله تری تپوس وکړ نو بیا دی ولی داسی نوم ایښی دی، چه د عیسایانو د نومونو سره مشابهت لری، ځکه هغوی وائی عبد المسیح، او د هغوی سره دا خبره نا آشنا نه ده ځکه چه هغوی د عیسی عَلَيْهِ السَّلَام بندگی کوی، څوک چه ستا نوم اوری نو د هغه په ذهن کښی دا خبره راځی، چه ته د محمد صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بندگی کوی، او مسلمان د رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ په حق کښی داسی عقیده نه لری، بلکه د مسلمان عقیده دا ده چه نبی صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ د الله بنده او پیغمبر دی.

عبد النبي وویل : ځکه چه نبی صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ په ټولو انسانانو کښی غوره او بهتر دی، او د انبیاء علیهم السلام سردار دی، نو ما دا نوم د برکت حاصلولو، او الله ته د نزدیکت په خاطر غوره کړی دی، د رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ په جاه او مرتبه باندی، پس مونږ به د رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نه شفاعت طلب کوو، ځکه چه د الله تعالی په نزد د هغه مقام او مرتبه ډیره لویه ده، او ته دا خبره نا آشنا مه گڼه، ځکه چه زما د ورور نوم هم عبد الحسين دی، او زما د پلار نوم هم عبد الرسول دی، او دا نومونه زموږ په معاشره کښی د مخکی زمانی نه مشهور او مروج دی، او مونږ خپل پلرونه په دی طریقہ باندی موندلی دی، نو ته په دی مسئله کښی تشدد او سختی مه کوه، او دا وړه خبره ده او دین اسان دی.

عبدالله ورته وویل : دا بل جرم او نا روا خبره ده، چه د مخکښی نه لویه ده، چه بیله الله نه دبل چا نه د هغه څه طلب وکړی شی، چه طاقت یی نه لری، برابره خبره ده که دغه غوښتنه د نبی صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نه وی، او که دبل چا نه وی، لکه حسین او یا نور نیکان خلک، او دغه خبره د توحید او لا إله إلا الله د معنی خلاف ده.

زه به ځنی سوالونه تا ته پیش کړم چه تاته د دی مسئلی خطر معلوم شی، او په دی خبره زما مقصد د حق پیژندل او بیا پری عمل کول دی، او همدا راز د باطل بیانول او بیا تری اجتناب کول، او امر بالمعروف او نهی عن المنکر دی، او مدد صرف د الله نه غوښتلی کیری، او توکل هم په الله تعالی باندی کیدای شی، ولا حول ولا قوة إلا بالله، لکن زه تاته د الله تعالی په دی قول باندی یادونه درکوم چه هغه فرمائی : **﴿إِنَّمَا كَانَ قَوْلَ الْمُؤْمِنِينَ إِذَا دُعُوا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ أَنْ يَقُولُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا﴾** سورة النور 51، د مسلمانانو وینا، کله چه د الله او د هغه د پیغمبر خوا ته وبلل شی چه د دوی تر مینځ حکم وکړی، پرته د دی څخه (بل څه) نه وي چه ووايي: مور واوریدل او اطاعت مو وکړ.

او همدا راز دا قول دالله تعالی : **﴿فَإِنْ نَزَعْنَاهُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ﴾** سورة النساء 59، کله چي مو په کوم شي کښی اختلاف راغی نو هغه الله او پیغمبر ته راجع کړی، که په خدای او دآخرت په ورځ ایمان لری.

عبدالله تپوس وکړ : تا سو وویل چه زه د الله توحید منم، او په کلمه د لا إله إلا الله سره گواهی ورکوم، نو آیا تاسو د دی معنی بیانولی شی؟

نو عبد النبي جواب ورکړ : توحید دیته وائی چه ته دا عقیده وساتی چه الله تعالی موجود

دی، او صرف هغه اسمانونه او زمکی پیدا کړی، او هغه ژوندی کول او مړه کول کوی، او په مخلوقاتو کښی تصرف کونکی صرف هغه دی، او رزق هم هغه ورکوی.

عبدالله: که چیرته توحید صرف هم دغه وی، نو بیا خو فرعون او د هغه قوم، ابوجهل او نور هم موحدین شول، ځکه چه د دغی قسم توحید نه هیڅ چا انکار نه دی کړی، فرعون چه د خدائی دعوه یی هم کړی وه، لیکن اقرار یی کوه، او زړه کښی یی دا ایمان هم لره چه الله تعالی موجود دی، او هغه په دی عالم کښی متصرف دی، او دلیل پری د الله تعالی دا قول او وینا ده: ﴿وَحَمْدُوا بِهَا وَاسْتَيْقَنَتَهَا اَنْفُسُهُمْ ظُلْمًا وَعُلُوًّا﴾ سورة النمل 14. **ترجمه:** دوی انکار وکړه د معجزاتو نه او په زړونو کښی یی یقین لره په هغی باندی.

او د فرعون دغه اقرار د غرق کیدو په وخت کښی بیا ښکاره شو.
لیکن توحید: د الله تعالی یو والی ته وائی په عبادت کښی، او عبادت د ټولو هغی ښکاره او پټو ویناگانو او کارونو یو جامع نوم دی چه د الله تعالی خوښ وی، او د (الله) معنی ده: برحق معبود، هغه ذات چه صرف هغه د عبادت او بندگی حقدار (وړ) دی.

عبدالله: آیا ته پوهیږی چه پیغمبران علیهم السلام د څه لپاره دنیا ته رالیږل شوی دی، چه اولنی رسول په کښی نوح عليه السلام دی؟

عبدالنبي: دی لپاره رالیږلی شوی دی، چه مشرکان یواځی د الله تعالی عبادت ته دعوت کړی، او د شرک نه یی ووپروی.

عبدالله: د نوح عليه السلام د قوم د شرک سبب څه وو؟
عبدالنبي: نه پوهیږم.

عبدالله: الله تعالی نوح عليه السلام خپل قوم ته هله راولیږه چه کله هغوی د نیکانو خلکو په شان او مرتبه کښی د خپل حد نه تجاوز او مبالغه وکړه، چه هغه ود، سواع، یغوث، یعوق، او نسر وو.
عبدالنبي: آیا ستا مطلب دا دی چه ود، سواع، یغوث، یعوق، او نسر، د نیکانو خلکو نومونه وو، او د ظالمانو او کافرانو نومونه نه وو؟

عبدالله: هو دا د نیکانو خلکو نومونه وو چه د نوح عليه السلام قوم تری خدایان جوړ کړی وو، او عربو بیا د هغوی تابعداری وکړه، او دلیل پری د بخاری شریف حدیث دی، چه د عبدالله بن عباس رضی الله عنهما نه روایت دی چه فرمائی: (هغه بتان چه د نوح عليه السلام په قوم کښی وو، د هغی نه روسته بیا په عربو کښی هم د هغی عبادت شروع شو، (ود) د کلب قبیللی په برخه رسیدلی وو، چه په دومة الجندل کښی اوسیدل، او هذیل قبیللی د (سواع) تعظیم کولو، او (یغوث) نومی بوت د مراد قبیللی سره وو، او بیا د هغی نه روسته بنی غطیف قبیللی ته پاتی شو، چه د سبا سره نږدی په جوف نومی ځای کښی وو، او (نسر) د حمیر د ذی الکلاع کورنی سره وو، دا د نوح عليه السلام په قوم کی د نیکانو خلکو نومونه وو، چه کله وفات شوه، نو شیطان دهغوی قوم ته وویل چه دا په مجلسونو کښی ودروی، او بیا یی په همغه نومونو باندی مسمی کړی، نو د نوح عليه السلام قوم دغه کار وکړه، نو هر کله چه بیا دغه موجوده خلک مړه شوه، او علم ختم شو نو د دغی بتانو عبادت او بندگی شروع شوه.
عبدالنبي: دا خو عجیبه خبره ده.

عبدالله: آیا د دی نه درته ډیره زیاته د تعجب وړ خبره وښایم؟ ته پوهه شه چه الله تعالی محمد عليه السلام، یو داسی قوم ته رالیږلی وو، چه هغوی عبادتونه او حجونه کول، او خیراتونه

به بی ورکول، لیکن هغوی به نیکان خلک، لکه ملایکی، عیسی عَلَيْهِ السَّلَامُ، او نور صالحین خلک الله ته واسطه کول، او دا به بی ویل چه مونږ د دوی نه شفاعت غواړو، چه مونږ الله تعالی ته نږدی کړی نو الله تعالی محمد عَلَيْهِ السَّلَامُ دی لپاره راولیږه، چه د دوی د پلار ابراهیم عَلَيْهِ السَّلَامُ د دین تجدید وکړی، او د دی نه بی خبر کړی، چه دغه نزدیکت تقرب او عقیده، صرف د الله تعالی حق دی، او بیله الله نه دبل چا لپاره مناسب نه دی، پس هم دا الله تعالی یوازی خالق او رازق دی، او څوک ورسره شریک نشته، او ټول اسمانونه زمکی، او هغه مخلوقات چه په دی کښی اوسیری، ټول د الله تعالی مخلوق دی، او د الله تعالی په اختیار او تصرف کښی دی، بلکه هغه خدایان چه دوی ورله بندگی او عبادت کوو، هم د الله تعالی په اختیار کښی دی، لکه څرنگه چه دوی په خپله هم د دی خبری اقرار کوی.

عبدالنبی : دا خو ډیره عجیبه او خطرناکه خبره ده، آیا په دی باندی څه دلیل شته؟

عبدالله : په دی باندی ډیر دلیلونه شته، ځنی یی دا دی چه الله تعالی فرمائی : ﴿ قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمَّنْ يَمْلِكُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَرَ وَمَنْ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَنْ يُدَبِّرُ الْأُمْرَ فَسَيَقُولُونَ اللَّهُ فَقُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴾ سورة یونس 31، ووايه (ای محمده): څوک تاسی ته له آسمان او ځمکی څخه روزی درکوی؟ آیا څوک (ستاسی) دآوریدنی او لیدنی (د پیدایښت) مالک دی؟ آیا څوک دی چه ژوندی له مری څخه باسی او مری له ژوندي څخه باسی؟ او څوک دی چه د کارونو تدبیر کوی؟ نو دوی به ژر ووايي: الله، ووايه: نو ولی نه ویریرئ؟ او همدا راز الله تعالی فرمائی : ﴿ قُلْ لِمَنِ الْأَرْضُ وَمَنْ فِيهَا إِنْ كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴾ ﴿ ۸۴ ﴾ سَيَقُولُونَ لِلَّهِ قُلْ أَفَلَا تَدَّعُونَ ﴿ ۸۵ ﴾ قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ ﴿ ۸۶ ﴾ سَيَقُولُونَ لِلَّهِ قُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿ ۸۷ ﴾ قُلْ مَنْ بِيَدِهِ مَلَكُوتُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ يُحْيِيهِ وَيُمِيتُهُ وَلَا يُجَارُ عَلَيْهِ إِنْ كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿ ۸۸ ﴾ سَيَقُولُونَ لِلَّهِ قُلْ أَفَلَا تُسْحَرُونَ ﴾

سورة المؤمنون 84-89، ووايه (ای محمده): ځمکه او هر هغه څه چی په هغه کښی دی چا لره دي، که چیری پوهیرئ؟ دوی به ووايي: الله لره دی، ووايه: آیا پند نه اخلئ؟ ووايه: څوک دی اوو آسمانو پروردگار او د لوی عرش پروردگار؟ وایي به: الله لره دي، ووايه: آیا نو نه ویریرئ؟ ووايه: څوک دی چی د هر شي پاچایی د هغه په لاس کښی ده، او دی پناه ورکوي خو دی (په خپله) پناه ورکولو ته اړتیا نه لري، که پوهیرئ، دوی به ووايي: (دغه صفتونه) الله لره دي، ووايه: څرنگه تاسی تیر ایستل کیرئ او دحق نه اورئ؟

او د مکی مشرکانو به تلبيبه هم ویله په حج کښی، (لبیک اللهم لبیک لا شریک لک، إلا شریکا هو لک، تملکه وما ملک) أي ربه مونږ تاته په تابعداری سره ولاړیو، ستا شریک نشته، مگر هغه شریک چه ته بی مالک یی او دهغه په لاس کښی اختیار نشته.

پس د مکی د مشرکان په دغه اقرار چه الله تعالی متصرف دی په مخلوقاتو کښی، یعنی په توحید ربوبیت اقرار کولو سره دوی په اسلام کښی داخل نه شول، او د مشرکانو دغی عمل او ارادی، چه دوی د انبیاء عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، ملایکو او نیکانو خلکو نه د شفاعت طلب کوو، د دوی وینی او مالونه حلال وگرځول، د دی وجه نه د ټولو غوښتنو دعا گانو، نذرونو، قربانیو، او کومک غوښتلو، او د ټولو عبادتونو، خاص کول الله تعالی لپاره ډیر ضروری دی.

عبدالنبی : که چیرته هغه توحید چه انبیاء علیهم السلام د هغی لپاره رالیرلی شوی دی، دا نه وی چه یو انسان دا اقرار کوی چه الله تعالی موجود دی، او الله تعالی متصرف دی، لکه

خرنگه چه ستا خیال دی، نو توحید بیا خه ته وائی؟

عبدالله: هغه توحید چه انبیا علیهم السلام د هغی د بیان لپاره رالیرلی شوی دی، او د مکی مشرکانو د هغی د منلو نه انکار کړی وو، هغه د الله تعالی یووالی دی، په عبادت کبنی، چه هیخ قسم عبادت به د مخلوق او غیر الله لپاره نه شی کیدای، لکه رابلل، نذر قربانی، مدد غوښتل، او داسی نور، او دا توحید د(لا إله إلا الله) معنی ده، خکه چه (إله) به د مکی د کفرانو او مشرکانو په نزد هغه چا ته ویلی کیده، چه خلکو به تری د دغی مخکنی شیانونطلب کولو، که هغه به نبی وو او که ملایکه به وه، او که ولی او یا پیری به وو، او که ونی او قبر به وو، او دا مقصد د هغوی نه وو چه إله صرف خالق رازق او مدبر ته وائی، پس دوی په دی پوهیدل چه دغه صفتونه صرف د الله تعالی لپاره خاص دی، نو کله چه نبی ﷺ راغی نو دوی یی دتوحید کلمی ته دعوت کړل، چه لا إله إلا الله ده، یواخی لفظ ته نه بلکی د دی مقصد او معنی ته.

عبدالنبی: گویا چه ستا دا خیال دی، چه د مکی قریش او کفران د لا إله إلا الله په معنی باندی د موجوده مسلمانانو نه ښه پوهیدل.

عبدالله: هو، حقیقت همداسی دی، ډیر افسوس دی، چه هغه جاهلان کفران په دی باندی پوهیدل، چه د نبی ﷺ مقصد په کلمی طبیی سره، د الله تعالی لپاره د ټولو عبادتونو خاص کول دی، او د نورو باطلو معبودانو د عبادت نه انکار کول او بیزاره کیدل دی، خکه هر کله چه رسول الله ﷺ هغوی ته حکم وکړه چه لا إله إلا الله ووائی، نو هغوی په جواب کبنی وویل: ﴿أَجْعَلُ الْأَلْهَةَ إِلَهًا وَاحِدًا إِنَّ هَذَا لَشَيْءٌ عُجَابٌ﴾ سورة ص5، آیا ده (ټول) خدایان یوخدای گرځولې دي؟ په رښتیا سره چه دا دحیرانتیا خبره ده.

سره د دی نه چه هغوی په دی باندی ایمان لره، چه الله متصرف دی، لیکن تعجب د هغه مسلمان په حال دی، چه د اسلام دعوه کوی، او بیا د لا إله إلا الله هغه مقصد نه پیژنی، چه کوم باندی د مکی جاهلان هم پوهیدل، بلکه د دوی دا خیال دی، چه توحید یواخی تلفظ کول دی په دی کلمه باندی، اگر که په معنی باندی یی نه پوهیرو، او ډیر پوه انسان یی صرف دا عقیده لری، چه د کلمی معنی دا ده چه بل رازق او تدبیر کونکی نشته سوا د الله تعالی نه، نو په هغه مسلمان کبنی هیخ خیر نشته چه د مکی مشرکان تری د کلمی په معنی ښه پوهیرو.

عبدالنبی: زه خو د الله سره شرک نه کوم، بلکه دا گواهی کوم، چه خالق او رازق صرف الله دی، مالک د نفع او ضرر صرف الله تعالی دی، او محمد ﷺ د خپل خان لپاره هم مالک د نفع او ضرر نه دی، پاتی لا علی، حسین، او عبد القادر جیلانی، لیکن زه گناهگار یم، او د نیکانو خلکو دالله په نزد باندی ډیره لویه مرتبه ده، پس زه د دوی په مرتبه او جاه باندی الله رابللم.

عبدالله: ستا د خبری جواب مخکی تیر شوی، یعنی هغه کسان چه نبی ﷺ ورسره جنگ وکړه هم د دی قایل وو، او دا اقرار یی کوو، چه د دوی بتان د هیخ شی انتظام او تدبیر نه شی کولی، لیکن دوی د هغوی جاه او مرتبه الله تعالی ته په وسیله کی پیش کوله.

عبدالنبی: دغه آیاتونه خو د هغه چا په حق کبنی نازل شوی، چه د بتانو عبادت یی کوو، نو تاسو خرنگه نیکان خلک او انبیا علیهم السلام د بتانو په شان گئی؟

عبدالله: مخکی تیر شوه، چه بعضی دغه بتان د نیکانو خلکو په نومونو باندی مسمی شوی وو، لکه د نوح علیهم السلام په زمانه کبنی، او کفرانو به د هغوی نه صرف شفاعت طلب

کوو، حکه د هغوی دا عقیده وه چه دوی د الله په نزد باندی لوی شان او مرتبه لری، او دلیل پری دا دی چه الله تعالی فرمائی: ﴿وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَى﴾ سورة الزمر 3، هغه کسان چه خلکو مدد گاران نیولی ما سوا د الله تعالی نه

دوی وائی مونږ خو د دی عبادت نه کوو مگر دی لپاره چه مونږ الله تعالی ته نږدی کری. **او هر چه دا سوال دی ستا:** چه تاسو څرنگه انبیا عليهم السلام او نیکان خلک د بتانو په شان گنی؟ نو مونږ دا جواب کوو: د مکي مشرکان چه رسول الله ﷺ ورته رالیرلی شوی وو، بعضو پکښی اولیاء کرام رابلل، چه الله تعالی د هغوی په حق کښی فرمائی: ﴿أُولَئِكَ الَّذِينَ يَدْعُونَ يَبْتَغُونَ إِلَىٰ رَبِّهِمُ الْوَسِيلَةَ أَيُّهُمْ أَقْرَبُ وَيَرْجُونَ رَحْمَتَهُ وَيَخَافُونَ عَذَابَهُ إِنَّ عَذَابَ رَبِّكَ كَانَ مَحْذُورًا﴾ سورة الاسراء 57، هغه (معبودان) چي (کافران يي) عبادت کوي، په خپله خپل پروردگار ته وسيله لټوي چي کوم يويي (د نورو په پرتله) نژدېوالی تر لاسه کری او دهغه د رحمت هیله کوي او دهغه له عذاب څخه ویریري بیشکه چي ستا د پروردگار عذاب د ویري وړ دی.

او ځنو پکښی عیسی او مریم عليهم السلام رابلل، لکه څرنگه چه الله تعالی فرمائی: ﴿وَإِذْ قَالَ اللَّهُ يَعْيسَىٰ ابْنُ مَرْيَمَ مَا أَنْتَ لِلنَّاسِ اتَّخِذُونِي وَأُمِّي آلِهَتَيْنِ مِنَ دُونِ اللَّهِ﴾ سورة المائدة 116، **ترجمه**: او کله چي الله وويل: ای د مریم زوی عیسی: آیا تا خلکو ته ويلي وو چي ما او زما مور بي له الله څخه خدایان ونیسی؟

او ځنو پکښی د ملایکو عبادت کولو، لکه چه الله تعالی فرمائی: ﴿وَيَوْمَ يَحْشُرُهُمْ جَمِيعًا نَمَّ يَقُولُ لِلْمَلَائِكَةِ أَهْوَلَاءٌ أَمْ يَأْكُمُ كَانُوا يَعْبُدُونَ﴾ سورة سباء 40، او هغه ورځ چي (خدای) دوی ټول سره راټول کړي نو پږښتو ته به ووايي: آیا دوی به ستاسي عبادت کاوه؟

پس په دی آیتونو کښی سوچ وکړه چه الله تعالی پکښی هغه چا ته هم کافر ویلی دی چه د بتانو عبادت کوی، او هغه چاته یی هم کافر ویلی دی چه د ملایکو، پیغمبرانو، او د نیکانو خلکو عبادتونه یی کول، او رسول الله ﷺ د ټولو سره په غیر د کوم فرق نه یوشان جهاد کری دی.

عبدالنبی: مشرکان خو د دغی خلکو نه مدد غواړی، او زه خو دا گواهی کوم، چه الله تعالی مالک د نفع او ضرر دی، زه خو صرف د الله تعالی نه دغه غواړم، او د نیکانو خلکو په لاس کښی خو څه نشته، لیکن زه دوی واسطه کوم کیداشی چه الله تعالی یی شفاعت قبول کری.

عبدالله: ستا دا وینا بعینه د کفارو د وینا په شان ده او دلیل پری دا دی ﴿وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ وَيَقُولُونَ هَوَّلَاءِ شَفَعُونََاعِنْدَ اللَّهِ﴾ سورة یونس 18، او دوی پرته له خدای څخه د (داسي) نوروشیانو عبادت کوي چي دوی ته نه کوم نقصان رسولی شي او نه (هم) کومه گټه او وایي: دغه شیان د خدای په نزد زمونږ شفاعت کوونکی دي.

عبدالنبی: زه خو عبادت صرف د الله تعالی کوم، او دوی ته پناه وړل، او یا د دوی رابلل خو عبادت نه دی.

عبدالله: لیکن زه ستا نه تپوس کوم، آیا ته په دی باندی اقرار کوی، چه الله تعالی په تا باندی د خپل ځان لپاره د عبادت خالص کول فرض کری دی، او دا اخلاص د هغه حق دی په تا باندی، لکه چه په دی آیت کښی ذکر دی: ﴿وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حَفَافًا﴾ سورة البینه 5، او (په داسي حال کښی) چي دوی حکم نه دی شوی مگر دا چي په زښت

اخلاص سره د الله عبادت وکړي (او عقیده ولري) چې دین د هغه (له خوا) دی او په عین حال کې له شرک نه توحید راگرځیدونکی وی.

عبدالنبی : هو، الله په ما باندې دغه کار فرض کړی.

عبدالله : ته ماته وضاحت وکړه چه د عبادت خالص کول څه ته وائی؟

عبدالنبی : زه نه پوهیږم.

عبدالله : زه به تاته د هغې وضاحت وکړم غور ورته کیرده، الله تعالی فرمائی ﴿ **ادْعُوا رَبَّكُمْ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِلِينَ** ﴾ سورة الاعراف 55 ، خپل پروردگار په عاجزی او په پټه سره وبولئ، بیشکه چې الله تیري کونکي نه خوبوي.

پس دعا عبادت دی او که نه؟

عبدالنبی : پلي دعا عبادت دی، بلکه د عبادت مغز دی لکه څرنګه چه په حدیث کېنی راغلی: « **الدعاء هو العبادة** » أبو داود. دعاء بعینه عبادت دی.

عبدالله : هر کله چه ته په دی اقرار کوی چه دعا عبادت دی، او ته شپه او ورځ، د ویری او امید په خاطر په یو حاجت کېنی الله تعالی رابلی، او بیا ته په همدغې حاجت کېنی یو نبی، یا یوه فرشته، او یا یو نیک انسان رابلی، نو آیا تا د الله تعالی سره په دغه عبادت کېنی شرک وکړه او که نه؟

عبدالنبی : هو، ما خو بیا شرک وکړه، او دا خو ډیره صحیح او ښکاره خبره ده.

عبدالله : یو بل مثال واوره، کله چه ته د الله تعالی په دی وینا باندې پوه شوی: ﴿ **فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَأَمْحَرِ** ﴾ سورة الکوثر 2 ، نو خپل پروردگار لره لمونځ وکړه او قرباني وکړه.

او بیا ته د الله اطاعت وکړی، او قربانی هم هغه لره وکړی، نو آیا دا د الله تعالی عبادت دی او که نه؟

عبدالنبی : هو، دا خو بلکل عبادت دی.

عبدالله : اوس که ته د مخلوق لپاره قربانی وکړی، نبی وی او که پیری، نو آیا تا د الله تعالی سره بل څوک شریک کړه او که نه؟

عبدالنبی : هو، دا خو یقینی شرک دی.

عبدالله : ما تاته په مثال کی دعا او قربانی ذکر کړه، ځکه چه دعا په قولی عبادت کی ډیر اهم عبادت دی، او په فعلی عبادت کی قربانی اهمه ده، او عبادت یواځی په دی دواړو قسمونو پوری خاص نه دی، بلکه نور قسمونه هم لری لکه نذر، قسم کول، پناه غوښتل، لیکن د مکی مشرکانو چه د هغوی په حق کېنی قرآن کریم نازل شوی دی ایا د ملایکو، نیکانو خلکو، لات، او د نورو خلکو عبادت کوه او که نه؟

عبدالنبی : هو، هغوی د دغی شیانو عبادت کوو.

عبدالله : آیا ددوی عبادت بیله دعاء، قربانی، پناه، او مدد غوښتلو بل څه وو، ځکه دوی خو پدی اقرار کولو چه د الله تعالی بندګان یو، او د هغه په قدرت کېنی یو، او خاص الله تعالی د ټولو کارونو انتظام چلونکی دی، لیکن دوی د مرتبی د وجه نه ، او د شفاعت د طلب کولو په خاطر هغوی رابلل او هغوی ته یی پناه ور وړه او دا خبره هر چاته ښکاره ده .

عبدالنبی : آیا ته د رسول الله ﷺ شفاعت نه منی؟

عبدالله : زه د رسول الله ﷺ شفاعت منم او انکار تری نه کوم، بلکه هغه شفاعت

کونکی دی، او شفاعت به یی الله تعالی قبلوی، او زه هم د هغه د شفاعت امید لرم، لیکن اختیار د شفاعت د الله تعالی په لاس کښی دی، لکه څرنګه چه الله تعالی فرمائی: ﴿قُلْ لِلَّهِ الشَّفَعَةُ جَمِيعًا﴾ سورة الزمر ۴، ووايه (ای محمده): چه شفاعت ټول لره دی، او شفاعت به د الله تعالی د اجازی نه روسته کیدای شی، لکه څرنګه چه الله تعالی فرمائی: ﴿مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ﴾ سورة البقره 255، څوک دی هغه کس چي دده په حضور شفاعت وکړي مګر دده په اجازی سره؟

او د هغه چا لپاره به شفاعت کیدای شی، چه الله تعالی تری راضی وی، لکه څرنګه چه الله تعالی فرمائی: ﴿وَلَا يَشْفَعُونَ إِلَّا لِمَنْ ارْتَضَى﴾ سورة الأنبياء 28، دوی به شفاعت نه شی کولی مګر د هغه چا لپاره چه الله تعالی غوره کړی وی، او الله نه غوره کوی مګر موحد، لکه څرنګه چه الله تعالی فرمائی: ﴿وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ﴾ سورة العمران 85، او هر څوک چي پرته له اسلام څخه بل دین ولتوی نو له ده نه به هیڅکله ونه منل شي. او هغه به په آخرت کښی له زیانکارانو څخه وی.

نو هر کله چه ټول شفاعت د الله په اختیار کښی دی، او شفاعت به نه شی کیدی مګر وروسته د اجازی د الله تعالی نه، نبی ﷺ او نور نیکان خلک د چا لپاره شفاعت نه شی کولی مګر د هغه چا لپاره چه الله تعالی خوښه شی، او الله تعالی صرف د موحدینو بندگانو لپاره د شفاعت اجازت ورکوی، نو دا خبره معلومه شوه چه ټول شفاعت خاص د الله تعالی لپاره دی، نو زه د الله تعالی نه شفاعت غواړم: ای الله د رسول الله ﷺ د شفاعت نه می مه محروموی، او هغه زما لپاره شفاعت کونکی وګرځوی.

عبدالنبی: په دی باندی مونږ متفق یو، چه د چا نه داسی غوښتل چه طاقت یی نه لری جایز نه دی، لیکن نبی ﷺ ته الله تعالی د شفاعت اختیار ورکړی، نو هغه خو د شفاعت مالک دی، نو بنا په دی باندی زما لپاره جایز دی چه زه تری هغه شی طلب کړم چه قدرت یی لری، او دا بیا شرک نه دی.

عبدالله: دا خبره به هله صحیح وی چه الله تعالی تری ته منع کړی نه وی، الله تعالی فرمائی: ﴿فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا﴾ سورة الجن 18، نو له الله سره بل هیڅوک مه بولی، او د شفاعت طلب کول خو دعا ده، او رسول الله ﷺ ته خو شفاعت الله تعالی ور کړی، او هغه په خپله ته د دی نه منع کړی ئی، چه د بل چا نه شفاعت طلب کړی، او همدا راز د نبی ﷺ نه ما سوا بل چاته هم شفاعت ور کړی شوی دی، یعنی ملایکی به شفاعت کوی، ماشومان چه د بلوغ او ځوانی نه مخکی وفات شوی وی شفاعت کوی، لکه څرنګه چه په صحیح احادیثو کښی راغلی اولیاء کرام به شفاعت کوی، نو که ته داسی وایی چه الله تعالی دوی ته د شفاعت اختیار ور کړی نو زه یی تری څکه غواړم؟ که داسی وائی نو ته خو بیا د نیکانو خلکو د عبادت قایل شوی، او که داسی نه وائی نو دا خبره دی باطله شوه، چه الله تعالی دوی ته شفاعت ور کړی زه یی تری غواړم.

عبدالنبی: لیکن زه خو د الله تعالی سره شرک نه کوم، او نیکانو خلکو ته پناه ورل شرک نه دی.

عبدالله: آیا ته پو هیبری چه الله تعالی شرک د زنا نه پیر زیات حرام کړی دی، او الله تعالی شرک نه بخښی؟

عبدالنبی: هو، زه په دی باندی اقرار کوم، او دا خبره په قرآن کښی په وضاحت سره ذکر شوی.

عبدالله : تا خو اوس د خان نه هغه شرک نفی کړه چه الله تعالی حرام کړی، نو ته ما ته دا خبره واضح کړه چه هغه شرک کوم دی چه ته په کښی نه یی واقع شوی؟
عبدالنبی : شرک د بتانو عبادت ته ویلی کیږی، او هغوی ته د حاجت په وخت کښی رجوع کول، او یا د هغوی نه ویریدل.

عبدالله : د بتانو د عبادت څه مطلب دی؟ آیا ستا دا خیال دی چه د مکی مشرکانو دا عقیده لرله، چه دغه لرگی او گټی پیداکونکی دی، او رزق ورکونکی دی، او چه څوک یی رابلی نو د هغه د حاجت تدبیر کونکی دی؟ بلکه هغوی داسی عقیده نه درلوده لکه څرنګه چه مخکی ذکر شوه.

عبدالنبی : زه دغه عقیده نه لرم بلکه څوک چه گټو او لرگو یا قبرونو ته ورځی، او د هغی نه خپل حاجتونه غواړی، او یا د هغوی په نوم حلاله کوی، او یا دا عقیده ساتی چه دغه شیان، مونږ الله تعالی ته نږدی کوی، او یا الله تعالی د دوی په برکت زمونږ نه مصیبتونه لری کوی، پس دا د بتانو عبادت دی.

عبدالله : رشتیا دی وویلی، لیکن د قبرونو او گټو او مزارونو په خواکښی ستاسو طریقه هم داسی ده، او همدارنګه تاسو چه وائی شرک د بتانو عبادت ته وائی، آیا ستا مطلب دا دی، چه شرک دغی شیانو پوری خاص دی، او په نیکانو خلکو باندی اعتماد کول، او د هغوی رابلل په شرک کښی داخل نه دی؟

عبدالنبی : هو، زما همدا مطلب وو.

عبدالله : نو آیا ته د هغی آیتونو نه، کوم خواته تښتی چه په هغی کښی ذکر شوی چه په نیکانو خلکو توکل کول حرام دی، او یا د ملایکو سره دغسی تعلق پیدا کول، او که چا دا کار وکړه نو کفر یی وکړه، او مخکی می درته آیتونه هم ذکر کړه.

عبدالنبی : لیکن هغه خلک چه ملایکی او پیغمبران یی رابلل، په دی وجه باندی کافر شوی نه وو، لیکن هغوی د دی وجه نه کافر شوی وو، چه ویل به یی چه ملایکی د الله تعالی لور گانی دی، او عیسی عَلَيْهِ السَّلَامُ د الله تعالی زوی دی، او مور خو داسی نه وایو: چه شیخ عبد القادر جیلانی د الله تعالی زوی دی، او نه دا وایو چه زینب د الله تعالی لور ده.

عبدالله : الله تعالی ته د اولاد نسبت کول، دا خو مستقل بل کفر دی، الله تعالی فرمائی **﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ۝۱﴾** **﴿اللَّهُ الصَّمَدُ ۝۲﴾** **﴿لَمْ يَكِدْ وَلَمْ يُولَدْ ۝﴾** سورة الاخلاص 1-3، ووايه: دی یو الله دی، (دی) بی نیازه الله دی، نه ده (څوک) زیرولی او نه دی (له چا نه) زیرویلی دی.

أحد: هغه چاته وائی چه مثال یی نه وی، او صمد هغه چا ته وائی، چه حاجتونو کښی ورته خلک رجوع کوی، که څوک د دی نه انکار وکړی نو هغه کافر شو، که څه هم د سورة وروستی برخه ومنی، بیا الله تعالی فرمائی: **﴿ مَا اتَّخَذَ اللَّهُ مِنْ وَلَدٍ وَمَا كَانَ مَعَهُ مِنْ إِلَهٍ إِذَا لَدَّهَبَ كُلُّ إِلَهٍ بِمَا خَلَقَ وَلَعَلَّ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ ۝﴾** سورة المؤمنون 91، الله هیڅکله اولاد نه دی نیولی او نه له هغه سره بل خدای شته، که داسی وای نو هر خدای به هغه څه چي یی پیدا کړي وو بیولی (او بیل کړی) وای او یو پر بل باندی به یی د برلاسی او غالبه کیږو هڅه کوله.

نو معلومه شوه چه د دواړو کفرونو په مینځ کښی فرق شته، او دلیل ورباندی دا دی چه هغه کسان چه د دی وجه نه کافر شوی وو چه لات یی رابله سره د دی نه چه هغه نیک انسان وو، دوی هغی ته د الله تعالی زوی نه ویلی، او هغه کسان چه د پیریانو په رابللو باندی کافر شوی

وو، دوی هم هغی ته د الله تعالی زامن نه ویلی، او همدا راز څلور مذهبونه په دی باندی متفق دی، چه څوک دا عقیده ساتی چه د الله تعالی لپاره اولاد شته نو هغه مرتد دی، او که څوک د الله تعالی سره شرک وکړی نو هغه هم مرتد دی، نو فقهاء د دواړو شرکونو په مینځ کښی فرق کوی. **عبدالنبی** : الله تعالی فرمائی: ﴿الْاٰیٰتِ اَوْلِیَآءِ اللّٰهِ لَا خَوْفٌ عَلَیْهِمْ وَلَا هُمْ یَحْزَنُوْنَ﴾ سورة یونس 62 ، خبردار اوسی، بیشکه چي د خدای په دوستانو کومه ویره نشته او نه به (هم) دوی غمجن کبیري.

عبدالله : مونږ هم دا عقیده لرو چه دا خبره حقه ده، لیکن د دوی عبادت باطل دی، پس مونږ د الله تعالی سره دوی په عبادت کښی نه شریکوو، او نور په تا باندی د دوی سره محبت کول او د هغی اطاعت واجب دی، او د دوی په کرامت به اقرار کوی، او د اولیاء کرامو د کرامت نه صرف بدعتیان انکار کوی، او د الله تعالی دین وسط او درمیانه دی په مابین د دوو طرفونو د افراط او د تفریط (زیاتی او کمی کولو) کښی دی، هدایت او سمه لار هم د افراط او د تفریط په منځ کښی ده، اوحق هم همداسی دی.

عبدالنبی : هغه کسان چه قرآن د هغوی په رد کښی نازل شوی دی، په لا إله إلا الله باندی گواهی نه کوله، او د رسول الله ﷺ تکذیب یی کوو، او د قیامت نه منکر وو، او قرآن یی دروغجن گڼه، او جادو به یی ورته ویلی، او مونږ خو دا گواهی کوو چه لا إله إلا الله و أن محمدا رسول الله، او د قرآن تصدیق کوو، په قیامت ایمان لرو، لمونځونه کوو، او روژی نیسو، پس تاسو څرنګه مونږ د هغوی په شان گڼی؟

عبدالله : د عالمانو د هغه انسان په کفر کښی هیڅ اختلاف نشته، چه څوک د دین په څه حصه کښی د رسول الله ﷺ تصدیق کوی، او په څه حصه کښی یی تکذیب کوی، او همدا راز هغه څوک چه د قرآن څه حصه منی او د ځنی حصی نه انکار کوی، لکه یو سړی چه توحید منی او د لمانځه نه انکار کوی، او یا تو حید او لمونځ منی لیکن د زکات د فرضیت نه انکار کوی، او یا دا ټول منی لیکن روژه نه منی، او یا دا هم منی لیکن د حج د فرضیت نه انکار کوی، د دی وجه نه کله چه څه خلکو د نبی ﷺ په زمانه کښی د حج کولو ته تیار نه شو، نو الله تعالی د هغوی په حق کښی دا آیاتونه نازل کړه: ﴿وَلَلَّهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ اِلَيْهِ سَبِيْلًا وَمَنْ كَفَرَ فَاِنَّ اللّٰهَ عَزِيزٌ عَلِمِيْنَ﴾ سورة العمران 97 ، د الله تعالی لپاره په خلکو باندی د بیت الله شریف حج کول فرض دی، هغه چا لپاره چه هغی ته دتللو طاقت لری، او هر هغه څوک چي کافر شي نو بیشکه چي خدای له ټولو عالمیانو څخه بي پروا دی.

د دی وجه نه الله تعالی د هغه انسان په کفر باندی صراحت کړی چه بعضی قرآن منی او بعضی نه انکار کوی، او الله تعالی دا حکم کړی، چه اسلام به ټول منی، که څوک د اسلام ځنی برخه قبلوی او ځنی نه قبلوی نو کافر شو، نوایا ته دا منی چه څوک په څه حصه د قرآن باندی ایمان لری او د څه حصی نه انکار کوی هغه کافر دی؟

عبدالنبی : هو زه دا منم او اقرار پری کوم، او دا خبره په قرآن کریم کښی واضحه ده. **عبدالله** : هر کله چه ته په دی اقرار کوی، چه څوک رسول ﷺ په بعضی شیانو کښی منی، او د لمونځ نه انکار کوی نو هغه په اجماع سره کافر دی، او همدا راز چه ټول دین منی لیکن قیامت نه منی، نو هغه هم کافر دی، او په دی کښی د مذهبونو هم اختلاف نشته، او دا خبره په قرآن کي هم په وضاحت سره راغلی ده، پس دا خبره معلومه شوه چه توحید په

تولو کبني لوی او اهم رکن دی، پس دا څرنګه کيدای شي، چه څوک په دغی شيانو کبني د يو نه انکار وکړی نو هغه کافر دی، اگر چه د رسول الله ﷺ په نور تول شريعت باندی ایمان لری، او کله چه د هغی توحيد نه انکار کوی چه هغه د تولو پيغمبرانو مشترک دين دی، نو بيا نه کافر کيږی، سبحان الله دا څومره لوی او عجيبه جهالت دی، او همدارنگه په دی کبني هم سوچ او فکر وکړه چه د نبی ﷺ صحابه و چه کله د بنو حنيفه قبيلی سره جنگ کولو، نو هغوی اسلام قبول کړی وو، او کلمه د توحيد او رسالت یی منله، او لمونځونه او اذانونه یی هم کول.

عبدالنبی : هغوی خو دا عقیده لرله چه مسيلمه پيغمبر دی، او مونږخو دا عقیده لرو چه محمد ﷺ نه وروسته بل نبی نشته.

عبدالله : ليکن تاسو علی رضی الله عنه، عبد القادر جیلانی او نور پيغمبران او نيکان خلک، د الله تعالی درجی ته رسولی دی، نو هر کله چه څوک يو سړی د پيغمبر مرتبی ته ورسوی نو هغه کافر شو، وینه او مال یی حلال شو، او بيا ورته کلمه د شهادت، او لمونځ فايده نه کوی، پس څوک چه هغه ته د خدائی مرتبه ورکړی، نو هغه خو په طریق اولی سره کافر شوه، او همدا راز هغه کسان چه علی ﷺ په اور باندی وسوزول، تولو داسلام دعوه کوله، او هغوی د حضرت علی رضی الله عنه ملګری وو، او علم یی د صحابه یی کرامو نه حاصل کړی وو، ليکن د حضرت علی ﷺ په شان کبني یی داسی عقیده لرله، لکه تاسو چه د عبد القادر جیلانی په شان کبني کومه عقیده لری، نو ولی صحابه وو د هغوی سره په جنگ کولو او او دهغوی په کفر باندی اجماع وکړه، آیا ستاسو دا خیال دی، چه صحابه کرامو مسلمانان کافر ګڼل؟

او که ستاسو دا خیال دی چه د سید په شان کبني داسی عقیده ساتل ضرر نه لری، او دعلی ﷺ په شان کبني دغه عقیده کفر دی؟ او که څوک داسی ووائی چه مخکنی خلک خو ځکه کافر شوه، چه هغوی له یوی خوا شرک کړی وو، اوله بله پلوه یی د قرآن کریم او د نبی ﷺ تکذیب کړی وو، یعنی د شرک او تکذیب په مینځ کبني یی جمع والی کړی وو، او قیامت یی هم نه منه، نو بيا دهغه باب څه مطلب دی چه تولو علماء ذکر کړی په هر مذهب کبني: (باب حکم المرتد)، چه دا هغه مسلمان دی چه د اسلام نه یی وروسته کفر کړی وی، او بيا یی ډیر شيان ذکر کړی، چه په هر یو قسم یی مسلمان داسلام نه وځی، تر دی چه ډیری وری خبری یی خبری یی ذکر کړی، لکه توقی او مسخری کول په ژبه باندی، لکه څرنګه چه الله تعالی فرمائی: ﴿قُلْ اَبِاللّٰهِ وَءَايٰتِهٖ وَرَسُوْلِهٖ كُنْتُمْ نَسْتَهْزِءُوْنَ ۝٦٥﴾ لَا تَعْذِرُوْا قَدْ كَفَرْتُمْ بَعْدَ اِيْمَانِكُمْ ﴿ سورة التوبه 65 - 66 ، ترجمه : ووايه (ای محمده): آیا پر الله، دهغه پر آیتونو او د هغه پر پيغمبر باندی مو توقی کولی او ملنډی مو وهلې؟ پلمې (او عذرونه) مه کوی، بېشکه وروسته له ایمان (راورلو) څخه کافران شوی یی.

نو هغه کسان چه الله تعالی د هغوی په کفر باندی صراحت وکړه، دوی د رسول الله ﷺ سره د تبوک په غزا کبني ملګری وو، دوی صرف یوه خبره کړی وه، چه دوی بيا وویل دا خو مونږ د توقو او ساعت تیری په خاطر کړی وه، ليکن الله تعالی پری د کفر حکم وکړه، پس څرنګه کيدای شي، چه یو انسان توحيد نه منی او هغه دی مسلمان وی.

او همدا راز هغه چه د بنی اسرائیلو نه سره د پوهی نقل شوی، چه د موسی علیه السلام نه یی طلب وکړه، چه زمونږ لپاره خدای جوړ کړه لکه څرنګه چه د دوی لپاره دی، او د بعضی صحابه وو هغه

وینا چه دوی وویل زمونږ لپاره د (ذات انواط) په شان ونه وگرځوه لکه څرنګه چه د دوی لپاره ده، نو نبی ﷺ قسم وکړه چه تاسو د بنی اسرائیلو په شان وینا وکړه، ﴿اجْعَلْ لَنَا إِلَهًا كَمَا لَهُمُ الْإِلَهَةُ﴾ سورة الأعراف 138 ، ترجمه : زمونږ لپاره خدای وگرځوه لکه څرنګه چه د هغوی لپاره خدایان دی.

عبدالنبی : لیکن بنی اسرائیل او هغه کسان چه د نبی ﷺ نه یی طلب کړی وو چه زمونږ لپاره (ذات انواط) ونه وگرځوه په دی خبره کافر نه شوه.

عبدالله : بنی اسرائیلو او هغی کسانو چه د نبی ﷺ نه یی سوال کړی وو، هغوی دغه عمل نه وو کړی او که کړی یی وی نو بیا خو کافر کیدل، او هغه کسان چه رسول الله ﷺ منع کړه که د پیغمبر ﷺ تابعداری یی نه وی کړی، اود (ذات انواط) ونه یی په تعظیم سره نیولی وی نو دوی به کافر شوی وی.

عبدالنبی : لیکن زما سره بل اشکال او شبهه ده، چه هغه د اسامه رضی الله عنه واقعه ده، چه کله یی هغه سړی قتل کړه چه (لا إله إلا الله) یی وویلی، او بیا رسول الله ﷺ دا کار بد وګڼه او ویی فرمایل: «يَا أَسَامَةُ: أَقْتَلْتَهُ بَعْدَمَا قَالَ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ؟» بخاری. ای اسامه! تا دا سړی قتل کړه وروسته د هغی نه چه لا إله إلا الله یی وویلی وه، او همدارنګه د رسول الله ﷺ دا حدیث مبارک: «أَمَرْتُ أَنْ أَقَاتِلَ النَّاسَ حَتَّى يَقُولُوا لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ» مسلم. ماته حکم شوی چه زه د خلکو سره جنگ وکړم تر هغی پوری چه لا إله إلا الله و وائی، نو زه څرنګه ستا د وینا او په دی حدیثونو کښی جمع وکړم، ما ته لار وښیه الله تعالی دی تاته هم سمه لار وښئی.

عبدالله : دا خبره هر چا ته معلومه ده چه رسول الله ﷺ د یهودیانو سره په قتال او جنگ کی وو، او هغوی یی د غلامانو او وینځو په شکل بندیان کول، سره د دی نه چه هغوی لا إله إلا الله ویل، او همدا راز صحابه کرامو بنو حنیفه قتلول، او دجنگ اعلان یی ورته کړی وو، سره د دی نه چه هغوی د شهادت کلمه ویله، چه لا إله إلا الله محمد رسول الله ده، او لمونځونه یی کول، او اسلام ته یی دعوت هم ورکولو، او همدا راز حال د هغی کسانو هم وو، چه حضرت علی رضی الله عنه په اور باندی قتل کړه.

او ته دا اقرار کوی چه څوک د قیامت نه منکر شی، کافر شو او قتلیری به، اگر چه لا إله إلا الله وائی، او که څوک د اسلام د یو رکن نه انکار وکړی، نو کافر شو او قتلیری به، اگر که لا إله إلا الله وائی، نو بیا ولی دا کلمه هغه چا ته فایده نه کوی چه کله د فرعی مسایلو نه انکار وکړی، او چه کله د توحید نه انکار وکړی چه هغه اساس او بنیاد دی، او د انبیاء علیهم السلام مشترک دین دی، نو بیا ورته فایده کوی؟ او شاید ته د دی احادیثو په مطلب پوهه شوی نه ئی.

★ د اسامه حدیث: چه هغه یو داسی سړی قتل کړه چه داسلام دعوه یی کړی وه، د هغه دا خیال وو چه دغه سړی د وپری او د مال د حفاظت په خاطر دا کلمه وویله، لیکن حکم دا دی چه کله څوک د اسلام اظهار وکړی، نو بیا د هغه د ضرر نه ځان ساتل فرض او لازم دی، تر هغه پوری چه د دغی انسان نه د اسلام مخالفت معلوم شوی نه وی، او الله تعالی په دغه هکله دا آیت نازل کړی: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا ضَرَبْتُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَتَبَيَّنُوا﴾ سورة النساء 94 ، ای مؤمنانو کله چه د الله په لار کښی سفر کوی نو ښه زیر شی او تحقیق کوی. نو آیت دلیل دی په دی خبره چه د دغسی انسان د ضرر نه به ځان ساتی، او لټون تلاش او تحقیق به کوی، که چیرته وروسته بیا د دغی انسان نه د اسلام مخالف عمل ثابت شو، بیا به قتلیری، ځکه که چیرته په قتل نه رسیدای، نو بیا خو د الله له طرفه په تحقیق کولو د امر هیڅ ضرورت نه وو.

او همدا راز د نورو احادیثو معنی او مطلب هم دغه دی، چه کوم ذکر شوه، او دلیل پری د رسول الله ﷺ دا حدیث دی: «**أَقْتَلْتَهُ بَعْدَ مَا قَال: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ**»، آیا تا قتل کړ وروسته د هغی نه چه لا إله إلا الله یی و ویلی، او رسول الله ﷺ فرمائی: «**أَمَرْتُ أَنْ أَقَاتِلَ النَّاسَ حَتَّى يَقُولُوا: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ**» ما ته په دی باندی حکم شوی، چه د خلکو سره جنگ وکرم تر هغی پوری چه لا إله إلا الله ووائی، او د خوارجو (باغیانو) په حق کبنی یی فرمایلی دی: «**أَيْنَمَا لَقَيْتُمُوهُمْ فَاقْتُلُوهُمْ**» بخاری. چه په کوم خای کبنی ورسره مخامخ شوی نو قتل یی کړی، سره د دی نه چه هغوی په عبادت او ذکر کبنی د تولو نه زیات وو، تر دی چه صحابه کرامو به خپل خانونو د هغوی په مقابل کبنی حقیر گیل، او علم یی د صحابه وو نه حاصل کړی وو، لیکن دغی کلمی ورته هیخ فایده ونه کړه، او نه ورته پیرو عبادتونو فایده وکړه، او نه ورته د اسلام دعوی فایده وکړه، او نه د قتل نه په دغی دعوی باندی بچ شوه، چه کله تری د اسلام ضد او مخالف عمل صادر شو.

عبدالنبی: ته د رسول الله ﷺ د دي حدیث څه جواب کوی: چه خلک به په قیامت کی دآدم ﷺ نه امداد و غواری، بیا دنوح ﷺ نه، بیا د ابراهیم ﷺ نه، او بیا د موسی ﷺ نه، او بیا د عیسی ﷺ نه، او ټول به عذرونه پیش کړی، تر دی چه رسول الله ﷺ ته به راشی، نو دا دلیل دی چه بیله الله دبل چا نه امداد غوښتل شرک نه دی؟

عبدالله: ته د مسئلی په حقیقت باندی پوه شوی نه ئی، او په اشتباه کبنی غورخیدلی ئی، ځکه چه د ژوندی انسان نه مدد غوښتل په داسی کار کبنی چه قدرت یی پری رسیری مونږ د هغی نه انکار نه کوو، لکه څرنګه چه الله تعالی فرمائی: ﴿**فَأَسْأَلُكَ الَّذِي مِنْ شِيعَتِهِ عَلَى الَّذِي مِنْ عَدُوِّهِ**﴾ سورة القصص 15، پس امداد و غوښته د ده نه هغی کس چه د ده د ډلی نه وو، په هغه کس باندی چه دښمن یی وو، او لکه څرنګه چه یو انسان په جنگ کبنی د خپلو ملګرو نه په هغه څه کبنی کومک غواری، چه د مخلوق په طاقت کبنی وی، لیکن مونږ خود هغی استغاثی او امداد غوښتلو نه انکار کوو، چه خلک یی د قبرونو والاو نه غواری، او یا د خلکو نه په داسی شیانو کبنی غیبانه امداد غوښتل چه وس یی نه لری، پس خلک به په قیامت کبنی دانبیاء علیهم السلام نه مدد غواری، لیکن دا به تری غواری چه الله ته سوال وکړی چه حساب کتاب شروع کړی، او جنتیان د میدان محشر دویری نه په امان کبنی شی، او دا کار په دنیا او آخرت دواړو کبنی جایز دی، چه یو نیک سړی چه ته ورسره کبنی او خبره دی منی او ورته و وائی چه زمالپاره د الله تعالی نه دعا و غواره لکه څرنګه چه د رسول الله ﷺ ملګرو، د نبی ﷺ نه د هغه په ژوند کبنی دا مطالبه کوله، لیکن د وفات نه وروسته هیخ کله صحابه وو د هغه نه دعا نه ده طلب کړی حاشا وکلا.

هغوی د نبی ﷺ نه هیخ کله د قبر په خواکبنی دعا نه ده طلب کړی، بلکه سلفو صالحینو او د دین مخکنیو عالمانو په هغه انسان باندی رد کړی، چه د قبر په خوا کبنی الله تعالی رابلی.

عبدالنبی: ستا د ابراهیم ﷺ په واقعه کبنی څه نظر دی، کله چه اور ته و غورخیده جبرائیل ﷺ ورته په هوا کبنی ښکاره شو، ورته وائی: آیا ته څه حاجت غواری؟ نو هغه ورته جواب ورکوی، چه ستا نه هیخ حاجت او کومک نه غواړم، که چیرته د جبرائیل ﷺ نه امداد غوښتل او استغاثه شرک وی، نو جبرائیل ﷺ به ابراهیم ﷺ ته نه پیش کولی.

عبدالله: دا شبهه د مخکنی شبهی په شان ده، او دا قصه صحیح نه ده، او که چیرته

صحيح هم شی، نو جبرائیل عَلَيْهِ السَّلَامُ ورته په هغه څه کښی پېشنهاد وکړه، چه قدرت یی لره، ځکه د جبرائیل عَلَيْهِ السَّلَامُ په حق کښی الله تعالی فرمائی: ﴿عَمَّهٖ سَدِيدُ الْقُوَى﴾ سورة النجم 5، نبودلی دی ده ته (دا قران) سخت قوت والا. که چیرته ورته الله تعالی اجازت کړی وی، چه دا اور واخله مشرق او یا مغرب ته یی غوځار کړه، نو د هغی نه به هم عاجزه شوی نه وی، دا د یو ما لدار انسان مثال لری، چه پیر مال ورسره وی، او یو محتاج سړی ته د قرض ور کولو پیشکش وکړی، چه خپل حاجت پری پوره کړی، پس دغه محتاج سړی د ده قرض قبول نه کړی، او صبر وکړی تر دی چه الله تعالی ورته رزق ورکړی چه د هیش چا احسان پری نه وی، پس آیا دا کار د هغی شرکی استغاثی او امداد غوښتلو په شان کیدای شی چه اوس یی خلک کوی؟

او په دی باندی هم پوه شه چه د مشرکانو شرک د موجوده واخلکو د شرک نه کم وو، د دری وجو نه:

اول: دا چه هغوی به د راحت او خوشحالی په وخت کښی د الله سره شرک کولو، او د مصیبت او د غم په وخت کښی به یی خالص الله تعالی ته چغی او فریاد کوو، لکه څرنګه چه الله تعالی فرمائی: ﴿فَإِذَا رَكَعُوا فِي الْقُلُوبِ دَعَوْا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ فَلَمَّا بَلَغُوا مِنْهُمُ إِلَى الْبِرِّ إِذَهِمْ يَشْرِكُونَ﴾ سورة العنكبوت 65، کله چي پر بیري (کښتی) باندي سپاره شی په (پوره) اخلاص الله را بولي، خو کله چي (الله) دوی وژغوري او وچي ته یی ورسوي ناڅاپه ورته شریکان نیسي.

او الله تعالی فرمائی: ﴿وَإِذَا غَشِيَهُمْ مَوْجٌ كَالظَّلِيلِ دَعَوْا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ فَلَمَّا بَلَغُوا مِنْهُمُ إِلَى الْبِرِّ فَمِنْهُمْ مُّقْتَصِدٌ وَمَا يَجْحَدُ بِآيَاتِنَا إِلَّا كُلُّ خَتَّارٍ كَفُورٍ﴾ سورة لقمان 32، او کله چي دوی (دسمندر) یوه څپه لکه چترونو (یا وریځو) غوندي وپيچي (او پټ کړی) (نو) دوی الله را بولي او په پوره اخلاص سره دهغه عبادت کوي، خو همدا چي دوی وچي ته وژغوري نو یوازي ددوی یوه برخه په سمی لاري پاتي کيږي او زمونږ نښاني درواغ نه بولي پرته له نا شکر کوونکي ژمني (و عده) ماتوونکي څخه.

نو هغه مشرکان چه رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ورسره جهاد او قتال کړی وو، هغوی به د خوشحالی په وخت کښی الله او غیر الله دواړه رابلل، او د مصیبت په وخت کښی به یی صرف الله رابله، او زمونږ د زمانی مشرکان په سختی او خوشحالی دواړو کښی مخلوق رابلی، کله چه یو کس تنګ شی نو د یا رسول الله او یا حسین چغی وهی. خو چیرته دی هغه کسان چه په دی مسأله باندي په صحيح توګه پوه شی؟

دوهمه وجه: هغی زرو مشرکانو به د الله تعالی سره په رابللو کښی نیکان او د الله تعالی مقربین خلک شریکول، یا به یی انبیاء علیهم السلام رابلل، یا اولیاء کرام، او یا ملایکی، او یا ګټی او ونی، چه هغه هم د الله تابعدار مخلوق دی، د الله تعالی نافرمانی نه کوی، او د دی زمانی خلک د الله تعالی سره هغه کسان رابلی چه هغه اشد او سخت فاسقان وی، نو څوک چه په نیک انسان باندي او یا په ونو او ګټو باندي داسی عقیده ساتی دا پیره معمولی خبره ده، په نسبت دهغه چا ته چه فاسق فاجر باندي د الوهیت عقیده لری.

دریمه وجه: د زرو مشرکانو شرک صرف په توحید الوهیت کښی وو، او په توحید ربوبیت کښی هغوی شرک نه کوو، لیکن موجوده مشرکین په توحید الوهیت او ربوبیت دواړه کښی شرک کوی، د مثال په توګه کله وائی چه طبیعت په دی کائناتو کښی تصرف کوی.

زه په اخير کښې خپله وينا په يوه ضروري خبره او مسأله باندې ختموم، هغه دا چه په دې کښې هيڅ خلاف نشته چه توحيد بايد د زړه په اعتقاد سره وي او د ژبې په وينا سره وي، اود اندامونو په عمل سره، که په دې کښې يو کم شي نو بيا دغه سړی مسلمان نه شي کيدای، که چيرته توحيد وپيژني او عمل پری ونه کړی نو هغه ضدی کافر دی، لکه فرعون، او ابليس، او په دې مسئله کښې ډير خلک خطا کيږي، او وائی: دا خبره خو حقه ده ليکن مونږ پری قدرت نه لرو، او زمونږ په ملک کښې د هغی کول جايز نه دی، بلکه د ټولو خلکو موافقت په کار دی، چه د شر نه یی بچ شوه، ليکن دغه مسکين بيچاره ته پته نشته، چه اکثر د کفر مشران او امامان، حق پيژني ليکن د يو عذر د وجی نه یی پريږدی، لکه څرنگه چه الله تعالی فرمائی: ﴿أَشْرَوْا بِعَايَتِ اللَّهِ ثَمَّنَّا قَلِيلًا فَصَدَّوْا عَنْ سَبِيلِهِ إِنَّهُمْ سَاءَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾ سورة التوبه 9، دوی دالله دآيتونو په بدل کښې ډيره لږه بيه واخيستله او (ډير خلک يي) دهغه له ليارې څخه منع کړي دي، بيشکه چي هغه څه چي دوی کوی بد دی.

او که چيرته ظاهرا توحيد عملی کوی ليکن پوهيږی پری نه، او عقیده پری نه ساتی نو دغه انسان بيا منافق دی، دغه بيا د خالص کافر نه ډير نا کاره دی، لکه څرنگه چه الله تعالی فرمائی: ﴿إِنَّ الْكٰفِرِيْنَ فِي الدَّرَكِ الْاَسْفَلِ مِنَ النَّارِ﴾ سورة النساء 145، يقينا منافقين به په لاندی طبقه د اور کښې دی.

او دا مسئله به تا ته په هغی وخت کښې ښکاره شی، کله چه ته د خلکو په خبرو کښې سوچ او فکر وکړی، پس څه خلک داسی دی چه حق پيژني ليکن د دنيا د حرص دوجی نه پری عمل نه کوی، لکه قارون، او يا د منصب د وجی نه لکه هامان، او يا د بادشاهی د وجی نه لکه فرعون، او يو شمير خلک داسی دی چه په ظاهر کښې پری عمل کوی، ليکن په پته پری عمل نه کوی لکه منافقين، کله چه تری ټپوس وکړی چه ته په زړه کښې څه عقیده لری، نو معلومات ورته نه وي.

ليکن د دی دوه وو آياتونو په مطلب باندې ځان پښه پوه کړه:

★ **اولنی آیات:** ﴿لَا تَعْمَدُوا فَاذْ كُفْرُكُمْ بَعْدَ اِيْمَانِكُمْ﴾ سورة التوبه 66، پلمي (او عذرونه) مه کوئ، بيشکه وروسته له ايمان (راورلو) څخه کافران شوی یی.

کله چه تا ته دا خبره معلومه شوه، چه بعضی هغه کسان چه د رسول الله ﷺ په ملگرتوب کښې د روميانو غزا ته تللی وو، د یوی خبری په سبب کافران شول چه هغه یی هم د توقو او ساعت تیری په شکل کړی وه، نو هغه کسان چه د دنيا د حرص د وجی نه او یاد منصب د وجی نه، او يا د چا د لحاظ د دوجی نه، د کفر خبری کوی او يا پری عمل کوی، دا د هغه چا نه په کفر کښې ډير لوی دی، چه په توقو او ساعت تیری سره د کفر خبری کوی. ځکه چه مسخري کونکی غالبا په زړه کښې هغه عقیده نه لری چه کوم څه د خلکو خندولو لپاره په خوله باندې وائی، او هغه کسان چه د کفر خبری کوی او يا پری د خلکو د ویری او د طمع په خاطر عمل کوی، نو دشيطان وعده یی په ځای کړه لکه څرنگه چه الله تعالی فرمائی: ﴿الشَّيْطٰنُ يَعِدُّكُمْ الْفَقْرَ وَيَأْمُرُكُمْ بِالْفَحْشَاۗءِ﴾ سورة البقرة 268، شيطان تاسي ته د فقر او خواری وعده درکوي او په ناوړو کارونو (او بی حیائی) درته امر کوي.

او همدا راز د هغه ويروول (او وعید) یی په ځای کړ الله فرمائی: ﴿اِنَّمَا ذٰلِكُمُ الشَّيْطٰنُ يُخَوِّفُ اَوْلِيَآءَهُ﴾ سورة العمران 175، بيشکه دا شيطان دی چي تاسو د خپل ملگرو څخه ويروي. او دغی انسان د الله تعالی د وعدی تصديق ونه کړ الله تعالی فرمائی: ﴿وَاللّٰهُ يَعِدُّكُمْ مَّغْفِرَةً

مَنْهُ وَفَضْلًا ﴿۱﴾ سورة البقرة 268 ، او الله تاسی ته د خپلي بڅبنی او فضل وعده کوي .
 او د الله تعالی د وپړولو (وعید) خیال یی ونه ساتی، الله تعالی فرمائی : ﴿فَلَا تَخَافُوهُمْ وَخَافُوا مِن كُنُفِكُمْ
 مُؤْمِنِينَ﴾ سورة العنکبوت 175 ، نو ددوی څخه مه وپړیږی او زما څخه ووپړیږی که ایمان لری .

ایا د چا چه دا حال وی نو هغه د الله تعالی د دوستی حقدار دی او که د شیطان؟
 * **دوهم آیت:** الله تعالی فرمائی : ﴿مَنْ كَفَرَ بِاللَّهِ مِنْ بَعْدِ اِيْمَانِهِ اِلَّا مَنْ اُكْرِهَ وَقَلْبُهُ مُطْمَئِنٌّ
 بِالْاِيْمَانِ وَلٰكِنْ مَنْ شَرَحَ بِالْكُفْرِ صَدْرًا فَعَلَيْهِمْ غَضَبٌ مِّنَ اللّٰهِ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيْمٌ﴾ سورة النحل 106 ، هر څوك
 چې دخپل ایمان راوړلو څخه وروسته کافر شو (د خدای غضب ورباندې دی) مگر هغه څوك چې زورپري وکړ شو
 چې زورپري وکړ شو خو زړه یی په ایمان باندی مطمئن وو ، خو هغه څوك چې سینه یی کفر
 ته پرانیسته، نو پردوی باندې د الله غضب دی او دوی ته لوی عذاب شته .

پس الله تعالی په دی کسانو کښی هیڅ څوك معذوره نه دی گڼلی، مگر هغه څوك چه
 مجبوره کړی شی، او زړه یی په ایمان باندی مطمئن وی، او نور ټول هغه کسان چه د
 وپړی د وجی نه کفر کوی، یا د طمع او لالچ د وجی نه کفر کوی، او یا د ملک وطن قبیلې
 او مال د وجی نه کفر کوی، او یا د توقی په خاطر کفر کوی، نو الله تعالی د دوی عذرونه
 نه قبلوی، او آیت په دی باندی هم دلالت کوی، چه اکراه او زور (زبردستی) صرف د انسان
 په عمل او وینا کښی راتلای شی، او د زړه په عقیده کښی اکراه او زبر دستی نه شی
 راتلای، او الله تعالی فرمائی : ﴿ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ اَسْتَحَبُّوا الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا عَلٰى الْآٰخِرَةِ وَاَنَّ اللّٰهَ لَا
 يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِيْنَ﴾ سورة النحل 107 ، دغه (عذاب) له دې کبله دی چې دوی د دنیا ژوند
 په آخرت باندې غوره کړی دی، او بیشکه خدای کافرانو خلکو ته لپاره نه بښی .

نو دا خبره واضحه شوه چه عذاب د دوی د عقیدې په وجه نه وو، او نه د جهالت او د دین
 نه د نفرت په وجه، بلکه سبب د عذاب د دنیا دمحببت دوجی وو چه دوی په آخرت باندی
 هغی ته ترجیح ورکړی وه .

ایا د دي ټولو خبرو نه وروسته دا وخت اوس نه دی را رسیدلی چه ته الله ته راوگرځی،
 او هغه عقیده پریردی چه ته پری مبتلا شوی یی، ځکه چه خبره ډیره خطر ناکه ده لکه
 چه تا واوریده، او دا ډیره مهمه او عظیمه مسئله ده .

عبدالنبی : زه د الله تعالی نه بخشش او معافی غواړم، او الله ته راگرځم، او گواهی کوم، چه د
 عبادت حقدار صرف الله تعالی دی، او محمد ﷺ د الله پیغمبر دی، او زه په ټولو هغی باطلو
 معبودانو باندی کافر کیږم چه ما یی عبادت او بندگی کوله، او د الله نه خواست کوم چه ما په
 هغی کښی معذوره وگڼی، او معافی راته وکړی، او د رحمت مغفرت او لطف معامله راسره
 وکړی، او ما په توحید او صحیح عقیده باندی ثابت قدمه کړی، او الله تعالی دی تا له په
 نصیحت باندی اجر د رکړی، ځکه چه دین نصیحت دی، او الله دی په دی هم اجر درکړی چه
 په هغه منکراتو او غلطو عقایدو دی رد وکړه، چه په کوم باندی زه اخته شوی وم، که چیرته په
 دغه حالت کښی زه د الله تعالی سره مخامخ شوی وی، نو کامیاب شوی به نه وی، هغه دا چه
 زما نوم عبد النبی وو، اوس زیری درکوم چه خپل نوم می په عبد الرحمن باندی بدل کړه .

لیکن اوس زه دا هیله لرم چه ماته بعضی هغه شیان بیان کړی چه خلک پکښی زیات غلطیږی .

عبدالله : صحیح ده، غور راته کړیده .

* د قرآن او سنت په هکله چه کله اختلاف راشی، نو سنا شعار او تگلاره باید دا نه وی چه

په اختلافی مسائلو پسې لار شى، او د فتنې او د غلط تاویل په لټه کې شى، بلکه ته باید د رشتینو عالمانو شعار او تگلاره ځانه اختیار کړی، هغه کسان چه په متشابه مسائلو کېنى فرمائى: **﴿ءَامَنَّا بِهِ كُلٌّ مِّنْ عِنْدِ رَبِّنَا﴾** ، مونږ په دى باندې ايمان لرو دا ټول زمونږ د رب له طرفه دى، او په اختلافی شيانو کېنى د رسول الله ﷺ په دى حديث باندې عمل کوى: **«دَعِ مَا يَرْيَبُكَ اِلَى مَا لَا يَرْيَبُكَ»** احمد والترمذى ، ترجمه: هغه څه پرېږده چه په تا په شک کېنى غورځوى، او په هغه څه عمل وکړه چه ته پکېنى ښک نلرى، او په دى حديث باندې عمل وکړه: **«فَمِنْ اَتَقَى الشُّبُهَاتِ اسْتَبْرَأَ لِدِينِهِ وَعَرْضِهِ ، وَمَنْ وَقَعَ فِي الشُّبُهَاتِ وَقَعَ فِي الْحَرَامِ»** متفق عليه ترجمه: څوک چه د شبهاتو او شکمنو شيانو نه ځان وساتى نو ده خپل دين او عزت پاک او خوندى وساته، او څوک چه په شبهو کېنى واقع شى، نو هغه په حرامو کې واقع شو. او د رسول الله ﷺ په دى حديث چه فرمائى: **«وَالْاِثْمُ مَا حَاكَ فِي صَدْرِكَ وَكَرِهْتَ اَنْ يَطَّلِعَ عَلَيْهِ النَّاسُ»** مسلم. ترجمه: گناه هغه ده چه ستا زړه يې بده گڼي، او نه غواړي چه خلک پرى خبر شى. مسلم روايت کوى. او د رسول الله ﷺ په دى حديث چه فرمائى: **«اسْتَفْتِ قَلْبَكَ وَاسْتَفْتِ نَفْسَكَ .ثَلَاثَ مَرَّاتٍ. اَلْبِرُ مَا اطمَنتَ اِلَيْهِ النَّفْسُ وَالْاِثْمُ مَا حَاكَ فِي النَّفْسِ وَتَرَدَّدَ فِي الصَّدْرِ وَانْ اَقْنَاكَ النَّاسُ وَاَقْتَبُوكَ»** احمد. د خپل زړه او ځان نه تپوس وکړه (درى ځلې يې دا وفرمائى) نيکي هغه ده چه زړه پرى مطمئن کيږي او گناه هغه ده چه زړه ورته مطمئن نه وي، او دهغې په هکله دځان سره شک ولرى، اگر که خلک درله د هغې په حلال والى فتوى هم درکړي.

★ د خواهشاتو د تابعدارى نه ځان وساته ځکه چه الله تعالى ترينه بندگان وپرولى دى، لکه څرنگه چه الله فرمائى: **﴿ارْءَيْتَ مَنِ اتَّخَذَ اِلَهَهُ هَوْنَهُ﴾** سورة الفرقان 43 ، ترجمه: آيا هغه څوک دى وليد، چي د خپل نفس هوس يې خپل معبود جوړ کړ؟

★ د خلکو او د هغوى د رايو او نظرياتو د تعصب نه ځان وساته، او د مشرانو د غلطو عقيدو او رسمونو د تعصب او تابعدارى نه هم ځان وساته، ځکه چه دغه تعصب انسان د حق نه گرځوى، او حق د مؤمن لپاره د ورک شوى خيز مثال لرى هر ځاى کېنى چه يې پيدا کړى نو هغه يې پير حقدار دى، الله تعالى فرمائى: **﴿وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ اتَّبِعُوا مَا نَزَّلَ اللهُ قَالُوا بَلْ نَتَّبِعُ مَا اَلْفَيْنَا عَلَيْهِ ءِآبَاءَنَا ؕ اُولُو كَارٍ ؕ ءِآبَاؤُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ شَيْئًا وَلَا يَهْتَدُونَ﴾** سورة البقرة 170 ، ترجمه: او کله چي مشرکانو ته وويل شي د هغه حکم پيروي وکړئ چي الله نازل کړى دى دوى وايي: نه، بلکه مونږ به د هغه څه پيروي کوو چي خپل پلرونه مونږ په هغه باندې موندلي دي، آيا که څه هم ددوى پلرونه په څه نه پوهيدل او سمه لاره يې نه وه موندلي؟

★ د کفارو سره مشابهت مه کوه، ځکه چه دغه کار د ټولو مصيبتونو سر دى، لکه چه رسول الله ﷺ فرمائى: **«مَنْ تَشَبَهَ بِقَوْمٍ فَهُوَ مِنْهُمْ»** ابو داود. ترجمه: څوک چه د کوم قوم سره ځان مشابه کوى نو هغه د هغه قوم د جملې نه دى، ابو داود روايت کوى.

★ په مخلوق او غير الله باندې توکل او پروسه مه کوه، ځکه چه الله تعالى فرمائى: **﴿وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللهِ فَهُوَ حَسْبُهُ﴾** سورة الطلاق 3 ، ترجمه: څوک چه په الله باندې توکل وکړى نو الله ورله ښه پوره دى.

★ د الله په نافرمانى او معصيت کېنى د مخلوق تابعدارى مه کوه، ځکه چه دالله په معصيت کېنى د مخلوق تابعدارى شرک دى، لکه څرنگه چه رسول الله ﷺ فرمائى: **«لَا طَاعَةَ لِمَخْلُوقٍ فِي مَعْصِيَةِ الْخَالِقِ»** الترمذى. ترجمه: د مخلوق داطاعت له وجي دخالق گناه کول روا ندى.

★ په الله تعالی باندی غلط گمان مه کوه، ځکه چه الله تعالی په حدیث قدسی کینی فرمائی : **« اَنَا عِنْدَ ظَنِّ عَبْدِي بِي »** متفق علیه. **ترجمه :** زه دبنده دگمان په وړاندی یم.

★ د مصیبت د دفع کولو او یا دلری کولو په خاطر، کری او بندونه په غاړه کینی مه اچوه.

★ د نظر د دفع کولو په خاطر تعویذونه په غاړه کینی مه اچوه، ځکه چه دغه کار شرک دی، لکه څرنګه چه رسول الله ﷺ فرمائی : **« مَنْ تَعَلَّقَ شَيْئًا وَكَلَّ إِلَيْهِ »** الترمذی. چا چه تعویذ یا بل څیز په غاړه کینی واچوه نو هغی ته به وسپارلی شی، امام احمد او ترمذی روایت کوی.

★ دکانو ونو او د زرو اثارو او د نورو ابادیو د تیرک نه ځان وساته، ځکه چه دا شرک دی.

★ دبد پالی نیولو او د شومتیا د عقیدې نه ځان وساته، ځکه چه دا شرک دی، عبدالله بن مسعود رضی الله عنه فرمائی : **« الطَّيْرَةُ شَرِكٌ، الطَّيْرَةُ شَرِكٌ »** ثلاثاً. أحمد وأبو داود. **ترجمه :** شومتیا او بد فالی نیول شرک دی، درې ځلی یی وفرمایل امام احمد او ابو داود روایت کوی.

★ د هغو نجومیانو تصدیق مه کوه چه د علم غیب، او دخلکو د خوشحالی او شومتیا (سپیره والی) د علم دعوه کوی، په دی خبرو کینی د دوی تصدیق کول شرک دی، ځکه چه په غیبو باندی په غیر د الله تعالی نه هیڅوک نه پوهیږی.

★ د باران نسبت ستورو او موسمی فصلونو ته مه کوه، ځکه دا کار شرک دی، بلکه د باران نسبت صرف الله ته په کار دی.

★ په غیر الله یعنی مخلوق باندی قسمونه مه کوه، اگر چه پیر لوی شان والا هم وی، لکه په پیغمبرانو یا په امانت، او یا په عزت او عهد باندی قسم کول، ځکه چه دا شرک دی، لکه څرنګه چه په حدیث کینی راغلی: **« مَنْ حَلَفَ بِغَيْرِ اللَّهِ فَقَدْ كَفَرَ أَوْ أَشْرَكَ »** أحمد وأبو داود. **ترجمه :** چا چه بيله الله نه په بل چا یعنی مخلوق باندی قسم وکړه نو هغه کافر شو، او یا مشرک شو، امام احمد او ابو داود روایت کوی.

★ زماني هواگانو، لمر، گرمی او یخنی ته کنځلی مه کوه، ځکه چه دا په حقیقت کینی الله تعالی ته کنځلی دی.

★ چه کله درته تکلیف ورسیده نو د (که چیری یا کاشکی) کلمه مه وایه، ځکه چه هغه د شیطان وسوسو او عمل ته دروازه خلاصوی، او همدارنګه دا د الله تعالی په تقدیر باندی اعتراض دی، لیکن د مصیبت په وخت کینی داسی وایه: (قدر الله وما شاء فعل)، یعنی الله تعالی د دی فیصله کری وه او الله تعالی چه څه وغواړی هغه کوی.

★ او داسی مه وایه چه (په الله دی سلام وی) ځکه چه الله تعالی په خپله سلام دی.

★ او په قبرونو باندی جماتونه مه جوړوه، ځکه په هغه جمات کینی چه قبر په کینی وی لمونځ کول جایز نه دی، په بخاری او مسلم کینی حدیث دی چه عائشه رضی الله تعالی عنها فرمائی : **« فِي رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَسَاجِدُ يَجُذِرُ مَا صَنَعُوا »**. د الله لعنت دی وی په یهودو او عیسایانو باندی، ځکه چه د خپلو پیغمبرانو په قبرونو به یی جماتونه جوړول، او پدی وینا سره رسول الله ﷺ خپل امت د هغی کارونو نه ویروی چه یهودیانو به کول. او عائشة رضی الله عنها فرمائی : که د رسول الله ﷺ دغه وینا نه وی نو خلکو به د هغه قبر

بنسکاره کړې او اوچت کړې وی. متفق علیه، او همدا راز رسول الله ﷺ فرمائي: « **إِنْ مِنْ كَانِ قَبْلَكُمْ كَانُوا يَتَّخِذُونَ قُبُورِ أَنْبِيَائِهِمْ وَصَالِحِيهِمْ مَسَاجِدَ، فَلَا تَتَّخِذُوا الْقُبُورَ مَسَاجِدَ فَإِنِّي أَنهَأَكُم عَنْ ذَلِكَ** » أخرجه أبو عوانة. يقينا هغه کسان چه ستاسی نه مخکی وو هغوی به د خپلو پیغمبرانو او د نیکانو خلکو په قبرونو باندی جماتونه جوړول، نو تاسی په قبرونو باندی جماتونه مه جوړوی يقينا زه تاسو د دغی کار نه منع کوم. ابو عوانه روایت کوی.

★ د هغی موضوعی او دروغو روایاتو او احادیثو تصدیق مه کوه چه دروغجنو خلکو رسول الله ﷺ ته منسوب کړی، او خلك دی ته رابلی چه رسول الله ﷺ یا د نورو نیکانو خلکو په ذات باندی وسیله ونیسی، خکه چه دغه روایات او احادیث باطل موضوعی او دروغ دی، بعضی د هغی نه په لاندی ډول دی: (۱) « **توسلوا بجاهي، فإن جاهي عند الله عظیم** » زما په جاه او مرتبه باندی وسیله ونیسی خکه چه زما شان او مرتبه د الله په نزد ډیره لویه ده. (۲) « **إذا أعتكم الأمور فعليكم بأهل القبور** »، کله چه ستاسو کارونه بند شی، نو تاسی د قبرونو والاؤ نه مدد وغواری. (۳) « **إن الله يوكل ملگا علی قبر كل ولي يقضي حوائج الناس** »، يقينا الله تعالی د هر ولی په قبرباندی پرشته مقرر کړی چه د خلکو حاجتونه پوره کوی. (۴) « **لو أحسن أحدكم ظنه بحجر نفعه** »، که چیرته یو انسان په کمر یا تیگه باندی هم ښه گمان وکړی نو فایده به ورته ورکړی. (نو دا ټول باطل، موضوعی او دروغجن روایتونه دی ځان تری وساتئ).

★ د هغی بدعی اجتماعگانو او محفلونو نه ځان وساته، چه خلکو ورته د دینی مناسبتونو لقب ورکړی دی، لکه د رسول الله ﷺ د میلاد، او یا د اسراء او معراج په نوم، او یا د شب برات په نوم، غونډی جوړول، خکه چه دا په دین کښی بدعت او نوی پیداشوی کارونه دی، او د رسول الله ﷺ نه پری هیڅ دلیل نشته، او نه صحابه کرامو دغه عمل کړی چه د نبی ﷺ سره یی مینه او محبت زمونږ نه ډیر زیات وو، او په نیکو عملونو باندی زمونږ نه ډیر زیات حرص ناک وو، او که چیرته په دغی عمل کښی ثواب وی، نو هغوی به ورته زمونږ نه مخکی پری عمل کړی وی.

د اسلام ارکان او بناگانې د شهادت کلمه (لا إله إلا الله)

دا کلمه په دوه ارکانو باندې مشتمله ده: اول: (لا إله) چه په هغې د مخلوق نه د عبادت نفی شوی ده، دوهم: (إلا الله) چه په هغې کښې فقط د یو الله تعالی لپاره په حقیقي معنی سره د ټولو عبادتونو اثبات دی الله ﷻ فرمائی: ﴿وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ إِنَّنِي بَرَاءٌ مِّمَّا تَعْبُدُونَ ﴿۱۳﴾ إِلَّا إِلَهَ الَّذِي فَطَرَنِي فَإِنَّهُ سَيَهْدِين﴾ او په هغې وخت کښې چه وویلی ابراهیم علی السلام خپل پلار او قوم ته یقیناً زه بیزاره یم د هغې معبودانو نه چه تاسو ئی عبادت کوی مگر هغه ذات چه زه ئی پیدا کړی یم نو یقیناً هغه به ماته لار ښائی. نو یواځی د الله تعالی بندگی کول نه کافی کیږی بلکه دا پکښې ضروری ده چه هغه عبادت به یواځی د الله تعالی لپاره خاص وی، او توحید تر هغې پوری نه صحیح کیږی چه تر څو پوری د الله تعالی د وحدانیت او د شرک او د مشرکانو نه د برائت په منځ کښې جمعوالی نه وی راغلی.

په یوه روایت کښې راغلی چه د جنت کنجی او چابی (کیلی) د توحید کلمه (لا إله إلا الله) ده، لیکن آیا هر څوک چه دا کلمه ووائی نو هغه د دی حقدار دی چه د جنت دروازه ورته بیرته او خلاصه شی؟

وهب ابن منبه ته وویلی شوه: آیا د (لا إله إلا الله) کلمه د جنت کیلی نده؟ هغه وویلی: هو ده، لیکن دهری کنجی لپاره غابنونه وی، که چیری داسی کنجی او کیلی دی راوړه چه غابنونه ورله وی نو د جنت دروازه به درته خلاصه شی، او که چیری دغسی چابی نه وی نوبیا به درته خلاصه نشی. اودرسول الله ﷺ ډیر احادیث ثابت شویدی، چه د دغی کنجی دغابنونو وضاحت یی کړی، لکه دا حدیث درسول الله ﷺ: (من قال: لا إله إلا الله مخلصاً....) ترجمه: (یعنی څوک چه په إخلاص سره دا کلمه ووائی)، کله فرمائی: (... مستقیماً بها قلبه....) ترجمه: چه په زړه کښې یی پری یقین وی، او په بعضو روایاتو کښې داسی دی: (... یقولها حقاً من قلبه....) ترجمه: چه په حقه او دزړه له کومی دا کلمه ووائی، اوداسی نور احادیث هم، یعنی په احادیثو کښې جنت ته ننوتلو شرط دادی چه د دی کلمی په معنی پوه شی او تر مرگه پوری په دی هغی باندی په ثابت قدمه پاتی شی، او په بعضی احادیثو کښې راغلی، چه د کلمی طبیی تابعداری به کوی. نو د مخکنی ذکرشوو احادیثو نه بعضو علماء د کلمی طبیی د شرطونو استنباط کړی، چه عملی کول یی لازم اوضروری دی، دی لپاره چه دا کلمه د جنت کنجی او کیلی شی، اودغه شرطونه یی دغابنونو په شان وگرځی، اودغه شرطونه په لاندی ډول دی:

1 د کلمی طبیی په معنی باندی پوهیدل: دا چه دهری خبری لپاره معنی وی نو دالازمه اوضروری خبره ده، چه د توحید د کلمی په معنی باندی داسی پوهه راشی، چه د جهالت منافی او مقابل وی، نو دا کلمه بیله الله نه دبل چا نه الوهیت نفی کوی، او الله تعالی لپاره یی ثابتوی، نو ما سوا د الله تعالی نه بل معبود برحق نشته، او دلیل یی دالله تعالی دا قول دی: ﴿إِلَّا مَنْ شَهِدَ بِالْحَقِّ وَهُمْ يَعْلَمُونَ﴾ سورة الزخرف 86، ترجمه: مگر هغه څوک چه په حق باندی گواهی وکړی او هغوی پوهیږی، د حق نه مراد په دی آیت کښې کلمه د توحید یعنی لا إله إلا الله ده، اودرسول الله ﷺ فرمائی « من مات وهو يعلم أنه لا إله إلا الله دخل الجنة » مسلم. ترجمه: څوک چه مرشی په داسی حال کښې چه هغه دلا إله إلا الله په معنی باندی پوهیږی هغه به جنت ته داخل شی، مسلم روایت کوی.

2 یقین چه د شک مقابل اومنافی وی: یعنی د کلمی طبیی په مراد اومقصد باندی مضبوط اوقوی یقین کول، ځکه چه کلمه طبییه یوه داسی کلمه ده چه شک، گمان او تردد نه قبلوی، بلکه د مضبوط یقین او عقیدی تقاضا کوی، لکه څرنگه چه الله تعالی د مؤمنانو په صفت کښې فرمائی: ﴿إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ ثُمَّ لَمْ يَرْتَابُوا وَجَاهَدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أُولَئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ﴾ سورة الحجرات 15، ترجمه: بیشکه (رښتیني) مؤمنان هغه کسان دي چي په الله او په پیغمبر یی ایمان راوړ او بیا په شک کښې ونه لویدل، او په خپلو مالونو او ځانونو یی د الله په لپاره کښې جهاد وکړ، همدوی دي رښتیني (او پرهیز گاران).

نو یواځی په ژبه باندی ویل کافی ندی، بلکه د زړه یقین ورسره ضروری دی، بلکه که چیرته ورسره یقین نه وی نو دا خو بیا منافقت دی، او رسول الله ﷺ فرمائی: « **أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ رَسُولَ اللَّهِ لَا يَلْقَى اللَّهُ بِهِمَا عَبْدٌ غَيْرَ شَاكٍ فِيهِمَا إِلَّا دَخَلَ الْجَنَّةَ** » مسلم. ترجمه: زه گواهی ورکوم چه بیله یو الله نه بل د عبادت وړ (حقدار) نشته، او زه د الله پیغمبر یم، هېڅ یو بنده به نه وی چه دا گواهی ووايي او شک پکښی ونلری او بیا دالله سره ملاقات سره ملاقات وکړی مگر دا چه جنت ته به داخل شی.

3 قبول چه د ردولو مقابل وی: ی نو کله چه ستا پوهه او یقین راغی نو بیا پکار ده چه د دغی یقینی علم لپاره اثر هم وی، او هغه د غی کلمی چه کومه تقاضا او غوښتنه ده د هغی قبول دی یعنی په زړه او ژبه باندی دهغه څه قبول چه دا کلمه یی تقاضا کوی، نو څوک چه د توحید دعوت قبول نه کړی بلکه رد یی کړی، نو دغه انسان کافر شو، فرق نلری چه دا ردول په سبب د کبر سره وی، او که په سبب د عناد او حسد سره وی، الله تعالی دهغه کافرانو په باره کښی فرمائی چه د تکبر په وجه یی د توحید د کلمی نه انکار کړی دی: ﴿ **إِنَّهُمْ كَانُوا إِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ يَسْتَكْبِرُونَ** ﴾ سورة الصافات 35، ترجمه: دوی همداسی وو، کله به چې دوی ته وویل شو، پرته له الله څخه بل د عبادت وړ معبود نشته، دوی به تکبر کاوه.

4 انقیاد او تابعداری: او دا د ایمان یو عملی مظهر دی، او دا د الله تعالی د شریعت په عملی کولو او د ناروا او حرامو کارونو په پرېښودلو باندی حاصلیری، لکه څرنګه چه الله فرمائی: ﴿ **وَمَنْ يُسَلِّمْ وَجْهَهُ إِلَى اللَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ وَإِلَى اللَّهِ عَاقِبَةُ الْأُمُورِ** ﴾ سورة لقمان 22، ترجمه: او هر څوک چې خپل ځان الله ته وسپاري او د نیک عمل خاوند وي، بېشکه چې په ټینګه کړی یی لاس لگولی دی او د ټولو کارونو انجام خاص الله لره دی.

(او رسول الله ﷺ فرمائی: (یوکس په تاسو کښی ترهغی پوری مؤمن نه شی کیدلی، ترڅو چه خپل خواهشات زما دراوړی دین تابع نه کړی) اودا پوره او کامله تابعداری ده).

5 دکلمی طبیی په ویلو کښی رشتینوالی او صداقت: داسی صداقت چه د دروغو او منافقت خلاف وی، ځکه چه څوک دا کلمه په ژبه باندی وائی او په زړه کښی یی دروغ ګڼی نو دغه انسان بیا منافق بللای کیري، او دلیل پری دالله تعالی دا قول دی: ﴿ **يَقُولُونَ بِأَلْسِنَتِهِمْ مَا لَيْسَ فِي قُلُوبِهِمْ** ﴾ سورة الفتح 11، ترجمه: دوی په خپلو ژبو هغه څه وایی چه په زړونو کښی یی نشته.

6 دکلمی طبیی سره محبت: مؤمن باید د کلمی طبیی سره مینه او محبت ولری او دکلمی طبیی په غوښتنه او تقاضا باندی باید ډیر په مینه او شوق سره عمل وکړی، او دکلمی طبیی د هغی ویونکو سره به مینه او محبت کوی چه پدی کلمه باندی عمل کوی، او دبنده د محبت علامه د خپل رب سره دا ده، چه یو انسان هغه څه چه الله یی خوښوی غوره او مقدم ویولی، اگر که دده د خواهشاتو مخالف هم وی، او دالله تعالی او د پیغمبر ﷺ د دوستانو سره دوستی کول، او دهغوی د دشمنانو سره دشمنی کول، او د الله تعالی دښی تابعداری کول، او دهغه دهدایت قبول.

7 په اخلاص سره دکلمی طبیی ویل: چه مقصد یی په دی کلمه سره صرف د الله تعالی رضا وی، لکه څرنګه چه الله تعالی فرمائی: ﴿ **وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ** ﴾ سورة البينة 5، ترجمه: او دوی ته حکم ندی شوی مگر ددی چه په زینت اخلاص سره د الله عبادت وکړي او په عین حال کښی له ښړک څخه توحید راګرځیونکي وي.

اور رسول الله ﷺ فرمائی: « **فَإِنَّ اللَّهَ قَدْ حَرَّمَ عَلَى النَّارِ مَنْ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ يَتَّبِعِي بِذَلِكَ وَجْهَ اللَّهِ** » البخاري. ترجمه: یقیناً الله تعالی په اور باندی حرام کړی هغه څوک چه وائی: پرته یو الله نه بل د عبادت وړ معبود نشته، پداسی حال کی چه په هغی سره دالله مخ (او رضامندی) غواری.

د رسالت کلمه (دا گواهی او شاهی کول چه محمد ﷺ د الله تعالی پیغمبر دی)

دخلکو نه په قبرونو کښی امتحان اخیستل کیږی، اود دری خبرو پو بننته به تری کیږی، چا چه جواب ورکړه کامیاب به شی، او چا چه جواب ورنه کړه نو هلاک او تباه به شی، او پدی سوالونو کښی یو دا دی، چه نبی دی څوک دی؟ او جواب به نه شی ورکولی مگر هغه څوک چه الله تعالی یی ثابت قدمه کړی، او په دنیا کښی ورته الله تعالی د کلمی طیبی په شرطونو باندی د عمل کولو توفیق ورکړی وی، او د دی شهادت او گواهی لپاره چه (محمد رسول الله) دی څلور شرطونه دی یعنی د دی لپاره چه دا شهادت او گواهی په ورځ دقیامت کښی ویونکی ته فایده ورکړی، او هغه په لاندی ډول دی:

1 د رسول الله ﷺ تابعداری کول په هغه څه کښی چه حکم پری کوی: لکه څرنگه چه الله تعالی مونږ ته دهغی په تابعداری حکم کړیدی، لکه چه فرمائی: ﴿مَنْ يُطِيعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ﴾ سورة النساء 80، ترجمه: څوک چه د رسول الله ﷺ تابعداری کوی، نو هغه دالله تعالی تابعداری وکړه، پس جنت ته ننوتل دنیبی ﷺ په تابعداری او اطاعت پوری تړلی دی، لکه چه رسول الله ﷺ فرمائی: «كُلُّ أُمَّتِي يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ إِلَّا مَنْ أَبَى. قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ: وَمَنْ يَأْبَى؟ قَالَ: مَنْ أَطَاعَنِي دَخَلَ الْجَنَّةَ وَمَنْ عَصَانِي فَقَدْ أَبَى» البخاري، زما ټول امتیان به جنت ته ننوځی، مگر هغه څوک چه انکار وکړی، صحابه و عرض وکړه ای رسول الله: څوک دی چه انکار به وکړی، هغه وفرمائل: څوک چه زما اطاعت کوی هغه به جنت ته ننوځی، اوڅوک چه زما نا فرمانی کوی، نو هغه انکار وکړو. پس څوک چه د رسول الله ﷺ سره محبت کونکی وی نودهغه اطاعت به کوی، ځکه چه دا د محبت ثمره او نتیجه ده، څوک چه د نبی ﷺ د محبت دعوه کوی په غیر داطاعت نه نو هغه دروغجن دی.

2 په هغه څه کښی د رسول الله ﷺ تصدیق کول چه د هغی خبر یی ورکړی: نو څوک چه د خپل خواهش او شهوت د وجی نه د رسول الله ﷺ صحیح حدیث دروغ وگنی، نو هغی د الله تعالی او د نبی ﷺ دواړو تکذیب وکړه، ځکه چه رسول الله ﷺ د دروغ او خطا نه معصوم دی، لکه چه الله تعالی فرمائی: ﴿وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوَىٰ﴾ سورة النجم 3، ترجمه: او (محمد ﷺ) خبری نه کوی دخپلو خواهشاتو نه.

3 دهغه څه نه ځان ساتل چه رسول الله ﷺ تری منع کړی: دشړک نه نیولی چه په ټولو کښی لویه گناه ده، او د نورو لویو تباه کونکو گناهونو، او همدارنگه د وړو گناهونو اومکروهه شیانو پوری، د دی ټولو نه ځان ساتلو په اندازه، او د نبی ﷺ سره د محبت په اندازه په ایمان کښی زیادت راځی، او کله چه ایمان زیات شی نو الله تعالی نیک عملونه په نظر کی ورته بنایسته کوی، کفر، فسق او نور گناهونه ورته ناکاره بنکاره کوی کوی.

4 دالله تعالی بندگی به د رسول الله ﷺ په طریقه او نقشه باندی کیدای شی: د الله تعالی عبادت توقیفی دی، په هغی کښی اجتهاد کول جایز نه دی، بلکه په عبادت کښی د رسول الله ﷺ تابعداری واجب او فرض ده، او په دین کی دهیڅ یو کار ایجادول جایز نه دی تر څو پوری چه د رسول الله ﷺ نه ثابت شوی نه وی. رسول الله ﷺ فرمائی: «مَنْ عَمِلَ عَمَلًا لَيْسَ عَلَيْهِ أَمْرُنَا فَهُوَ رَدٌّ» مسلم، چا چه یو داسی عمل وکړ چه زمونږ امر پری نه وی شوی نو هغه مردود دی.

فائده: په دی پوه شه چه د رسول الله ﷺ سره محبت کول فرض دی او یواځی محبت کول کافی نه دی بلکه دا ضروری خبره چه هغه به تا ته د ټولو خلکو نه بلکه د خپل خان نه هم زیات محبوب وی، ځکه چه څوک د چا سره محبت کوی نو هغه غوره گنی او د هغه سره موافقه کول غوره کوی، د نبی ﷺ سره په محبت کبنی رشتینی انسان هغه دی چه د محبت علامی پکبنی بنکاره شی لکه هغه پسی اقتدا کول او د هغه د قولی او فعلی سنتو تابعداری کول، او د هغه حکمونه منل او د نهی نه یی خان ژغورل او په سختی او اسانتیا کبنی او خوښی او نا خوښی کبنی د هغه په اخلاقو باندی خان سمبالول، ځکه چه تابعداری د محبت علامه او ثمره ده او په غیر د اطاعت نه د محبت تصدیق نه شی کیدای.

او د نبی ﷺ سره د محبت ډیری علامی دی چه ځنی دادی: د هغه ډیر یادول او درود پری ویل، ځکه چه څوک د چا سره محبت کوی نو هغه ډیر یادوی، د هغه د ملاقات سره شوق ساتل، ځکه چه هر دوست د خپل محبوب د ملاقات سره مینه لری، د رسول الله ﷺ د ذکر په وخت کبنی د هغه تعظیم او احترام کول، إسحاق رحمہ اللہ فرمائی / د نبی ﷺ صحابه کرامو د هغه د وفات نه وروسته چه کله به یی هغه ذکر کولو نو دوی به عاجزی کوله، او د بدن وپښته به یی ځیره (شخ) ودریدل، او ژړل به ئی.

د هغه چا سره بغض او دشمنی کول چه د رسول ﷺ سره دشمنی کوی، او د هغه چا نه جدا کیدل چه د رسول الله ﷺ د سنتو خلاف کوی، او د هغه په دین کبنی بدعتونه پیدا کوی چه هغه منافقین میتدعین دی، د هغه چا سره محبت کول چه رسول الله ﷺ ورسره محبت کاوه، لکه د رسول الله ﷺ خاندان، د هغه ببیانی، او د هغه د مهاجرو او انصارو صحابه کرامو سره مینه، او د هغه چا سره دشمنی کول چه څوک د پیغمبر ﷺ د خاندان (آل بیت) او صحابه و سره دشمنی کوی او یا ورته کنځلی کوی، د نبی ﷺ د بنایسته اخلاقو پسی اقتدا کول ځکه چه رسول الله ﷺ په ټولو مخلوقاتو کبنی بنایسته اخلاقو والا انسان وو تر دی چه عائشة رضی الله عنها فرمائی: د نبی ﷺ اخلاق قرآن کریم وو یعنی هغه په خپل خان باندی دا خبره لازمه کړی وه چه هغه کار به کوی چه قرآن کریم ورته په هغی باندی حکم کړی دی.

د رسول الله ﷺ صفتونه دادی: د ټولو خلکو نه ډیر زیات بهادر او زړور انسان وو، او ډیر شجاعت او بهادری به یی په سخت جنگ کبنی معلومیدله، او د ټولو نه ډیر زیات سخی وو، او ډیره سخا او کرم به یی د رمضان په میاشت کبنی کوله، او د مخلوقاتو لپاره د ټولو نه زیات خیر خوا وو، ډیر صبر ناک وو، هیڅ کله یی د خپل نفس لپاره د چا نه انتقام نه دی اخستی، د الله تعالی په حکمونو کبنی ډیر سخت وو، ډیری عاجزی او درنښت (وقار) خاوند وو، د پیغلی جنی نه په حیا کبنی ډیر زیات وو، او د خپل اهل بیت په هکله د ټولو خلکو نه ډیر خیرخواه وو، او د ټولو مخلوقاتو نه په رحم کبنی ډیر زیات وو، ... او داسی نور صفتونه هم.

اللهم صلّ وسلم علی نبینا وآله وزوجاته وصحابته وتابعیهم ومن تبعهم بإحسان إلی یوم الدین.

د طهارت (د اودس غسل او تیمم مسائل)

لمونځ د اسلام دوهم رکن دی، او بيله اودس نه نه صحيح کيږي، او پاکی په اوبو او يا خاورو باندې حاصلیږي.

د اوبو قسمونه : (۱) ظاهر یعنی پاکی اوبه: چه دا په خپله هم پاکی وی او بل څيز لره هم پاکونکی وی، او دغه قسم او به بی اودسی لیری کوی او نجاست صفا کوی.

(۲) پلیتی اوبه: دا هغه اوبه دی چه لری وی او پلیتی یا نجاست ورسره گډ شوی وی، او یا ډیری وی خو په خوند رنگ او یا بوی کښی یی تغیر راغلی وی.

یادونه : ډیری اوبه په هغه وخت کښی پلیتیږی چه گندگی ورله د دری صفتونو نه په یو صفت کښی تغیر راولی، رنگ، خوند، او بوی، او لری اوبه چه مجرد گندگی ورسره گډه شی نو پلیتیږی، او د ډیرو اوبو حد چه د دوو چاتو (قلینو) نه زیاتی شی چه تقریبا هغه (۲۱۰) لیتره اوبه دی.

لوښی او سامان : لوښی ټول پاک دی چه استعمالول یی جایز دی، مگر د سرو او سپینو زرو په لوښو کښی خوراک کول جایز نه دی، او په دغه لوښو کښی اودس کول صحیح کيږی لیکن سره د گناه، او د کافرانو د لوښو او جامو استعمالول جایز دی، مگر کله چه مونږ ته یی نجاست معلوم شی نو بیا د هغی استعمال جایز نه دی.

د مرو حیواناتو څرمنی : نجسی دی، او مړه حیوانات په دوه قسمه دی: **(۱)** چه غوښه یی حرامه وی **(۲)** چه غوښه یی پاکه وی لیکن حلاله شوی نه وی، او هغه مړ حیوان چه غوښه یی پاکه وی لیکن حلال شوی نه وی نو کله چه د هغی څرمن رنگ کړی شی (وچ شی او پوخ شی) نو بیا د هغی استعمالول په وچو او جامدو شیانو کښی جایز دی لیکن په مایع شیانو کښی یی استعمالول جایز نه دی .

استنجا : د مخی او یا د شا د دوو لارونه د گندگی صفا کولو ته استنجا ویل کيږی، که چیرته دغه صفائی په اوبو سره وی نو استنجا ورته وائی او که په کانو کاغذ او یا په نورو شیانو سره وی نو استنجا ورته وائی، او د استنجا (استنجا) لپاره شرط دا دی چه په پاکو، مباحو، پاکونکو شیانو باندی وی، او په خوراکي شیانو باندی استنجا کول جایز نه دی، په دری کانو یا په زیاتو باندی استنجا کول مستحب دی، لیکن د غټو او وړو بولو د خارجیدلو په وخت کښی استنجا کول فرض دی.

کله چه یو انسان قضاء حاجت وکړی نو په غیر د ضرورت نه ورته په همدغی حالت پاتی کیدل جایز نه دی، په گډرونو، لارو، په سیورو، د میوه دارو و نو لاندی، قضاء حاجت کول او یا په خلاصه فضا کښی قبلی ته مخ کول ناروا دی.

د هغه چا لپاره چه د قضاء حاجت اراده لری جایز نه دی چه داسی شیان د ځان سره بیت الخلا ته ننباسی چه د الله تعالی ذکر په کښی وی، او د قضاء حاجت په وخت کښی خبری کول، په بنی لاس د شرمگاه مسه کول، او په ابادی کښی قبلی ته مخ کول هم ناروا دی، او په پریمنځلو او صفائی کولو کښی د شمیر طاقوالی، او همدا راز په اوبو او کانو دواړو باندی استنجا کول مستحب دی.

مسواک : په نرم مسواک سره لکه د (اراک) د ونی په لرگی سره دخولی صفائی کول مستحب دی، او د لمانځه، تلاوت، اودس، د خوب نه د راپورته کیدو په وخت کښی، مسجد یا کور ته د ننوتلو په وخت کښی، او یا د خولی د صفا کولو لپاره د مسواک استعمالول بیا سنت مؤکد دی، د مسواک د استعمال په وخت په اوداسه کښی په بنی طرف باندی شروع

کول مستحب دی، او د هغی شیانو په صفا کولو کښی چه مستحب نه وی د چپ لاس استعمالول ښه کار دی.

داودس فرضونه :

داودس فرضونه شپږ دی: (۱) دمخ پریمنځل چه خوله او پوزی ته پکښی اوبه اچول هم شامل دی. (۲) د گوتو نه تر څنگلو پوری دلاسونو پریمنځل. (۳) دسر مسحه کول سره د غوړونو. (۴) د گتو (بجلکو) پوری د ښپو پریمنځل. (۵) په ترتیب سره د اندامونو پریمنځل. (۶) متصل او په پرله پسی توگه د اندامونو پریمنځل، یعنی چه دومره تأخیر پکښی رانه شی چه مخکی اندام پکښی وچ شی.

داودس سنت طریقی : د مساواک استعمالول، د ورغوو پریمنځل، خولی اوپوزی ته په اوبو اچولوکښی مبالغه او زیادت کول، مگر په هغه وخت کښی چه روژه وی، د ربریری او گوتو خلالول، دغوړونو مسحه کول، دښی اندام پریمنځل مخکښی د چپ نه، او دری کرتی د هر اندام پریمنځل، په ښی لاس باندی خولی ته اوبه اچول او په چپ لاس باندی پوزی ته او به اچول، د اندامونو سولول (مښل)، پوره اودس کول، او د اودس نه وروسته دعاء ویل.

د اوداسه واجبات : د اودس په ابتداء کښی بسم الله ویل، او د هغه چا لپاره دری کرتی د لاسونو پریمنځل د ورغوو پوری چه د شپي د خوب نه راپاڅی، او دا په هغی وخت کښی چه کله خپل لاسونه د اوبو په لوبښی کښی داخلوی.

د اوداسه مکروهات : په ډیرو یخو او یا ډیرو گرمو اوبو باندی اودس کول، د دری کرتی نه زیات د یو اندام پریمنځل، د اندامونو نه د اوبو څنډل، او د اندامونو وچول جایز دی، د چینی په مینځ کښی غسل کول.

یادونه: په خوله کښی د اوبو د اچولو په وخت کښی د اوبو ښورول ضروری دی، او د پوزی منځ ته د تنفس د لاری د اوبو داخلول هم ضروری دی.

د اوداسه شرعی طریقه : اودس او نور عبادتونه بیله نیت څخه نه صحیح کیږی، لکه څرنگه چه رسول الله ﷺ فرمائی: یقینا دار او مدار دعملونو په نیت سره دی، او یقینا دهر سړی لپاره هغه څه دی چه نیت یی ورله کړی وی، بخاری روایت کوی، او د نیت کولو ځای زړه دی او په ژبه باندی به یی نه وائی: (ځکه چه دابعدت دی) بیا به بسم الله ووائی، او دری کرتی به لاسونه پریمنځی، بیا به په یو لاس دری کرتی خولی او پوزی ته اوبه وچوی، بیا به مخ دری کرتی پریمنځی، اندازه یی: د سرد ویختو د شنو کیدو د ځای نه نیولی دزنی د لاندی حصی پوری په اعتبار داوردوالی سره، او دیو غوړ نه نیولی تر بل غوړه پوری په اعتبارد عرض سره، او خپلی ریری ته به اوبه رسوی که چیرته گڼه وی، او که رنگی (سپکه) وی نویبائی وینځل لازم او ضروری دی، بیابه خپل لاسونه تر څنگلو پوری دری کرتی پریمنځی، بیا به سر د مخ د حد نه نیولی تر څت پوری مسحه کړی، اودواړه سبابی گوتی به د غوړونو په سورو کښی داخلی کړی، او په لویو گوتو به د غوړونو ظاهری طرف مسحه کړی، بیا به خپلی ښپی دری واری د گتو (بجلکو) سره پریمنځی.

یادونه: ریره که چیرته رنگی (سپکه) وی نویبیا د ریری لاندی د پوستکی پریمنځل واجب دی، او که گڼه وی نو بیا به د ریری ظاهری طرف پریمنځی.

او بیا به دا دعاء ووائی: (**أشهد أن لا إله إلا الله وحده لا شريك له وأشهد أن محمداً عبده ورسوله**)، زه گواهی کوم چه پرته یو الله نه بل دعبادت وړ مبعود نشته، چه واحد لاشریک

ذات دی، او گواهی کوم چه محمد ﷺ بالله تعالی بنده او پیغمبر دی.

په موزو باندی مسحه کول: موزی د بڼپو لباس دی چه د خرمن یا د بل شی نه جورپیری، او که چیرته دغه لباس د وړیو نه جور شوی وی نو بیا ورته جورابی ویل کیږی، او په موزو باندی مسح کول صرف د وړوکی بی اودسی په حالت کښی جایز دی.

اود مسحی کولو شرطونه دا دی: (۱) چه د کامل طهارت په حالت کښی به یی موزی اغوستی وی (چه د دوهمی بڼپي د پریمنخلو نه ئی وروسته موزی په بڼپو کړی وی). (۲) چه دغه طهارت په اوبو سره حاصل شوی وی. (۳) چه د بڼپو د کومو خایونو پریمنخل فرض وی هغه یی پټ کړی وی. (۴) مباحی یعنی حلالی وی. (۵) چه د دغی موزو اصلی ماده پاکه وی.

په پټکی باندی مسحه کول: په پټکی باندی دلاندی شرطونو موافق هم مسحه کول جائز دی: (۱) چه دغه پټکی د سړی لپاره وی. (۲) چه ټول سر یی پټ کړی وی (۳) چه مسحه د وړوکی بی اودسی له امله وی. (۴) چه دغه طهارت په اوبو سره حاصل شوی وی.

په پورنی او لوپټه باندی مسحه کول: په پورنی او لوپټه باندی مسحه کول دلاندی شرطونو موافق جائز دی: (۱) چه دغه پورنی د بڼخی لپاره وی. (۲) چه د مری یا غاری د لاندی طرف نه چاپیر (راتاو) شوی وی. (۳) چه دغه مسحه د وړوکی بی اودسی له امله وی. (۴) چه دغه طهارت په اوبو سره حاصل شوی وی. (۵) چه ټول سر یی پټ کړی وی.

د مسحی موده: د مقیم لپاره یوه شپه او ورځ، او د مسافر لپاره دقصر موده یعنی (85) کیلومتره مسافه ده، چی دری ورځی او دری شپی دی.

د مسحی ابتداء: اوموده یی د مسحی د کولو نه شروع کیږی د سبا ورځی د همدغی وخت پوری (۲۴) ساعته.

د موزو هغه مقدار چه مسح پری کیدای شی: د بڼپو د گوتو نه نیولی تر پندو پوری او د موزو اکثره حصه باید مسحه شی، او د دواړو لاسونو په گوتو باندی به مسحه کوی په داسی حال کښی چه گوتی به یی خوری کړی وی.

فائده: که چیرته دسفر په وخت کښی څوک مسحه وکړی، اوبیا مقیم شی، اویا په کور کښی مسحه وکړی لیکن بیا مسافر شی، او یا د مسحی په ابتداء کښی شکي وی، نوپدی ټولو حالاتو کښی یی حکم د مقیم دی.

په پټی باندی مسحه کول: پټی په اصل کښی د هغی دوه و لرگو نه عبارت ده چه د هدوکی د ټرلو لپاره تری کار اخستلی کیږی، چه په هغی باندی مسحه کول دلاندی شرطونو موافق جائز ده: (۱) چه انسان ورته ضرورت او حاجت ولری. (۲) چه د حاجت د خای نه پکښی باید تجاوز ونه کړی. (۳) چه د دغه خای په مسحه کولو او د اوداسه د نورو اندامونو په پریمنخلو کښی موالات (پرله پسی والی) وکړی، که چیرته دغه پټی د زخمی خای نه تجاوز کړی وی نو بیا د دغی خای نه د پټی لری کول ضروری دی، او که چیرته د ضرر نه ویریده نو بیا پری مسحه کول جایز دی، نارینه او بڼخه پدی حکم کښی برابر دی.

څو فایدی: غوره دا ده چه په دواړو موزو باندی غبرگ مسحه وکړی شی په غیر د تقدیم د بڼی بڼپي نه * د موزو په لاندی او وروستنی برخی مسحه کول جائز نه ده * د مسحی په خای د موزو پریمنخل او یا د مسحی تکرارول مکروهه کار دی * د پټکی او لوپټی (پورنی) په اکثره برخه مسحه کول فرض دی.

د اودس ماتونکی شیان :

هغه په درې قسمه دی : (۱) هغه څه چې دانسان د دوه وو لارو نه خارج شي، لکه دهواء يا باد، منی، تشی اوډکی بولی، اود مذی (سپینو اوبو) خارجیدل. (۲) د عقل دسره تلل، په خوب سره وی او که په بی هوشی سره وی، مگر په ناستی یا په ولاړه باندی معمولی پرکاره کیدل، کوم ضرر نه لری. (۳) ددوو لارو نه بغیر د بدن د بلی حصی نه د تشو او ډکو بولو خارجیدل. (۴) د بدن نه د یو نجس شی په کثرت سره خارجیدل (په غیر د تشو او ډکو بولو نه) لکه وینه شوه او یا داسی بل شی. (۵) د اوبس د غوښی خوړل. (۶) او ځینی شیان داسی دی چې د علماء په کنبی اختلاف دی، لکه قی کول، اود وینی خارجیدل، په لاس باندی د عورت بیله کوم حائل مسحه کول، او په شهوت سره او بیله کوم حائل سره د بښی یا سړی مسحه کول، د اسلام نه مرتد کیدل، او مړی له غسل ورکول، لیکن په دی حالاتو کنبی اودس کول غوره دی چې د اختلاف نه پری ووځی.

که د یوه سړی په طهارت کنبی یقین وی، او په بی اودسی کنبی یی شک وی، او یا د دی په عکس باندی وی، نو عمل به په یقین باندی کوی، چې هغه مخکی والی دی، که بی اودسی مخکی وی نو حکم یی دبی اودسی دی، او که طهارت مخکی وی نو حکم یی د طهارت دی.

غسل او هغه شیان چه غسل فرضوی :

هغه شیان چه غسل پری فرضیږی : (۱) په وینه باندی او یا په خوب کنبی په خوند سره د بدن نه د منی وتل. (۲) د زنانه سره جماع کول اگرکه انزال یی هم ونه شی. (۳) چه کله یو کافریا یو مرتد اسلام راوری. (۴) د حیض د وینی وتل. (۵) د نفاس د وینی وتل. (۶) چه کله یو مسلمان مړ شی.

د غسل فرضونه : د ټول بدن پریمنځل د غسل په نیت، او د خولی او پوزی دننه پریمنځل.

دکامل غسل مسنونه طریقه : (۱) په زړه کنبی نیت کول. (۲) بسم الله ویل. (۳) درې کرتی د لاسونو پریمنځل د مروندونو پوری. (۴) د جنابت نه وروسته دعورت یا شرمگاه پریمنځل یعنی استنجاء کول. (۵) اودس کول. (۶) په سرباندی درې کرتی په لپه اوبه اچول، چه د وینتو بیخونه پری لاندی شی اوبیا د هغی خلالول. (۷) بیا په ټول بدن باندی اوبه اچول. (۸) په لاسونو باندی د بدن مینل اوسولول. (۹) په بنی طرف باندی شروع کول.

که چیرته وینتو ډیر گڼ وی، نو په دغی صورت کنبی د وینتو لاندی پوستکی ته د اوبو رسول فرض دی، او که چیرته یی کونځی کړی وی نو د هغی خلاصول فرض ندی، او په غسل کنبی په بنی طرف باندی شروع کول مستحب دی، او که چیرته په غسل سره د لوی او وړوکی طهارت نیت وکړی، نو د دواړو لپاره کافی کیږی.

کله چه یو انسان بی اودسه وی نو په هغی باندی درې شیان حرام دی : (۱) په غیر دغلاف او پردی نه د مصحف (قران کریم) مسحه کول. (۲) لمونځ کول فرضی وی او که نفلی. (۳) دبیت الله شریف طواف.

اوپه جنب باندی د دغو دریو شیانو نه علاوه : (۴) د قرآن کریم تلاوت. (۵) په جمات کنبی وخت تیزول هم حرام دی. د جنب لپاره په غیر د اوداسه نه خوب کول، اود غسل کولو په وخت کنبی د اوبو په استعمال کنبی اسراف کول مکروهه کار دی.

د تیمم مسایل :

د تیمم د روا کیدو شرطونه : (۱) د اوبو نشتوالی (۲) په پاکو، حلالو، خاورو باندی تیمم وهل چه دوره او غبار لرونکی وی، او سوی نه وی.

د تیمم ارکان : په ټول مخ باندی مسحه کول، بیا تر مروندونو پوری په دواړو لاسونو مسحه کول، ترتیب، او په متصله توگه په مخ او لاسونو باندی مسحه کول.

د تیمم ماتونکی شیان : (۱) هر هغه شی چه اودس ماتوی. (۲) د اوبو پیدا کیدل د هغه چا لپاره چه د نشتوالی له امله یی تیمم وهلی وی. (۳) د عذر زایل کیدل لکه څوک چه د مرض له امله تیمم وکړی او بیا روغ شی.

د تیمم سنت طریقی : (۱) د لوی بی اودسی په حالت کبنی په ترتیب او پرله پسې توگه تیمم کول. (۲) په اخری وخت کبنی تیمم کول. (۳) د تیمم نه وروسته د هغی دعاء ویل چه د اوداسه نه وروسته ویل کیږی.

په تیمم کبنی مکروهه کار : د یو ځل نه زیات په زمکه پاندی د لاسونو وهل.

د تیمم مسنونو طریقه : طریقه یی داده چه اول به په زړه کبنی نیت کوی او بیا به بسم الله ووائی، بیا به یو کرت (یو ځلی) په دواړو لاسونو باندی پاکه ځمکه وهی، او خپل مخ به پری مسحه کړی، او بیا به د لاسونو ورغوی مسحه کړی یعنی د بنی ورغوی شاه به د چپ ورغوی په دننه طرف باندی مسحه کړی، او همداراز د چپ ورغوی شاه به د بنی ورغوی په دننه طرف باندی مسحه کړی.

د نجاست صفا کول :

نجاست په دوه قسمه دی : (۱) عینی : دا هغه دی چه پاکول ئی ممکن نه وی ، لکه خنزیر که دا هر څومره پرېمنځی نو نه پاکیږی . (۲) حکمی : دا هغه پلیتی ده چه په عارضی طور په هغه ځای باندی راغلی وی چه اصل ئی پاک وی لکه جامی زمکه ، او دا په لاندی ډول دی :

د هغی حکم	أعیان
لکه سپی خنزیر او هغه شیان چه د دی دواړو نه پیداکیږی، هغه مرغان چه غوښه یی نه خورل کیږی، او یا هغه حیوانات چه غوښه یی نه خورل کیږی او د پشوگانو نه لوی وی، او د دی قسم حیواناتو متیازی، خوشایان، لاری، خولی، منی، شوده، بلغم او قی پلیت او نجس دی.	حیوانات هغه بیا په دوه قسمه دی:
(۱) انسان: د هغی خوله، لاری، شوده، او بلغم پاک دی، همدا راز د انسان ټول اجزاء پاک دی، مگر د انسان تش او ډک بول (مذی) او (ودی) یعنی هغه اوبه چه د شهوت له امله د بدن نه وځی او همدا راز د انسان وینه دا ټول نجس او پلیت دی.	
(۲) هغه حیوانات چه غوښه یی خورلی کیږی، نو د هغی بولی، خوشیان، شوده، خوله، لاری، بلغم او قی پاک دی..	
(۳) هغه حیوانات چه د هغی نه ځان ساتل گران وی، لکه خر، پشو او مړه شوه او یا داسی نور حیوانات شوه نو د دی حیواناتو لاری او خوله صرف پاکه ده.	
ټول پلیت او نجس دی مگر د انسان جثه پاکه ده او همدا راز ماهی ملخ، او هغه شیان چه وینه نه لری لکه لرم، میږی او ماشی شوه (دا شیان چه په کوم ځای باندی مړه شی نو هغه ځای پری نه پلټیږی).	مړه شیان
جامد شیان ټول پاک دی لکه زمکه، گټی، او داسی نور، لیکن د مخکینو شیانو عناصر تری مستثنی دی.	جامدشیان

ځنی فایدی : وینی، زوی، او نوونه پلټ دی، لیکن د لمانځه په حالت کښی د پاکو حیواناتو لږ او معمولی وینه څه پروا نه کوی. * د دوو شیانو وینه پاکه ده (۱) ماهی. (۲) کومه وینه چه د حلال شوی مال په غوښه او یا د هغی په رگونو کښی پاتی شوی وی. * هغه غوښه چه د ژوندی حیوان نه غوڅه شوی وی، همدا راز علقه یعنی ټینگه وینه چه په رحم کښی وی او یا مضغه یعنی هغه حمل چه څلویښت ورځی ورباندی تیری شوی وی دا ټول نجس او پلټ دی * د نجاست لری کول نیت ته ضرورت نه لری که باران یی صفا کړی نو هم پاک شوه * د پلټ څیز مسه کول په لاس سره او یاپری گړخیدل اودس نه ماتوی، لیکن د هغی لری کول فرض دی، او همداراز هغه نجاست چه جامو او یا بدن ته رسیدلی وی نو د هغی صفا کول هم فرض دی * نجاست او پلټی د لاندی شرطونو موافق صفا کیدای شی: (۱) په پاکو اوبو باندی د هغی پریمنځل. (۲) د پریمنځل شوی څیز زبیبیل که زبیبیل یی امکان لری (۳) که چیرته په پریمنځلو باندی پلټی نه صفا کیری نو بیا به یی سولولو (مښلو) باندی صفا کوی. (۴) که چیرته د سپی نجاست او پلټی وی نو هغه به اوه کرتی پریمنځلی شی او اتم کرت به یی په خاورو او یا په صابون باندی پریمنځی.

ځنی لارښودنی : * که چیرته دغه نجاست مائع وی لکه نشی بولی او یا د وینی په شکل کښی وی، نو هغه به په اوبو سره صفا کولی شی، تر دی چه د نجاست بوی او رنگ ختم شی، او که جسم لرونکی پلټی وی لکه لوی بولی نو بیا به د هغی ماده او اثرات حتمی له منځه وری. * او که چیرته د پلټی صفا کیدل په غیر د اوبو نه ممکن نه وو نو بیا یی په اوبو باندی پریمنځل فرض دی * او که چیرته د پلټی او نجاست ځای ورک شی نو بیا به هغه احتمالی ځای ټول پریمنځل کیری تر دی چه پلټی په یقینی توگه له منځه ولاړه شی. * څوک چه د نفلی لمونځ لپاره اودس وکړی نو فرضی لمونځ پری هم کولای شی. * څوک چه اوده شی او یا تری باد خارج شی نو استنجاء کول پری فرض نه دی ځکه چه هوا پلټه نه ده، لیکن که د لمانځه اراده لری نو صرف اودس کول پری فرض دی.

د هغی وینی احکام چه په طبیعی طور د ښځو نه خارجیری (حیض او استحاضه)

مسأله	حکم
د حیض لږ او ډیر عمر	کم عمر چه حیض پکښی شروع کیری نه (۹) کاله دی او که د دی نه مخکی وینه شروع شی نو هغه استحاضه ده او ډیر عمر له یی حد نشته
د حیض لږه موده	د حیض لږه موده یوه ورځ او شپه (۲۴) ساعته دی که د دی نه کمه شی نو هغه بیا استحاضه ده
د حیض ډیره موده	پنځلس ورځی دی او که د دی نه زیاتی شی نو هغه بیا استحاضه ده
د دوو حیضونو منځ کښی د طهر موده	دیارلس ورځی دی که د دیارلسو ورځو د پوره کیدو نه مخکښی وینه وینی نو هغه بیا استحاضه ده (۱).

(۱) حیض : هغه طبیعی وینه ده چی دصحت او روغتیا په حال کی د ولادت څخه بغیر وخی. استحاضه : هغه وینه ده چه د مرض د وجی نه رابهیری.

د حیض او استحاضه په منځ کښی فرق . (۱) د حیض وینه ټنگه وی چه تور والی ته مایله وی او د استحاضه وینه خالصه سره وی لکه د پوزی د وینی په شان . (۲) د حیض وینه ټنگه وی چه قطری پکښی

د بنخو غالبه موده د حیض	شپږ او یا اوه ورځی دی.
د بنخو غالبه موده د طهر	د روښت او یا څلروښت ورځی دی.
ایا د حمل په دوران کښی چه کومه وینه ده هغه د حیض وینه ده؟	کله چه د حامله زنا نه نه خره وینه او یا زیره وینه خارج شی نو هغه حیض نه دی بلکه استحاضه ده.
بنخی په خپل طهر باندی څنگه پوهیږی؟	بنخی په دوه قسمه دی: (1) په څربیناکی اود سپینو اوبو په وتلو سره چه د طهر په وخت کښی بی وینی (2) د شرمگاه په وچیدو سره چه وینه بنده شی
هغه سریبیناکی او سپین رنگی ټنگی اوبه چه د بنخی د شرمگاه نه وخی	که چیرته شفافی سپین رنگی او څربیناکی اوبه وی نو هغه پاکی دی، او که چیرته سره یا څر رنگی او یا زیر رنگی وینه وی نو هغه پلټه ده، او په دی ټولو سره اودس ماتیری، او که په نوامداره توگه بهیږی نو دا بیا استحاضه ده.
هغه خره او زیره وینه چه د بنخی د شرمگاه نه خارجیږی	که چیرته د حیض سره متصل وی مخکی او یا وروسته نو دا بیا حیض دی او که د حیض سره متصل نه وی نو هغه بیا استحاضه دی.
هغه زنانه چه د حیض ورځی بی معلومی وی او بیا د حیض د ورځو د پوره کیدو نه مخکی پاکه شی	کله چه وینه بنده شی او طهر بی ولیده نو دغه زنانه بیا پاکه ده اگر که د دغی زنانه د عادت ورځی پوره شوی هم نه وی
د خپلی معلومی مودی نه د حیض مخکی کیدل او یا وروسته کیدل	هغه وینه چه د حیض صفت پکښی وی نو هغه حیض دی، که په هر وخت کښی وی لیکن په دی شرط چه د دواړو وینو په منځ کښی د دیارلسو ورځونه زیاتی وی چه د طهر لږه موده ده، او که د هغی نه کمی وی نو هغه بیا استحاضه ده.
کله چه د حیض وینه د خپل معلوم عادت نه زیاته او یا کمه شی	هغه د حیض وینه ده لیکن په دی شرط چه د پنځلسو ورځو نه زیاته نشی چه د حیض اکثره موده ده .
کله چه د یوی بنخی نه ډیره موده وینه بهیږی لکه میاشت او یا د دینه زیات	د هغی څلور حالاته دی: (1) هغه زنانه چه په هره میاشت کښی د حیض وخت او د ورځو شمیر پیژنی، نو دغه زنانه به د حیض د ورځو د شمیر او وخت موافق کښینی، برابره خبره ده که وینه بی معلومه وی او که نه وی. (2) هغه زنانه چه په هره میاشت کښی ورته د حیض وخت معلوم وی لیکن د ورځو شمیر ورته معلوم نه وی، نو دغه زنانه به په همغو ورځو کښی شپږ او یا اوه ورځی کښینی چه د حیض غالبه موده ده. (3) هغه زنانه چه چه د حیض د ورځو حساب ورته معلوم وی لیکن په میاشت کښی ورته د حیض د راتلو وخت معلوم نه وی، نو هغه به د هری اسلامی هجری میاشت په ابتداء کښی د حیض د ورځو په مقدار کښینی.

د هغی وینی احکام چه په طبیعی توگه د بنخو نه خارجیږی

مسأله	حکام
کله چه یوه بنخه بچی و زیږوی او وینه ونه وینی	نو دغه بنخه نفاسه نه ده، نه پری غسل فرض دی، او نه بی روژه ماتیری.
کله چه بنخه د ولادت علامی ووینی	هغه وینه او اوبه چه بنخه بی د ولادت نه څه موده مخکی وینی هغی باندی د نفاس احکام نه جاری کیږی بلکه هغه استحاضه ده.
هغه وینه چه د ولادت په دوران کښی د بنخی نه خارجیږی	دغه د نفاس وینه ده اگر که ماشوم لا پیدا شوی نه وی، او یا د ماشوم څه برخه خارج شوی وی، نو په دغی زنانه باندی هغه لمونځ فرض نه دی چه د ولادت په دوران کښی پری راغلی وی.

وی او د استحاضه وینه نری وی لکه د زخم نه چه وینه بهیږی. (۳) د حیض وینه غالباً بد بویه وی ، او د استحاضه وینه د نورو عادی وینو په شان بوی لری.
 او په حائضه زنانه باندی دا شیان حرام دی : په فرج کی جماع کول، طلاق ورکول، لمونځ کول ، په جمات کښی وخت تیږول ، د قرآن تلاوت ، روژه، طواف، او داسی نور.

کله چه ماشوم د مور د خیتی نه په کامله توگه خارج شی.	د نفاس ورځی به د کوم وخت نه حسابیږی؟
د لږی مودی لپاره یی حد نشته که چیرته بچی وزیږوی او بیا سمدستی وینه بنده شی غسل پری فرض دی او لمونځ به کوی او د څلویښتو ورځو پوره کیدو ته به انتظار نه کوی.	د نفاس کمه موده څومره ده؟
د نفاس ډیره موده څلویښت ورځی دی که د دی نه زیاته شی نو څه اعتبار ورله نشته، لیکن غسل پری فرض دی او لمونځ به کوی مگر که د حیض د هغی زمانی سره موافق شی چه د حمل نه مخکی وه نو بیا دغه وینه د حیض ده.	د نفاس ډیره موده څومره ده؟
نو د اول بچی د پیدا کیو نه به وروسته د نفاس ورځی حسابیږی.	که چیرته یوه ښځه دوه بچی وزیږوی او یا د هغی نه زیات
که چیرته د دغی ضائع شوی ماشوم عمر (۸۰) ورځی وی او یا دهغی نه کمی نو دغه بیا داستحاضه وینه ده، او که چیرته (۹۰) ورځی وی نو دغه بیا د نفاس وینه ده، او که د (۸۰) او (۹۰) ورځو په منځ کښی وی نو حکم بیا د ماشوم د خلقت سره تعلق لری، که چیرته د انسان شکل او خلقت پکښی پوره شوی وی نو دغه بیا د نفاس وینه ده او که پوره شوی نه وی نو هغه بیا داستحاضه وینه ده.	هغه وینه چه د ماشوم د غورځیدونه وروسته خارجیږی
هغه طهر چه ښځه یی د څلویښتو ورځو په منځ کښی وینی نو هغه طهر (پاکوالی) دی غسل به کوی او لمونځ به کوی که چیرته د څلویښتو ورځو د پوره کیدو نه مخکی بیا وینه جاری شی نو د هغی حکم د نفاس دی، او همدا حکم دی تر څو چه څلویښت ورځی پوره شوی نه وی.	کله چه یوه ښځه د څلویښتو ورځو په منځ کښی پاکه شی او بیا د څلویښتو ورځو د پوره کیدو نه مخکښی دوباره وینه جاری شی

څو لارښودنی :

- ★ په مستحاضه باندی (هغه ښځه چه د مرض د وجه نه تری وینه جاری وی) فرض دی چه لمونځ وکړی، لیکن د هر لمانځه لپاره به نوی اودس کوی.
- ★ کله چه یوه ښځه د لمر د پناه کیدو نه مخکی د حیض او نفاس نه پاکه شی نو په هغی باندی د دغی ورځی د ماسپښین او د مازیگر دواړه لمونځونو ادا کول فرض دی او کله چه د سهار د لمانځه نه مخکی پاکه شی نو هغه به د دغی شپي د مابنم او ماخوستن دواړه لمونځونه کوی.
- ★ کله چه په یوه زنانه باندی د لمانځه وخت راشی، او بیا د لمانځه د ادا کولو نه مخکی حائضه شی او یائی نفاس شروع شی نو د دغی لمانځه قضائی پری فرض نه ده.
- ★ په هغه ښځه باندی چه د حیض او یا د نفاس نه پاکه شی د غسل کولو په وخت کښی د ویشنو خلاصول فرض دی، او کله چه د جنابت نه غسل کوی نو بیا پری د کونځو خلاصول فرض نه دی
- ★ د حائضی او نفاس والا زنانه سره جماع کول حرام دی، لیکن د نور بدن نه یی خوند اخستل جایز دی .
- ★ د مستحاضی زنانه سره جماع کول مکروه دی لیکن د سخت ضرورت په وخت کښی جایز دی.
- ★ د مستحاضی زنانه لپاره د هر لمانځه لپاره غسل کول مستحب دی که چیرته د هغی نه عاجزه شی نو بیادی د ماسپښین او مازیگر لمانځه لپاره یو غسل وکړی او د مابنم او ماخوستن لمونځونو لپاره دی بل غسل وکړی، او د سهار لمانځه لپاره دی ځانله غسل وکړی، نو په یوه شپه او ورځ کښی دا دري غسلونه شوه، که چیرته د دی طاقت یی هم نه وی نو بیادی په ورځ کښی یو کرت غسل وکړی او د هر لمانځه لپاره دی تازه اودس کوی، او که د دی نه هم عاجزه وی نو بیا دی د هر لمانځه لپاره تازه اودس کوی او بیا دی لمونځ کوی.

✱ د بنحی لپاره د حج او یا د عمری د ادا کولو لپاره، او یا د روژی د پوره کولو په خاطر په مؤقت طور د حیض د بندولو په خاطر د دواء استعمالول جایز دی، لیکن په دی شرط چه د دوا استعمال ورته ضرر نه رسوی.

په اسلام ک د بنحی مرتبه او درجه :

د الله تعالی په نزد باندی بنحی لکه د نارینه په اجر ثواب او فضیلت کبسی د ایمان او نیک عمل په مقدار برخه لری ، رسول الله فرمائی « **إِنَّمَا النِّسَاءُ شَقَائِقُ الرِّجَالِ** » أبو داود رَوَاهُ یقینا زنانه د نارینه و خویندی دی ، د هغی لپاره په اسلام کبسی د خپل حق طلب کول او یا د ظلم د دفع کولو پوره حق ورکری شوی دی ، او دا حُکمه چه دینی خطاب زنانه او نارینه دواړو ته شامل دی مگر هغه چه په هغی کبسی د زنانه او نارینه په مابین کبسی تفرقه ذکر شوی وی ، لیکن دغسی احکام نسبتا نورو پوری ډیر کم دی ، حُکمه چه شریعت د زنانه او نارینه دواړو د پیدایینت د خاصیتونو او د طاقتونو ډیر لحاظ ساتلی دی الله تعالی فرمائی **وَعَلَىٰ ذَٰلِكُمْ يَتَنَبَّهٗ ۖ أَلَا يَعْلَمُ مَن خَلَقَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ** . ایا نه پوهیږی هغه ذات چه پیداکول کوی او هغه باریک بین او خبر دار دی ، نو د زنانه لپاره حُانگری وظیفی دی او د نارینه لپاره حُانگری نو د یو لپاره د بل په وظایفو کبسی هر قسم مداخلت کول د زندگی توازن ته سخت زیان رسوی ، بلکه زنانه ته په خپل کور کبسی دننه د نارینه برابر امتیازات او ثوابونه ورکری شوی ، لکه خرنګ چه د اسماء بنت یزید په روایت کبسی راغلی چه هغی رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ته تشریف راوړه چه هغه د خپلو صحابه کرامو په مابین کبسی ناست ؤ ، نو وئی فرمایل : زما پلار او مور دی ستا نه قربان شی ، زه د ټولو زنانو له خوانه تاته د یو وفد په شکل کبسی راغلی یم ، او خپل حُان پوهه کوم زما نفس دی ستانه قربان شی ، نشته کومه زنانه په شرق او غرب کبسی زما په راتلو علم لری او که نه مگر هغه هم زما د نظر په شان رای لری ، یقینا ته الله تعالی په حقه سره نارینه او زنانه ټولو ته رالیرلی ئی نو مونږ په تا او ستا په الله باندی ایمان راوړه ، او زمونږ د زنانو ټولنه ستاسو په کورونو کبسی رابندی کری شوی ناستی دی ، او ستاسو د شهوت پوره کونکی او ستاسو د اولادونو ساتونکی دی ، لیکن ستاسو د نارینو ټولنه په مونږ باندی د جمعی اود جمع په لمونځونو ، د مریضانو په په پوښتنه ، او جنازو ته په حاضریدو ، اود حجونو په ادا کولو او په جهاد کبسی د حصی په اخستلو باندی غوره شوی ده ، او کله چه په تاسو کبسی یو سړی د حج عمری او جهاد لپاره وخی نو مونږ ستاسو د مالونو حفاظت کوو او ستاسو لپاره جامی جوړوو ، او ستاسو د اولادونو تربیه کوو ، نو ایا مونږ ستاسو سره په اجر کبسی شریک نه یو یا رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ؟ راوې وائی : نو رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ملگرو ته مخ راواړو او وئی ویل : « **هَلْ سَمِعْتُمْ مَقَالَ امْرَأَةٍ قَطَّ أَحْسَنَ مِنْ مَسْأَلَتِهَا فِي أَمْرِ دِينِهَا مِنْ هَذِهِ؟** » ایا تاسو د یوی زنانه نه چیرته هم یوه داسی وینا اوریدلی ده چه د دی زناه د سوال نه بهتره وی په باره د دین کبسی ؟ نو صحابه کرامو وویل : چه زمونږ دا خیال نه ؤ چه یوه زنانه به هم داسی ټپوس او سوال ته لاره پیدا کوی ، نو بیا نبی صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هغی ته مخ واړوه او وئی ویل : « **انصُرِي أَيْتَهَا الْمَرْأَةُ، وَأَعْلِمِي مَنْ خَلْفَكَ مِنَ النِّسَاءِ أَنَّ حُسْنَ تَبَعْلِ إِحْدَاكُنَّ لِرَوْحِهَا، وَطَلَبَهَا مَرْضَاتُهَا، وَإِتْبَاعَهَا مُوَافَقَتُهَا تَعْدِلُ ذَلِكَ كَلَةً** » چه زه لاره شه ای زنانه او ټولی زنانه خبری کره چه په تاسو کبسی د یوی زنانه خایسته وخت تیرول او گذران کول د خپل خاوند سره ، او د هغی رضامندی طلب کول ، او د هغی سره موافقت کول د دغی ټولو کارونو سره برابر ثواب لری . راوی

فرمائی: چه هغه زنانه په داسی حال کښی واپس شوه چه د خوشحالی له کبله ئی د الله حمد او لوئی و یله، امام بیهقی د دی حدیث روایت کړی دی. او همدا راز یو ځل زنانه راغلی رسول الله ﷺ ته نو وئی فرمایل: نارینه د الله په لار کښی د جهاد کولو د فضیلت له امله زموږ نه ډیر مخکی شو ایا زموږ لپاره یو داسی کار نشته چه موږ پرې د مجاهدینو د دغی عمل ثواب حاصل کړو؟ نو رسول الله ﷺ وفرمایل: «**مِهْنَةُ إِحْدَاكُنَّ فِي بَيْتِهَا تُدْرِكُ عَمَلَ الْمَجَاهِدِينَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ**» البیهقی. چه په خپل کور کښی د یوی زنانه مهنت او کار کول د الله په لار کښی د مجاهدینو د عمل برابر ثواب راگیروی. بلکه د یوی خپلوانی زنانه سره احسان کول ډیر لوی اجر او ثواب لری، لکه څرنګ چه رسول الله ﷺ فرمائی: «**مَنْ أَنْفَقَ عَلَيَّ ابْتِغَاءً أَوْ أُخْتَيْنِ أَوْ دَوَاتِي قَرَابَةٍ يَحْتَسِبُ النَّفَقَةَ عَلَيْهِمَا حَتَّى يَكْفِيَهُمَا اللَّهُ أَوْ يُغْنِيَهُمَا مِنْ فَضْلِهِ كَأَنَّ لَهُ سِتْرًا مِنَ النَّارِ**» أحمد والطبرانی.، څوک چه په خپلو دوه لورګانو او یا په خویندو او یا په نورو خپلوانو زنانه و باندی صدقه وکړی او په هغی باندی د صدقی کولو ثواب طلب کړی تر هغی پوری چه الله ورله کافی شی او یا ئی په خپل فضل باندی مالداره کړی نو هغه به ورله د جهنم د اورنه سپر او پرده وگرځوی امام احمد او طبرانی روایت کړی دی.

د بنځو ځنی احکام

★ د هغی نارینه لپاره جایز نه دی چه د داسی زنانه سره ځانله شی چه محرم ئی نه وی لکه څرنګ چه رسول الله ﷺ فرمائی: **لَا يَخْلُونَ رَجُلًا بامرأَةٍ إِلَّا مَعَ ذِي مَحْرَمٍ** «متفق علیه». هیڅکله دی نه ځانله کیری نارینه د یوی بنځی سره مګر په داسی حال کښی چه محرم ورسره وی

★ دزنانه لپاره په جمات کښی لمونځ کول جایز دی، لیکن که چیرته د فتنی ویره وی نو بیا ورله په جمات کښی لمونځ کول مکروهه دی، عائشة رضی الله عنها فرمائی: که چیرته رسول الله ﷺ هغه کارونه لیدلی وی چه دی زنانه و پیدا کړیدی نو د جماتونو نه به ئی داسی منع کړی وی لکه څرنګ چه د بنی اسرائیلو زنانه د جماتونو نه منع شوی وی. متفق علیه. او لکه څرنګ چه د نارینه لمونځ په جمات کښی ډیر لوی اجر لری نو همدا راز د بنځو لمونځونه په کور کښی ډیر لوی اجر لری، «**رسول الله ﷺ ته یوه بنځه راغله او هغه ته ئی وویل: ای د الله تعالی پیغمبره زه ستا سره لمونځ کول خوښوم، نو هغه ورته وویل چه زه خبر یم چه ته زما سره لمونځ کول خوښ گڼی لیکن ستا لپاره په خپله کوټه کښی لمونځ کول د حجری نه ډیر غوره دی، او په خپله حجره کښی درله لمونځ کول د کور د ساحی نه ډیر بهتر دی، او په خپل کور کښی درله لمونځ کول د قوم (کلی) د جمات نه ډیر غوره دی، **وَصَلَاتِكَ فِي مَسْجِدِ قَوْمِكَ خَيْرٌ لَكَ مِنْ صَلَاتِكَ فِي مَسْجِدِي**» او د قوم په جمات کښی درله لمونځ کول زما د جمات نه ډیر غوره دی**

★ په زنانه باندی تر هغه وخت پوری حج او عمره نه فرض کیری چه تر څو پوری محرم پیدا نکړی، او په غیر د محرم نه ورله سفر کول جایز نه دی، لکه څرنګ چه رسول الله ﷺ فرمائی: «**لَا تُسَافِرُ امْرَأَةٌ فَوْقَ ثَلَاثِ لَيَالٍ إِلَّا مَعَ ذِي مَحْرَمٍ**» متفق علیه. زنانه به د دری وځونه زیات سفر نه کوی مګر د خپل محرم سره.

★ د بنځو لپاره د قبرونو زیارت کول او د جنازو رخصتول ناروا دی لکه څرنګ چه رسول الله ﷺ فرمائی: «**لَعَنَ اللَّهُ زَوَارَاتِ الْقُبُورِ**»، «**قالت أم عطية رضی الله عنها: نُهِبْنَا عَنْ اتِّبَاعِ**

الْجَنَائِزِ وَلَمْ يُعْزَمْ عَلَيْنَا» مسلم. « الله تعالى دی د قبرونو په زیارت کونکو بنحو باندی لعنت وکړی»، « ام عطية رضی الله عنها فرمائی: چه مونږ د جنازو نه منع شوی یو، لیکن تاکید ئی راباندی نه دی کړی»

★ د زاناه لپاره په غیر د تور رنگ نه د خپل د سر وینسته رنگول جایز دی په دی شرط چه د غوښتونکی لپاره پکښی دوکه نه وی .

★ په زاناه باندی د خپلی هغی حصی او جایداد نه میراث ورکول واجب دی چه الله تعالی ورله مقرر کړی دی، او د هغی نه ورکول پری حرام دی، لکه څرنګ چه د رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم نه راغلی چه چه هغه فرمائی: « مَنْ قَطَعَ مِيرَاثَ وَارِثِهِ؛ قَطَعَ اللهُ مِيرَاثَهُ مِنَ الْجَنَّةِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ » ابن ماجه. « څوک چه خپل وارث نه محروم کړی نو الله تعالی به ئی په ورځ د قیامت کښی د جنت د میراث نه محروم کړی».

★ په خاوند باندی د خپلی بنحی نفقه واجب ده چه هغه د هغی شیانو نه عبارت ده چه استغنا تری نشی کیدلای لکه خوراک سکل لباس د اوسیدو خای الله تعالی عَلَيْكَ فرمائی: ﴿لِيُنْفِقَ ذُو سَعَةٍ مِّن سَعَتِهِ. وَمَن قُدِرَ عَلَيْهِ رِزْقُهُ فَلْيُفِيقْ مِمَّا آتَاهُ اللهُ﴾ خرج دی وکړی خاوند د پراختیا د طاقت (مال) خپل نه هغه څوک چه تنګه وی په هغی باندی روزی نو خرج دی وکړی د هغی مال نه چه ورکړی دی ده ته الله تعالی . او که چیرته د خاوند والا نه وی نو بیا د هغی په پلار ورور او اولاد باندی نفقه فرض او واجب ده، او که رشته دار ورله نه وی نو بیا په نورو عامو خلکو باندی د هغی نفقه فرض ده لکه څرنګ چه په حدیث کښی راغلی: «السَّاعِي عَلَى الْأَرْمَلَةِ وَالْمَسْكِينِ كَالْمُجَاهِدِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَوْ كَالَّذِي يَقُومُ اللَّيْلَ وَيَصُومُ النَّهَارَ» متفق علیه د بی خاونده زاناه او د مسکینانو کفالت کونکی او مددگار د الله په لار کښی د جهاد کونکی او یا دهغی انسان په شان فضیلت او اجر لری چه د شپي عبادت کوی او د ورځی له خوا روژه وی .

★ بنحی د کوچنی بچی په تربیت ډیره حقداره ده چه تر څو پوری ئی واده نه وی کړی، او چه تر څو پوری دغه ماشوم د مور په تربیت کښی وی نو پلار به ورته نفقه ورکوی .

★ د زاناه لپاره په سلام باندی مخکی والی مستحب عمل نه دی او خاصکر په هغه وخت کښی چه ځوانه وی او یا د فتنی خطرته وی .

★ د هغی لپاره د شرمگاه د ویختو تراشول او د ترڅګونود ویختو څیزول او د هری جمعی په ورځ ورله د نوکونو غوڅول مستحب او غوره دی، او د څلوښتو ورځو نه زیات د هغی پریخودل مکروهه عمل دی .

★ او د زانانو لپاره نمص یعنی د وروځو ویخته څیزول ناروا او حرام دی لکه څرنګ چه رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم فرمائی: « لَعَنَ اللهُ النَّامِصَةَ وَالْمَتَمِّصَةَ » أبو داود. د الله تعالی لعنت دی په هغی زاناه چه د وروځو ویخته څیزوی او یا ئی د بل نه طلب کوی .

★ **غمرازی او ماتم کول**: د بنحی لپاره په غیر د خپل خاوند نه په بل چا باندی د دری ورځو نه زیات غمرازی او ماتم کول ناروا دی، او په خپل خاوند باندی به څلور میاشتی او لس ورځی د غم اظهار کوی، او د احداد یعنی د غمرازی په موده کښی په بنحی باندی فرض دی چه د ښایست او خوشبوئی نه ډډه وکړی، لکه زعفران، د سرو زرو کالی اچول اگر که گوته (انگشتری) هم وی، او ډولی جامی به نه اغوندی لکه سری او یا زیری، همدا راز نکریزی، رنگونه (مکیاج) او رانجه به هم نه استعمالوی، او همدا راز

خوشبودار تیل به هم نه استعمالوی، او د نوکونو غوڅول او یا د وینستو لری کول ورله جایز دی، او په هغی کور کبنی به عدت تیروی چه خاوند یی پکبنی وفات شوی وی، د کور بدلول او یا د کور نه وتل ورله په غیر د عذر نه جایز نه دی، او د خپل کورنه به په غیر د ضرورته نه اوخی او که ضرورت پینش شی نو د ورخی به خپل حاجت پوره کوی.

✱ د بنخی لپاره په غیر د عذر نه د سر ویخته تراشول ناروا او حرام دی، کمول ورله جایز دی په دی شرط چه د نارینه سره پکبنی مشابهت نه راخی، لکه څرنګ چه په حدیث کبنی راغلی: «لَعْنُ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ وَالْمُشَبَّهَاتِ بِالرِّجَالِ مِنَ النِّسَاءِ» الترمذی. رسول الله ﷺ په هغو زنانو باندی لعنت ویلی دی چه خپل ځان د نارینو سره مشابه کوی، او یا پکبنی د کافرانو بنخو سره مشابهت نه راخی لکه څرنګ چه رسول الله ﷺ م فرمائی: «وَمَنْ تَشَبَهَ بِقَوْمٍ فَهُوَ مِنْهُمْ» أبو داود. څوک چه د کوم قوم سره ځان مشابه کوی نو هغه د هغوی د جملی څخه دی.

✱ د یوی زنانه لپاره دا واجب دی چه کله د خپل کور نه وخی چه خپل ټول ځان په داسی چادری او بورقه باندی پټ کړی چه لاندی شرطونه پکبنی وی: (۱) چه ټول بدن ئی پټ کړی وی (۲) چه هغه په خپله زینت او خایست نه وی (۳) ډبله وی اوباید چه شفافه نه وی (۴) پراخه او ازاده وی باید تنګه نه وی (۵) خوشیوی او عطر پری نه وی استعمال شوی (۶) د نارینه د جامو او لباس سره باید مشابهت ونه لری (۷) د کافرانو بنخو د لباس سره مشابهت نه وی (۸) د شهرت لباس نه وی، او د هغی لباس اغوستل حرام او ناروا دی چه په هغی کبنی د انسان یا د بل حیوان عکس وی، لکه څرنګ چه په دیوال باندی د هغی ځړول، یا پری د دیوال پناه کول او خرڅول هم حرام دی.

او د یوی زنانه عورت د بل چا سره په دری قسمه دی: (۱) خاوند: چه هغی ته د خپلی بنخی ټول بدن ته کتل جایز دی (۲) زنانه او محرم نارینه: د هغوی لپاره د بنخی هغی ځایونو ته کتل جایز دی چه غالباً ښکاره وی لکه مخ، ویخته، ورمیر او غری، لاسونه، پندی، ښپی، او یا داسی نور. (۳) نور عام پردی نارینه: د هغوی لپاره د زنانه هیڅ یو اندام ته کتل جایز نه دی، مګر د ضرورت په وخت کبنی ورته کتل جایز دی، لکه د هغی سره د نکاح د طلب کولو او یا د علاج په وخت کبنی او یا داسی نور ځایونه.

ځکه چه د زنانو فتنه په مخ کبنی ده لکه څرنګ چه فاطمة بنت المنذر رضی الله عنها فرمائی: مونږ به خپل مخونه پټول. حاکم د دی حدیث روایت کړی دی. او عائشة رضی الله عنها فرمائی: کَانَ الرُّكْبَانُ يَمْرُونَ بِنَا وَنَحْنُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ مُحْرَمَاتٌ فَإِذَا حَاذَوْنَا سَدَلَتْ إِحْدَانَا جِلْبَابَهَا مِنْ رَأْسِهَا إِلَى وَجْهِهَا فَإِذَا جَاوَزُونَا كَشَفْنَاهُ. أبو داود. سپاره خلک به زمونږ په خوا کبنی تیریدل په داسی حال کبنی چه مونږ به د رسول الله ﷺ سره د احرام په حالت کبنی و نو کله چه به مونږ ته نږدی شو نو په مونږ کبنی به هری زنانه خپله چادری د سر نه په مخ باندی را زورنده کړه نو کله چه به زمونږ نه تیر شو نو مونږ به بیا خپل مخونه ښکاره کړه.

✱ **د عدت قسمونه: (۱) حامله زنانه: د حاملی زنانه عدت که د طلاق له امله وی او که د خاوند دوفات له امله وی هغه د بچی زیږول دی. (۲) هغه بنخه چه خاوند یی وفات شوی وی: نو د هغی عدت څلور میاشتی او لس ورخی دی. (۳) هغه بنخه چه طلاقه شوی وی لیکن حیض پری راخی: نو د هغی عدت دری حیضه دی، او د دغی بنخی عدت د دریم حیض نه په پاکیدو سره پوره کیری. (۴) هغه مطلقه بنخه چه حیض پری نه راخی: نو د دغی بنخی عدت دری میاشتی دی.**

او هغه بنځه چه رجعی طلاق ورکړی شوی وی نو د عدت په حالت کښی ورله ضروری دی چه د خپل خاوند سره پاتی شی او د خاوند لپاره جایز دی چه د دغی بنځی هغه ځایونه وویښی چه کوم یی خوښ وی، او خلوت (ځانله کیدل) ورسره هم جایز دی کیدای شی چه الله تعالی د دواړو په منځ کښی اتفاق راولی.

اوبنځی ته رجوع کول په وینا باندی هم حاصلیری لکه بنځی ته داسی ووائی: ما تاته رجوع وکړه، او په جماع کولو سره هم حاصلیری: او په رجوع کولو کښی د بنځی رضایت شرط نه دی.

★ بنځه په خپل اختیار نکاح نشی کولی لکه څرنګ چه رسول الله ﷺ فرمائی: « **أَيُّمَا امْرَأَةً نَكَحْتَ بِغَيْرِ إِذْنِ وَلِيِّهَا فَنِكَاحُهَا بَاطِلٌ** » أبو داود. هره زناه چه په غیر د ولی (سرپرست) د اجازی نه نکاح وکړی نو نکاح ئی فاسد او باطل دی .

★ په بنځی باندی د جعلی ویختو لګول حرام او ناروا دی ، لکه څرنګ چه په بدن کښی ورله د خالونو لګول حرام دی ، او دا دواړه کارونه د کبیره گناهونو له جملی څخه دی لکه څرنګ چه رسول الله ﷺ فرمائی: « **لَعْنُ اللَّهِ الْوَاصِلَةَ وَالْمُسْتَوْصِلَةَ، وَالْوَأَشِمَةَ وَالْمُسْتَوْشِمَةَ** » متفق علیه. الله تعالی دی لعنت وکړی په هغی زنانه باندی چه په خپله ویخته وصلوی او یا ئی د وصلولو طلب کوی او یا خالونه لګوی او یا د خالونو د لګولو طلب کوی .

★ په بنځی باندی په غیر د یو سبب نه د خپل خاوند نه د طلاق طلب کول حرام دی لکه څرنګ چه رسول الله ﷺ فرمائی: « **أَيُّمَا امْرَأَةٍ سَأَلْتَ زَوْجَهَا الطَّلَاقَ مِنْ غَيْرِ مَا بَأْسٍ فَحَرَامٌ عَلَيْهَا رَائِحَةُ الْجَنَّةِ** » أبو داود. « هره بنځه چه په غیر د کوم جنجال نه د خپل خاوند نه طلاق وغواړی نو د جنت بوی پری حرام دی »

★ په بنځی باندی په نیکی کښی د خپل خاوند تابعداری واجب او فرض ده او بیا په خاصه توګه چه کله ئی خپلی بشتیری ته راوبلی لکه څرنګ چه رسول الله ﷺ فرمائی « **إِذَا دَعَا الرَّجُلُ امْرَأَتَهُ إِلَى فِرَاشِهِ فَأَبَتْ أَنْ تَجِيءَ، فَبَاتَ غَضَبًا؛ لَعْنَتُهَا الْمَلَائِكَةُ حَتَّى تَصْبِحَ** » متفق علیه. « کله چه یو سړی خپله بنځه خپلی بشتیری (بستر) ته راوبلی او هغه د راتلو نه انکار وکړی تر سهاره پوری پری ملایکی لعنت وائی »

★ دبنځو لپاره د عطر و استعمالول حرام دی چه کله پوهیری چه په لاره کښی ورسره پردی سړی مخامخ کیږی ، لکه څرنګ چه رسول الله ﷺ فرمائی: « **إِنَّ الْمَرْأَةَ إِذَا اسْتَعْطَرَتْ، فَمَرَّتْ عَلَى الْقَوْمِ لِيَجِدُوا رِيحَهَا، فَهِيَ كَذَا وَكَذَا؛ يَعْنِي زَانِيَةً** » أبو داود. یقینا کله چه یوه زنانه عطر استعمال کړی او بیا په خلکو باندی تیریری نو هغه زناکاره ده .

لمونخ

اذان او اقامت : د نارینه وو لپاره په محل د اقامت کبني اذان او اقامت فرض کفائي دى، او د مسافر او خانله لمونخ کونکي لپاره سنت دى، او د زنانه و لپاره مکروه دى. او د وخت د داخلیدو نه مخکي اذان کول صحیح نه دى، مگر د سهار اول اذان د نيمی شپي نه وروسته صحیح کيږي.

د لمانځه شرطونه : (۱) اسلام (۲) عقل (۳) تمیز (۴) اودس او پاکوالي سره د طاقته (۵) د وقت داخلیدل، د ماسپینين وخت د زوال نه شروع کيږي تر دې چې د هر شی سوري د هغی په اندازه شی، او د ماز دیگر وخت د ماسپيخين د اخر وخت نه شروع کيږي، تردی چې لمر زیر شی، لیکن دا غوره وخت دى، او د ضرورت وخت د لمر د پناه کیدو (لویدو) پوري دى، او د مابنم وخت د لمر د پناه کیدو نه نیولی تردی چې د اسمان په کنارو کبني سوروالی ختم شی، او د ماخوستن لمونخ د دغه وخت نه شروع کيږي تر نيمی شپي پوري، او د ضرورت وخت د صبح صادق پوري دوام لري، او په اول وخت کبني لمونخ کول بهتر دى، مگر د ماخوستن لمونخ او د گرمی په موسم کي د ماسپينين لمونخ. او د سهار وخت د لمر د راختلو پورې دوام لري.

(۶) په داسی جامه باندی دعورت پټول چې پوستکي پکبني نه بنسکاري.
(۷) د نجاست او گندگی نه د بدن جامو اود خای پاکوالی، اوکه پداسی حال کبني یی لمونخ وکړو چې په بدن باندی یی نجاست او گندگی وی لیکن ده ته معلومه نه وی، او یا ورته معلومه وی لیکن بیا تری هیر شی نو لمونخ یی صحیح دى، او که په لمانځه کبني ورته معلومه شی نو صفا دى کړی او لمونخ دى پوره کړی، او په ټوله زمکه باندی لمونخ کول جائز دى، مگر مقبره او قبرستان، حمامونه، د اوبنانو په اندر او غوجل کبني، او په عامه لاره کبني. (۸) قبلی ته مخ گرځول سره د طاقته. (۹) په زړه کبني نیت کول (لیکن په خوله یی ویل بدعت دى).

دلمانځه ارکان خوارلس دى: (۱) په فرضی لمانځه کبني قیام کول (ودریدل)، چې کله د هغی طاقت لري. (۲) تکبیر تحریمه. (۳) د سورة فاتحی لوستل. (۴) په هر رکعت کبني رکوع کول. (۵) د رکوع نه وروسته پورته کیدل. (۶) د رکوع نه وروسته په اطمنان او اعتدال سره ودریدل. (۷) په اوو اندامونو باندی سجده کول. (۸) د دوه و سجدو په مینځ کي کینیناستل. (۹) په اطمنان او سکون سره د دغی فرضونو ادا کول. (۱۰) په وروستنی قاعده کبني د التحيات لله ویل. (۱۱) وروستنی قاعده (ناسته). (۱۲) په وروستنی قاعده (ناسته) کبني په نبی ﷺ باندی درود ویل. (۱۳) سلام گرځول. (۱۴) په ترتیب سره د دغی فرضونو او ارکانو ادا کول.

اولمونخ په غیر د دى فرضونو نه نه پوره کيږي، او د یو رکن په پرینودو سره رکعت باطلیږي، په قصد سره وی اوکه په سهوه سره.

۱ د عورت بیان : د انسان شرمگاه او هغی شی ته عورت ویلی کيږي چې انسان له تری حیا ورځی، لیکن په دى خای کبني د هغی عورت بیان کيږي چې د هغی د پټولو نه په غیر لمونخ او طواف نه صحیح کيږي، نو د هغی نارینه عورت چې اوه کلنی ته رسیدلی وی صرف دوه شرمگاهونه دى، او د هغی نارینه عورت چې لس کلنی ته ورسیري د نامه نه نیولی تر زنگنانو پوري دى، او په لمانځه کبني د ازادی او باغی بنځی ټول بدن عورت دى ما سوا د مخ، لاسونو او بڼو نه چې د هغی پټول ورله مکروه دى مگر په هغه وخت کبني چې پردی او نامحرمه سړی موجود وی، نو بیا ورله د هغی پټول هم فرض دى، کله چې یوه بنځه په داسی حال کبني لمونخ او یا طواف کوی چې متی یی بنسکاره وی نو عبادت یی صحیح نه دى بلکه باطل دى، او مغلظه عورت صرف د انسان مخکني او وروستنی شرمگاه ته ویلی کيږي او د هغی پټول په هر حالت کبني فرض دى که لمونخ وی او که بل حالت وی، او په غیر د ضرورتو یی بنسکاره کول مکروه دى اگر که انسان خانله او یا په تورتم (تیاره) خای کبني هم وی، او خپل خاوند ته او یا د ضرورت په وخت کبني لکه علاج او ختنه (سنتگری) په وخت کي د عورت بنسکاره کول جایز دى.

دلمانخه واجبات اته دی : (۱) د تکبیر تحریمه نه علاوه نور ټول تکبیرونه. (۲) د امام او منفرد یعنی یواځی لمونځ کونکی لپاره د (سمع الله لمن حمده) ویل. (۳) د رکوع نه د پورته کیدو په وخت کبني د (ربنا ولك الحمد) ویل. (۴) په رکوع کبني یو کرت (خلی) سبحان ربی العظیم ویل. (۵) په سجده کبني یو کرت (خلی) سبحان ربی الأعلی ویل. (۶) د دوه و سجدو په مینځ کبني د (رب اغفرلی) ویل. (۷) په اوله قاعده کبني د (التحیات لله) ویل. (۸) اوله قاعده او هغی ته کبنياستل.

او که څوک دغه واجبات قصدا پریردی نو لمونځ یی فاسد شو، او که په سهوه سره پاتی شی نو بیا به سجده سهوه کوی.

او ماسوا د دغی فرضونو او واجباتو نه دلمانخه نور ټول افعال سنت دی، کول یی په کار دی لیکن د هغی په پرینودو سجده سهوه نه لازمیری.

د لمانخه سنت : په دوه قسمه دی: قولی، او فعلی :

قولی سنت : د افتتاحی دعاء، اعوذ بالله، او بسم الله ویل، الحمد لله نه وروسته د قرائت ویل، د امام لپاره د سهار په لمانخه کبني او دماښام او ماخوستن په اولنو دوو رکعتونو کبني په جهر سره قرائت ویل، د ربنا ولك الحمد نه وروسته د (حمدا کثیرا طیبیا مبارکا فیه ملء السموات وملء الارض...) ویل، په رکوع او سجده کبني د یو ځل نه زیات د تسبیحاتو ویل، او د سلام نه مخکی د (رب اغفرلی) او دعاء ویل.

فعلی سنت : د قیام په حالت کبني د بنی لاس ایښودل په چپ لاس باندی، د سجدی ځای ته کتل، د قیام په حالت کبني د قدمونو جدا ایښودل، سجدی ته د تلو په حالت کبني په زمکه باندی اول د زنگونونو لگول بیا د لاسونو او بیا د تندی لگول، په سجده کبني د اړخونو نه د متو جدا کول، او د خیتی جدا کول د ورنونو نه، او د ورنونو جدا کول د لیچو نه، د زنگونو جدا کول د یو بل نه، او د قدمونو ودرول، او د گوتو باطنی طرف په زمکه لگول، او د اوږو برابر د لاسونو ایښودل په داسی حال کبني چه گوتی به یی خوری کری نه وی، او د دوو سجدو په منځ کبني او همدا راز په اوله قاعده کبني د چپی بنیپي او اړول او د بنی بنیپي او درول، او د دوو سجدو په منځ کبني په ورنونو باندی د لاسونو ایښودل په داسی حال کبني چه گوتی به یی را ټولی کری وی، او همدا راز په قاعده کبني، مگر (خنصر) یعنی وړه گوته او (بنصر) یعنی هغه گوته چه د وری گوتی خوانته ده هغه به راټولی کری او د غتی او منځنی گوتی نه به د حلقی شکل جوړ کری او په سبابه گوتی (دکنځلو گوته) باندی به د الله تعالی د ذکر کولو او د دعاء کولو په وخت اشاره کوی چه مقصد پکبني د الله تعالی یووالی ته اشاره ده، او د سلام د گرځولو په وخت کبني بنی او چپ طرف ته کتل، او د کتلو په وخت کبني په بنی طرف باندی شروع کول.

د سجده سهوی بیان : که څوک په سهوه سره په لمانخه کبني په غیر د خپل ځای نه یو روا عمل وکری لکه په سجده کبني د قران کریم تلاوت نو د هغه لپاره سجده سهوه کول **سنت** ده. او په ترک د سنتو باندی سجده سهوه **جایز** ده. او کله چه رکوع، یا سجده، یا قیام، او یا یوه قاعده (کیناستل) زیاته کری، او یا د لمانخه د پوره کیدو نه مخکی سلام وگرځوی، او یا په قرائت کبني داسی لحن (غلطی) وکری چه معنی بدلوی، او یا فرض ترک کری، او یا ورته په زیادت کبني شک واقع شی نو په دی ټولو صورتونو کبني پری سجده سهوه فرض گرځی.

او سجده سهوه د سهوه کیدو په حالت کبني مشروع او روا شویده، او هغه په دری قسمه دی: **اول :** په لمانخه کبني زیادت کول، لکه د یورکعت او یا د رکن زیاتول.

دوهم : کمی او نقصان کول: لکه د یو فرضی حکم هیریدل، مثلاً چه د اول تشهد نه پورته شی که نیغ اودریدلی نه وی او دا ورته ورپه یاد شی نو واپس دی شی او تشهد دی ووائی، او که چیرته نیغ ودریده او بیا ورپه یاد شی نو نه به واپس کیږی.

دریم : شک پیدا کیدل : هغه څوک چه د رکن په پرینودو کښی ورته شک پیدا شی، نو داسی ده لکه چه دغه رکن یی پرینوی وی، او که چا ته د رکعتونو په شمیر کښی شک پیدا شی نوعمل به په یقین باندی کوی چه هغه لږ رکعتونه دی.

که امام سهوه شی نونارینه به په (سبحان الله) ویلو سره فتحه ورکوی، او زنانه به په لاس پړقولو (تکولو) سره فتحه ورکوی .

دلمانځه طریقه : کله چه څوک په لمانځه اودریری په داسی حال کښی چه مخ یی قبلی طرف ته وی، نو الله اکبر به ووائی، او امام به تکبیر تحریمه او نور ټول تکبیرونه هم په جهر باندی وائی، دی لپاره چه وروستی خلک یی واوروی، او مقتدیان به یی په پټه باندی وائی، او د تکبیر په وخت کښی به لاسونه داوړو برابر اوچت کړی، او بښی لاس به په چپ لاس باندی کیږدی، او د سینی لاندی به یی برابر کړی، او دسجدی ځای ته به گوری، او بیا به د هغی دعاگانو نه یوه دعاء ووائی چه په حدیثوکښی راغلی لکه: **سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ وَتَبَارَكَ اسْمُكَ وَتَعَالَى جَدُّكَ وَلَا إِلَهَ غَيْرُكَ.** **ترجمه :** پاکی ده تالره ای خدایه او حمدونه دی تا لره او مبارک دی نوم ستا او اوچت دی شان ستا او بیله تا نه بل دعبادت وړ او مستحق معبود نشته، او یا دبلی دعاء ویل لکه: **(اللهم باعد بیني وبين خطيائي...)** بیا به اعوذ بالله او بسم الله وائی، او دغه ټول به په پټه باندی وائی، لکه څرنګه چه انس رضی الله تعالی عنه روایت کوی: چه ما د رسول الله ﷺ ابو بکر، عمر، او عثمان، رضی الله عنهم نه وروسته لمونځ وکړه، ما د یوه نه هم ندی اوریدلی چه بسم الله یی په جهر ویله، بیا به سورة فاتحه ووائی، ځکه چه څوک سورة فاتحه ونه وائی نولمونځ یی صحیح ندی، او د مقتدی لپاره دا غوره ده چه د امام په سکتو او وقفو کښی سورة فاتحه ووائی او په خفیه لمانځه کښی یی ویل فرض دی، بیا به بل سورة ووائی او بیا دا مستحب دی چه د سحر په لمانځه کښی د (طوال المفصل) سورتونو نه یو سورة ووائی چه هغه دسورة (ق) نه نیولی تر سورة (نباء) پوری دی، او د ماښام په لمانځه کښی به د (قصار المفصل) سورتونو نه یو سورة وائی، چه هغه دسورة (عم یتسألون) نه نیولی تر سورة (الضحی) وائی، چه هغه دسورة (الضحی) نه نیولی تر سورة (الناس) پوری دی، او په نورو لمونځونو کښی به د (اوسط المفصل) سورتونو نه یو سورة وائی، چه هغه دسورة (عم یتسألون) نه نیولی تر سورة (الضحی) پوری دی، او امام به د سحر لمونځ او همدارنګه د ماښام او ماخوسنن اولنی دوه رکعت په جهر سره کوی، او ماسوا د دی نه به نور ټول لمونځونه په خفیه او پټه کوی، او بیا به الله اکبر وائی او رکوع ته به ځی او دواړه لا سونه به د تکبیر تحریمه په شان اوچت کړی، او د رکوع په حالت کښی به دواړه لاسونه په زنگننو باندی ږدی، او گوتی به پراخه کوی، او شا به هواره کړی، او سر به ورسره برابر کړی، بیا به دری کرتی (ځلی) **سبحان ربي العظيم** وائی، بیا به سر اوچت کړی، او **سمع الله لمن حمده** به وائی، او بیا به دواړه لاسونه د اوږو برابر اوچت کړی، او کله چه د رکوع نه وروسته په اعتدال سره ودریده، نو دا دعاء به ووائی: **ربنا ولك الحمد حمداً كثيراً طيباً مباركاً فيه ملء السموات وملء الأرض وملء ما شئت من شيء بعد.** **ترجمه :** ای زموږ پروردګاره! تا لره پوره ستاینه ده، زیاته، پاکه، او مبارکه ستاینه، (تا لره پوره ستاینه ده) د آسمانونو او ځمکي او د هغوی تر مینځ د مخلوقاتو د ډکوالي په اندازه، او په اندازه د ډکوالي د هغه شیانو چي تا غوښتي وي، ای د ستاینې او لویي خاونده.

بیا به سجدی ته لار شی، او الله اکبر به ورسره ووائی، او د سجدی په وخت کبئی به خپلی متی د اړخونو نه، او خپته به د ورنونو نه جدا کړی، او د بنپو اولسونو گوتی به قبلی ته مخامخ کړی او بیا به **سبحان ربی الاعلی** دری کرتی ووائی، او که چیرته دا دعائی ورسره وویل (سبوح قدوس رب الملائكة والروح)، او دا دعاء (سبحانک اللهم وبحمدک اللهم اغفر لی) نو دا به ډیره غوره وی، بیا به سر راپورته کړی او الله اکبر به ووائی، او چپه بنپه به خوره کړی، او په هغی به کبیینی، او بنی بنپه به ودروی او گوتی به ورله قبلی ته برابری کړی، او دا دعاء به دوه کرتی ووائی: **رب اغفر لی** او که دا دعاء ورسره وواپی نو دا به بهتره وی **وَارْحَمْنِي وَاجْبِرْنِي وَارْزُقْنِي وَانْصُرْنِي وَاهْنِي وَعَافِنِي وَعَافُ عَنِّي**.

ترجمه : ای الله ما ته بخښنه وکړی، او په ما رحم وکړی، او نقصان می جیره کړی، او (زما مقام) اوچت کړی، او روزی را ته را کړی، او مدد می وکړی، او هدایت را ته وکړی، او عافیت را ته را کړی، او عفو راته وکړی.

بیا به دوهمه سجده وکړی د اولی سجدی په شان، بیا به سراوچت کړی، او الله اکبر به ووائی، بیا به دوهم رکعت ته اوچت شی او هغه به هم د اول رکعت په شان وکړی، چه کله یی دوه رکعتونه وکړه نو د تشهد لپاره به کبیینی، بنی لاس به په بنی ورون او چپ لاس به په چپ ورون باندی کیردی، او کچه گوته او ورسره بله متصله گوته به قط کړی، او دمینخ او غتی گوتی نه به دحلقی شکل جوړ کړی، اوسبابه (دکنخلو) گوتی باندی به اشاره کوی، او التحيات لله به تر اخره پوری وائی: **التَّحِيَّاتُ لِلَّهِ وَالصَّلَوَاتُ وَالطَّيِّبَاتُ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ السَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَىٰ عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ**. **ترجمه :** ژبني او بدني او مالي عبادتونه ټول الله لره دي، سلام او د الله رحمت او برکتونه دي وي پر تا ای پیغمبره! سلام دي وي پر مور او د الله پر نیکو بندگانو، زه گواهی ورکوم چي بيله الله نه بل د عبادت وړ او مستحق معبود نشته، او گواهی ورکوم چي محمد د الله بنده او پیغمبر دی.

بیا به په دری رکعتیز، او څلور رکعتیز لمونځونو کبئی، دریم رکعت ته پورته کیري، الله اکبر به ووائی، او لاسونه به د اوږو برابر اوچت کړی، او باقی لمونځ به په همدغه طریقه باندی کوی، مگر قراءت به په جهر سره نه وائی، او فقط سورة فاتحه به وائی او بیا به د تورک په شکل کینی، یعنی چپه بنپه به خوره کړی، او بنی طرف ته به یی اوباسی او بنی بنپه به نیغه ودروی، او کنایتی به زمکی ته ورسوی، او تورک به په اخیره قاعده کبئی کوی، لیکن په هغه لمونځ کبئی چه په هغی کبئی دوه قاعدی او کبییناستل وی، بیا به التحيات لله ووائی، او ورپسی به درود شریف ووائی: **اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَىٰ آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَعَلَىٰ آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَّجِيدٌ، اللَّهُمَّ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَىٰ آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَعَلَىٰ آلِ إِبْرَاهِيمَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَّجِيدٌ**. **ترجمه :** ای الله پر محمد او د محمد پر اهل و عیال درود ولیره، لکه څنگه چي دي پر ابراهيم عليه السلام او د ابراهيم عليه السلام پر اهل و عیال درود لیرلی دی، او برکت نازل کړه پر محمد او د هغه پر اهل و عیال باندی، لکه څنگه چي دي برکت نازل کړی دی پر ابراهيم عليه السلام او د هغه پر اهل و عیال باندی، په رښتیا سره ته ستایلی شوی، د لویی خاوند یی.

او بیا به دا دعاء ووائی: **أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ عَذَابِ النَّارِ وَعَذَابِ الْقَبْرِ، وَفِتْنَةِ الْمَحْيَا وَالْمَمَاتِ، وَفِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَالِ**. **ترجمه :** زه په الله سره پناه غواړم د دوزخ (جهنم) له عذاب نه، او د قبر له عذاب نه، او د ژوند او مرگ له فتنی نه، او د مسیح دجال د فتنی نه.

بیا به دوه کرتی سلام وگرځوی، ښی اوچپ طرف ته او د سلام ویلو سره به ښی اوچپ طرف ته مخ وگرځوی، او هر کله چه یی سلام وگرځوه، نو بیا به د لمانځه په ځای کښی مسنونی دعاگانی ووائی. ^(۱)

د مریض انسان د لمانځه طریقہ : کله چه قیام او ودریدل د مریض او بیمار په مرض کښی زیاتوالی راوولی او یائی د قیام طاقت نه وی، نو په دغه صورت کښی به په ناستی لمونځ کوی، او که په ناسته یی طاقت نه وی نوبیا به یی په اړخ باندی کوی، او که د دی طاقت هم نه لری، نو بیا به ملا یعنی په شا پروت وی اولمونځ به کوی، او که د دی نه هم عاجزه شی، نو بیا به په اشاره لمونځ کوی، او هغه لمونځونه چه د بی هوشی په وخت کښی تری پاتی شوی وی، د هغی به قضائی راوړی، او که د هر لمونځ ادا کول ورته په خپل وخت باندی مشکل او گران وی، نو بیا ده لپاره جائز دی چه دوه لمونځونه یو ځای (جمع بین الصلاتین) وکړی، یعنی دماسپینین او مازدیگر لمونځونه به په یو ځای ادا کړی، او د ماښام او ماخوستن لمونځونه دی هم په یو ځای ادا کړی.

د مسافر لمونځ : کله چه د سفر مسافه د اتیا (۸۰) کیلو متره نه زیاته وی، او روا او مباح سفر وی نوڅلوررکعتیز لمونځ به دوه رکعته کوی، او که چیرته یو مسافر سړی په مقیم امام پسی اقتدا وکړی، نوبیا به پوره لمونځ کوی، او همدا راز که چیرته د یو مقیم سړی نه لمونځ هیرشی، او بیا ورته په سفر کښی یاد شی، او یا د یو مسافرنه د سفر په وخت کښی لمونځ هیر شی او بیا ورته په کور کښی یاد شی، نو په دی ټولو صورتونو کښی به پوره لمونځ کوی، او د مسافر لپاره پوره لمونځ جائز دی، لیکن قصر غوره دی، او څوک چه د څلورو ورځو (20 لمونځو) نه زیاته اراده وکړی، نو لمونځ به پوره کوی.

د جمعی لمونځ : د جمعی لمونځ د ماسپینین د لمانځه څخه غوره دی، او دا مستقل لمونځ دی او د ماسپینین لمونځ څخه قصر شوی نه دی، څلورو رکعتو ته یی زیاتول جایز نه دی، او د ماسپینین د لمانځه په نیت یی کول جایز نه دی، او د جمعی لمونځ د مازدیگر د لمانځه سره نشی جمع کیدای اگر که سبب یی هم موجود شی.

وتر: سنت دی او وخت یی د ماخوستن د لمانځه نه نیولی تر سبا د راختلو پوری دوام لری، کم یی یو رکعت دی او **دیر** یی یوولس رکعته دی، او په هر دوو رکعتونو کښی به سلام گرځوی او دا غوره طریقہ ده، او د ادنی کمال درجه یی دری رکعته دی چه په دوه وو سلامونو باندی ادا شی. او د وترو په اولنی رکعت کښی د سورة الاعلی او په دوهم رکعت کښی د قل یا ایها الکفرون او په دریم رکعت کښی د قل هو الله احد سورتونو ویل

(۱) **دا انکار به وائی:** أستغفر الله، **دری واره،** اللهم أنت السلام ومنك السلام تبارکت یا ذا الجلال والإکرام، لا إله إلا الله وحده لا شریک له، له الملك وله الحمد، وهو على كل شيء قدير، لا حول ولا قوة إلا بالله، لا إله إلا الله ولا نعبد إلا إياه له النعمة وله الفضل وله الثناء الحسن، لا إله إلا الله مخلصين له الدين ولو كره الكافرون، اللهم لا مانع لما أعطيت، ولا معطي لما منعت، ولا ينفع ذا الجد منك الجد. **او د سهار او ماښام لمانځه نه به روسته د مخکنی دعاگانو سره دا هم وائی:** لا إله إلا الله وحده لا شریک له، له الملك وله الحمد، يحيي ويميت، وهو على كل شيء قدير (لس واره)، بیا به دا ووائی: **سبحان الله** (دری دیرش واره)، **الحمد لله** (دری دیرش واره)، **والله أكبر** (دری دیرش واره)، او د سلو د پوره کولو لپاره به دا ووائی: **لا إله إلا الله وحده لا شریک له، له الملك وله الحمد وهو على كل شيء قدير.** بیا به **آية الكرسي** ووائی، بیا به: **(قل هو الله أحد)، و (قل أعوذ برب الفلق)، و (قل أعوذ برب الناس)** ولولی، اود سهار او ماښام لمانځه نه به روسته سورة فلق والناس او سورة اخلاص دری واره ولولی.

سنت دی . او د رکوع نه روسته پکښې د قنوت دعا ویل او د دعا په وخت کښې د لاسونو اوچتول مستحب دی ، او دعا به په جهر سره کوی اگر که یو کس هم وی .

دجنازی مسائل : مسلمان ته غسل او کفن ورکول، او د هغی دفن کول او په هغی باندی د جنازی لمونځ کول فرض کفائی دی، چه بعضی خلک په دی کارونو کښې شریک شی، نو ټول د گناه نه بچ کیری، او که هیڅوک په کښې شریک نه شی نو بیا ټول خلک گناهگار بللی شی، مگر د جهاد شهید ته به غسل نه ورکوی، او نه به ورته کفن ورکولی شی، او په هغوی باندی د جنازی لمونځ کول جایز دی، او په خپل مخکنی حالت کښې به دفن (بنځ) کیری، او د نارینه په کفن کښې سنت طریقه دا ده چه د دریو سپینو خلتو یا توکرانو نه کفن ورکیری شی، او د زنانه (بنځو) لپاره سنت طریقه دا ده چه د پنځوو سپینو جامو نه دی کفن ورکیری شی، یعنی لنگ، پرونی، قمیص، او دوه خلتی (ساده ټوټی)، او امام به د جنازی دلمانځه په وخت کښې د نارینه سینی او د زنانه مینځ طرف ته مخامخ ودریری، او بیابه څلور تکبیرونه کوی، او د هر تکبیر سره به لاسونه اوچتوی، د اول تکبیر نه به وروسته سبحانک اللهم نه وائی، بلکه اعوذ بالله او بسم الله به وائی، او بیابه سورة فاتحه په پټه باندی وائی، بیا به دوهم تکبیر وکړی، او په نبی ﷺ به درود ووائی، او بیابه دریم تکبیر وکړی، او د مری لپاره به مسنونی دعاگانی ووائی، نوبیا به څلورم تکبیر وکړی او د لږ انتظار نه وروسته ته سلام وگرځوی .

او د قبرونو اوچتول دیوی لویشت نه زیات مکروهه دی، او همدارنگه د قبر پخول، بنسکلول، او خوش بویه کول، او یا په قبر باندی لیکل کول، او یا ورباندی کیناستل، او یا ورباندی گرځیدل، دا ټول مکروهه او ناروا کارونه دی، او په قبر باندی د چراغونو بلول او یا دهغی نه طوافونه کول، او یا پری جماتونه جوړول، او یا په جمات کښې د مری دفن کول دا ټول حرام او ناروا دی. او د هغی گمبدو او درگاهونو وړانول فرض دی چه په قبرونو باندی جوړی شویدی.

✱ د تعزیه لپاره کوم خاص الفاظ نشته په مناسبو الفاظو باندی باید تعزیه وشی، لکه د اسی ویل: الله دی لوی اجر درکړی او الله تعالی دی ښایسته تسلی درکړی او الله دی ستاسو مری وبخښی، او مسلمان ته په کافر باندی تعزیه کول: الله دی لوی اجر درکړی او الله تعالی دی ښایسته تسلی درکړی. او کافر ته تسلی او تعزیه ورکول ناروا دی، ولو که مری مسلمان هم وی.

✱ څوک چه په دی پوهیری چه د ده کورنی به د ده د مرگ نه وروسته په ده باندی ژړا کوی نوپه ده باندی فرض دی چه د ژړا په ترک باندی ورته وصیت وکړی، که وصیت ونه کړی نو بیا به د هغوی په ژړا ورته عذاب رسیری.

✱ امام شافعی رحمته الله علیه فرمائی: چه د تعزیه اخستلو لپاره کیناستل مکروهه کار دی، چه هغه په کور کښې د مری د وارثانو را جمع کیدل دی په دی غرض چه خلک ورته د تعزیه لپاره ورشی، بلکه د دوی لپاره که نارینه وی او که زنانه پکار دی چه خپلو کارونو پسې لاړ شی او تیت او خپاره شی.

✱ د مری د کورنی لپاره د طعام (خواره) تیارول سنت طریقه ده، لیکن د مری د کورنی نه طعام خوړل، او یا د هغه چا لپاره طعام تیارول چه د مری په کور کښې راجمع شوی وی مکروهه دی.

✱ په غیر د سفر نه د مسلمان د قبر زیارت کول سنت طریقه ده، د کافر قبر ته ورتهک مباح دی، او همدا راز یو کافر کولی شی چه د مسلمان د قبر زیارت وکړی.

✱ **خوک چه مقبری ته ورشی نو د دی دعاء ویل ورله سنت دی :** السلام علیکم دار قوم مؤمنین - أو: أهل الدیار من المؤمنین - وإنا إن شاء الله بکم للاحقون، یرحم الله المستقدمین مئاً والمستأخرین، نسأل الله لنا ولکم العافیة، اللهم لا تحرمننا أجرهم، ولا تفتننا بعدهم، واغفر لنا ولهم. سلامتیا دی وی په تاسو باندی ای مؤمنانو، او ان شاء الله مور هم تاسو پسی دروان یو، الله تعالی دی زمونږ په مخکنو او وروستنو باندی رحم وکړی، مونږ د خپل ځان او ستاسو لپاره سلامتیا غواړو، ای الله مونږ د دوی د اجر نه مه محروموه، او د دوی نه وروسته مونږ په فتنه کښی مه اخته کوه، مونږ او دوی ټولو ته مغفرت وکړی.

✱ **په کفن باندی د قرآن کریم د آیاتونو لیکل حرام او ناروا دی، ځکه چه په دغه کار کښی له یوی خوا د ایاتونو د گنده کیدو (نجس کیدو) ویره ده، او له بله پلوه د قرآن عظیم الشان اهانته او سپکاوی دی، او په لیکلو باندی څه دلیل هم نشته.**

د وړوکی او لوی اختر لمونځونه : دغه لمونځونه فرض کفائی دی، او وخت یی د څانښت د لمانځه په شان دی، که چیرته د زوال نه وروسته د اختر ورځ معلومه شی نو بیا به د هغی په سبا د دغی لمانځه قضائی راوړی. او شرطونه یی د جمعی د لمانځه په شان دی په غیر د خطبو نه، او د اختر د لمانځه نه مخکی او وروسته په جومات کښی نفل کول مکروهه دی.

د اختر د لمانځه طریقه : دا دوه رکعت له لمونځ دی په اول رکعت کښی د تکبیر تحریمه نه وروسته او د اعوذ بالله د ویلو نه مخکی شپږ تکبیرونه دی، او په دوهم رکعت کښی د قرائت د شروع کولو نه مخکښی پنځه تکبیرونه دی، او د هر تکبیر سره به لاسونه اوچتوی، بیا به اعوذ بالله ووائی او په جهر باندی به الحمد لله ووائی، او بیا به په اول رکعت کښی (سبح اسم ربک الاعلی) سورة ووائی او په دوهم رکعت کښی به سورة (الغاشیة) و وائی، کله چه سلام وگرځوی نو د جمعی په شان خطبه به ووائی لیکن په کثرت سره د تکبیرونو ویل پکښی سنت طریقه ده، او که د نفلی لمونځ په شان لمونځ یی وکړه نو صحیح دی ځکه چه زیات تکبیرونه او د هغی په منځ کښی ذکر کول دا ټول سنت دی.

د کسوف لمونځ : سنت دی او وقت یی د لمر او سپوږمۍ د توروالی نه نیولی د توروالی د ختمیدو پوری دوام لری، او که د دغی لمونځ سبب ختم شی نو بیا ورله قضائی نشی راوړی، او دا دوه رکعت له لمونځ دی چه په اول رکعت کښی به په جهر سره سورة فاتحه او یو بل اوږد سورة وائی، بیا به اوږده رکوع وکړی، بیا به د رکوع نه سر اوچت کړی سمع الله لمن حمده او ربنا ولک الحمد به ووائی، بیا به د سجدی نه مخکی دوباره سورة فاتحه او یو بل اوږد سورة ولولی، او بیا به اوږده رکوع وکړی، بیا به سر اوچت کړی، بیا به دوه اوږدی سجدی وکړی، بیا به دوهم رکعت هم د اول رکعت په شان وکړی، بیا به تشهد وواپی او سلام به وگرځوی، او که چیرته مقتدی د اولی رکوع نه وروسته راغی نو رکعت یی نه دی گیر کړی (نه دی نیولی).

د استسقاء لمونځ : کله چه زمکه وچه شی او بارانونه کم شی نو په دغی وخت کښی د استسقاء لمونځ سنت دی، او د استسقاء د لمانځه وخت، طریقه او احکام هماغه د اختر د لمانځه په شان دی، مگر دومره خبره ده چه د استسقاء په لمونځ کښی د لمانځه نه وروسته یوه خطبه لوستلی کیږی، او د لمانځه نه وروسته بیا د څادر سرچپه کول سنت دی چه الله تعالی په حالاتو کښی هم دغسی بدلون راوولی.

✱ **نفلی لمونځونه :** په حدیث کښی راغلی چه رسول الله ﷺ به هره ورځ په غیر د فرضی لمونځ نه دوولس رکعت له لمونځ کوو، دوه رکعت د سهار د لمانځه نه مخکی، څلور رکعت د ماسپښین

نه مخکی او دوه رکعته وروسته، او دوه رکعته د ماښام نه وروسته او دوه رکعته د ماخوستن نه وروسته، او دوه رکعته د ماښام د اذان نه وروسته او د نورو نقلی لمونځونو ثبوت تری هم شته .

* ممنوعه وختونه : په ممنوعه وختونو کښی د نقلی لمونځ کول منع دی چه هغه دری وختونه دی : (۱) د سبا د راختلو نه نیولی د لمر د راختلو پوری. (۲) کله چه لمر د اسمان منځ ته ورسیری تر څو پوری چه زایل شوی نه وی. (۳) د مازدیگر د لمانځه نه وروسته د لمر د پریوتو پوری. او د ذوات الاسباب لمونځونو کول (هغه لمونځونه چه سبب ورله وی) په دی وختونو کښی جایز دی لکه تحية المسجد لمونځ، د طواف دوه رکعته، د سهار سنت، د جنازی لمونځ، د اودس نه وروسته دوه رکعته لمونځ، د تلاوت او دشکر سجده.

* د جمات (مسجد) احکام : د ضرورت په اندازه د جمات جوړول فرض دی، او د الله تعالی په نزد بهترین ځای جماتونه دی، او په جماتونو کښی د لوبو ویل (سندری ویل)، لاسونه پرقول، موسیقی، ناروا شعرونه، د نارینه وو او د ښځو اختلاط، جماع کول، اخستل، خرڅول، ناروا او حرام دی، او څوک چه په جماتونو کښی تجارتونه کوی نو د دی ویل ورته سنت دی: الله دی سنا تجارت فایده مند نه کری، او د ورک شی اعلان کول پکښی حرام دی، او څوک چه اعلان واورى نو داسی دی ورته وائی: الله تعالی دی تا ته دغه شی پیدا نه کری. او ماشومانو ته په جمات کښی تعلیم ورکول جایز دی په دی شرط چه ضرر نه رسوی، او همدا راز د نکاح تړل، فیصلی، جایز نعتونه، د معتکف او یا د بل چا لپاره پکښی خوب کول، د میلمه یا د مریض لپاره پکښی شپه کول، او یا پکښی قیلوله (د غرمی خوب) دا ټول جایز دی. او دعبتو خبرو، جگری، ډیرو خبرو، او په نا کره خبره باندی د اواز اوچتولو نه، یا په غیر د ضرورته په جمات کښی د لار جوړولو نه، دجمات ساتل مستحب او سنت دی. او په جماتونو کښی دنیوی او بی فایدی خبری مکروه دی، او همداراز په ودونو او یا د مری په تعزیه کښی د جماتونو فرشونه، چراغونه، او یا د جمات د برق استعمالول جایز نه دی.

ځنی لارښودنی : په لمونځونو کښی د صِف په برابرولو باندی نبي ﷺ امر کری دی، لکه څرنګه چه هغه فرمائی: **« لَتَسَوْنَ صَفْوَكُمْ أَوْ لِيَخَالِفَنَّ اللَّهُ بَيْنَ وَجْهِكُمْ »** ترجمه : خپل صفونه خامخا برابر کری، که نه نو الله تعالی به ستاسو مخونه مسخ کری. نعمان بن بشیر فرمائی : ما به سری لیده چه خپله اوږه به یی د ملگری د اوږی سره، زنگون به یی د زنگون سره، او گتی (بجلکه یا ښنگری) به یی د ملگری د گتی سره برابرولی.

په نارینه وو باندی د جمع (جماعت) لمونځ : فرض دی تر دی چه که په سفر کښی یی توان ولری نو هم پری فرض دی، او تارک الجماعت ته به تعزیری سزا ورکولی شی، او د جمع لمونځ د مؤمنانو شعار او علامه ده، او د هغی پریښودل د منافقینو علامه ده، نبي ﷺ فرمائی : **« وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَقَدْ هَمَمْتُ أَنْ أَمُرَّ بِحَطَبٍ فَيُحَطَبُ ثُمَّ أَمُرُ بِالصَّلَاةِ فَيُؤَدَّنُ لَهَا ثُمَّ أَمُرُ رَجُلًا فَيُؤَمُّ النَّاسَ ثُمَّ أَخَالَفُ إِلَى رَجَالٍ فَأُحْرَقُ عَلَيْهِمْ بِيُوتِهِمْ »** متفق عليه. ترجمه : زما دی په هغه ذات باندی قسم وی چه زما نفس د هغی په لاس کښی دی زما دا اراده ده چه د لرگو په راجمع کولو امر وکړم، او بیا په لمانځه باندی حکم وکړم نو اذان وویل شی، او بیا یو سری ته حکم وکړم چه امامت وکړی، او بیا هغه کسانو پسی ورشم (چی جمعی ته نه دی راغلی) او کورونه پری وسوځوم.

د زکات مسائل :

هغه شیان چه زکات ورکول پکښی فرض دی څلور قسمه دی: اول: څریدونکی څاروی.
دوهم: هغه فصلونه چه د زمکی نه راوخی یعنی د زمکو حاصلات. **دریم:** سره او سپین زر. **څلورم:** د تجارت سامانونه.

د زکات د فرض کیدو شرطونه پنځه دی: اول: اسلام **دوهم:** ازادی. **دریم:** د نصاب پوره کیدل. **څلورم:** پوره ملکیت. **پنځم:** دکال تیریدل.

دڅاروو د زکات تفصیل :

څاروی په دری قسمه دی: اوبنان، غوائی، گدین او بزین څاروی (پسونه او بزى)، اود دی د زکات ورکولو لپاره دوه شرطونه دی:

اول: چه پوره کال او یا د کال په اکثره برخه کښی څریدلی وی.

دوهم: چه د شیدو پیو او نسل د پیریدو لپاره ساتلی شوی وی نه د کار لپاره.

د اوبنانو د زکات تفصیل په لاندی ډول سره دی.

دیوه (۱) نه نیولی تر څلورو (۴) اوبنانو پوری پکښی زکات نشته، او د پنځه و (۵) نه نیولی تر نهه (۹) اوبنانو پوری یو گد یا پسه دی، د لسو (۱۰) نه نیولی تر څورلسو (۱۴) اوبنانو پوری دوه گدان یا پسونه دی، او دینځلسو (۱۵) نه نیولی تر نولسو (۱۹) پوری دری گدان دی، او د شلو (۲۰) نه نیولی تر څلرویشتو (۲۴) پوری څلور گدان دی، او د پنځه ویشتو (۲۵) نه نیولی تر پنځه دیرشو (۳۵) پوری یو دانه بنت مخاض اوبن دی، او د شپږدیرشو (۳۶) نه نیولی تر پنځه څلویشتو (۴۵) پوری یو دانه بنت لبون اوبن دی، اود شپږ څلویشتو (۴۶) نه نیولی تر شپیتو (۶۰) پوری یوه حقه اوبنه ده، او د یوشپیتو (۶۱) نه نیولی تر پنځه اويا (۷۵) پوری یوه جذعه اوبنه ده، او د شپږ اوياوو (۷۶) نه نیولی تر نوی (۹۰) پوری دوه دانې بنت لبون اوبنان دی، او د یو نوی (۹۱) نه نیولی تر یو سلوشلو (۱۲۰) پوری دوه دانې حقی او بنی دی.

شمیره	۴-۱	۹-۵	۱۴-۱۰	۱۹-۱۵	۲۴-۲۰	۳۵-۲۵	۴۵-۳۶	۶۰-۴۶	۷۵-۶۱	۹۰-۷۶	۱۲۰-۹۱
زکات	نشته	یوگد (پسه)	دوه گدان (پسونه)	دری گدان (پسونه)	څلور گدان	یو(بنت) مخاض) اوبنه	یو (بنت) لبون) اوبنه	یوه (حقه) اوبنه	یوه (جذعه) اوبنه	دوه (بنت) لبون) اوبنی	دوه (حقی) اوبنی
<p>دوضاحت لپاره په مختصر توگه دلاندی جدول څخه استفاده وکړی</p> <p>بنت مخاض: هغی اوبنی ته وائی چه یو کال ورباندی تیر شوی وی، او بنت لبون: هغه اوبنی ته ویلی کیږی چه دوه کاله ورباندی تیر شوی وی، حقه: هغی اوبنی ته وائی چه دری کلنه وی، جذعه: هغی اوبنی ته وائی چه څلور کلنه وی.</p> <p>نو هر کله چه د دی نه زیاتی شی نو په پنځوسو اوبنانو کښی یوه (حقه) یعنی دری کلنه اوبنه ده، او په څلویشتو کښی یوه (بنت لبون) یعنی دوه کلنه اوبنه ده.</p>											

او دغوايانو زکات په لاندی ډول دی :

دیوه (۱) نه نیولی تر نهه ویشتو (۲۹) پوری زکات نشته، او د دیرشو (۳۰) نه نیولی تر نهه دیرشو (۳۹) پوری یو کلن خوسی (گلگی) دی او یا یوه کلنه خوسکی (گلگی) ده، او د څلویشتو (۴۰) نه نیولی تر نهه پنځوسو (۵۹) پوری، دوه کلن غوائی او یا دوه کلنه غواه ده، او د شپیتو

د وضاحت لپاره لاندی جدول ته مراجعه وکړئ

شمیره	۲۹-۱	۳۹-۳۰	۵۹-۴۰
زکات	نشته	یوکلن خوسی یا خوسی	دوه کلن غواڼی یا غوا
<p>تبع: یوکلن غواڼی ته وائی، او تبیعة: یوکلنی غواته وائی، مسن: دوه کلن غواڼی ته وائی، او مسنة: دوه کلنی غوا ته وائی.</p> <p>کله چه شمار یوسلو شلو (۱۲۰) ته ورسیری نو په هر دیرشو (۳۰) مالونو کبنی یو کلن غواڼی، او په هر څلوینتو (۴۰) مالونو کبنی یوه دوه کلنه غوا ورکول فرض دی.</p>			

د گڼو (پسونو) او بزو زکات په لاندی ډول دی:

د یوه (۱) نه نیولی تر نهه دیرشو (۳۹) پوری پکبنی زکات نشته، او د څلوینتو (۴۰) نه نیولی تر یو سلوشلو (۱۲۰) پوری یوگډ دی، او دیو سلو یویشو (۱۲۱) نه نیولی تر دوه سوه (۲۰۰) پوری دوه مالونه دی، او کله چه د دوه سوه (۲۰۱) نه یو مال هم زیات شی نو بیا په هر سلو مالونو کبنی یو گډ دی، او په زکات کبنی به غټ سیرلی نه اخیستل کیږی، او همداراز زور، یو سترگی مال، او یا هغه مال چه بچی ورسره وی، او یا بلاربه، او یا قیمتی مال هم نشی اخستلی کیدای.

او د وضاحت لپاره لاندی جدول وگورئ

شمیره	۳۹-۱	۱۲۰-۴۰	۲۰۱-۳۹۹
زکات	نشته	یوگډ (پسه)	دوه گډان (پسونه)
<p>شاة: په گډین مالونو کبنی هغی ته وائی چه شپږ میاشتی یی شوی وی او هغی ته (جدعه) هم وائی، او په بزین مالونو کبنی (شاة) هغی ته وائی چه یوکل یی شوی وی او (ثنی) ورته هم وائی.</p>			

د زمکی د حاصلاتو زکات په لاندی ډول دی: په دانو او میوه جاتو کبنی زکات په دری شرطونو سره فرض دی:

(۱) چه دغه دانی او میوی دهغی قسم نه وی چه پیماننه کیږی او یا ذخیره کیږی، لکه په دانی کبنی وربشی او غنم، او په میوه جاتو کبنی کجوری او انگور، او هغه شیان چه پیماننه کیږی هم نه، او ذخیره کیږی هم نه لکه سبزی جات نوبیا په هغی کبنی زکات نشته.

(۲) د نصاب پوره کیدل، چه هغه (653) کیلو گرامه دی، او یا دهغی نه زیات وی.

(۳) چه دغه حاصلات د زکات د فرضیت په وخت کبنی د ده په ملکیت او تصرف کبنی وی، که چیرته میوه جات وی نو باید چه پخی شوی وی یعنی رنگ یی سوروالی یا زیروالی ته مایله شوی وی، او که چیرته نور زراعت وی، لکه دانی نو هغه باید کلکی او پخی شی، او په هغه فصلونو کبنی چه په باران او یا په نهرونو باندی اوبه کیږی، په غیر د مشقت او مصرف څخه، نو په هغی کبنی عشر یعنی لسمه برخه فرض ده، او کوم فصلونه چه په مشقت او تکلیف سره خړوبیږی، لکه په ارتونو، څاگانو، بوکو، او فوارو، سره نو په هغی کبنی شلمه برخه فرض ده، او کله چه په میوو کبنی پوحوالی ولگیږی، او دانی کلکی شی، نو په هغی کبنی بیا زکات فرض دی. او کوم فصلونه چه د کال په ځنو ورځو کبنی په مشقت سره اوبه کیږی، او په ځنو ورځو کبنی په غیر د مشقت نه اوبه کیږی نو اعتبار اکثریت لره دی، او حساب به د مشقت او نه مشقت په تناسب سره کیدای شی.

د سرو اوسپینو زرو زکات په لاندی ډول دی: (۱) د سرو زرو نصاب (85) گرامه دی

(۲) د سپینو زرو نصاب (595) گرامه دی. او په نغدو روپو کبنی هله زکات فرضیږی چه د زکات د ورکولو په وخت کبنی د هغی قیمت د سرو زرو او یا سپینو زرو کم نصاب ته ورسیری، او کله چه دغه مقدار پوره شی، نوبیا به د لسمی برخی څلورمه حصه یعنی

خلوینبسته حصه په زکات کښی ورکوی. او د **بنځو په جایزو، گانو او کالو** کښی زکات نشته چه کوم د بنایست لپاره استعمالوی، او هغه کالی او گانه چه د تجارت لپاره تیار شوی وی او یا د ذخیره کولو لپاره نو په هغی کښی زکات ورکول فرض دی. او د **بنځو لپاره** د ټولو سرو زرو اوسپینو زرو استعمال جائز دی، کوم چه عرف او رواج کښی استعمالیری، او د لوښو سره لږ او معمولی سپین زر گډول جایز دی، او د نارینه وو لپاره فقط د سپینو زرو د گوتی او چشمو استعمالول جائز دی. او د سرو زرو گډول د لوښو سره حرام دی، او د نارینه لپاره د هغی مستقل استعمالول جایز نه دی، لیکن که د بل شی تابع وی نو بیا په کمه اندازه د هغی استعمالول جایز دی، لکه تنی شوی او یا پری د غابونو کلکول شوه، لیکن په دی شرط چه د بنځو سره پکښی مشابهت نه وی.

که د چا سره داسی مال وی چه کمیری او زیاتیری، او په ده باندی د ټول مال زکات ویستل د کال په پوره کیدو کښی گران وی: نو بیا دی په کال کښی یوه ورځ د زکات د ویستلو لپاره انتخاب کری، او کله چه هغه ورځ راورسیری نو ودی گوری چه څومره مال ورسره دی؟ نو په سلو کښی دی دونیمی روپی په زکات کښی ورکری اگر که په ځنی مال یی کال نه وی تیر شوی. او څوک چه تنخوا اخلی او یا یی زمکه او کور په کرایه (ایجار) ورکری وی، که د هغی نه څه مال نه ذخیره کوی او نه یی ساتی نو زکات پری نشته اگر که ډیر هم وی، او که ذخیره کوی یی نو په هغه پیسو کښی به زکات ورکوی چه ذخیره کری یی وی، او کله چه پری کال تیر شی، او که په دی کښی ورته مشقت وی نو بیا دی د زکات لپاره په کال کښی یوه ورځ انتخاب کری.

که چیرته دیو انسان په مالدارسری باندی قرض وی، چه د ادا کولو امید یی وی، نو په ده باندی بیا په هغه وخت کښی زکات لازمیری، چه کله ورته خپل قرض لاس ته ورشی، لیکن د مخکنی ټولو کلونو زکات به ورکوی اگرکه ډیروی، او که چیرته دغه قرضدار مفلس یعنی غریب وی، او د ادا کولو توان ونه لری، نو بیا په کښی زکات نشته تر څو چه خپل قرض یی په لاس نه وی ورغلی، او که چیرته خپل قرض په لاس ورشی نو بیا به د یو کال زکات ورکوی، اگرکه ډیر کلونه پری هم تیر شوی وی.

د تجارت په سامانونو کښی د زکات بیان : په دی کښی زکات هله فرض گرځی چه کله په کښی څلور شرطونه پوره شی: (۱) چه د ده په ملکیت کی راشی. (۲) چه تملک یعنی ملکیت کی راوستل د تجارت په نیت وی. (۳) چه د هغی قیمت د نصاب حد ته ورسیری، چه کوم په سرو زرو او سپینوزرو کښی کم نصاب دی. (۴) د کال تیریدل.

چه کله دا څلور شرطونه پوره شی، نو بیا به د هغی د قیمت نه زکات اوباسی، او که چیرته ورسره سره اوسپین زر موجود وی، نو هغه به هم د دغی سامانونو د قیمت سره جمع کری، چه د نصاب تکمیل ورباندی راشی، او که چیرته یی دغه سامانونه او اسباب د استعمال لپاره ساتلی وی، لکه جامی، کورونه، موټری، او یا داسی نور نو بیا په هغی کښی زکات نشته.

صدقۀ فطر (سرسایه) : داپه هر هغه مسلمان باندی فرض ده، چه د اختر د یوی شپی او ورځی د طعام (خورو) نه زیات طعام (خواره) ولری، چه د ده او د هغی د کورنی دخوراک نه زیات وی. او د صدقۀ فطر مقدار دوه کیلو اودوه سوه پنځوس گرامه طعام دی، چه کوم د ملک عام خوراک وی.

او دا په هر مسلمان باندې فرض ده نارینه وی او که زنانه، او انسان به د خپل ځان او د هغه چا صدقه فطر ورکوی، چه په ده باندې د هغې خرچ او خوراک (نفقه) لازم وی، او د صدقه فطر ورکول داختر د لمانځه نه مخکې مستحب دی، او د اختر د ورځې نه ئی وروسته کول جائز نه دی، او د اختر نه یوه ورځ او یا دوه ورځې مخکې د هغې ورکول جائز دی، او که ډیر خلک یومسکین ته صدقه فطر ورکوی نو جائز دی، او دا هم جائز دی چه یو انسان خپله صدقه فطر په ډیرو خلکو تقسیم کړی.

دزکات مستحقین او حقداران اته دی : (۱) فقیران. (۲) مسکینان. (۳) دزکات راجمع کونکی. (۴) مؤلفه القلوب یعنی کوم کسان چه اسلام ته یی زړونه مایل وی، دهغوی د راجلبولو په خاطر. (۵) د مریانو او غلامانو د ازادولو په خاطر. (۶) قرضداری. (۷) فی سبیل الله یعنی د الله په لار کښی. (۸) مسافر.

دی ټولو ته به د حاجت په اندازه زکات ورکول کیږی، مگر د زکات عامل (جمع کونکی) ته د هغه د اجرت په اندازه زکات ورکول کیږی اگر که مالدار هم وی، کله چه باغیان او خوارج په یو کلی باندې قبضه وکړی نو هغوی ته هم د زکات ورکول جایز دی، کله چه یو حاکم په زور سره او یا په اختیار سره زکات واخلي نو دغه زکات صحیح کیږی عدل پکښی کوی او که ظلم.

او کافرانو، غلامانو، مالدارانو، بنی هاشمو، او هغه چاته د زکات ورکول جایز نه دی چه په دی سړی یی نفقه فرض ده، او که چیرته په ناپوهی سره غیر مستحقینو ته زکات ورکړی او بیا ورته معلومه شی نو دغه زکات نه صحیح کیږی، مگر که یو سړی ته زکات ورکړی چه د ده په گمان مسکین وو او هغه بیا مالداره ثابت شی نو دغه زکات صحیح دی.

نفلی صدقه : رسول الله ﷺ فرمائی : « **إِنَّ مِمَّا يَلْحَقُ الْمُؤْمِنَ مِنْ عَمَلِهِ وَحَسَنَاتِهِ بَعْدَ مَوْتِهِ**

عِلْمًا عَمَّهُ وَنَشْرَهُ، وَوَلَدًا صَالِحًا تَرَكَهُ، وَمُصْحَفًا وَرَثَتَهُ، أَوْ مَسْجِدًا بَنَاهُ، أَوْ بَيْتًا لِابْنِ السَّبِيلِ بَنَاهُ، أَوْ نَهْرًا أَجْرَاهُ، أَوْ صَدَقَةً أَخْرَجَهَا مِنْ مَالِهِ فِي صِحَّتِهِ وَحَيَاتِهِ يَلْحَقُهُ مِنْ بَعْدِ مَوْتِهِ » ابن ماجه.

ترجمه : ځنی هغه نیک عملونه چه مسلمان ته یی د مرگ نه وروسته ثواب رسیزی علم دی چه خلکو ته یی بنودلی دی او نشر کړی یی دی، او یا یی نیک بچی پرینسی وی، او یا یی په میراث کښی قرآن کریم پرینسی وی، او یا یی جمات جوړ کړی وی، او یا یی مسافر خانه جوړه کړی وی، او یا یی د ابو نهر (ویاله) روان کړی وی، او یا یی په خپل ژوند کښی په روغ والی کښی صدقه ورکړی وی، نو د هغې ثواب به ورته د مرگ نه وروسته رسیزی.

دروژی مسائل

د رمضان د مبارکی میاشتی روژه نیول، په هر مسلمان، عاقل، بالغ، او په هغه چا باندی چه د روژی طاقت لری فرض ده، لیکن په حائضه او نفاس واله زنانه باندی د دغی روژی نیول فرض او فرض نه دی، او هغه ماشوم چه د روژی د نیولو طاقت لری، هغی ته به دروژی په نیولو باندی حکم کیدای شی، دی لپاره چه د روژو سره اشنا شی.

درمضان د میاشتی د پیژندلو لپاره دری طریقی دی: (۱) د میاشت په لیدو سره، چه یو عادل او مکلف مسلمان پری گواهی وکړی اگر که بنځه هم وی. (۲) د شعبان د میاشتی دیرش ورځی پوره کول.

او د فرضی روژی وخت د سبا صادق (فجر صادق) نه نیولی د لمر دپریوتو پوری دوام لری، او د روژی د نیولو نیت د سحر نه مخکی ضروری دی.

هغه شیان چه روژه پری فاسدیږی: (۱) جماع (کوروالی کول)، اوپه دغه انسان باندی د دغی روژی قضائی فرض ده، او کفار په پری هم لازمیری، چه ترتیب یی دا دی، دمرئی ازادول، که دهغی طاقت ونه لری نو دوه میاشتی مسلسل روژی به نیسی، اوکه د هغی طاقت یی هم نه وی نوبیا به شپيته مسکینانوته طعام ورکوی.

(۲) د بدن نه د منی وتل، که په بوسه (بنکلولو یا مچولو سره وی)، او یا دلاس په استعمال سره وی، او د خوب په لیدلو باندی روژه نه ماتیری.

(۳) په قصد سره خوراک او څښاک کول، که چیرته په هیږه سره وی، نوروژه یی صحیح ده.

(۴) دوینی ویستل د بدن نه که په ښکر لگولو سره وی، او یا یو مریض ته د وینی ورکول، او که چیرته لږه وینه وی لکه د تیست او تحلیل (معایناتو) لپاره، او یا هغه وینه چه په غیر د ارادی نه ووځی، لکه دپوزی وینه نوبیا په هغی باندی روژه نه ماتیری.

(۵) په قصد سره قی او ولتی کول، که چیرته په هیږه وی، او یا په زبردستی او زورسره وی، نوبیا پری روژه نه ماتیری، او که چیرته دچا حلق (ستونی) ته گرد او غبار (دوری) داخل شی، او یا خولی او پوزی ته د اوبو اچولو په وخت کښی د ده حلق (ستونی) ته اوبه داخلی شی، او یا په فکر او سوچ سره انزال وشی، او یا په خوب کښی په ده باندی اودس واوری، او یا غیری اختیاری قی (ولتی) وکړی، نو پدی ټولو حالتونو کښی د ده روژه نه ماتیری، او د دغی مخکنی ماتونکو شیانو په وجه په ده باندی فقط د دغی یوی ورځی د روژی قضائی فرضیږی، او کفار په پری نشته، لکن صرف په جماع کولو باندی کفار په لازمیری، چه مخکی ذکرشوه.

او که څوک خوراک وکړی، او خیال یی دا وی چه دا شپه ده او بیا هغه ورځ ثابته شی، نوپه ده باندی قضائی فرض او لازم ده، او که څوک خوراک وکړی، او دائی خیال وی چه سبا شوی ندی، نو روژه یی نه ماتیری، او که څوک په شک سره روژه ماته کړی، او خیال یی دا وی چه ماښام شوی به وی، نوپه ده باندی قضائی فرض ده.

دهغو کسانو احکام چه روژه ماتول او خوړل ورته روا دی: د هغه چا لپاره چه عذر یی نه وی د روژی خوړل حرام دی. او د حائضی نفاس واله زنانه لپاره د روژی ماتول فرض دی، او همدا راز د هغه چا لپاره هم دا حکم دی چه د یو انسان د نجات لپاره د روژی ماتولو ته ضرورت لری. هغه مسافرچه د لمونځ قصر ورته جائز وی او د روژی نیول

ورته گران وی، او یا هغه مریض چه د روژی نیول ورته ضرر رسوی د روژی ماتول سنت دی، او د هغه مقیم سری لپاره چه د روژی په ورځ کښی مسافر شی، او یا د هغی حاملی او تی ورکونکی زنانه لپاره چه په خپل ځان او یا په خپل ماشوم باندی وپریږی، د روژی ماتول جایز دی، او په دی ټولو باندی صرف د دغی ورځی قضائی راورل فرض دی، او په هغی حاملی او تی ورکونکی زنانه باندی چه په خپل ماشوم باندی وپریږی د هری ورځی په بدل کښی یو مسکین ته طعام ورکول هم لازم دی.

هغه انسان چه د بوداوالی د وجی نه او یا د دوامداره مرض له امله د روژی د نیولو توان نه لری، نو هغه به د هری روژی په بدل کښی یو مسکین ته فدیة او طعام ورکوی، او د روژی قضائی ورباندی نشته.

او که څوک د عذر د وجی نه د روژی قضائی وروسته کړی، تردی چه بل رمضان پری راشی، نو په هغه باندی صرف قضائی ده، او که چیرته یی په غیر د عذر نه وروسته کړی وی، نو بیا به د قضائی سره سره د هری روژی په بدل کښی یو مسکین ته طعام هم ورکوی، او که چیرته د عذر په وجه د روژی قضائی رانه وړی تردی چه مړ شی نو په هغی باندی فدیة نشته او که په غیر د عذر نه یی قضائی نه وی راورپی تردی چه مړ شی نو د هغه نه به د هری روژی په مقابل کښی یو مسکین ته طعام ورکولی شی، د مړی وارثانو لپاره سنت دی چه د خپل رشته دار لپاره د رمضان د هغی روژی قضائی راورپی چه تقریط یعنی کمی یی پکښی کړی دی، او یائی نذر منلی وی، او همدا راز د هغی نذر پوره کول ورله سنت دی چه په نیکی کښی یی منلی وی.

او که څوک د عذریه وجه روژه ماته کړی، او بیا دغه عذر د ورځی په مینځ کښی ختم (زائله) شی نو د باقی ورځی روژه پری لازم ده. او که چیرته یو کافر د روژی په ورځ کښی مسلمان شی، او یا یوه حائضه زنانه پاکه شی، او یا یو مریض روغ شی، او یا یو مسافر کور ته راشی، او یا یو ماشوم بالغ شی، او یا یو لیونی انسان عقلمند شی په داسی حال کښی چه دوی روژه ماته کړی وی، نو په دی ټولو باندی د دغی ورځی قضائی فرض ده اگر که دوی د پاتی ورځی روژه هم ساتلی وی. او د هغه چا لپاره چه د رمضان په میاشت کښی ورله د روژی ماتول جایز وی نو بل څوک ورله په هغی کښی روژه نشی نیولی.

نفلی روژی : غوره طریقه پکښی یوه ورځ روژه کیدل او یوه ورځ بوزه کیدل دی، بیا د دوشنبی او پنجشنبی په ورځ روژه نیول، او بیا په هره میاشت کښی دری ورځی روژه نیول، او غوره دا ده چه دغه روژی د هری هجری قمری میاشتی، دیارلسم، څوارلسم، او پنځلسم تاریخ باندی وی، او همدا راز دمحرم او شعبان د میاشتی د اکثر وړځو روژه نیول، او د عاشورا او د عرفات د ورځی روژی نیول هم سنت دی، لکه څرنګه چه د شوال د میاشتی شپږ ورځی روژی نیول مستحب دی، او د رجب میاشت په روژی سره خاص کول مکروهه دی، او همدارنګه دخالی او د جمعی په ورځ روژه نیول مکروهه دی، او همدا راز شکی روژه نیول چه هغه د شعبان د دیرشمی ورځی روژه ده چه کله هوا صافه وی، او د وړوکی اولوی اختر په ورځ او یا د تشریق په ورځو کښی روژه نیول حرام دی مگر هغه څوک چه په هغی باندی د حج قران او یا د حج تمتع دم اوبنتی وی.

لارینودنی:

★ که خوک د لوئی بی اودسی په حالت کبنی وی، لکه جنابت او یا حائضه او نفاسه زنانه وی چه کله د سبا کیدونه مخکی پاکه شی، نوهغوی لپاره د غسل وروسته کول د سحر د بانگ (اذان) پوری جائز دی، او په دغی حالت کبنی ورته خوراک کول هم جائز دی، خکه چه نبی ﷺ به کله کله دغسی عمل کولو.

★ د زنانه لپاره د رمضان په میاشت کبنی د حیض د بندولو د دوا استعمال جایز دی، پدی غرض چه د مسلمانانو سره په نیکو اعمالو او عبادت کبنی شریکه شی، لیکن په دی شرط چه د دوا استعمال ورته ضرر نه رسوی.

★ دروژه دار لپاره د لارو او همدارنگه دهغی بلغمو تیروول جائز دی چه کوم دستونی نه دننه وی.

★ رسول الله ﷺ فرمائی: « لا تَزَالُ أُمَّتِي بِخَيْرٍ مَا عَجَّلُوا الْإِفْطَارَ وَأَخْرَوْا السُّحُورَ »
 احمد. ترجمه: زما امت به ترهغی پوری په خیرکبنی وی چه ترخو پوری په روژه ماتی کبنی تلوار کوی، او په پیشمنی کبنی تاخیر کوی.

او د ابو داود په روایت کبنی راغلی: « لا يَزَالُ الدِّينُ ظَاهِرًا مَا عَجَلَ النَّاسُ الْفِطْرَ لِأَنَّ الْيَهُودَ وَالنَّصَارَى يُؤَخَّرُونَ » أبو داود. ترجمه: دین به همیشه لپاره غالب وی چه ترخو پوری خلک په افطاری (روژه ماتی) کبنی تلوارکوی، خکه چه یهودیان او نصاری یی وروسته کوی.

★ دروژه ماتی په وخت کبنی دعاء کول سنت ده، رسول الله ﷺ فرمائی: « إِنْ لِلصَّائِمِ عِنْدَ فِطْرِهِ دَعْوَةٌ لَا تُرَدُّ » ابن ماجه. ترجمه: دروژه دار دعاء د روژه ماتی په وخت کی نه مسترد کیری، او د روژه ماتی په وخت د دی دعاء ویل مستحب دی: « ذَهَبَ الظَّمَأُ وَأَبْتَلَتْ الْعُرُوقُ وَتَبَّتْ الْأَجْرُ إِنْ شَاءَ اللَّهُ » أبو داود. ترجمه: تنده ختمه شوه او رگونه لاند شوه او ثواب حاصل شو ان شاء الله.

★ په تازه کجورو باندی روژه ماتول سنت طریقه ده، که چیرته تازه کجوری نه وی، نو په وچو کجورو باندی دی ماته کری، او که چیرته هغه هم نه وی، نو بیا دی په اوبو باندی ماته کری.

★ روژه دار به د ورخی له خوا رانجه نه استعمالوی، اونه به په سترگو او غورونو کبنی دوا اچوی، او دا علماوو داخلاف نه دوتلو له وجی، او که چیرته ورته محتاج وی، لکه د علاج په خاطر نوبیا د هغی استعمالول جائز دی پروا نه کوی، اگر که خوند یی حلق (ستونی) ته هم ورسیری، او روژه یی صحیح ده.

★ دروژی په تولو اوقاتو او وختونو کبنی د مسواک استعمالول جائز دی، په غیر د کراهت نه او دا صحیح قول دی.

★ دروژه دار لپاره په کاردی چه غیبت، چغلی، دروغ او یا نور گناهونه پریردی، اوکه خوک ورته کنخلی کوی، نوهغه دی ورته ووائی چه زه روژه یم، د گناهونو نه دژی او د نورو اندامونو په حفاظت سره د روژی حفاظت کیری، لکه خرنکه چه رسول الله ﷺ فرمائی: « مَنْ لَمْ يَدَعْ قَوْلَ الزُّورِ وَالْعَمَلَ بِهِ فَلَيْسَ لِلَّهِ حَاجَةٌ فِي أَنْ يَدَعَ طَعَامَهُ وَشَرَابَهُ »

أحمد. **ترجمه :** خوک چه د درغو وینا او په هغی باندی عمل کول پری نږدی نو الله تعالی دی محتاج نه دی چه بنده خوراک او خُبناک پریږدی.

✱ خوک چه طعام ته وبللی شی که هغه روژه وی نو هغه لپاره سنت دی چه د طعام خاوند ته دعاء وکړی، او که بوزه وی نو خوراک دی وکړی.

✱ دقدر شپه (ليلة القدر) په ټول کال کښی بهترینه شپه ده، او د دی واقع کیدل د رمضان دمبارکی میاشتی په اخیری لسو شپو پوری خاص دی، او اوویشتمه شپه پکښی ډیره تاکید دی، او په دغه شپه کښی نیک عمل کول د زرو میاشتو د عبادت نه غوره دی، او د دغی شپې حنی علامی دادی: چه کله د هغی په سبا له لمر راخیژی نو هغه سپین وی او پلوشی (شعاع) یی کمی وی، هوا معتدله وی، کله پکښی د یو مسلمان نصیب وشی لیکن هغی ته پری علم نه وی، او د دغی شپې اصلی هدف دا دی چه خلک د رمضان په میاشت کښی د الله په عبادت کښی محنت او کوشش وکړی، او په خاصه توگه په اخیرنی لسو شپو کښی، او مسلمان دا کوشش وکړی چه په دغو شپو کښی تری عبادت پاتی نشی، کله چه په جمع باندی تراویح کوی نو باید د امام سره جمع (جماعت) په نیمه پری نږدی، دی لپاره چه الله تعالی ورته د ټولی شپې د عبادت او قیام ثواب ورکړی.

اعتکاف : په جمات کښی د عبادت لپاره وخت تیرولو ته اعتکاف وائی، او د اعتکاف کونکی لپاره د لوی بی اودسی (جنابت) نه پاکوالی شرط دی. او د معتکف لپاره په غیر د ضرورته د جمات نه وتل ناروا دی، ضرورت لکه طعام قضاء حاجت، فرضی غسل، او په غیر د ضرورته په وتلو باندی، او یا په جماع کولو باندی اعتکاف باطلیری، او په هر وخت کښی اعتکاف کول سنت دی لیکن د رمضان په میاشت کښی سنت مؤکد دی، او بیا د رمضان په اخیری لسو ورځو کښی پری ډیر زیات تاکید شوی دی. او د اعتکاف لپاره موده یو ساعت دی، لیکن دا مستحب دی چه د یوی ورځی او شپې نه کم نه وی، او بنځه به د خاوند د اجازت نه په غیر اعتکاف نه کوی.

د معتکف لپاره سنت طریقه دا ده چه په عبادت طاعت باندی مشغول وی، او مباح (بی ثوابه روا) کارونه پریږدی، او د بی فایدی شیانو نه ځان وژغوری.

د حج او عمری احکام

په ټول عمر کېښی یو ځل حج او عمره کول فرض دی، او د فرضیت شرطونه یې په لاندې ډول دي. (۱) اسلام. (۲) عقل. (۳) بلوغ. (۴) ازادۍ. (۵) دلاری د سورلی او توبیې طاقت. (۶) او دښځی لپاره شپږم شرط دمیره یا محرم موجودیت دی، او محرم هغه چاته ویلی کیږی، چه ټول عمر ورسره نکاح جائز نه وی، او که په غیر د محرم نه حج وکړی حج یې صحیح دی لیکن سره د گناه نه، او که څوک د حج او عمری په ادا کولو کېښی نقصان او کوناهې وکړی، او امر شی (اوحج ونه کړی)، نو د هغه دمال نه به د حج او عمری لپاره نفقه جدا کړی، او بل څوک به ورله په هغی باندی حج او عمره کوی، د کافر اولیونی حج او عمره صحیح نه ده، اود مرئی اوماشوم حج صحیح دی، لیکن په فرضی حج کېښی نه حسابیږی او د هغه چا حج صحیح دی چه طاقت یې نه وی، او که څوک د بل چا نه حج وکړی او په خپله یې حج نه وی کړی نودغه حج یې د خپل ځان نه حسابیږی.

د احرام مسایل : څوک چه د احرام اراده وکړی، د هغه لپاره مستحب دی، چه غسل وکړی، او خپل ځان صفا او خوشبویه کړی، او سپین لنگ او څادر به واغوندي، او بیابه د لمانځه نه وروسته د حج یا عمری او یا د دواړو نیت وکړی، اوداسی به وائی: **لبيك اللهم عمرة، أو حجاً، أو حجاً و عمرة.** **ترجمه :** ای الله زما د عمری او یا د حج اویا د عمری اوحج دواړو اراده ده، که چیرته وپریده نو دا شرط به ذکر کړی: **فإن حبسني حابس فمحلي حيث حبستني.** **ترجمه :** که چیرته دڅه مانع په وجه بند شوم، نوزما د حلالیدو ځای به همدغه د بند یدو ځای وی.

او مسلمان په دری قسمه حجونو کېښی اختیار مند دی : تمتع، قران، او افراد، او غوره په کېښی تمتع دی. او **حج تمتع** دیته وائی: چه اول د حج په میاشتو کېښی د عمری نیت وکړی، او بیا د هغی نه ځان حلال کړی او بیا د ذوالحجی په اتم تاریخ باندی د حج نیت وکړی، او **حج افراد** هغی ته وائی: چه د میقات نه صرف د حج نیت وکړی، او **حج قران** هغی ته وائی: چه د میقات نه د حج او عمری دواړو نیت وکړی، او هرکله چه د حج اراده کونکی په سورلی باندی برابر شی، نو لیبیک به و وائی: **لبيك اللهم لبيك، لبيك لا شريك لك لبيك، إن الحمد والنعمة لك والملك، لا شريك لك.** **ترجمه :** ای الله زه ستا حکم منلو ته تیار یم، تا لره شریک نشته، زه ستا حکم منلو ته تیار یم، په ربښتیا سره چي ټوله ستاینه او د نعمت (شکر) او پادشاهی تا لره دي، تا لره شریک نشته.

او په ټوله لار د لیبیک ویل مستحب دی، او د نارینه لپاره مستحب دا دی چه په اوچت اواز به لیبیک ووائی.

د احرام په حالت کېښی ممنوع او ناروا کارونه : (۱) د وینتو خړول او تراشل. (۲) د نوکونو غوڅول. (۳) د نارینه لپاره د گڼولو جامو اغوستل. مگر په هغه وخت کېښی چه لنگ ورته پیدا نشی، نو بیا پرتوگ اغوستلی شی او که پیزار ورته پیدا نه شی نو بیا موزی په ښپو کولی شی او دجلکو لاندی نه به یې پریکوی، او په دغه وخت کېښی پری بیا فدیة نه لازمیږی. (۴) دنارینه لپاره د سر پټول. (۵) په جامو او یا په بدن باندی د خوشبوئی او عطرو لگول. (۶) په ځنگل او وچه کېښی د یو وحشی او حلال حیوان ښکار کول. (۷) د نکاح تړل، دا کار حرام دی لیکن فدیة پکښی نشته. (۸) د شهوت د وجه نه د ښځی سره په غیر د شرمگاه نه مباشرت او لوبی کول، او د هغی فدیة گډ حلالول، او یا دری ورځی روژه نیول، او یا شپږو مسکینانو ته طعام ورکول دی. (۹) جماع کول، که چیرته د اول ځل د حلالیدونه مخکی وی، نوحج یې فاسد دی، لیکن د حج مراسم به پوره کوی، او راروان کال به د دغی حج قضائی راوړی، او د جرمانی

په طور به اوبښ حلالوی، او د مکی په مسکینانو به یی تقسیم کړی، او که چیرته د اول ځل د حلالیدو نه وروسته جماع (کوروالی) وکړی نو حج یی فاسد نه دی لیکن یو اوبښ به حلالوی، او که چیرته په عمره کښی جماع وکړی نو عمره یی باطله شوه او په ده باندی گډ لازم شو او د عمری قضائی به راوړی، حج او عمره په غیر د جماع نه په نورو شیانو باندی نه فاسدیری، او زنانه دنارینه په شان ده مگر د زنانه احرام په مخ کښی دی، او همداراز زنانه گنډلی جامی اغوستلی شی، لیکن برقه، نقاب او دست کشی یعنی دستانی به نه اغوندی.

د فدیې مسائل :

فدیې په دوه قسمه ده :

(۱) هغه فدیې چه هغی کی ترتیب لازم نه دی، لکه د وینستو خړول خوشبوئی استعمالول، د نوکونو پری کول، د سر پټول، او یا د نارینه لپاره د جامو اغوستل، نو د ده لپاره پدی صورت کښی په مابین د دریو شیانو کښی اختیار دی: دری ورځی روژه نیول، یا شپږو مسکینانو ته طعام (خواره) ورکول، چه مقدار یی یو نیم کیلو طعام دی، او یا د گډ (پسه) حلالول.

او د ښکار قتلولو په بدل کښی به د کورنی څاروو نه دهغه په شان څاروی ورکوی، په دی شرط چه مثل ولری، او هغی سره ورته او مشابه وی، او که چیرته ورله مثل نه وو، نو بیا به دهغی ښکار شوی حیوان قیمت ورکوی، چه انصاف دار کس به دهغی اندازه لگوی.

(۲) هغه فدیې چه په هغی کښی ترتیب لازم دی، لکه د متمتع او قارن حاجی حال شوه، ځکه چه په دوی باندی د گډ ذبحه کول لازم دی، که چیرته گډ پیدا نه کړی، نو بیا به د حج په ورځو کښی دری ورځی روژی نیسی، او اوه ورځی چه کله کورته واپس شی، او د جماع کولو فدیې اوبښ دی، لیکن که اوبښ پیدا نکړی نو بیا به د متمتع حاجی په شان روژه نیسی، د وینستو اود نوکونو غوڅول، او ښکار کول، که په نسیان یعنی په هیره سره وی، او که قصدا وی، دواړه برابر دی، او نور محظورات د احرام چه کله په هیره سره وی، نو په هغی کښی فدیې نشته، فدیې گډ او دفدیې طعام (خواره) به یوازی د حرم په مسکینانو تقسیمیری.

مکی ته د ننوتلو آداب : چه کله یو حاجی بیت الله شریف ته داخل شو نو د جمات د ننوتلو دعاء به ووائی، که چیرته عمره کونکی وو نو د عمری په طواف باندی به شروع وکړی، او که د حج افراد او یا د حج قران نیت یی کړی وی، نو بیا به په طواف قدوم باندی شروع وکړی، او اضطباع به وکړی، یعنی ښی اوږه به ښکاره کړی او چپه اوږه به پټه کړی، او د حجر اسود نه به طواف شروع کړی، او که چا ته د ضرر رسیدلو خطر نه وی نو لاس به پری کیږدی او ښکل به یی کړی، او **(بسم الله والله اکبر)** به ووائی، او په هر چکر کښی به داسی عمل کوی، او بیت الله به چپ طرف ته وگرځوی او اوه طوافه به وکړی، او که چیرته امکان وی نو په اولنی دری طوافونو کښی به په نژدی گامونو سره تیز تیز ځی، او په نورو کښی به په دمه دمه (ورو ورو) ځی، او کله چه رکن یمانی ته ورسیری نو هغه به په لاس باندی مسحه کوی او الله اکبر به وائی، او د رکن یمانی او حجر اسود په مابین کښی به **(ربنا آتنا فی الدنيا حسنة وفي الآخرة حسنة وقنا عذاب النار)** وائی. **ترجمه :** ای زموږ پروردگاره، موږ ته په دنیا کی توفیق دنیکی راکړی، او په آخرت کی ثواب دنیکی راکړی، او د دوږخ له عذاب نه مو وساتی.

اوپه نورو طوافونو کښی یی چه کومه دعاء خوښه وی هغه ویلی شی، او بیا به په مقام ابراهیم کښی دوه رکعته لمونځ وکړی، که چیرته خای وی، په اول رکعت کښی به **(قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ)** ووائی، او په دوهم رکعت کښی به **(قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ)** ووائی، او بیا به د زمزم اوبه وڅښی، بیا به د حجر اسود ښکلولو لپاره دوباره راشی که امکان وو او د ملتزم (د حجر اسود او د دروازی په منځ) کښی به دعاء وکړی، بیا به د صفا غونډی ته وخیژی او دا ایت به ووائی: **﴿إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ أَوْ اعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَطَّوَّفَ بِهِمَا وَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَإِنَّ اللَّهَ شَاكِرٌ عَلِيمٌ﴾** سورة البقرة 158. **ترجمه:** بیشکه چي صفا او مروه د الله له نخبو څخه دي، نو هر هغه څوک چي د الله دکور حج وکړي يا عمره وکړي پر هغه باندي کومه گناه نشته چي په دغو دواړو کی سعيه وکړي، او هغه کسان چي په خپله خوښه څه ښه کار وکړي نو بیشکه چي الله شکر قبلوونکی او ښه پوه دی.

او بیا به (الله اکبر) او (لا اله الا الله) ووائی، لاسونه به اوچت کړی، قبلی ته به مخامخ اودریزی، اودعا به اوکړی، اوکله چه شنو (زرغونو) څراغونو (راډونو) ته ورسیری نو د هغی په مینځ کښی به په نژدی گامونو سره تیز تیز ځی، او هرکله چه مروه ته ورسیری نو هلته به هم د صفا په څیر عمل کوی، بیا به د صفا په طرف روان شی، په دمه به ځی او کله چه شنو (زرغونو) نښو یا څراغونو ته ورسیری، نو هلته به په نژدی گامونو سره تیز تیز ځی، په دغه طریقه به اوه ځلی (کرتی) ځی راځی، اوبیا به ویښته کم کړی او یا به یی وخروی او خړول یی غوره دی مگر د حج تمتع په عمره کښی کمول غوره دی ځکه چه د هغی نه به وروسته بیا حج کوی، اودمفرد اوقارن حاجی لپاره د ویښتواغستل (کمول) جایز نه دی، ترڅو پوری چه یی داختر په ورځ لوی شیطان (جمرة العقبة) نه وی ویښتلی، او زنانه هم د نارینه په شان ده دحج په مراسموکښی، مگر په طواف اوسعی کښی به منډی نه وهی.

دحج شرعي طریقه: کله چه د (د ذوالحجی اتمه) ورځ شی چه هغی ته د ترویبه ورځ وائی نو هغه څوک چه ځان یی حلال کړی وی د خپل ځای نه به نیت وکړی، او د منی په طرف به روان شی، نهمه شپه به په منی کښی وکړی، کله چه لمر راوخیژی نو عرفات ته به لاړشی، کله چه زوال وشی نو د ماسپینین او مازدیگر لمونځونه به په یو ځای او په قصر سره کوی، او عرفات ټول موقف یعنی د اودریدو ځای دی، مگر (وادی عرنه نومی ځای) د عرفات نه بهر دی، او **لا إله إلا الله وحده لا شريك له، له الملك وله الحمد وهو على كل شيء قدير**، به ډیر وائی. **ترجمه:** بیله یو الله نه بل دعبادت وړ معبود نشته، په داسی حال کښی چه یو دی شريك نه لری، خاص هغه لره بادشاهی ده، او هغه لره غوره ستاینه ده، او هغه په هرڅه قادر دی.

او د لمر د پناه کیدو پوری به په دعاء، توبه او عبادت کښی کوښښ او زیار باسی، او بیا به د مزدلفی په لور په وقار او سکون سره روان شی او لبيک (تلبیه) به وائی، او کله چه مزدلفی ته ورسیری نو هلته به د مابنم او ماخوستن لمونځونه په یو ځای او قصر سره وکړی، او بیا به په مزدلفه کښی شپه وکړی، او د سحر لمونځ به وکړی، او درنا کیدو پوری به دعاگانی کوی، بیا به د منی طرف ته روان شی، کله چه وادی محسر ته ورسیری که طاقت یی وو نو په منډه به ځی، کله چه منی ته ورسیری نو لوی شیطان (جمرة العقبة) به په اوو کانو ولی، چه د نخود د دانی په مقداروی، او د ویښتلو په وخت کښی به دهر کانی سره الله اکبر وائی او

لاس به د ویشتلو په وخت کښی اوچتوی، او په حوض کښی دکاڼی غورځیدل شرط دی اگر که عمود یعنی ستن نه وی لگیدلی، او د جمری په ویشتلو باندی به د لَبِيك ویل بند کړی، او بیا به قربانی وکړی، او بیا به وینسته وخروی، او یا به یی کم کړی، لیکن خړول غوره دی، او دشیطان په ویشتلو او د وینستو په خړولو (تراشلو) باندی هرشی ده ته حلال شو چه د احرام په وجه ورباندی بند شوی وو، مگر زنانه ورباندی حرامه ده، او دی ته اول حلالیدل وائی. بیا به مکی ته ځی، او طواف زیارت به کوی، او دا هغه فرضی طواف دی چه حج پری پوره کیزی، بیا به د صفا او مروه په مینځ کښی سعی کوی که چیرته حاجی متمتع وی او یا یی د طواف قدوم سره سعی نه وی کړی. او په فرضی طواف ورته هر څه حلال شوه تردی چه زنانه ورته هم حلاله شوه، او دینته دوهم حلالیدل وائی. بیا به منی ته واپس لاړشی او هلته د دغی شپو تیروول فرض دی، او هره ورځ به د زوال نه وروسته جمرات یعنی شیطانان په کاڼو (تیگو) ولی، چه د وری جمری (اول شیطان) نه به شروع کوی، او په اوو کاڼو به یی ولی، او بیا به لږ مخکی شی قیلی ته به مخ کړی، او دعاء به کوی، او بیا به درمیانه جمری (دوهم شیطان) ته راشی هغه به هم په دغی طریقی سره وولی، او بیا به دعا کوی، بیا به لویه جمره (دریم شیطان) ولی، او په دغه ځای کښی به د دعاء لپاره نه ودریزی، بیا به په دوهمه ورځ هم په دغه ترتیب سره شیطانان وولی، بیا که غواړی چه تلوار (تعجیل) وکړی، نو د دوولسمی ورځ دلمر پریوتونه مخکی باید د منی د حدودو نه ووځی، او که چیرته په ده باندی د منی په حدودو کښی ماښام شی، نو بیا په ده باندی په منی کښی شپه تیروول او په دیارلسم تاریخ باندی دشیطانانو ویشتل فرض دی، لیکن که چیرته ده د منی نه د وتلو اراده کړی وی لیکن د بیروبار له وجی په منی کښی حصار شی نوڅه پروا نه کوی، اگر که د ماښام نه وروسته ووځی. او په حج قران او افراد کښی کوم فرق نشته لیکن په حج قران او تمتع کښی قربانی کول لازم دی، او په افراد کښی نشته او کله چه د مکی نه دوتلو اراده وکړی، نو بیا به طواف وداع کوی، مگر په حائضه او نفاس واله زنانه باندی طواف وداع نشته، او که یو انسان طواف وداع وکړی لیکن وروسته بیا د تجارت په خاطر حصارشی نو دوباره به بل طواف وداع کوی او که څوک په غیر د طواف قدوم نه د مکی نه ووځی که نږدی وو نو بیرته دی واپس شی او که جدا وی نو بیا پری دم فرض شوه.

دحج فرضونه څلور دی : (۱) احرام یعنی د حج په مراسمو کښی د داخلیدو نیت او اراده. (۲) په عرفات باندی ودریدل. (۳) طواف زیارت. (۴) د صفا او مروه په مینځ کښی سعی کول. **دحج واجبات اوه دي :** (۱) د میقات نه احرام تړل یعنی نیت کول. (۲) تر ماښامه پوری د عرفات په میدان کښی ودریدل. (۳) په مزدلفه کښی شپه تیروول. (۴) په منی کښی د تشریق دورځو شپی تیروول. (۵) دجمراتو ویشتل. (۶) دوینستو خړیدل (تراشل) او لنډول. (۷) د رخصتی طواف کول.

دعمری فرضونه دری دی : (۱) احرام یعنی نیت کول. (۲) طواف (۳) سعی کول. **دعمری واجبات دوه دی :** (۱) د میقات نه احرام او نیت کول. (۲) د وینستو خړیدل (تراشل) او یا کمول.

که څوک رکن او فرضی حکم ترک کړی، ترڅوپوری چه د هغی قضائی اداء نه کړی نو حج یی ناقص دی، او که څوک فرض پریږدی نو قربانی او دم پری لازمیږی، او که څوک سنت پریږدی نو هیڅ پری نشته.

د طواف د صحیح کیدو شرطونه دیارلس دی : (۱) اسلام (۲) عقل (۳) معین او خاص نیت (۴) د طواف د وخت داخلیدل (۵) د توان او قدرت په اندازه د عورت پټول (۶) طهارت او پاکي، لیکن ماشوم تری مستثنی دی (۷) په یقین سره د اوو طوافونو پوره کول (۸) کعبه چپ طرف ته گرځول (۹) په تلو کبني نه واپس کیدل (۱۰) د طاقت لرونکی انسان لپاره پیاده تلل (۱۱) پرله پسې طواف کول (۱۲) د مسجد حرام په منځ کبني طواف کول (۱۳) د حجر اسود نه د طواف شروع کول.

د طواف سنتونه : د حجر اسود بنکلول ، د هغی په خوا کبني الله اکبر ویل، په لاس باندی د رکن یمانی مسه کول، په خپلو مناسبو وختونو کبني د بنی اوږی ښکاره کول، تیز تلل او یا په دمه تلل، د طواف په دوران کبني دعاء او د الله تعالی ذکر کول، کعبی ته نږدی گرځیدل، او په مقام ابراهیم کبني د طواف نه وروسته دوه رکعته لمونځ کول.

د صفا او مروه د سعی شرطونه نهه دی : (۱) اسلام (۲) عقل (۳) نیت کول (۴) پرله پسې سعی کول (۵) د طاقت لرونکی انسان لپاره پیاده تلل (۶) اوه کرتی (ځلی) تلل او راتلل (۷) د صفا او مروه ټول حدود راگیږول (۸) د صحیح طواف نه ئی وروسته کول (۹) د صفا نه یی شروع کول او په مروه یی ختمول.

د سعی سنتونه : د بی اودسی او د نور خباثت نه طهارت حاصلول، د عورت پټول، د سعی په دوران کبني دعاء او ذکر کول، په خپل مناسب وخت سره تیز او په دمه تلل، په صفا او مروه باندی ختل، په طواف پسې متصل سعی کول.

پاملرنه : غوره دا ده چه په خپله معینه ورځ کبني شیطانان وویشتلې شی، لیکن که چیرته د یوی ورځی جمرات بلی ورځی ته وروسته کړی شی، او یا ټول جمرات د تشریق اخیری ورځ ته وروسته کړی شی نو صحیح کیږی.

قربانی : سنت مؤکد ده، کله چه د ذی الحجه میاشت شروع شی نو د قربانی کونکی لپاره په دغی لسو ورځو کبني د نوکونو او یا د وینتو غوڅول جایز نه دی.

عقیقه : سنت ده د هلك نه به دوه گډین مالونه (پسونه) حاللیری، او د جنی نه به یو حاللیری، او عقیقه به په اومه ورځ کیږی، او په اومه ورځ باندی د هلك د سر خړول او بیا د دغی وینتو په مقدار سپین زر صدقه کول سنت دی، او په اومه ورځ به ورته نوم ږدی، او الله تعالی ته غوره نومونه عبدالله او عبدالرحمن دی، او په عبد النبی او عبد الرسول باندی نوم اینودل حرام دی، او که چیرته د عقیقی او د قربانی وخت برابر شی نو ددواړو لپاره یو مال حالول کافی دی.

* څوک چه د نبی ﷺ جومات ته داخل شی نو اول به دوه رکعته تحية المسجد لمونځ کوی، بیا به د نبی ﷺ قبر ته راشی د هغی مخ ته به مخامخ ودریږی او سلام به پری وکړی: السلام عليك يا رسول الله او که په سلام ویلو کی زیادت وکړی نو ډیره به ښه وی، بیا به ښی طرف ته د یو متر په اندازه وړاندی شی او داسی به وائی: **السلام عليك يا ابا بكر الصديق ، السلام عليك يا عمر الفاروق**. سلام دی وی په تا باندی ای ابوبکر صدیق، او سلامتیا دی وی په تا باندی ای عمر فاروقه. ای الله دی دواړو ته د نبی ﷺ او د اسلام په عوض کبني ښایسته بدله ورکړی، بیا به قبلی ته مخ کړی او حجره به چپ لاس ته وگرځوی او دعا به وکړی.

مختلفی فایدی

* گناه : په یو څو شیانو باندی ختمیری: په ریشتینی توبی سره، په استغفار سره، په نیکو عملونو باندی، او یا د یو مصیبت په مبتلا کیدو سره، د مؤمنانو په دعا سره، په صدقی سره، درسول الله ﷺ په شفاعت سره، که چیرته څه گناهونه پاتی شی او الله تعالی ورته مغفرت ونه کړی نو هغه ته به د قبر او یا د قیامت په عذاب سره سزا ورکړی شی تر دی چه د گناهونو نه پاک شی، بیا به جنت ته ننوځی که په توحید باندی وفات شوی وی، او که په شرک کفر او یا په نفاق باندی مړ شوی وی نو په جهنم کبندی به همیشه لپاره اوسیری .

او گناهونه ډیر اثرات لری، د انسان په زړه باندی یی اثر دا دی ، چه وحشت تورتم، ذلت رسوائی، او بیماری پیدا کوی، او دالله تعالی نه انسان جدا کوی. او په دین باندی یی تاثیر دا دی، چه انسان د نیک عمل نه محرومه کوی، او د نبی ﷺ ملایکو او د مؤمنانود دعا نه انسان محرومه کوی، او په رزق باندی یی اثر دادی، چه رزق نه انسان محروموی، برکتونه او نعمتونه له منځه وری. او په فرد او شخص باندی یی دا اثر دی، چه په عمر کبندی برکت ختموی، او د انسان ژوند تنگوی، او په کارونو کبندی به ورته مشکلات او تکلیف پینیری.

او په عملونو باندی دا اثر کوی چه قبلیری به نه، او په معاشره او ټولنه باندی یی دا اثر دی، چه امن به له منځه لاړ شی، قیمتی به راشی، دوښمنان به خلکو مسلط شی، باران به نه کیږی، او داسی نور اثرات. **فایده :** ابن الجوزی رحمته الله علیه فرمائی : دا ډیره لویه سزا ده چه انسان د سزا او عقاب هیڅ احساس نه کوی، او ډیره سخته سزا بیا دا ده چه انسان په هغه څه باندی خوشحاله شی چه الله تعالی ورته د عقوبت په طور ورکړی وی، لکه په حرام مال، او یا د گناه په کولو باندی خوشحالی کول.

* غمونه او پریشانی : د زړه خوشحالی او د غمونو لری کیدل د هر چا اساسی هدف دی، او په دی سره بنایسته ژوند حاصلیری، او د دغی مقصد د حاصلولو لپاره دینی طبیعی او عملی اسباب دی چه په غیر د مؤمنانو نه چا ته نه شی حاصلیدی، چه ځنی یی په لاندی ډول دی :

و (۱) په الله تعالی باندی ایمان. (۲) د الله تعالی د حکمونو عملی کول او د نارواوو نه ځان ساتل. (۳) د مخلوق سره په وینا، عمل او نیکو کارونو کبندی احسان کول. (۴) په کارونو او فایده مندو دینی او دنیوی علمونو باندی ځان مشغولول. (۵) په راروانو او تیرشوو کارونو کبندی سوچ نه کول بلکه په روزمره کارونو کبندی خپل ځان مصروفول. (۶) په کثرت سره د الله تعالی ذکر کول. (۷) د الله تعالی د باطنی او بڼکاره نعمتونو یادول. (۸) د دنیا په کارونو کبندی هغه چا ته کتل چه زمونږ نه په مرتبه کبندی کم وی او هغه چاته به نظر نه کوو چه زمونږ نه په دنیا کبندی غوره وی. (۹) د هغی اسبابو له منځه وړل چه غمونه راجلبوی، او د داسی اسبابو حاصلول چه خوشحالی راجلبوی. (۱۰) الله تعالی ته په هغی دعاء گانو باندی پناه وړل چه نبی ﷺ به پری د خپل رب نه د غمونو په ختمولو کبندی مدد غوښته .

* فائده : ابراهیم الخواص رحمته الله علیه فرمائی : په پنځو شیانو سره د زړه علاج کیږی، په تدبیر او سوچ سره د قرآن کریم تلاوت، د خیتی خالی کول، د شپی عبادت (قیام اللیل)، د چربانگی (دسهار کیدو) په وخت کبندی الله ته تضرع کول، او د نیکانو خلکو سره کیناستل.

* فائده : د الله ذکر که په لمانځه کبندی وی او که د لمانځه نه بهر وی تر هغه پوری ورله اعتبار نشته چه تر څو پوری پری تلفظ ونه کړی چه خپله یی واورى، لیکن بل چاته به تکلیف نه ورکوی.

* د نکاح مسائل : د هغه چا لپاره چه شهوت خاوند وی خو د زنا کولو ویره ورسره نه وی، نو نکاح کول ورته سنت دی، او د هغه چا لپاره جایز او مباح ده چه شهوت نه لری، او د هغه چا لپاره چه د زنا کولو ویره ورسره وی نکاح کول فرض دی، او پردی زنانه ته کتل حرام دی او همدا راز په شهوت سره زری بڼخی ته او یا نابالغه هلک ته کتل هم

حرام دی، لک څرنګه چه د پردو بنځو سره خلوت (ځانله کیدل) هم حرام دی.

* د نکاح شرطونه : د لاندی شرطونو موافق د یوسری نکاح د بنځی سره صحیح کیږی:

(۱) د جنی او د هلك تعین: نو د ولی لپاره داسی ویل جایز نه دی چه ما په خپلو لورګانو کښی تاته یوه په نکاح سره در کړه او حال دا چه د هغی ډیری لورګانی وی. (۲) کله چه سړی مکلف وی نو د هغی رضا کیدل، او همدا راز د ازادی او عاقلی بنځی رضایت. (۳) د بنځی لپاره ولی او سرپرست: د یوی بنځی لپاره خپل ځان په نکاح سره ورکول جایز نه دی، لکه څرنګه چه د ولی (متصرف) نه په غیر د بل چا لپاره د یوی بنځی په نکاح سره ورکول جایز نه دی، مگر په هغه وخت کښی چه ولی دغه جنی (جلکی) خپل مثل او سیال ته په نکاح سره نه ورکوی بلکه د هغی نه انکار کوی (نویا بی بل څوک په نکاح سره ورکولی شی)، او د بنځی په ورکولو باندی ډیر حقدار پلار دی بیا د پلار طرفه نیکه دی اگر که ډیر بره هم وی، بیا زوی دی بیا نمسی دی اگر که ډیر کوز وی، بیا سکه ورور دی، بیا د پلار د طرفه ورور دی، او بیا وراره دی... (۴) د دوه و بالغانو عاقلانو عادلانو شهادت. (۵) د نکاح د موانعو نه د بنځی او خاوند خالی کیدل، موانع لکه رضاعت، دنسب رشته داری، او یا د مصاهرت رشته داری.

* د نکاح محرمات : د نکاح محرمات په دوه قسمه دی: **اول:** هغه زنانه چه ابدی حرامی

دی، په هغی کښی بیا قسمونه دی: (۱) **هغه زنانه چه د نسب له امله حرامی دی** لکه مور، نیا اگر که ډیره بره هم وی، لور، نمسی اگر که بنکته هم وی، خور، او د خور لورګانی او یا د هغی نمسیانی، وریره او دوریری لورګانی او یا د هغی د زوی او لور طرفه نمسیانی، اگر که بنکته هم وی، (عمه) ترور او خاله اگر که ډیری بره هم وی. (۲) **هغه زنانه چه د رضاعت له امله حرامی گرځیدلی دی:** د هغی حراموالی د نسبی حرمت په شان دی او همدارنګه په مصاهرت کښی. (۳) **هغه زنانه چه د سخرولی له امله حرامی گرځیدلی دی:** لکه د بنځی مور او نیاګانی او د بنځی لورګانی اگر که بنکته هم وی.

دوهم : هغه زنانه چه د مؤقت وخت لپاره حرامی دی: **او هغه په دوه قسمه دی :** (۱) چه د جمع والی له امله حرامی وی، لکه دوه خویندی، او یا دبنځی او دهغی عمه، او یا خاله په یو نکاح کښی جمع کول. (۲) د یو عارضی سبب له امله حرامی وی لکه دبل چا بنځه.

فانده : * د مور او پلار لپاره دا حق نشته چه خپل زوی د هغی بنځی په نکاح باندی مجبوره کړی چه خوبنه یی نه وی، او په زوی باندی په دغی کار کښی د مور او پلار اطاعت فرض نه دی، او په دغی انکار سره زوی عاق (نافرمان) نه بللی کیږی.

* د طلاق مسائل : په حیض نفاس او په هغی طهر کښی بنځی ته طلاق ورکول **حرام دی**

چه جماع یی ورسره کړی وی لیکن طلاق واقع کیږی، او په غیر د حاجت نه طلاق ورکول مکروهه دی، او د ضرورت له امله **مباح دی**، او د هغه چا لپاره **مستحب دی** چه د نکاح په وجه ورته ضرر رسیږی، او په طلاق کښی د مور او پلار اطاعت فرض نه دی، او څوک چه خپلی بنځی ته د طلاق ورکولو اراده لری نو د یو طلاق نه زیات ورکول پری حرام دی، او دا ضروری ده چه په هغی طهر کښی طلاق ورکړی چه جماع یی ورسره نه وی کړی، نو یو طلاق دی ورکړی او بیا دی پریږدی تر دی چه عدت یی ختم شی، او د هغی طلاق شوی بنځی لپاره د خپل کور نه وتل حرام دی چه طلاق رجعی ورته ورکړی شوی وی، او د خاوند لپاره هم جایز نه دی چه خپله بنځه د عدت د پوره کیدو نه مخکی د کور نه اوباسی، او طلاق په وینا باندی واقع کیږی او یواځی په نیت باندی نه واقع کیږی.

* قسمونه : په قسمونو کښی د کفاری د وجوب لپاره څلور شرطونه دی: (۱) **د قسم د کولو**

اراده: که چیرته په غیر د قصد او ارادی نه څوک قسم وکړی نو دغه قسم نه واقع کیږی، او دغی ته بیا یمین لغوه (عبث قسم) وائی، لکه د خبرو په منځ کښی داسی ویل: (نه والله) او یا داسی ویل

(هو والله). ۲) **په راروان او ممکن شی باندی قسم کول**: په تیرشوی شی باندی په ناپوهی سره قسم نه واقع کیږی، او یا یی دا گمان وی چه زه خو رښتینی او صادق یم، او یا سره د علم نه په دروغه باندی قسم کوی (نو دا بیا یمین غموس دی او داسی قسم کول گناه کیږه ده)، او یا په مستقبل باندی قسم وکړی په داسی حال کښی چه د هغی دا گمان وی چه زه خو په دی قسم کښی رښتینی یم لیکن بیا د هغی خلاف ثابت شی. ۳) **چه قسم کونکی اختیار مند وی**، او زبردستی (زور) پری نه وی شوی. ۴) **چه خپل قسم مات کړی**: یا هغه کار وکړی چه د کوم په پرېښودو یی قسم کړی، او یا هغه کار پرېږدی چه د کوم په کولو یی قسم کړی وی، او چا چه قسم وکړه او ان شاء الله یی ورسره وویله نو کفارہ پری نه لازمیږی لیکن په دوه و شرطونو سره: ۱) چه د قسم سره متصل ان شاء الله ووائی. ۲) چه په استثناء یعنی ان شاء الله ویلو سره یی د قسم غوټه کول او معلق کول مراد وی لکه داسی ووائی (والله ان شاء الله).

چا چه په یو شی باندی قسم وکړه او بیا یی مصلحت او فایده د هغی په خلاف کښی ولیده، نو سنت طریقه دا ده چه کفارہ دی ورکړی او بیا دی هغه کار وکړی چه غوره وی.

★ **د قسم کفارہ**: چه هغه لسو مسکینانو ته طعام (خواړه) ورکول دی چه هر مسکین ته به نیمه پیمانہ (یونیم کیلو) طعام ورکوی، او یا لسو مسکینانو ته جامی ورکول، او یا د مرئی ازادول، لیکن که د چا طاقت نه وی نو هغه به دری ورخی پرله پسې روژه نیسی، څوک چه روژه نیسی په داسی حال کښی چه د طعام او د جامو ورکولو توان یی وی نو دغه کفارہ یی نه صحیح کیږی، او د کفاری ورکول د قسم نه مخکی او وروسته دواړه جایز دی، څوک چه په یو شی باندی ډیر قسمونه وکړی نو دهغی ټولو قسمونو لپاره یو ځل کفارہ ورکول کافی دی، او که په مختلفو کارونو قسمونه وکړی نو بیا به ډیری کفاری ورکوی.

★ **د نذر احکام**: د نذر قسمونه: ۱) **مطلق نذر**: لکه داسی ویل (که زه روغ شوم نو زه به د الله لپاره منښته او نذر ورکوم) او د یو معین شی نیت یی نه وی کړی نو کله چه دغه انسان روغ شو د قسم کفارہ به ورکوی. ۲) **د غضب او جنجال نذر**: هغه دیته وائی چه نذر په یو شرط پوری معلق او غوټه کړی، د یو کار نه د منع کیدو او یا دیو کار د کولو په نیت. ۳) **د مباح نذر**: لکه داسی ووائی: (د الله تعالی لپاره په ما باندی لازم دی چه زه به جامی اغوندم) د دی حکم دا دی: چه دغه انسان د جامو په اغوستلو کښی او د قسم د کفاری په ورکولو کښی اختیار مند دی. ۴) **د مکروه نذر**: لکه داسی ووائی: (د الله تعالی لپاره په ما باندی لازم دی چه زه به خپله بنځه طلاقوم)، د دی حکم دا دی: چه کفارہ ورکول پکښی سنت دی او طلاق دی نه ورکوی او که بنځی ته یی طلاق ورکړه نو بیا پری کفارہ نشته. ۵) **د معصیت نذر**: لکه داسی ویل: (د الله تعالی لپاره په ما باندی لازم دی چه زه به غلا کوم)، د دی حکم دا دی: چه پوره کول یی ناروا او حرام دی، بلکه کفارہ به ورکوی، او که په نذر یی وفاء وکړه نو گناهگار شو لیکن کفارہ پری بیا نشته. ۶) **د طاعت نذر**: لکه الله تعالی ته د تقرب په خاطر داسی ووائی: (د الله تعالی لپاره په ما باندی لازم دی چه زه به لمونځ کوم)، که چیرته په شرط پوری یی دا خبره غوټه کړی وی لکه د مریض روغیدل، نو د شرط حاصلیدلو په وخت کښی په دغه نذر باندی وفاء فرض ده، او که چیرته یی شرط نه وی لگولی نو پوره کول یی په مطلقه توگه فرض دی.

★ **د رضاعت مسئله**: د رضاعت په وجه هغه څوک حرامیږی چه د نسب په وجه حرام وی، او دا په یو څو شرطونو سره: ۱) چه د بنځی شودی د ولادت له امله راغلی وی. ۲) چه د رضاعت په موده (د دوه و کالو په دوران) کښی یی تی رودلی وی. ۳) په یقینی توگه یی پنځه کرتی (ځلی) تی رودلی وی، او مراد د رودلو نه دا دی چه ماشوم یو ځل تی راکش کړی او بیا یی پرېږدی، مریدل تری مراد نه دی، او په رضاعت سره نفقه او میراث نه فریږی.

* د وصیت مسئله : د مرگ په وخت کښی په قرضدارۍ باندی خپل خاوند ته د فرض د ادا کولو وصیت فرض او ضروری دی چه کله شاهدان نه وی. او د مالدار انسان لپاره د خپل مال نه په پنځمه برخه باندی د صدقی کولو وصیت مستحب دی چه خپل قریبی رسته دار ته یی ورکړی، او که خپلوان یی نه وی نو بیادی مسکینانو، یا عالمانو او یا نیکانو خلکو ته ورکړی. او د هغی فقیر لپاره چه وارثان ولری وصیت کول مکروهه دی، مگر که وارثان یی مالدار وی نو بیا ورته وصیت کول جایز او مباح دی، اود پردی سړی لپاره د مال د دریمی حصی نه زیات وصیت کول ناروا دی، او د وارث لپاره د معمولی شی وصیت هم نشی کولی، مگر په هغه وخت کښی چه نور وارثان ورته اجازت وکړی د هغه د مرگ نه وروسته. او کله چه وصیت کونکی د خپل وصیت نه رجوع وکړی نو وصیت بیا باطلیری. او د وصیت په اول کښی داسی لیکل مستحب دی: **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ هَذَا مَا أَوْصِي بِهِ فَلَانَّ أَنَّهُ يَشْهَدُ أَنَّ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ، وَأَنَّ الْجَنَّةَ حَقٌّ، وَأَنَّ النَّارَ حَقٌّ، وَأَنَّ السَّاعَةَ آتِيَةٌ لَا رَيْبَ فِيهَا، وَأَنَّ اللَّهَ يَعْثُ مِنْ فِي الْقُبُورِ. وَأَوْصِي مَنْ تَرَكْتُ مِنْ أَهْلِي أَنْ يَتَّقُوا اللَّهَ وَيُصَلِّحُوا ذَاتَ بَيْنِهِمْ، وَيُطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ إِنْ كَانُوا مُؤْمِنِينَ. وَأَوْصِيهِمْ بِمَا أَوْصَيْتُ بِهِ إِبْرَاهِيمَ بَيْنَهُ وَيَعْقُوبَ:**

* بِنَبِيِّ إِنْ أَلَّ اللَّهُ أَصْطَفَى لَكُمْ الدِّينَ فَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ *

دا د فلائی انسان وصیت نامه ده، چه دا گواهی کوی چه بيله يو الله نه بل دعبادت وړ معبود نشته، شريك نلری، او يقينا محمد د الله بنده او پيغمبر دی، يقينا جنت او جهنم حق دی، او يقينا قيامت راتلونکی دی، شک پکښی نشته، او الله تعالی به راپورته کوی هغه څوک چه په قبرونو کښی دی، او زه خپلو وارثانو او کورنی ته وصیت کوم چه د الله تعالی نه ووبریږی، او د خپلو کارونو اصلاح وکړی، د الله او د پيغمبر ﷺ اطاعت وکړی، او زه په هغه څه باندی وصیت کوم چه ابراهيم او يعقوب عليهما السلام پری خپلو بچو ته وصیت کړی وو: ای زما بچو يقينا الله تعالی ستاسو لپاره دين غوره کړی دی نو مه مړه کيږئ تاسو مگر په داسی حال کښی چه تاسو مسلمانان یئ.

* څوک چه په رسول الله ﷺ باندی درود وائی نو دا ورله مستحب دی چه درود او سلام پری دواړه و وائی، او په يو باندی به اکتفاء نه کوی، او په غير د انبياء عليهم السلام نه په نورو خلکو باندی په ابتداء کښی درود نه شی ویلی، لکه داسی ویل ابوبکر رضي الله عنه او یا ابوبکر رضي الله عنه او داسی ویل مکروه تنزیهی دی، او په اجماع سره جایز دی چه د انبياء عليهم السلام د ذکر کیدو سره په نورو خلکو هم درود او سلام وویلی شی، لکه داسی: (اللهم صل علی محمد وعلی آل محمد واصحابه وأزواجه وذريته)، ترجمه: ای الله تعالی په محمد رضي الله عنه باندی درود ولیږی او په اولاد د محمد رضي الله عنه او د هغه په ملگرو، بیبیانو او بچو باندی. د صحابه کرامو، تابعینو او یا د نورو نیکانو خلکو د ذکر کیدو سره د (رضي الله عنه) او یا (رحمت الله) علیه ویل مستحب دی، نو داسی به وائی: ابوحنيفة مالک الشافعي او احمد رضي الله عنه، او یا به (رحمت الله عليهم) وائی.

* د حلالکی (حلالولو) او ذبحی مسائل: د حیوان د خوراک د جایز کیدو لپاره دهغی حلالول فرض او ضروری دی، او په حیوان کښی لاندی شرطونه دی: (۱) چه خوراک به یی جایز او حلال وی. (۲) چه د انسان په قدرت کښی وی. (۳) د وچی حیوان به وی. **او د حلالکی (حلالولو) او ذبحی لپاره څلور شرطونه دی:** (۱) چه حلالونکی عاقل وی. (۲) چه د حلالکی او ذبحی آله به غاښونه او نوکونه نه وی او بل شی به وی. (۳) د حلقوم مری او د دواړو هغه رگونو پری کول چه د مری نه لاندی دی او یا په هغی کښی د یو رگ پری کول. (۴) د ذبحی په وخت کښی د بسم الله ویل، او په سهوه کیدو سره ساقطیری، او د عربی نه علاوه په بله ژبه یی ویل هم جایز دی، او د بسم الله سره د الله اکبر ویل سنت دی.

★ **د بنکار مسائل :** د حیوان د بنکار کولو شرطونه : (۱) چه خوراک یی حلال وی. (۲) چه وحشی وی. (۳) چه په قدرت او تصرف کبنی نه وی، او دغسی بنکار کول جایز دی، لیکن د ساعت تیری او لوبو په خاطر بنکار کول مکروه دی، او که په بنکار سره نورو خلکو ته ضرر رسیری نو بیا حرام دی .

او د بنکار د جایزیدو لپاره څلور شرطونه دی : (۱) بنکار کونکی به هغه څوک وی چه ذبحه یی حلاله وی. (۲) د بنکار آله به هغه وی چه ذبحه کیدل پری حلال وی، یعنی تیره به وی لکه غشی، او که چیرته څوک بنکار په حیوان سره کوی نو د هغی لپاره دا شرط دی چه تعلیم یافته به وی. (۳) د بنکار کولو اراده او نیت کول، یعنی د بنکار په نیت باندی د تعلیم یافته حیوان خوشی کول، او که یو حیوان د بنکار کونکی د ارادی نه په غیر کوم شی بنکار کړی نو د هغی خورل جایز نه دی. (۴) د بنکاری حیوان د لیرلو په وخت بسم الله ویل، او که بسم الله د چانه هیره شی نو بیا د دغی بنکار خورل جایز نه دی.

تنبیه : د حیواناتو په خاوندانو باندی فرض دی چه دغی حیواناتو ته طعام او اوبه ورکړی، که چیرته د هغی نه انکار وکړی او یا عاجزه شی نو د هغی په خرڅولو به مجبوریری، او یا دی چاته په کرایه (ایجار) ورکړی، او یا دی حلال کړی که خوراک یی جایز وی، او حیوان باندی لعنت ویل حرام دی، او همداراز په هغی باندی داسی بار اچول ناروا دی چه طاقت یی نه لری، او یا د هغی نه په داسی طریقه شوده راویستل چه بچی ته یی پکبنی ضرر رسیری، یا یی وهل، او یا د هغی په مخ باندی داغونه لگول دا ټول حرام دی.

★ **د طعام (خوارو) مسائل :** دا هر هغه شی ته ویلی کیری چه خورل کیری او یا څکل کیری، او په طعام کبنی اصل حلالوالی دی، نو هر طعام حلال دی لیکن په دری شرطونو سره : (۱) چه طعام پاک وی. (۲) چه ضرر پکبنی نه وی. (۳) چه گنده نه وی.

هر هغه طعام چه پلایت وی لکه وینه او مرداره، او یا مضر وی لکه زهر، او یا گنده وی لکه خوشیان (خوشایی)، متیازی، سپری، او ورری، نو د هغی خورل حرام دی. د وچی (زمکی) په حیواناتو کبنی: کورنی خره، او هغه حیوانات چه په تیره او نیغ غابنونو باندی خورل کوی، لکه زمري، پیرانگ، شرمخ، سپی، خنزیر، شادو (بیزو)، پشکه، گیدر، **سنجاب**، دا ټول حرام دی، لیکن ضبع نومی حیوان (کور) حلال دی (سره د دی نه چه هغه تیره غابنونه هم لری).

او په مرغانو کبنی هغه حرام دی چه په پنجو باندی خوراک کوی، لکه عقاب نومی مرغه، باز، شاهین، صقر، بانبه، ټپوس، او گونگی، او یا هغه مرغان چه مرداری خوری، لکه نسر (پوه نوعه ده د باز نه) رخم، لگگ نومی مرغان شوه دا هم حرام دی، او همدا راز هغه حیوانات چه بناریان عرب یی پلایت بولی هم حرام دی، لکه خاپیرک (شوپرک)، مړه، سری مچی، د شهدو مچی، مچان، پتنگان، ملاچرگک، غشی داره مړه (جیرگی)، او ماران شوه، او همداراز حشرات هم حرام دی، لکه چنجی، سپری، کربوری، او یا هغه شیان چه شریعت د هغه د قتلولو حکم کړی وی، لکه لرم، او یا یی تری منع کړی وی، لکه میریان، او یا هغه حیوان چه د حلال او حرام حیواناتو د یو ځای کیدو نه پیداشوی وی لکه (سمع) نومی حیوان چه مور یی ضبع (کور) ده او پلار یی شرمخ دی هم حرام دی او خوراک یی حرام دی. او که چیرته یو حیوان د دوه و مباحو او حلالو نوعو حیواناتو نه پیداشوی وی نو هغه بیا حلال دی، لکه قچر چه د صحرائی

(وحشی) خره اود آس نه پیدا شی ، او د دی نه ماسوا حلال دی لکه **په کورنی څاروو کبنی** اوبسان، غویان او میبری او بزى شوی، او همدا راز آس هم حلال دی، او **په وحشی حیواناتو کبنی :** زرافه، خرگوش، وبر (خانی)، یربوع یا کربوری (یو وړوکی صحرائی حیوان دی) ضب (خادمی) او ظبی (صحرائی بزى) شوی، او **په مرغانو کبنی**، لکه شتر مرغ، چرگان، طاووس،

طوطیان، کوتتری، مرغی، هیلی، زانی، اوهمداراز د اوبو ټولی مرغی شوی دا ټولی حلالی دی،
او د بحر ټول حیوانات حلال دی مگر چنگخان، ماران، او تمساح حرام دی.

او هغه فصلونه (زراعت) او میوه جات چه په گنده اوبو باندی خړوبیږی او یا ورته گنده
 او پلیتی سری اچولی شوی وی نو د هغی خوراک جایز دی، لیکن که د گندگی او نجاست
 خوند او یا بوی پکښی ښکاره شو نو بیا حرام دی.

او د سکرو، خاوری او ختی خوړل **مکروه دی**، او همدا راز د پوخواالی نه مخکی د پیازو
 اوږی او گندنی خوړل **هم مکروه دی**، او که چیرته انسان وږی شی او د حرامو څیزونو
 خوړلو ته مجبوره شی نو په دغی وخت کښی ورله دومره خوراک کول فرض دی چه **د
 مرگ نه پری نجات حاصل کری.**

★ **د وخت اهمیت :** سلفو صالحینو به په هغه څه کښی د وخت بربادول چه فایده پکښی
 نه وی خلک منع کول. ورځی د مزرعی او کروندی په شان دی هرکله چه پکښی یوه دانه
 و کری نو زر دانی به درله را اوباسی، نو آیا د یو عاقل انسان لپاره دا مناسب دی چه په
 خپله کرونده کښی دانی نه کری او یا پکښی سستی کوی؟

★ **زنا د شرک** نه وروسته **ډیره لویه گناه ده**، امام احمد رحمته الله علیه فرمائی : د قتل نه وروسته
 ماته د زنا نه بله لویه گناه معلومه نده. او زنا تفاوت لری، د محصنی او د محرم (خپلوان)
 د ښځی سره، او یا د گاونډی دښځی سره، او یا د رسته داری ښځی سره زنا کول دا ډیره
 لویه او قبیحه گناه ده. **او لواطت ډیره بدترینه او کرکجنه گناه ده**، د دی وجه نه اکثر و
 علماء فرمایلی دی: چه فاعل او مفعول به دواړه قتلیری اگر که واده والا هم نه وی، شمس
 الدین رحمته الله علیه فرمائی : که یو امام یا حاکم ته یو لوطی انسان ته په سوزولو سره سزا ورکول
 مناسب ښکاری نو د هغه لپاره دغسی سزا ورکول جایز دی. ځکه چه دغسی سزا ورکول
 د ابوبکر رضی الله عنه او د نورو صحابۀ کرامونه ثبوت لری.

★ **کفارو ته د هغوی په اخترو باندی مبارکی ورکول** او یا په هغی کښی شریکیدل، او یا
 پری سلام کول ناروا دی، او که هغوی مونږ ته سلام وکری نو په جواب کښی یی داسی
 ویل فرض دی: وعلیکم کافرانو او بدعتیانو ته د احترام په خاطر پورته کیدل حرام دی،
 او مصافحه کول (لاس ورکول) ورسره مکروه دی، او په غیر د یو شرعی مصلحت او
 عذر نه هغوی ته تعزیه ورکول حرام دی.

الله تعالی مونږ ته د دنیا د ښایست لپاره مونږ ته بچی راگری لپکن له بله پلوه دغه زامن
 امتحان او فتنه ده الله تعالی فرمائی : **﴿ إِنَّمَا أَمْوَالُكُمْ وَأَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌ ﴾** ترجمه : یقینا مالونه او
 پچی ستاسو فتنه ده. نو د پلار لپاره د خپل رعیت د مصلحت او فایدی لپاره عمل کول لازم
 او ضروری دی، لکه څرنګه چه الله فرمائی : **﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قُوا أَنفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا ﴾** ترجمه :
 ای مؤمنانو خپل ځانونه او کورنی د اور نه وساتی، او رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم : **«کلکم راع وکلکم
 مسئول عن رعیته»** مسلم. تاسو ټول دمسئولیت او مشرتوب خاوندان یاست او د ټولو نه به
 د هغه د رعیت تپوس کیدای شی. او کله چه بچی بالغه شی نو بیا هم پلاران او مشران د
 مسئولیت نه معاف کیدای نه شی، بلکه که د هغوی په نصیحت کښی یی تقصیر وکړه او یا
 یی د دنیاوی او اخروی ضررونو نه حمایت ونه کری نو په امانت کښی یی خیانت وکړ او
 د رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم د دی وعید مستحق شو چه فرمائی : **« مَا مِنْ عَبْدٍ يَسْتَرْعِيَهُ اللَّهُ رَعِيَةً
 يموت يوم يموت وهو غاشٍ لرعيته إلا حرم الله عليه الجنة »** البخاري. ترجمه : نشته یو بنده چه
 الله تعالی یی د یو رعیت مشر کری او بیا په داسی حال کښی مړ شی چه چه د خپل رعیت سره
 یی غدر او دوکه کری وی مگر الله تعالی به پری جنت حرام کری.

شرعی او مسنون دمونه

که څوک د الله تعالی په سنت او طریقو کښی سوچ او غور وکړی، نو په دی باندی به پوه شی، چه مصیبتونه او تکلیفونه د الله تعالی کونی او تقدیری سنت دی، او الله تعالی فرمائی:

﴿وَلَنْبَلُوَنَكُمْ بِشَيْءٍ مِّنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ وَنَقْصٍ مِّنَ الْأَمْوَالِ وَالْأَنْفُسِ وَالثَّمَرَاتِ وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ﴾ سورة البقرة 155

ترجمه: او هر ورو (خامخا) مونږ تاسو په یوڅه ناڅه له ویري، لوري او د مالونو او د ځانونو د تاوان او دمیوو کم والي په ذریعه آزمایو (امتحانوو) او صبر کوونکو ته زیری ورکړه.

او هغه څوک خطا کیری چه دا خیال کوی چه نیکان خلک د مصیبتونو نه ډیر لیری او جدا دی، بلکه ابتلاء د ایمان دلیل دی، د نبی ﷺ نه چا پوښتنه وکړه چه په کومو خلکو باندی ډیر سخت امتحان راځی؟ نو هغه وفرمائل: **«الْأَنْبِيَاءُ ثُمَّ الصَّالِحُونَ ثُمَّ الْأَمْثَلُ فَالْأَمْثَلُ مِنَ النَّاسِ، يَبْتَلِي الرَّجُلَ عَلَى حَسَبِ دِينِهِ، فَإِنْ كَانَ فِي دِينِهِ صِلَابَةٌ زِيدَ فِي بِلَابَتِهِ، وَإِنْ كَانَ فِي دِينِهِ رِقَّةٌ خُفِّفَ عَنْهُ»**، ابن ماجه. او بیا نور نیکان خلک او بیا چه څوک غوره وی دخلکو نه، او په انسان باندی د هغه د دین او ایمان په مقدار ابتلا راځی، که چیرته دین یی مضبوط وی نو ابتلا پری سخته راځی، او که چیرته دین یی قوی نه وی نو اسانه ابتلا پری راځی، ابتلا او امتحان د الله تعالی د بنده سره د محبت علامه ده، رسول الله ﷺ فرمائی: **«وَأَنَّ اللَّهَ إِذَا أَحَبَّ قَوْمًا ابْتَلَاهُمْ»** احمد. **ترجمه:** الله تعالی چه کله د کوم قوم سره محبت کوی، نو امتحان پری راولی، مسند احمد او ترمذی روایت کوی.

او ابتلا د دی خبری علامه ده، چه الله تعالی په دغه انسان باندی د خیر اراده کړی ده، نبی ﷺ فرمائی: **«إِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِعِبْدِهِ الْخَيْرَ عَجَّلَ لَهُ الْعُقُوبَةَ فِي الدُّنْيَا، وَإِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِعِبْدِهِ الشَّرَّ أَمَسَكَ عَنْهُ بِذَنْبِهِ حَتَّى يُوَافِيَ بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ»** الترمذی، **ترجمه:** الله تعالی چه کله یو بنده ته د خیر رسولو اراده وکړی نو په دنیا کښی ورله سزا ورکړی، او کله چه ورته د شر اراده وکړی نو هغه باندی د گناه د وجی نه مصیبت نه راولی، دی لپاره چه په قیامت کښی ورله پوره سزا ورکړی، ترمذی روایت کوی، او ابتلا د گناهونو لپاره کفاره ده، اگر که ډیره معمولی هم وی، رسول الله ﷺ فرمائی: **«مَا مِنْ مُسْلِمٍ يُصِيبُهُ أَدَى شَوْكَةٍ فَمَا فَوْقَهَا إِلَّا كَفَّرَ اللَّهُ بِهَا سَيِّئَاتِهِ كَمَا تَحَطُّ الشَّجَرَةُ وَرَقَاتِهَا»** متفق علیه. **ترجمه:** نشته یو مسلمان چه هغه ته د اغزی یا دهغی نه کم ضرر ورسیرزی مگر الله تعالی د هغی په وجه د دغی انسان ټول گناهونه داسی ختموی لکه ونه چه پانی ورژوی، متفق علیه.

د دی وجی نه دغه مصیبت زده مسلمان که چیرته نیک وی، نو دغه ابتلا د هغه د مخکنیو گناهونو لپاره کفاره ده، او یا د هغه د درجو لپاره او چتوالی دی، او که چیرته گناهکار وی نو بیا د هغه د گناهونو لپاره کفاره ده، او د گناهونو په خطر باندی ورته یاداشت دی، الله تعالی فرمائی: ﴿ظَهَرَ الْفَسَادُ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ مِمَّا كَسَبَتْ أَيْدِي النَّاسِ لِيُذِيقَهُمْ بَعْضَ الَّذِي عَمِلُوا لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ﴾ سورة الروم 41، **ترجمه:** دهغو کړنو له امله فساد ظاهر شو چي خلک یی کوی په وجه او لنده (بر او بحر) کښی، ددی دپاره جی (الله) دوی لره ددوی دځینو کړنو جزاء وڅکوي، ددی دپاره جی دوی (له خپلو گناهونو څخه دالله طاعت ته) راوگرځی.

د ابتلاء او امتحان قسمونه: په نعمتونو باندی امتحان او ابتلاء لکه د مال زیاتوالی، په مصیبتونو باندی ابتلاء او امتحان لکه ویره، ولزه، د مالونو کمیدل، الله تعالی فرمائی: ﴿وَبَلَّوْكُمْ بِالشَّرِّ وَالْخَيْرِ فِتْنَةً﴾ سورة الانبياء 35، **ترجمه:** او مونږ په تاسی د خیر او شر از میبنت کوو دپاره دامتحان.

ځنی د ابتلاء نه په مرض او مرگ سره آزمایبنت دی چه د هغی لوی سبب نظر او جادو دی چه د حسد نه پیدا کیری، رسول الله ﷺ فرمائی: **«أَكْثَرُ مَنْ يَمُوتُ مِنْ أُمَّتِي بَعْدَ قَضَاءِ اللَّهِ**

وَقَدَرَهُ بِالْعَيْنِ الطیالسی. **ترجمه :** زما په امت کښی ډیر خلک د الله تعالی د قضاء او تقدیر نه وروسته د نظر له امله مری.

د نظر او جادو نه دحفاظت او پرهیز ځنی شرعی اسباب : زمونږ لپاره دا پکار دی چه د حفاظت او پرهیز اسباب وپیژنو، کوم چه نظر او جادو د واقع کیدلو نه مخکی دفع کوی او بیا یی عملی کړو، لکه څرنګه چه ویلی شوی (چه پرهیز د علاج نه غوره دی) او پرهیز یعنی حفاظت په ډیرو شیانو سره حاصلیدای شی، چه ځنی یی په لاندی ډول دی:

★ په توحید باندی خپل نفس کلکول، او دا ایمان ساتل چه په ټولو کائناتو کښی تصرف کونکی صرف الله دی، او نیکو عملونو ته توجه کول. په الله تعالی باندی ښایسته گمان او توکل کول، د هر عارضی شی په پېښیدو باندی دی د مرض او نظر گمان او وهم نه کوی ځکه چه وهم پخپله یو قسم مرض دی.

★ کله چه یو انسان په نظر او جادو کولو باندی مشهور شی، د هغی نه باید نور خلک ځان وساتی، او دا صرف د اسبابو د استعمال په خاطر لیکن ویره به تری نه کوی.

★ کله چه څوک هغه شی ووینی چه انسان پری خوشحالیږی باید الله تعالی یاد کړی او مبارکی پری و وائی، رسول الله ﷺ فرمائی: **« إِذَا رَأَى أَحَدَكُمْ مِنْ نَفْسِهِ أَوْ مَالِهِ، أَوْ أُخِيهِ مَا يَحِبُّ، فَلْيَبْرِكْ، فَإِنَّ الْعَيْنَ حَقٌّ »** الحکم. **ترجمه :** کله چه څوک په خپل نفس او مال کښی، او یا په خپل ورور کښی داسی څه ووینی چه هغه خوښوی نو تبریکی (بارک الله لک) دی ووائی، ځکه چه نظر حق دی. او تبارک الله ویل صحیح نه دی.

★ دسحر او جادونه د حفاظت او وقائی لپاره دا هم یو سبب ی، چه یو انسان د مدینی منوری د (عجوه) نوعی کجوری نه هر سحر اوه دانی وخوری.

★ د جادو او سحر نه الله تعالی پوری پناه نیول، په الله تعالی باندی توکل او ښایسته گمان کول، دسبا او بیګاه په وختونوکښی د شرعی اذکارو او دعاگانو پابندی کول، او د دغی اذکارو او دعاگانو لپاره تاثیر شته، چه هغه د دوو شیانو موافق زیاتیری او کمیری:

(۱) دا ایمان ساتل چه دغه شرعی اذکارو او دعاگانو کښی نفع او فائده شته لیکن د الله په حکم باندی، او د ایمان په مقدار په هغی کښی تاثیر وی.

(۲) چه په ژبه باندی دغه اذکار په داسی حالت کښی ووائی، چه د زړه توجه ورسره هم وی، ځکه چه دغه اذکار په حقیقت کښی دعاګانی دی، او الله تعالی دغافل زړه دعاګانی نه قبلوی، لکه څرنګه چه په صحیح حدیث کښی راغلی دی او د زړه د توجه او حضور په اندازه په دغی اذکارو کښی تاثیر وی ان شاء الله .

د اذکارو او دعاگانو وختونه : دسبا اذکار به د سهار د لمانځه نه وروسته ویلی کیږی، او دبیګاه اذکار به د مازدیګر د لمانځه نه وروسته ویلی کیږی، او کله چه د یو مسلمان نه دغه دعاګانی هیری شی، نو کله چه ورته په یاد شی نوپه هغه وخت کښی یی باید ووائی.

دسترګود لگیدو او یا د نظر ځنی علامی : اول باید په دی باندی انسان پوه شی چه د علم طب اود شرعی د مونو په مابین کښی هیڅ قسم تضاد او تعارض نشته، نو په قرآن عظیم الشان کښی د ظاهری مرضونو اود هغی مرضونوچه تعلق یی د روح سره دی شفاء او علاج دی، نو کله چه انسان د ظاهری مرضونو نه سالم وی، نو سلبی اعراض او اثرات اکثریا د درد په شکل کښی وی، چه د یوځای نه بل ځای ته نقل کیږی، چه په مخ کښی زیروالی پیداشی، خوله او متیازی (بولی) زیاتی وی، استها کمزوری وی، اود بدن په اندامونو کښی گرموالی او یا یخوالی پیداشی، د زړه ټکان پیداشی، په شاه او اوږو کښی

داسی دردونه پیدا شی چه د یو خای نه بل خای ته نقلیږی، غم اود سینی تنگوالی شروع شی، د خوب په حال کی ناقراری، د ویری په وخت کبنی ډیر زیات متاثره کیدل، غیر طبیعی غصه کیدل، د قی زیاتیدل، گوښه ژوند خوښول، تنبلی او کسالت، د خوب خوښول، او داسی نور مرضونه چه د طب په لحاظ سره د هغی لپاره کوم سبب نه وی، او کله دا علامی د مرض د زیاتوالی او کموالی په مقدار پیدا کیږی.

لیکن د مسلمان لپاره پکار دی چه د قوی ایمان او قوی زړه خاوند وی، چه وسوسی پکبنی داخلی نشی، او باید د مجرد یو مشکل او مرض له امله دا وهم او خیال ونکړی چه زه خو په مصیبت باندی مبتلا یم، ځکه چه وهم یو داسی سخت مرض دی چه علاج یی په اسانتیا سره نشی کیدای، کله دا علامی په روغو خلکو کبنی هم وی، او کله دغه اثرات د یو اندام د مرض له امله وی، او کله د ایمان د کمزورتیا له امله رایی، لکه د سینی تنگیدل، غم، تنبلی، او یا نور، په کار ده چه انسان د الله تعالی سره خپله علاقه جوړه کړی.

که چیرته دا مرض د نظر^(۱) له امله وی : نو علاج به یی د الله تعالی په اذن سره په دوه و طریقو سره وی: **(۱)** که چیرته نظرباز (نظرکونکی) معلوم وی، نو هغه ته به حکم وکړی چه غسل وکړی، بیا به په هغی مستعملو اوبو باندی غسل وکړی او یا دی وڅکی. **(۲)** اوکه چیرته معلوم نه وی، نویبا به علاج په شرعی دمونو سره کوی، او یا په دعا سره چه الله تعالی ورنه مصیبت لری کړی، او یا په ښکر لگولو سره.

اوکه د مرض سبب جادو او سحر^(۲) وی : نو په لاندی طریقو سره به د الله تعالی په اذن دهغی علاج کیدای شی.

(۱) که د جادو او کوډو خای معلوم وی ، نوکله چه دی پیدا کړه، هغه به خلاص کړی او غوتی به ورله خلاصی کړی، او قل اعوذ برب الفلق او قل اعوذ برب الناس دوه سورتونه به پری ولولی او بیا به یی وسوزوی.

(۲) شرعی دمونه ، دقران کریم په ایاتونو باندی او خاصکر په سورة بقره، سورة فلق او سورة الناس، او نورو مسنونو دعاگانو باندی.

(۳) نشره (دجادو او کوډو خلاصول) ، اوداپه دوه قسمه ده: **(أ) حرام اوناروا**: چه هغه دجادو د تاثیر ختمول دی په جادو اوسحرسره، او جادوگرو اوساحرانو ته تلل چه د ده د سحر اثر ختم کړی. **(ب) جایز اوروا**: چه ځنی یی دا دی، د بیری اوه پانی به په گټه باندی وټکوی، او بیا به پری دری کرتی سورة الکافرون، اخلاص، فلق، او الناس، ولولی، بیابه یی په اوبه کبنی گډی کړی، بیابه یی وڅکی او یا به پری غسل وکړی، اوباربار به دغه طریقه وکړی ترڅو چه الله تعالی ورله شفاء ورکړی، په مصنف د عبدالرزاق کبنی داسی طریقه ذکرشوی.

(۱) نظر: د شیطان ضرر دی چه انسان ته د صفت او تعجب کولو له امله رسیږی ، چه کله ورسره د الله تعالی ذکر درود نه وی او په دی باندی دا حدیث دلیل دی (العین حق) البخاری یعنی نظر حق دی ، او په بل روایت کبنی راغلی چه شیطان اود بنی ادم حسد ورته حاضریری) رواه أحمد وصححه الهیثمی وله شواهد، او نظر نه په عین سره تعبیر شوی : ځکه چه دا نظر کولو وسیله ده ، او داسی نده چی همدا سترگی په خپله ضرر رسولی شی، ځکه چه کله د روند انسان نظر هم لگیږی.

(۲) السحر: دا په غوتو، دمونو او خبرو سره وی ، او یا داسی عمل وی چه د مسحور انسان په بدن زړه او یا د هغی په عقل باندی فوراً تاثیر کوی ، او سحر حقیقت لری ، څه قسم داسی سحر دی چه انسان وژنی ، ځنی ئی د مرض سبب گرځی ، او ځنی ئی انسان د جماع کولو نه بندوی ، او ځنی ئی د خاوند او ښځی په منځ کبنی جداوالی راولی ، ځنی شرک او کفر دی ، او ځنی ئی گناه کیږه ده.

۴) که چیرته د جادو او سحر اثر په خپته کبسی دننه وی نوقی دی وکړی، اوکه چیرته په بل خای کبسی وی نوبیا به بنکر ولگوی.

د دمونو شرطونه: ۱) چه د قران کریم په ایاتونو او یا په مسنونو دعاگانو باندی وی. **۲)** چه په عربی ژبه وی او یا په هغه ژبه چه معنی یی معلومه وی. **۳)** دا عقیده ساتل چه دا دم په خپله مؤثر ندی بلکه شفاء او علاج د الله تعالی د طرف نه دی. او پکار دا ده چه د قران تلاوت د پیریانو او انسانانو د هدایت په نیت ولوستل شی، خکه چه قران د هدایت او شفا لپاره نازل شوی دی، او د پیریانو د قتلولو په نیت به یی نه لولی مگر په هغی وخت کبسی چه د پیریانو ویستل سخت شی.

د دمونکی انسان شرطونه: ۱) غوره دا ده چه دمونکی باید نیک او تقوی دار مؤمن وی، خکه چه خومره دمونکی په خپله نیک وی، نو په هغی اندازه به د دمونو اثر قوی وی. **۲)** الله ته په اخلاص سره متوجه کیدل، په دی شان سره چه د زړه توجه یی د ژبی سره یو خای شی، اوبیا غوره طریقه دا ده چه انسان خپل خان په خپله دم کړی، خکه چه خومره دا دخپل حاجت او مصیبت احساس کوی، دغومره احساس دبل چا سره نه وی، او الله تعالی دمحتا جانو او مصیبت زده وو خلکو سره د دعاء د قبلیدو وعده کړیده، او بل دا چه دمونکی انسان اکثر غافل وی.

د هغی مریض شرطونه چه دم پری کیدای شی: ۱) دا به پیره ښه وی چه دغه مریض نیک مؤمن وی، خکه چه د دمونو تاثیر دایمان په مقدار باندی وی، الله تعالی فرمائی: ﴿وَنَزَّلْنَا مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ وَلَا يَزِيدُ الظَّالِمِينَ إِلَّا خَسَارًا﴾ سورة الإسراء 82، او مونږ دقران نه هغه آیاتونه نازلوو چي د مسلمانانو د پاره شفا او رحمت دی او د ظالمانو لپاره پرته له ضرر خخه (بل خه) نه زیاتوی. **۲)** الله ته په صداقت سره متوجه کیدل، چه شفاء ورله ورکړی. **۳)** په شفاء کبسی به تلوار نه کوی، خکه چه دمونه په حقیقت کبسی دعاء ده، نو کله چه سوال کونکی په تلوار سره اجابت غواری نواالله ورله دعاء نه قبلوی، لکه خرنګه چه په حدیث کبسی راغلی دی، رسول الله ﷺ فرمائی: **«يُسْتَجَابُ لِأَحَدِكُمْ مَا لَمْ يَمَجُلْ يَقُولُ: دَعْوَتُ فَلَمْ يُسْتَجَبْ لِي»** متفق علیه، په تاسو کبسی د یو کس دعاء تر هغی پوری قبلیری تر خو پوری چه تلوار ونه کړی، او دادی چه ووائی: زه دعاګانی کوم خو نه قبلیری، متفق علیه.

د دمونو شرعی طریقه: ۱) په مریض باندی د دمونو لوستل، لیکن سره د چوپ کولو نه یعنی چه لری لاری ورسره وی. **۲)** صرف د دمونو لوستل په غیر د چوپ کولو نه. **۳)** دلارو ګډون د خاورو سره او بیا پری د دردمند خای مسه کول. **۴)** د دمونو لوستل او د هغه خای مسحه کول چه درد کوی.

هغه ایتونه او احادیث چه مریض ورباندی دمولی شی:

د سورة فاتحی، ایه الكرسی، د سورة بقری د اخری دوو ایاتونو لوستل، او همدا راز د، الکافرون، اخلاص، فلق، الناس، د سورتونو لوستل

★ ﴿فَسَيَكْفِيكَهُمُ اللَّهُ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ﴾ سورة البقرة 137، ترجمه: نو الله به ژر ددوی شر له تا خخه دفع کړي او همغه دی ښه او وریدونکی او ښه عالم.

★ ﴿يَقَوْمًا آجِبُوا دَعِيَ اللَّهِ وَءَامَنُوا بِهِ، يَعْفِرْ لَكُمْ مِنْ ذُنُوبِكُمْ وَيُجْزِمَ مِنْ عَذَابِ أَلِيمٍ﴾ سورة الاحقاف 31

ترجمه: ای زموڼر قومه دالله دغه دعوت کوونکی ومنی، پری ایمان راوړی، تر څو چي (الله) ستاسي گناهونه وبخښي او تاسي له درنناک عذاب څخه وژغوري.

❖ **﴿وَنُزِّلَ مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ وَلَا يَزِيدُ الظَّالِمِينَ إِلَّا خَسَارًا﴾** سورة الإسراء 82 . ، او موبن دقرآن نه هغه آیاتونه نازلوو چي د مسلمانانو د پاره شفا او رحمت دی او د ظالمانو لپاره پرته له ضرر څخه (بل څه) نه زیاتوي.

❖ **﴿أَمْ يَحْسُدُونَ النَّاسَ عَلَىٰ مَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ﴾** سورة النساء 54 . ، آیا خلکو سره دهغه څه له کبله چي خدای دویته له خپل فضل څخه ورکړی دی حسد کوي.

❖ **﴿وَإِذَا مَرِضْتُ فَهُوَ يَشْفِينِ﴾** سورة الشعراء 80 ، او کله چه زه مریض شم نو هغه شفا راکوی ماته.

❖ **﴿وَبَشَفِ صُدُورَ قَوْمٍ مُّؤْمِنِينَ﴾** سورة التوبة ١٤ ، او دمسلمانانو سینو ته به شفاء ورکړي.
❖ **﴿قُلْ هُوَ الَّذِي آتَىٰ أَمَنًا هُدًى وَشِفَاءً﴾** سورة فصلت 44 ، او ووايه دا د مؤمنانو لپاره هدايت او شفاء ده.

❖ **﴿لَوْ أَنزَلْنَا هَذَا الْقُرْآنَ عَلَىٰ جَبَلٍ لَّرَأَيْتَهُ خَدِشًا مِّمَّصِدًا عَاٍ مِّنْ حَشِيَّةِ اللَّهِ﴾** سورة الحشر 21 ، که دغه قرآن موبن پر یوه غره باندي نازل کړی وای، بیشکه تا به هغه دالله دویری له کبله زاری کونکی (او) توتی توتی کیدونکی لیدلی وای.

❖ **﴿فَارْجِعِ الصَّرَهْلَ تَرَىٰ مِنْ فُطُورٍ﴾** سورة الملك 3 ، نو یو بل ځل وگوره، آیا کوم سوری (یا خلل په آسمانو کښي) ویني؟

❖ **﴿وَإِن يَكَادُ الَّذِينَ كَفَرُوا لِيَرْفَؤُنَا بِأَبْصَرِهِمْ لَمَّا سَمِعُوا الذِّكْرَ وَيَقُولُونَ إِنَّهُ لَمَجْنُونٌ﴾** سورة القلم 51 ، بیشکه چي نژدی وو کافران تاته په خپلو سترگو سره زیان ورسوي، کله چي دوی قرآن واوریده (چي تا هغه لوسته) او دوی وایي چي دی په رښتیا سره لیونی دی.

❖ **﴿وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ أَن ألقِ عَصَاكَ فَإِذَا هِيَ تَلْقَفُ مَا يَأْفِكُونَ﴾** سورة الاعراف 117-119 ، او موسی ته مو وحی وکړه چي ته خپله امسا وغورځوه، (دموسی امسا) سمدستي دهغوی ټول چل ول یي (په خپل ستوني) ښوي تیرول، نو (پدی توگه) حق ثابت او هر هغه څه چي دوی (برابر) کړي وو ټول باطل شول، نو (فرعونیان) په هغه ځای کښي مغلوب شول او خوار او سپک وگرځیدل.

❖ **﴿قَالُوا يَمُوسَىٰ إِمَانًا تَلْقَىٰ وَإِمَانًا نُّكُونَ أَوْلَٰمِنَ الْقَىٰ﴾** ١٦ **﴿قَالَ بَلِ الْقَوَا إِذَا جَاهَهُمْ وَعَصِيَهُمْ يُخَلِّ إِلَيْهِ مِنْ سِحْرِهِمْ أَنهَاسَعِي﴾** ١١ **﴿فَأَوْجَسَ فِي نَفْسِهِ خِيفَةً مُّوسَىٰ﴾** ١٧ **﴿لَمَّا لَا تَخَفُ إِنَّكَ أَنْتَ الْأَعْلَىٰ﴾** ١٨ **﴿وَأَلقِ مَا فِي يَمِينِكَ نَلْقَفْ مَا صَنَعُوا إِنَّمَا صَنَعُوا كَيْدَ سِحْرٍ وَلَا يُفْلِحُ السَّاحِرُ حَيْثُ أَقَىٰ﴾** سورة طه 65-69 . **ترجمه:** دوی وویل: ای موسی، یا به ته

(خپله لکره میدان ته) اچوي یابه موبن هغه کسان شو چي لومړی اچوی، (موسی) وویل: خو تاسي (لومړی) وچوي، نو ناڅاپه د دوی پري او لکړی (امساوی) د دوی په خیال کښي د دوی د جادو په وجه داسي راتللي چي منډي وهي، نو موسی په خپل زړه کښي یو څه ویره

حس کړه، نو موبن (ورته) وویل: مه ویریره، بیشکه چي همدا ته (دوی بانه دی) برلاس او غالب بی، او هغه څه (میدان ته) وچوه چي ستا په ښی لاس کښي دی ترڅو هغه شیان چي

(جادوگرانو) جوړ کړي دي له ستوني څخه تیر کړي، بیشکه څه چي دوی جوړ کړي دي (یواځي) د جادوگر چل ول دی، جادوگر هر چیرته چي راشي نه بریالی کيږي.

❖ **﴿ثُمَّ أَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَىٰ رَسُولِهِ وَعَلَىٰ الْمُؤْمِنِينَ﴾** سورة التوبة 26 ، بیا الله خپل آرامښت (داډینه)

پر خپل پیغمبر او پر مؤمنانو باندې راولیږه.

❖ **﴿فَأَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَيْهِ وَأَيَّدَهُ بِجُنُودٍ لَّمْ تَرَوْهَا﴾** سورة التوبة 40 ، نو الله خپله آرامښت (ډاډینه) پرده باندې نازل کړه او هغه سره یې په داسې لښکرو سره مرسته وکړه چې تاسې هغه نه لیدل.

❖ **﴿فَأَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَى رَسُولِهِ وَعَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَأَلْزَمَهُمْ كَلِمَةَ التَّقْوَى﴾** سورة الفتح 26 ، نو الله تعالیٰ خپله ډاډینه پر خپل پیغمبر او پر مؤمنانو باندې راواستوله او پر دوی باندې یې د توحید کلمه لازمه وگرځول.

❖ **﴿لَقَدْ رَضِيَ اللَّهُ عَنِ الْمُؤْمِنِينَ إِذْ يُبَايِعُونَكَ تَحْتَ الشَّجَرَةِ فَعَلِمَ مَا فِي قُلُوبِهِمْ فَأَنْزَلَ السَّكِينَةَ عَلَيْهِمْ وَأَثَبَهُمْ فَتْحًا قَرِيبًا﴾** سورة الفتح 18 ، بيشکه الله له مسلمانانو نه راضي شو کله چې دوی تر ونې لاندې تا سره بيعت کاوه او هغه څه چې د دوی په زړونو کې وو او الله ته معلوم وو، نو له همدې کبله یې پر دوی باندې ډاډینه (او آرامتیا) راولیږله او دوی ته یې په نژدې بريالیتوب او فتح بدله ورکړه.

❖ **﴿هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ السَّكِينَةَ فِي قُلُوبِ الْمُؤْمِنِينَ لِيَزْدَادُوا إِيمَانًا مَعَ إِيمَانِهِمْ﴾** سورة الفتح 4 . همدغه (الله) دی چې د مؤمنانو په زړونو کې یې ډاډ واچوه ترڅو چې له خپل ایمان سره یې (نور) ایمان زیات شي.

د نبوی احادیثو نه ځنې دعاګانې :

❖ **(أَسْأَلُ اللَّهَ الْعَظِيمَ رَبَّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ أَنْ يَشْفِيكَ)** ، له هغې لوی او عظیم الشان الله نه سوال کوم چه خاوند د لوی عرش دی، چه تا لره شفاء او روغتیا درکړی. دا باید اوه کرتی (ځلی) وویل شي.

❖ **اود دی دعاء ويل درى کرتى : (أَعِيذُكَ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّةِ مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ وَهَامَّةٍ وَمِنْ كُلِّ عَيْنٍ لَامِيَةٍ)** ، زه ستا لپاره د الله په پوره او کاملو کلماتو باندې پناه غواړم، د هر شيطان او زهرناک مخلوق نه، او دهری ضرر رسونکی سترګی نه.

❖ **او درى کرتى (ځلى) د دى دعاء ويل : (اللَّهُمَّ رَبَّ النَّاسِ أَذْهِبِ الْبَأْسَ إِشْفِ أَنْتَ الشَّافِي لَا شِفَاءَ إِلَّا شِفَاؤُكَ شِفَاءً لَا يُغَادِرُ سَقَمًا)** ، اى د خلکو پروردگاره، ته مرض ختم کړی، صرف ته شفاء وركونكى ئى، نشته شفاء مگر ستا شفاء او علاج، داسې شفاء چه مرض نه پریردی .

❖ **او يوكرتى (ځلى) د دى دعاء ويل (اللَّهُمَّ أَذْهِبْ عَنْهُ حَرَّهَا وَبَرِّدْهَا وَوَصِّبْهَا)** ، اى الله د دى نفس نه گرمی یخنی مرض او تکلیف لری کړی.

❖ **اوه کرتى (ځلى) د دى دعاء ويل (حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ)** . ، ښه پوره دى مالره هغه الله چه بيله هغى نه دعبادت وړ او حقدار نشته، خاص په هغه باندې ما توکل کړى دى، او هغه د لوى عرش خاوند دى.

❖ **او درى کرتى (ځلى) د دى دعاء ويل (بِسْمِ اللَّهِ أَرْقِيكَ مِنْ كُلِّ دَاءٍ يُؤْذِيكَ وَمِنْ شَرِّ كُلِّ نَفْسٍ أَوْ عَيْنٍ حَاسِدٍ، اللَّهُ يَشْفِيكَ بِسْمِ اللَّهِ أَرْقِيكَ)** ، د الله تعالیٰ په نوم دى دموم، د هر مرض نه چه تاته تکلیف رسوى، د هر نفس او د حسد کونکی سترګی د شر نه، الله تعالیٰ دى تاته شفاء درکړی، او د الله په نوم دى زه دموم.

* لا س به په درد مند خای باندی کیردی او دری کرتی (خلی) به (بِسْمِ اللَّهِ) ووائی او اوه کرتی (خلی) به (أَعُوذُ بِعِزَّةِ اللَّهِ وَقُدْرَتِهِ مِنْ شَرِّ مَا أَجِدُ وَأَحَاطِرُ) ، زه دالله په عزت او قدرت باندی پناه غوارم د شر دهغه څه نه چه ماته رسیدلی دی، او زه تری ویریرم.

ځنی ضروری هدايات :

(۱) دهغی دروغو او خرافاتو تصدیق کول جائز ندی، چه د خلکو په مابین کبسی شهرت لری، چه مریض به د نظر باز (نظر کونکی) متیازی څکی، او یا دا خبره چه کله هغه خبر شی نو بیا د هغی اثر (د اوداسه اوبه) فایده نه ورکوی .

(۲) د نظر دویریدو دوجی نه د څرمنو تعویذونه، بنگری، او د امیلونو، زورندول جائز نه دی، رسول الله ﷺ فرمائی : (څوک چه د نظر ماتی تعویذ په غاړه کبسی اچوی نو الله تعالی دی ورله حاجت پوره نه کری) . احمد روایت کوی. او رسول الله ﷺ فرمائی : « مَنْ تَعَلَّقَ شَيْئًا وَكَلَّ إِلَيْهِ » الترمذی، څوک چه کوم څیز په غاړه کبسی واچوی هغی ته به وسپارلی شی. ترمذی روایت کوی. که چیرته د قران آیاتونه وی نو په هغی کبسی اختلاف دی لیکن نه اچول بی غوره او بهتر دی.

(۳) د (ماشاء الله تبارک الله) لیکل، او یا د توری، چاقو، او د سترگی رسمول، او یا د (نظر نه د ځان ساتلو په خاطر) په موټر کبسی د قران ایښودل، اویا په کورونوکبسی د بعضی آیاتونو زورندول، دا هم جایز نه دی، ځکه چه په دی شیانو سره نظر نه شی دفع کیدلی، بلکی دا هم د ناروا تعویذونو په شان دی.

(۴) د مریض لپاره دا خبره ضروری ده، چه د دعا د قبلیدو یقین بی په زړه کبسی راشی، او د شفاء او علاج نه نا امیده نه شی، مثلا که چیرته ورته وویلی شی چه ته به ټول عمر گولی (دوا) خوری، الله به درله شفاء درکری، نو په دغه صورت کبسی خو شکایت او فریاد نه کوی، لیکن کله چه په شرعی دمونو سره د ده په علاج او شفاء کبسی لږ تاخیر واقع کیری، نو بیا فوراً فریاد اوشکایت کوی، سره د دی نه چه ده لپاره په هر حرف باندی چه په دعاگانو او دمونو کبسی لولی اجر او نیکی شته، نو ده لپاره پکاردی چه ډیری دعاگانی او استغفار ولولی او خیراتونه وکری، ځکه دا دشفا حاصلولو سبب گرځی.

(۵) په اجتماعی صورت سره د دمونو لوستل د سنت مخالف عمل دی، او د دی تاثیر ضعیف دی، همداراز د ټیپونو نه په دمونو کبسی استفاده کول، ځکه چه د دمونکی لپاره نیت شرط دی، او د دغی الاتو لپاره نیت نشی کیدلای، اگر چه د هغی په اوریدلو کبسی ډیری فائدی شته لیکن د دمونو لپاره به بی نه استعمالوی، او د مریض د جوړیدلو پوری د دمونو تکرارول سنت دی، مگر که دغه دمونه مریض ستړی کوی نو بیا دی په کمه اندازه باندی ووائی، او د یو ایت او یا د یوی دعاء تکرارول په یو خاص مقدار باندی په غیر د دلیل نه جایز نه دی.

(۶) بعضی هغه علامی اونخبی چه دهغی نه داملومیری چه دا دمونکی ساحر دی، اگر چه په ظاهره به تاته دیندار بنکاری، او ابتدا کبسی به د قران بعضی ایتونه لولی، لیکن په دی باندی باید انسان دوکه نشی او توجه او تحقیق پکاردی، او کله به د خلکو د دوکه کولو په خاطر جماتونو ته هم ځی، او ستا په مخکی به ذکر هم کوی نوخبردار چه په دی شیانو باندی دوکه نه شی.

د جادو گرو او کویدگرانو ځنی علامی : * د مریض نه د نوم او د مورنوم معلومول، ځکه چه د نوم پیژندل او یا نه پیژندل په علاج کبسی کوم تاثیر نشی کولی. * د مریض نه د جامو طلب کول، لکه بنین (انگیا یا زیرپیراهنی) او یانوری داخلی جامی. * د مریض نه د یو معین اومشخص حیوان

طلب کول، چه د پیریانو په نوم بی قربانی کری، او کله داسی هم کیږی چه د دغی څاروی په وینو باندی مریض رنگ کری. * د داسی منتر و لوستل او یا د هغی لیکل چه په معنی یی څوک نه پوهیږی. * مریض ته د داسی ورقی ورکول، چه په هغی کبسی خط کشی، او مربعات، او خانه کشی وی، چه په داخل د دغی خانو کبسی حرفونه او حساب وی. * مریض ته حکم کول چه څه زمانه د خلکو نه جدا شی، او په تورتم (تیاره) ځای کبسی وخت تیر کری، او دغی ته (حجبه) یعنی تنهایی وائی. * مریض ته حکم کول چه تر څه مودی پوری به داوبو د استعمال نه ځان ساتی. * کله مریض ته یو شی ورکری چه په زمکه کبسی بی دفن کړه. * کله مریض ته یوه ورقه ورکری چه وئی سوزوی، او دهغی لوگی بوی کری. * کله مریض په بعضی خصوصی خبرو باندی خبر کری، چه ماسوا دهغی نه پری بل څوک نه پوهیږی، او یا د خبرو نه مخکی مریض ته خپل نوم، ملک، او مرض ور وینائی. * په کوم وخت کبسی چه مریض ورشی نو فوراً یی مرض معلوم کری، او یا یی د تلفون او ډاکخانې په واسطه خبرکری.

(۷) داهل سنت وجماعت مذهب دا دی، چه پیریان په انسان باندی راتلای شی، او په انسان کبسی چلند کوی، او دلیل پری د قرآن عظیم الشان دا ایت دی: ﴿الَّذِينَ يَكْفُلُونَ الرِّبَا لَا يُؤْمُونَ إِلَّا كَمَا يَقُولُ الَّذِي يَتَخَبَّطُهُ الشَّيْطَانُ مِنَ الْمَسِّ﴾ سورة البقرة 275. هغه کسان چي سود خوري په قيامت کبسي نه پاڅيري مگر دهغه چا د پاڅيدو په شان چي شيطان دهغه حواس دليونتوب له کبله گډ وډ کړی وی.

او دا د ټولو مفسرينو اجماع او اتفاق دی، چه مراد د مس نه پدی ایت کبسی، هغه شیطانی لیونتوب دی، چه انسان ته د پیریانو د ننوتلو له امله رسیږی.

د جادو او سحر د بیان تکمله: جادو شته لیکن د هغی حقیقت یو خیالی شی دی، لکه څرنګه چه الله تعالی فرمائی ﴿يُحِيلُ إِلَيْهِ مِنْ سِحْرِهِمْ أَمَّا سَعْيُ﴾ سورة طه 66، په خیال کبسی راتله ده ته د وجی د جادو د هغوی نه چه هغه میدی وهی، او تاثیر یی په قران او حدیث سره ثابت دی، او جادو ناروا او حرام عمل دی او ډیره لویه گناه ده، او دلیل پری دا حدیث دی چه رسول الله ﷺ فرمائی: « اجْتَنِبُوا السَّبْعَ الْمُوبِقَاتِ قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ وَمَا هُنَّ؟ قَالَ: الشُّرْكُ بِاللَّهِ، وَالسُّحْرُ... » متفق علیه، ځان وساتی د اوو تباه کونکو څیزونو نه، صحابه وو وفرمایل چه هغه کوم دی ای د الله نبی ﷺ نو رسول الله ﷺ وفرمایل: د الله سره شرک کول، جادو، او د یو پاک نفس قتلول چه الله یی وژل حرام کری وی، او د سود خوړل، متفق علیه، او الله تعالی فرمائی: ﴿وَلَقَدْ عَلِمُوا لَمَنِ اشْتَرَاهُ مَالُهُ فِي الْأَخْرَةِ مِنْ خَلْقِي﴾ سورة البقرة 106، او یقیناً دوی پوهیدل چا چه واخسته جادو نو نشته د هغی لپاره په اخرت کبسی څه حصه.

او جادو بیا په دوه قسمه دی: (۱) غوتی اچول اود منتر وویل تر څو چه پری جادوګر د یو انسان د ضرر په خاطر د شیطانونو د استعمالولو مرحلی ته ورسیری (۲) هغه دوايانی چه د مسحور انسان په بدن عقل ارادی، او میلان باندی تاثیر کوی، او دیته (صرف) یعنی د یوشی نه اړول، او (عطف) یعنی دیو شی سره محبت پیدا کول وائی. نو د مسحور انسان په خیال کبسی داسی راځی چه دا شی واوریده او یا وبنوریده او یا لار، او یا د دی په شان نور خیالات. نو په دی کبسی اول قسم شرک دی ځکه چه شیطانون تر هغی پوری د جادوګر خبره نه منی چه تر څو ئی کفر نه وی کری، او دوهم قسم د هلا کونکو او لویو گناهونو له جملی څخه دی. او دا ټول د الله تعالی د تقدیر له امله حاصلیږی.

د دعاء آداب او فضيلت

د ايو حقيقت دى چه مخلوق ټول الله تعالى ته محتاج دى، او يو الله رب العلمين دخپل مخلوق نه بى پروا دى، په مونږ ئى دعاء او سوال فرض كړى دى، الله فرمائى : **﴿ اَدْعُوْنِيْ اَسْتَجِبْ لَكُمْ اِنْ اَلَّذِيْنَ يَسْتَكْبِرُوْنَ عَنْ عِبَادَتِيْ سَيَدْخُلُوْنَ جَهَنَّمَ دَاخِرِيْنَ ﴾** سورة غافر 60، اى عن دعائى. ، او ستاسې پروردگار وويل: يوازى ما ته دعاء وكړئ ترڅو چي ستاسې دعاء قبوله كړم، بيشكه هغه كسان چي زما له عبادت څخه تكبر كوي هرو مرو به په خوارى (او سپكتيا) سره دوزخ ته ننوځي.

اورسول الله ﷺ فرمائى : **« من لم يسأل الله يغضب عليه »** څوك چه الله تعالى ته سوال نه كوى هغه ورته په غضب كيږي، سره د دى نه چه الله تعالى د خپلو بندگانو په سوال باندې ډير خوشحاليږي، او څوك چه په دعاء كېنى ډيراصرار (باربار طلب) كوى الله ته ډير محبوب وى، او ځان ته ئى نږدى كوى، او د رسول الله ﷺ صحابه وو دغه خبره محسوسه كړى وه، نو هغوى به د الله تعالى نه په غوښتلوكېنى هيڅ يو شى حقير او معمولى نه گڼه، او خپل حاجتونه به ئى مخلوق ته نه پيش كول، او دا ځكه چه د هغوى علاقه او ارتباط د خپل رب سره وو، او هغى ته نږدى وو او الله هم دوى ته نږدى وو، لكه څرنگه چه الله تعالى فرمائى: **﴿ وَاِذَا سَأَلَكَ عِبَادِيْ عَنِّيْ فَاِنِّيْ قَرِيْبٌ ﴾** سورة البقرة 186. ، او كله چي له تا څخه ز ما بندگان زما په باره كېنى پوښتنه وكړي بيشكه زه (دويته) نژدي يم.

او دعاء د الله تعالى په نژد ډير لوى اهميت او فضليت لري، او الله تعالى ته په ټولو عبادتونوكېنى عزتمند او غوره عبادت دعاء ده، او دعاء كله تقدير ووروسته كوى، او د مسلمان دعاء قبوله وى، ليكن چه كله د قبليدو اسباب موجود شى، او موانع ئى ختم شى، او په دعاء باندې مسلمان ته د دريو شيانو نه يو حاصلېږي، رسول الله ﷺ فرمائى: **« ما من مسلم يدعو بدعوة ليس فيها اثم ولا قطيعة رحم الا اعطاه الله بها احدى ثلاث: اما ان تعجل له دعوته، واما ان يدخرها له في الآخرة، واما ان يصرف عنه من السوء مثلها. قالوا اذا نكثرت؟ قال: الله اكثر »** احمد.

ترجمه: هيڅ يو مسلمان دعاء نه كوى داسى دعاء چه گناه او د صله رحمى قطع كول پكېنى نه وى، مگر الله تعالى ورته په هغى سره په دريو نعمتونو كېنى يو وركوى، يا به ورله په عاجله توگه دعاء قبوله كړى، اويا به ئى ورله اخرت ته ووروسته كړى، اويا به ترى بل مصيبت چه د هغى په شان وى دفع كړى، صحابه وو وويلى نو مونږ اوس په دعاگانو كېنى زياتوالى راولو؟ نو هغه وويلى: نو الله تعالى هم په د غسى ډيرو كارونو باندې امر كوى، احمد او ترمذى روايت كوى.

د دعاء قسمونه: دعاء په دوه قسمه ده: (۱) د عبادت په طور دعاء، لكه لمونځ اوروزه. (۲) د سوال په طور دعاء.

د عملونو په يو بل باندې غوره والى:

آيا د قرآن عظيم الشان تلاوت غوره دى، او كه ذكر او يا دعاء غوره ده؟ جواب: په عام طور د قرآن عظيم الشان تلاوت په ټولو عملونو كېنى بهتر عمل دى، او بيا ورپسې ذكر او بيا دعاء، ليكن كله د وختونو د تقاضا په خاطر دعاء د تلاوت نه غوره وى، لكه د عرفات په ورځ دعاء كول، او همدا رنگه د فرضى لمونځونو نه وروسته ذكر د تلاوت نه ډير غوره دى.

د دعا د قبليدو ځنى اسباب: هغه په دوه قسمه دى: ظاهرى اسباب، او باطنى اسباب.

(۱) ظاهرى اسباب: د نيكو عملونوپه كولو سره حاصلېږي، لكه صدقه، اودس، لمونځ، قبلې ته مخ كول، دلاسونو اوچتول، او د الله تعالى ثناء اوصفت ذكر كول، اود الله تعالى هغه نومونه ذكر كول چه د دعاء سره مناسبت لري، لكه د جنت د غوښتلو په وخت كېنى بايد

انسان د الله تعالی په فضل او رحمت سره عاجزی او زاری وکړی، او که یو ظالم ته بنسیری کوی نو باید رحمن او رحیم ذکر نه کړی، بلکه د هغی په نومونو کښی به جبار او قهار ذکر کوی، او همدا راز د دعاء په اول، مینځ او اخره کښی په رسول الله ﷺ باندی درود ویل، او په خپلو گناهونو اقرار کول، او د الله تعالی د نعمتونو شکر ادا کول، او په غوره وختونو کښی دعاء کول چه په فضیلت باندی ئی شرعی دلیل وارد شوی وی، چه په دغه وختونو کښی د دعاء د قبلیدو ډیر امید دی داسی وختونه ډیر زیات دی:

✱ **په شپه او ورځ کښی :** لکه د شپي په دریمه حصه کښی کله چه الله تعالی نږدی اسمان ته راگزیری، د باران په وخت کښی، د اودس نه روسته، د اذان او اقامت په مینځ کښی، د سجدی په حالت کښی، د فرضی لمونځونو په اخیر کښی، د قران د ختم په وخت کښی، د بانگی د اذان په وخت کښی، د سفر په وخت کښی، د مظلوم مصیبت زده او د محتاج دعاء، د پلار دعاء خپلو بچو ته، یو مسلمان ته د هغی په غیاب کښی دعاء کول، په جنگ کښی د دشمن سره د مخامخ کیدو په وخت کښی دعاء کول.

✱ **او په هفته کښی بهترین وختونه :** د جمی په ورځ او خاصکر (په خاصه توگه) د ورځی په اخری لحظاتو کښی.

✱ **په میاشتو کښی بهترین وختونه :** د روژه ماتی په وخت کښی، د پیشمنی په وخت کښی، په شب قدر کښی، د عرفات په ورځ.

✱ **او په بهترینو او مقدسو مقاماتو او ځایونو کښی :** لکه بیت الله شریف او مسجد نبوی او یا په نورو عامو جماتونو کښی دعاء کول، د کعبی شریفی د ملتزم په خواکښی دعاء، مقام ابراهیم، په صفا او مروا باندی دعاء، او د حج په ورځو کښی په عرفات مزدلفه او منی کښی دعا کول، او د زمزم د اوبو د څکلو په وخت کښی دعاء.

۲) **باطنی اسباب :** د دعا کولو نه مخکښی په صداقت سره توبه ویستل، خپلو خاوندانو ته حقونه ورکول، د خوراک، څکاک، لباس، او د اوسیدلو دځای پاکوالی، د نیکو عملونو ډیرول، د حرامو نه ځان ساتل، د خواهشاتو او مشتبه شیانو نه اجتناب کول، د زړه په توجه سره دعاء کول، په الله تعالی باندی باور لرل، قوی امید لرل، الله ته عاجزی کول، په دعاء کښی اصرار کول، الله ته د خپل کار سپارل، او د مخلوق نه نظر قطع کول.

د دعاگانو د اجابت او قبلیدو ځنی موانع : کله یو انسان دعاء کوی لیکن قبلیری نه، او یا په قبلیدوکی تاخیر واقع کیږی، د هغی ډیر اسباب دی : چه ځنی ئی په لاندی ډول دی :

✱ **دالله تعالی سره په رابللو کی شرک کول.** ✱ په دعاء کښی تجاوز کول لکه یوسری و وائی: چه زه د جهنم د گرمی، تنگوالی، او د تورتمونو نه پناه غواړم، سره د دینه چه دومره ویل کافی وو چه ای الله زه تا پوری د جهنم د اور نه پناه غواړم. ✱ **خپل ځان یا یو مسلمان ته په ناحقه بنسیری کول.** ✱ **یا د گناه د کولو لپاره دعاء کول.** ✱ **اویا د صله رحمی د قطع کولو په خاطر دعاء کول.** ✱ **اویا دعاء د الله تعالی په مشیئت پوری معلق (غوته) کول لکه داسی ویل :** ای الله ماته مغفرت وکړی که ستا خوښه شی. ✱ **اویا په دعاء کښی تلوار کول.** ✱ **او یا دستری والی د وجی نه دعا پرېښودل.** ✱ **اویا په غافل زړه سره دعاء کول.** ✱ **اویا د دعاء د ادابو نه خلاف کول، رسول الله ﷺ یوځل د یوکس نه واوریدل چه په لمانځه کښی ئی دعاء کوله، لیکن په رسول الله ﷺ ئی درود ونه ویلی، نو نبی ﷺ وویل: چه دی انسان په دعاء کښی تلوار (استعجال) وکړ، اویا ئی ورته وویل : « **اذا صلی احدکم فلیبدا بتحمید الله والثناء علیه، ثم لیصل علی النبی ﷺ ثم لیدع بعد بما شاء** »** **أبو داود و الترمذی .** کله چه یوکس لمونځ کوی په تاسو کښی، نو د الله تعالی په حمد او ثنا ویلو دی شروع

و کړی، بیا دی په رسول الله ﷺ باندی درود ووائی، اوبیا دی دهغی نه وروسته هغه دعاء وکړی چه خوبنه ئی شی، ترمذی روایت کوی. * د داسی شی غوښتل چه د هغی د نه کیدو فیصله شوی وی لکه په دنیا کښی دهمیشوالی سوال کول. * په دعاء کښی په تکلف سره قافیبه برابرول، الله تعالی فرمائی: ﴿ادْعُوا رَبَّكُمْ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ﴾ ، رابلی رب خپل په عاجزی سره او په پټه باندی، یقینا الله تعالی نه خوښوی تجاوز کونکی، عبدالله بن عباس فرمائی: «فَانْظُرِ السَّجْعَ مِنَ الدُّعَاءِ فَاجْتَنِبْهُ فَإِنَّ عَهْدَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ وَأَصْحَابِهِ لَا يَفْعَلُونَ إِلَّا ذَلِكَ، يَعْنِي: لَا يَفْعَلُونَ إِلَّا ذَلِكَ الْاجْتِنَابَ» البخاری. په دعاء کښی سجع یعنی قافیبه برابرول او تکلف پریزدی ځکه چه ما رسول الله ﷺ اود هغه صحابه لیدلی وو چه د دغی کارنه به ئی ځان ساته، امام بخاری روایت کوی * او همدا راز د دعاء په وخت کښی په اواز او چلولو کښی افراط (زیاتی) کول د اجابت او قبلیدو مانع دی، الله تعالی فرمائی: ﴿وَلَا تَجْهَرُ بِصَلَاتِكَ وَلَا تُخَافِتُ بِهَا وَابْتَغِ بَيْنَ ذَلِكَ سَبِيلًا﴾، او خپل لمونځ (او دعاء) نه په لوړ اواز سره ولوله او نه (هم) په (پیر) تیت اواز سره او د دغو (واړو) په منځ کښی (مینځنی) لپاره غوره کړه.

د دعا کونکی انسان لپاره په لاندی ترتیب باندی دعا کول مستحب ده :

اول : د الله تعالی حمد او ثنا بیا نول. **دوهم :** په رسول الله ﷺ باندی درود ویل. **دریم :** توبه او په خپلو گناهونو با ندی اقرار کول. **څلورم :** د الله تعالی د نعمتونو شکر ادا کول. **پنځم :** په دعا باندی شروع کول، او په هغی جامع دعا گانو باندی اهتمام کول، چه د رسول الله ﷺ او د سلفو صالحینو نه نقل شوی دی. **شپږم :** د دعاگانو ختمول په درود باندی.

ځنی ضروری دعاگانی چه یادول یی په کار دی

د دعاء مناسبه	د دعاء: رسول الله ﷺ فرمائی :
د خوب نه مخکی او ووروسته دعاء	« بِاسْمِكَ اللَّهُمَّ أَمُوتَ وَأَحْيَا » ، ستا په نوم سره مرم او ژوندی کیرم. او کله چه بیدار شی نو دا دعا به وائی: « الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَحْيَانَا بَعْدَ مَا أَمَاتَنَا وَإِلَيْهِ النُّشُورُ » ، ټول حمدونه خاص هغی الله لره دی چه مونږ ئی د مرگ نه وروسته ژوندی کړو او هغه ته جمع کیدل دی.
په خوب کښی د ویریدو دعاء	« أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ مِنْ غَضَبِهِ، وَمِنْ شَرِّ عِبَادِهِ، وَمِنْ هَمَزَاتِ الشَّيَاطِينِ، وَأَنْ يَحْضُرُونَ » د الله په پوره کلمو باندی د هغه د غضب اود بندگانو دشر او د شیطان د وسوسو او حاضریدو نه پناه غواړم.
د خوب د لیدو دعاء	« کله چه څوک ښه خوب ووینی نو هغه د الله له طرفه وی، نو(الحمد لله) دی ووائی، او خلک دی پری خبر کړی، او که ناکاره خوب و وینی، هغه د شیطان له طرفه دی دهغی د شر نه دی پناه وغواړی او چا ته دی نه وائی ضرربه ورته و نه رسیږی. »
د کور نه د وتلو دعاء	« اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَضِلَّ أَوْ أُضَلَّ، أَوْ أَزِلَّ أَوْ أُزَلَ، أَوْ أَظْلَمَ أَوْ أُظْلَمَ، أَوْ أَجْهَلَ أَوْ يُجْهَلَ عَلَيَّ » ای الله زه تا پوری پناه غواړم، له دینه چه گمراه شم او یا می بل څوک گمراه کړی یا وښویرم یا می بل څوک وښووی یا ظلم وکړم او یا راسره بل څوک ظلم وکړی او یا چاته ضرر ورسوم او یا را ته د بل چا نه ضرر ورسیری.
جمات ته د ننوتلو دعاء	« بِسْمِ اللَّهِ تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ » د الله په نامه سره (د کور نه وځم) په الله باندی توکل کوم هیڅ طاقت او قوت نشته مگر د الله تعالی (په توفیق) سره.
د مسجد نه د وتلو دعاء	چپه ښپه به مخکی کړی او دا دعاء به و وائی: « بِسْمِ اللَّهِ وَالسَّلَامُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي ذُنُوبِي وَافْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ » ، د الله په نوم سره ننوځم، او سلام دی وی په پیغمبر ﷺ ، ای الله ته راته مغفرت وکړی او د رحمت دروازی راته خلاصی کړی.
د مسجد نه د وتلو دعاء	چپه ښپه به مخکی کړی او دا دعاء به و وائی: « بِسْمِ اللَّهِ وَالسَّلَامُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي ذُنُوبِي وَافْتَحْ لِي أَبْوَابَ فَضْلِكَ » . د الله په نوم سره وځم، او سلام دی وی په پیغمبر ﷺ ، ای الله ته راته مغفرت وکړی او د خپلی مهربانی دروازی راته خلاصی کړی.

<p>« بَارِكْ اللَّهُ لَكَ، وَبَارِكْ عَلَيْكَ، وَجَمِعْ بَيْنَكُمَا فِي خَيْرٍ » ، الله دی تا له برکت در کری، او په تا دی برکت نازل کری، او تاسی دواړه دی په خیر سره جمع کری.</p>	<p>نوی واده کونکی ته دعاء</p>
<p>کله چه مو د خر هناری (هنگاری) واوریده نو أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ وواځی حُکه چه هغه شیطان وینی، او کله چه مو د چرگ اذان واوریده، نو د الله نه د هغه فضل و غواری، حُکه چه هغه په دغه وخت کبسی ملک (پربسته) وینی، او چه کله مو په شپه کبسی د خره هیندل او د سپی غیبدل واوریده نو الله پوری د شیطان نه پناه و غواری.</p>	<p>خوک چه د چرگ اذان او د خر هناری (هنگاری) واورى</p>
<p>د انس <small>رضی الله عنه</small> روایت دی، چه د نبی <small>صلی الله علیه و آله</small> سره یو سری موجود وو، نو یو بل سری په لاره روان وو، نو هغه وویل: ای د الله پیغمبره زما د دی سری سره مینه ده، نو پیغمبر <small>صلی الله علیه و آله</small> ورته وویل چه تا دغه سری خیر کری دی، هغه وویل نا، نو پیغمبر <small>صلی الله علیه و آله</small> ورته وویل چه خیر ئی کره، نو هغه ورپسی ورغی، ونی وبل ورته: إِنِّي أَحِبُّكَ فِي اللَّهِ ، یعنی زما درسه د الله لپاره مینه ده، نو هغه ورته وویل: أَحِبُّكَ الَّذِي أَحْبَبْتَنِي لَهُ. هغه الله دی له تاسره مینه وکری چه تا دهغه لپاره زما سره مینه کړیده.</p>	<p>چا چه درته وویل چه زما درسه د الله لپاره مینه ده</p>
<p>کله چه یو کس ستاسی نه پرنجی وکری (وترچیری): نو هغه دی: الْحَمْدُ لِلَّهِ ، و وائی او د هغه ملگری دی ورته يَرْحَمُكَ اللَّهُ و وائی، یعنی الله دی په تا رحم وکری: نو پرنجی کونکی دی ورته و وائی: يَهْدِيكُمْ اللَّهُ وَيُصَلِّحْ بَالَكُمْ ، الله دی تاسی ته هدایت وکری او الله دی ستاسی احوال او کار سم کری او کافر ته به د « يَرْحَمُكَ اللَّهُ » په خای بهد یکم الله وائی.</p>	<p>د پرنجی (ترچدیدو) دعاء</p>
<p>« لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْعَظِيمُ الْحَلِيمُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَرَبُّ الْأَرْضِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيمِ » ، بیله یو الله نه بل دعبادت حقدار نشته چه لوی او حلم لرونکی ذات دی، بیله یو الله نه بل دعبادت حقدار نشته چه د لوی عرش خبستن دی، بیله یو الله نه بل دعبادت حقدار نشته چه د اسمانو او حُمکی پروردگار دی، اود عزتمند عرش پروردگار دی، « اللَّهُ إِلَهُ رَبِّي، لَا أُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا » الله زما رب دی له هغه سره هیخ شی نه شریکوم. « يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ بِرَحْمَتِكَ أَسْتَغِيثُ » ای د همیشه لپاره ژوندی او انتظام کونکی ذاته زه ستا نه ستا رحمت پوری مدد غواړم « سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ » پاک دی الله تعالی چه لوی ذات دی.</p>	<p>د بی قراری دعاء</p>
<p>« اللَّهُمَّ مَجْرِي السَّحَابِ مُنْزِلَ الْكُتُبِ سَرِيعَ الْحِسَابِ أَهْزَمِ الْأَحْزَابَ، اللَّهُمَّ أَهْزِمْهُمْ وَزَلْزَلْهُمْ » الهی ای د وریخو چلونکی، ای د کتاب نازلونکی، ای زر حساب کونکی، د (دشمنانو) دلو ته ماتی ورکری، او (زمکه ئی) د پښو لاندی ولرزوی.</p>	<p>دبمنانو ته بنیری کول</p>
<p>« رسول الله <small>صلی الله علیه و آله</small> فرمائی: خوک چه د شپی بیدارشی او بیا دا دعاء و وائی: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، الْحَمْدُ لِلَّهِ وَسُبْحَانَ اللَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ، د دی ترجمه مخکی شوی ده. او بیا و وائی چه ای الله تعالی ماته مغفرت وکړه، او یا بله دعا وکری نو هغه به قبوله شی، او که اودس وکری او بیا لمونځ وکری نو قبول به شی »</p>	<p>خوک چه د شپی بیدار شی او بیا دعاء وکری</p>
<p>« اللَّهُمَّ لَا سَهْلَ إِلَّا مَا جَعَلْتَهُ سَهْلًا وَأَنْتَ تَجْعَلُ الْحَزْنَ إِذَا شِئْتَ سَهْلًا » ای الله هیخ شی اسان نشته مگر هغه چه ته ئی اسان کری، او ته چه و غواری نو سخت او گران شی اسانوی.</p>	<p>چاته چه یوکار مشکل شی</p>
<p>« اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْهَمِّ وَالْحَزَنِ، وَالْعَجْزِ وَالْكَسَلِ، وَالْجَبَنِ وَالْبَخْلِ، وَضَلَعِ الدِّينِ، وَغَلْبَةِ الرِّجَالِ » ای الله تعالی زه له پریشانی او غم نه او له کمزورتیا (سستی) او لټی نه، او بی زره توب او شومتیا نه، د قرض د زیاتیدو او د خلکو د غلبی نه په تا سره پناه غواړم.</p>	<p>د قرض د اداء کولو دعاء</p>
<p>خوک چه بیت الخلاء (حمام) ته د ننوتلو اراده وکری نو د دی دعاء ویل ورله مستحب دی: « اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْخُبْثِ وَالْخَبَائِثِ ». ای الله زه پناه غواړم په تا پوری د نر اوبسخی شیطان نه دعاء ، او کله چه دحمام نه اوځی نودا دعاء به وائی: « غُفْرَانُكَ » مغفرت راته وکری ای الله.</p>	<p>حمام ته د ننوتلو دعاء</p>
<p>دغه شیطان دی چه (خنزب) ورته ویلی کیږی نو کله چه دی وسوسه محسوس کړه نو (أَعُوذُ بِاللَّهِ) و وایه، او بیا چپ طرف ته لاری تف کری.</p>	<p>په لمونځ کبسی د وسوسو دعاء</p>

<p>« اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي ذُنُوبِي كُلَّهُ وَجِلْدَهُ وَأَوْلَاهُ وَأَخْرَهُ وَعَلَانِيَتَهُ وَسِرَّهُ » ای الله زما تُول وارہ او لوی، مخکنی او روستنی، بنکارہ او پت گناھونہ و بخنیسی. « سَبِّحَانَكَ رَبِّي وَبِحَمْدِكَ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي » ای زما ربہ تہ پاک ذات ئی او ستا لپارہ حمدونہ دی ای الله ماتہ مغفرت وکرہ. « اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِرِضَاكَ مِنْ سَخَطِكَ وَبِعَافَاتِكَ مِنْ عِقَابِكَ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْكَ لَا أَحْصِي ثَنَاءً عَلَيْكَ أَنْتَ كَمَا أَثْنَيْتَ عَلَيَّ نَفْسِكَ » ای الله زہ ستا پہ رضا باندی ستا د غضب نہ، او ستا پہ عافیت سرہ ستا لہ عذاب نہ، او پہ تا سرہ (ستا د قہر) نہ پناہ غوارم، زہ ستا پورہ ستاینہ نہ شم کولای، تہ ہماغسی ئی لکہ خرنگہ چہ تا د خان ستاینہ کریدہ.</p>	<p>د سجدی دعاء</p>
<p>« اللَّهُمَّ لَكَ سَجَدْتُ وَبِكَ أَمَنْتُ وَلَكَ اسَلَمْتُ سَجْدَ وَجْهِ لِلَّذِي خَلَقَهُ وَصُورَهُ وَشَقَّ سَمْعَهُ وَبَصَرَهُ تَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنَ الْخَالِقِينَ » ای الله خاص تا تہ سجدہ کوم او پہ تا ایمان لرم او تا تہ تابعدار یم، زما مخ ہگی ذات تہ سجدہ وکرہ چہ ہغہ ئی پیدا کری دی، او غورونہ او سترگی ئی ورکری دی (پہ خپل قدرت او طاقت سرہ) نو برکت والا ذات دی الله تعالی چہ بنہ پیدا کونکی دی.</p>	<p>د تلاوت د سجدی دعاء</p>
<p>« اللَّهُمَّ بَاعِدْ بَيْنِي وَبَيْنَ خَطَايَايَ كَمَا بَاعَدْتَ بَيْنَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ، اللَّهُمَّ تَقْنِي مِنْ خَطَايَايَ كَمَا يَنْقِي الثَّوْبَ الْأَبْيَضَ مِنَ الدَّنَسِ، اللَّهُمَّ اغْسِلْنِي بِالْمَاءِ وَالتَّلْجِ وَالْبَرْدِ » ای الله تہ زما او د گناھونو پہ مابین کی جدا والی راولی، لکہ خرنگہ چہ تا د مشرق او مغرب پہ مابین کبنی جدا والی روستی دی، ای الله ما د گناھونو نہ داسی پاک کرہ، لکہ خرنگہ چہ سپینہ جامہ د خیرو نہ پاکیری، او ما پہ اوبو، واوری، او رلی باندی پریمنخی.</p>	<p>د لمانخہ د شروع کولو دعاء</p>
<p>« اللَّهُمَّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي ظُلْمًا كَثِيرًا وَلَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ فَاعْفُرْ لِي مَغْفِرَةً مِنْ عِنْدِكَ وَارْحَمْنِي إِنَّكَ أَنْتَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ » ای الله ما پہ خپل خان ډیر ظلم کری دی، او ستا نہ ماسوا بل خوک گناھونہ نہ شی اخرجینی بښلی، نو تہ ما تہ د خپل طرف نہ بخښنه وکری، او رحم راباندی وکری خکہ چہ تہ بښونکی او مہربان ذات ئی.</p>	<p>د لمونخ پہ اخرجینی دعاء</p>
<p>« اللَّهُمَّ اعْنِي عَلَى ذِكْرِكَ وَشُكْرِكَ وَحَسَنِ عِبَادَتِكَ ». ای الله تہ زما سرہ امداد وکری پہ ذکر ستا سرہ، پہ شکر وپستلو او بنایسته عبادت ستا سرہ. « اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْكُفْرِ وَالْفَقْرِ وَعَذَابِ الْقَبْرِ » ای الله زہ پہ تاسرہ د کفر، غریبی، او د قبر د عذاب نہ پناہ غوارم.</p>	<p>د لمانخہ نہ وروسته دعاگانی</p>
<p>چا سرہ چہ احسان وشی او احسان کونکی تہ ئی : « جزاك الله خيرا » وویلی، یعنی الله تعالی دی تا لہ خیر درکری، نو ده بنایسته ثنا ادا کرہ او ہغہ بل بہ ورته وائی : « جزاك، وایک » یعنی الله دی تا تہ ہم خیر در کری.</p>	<p>دچا سرہ چہ احسان وشی</p>
<p>« اللَّهُمَّ صَبِّبْنَا نَافِعًا » ای الله د خیر او فائدی بارن ئی (کری) دا دعاء بہ دری کرتی وائی، « مَطْرَنَا بِفَضْلِ اللَّهِ وَرَحْمَتِهِ »، د الله پہ فضل او رحمت سرہ پر مونیز باران وہ وریدہ. او بیا دی ہغہ دعاء وکری چہ خوبنہ ئی وی خکہ چہ د باران پہ وخت کبنی دعاء قبلیزی.</p>	<p>دباران د وریدو دعاء</p>
<p>« اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَهَا وَخَيْرَ مَا فِيهَا وَخَيْرَ مَا أُرْسِلَتْ بِهِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا وَشَرِّ مَا فِيهَا وَشَرِّ مَا أُرْسِلَتْ بِهِ » ای الله زہ لہ تانہ د دی باد د خیر سوال کوم، او د ہغہ خہ د خیر سوال درنہ کوم چہ پہ ہگی کبنی دی، او د ہگی خیر سوال درنہ کوم چہ باد پری رالیرلی شوی دی، او پہ تا پوری پناہ غوارم د ہگی لہ شر نہ، او د ہغہ خہ د شر نہ چہ پہ ہگی کبنی دی، او د ہغہ شر نہ چہ باد پری رالیرلی شوی دی.</p>	<p>د بادونو د الوتلو دعاء</p>
<p>« اللَّهُمَّ أَهْلَهُ عَلَيْنَا بِالْإِيمَانِ وَالسَّلَامَةِ وَالْإِسْلَامِ، هَلَالِ خَيْرٍ وَرُشْدٍ، رَبِّي وَرَبِّكَ اللَّهُ » ای الله تہ پہ مونیز باندی پہ برکت او ایمان سرہ، او پہ سلامتی او اسلام سرہ دغہ میاشت راوخیزوہ، د خیر او ہدایت میاشت ئی کری، زما او ستا پروردگار الله تعالی دی.</p>	<p>د میاشت د لیدلو دعاء</p>
<p>« أَسْتَوْدِعُ اللَّهَ دِينَكَ وَأَمَانَتَكَ وَخَوَاتِيمَ عَمَلِكَ »، زہ ستا دین امانت او ستا د کارونو خاتمہ او انجام الله تہ سپارم. او مسافر بہ ورته پہ جواب کبنی داسی وائی : « أَسْتَوْدِعُكَمُ اللَّهُ الَّذِي لَا تَضِيْعُ وَدَائِعُهُ » ہگی الله تعالی تہ دی سپارم چہ ہغہ تہ سپارل شوی(شیان) نہ ضائع کیزی.</p>	<p>د مسافر د رخصتولو دعاء</p>
<p>کلہ چہ بہ رسول الله ہغہ خہ ولیدل چہ خوښ بہ ئی و نو دا دعا بہ ئی ویلہ: « الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي بِنِعْمَتِهِ تَتِمَّ الصَّالِحَاتُ » تُول حمدونہ د ہگی الله لپارہ دی چہ د ہگی د نعمت لہ املہ تُول نیک کارونہ تر سرہ کیزی او کلہ بہ چہ ئی بد شی ولیدہ نو ویل بہ ئی : « الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى كُلِّ حَالٍ » د الله تعالی لپارہ پہ ہر حالت کبنی حمدونہ او شکر دی</p>	<p>کلہ چہ ہغہ خہ ووینی چہ ستا خوښ او یابدی شی</p>

« **اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ** » **سُبْحَانَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ ﴿۱﴾ وَإِنَّا إِلَىٰ رَبِّنَا لَمُنْقَلِبُونَ ﴿۲﴾** **إِلَهُمَّ إِنَّا نَسْأَلُكَ فِي سَفَرِنَا هَذَا الْبِرَّ وَالْتِقَاكَ، وَمِنَ الْعَمَلِ مَا تَرْضَىٰ، اللَّهُمَّ هُونِ عَلَيْنَا سَفَرَنَا هَذَا وَاطْوِ عَنَّا بَعْدَهُ، اللَّهُمَّ أَنْتَ الصَّاحِبُ فِي السَّفَرِ وَالْخَلِيفَةُ فِي الْأَهْلِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ وَعْثَاءِ السَّفَرِ وَكَآبَةِ الْمُنْظَرِ وَسُوءِ الْمُنْقَلَبِ فِي الْمَالِ وَالْأَهْلِ. وَإِذَا رَجِعَ قَالَهُنَّ وَزَادَ فِيهِنَّ: أَيُّوبُ تَائِبُونَ عَابِدُونَ لِرَبِّنَا حَامِدُونَ** » پاک دی هغه ذات چه مونږ ته ئی دا سورلی تابع کړیده او نه وو مونږ هغی لره حصارونکی، او مونږ خاص خپل پروردگار ته راگرځیدونکی یو. ای الله تعالی مونږ په دی سفر کی له تانه د نیکی او پرهیزگاری او د داسی عمل کولو سوال کوو چه ستا خوښ وی، ای الله تعالی ته مونږ ته دا سفر اسان کړی، او اوردوالی ئی راته لنډ کړی، ای الله خاص ته په سفر کی ملگری ئی، او په کور کښی سرپرست ئی، ای الله زه په تا پوری پناه غواړم د سفر د سختی نه، او د ناکاره حالت نه، او د ناکاره سنتیو نه خپل اهل او مال ته. او کله چه بیرته راستونیدونکی وی نوهمدا دعاء به وائی او دا به ورسره هم وایی: ((بیرته راتلونکی، توبه ویستونکی، عبادت کونکی، د خپل پروردگار ستایونکی یو.

د سفر دعاء

« **اللَّهُمَّ أَسَلْتُ نَفْسِي إِلَيْكَ وَفَوَّضْتُ أَمْرِي إِلَيْكَ وَأَلْجَأْتُ ظَهْرِي إِلَيْكَ رَهْبَةً وَرَغْبَةً إِلَيْكَ لَا مَلْجَأَ وَلَا مَنجَأَ مِنْكَ إِلَّا إِلَيْكَ أَمَنْتُ بِكِتَابِكَ الَّذِي أَنْزَلْتَ وَيَسْبِيحُكَ الَّذِي أُرْسِلَتْ** » ای الله ما خپل ځان تاته تسلیم کړی دی، او خپل کار می تاته سپارلی دی، او خپله شاه می تا ته تکیه کړی، په داسی حال کی چه ستا د رحمت امید لرم او سات د عذاب نه ویره لرم، بیله تانه بل هیڅ د نجات او د پناه ځای نشته، او ایمان می راوړی ستا په هغی کتاب چه تا نازل کړی دی، او ستا په هغی پیغمبر چه تا مونږ ته را لیرلی دی.

« **الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَطْعَمَنَا وَسَقَانَنَا وَكَفَانَنَا وَأَوَّانَا فَكَمْ مِنْكُمْ مَنْ لَا كَافِيَ لَهُ وَلَا مُوَوِّي** » ټول صفتونه د خدائی خاص الله لپاره دی هغه ذات چه مونږ له ئی رزق را کړی دی، او اوبه ئی را کړی، او زموږ لپاره پوره دی (د شر د مخلوق نه)، او مونږ له ئی ځای را کړی دی، پس څومره ډیر مخلوق شته چه هغوی لره دشتره ساتونکی او د ځای ورکونکی نشته. « **اللَّهُمَّ قِنِي عَذَابَكَ يَوْمَ تَبْعَثُ عِبَادَكَ** » ای الله تعالی ته مونږ په هغی ورځ ستا د عذاب نه وساتی چه ته په کښی خپل بندگان راپورته کوی. « **سَبِّحَانَكَ اللَّهُمَّ رَبِّي بِكَ وَضَعْتَ جَنبِي وَبِكَ أَرْفَعُهُ إِنْ أَمْسَكَتَ نَفْسِي فَاعْفُرْ لَهَا وَإِنْ أَرْسَلْتَهَا فَاحْفَظْهَا بِمَا تَحَفَّظُ بِهِ عِبَادَكَ الصَّالِحِينَ** » پاک ئی ته ای الله او زما پروردگار ستا په (طاقت) سره می ډډه ولگوله او ستا په قدرت سره ئی راپورته کوم، که دی زما روح قبض کړه نو مغفرت ورته وکړه، او که دی بیرته واپس راولیږه نو ساتنه ئی وکړه په هغه څه سره چه ته پری د خپلو نیکانو بندگانو ساتنه کوی. **نَبِيٌّ رَأَىٰ رَبَّهُ** به دا دعاگانی په خپلو لاسونو باندی چوپ کولی او بیا به ئی (**قُلْ اَعُوذُ بِرَبِّ الْفُلُوقِ اَوْ قُلْ اَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ**) ولوسته او خپل بدن به ئی پری مسحه کړه. او هره شپه به ئی د خوب نه مخکښی سورة (الم) سجده او سورة ملک (تبارک الذی) لوسته.

توبه دعاء

« **اللَّهُمَّ اجْعَلْ فِي قَلْبِي نُورًا، وَفِي لِسَانِي نُورًا، وَفِي سَمْعِي نُورًا، وَفِي بَصَرِي نُورًا، وَمِنْ فَوْقِي نُورًا، وَمِنْ تَحْتِي نُورًا، وَعَنْ يَمِينِي نُورًا، وَعَنْ شِمَالِي نُورًا، وَمِنْ أَمَامِي نُورًا، وَمِنْ خَلْفِي نُورًا، وَاجْعَلْ فِي نَفْسِي نُورًا، وَأَعْظِمْ لِي نُورًا، وَأَعْظِمْ لِي نُورًا، وَاجْعَلْ لِي نُورًا، وَاجْعَلْ لِي نُورًا، اللَّهُمَّ اعْطِنِي نُورًا، وَاجْعَلْ فِي عَصَمِي نُورًا، وَفِي لَحْمِي نُورًا، وَفِي دَمِي نُورًا، وَفِي شَعْرِي نُورًا، وَفِي بَشْرِي نُورًا** » ای الله تعالی ته زما په زړه، ژبه، غوړونو، سترگو، زما د پاسه او لاندی، زما ښی او چپ طرف ته، مخی او شاته، رڼا وگرځوی، او زما په نفس کښی رڼا وگرځوی، او لویه ئی کړی راته، رڼا راته وگرځوی، او ما هم رڼا وگرځوی، او رڼا راته را کړی، او زما په پلو، غوښه، وینه، ویختو، او په بدن کښی هم رڼا وگرځوه.

لکه څه ته د تللو دعاء

« رسول الله ﷺ فرمائی: کله چه یو کس ستاسو نه د یو کار اراده او قصد وکړی نو دوه رکعتنه لمونځ دی وکړی په غیر د فرضی لمآنځه نه او بیا دی دا دعاء و وائی: **اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْتَخِيرُكَ بِعِلْمِكَ، وَأَسْتَدْرِكُ بِقُدْرَتِكَ، وَأَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ، فَإِنَّكَ تَقْدِرُ وَلَا أَقْدِرُ، وَتَعْلَمُ وَلَا أَعْلَمُ، وَأَنْتَ عَلَامُ الْغُيُوبِ، اللَّهُمَّ فَإِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ هَذَا الْأَمْرَ ثُمَّ تَسْمِيهِ بَعْثِيهٖ** » خیرا ئی فی دینی و معاشی و عاقبة امری او قال: **عَاجِلْ أَمْرِي وَأَجَلْهٖ، فَاقْدِرْهُ لِي وَيَسِّرْهُ لِي ثُمَّ بَارِكْ لِي فِيهِ، وَإِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ شَرٌّ لِي فِي دِينِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةُ أَمْرِي، أَوْ قَالَ فِي عَاجِلِ أَمْرِي وَأَجَلْهٖ، فَاصْرِفْهُ عَنِّي وَاصْرِفْهُ عَنِّي وَاقْدِرْ لِي الْخَيْرَ حَيْثُ كَانَ ثُمَّ رَضِنِي بِهِ** » ای الله زه ستا د علم په سبب ستا نه خیر غواړم، او ستا په قدرت سره ستا نه طاقت او قدرت غواړم، یقینا ته قدرت لری او زما طاقت نشته، او ته پوه ذات ئی او زه نه پوهیږم، او خاص ته په غیبو باندی ډیر پوه ذات ئی، ای الله که چیرته ستا په علم کښی دا کار، زما لپاره اوس او روسته، اویا زما په دین او ژوند کښی، او زما د کار په انجام او عاقبت کښی ښه او غوره وی، نو ما ته ئی نصیب کړی، او اسان ئی کړی راته، او بیا ئی زما لپاره مبارک او فائده مند کړی، او که چیرته ستا په علم کښی دا کار زما لپاره، زما په دین، ژوند، او زما د کار په عاقبت او انجام کښی بد وی، او یا اوس، نو ما نه ئی واړوی، او ما تری هم واړوی، او ماته خیر نصیب کړه هر ځای چه وی، او بیا می پری خوشحاله کړه.

داستخاری دعاء

نبی ﷺ فرمائی: «اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَهٗ وَاَرْحَمْهُ، وَعَافِهِ وَاعْفُ عَنْهُ، وَأَكْرِمْ نَزْلَهُ، وَوَسِّعْ مَدْخَلَهُ، وَاغْسِلْهُ بِالْمَاءِ وَالتَّلْبِغِ وَالتَّيْبَرِ، وَنَقِّهِ مِنَ الْخَطَايَا كَمَا نَقَّيْتَ الثُّوبَ الْأَبْيَضَ مِنَ الدَّنَسِ، وَأَيِّدْهُ دَارًا خَيْرًا مِنْ دَارِهِ، وَأَهْلًا خَيْرًا مِنْ أَهْلِهِ، وَزَوْجًا خَيْرًا مِنْ زَوْجِهِ، وَأَدْخِلْهُ الْجَنَّةَ، وَأَعِزَّهُ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ وَمِنْ عَذَابِ النَّارِ» مسلم. ای اللہ وہ تہ بخبئنہ وکری او رحم پری وکری، عافیت یی نصیب کری، او عفوه ورتہ وکری، او غوره میلستیا یی وکری، او د داخلیدو خای یی پراخه کری، او په اوبو، واوره او رلی سره یی پریمنخی، او له گناھونو نه یی داسی پاک کری لکه خرنګه چه دی سپینه جامه له خپرو نه پاکه کری ده، اود (دنیا) د کور نه غوره کور، او د کورنی نه یی غوره کورنی، او له بنخی نه یی غوره بنخه ورکری، او جنت ته یی داخل کری، او د قبر او د دوزخ د عذاب نه یی وساتی.

د مری
لپاره جامع
دعاګانی

اللَّهُمَّ إِنِّي عَبْدُكَ وَأَبْنُ عَبْدِكَ وَأَبْنُ أُمَّتِكَ نَاصِيَتِي بِيَدِكَ مَاضٍ فِي حُكْمِكَ عَدْلٌ فِي قَضَاؤِكَ أَسْأَلُكَ بِكُلِّ اسْمٍ هُوَ لَكَ سَمِيَتْ بِهِ نَفْسُكَ أَوْ عَلَّمْتَهُ أَحَدًا مِنْ خَلْقِكَ أَوْ أَنْزَلْتَهُ فِي كِتَابِكَ أَوْ اسْتَأْثَرْتَ بِهِ فِي عِلْمِ الْغَيْبِ عِنْدَكَ أَنْ تَجْعَلَ الْقُرْآنَ رَبِيعَ قَلْبِي وَنُورَ صَدْرِي وَجَلَاءَ حَزْنِي وَدَهَابَ هَمِّي. الهي! زه ستا بنده یم، ستا د بنده زوی یم، ستا د وینخی زوی یم، زما تندی ستا په لاس کي دی، ستا حکم پر ما جاری دی، ستا فیصله زما په حق کبنی د عدل ده، ستا په ټولو هغه نومونو سره له تا نه سوال کوم، چه تا پری خپل خان نومولی دی، او یا دی په خپل کتاب کبنی نازل کری دی، او یا دی په خپل مخلوق کبنی چاته بنودلی دی، او یا دی په خپل غیبی علم کبنی له خان سره ساتلی دی، (پدی ټولو در نه سوال کوم) چه ته قران زما د زړه پسرلی، اود سینې ریا، او د غمونو وړکونکی اود پریشانو ختمونکی وګرځوی.

د غمونو
او
پریشانی د
ختمیدلو
دعاء

د رسول الله ﷺ جامع دعاګانی

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ سُوءِ الْقَضَاءِ وَمِنْ دَرَكِ الشَّقَاءِ وَمِنْ شِمَاتِهِ الْأَعْدَاءِ وَمِنْ جَهْدِ الْبَلَاءِ» ای اللہ تعالی زه په تاسره د ناکاره فیصلی نه، د بدبختی د راګرولو، او د دشمنانو د خوشحاله کیدو نه، او د ازمایش د ستړی کیدو نه پناه غواړم.

«اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي خَطِيئَتِي وَجَهْلِي وَإِسْرَافِي فِي أَمْرِي وَمَا أَنْتَ أَعْلَمُ بِهِ مِنِّي اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي جِدِّي وَهَزْلِي وَخَطْبِي وَعَمَلِي وَكُلَّ ذَلِكَ عِنْدِي اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي مَا قَدِمْتُ وَمَا أَخَّرْتُ وَمَا أَسْرَرْتُ وَمَا أَعْلَنْتُ وَمَا أَنْتَ أَعْلَمُ بِهِ مِنِّي أَنْتَ الْمَقْدِمُ وَأَنْتَ الْمُؤَخَّرُ وَأَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ» ای اللہ ته ماته زما خطائی ناپوهی، او زما په ټولو کارونو کبنی اسراف کول او هغه گناه چه ته په هغی باندی زما نه بنه پوهیری وبخبنی، ای اللہ ته ماته په رشتیا سره گناه او یا په توقو سره گناه په خطا سره گناه او یا په قصد سره گناه او یا په ناپوهی سره گناه معاف کری او دغه ټولی زما له طرفه دی ای اللہ ته ماته هغه گناه وبخبنی، چه مخکی می کړیده، او هغه گناه چه وروسته کری می ده، او هغه گناه چه ما پټه کری، او یا می بنکاره کری ده، او هغه گناه چه ته په هغی باندی زما نه بنه پوهیری، خاص ته مخکی کونکی ئی، او ته وروسته کونکی ئی، او ته په هر څه باندی قدرت لری.

«اللَّهُمَّ أَصْلِحْ لِي دِينِي الَّذِي هُوَ عِصْمَةُ أَمْرِي وَأَصْلِحْ لِي دُنْيَايَ الَّتِي فِيهَا مَعَاشِي وَأَصْلِحْ لِي آخِرَتِي الَّتِي فِيهَا مَعَادِي وَأَجْعَلْ الْحَيَاةَ زِيَادَةً لِي فِي كُلِّ خَيْرٍ وَاجْعَلْ الْمَوْتَ رَاحَةً لِي مِنْ كُلِّ شَرٍّ» ای اللہ تعالی زما د هغه دین اصلاح وکری چه زما د ژوند او کارونو د حفاظت (سبب) دی، او زما هغه دنیا بنه کری چه زما په کبنی گذران دی، او اخرت راته بنایسته کری چه زه ورپکبنی راپورته کیرم، او ژوند راته د هر خیر د زیاتوالی سبب وګرځوی، او مرګ راته د هر شر نه د راحت لپاره سبب وګرځوی. «اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْهُدَى وَالتَّقَى وَالعِفَافَ وَالفَنَى» ای اللہ زه له تانه تقوا (پرهیزګاری) هدایت، پاکدامنی، اومالداری غواړم.

«اللَّهُمَّ أَتِ نَفْسِي تَقْوَاهَا وَزَكَّاهَا أَنْتَ خَيْرٌ مِنْ زَكَاةِهَا أَنْتَ وَلِيُّهَا وَمَوْلَاهَا اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عِلْمٍ لَا يَنْفَعُ وَمِنْ قَلْبٍ لَا يَخْشَعُ وَمِنْ نَفْسٍ لَا تَشْبَعُ وَمِنْ دَعْوَةٍ لَا يُسْتَجَابُ لَهَا» ای اللہ زما نفس ته تقوا په برخه کری، او پاکوالی ئی نصیب کری، ځکه چه په ټولو کبنی ته بهترین پاکونکی د نفس ئی، ته د هغی سرپرست او واکدار ئی، ای اللہ زه پناه غواړم په تا پوری، د هغی علم نه چه فایده نه رسوی، او د هغی زړه نه چه نه ویریری، او د هغی نفس نه چه نه مریری، او د هغی دعاء نه چه نه قبلیری.

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ زَوَالِ نِعْمَتِكَ وَتَحَوُّلِ عَافِيَتِكَ وَفَجَاءَةِ نِقْمَتِكَ وَجَمِيعِ سَخَطِكَ» ای اللہ تعالی زه په تا سره ستا د نعمت د محرومیدو نه، او ستا د روغتیا د بدلیدو نه، او ستا د ناخپی عذاب نه، او ستا د ټولو عذابونو نه، پناه غواړم.

فایده مند تجارت

الله تعالیٰ په ټولو مخلوقاتو باندې انسان غوره کړی دی او د خبرو کولو په نعمت باندې ئی خاص کړی دی، او ژبه ئی د خبرو لپاره یوه اله او سبب جوړ کړی دی، او دا یو داسې نعمت دی چه په خیر او شر دواړو کښی استعمالیدی شی، لیکن که چا په خیر کښی استعمال کړه نو د دنیا سعادت او د جنت اوچتو درجو ته به ئی ورسوی، او که چا په شر کښی استعمال کړه نو په دنیا او اخرت دواړو کښی به ئی د هلاکت کڼدو ته ورسوی، او د قران کریم د تلاوت نه وروسته بهترین عبادت چه د وخت نه پری باید استفاده وشی نو هغه د الله تعالیٰ ذکر دی :

د الله تعالیٰ د ذکر فضیلت : د ذکر په فضیلت کښی ډیر احادیث راغلي دي چه ځنی ئی دا دي، رسول ﷺ فرمائی : **« أَلَا أَنْبِئُكُمْ بِخَيْرِ أَعْمَالِكُمْ، وَأَرْكَأَهَا عِنْدَ مَلِيكِكُمْ وَأَرْفَعُهَا فِي دَرَجَاتِكُمْ، وَخَيْرٌ لَّكُمْ مِنْ إِنْشَاقِ الذَّهَبِ وَالْوَرِقِ، وَخَيْرٌ لَّكُمْ مِنْ أَنْ تَلْقَوْا عَدُوَّكُمْ فَتَضْرِبُوا أَعْنَاقَهُمْ وَيَضْرِبُوا أَعْنَاقَكُمْ؟ قَالُوا: بَلَى يَا رَسُولَ اللَّهِ. قَالَ: ذَكَرَ اللَّهُ »** الترمذی، ایا زه تاسو په غوره کارونو باندې خبر نه کړم، چه ستاسی د بادشاه په نزد ډیر پاک وی، او ستاسو د درجو لپاره اوچتونکی وی، او ستاسو لپاره د سرو او سپینو زرو د انفاق نه ډیر غوره وی، او ستاسو لپاره د دی نه هم غوره وی چه دشمن سره مخامخ شی نو تاسو د هغوی څټونه ووهی او هغوی ستاسی څټونه ووهی؟ نو صحابه کرامو وویل: بلی یا رسول الله ﷺ مونږ پری خبر کړه، نو رسول الله ﷺ وفرمایل: چه هغه د الله تعالیٰ ذکر دی.

او همداراز رسول الله ﷺ فرمائی : **« مَثَلُ الَّذِي يَذْكُرُ رَبَّهُ وَالَّذِي لَا يَذْكُرُ رَبَّهُ مَثَلُ الْحَيِّ وَالْمَيِّتِ »** البخاري . مثال د هغی کس چه د الله تعالیٰ ذکر کوی او د هغی کس چه ذکر نه کوی په شان د ژوندی او مړی دی. او همدار از الله تعالیٰ په حدیث قدسی کښی فرمائی : **« أَنَا عِنْدَ ظَنِّ عَبْدِي بِي، وَأَنَا مَعَهُ إِذَا ذَكَرَنِي فَإِنْ ذَكَرَنِي فِي نَفْسِهِ ذَكَرْتَهُ فِي نَفْسِي، وَإِنْ ذَكَرَنِي فِي مَلَأْ خَيْرٍ مِنْهُمْ، وَإِنْ تَقَرَّبَ إِلَيَّ بِشِبْرٍ تَقَرَّبْتُ إِلَيْهِ ذِرَاعًا »** البخاري ، زه د بنده سره د هغه د گمان مطابق چلند کوم، زه د هغه سره یم گله چه ما یاد کړی، که ما په زړه کښی یاد کړی نو زه ئی هم په خپل نفس کښی یادوم، او که ما په یو مجلس کښی یاد کړی نو زه ئی هم د داسی ټولی په مخ کښی یادوم چه د هغی د ټولی نه غوره وی، او که چیرته هغه ماته د یوی لویشت په اندازه رانږدی کیری نو زه ورته د یو ذراع (متر) په اندازه نږدی کیرم.

او همدا راز رسول الله ﷺ فرمائی : **« سَبَقَ الْمَفْرُودُونَ، قَالُوا: وَمَا الْمَفْرُودُونَ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: الذَّاكِرُونَ اللَّهَ كَثِيرًا وَالذَّاكِرَاتُ »** مسلم ، مفردون (موحدین) خلک مخکی لارل، نو صحابه کرامو عرض وکړه چه (مفردون) څوک دی ای د الله تعالیٰ پیغمبر ﷺ نو هغه وویل: چه دا هغه نارینه او ښځی دی چه الله تعالیٰ ډیر یادوی. او همدا راز رسول الله ﷺ یو صحابی ته وصیت کوی او ورته فرمائی : **« لَا يَزَالُ لِسَانُكَ رَطْبًا مِنْ ذِكْرِ اللَّهِ »** الترمذی وغیرها. چه ستا ژبه دی همیشه لپاره د الله تعالیٰ په ذکر لنده وی.

د ثوابونو زیاتیدل او دوچنده کیدل: نیک عملونه هم د قران د تلاوت په شان دوچنده کیری، او دا د دوو شیانو له امله: (۱) د زړه د ایمان او د اخلاص په مقدار، او د الله تعالیٰ سره د محبت او د هغی د تقاضی موافق. (۲) په ذکر کښی د زړه د سوچ فکر، تدبیر او مشغولیدو په اندازه اجر زیاتیری او ذکر باید یواځی په ژبه باندی نه وی. که چیرته ذکر په دغی طریقه کامل شی نو الله تعالیٰ ورته ټول گناهونه معاف کوی او پوره اجر او ثواب به ورله ورکړی، او که ناقص وی نو ثواب به هم د هغی په اندازه حاصلیری.

د ذکر فایده : شیخ الاسلام بن تیمیة رحمۃ اللہ علیہ فرمائی : ذکر د زہرہ لپارہ داسی حیثیت لری لکه خرننگہ چه اوبہ د ماهیانو لپارہ دی، نو کله چه ماهی د اوبو نه جدا شی نو د هغی به خه حالت وی؟

- ✱ ذکر د الله تعالی محبت پیدا کوی، او د الله تعالی د نزدیکی، رضاء، مراقبې، او د هغه نه د ویریدلو، او هغه ته د انابت، لپاره یو لوی سبب دی، او انسان سره د الله تعالی په اطاعت کښی مدد او مرسته کوی.
- ✱ د زہرہ نه پریشانی او غمونه لری کوی او خوشحالی پیدا کوی، او په زہرہ کښی بنایسته ژوند، قوت، او صفائی پیدا کوی.
- ✱ په زہرہ کښی یوخالیکاه او ولزہ ده چه په غیر د ذکر نه په بل خیز باندی نه بندیری، او همدا راز په زہرہ کښی چه کوم قسوت او سختی ده هغه هم په غیر د ذکر نه په بل خیز باندی نه ختمیری.
- ✱ ذکر د زہرہ شفاء دوا او طعام دی، او دا د زہرہ هغه مزه او خوند دی چه نور خوندونو ورسره نه شی برابریدی.
- ✱ د ذکر کموالی د منافقت علامه ده او پیروالی ئی د ایمان د قوت اود الله تعالی سره د رښتینی محبت علامه ده ، خکه خوک چه د کوم شی سره محبت لری نو د هغی ذکر ډیر کوی.
- ✱ کله چه یو بنده د راحت په وخت کښی الله تعالی په ذکر سره یادوی نو الله تعالی به ئی د سختی په وخت کښی یاد کړی، او خاصکر (په خاصه توگه) د زنکدن د سخت حالت په وخت کښی.
- ✱ ذکر د الله تعالی د نجات، سکون، د رحمت د نازلیدو، او د ملایکو د استغفار لپاره یو لوی سبب دی.
- ✱ ژبه د ذکر په وجه د عبث خبرو غیبت چغلی، دروغو، او دنورو مکروهه او ناروا کارونو نه بندیری.
- ✱ ذکر ډیر اسان، لوی او جلیل القدر عبادت دی، او د جنت نالگی او بوتی دی.
- ✱ ذکر کونکی ته هیبت مزی، او د مخ تازگی حاصلیری، چه دا په دنیا قبر او اخرت کښی یوه رڼا او نورانیت دی.
- ✱ ذاکر بنده باندی الله تعالی رحمتونه رالییری، ملایکی ورله استغفار او رحمت غواری او الله تعالی پری د ملایکو په مخکی فخر کوی.
- ✱ د بهترینو عملونو والا بندگان هغه دی چه په دغی عملونو کښی د الله تعالی ذکر ډیر کوی، نو بهترین روژه دار هغه خلک دی چه په روژه کښی د الله تعالی ډیر ذکر کوی.
- ✱ د ذکر په وجه گران سخت او مشقت لرونکی شیان اسانییری، رزق ډیروی، او بدن قوی کوی.
- ✱ شیطان شری او له منخه یی وری، رسوا کوی ئی او د ذلت سره ئی مخامخ کوی.

دسهار او د ماښام اذکار

م	روزمره اذکار چه ویلی کیری	شمیر او دهغی وخت	د ذکر اثر او فضیلت
1	آیه الكرسي ﴿اللّٰهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِّنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ﴾	سهار او ماښام، د خوب نه مخکی او د فرضی لمونځونو نه وروسته .	شیطان ورته نږدی کیدای نشی، او د جنت د ننوتلو سبب دی
2	دسوره بقری د آخری دوه و ایاتونو ویل ﴿ءَامِنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ. وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ ءَامِنٌ بِاللّٰهِ وَمَلٰئِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ. لَا تَفَرُّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْ رُسُلِهِ. وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ ﴿١٣٥﴾ لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا لَهَا مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْ رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا إِن نَّسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ عَلَيْنَا أَوْرَاقَ مَا كَسَبْنَا وَلَا تُحْمِلْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ. وَعَافُ عَنَّا وَعِظْرِنَا وَأَرْحَمْنَا أَنْتَ مَوْلَانَا فَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ﴾	بیگاه او د خوب نه مخکی	د هر شی د ضرر نه ا نسان محفوظ ساتی
3	سورة (الإخلاص) او سورة (الفلق) او سورة (الناس).	3 ځلی سهار ، او 3 ځلی ماښام	د ټولو کارونو لپاره کفایت کوی
4	بِسْمِ اللّٰهِ الَّذِي لَا يَضُرُّهُ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ. د الله تعالی په نوم چه دهغه دنوم سره ضررنه شی رسولی کوم شی په زمکه کی اونه په اسمانونو کښی، او هغه ښه اوریدونکی اوبښه پوهه دی.	3 ځلی نودهر قسم ضررنه به ئی الله تعالی محفوظ وساتی، اوناڅاپی به ورته کوم مصیبت نه رسیږی ، او هېڅ شی به ورته ضررنه شی رسولی.	3 ځلی
5	أعوذ بكلمات الله التامات من شر ما خلق. دالله تعالی په کامل او پوره صفتونو باندی پناه غواړم، دشدهغه مخلوق نه چه الله پیدا کړی دی.	3 ځلی به ئی ماښام وائی، او یا چه څوک یو ځای ته ورشی.	په دی سره به دغه ځای د هر قسم ضرر نه محفوظ شی .
6	حسبي الله لا إله إلا هو عليه توكلت وهو رب العرش العظيم . ښه پوره دی زما لپاره الله هغه ذات چه نشته بل حقدار د بندگی مگر هغه، خاص په هغی باندی زه توکل کوم او هغه خاوند دعرش عظیم دی	7 ځلی سهار، او 7 ځلی ماښام	الله تعالی به ورله د دنیا او د اخرت د هغه کارونو لپاره کفی شی چه د هغی قصد او اراده ئی کړی ده
7	رضيت بالله رباً، وبالإسلام ديناً، وبمحمد ﷺ نبياً. زه د الله تعالی په خدائی توب او ربوبیت، او د اسلام په دین، اود محمد ص په پغمبری باندی راضی شوم	3 ځلی سهار، او 3 ځلی ماښام	الله تعالی به خامخا دغه انسان راضی کوی.
8	اللهم بك أصبحنا وبك أمسينا وبك نحيا وبك نموت وإليك النشور. ای الله ستاپه حکم مونږ سبا کوو، او ستا په حکم مونږ بیگاه کوو او ستا په حکم او امر مونږ ژوند کوو، او ستا په امر مونږ مرو، او خاص تاته بیا راپورته کیدل دی. او په ماښام کښی به داسی وائی: اللهم بك أمسينا وبك أصبحنا وبك نموت وإليك المصير. ای الله ستاپه حکم مونږ بیگاه کوو، او ستا په حکم مونږ سبا کوو، او ستا په حکم او امر مونږ ژوند کوو، او ستا په امر مونږ مرو، او خاص تاته بیا راکرخیدل دی.	سهار او ماښام	په دی باندی رسول الله ﷺ تیزی ورکړی ده
9	أصبحنا على فطرة الإسلام، وكلمة الإخلاص، ودين نبينا محمد ﷺ، وملة أبينا إبراهيم الخليل عليه السلام. مونږ په فطرت د اسلام او په کلمه داخلاص، او په دین د محمد ص او په ملت د ابراهیم عليه السلام چه زمونږ پلار دی سهار کړه، په داسی حال کښی چه حق ته مايله وو او له مشرکانو څخه نه وو.	سهار	نبی ﷺ به د سهار په وخت کښی دا دعا ویله.
10	اللهم ما أصبح بي من نعمة أو بأحد من خلقك فمنك وحدك لا شريك لك فلك الحمد ولك الشكر. ای الله کوم نعمت چه ماته او یا ستا بل مخلوق ته د سهار په وخت کښی رسیدلی نو هغه یواځی ستا له طرفه دی، تا لره شریک نشته نو تالره ستاینه او شکر دی. او په ماښام کښی به وائی: ما أمسى بي أو.... ، کوم نعمت چه ماته د ماښام په وخت کښی رسیدلی دی..	سهار او ماښام	دغی انسان د الله تعالی د دغی ورځی او شپي شکر ادا کړه

<p>چا چه خُور کرتی (خُلی) دا وویلی نو الله تعالی به ئی د اور نه ازاد کری.</p>	<p>4 خلی</p>	<p>اللَّهُمَّ إِنِّي أَصْبَحْتُ أَشْهَدُكَ وَأَشْهَدُ حَمَلَةَ عَرْشِكَ وَمَلَائِكَتَكَ وَأَنْبِيَاءَكَ وَجَمِيعَ خَلْقِكَ بِأَنَّكَ اللهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُكَ وَرَسُولُكَ. ای الله تعالی ما سهار کره په داسی حال کبنی چه زه تا او ستا د عرش پورته کونکی او ستا ملایکی او پیغمبران علیهم السلام او ستا ټول مخلوق په دی گواه کوم چه بیشکه ته الله ئی بی له تانه بل د عبادت حقدار نشته، او بیشکه محمد ص ستا بنده دی او ستا رسول دی. او ما بنام به داسی وائی: إِنِّي أَمْسَيْتُ... یعنی ما بیگاه کره...</p>
<p>انسان په دی سره د شیطان د وسوسو نه ساتلی کیږی.</p>	<p>سهار او ما بنام او د خوب په وخت کبنی</p>	<p>اللهم فاطر السموات والأرض عالم الغيب والشهادة رب كل شيء ومليكه أشهد أن لا إله إلا أنت. أعوذ بك من شر نفسي ومن شر الشيطان وشركه وأن أقترف على نفسي سوءاً أو أجره إلى مسلم. ای الله د زمکی او اسمانونو پیداکونکی، په پتوا و بنکاره و باندی پوهه، د هرشی رب او پالونکی، او اختیار منده، زه گواهی کوم چه نشته بل حقدار د بندگی مگر ته ئی، زه پناه غوارم په تاپوری، د ضرر د نفس خپل نه، اود شیطان د ضرر او شرک نه پناه غوارم، اوله دی نه پناه غوارم چه زه د خپل نفس سره بدی و کریم اویا بل مسلمان ته بدی ورسوم</p>
<p>د انسان غم او پریشانی له منځه وری، او قرض ورله ختموی.</p>	<p>یو کرت سهار او یو کرت ما بنام</p>	<p>اللهم إني أعوذ بك من الهم والحزن وأعوذ بك من العجز والكسل وأعوذ بك من الجبن والبخل وأعوذ بك من غلبة الدين وقهر الرجال. ای الله زه پناه غوارم په تا پوری، د پریشانی او غم نه، اوزه پناه غوارم په تاپوری، د کمزورتیا اوستی نه، اوزه پناه غوارم په تاپوری د بزدلی او شومتیا کولونه، اوزه پناه غوارم په تا پوری د قرض د ډیرینو اود غالبه کیدو د خلگونه.</p>
<p>چا چه دا دعاء د ورځی له خوا وویله په داسی حال کبنی چه یقین کونکی وی ورباندی او بیا په دغی ورځ کبنی مړ شی، او یا ئی د شپي له خوا ولولی او بیا په دغه شپه کبنی مړ شی نو دغه انسان جنتی دی.</p>	<p>دیته (سید الاستغفار) وائی، سهار او ما بنام به ویلی کیږی</p>	<p>اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ خَلَقْتَنِي وَأَنَا عَبْدُكَ وَأَنَا عَلَى عَهْدِكَ وَوَعَدِكَ مَا اسْتَعْلَمْتُ أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا صَنَعْتُ أَبُوءُ لَكَ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ وَأَبُوءُ لَكَ بِذَنْبِي فَاغْفِرْ لِي فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ. الهی ته زما پروردگار ئی، په غیر ستا نه بل د عبادت حقدار نشته، تازه پیدا کری یم، او زه ستا بنده یم، او زه د خپل طاقت او توان مطابق ستا په عهد او وعده ولاړ یم، زه پناه غوارم په تا پوری، د شر د هغه څه نه چه ما کری دی، زه ستا په هغی نعمت اقرار کوم چه ماته دی راگری دی، او په خپله گناه هم اقرار کوم، نو ماته بخښنه وکری، ځکه چه په غیر ستا نه بل څوک بخښنه نه شی کولی.</p>
<p>نبی ﷺ حضرت فاطمه رحمته ته د دی د ویلو وصیت کری وو.</p>	<p>سهار او ما بنام</p>	<p>يا حي يا قيوم برحمتك أستغيث أصلح لي شأني كله ولا تكلني إلى نفسي طرفه عين. ای د کامل ژوند څښتنه ای (د ټول عالم) تدبیر کونکی ستا په رحمت سره مدد غوارم، زما ټول کارونه برابری کری، او ما خپل نفس ته د سترگی د رپ په اندازه هم مه سپاره.</p>
<p>رسول الله ﷺ به دا دعاء ویله.</p>	<p>3 خلی سهار، او 3 خلی ما بنام</p>	<p>اللهم عافني في بدني، اللهم عافني في سمعي، اللهم عافني في بصري، اللهم إني أعوذ بك من الكفر والفقير، اللهم إني أعوذ بك من عذاب القبر لا إله إلا أنت. ای الله ماته په بدن کبنی روغتیا راگری، ای الله ماته په غورونو کبنی روغتیا راگری، ای الله ماته په سترگو کبنی روغتیا راگری، ای الله زه په تاسره د کفر او فقر نه پناه غوارم، او په تا سره د قبر د عذاب نه پناه غوارم، بی له تانه بل د عبادت ور معبود نشته.</p>
<p>رسول الله ﷺ به سهار او ما بنام دا دعاء ویله او چیرته ئی نه ده پرېښی.</p>	<p>سهار او ما بنام</p>	<p>اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَافِيَةَ فِي دِينِي وَدُنْيَايَ وَأَهْلِي وَمَالِي، اللَّهُمَّ اسْتَرْ عَوْرَاتِي وَأَمِنْ رَوْعَاتِي، اللَّهُمَّ احْفَظْنِي مِنْ بَيْنِ يَدَيْ وَمِنْ خَلْفِي وَعَنْ يَمِينِي وَعَنْ شِمَالِي وَمِنْ فَوْقِي وَأَعُوذُ بِعَظْمَتِكَ أَنْ أُغْتَالَ مِنْ تَحْتِي. ای الله زه له تانه په خپل دین او دنیا کبنی او په خپل اهل او مال کبنی د سلامتیا سوال کوم، ای الله ته زما عیبونه پت کری او ویره رانه لری کری، ای الله ما د مخی نه، او شا نه، او د بنی خوانه، او د چپی خوانه، او د پورته خوا نه محفوظ کری، او زه ستا په لوئی باندی له دی نه پناه غوارم چه د لاندی خوانه نا ځایه هلاک شم.</p>
<p>د دی ویل د سهار دلمانځه نه نیولی تر غرمی پوری د ذکر د کیناستو نه غوره دی</p>	<p>3 خلی سهار</p>	<p>سبحان الله ويحمده عدد خلقه، ورضا نفسه، وزنة عرشه، ومداد كلماته پاک دی الله تعالی، او هغه لره غوره ستاینه ده، د ده د مخلوقاتو د شمیر په اندازه، او د ده د نفس د رضا (په اندازه)، او د ده د عرش د وزن (په اندازه) او د ده د کلماتو د سیاهی (په اندازه)</p>

هغه دعاگانی او کارونه چه لوی اجراو ثواب لری

م	غوره وینا او عمل	په احادیثو کښی د هغی اجر او ثواب : رسول الله ﷺ فرمائی :
1	لا إله إلا الله وحده لا شريك له له الملك وله الحمد وهو على كل شيء قدير	څوک چه دغه کلمه په يوه ورځ کښی سل (۱۰۰) ځله و وائی، نو د لسو غلامانو د ازادولو برابر ثواب به ئی وشی، او سل (۱۰۰) نيکيانی به ئی په عملنامه کی وليکل شی، او سل (۱۰۰) گاهونه به ورته معاف شی، او تر مابننامه پوری به دغه دعاء د ده لپاره د شيطان نه د حفاظت سبب وگرځی، او د ده په شان بهترين عمل کونکی هيڅ څوک نشته، مگر هغه څوک چه د ده نه زیات عمل وکړی.
2	سبحان الله العظيم وبحمده	« چا چه دا کلمات وویل: پاک دی الله تعالی چه لوی ذات دی او حمدونه دی هغی لره. نو په جنت کښی به ورله د خرما ونه ولگيری. »
3	(سبحان الله وبحمده ، سبحان الله العظيم)	څوک چه (سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ) د سهار او بيگاه په وخت کښی سل (۱۰۰) ځلی و وایی، نو گناهونه به ئی ټول ورژيری اگر که د سمندر د زگ په اندازه وی، او څوک به په ورځ د قيامت کښی د ده نه په غوره عمل سره راتگ ونه کړی مگر هغه څوک چه د ده په شان او یا ئی د ده نه زیات ذکر کړی وی « ، رسول الله ﷺ فرمائی : « دوه کلمی او جملی دی چه په ژبه ئی ویل اسان دی، په نللو کښی درنی دی، الله تعالی ته ډیری محبوبی دی ، سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ » ، پاک دی الله تعالی سره د حمدونو خپلو، پاک دی الله تعالی چه لوی ذات دی
4	لا حول ولا قوة إلا بالله	« آیا تا ته د جنت د خزانو نه يوه خزانه ونه بنایم؟ نو ما ورته وویل: چه هو، نو رسول الله ﷺ وفرمائل : لا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ » نشته دی طاقت او قوت مگر په امداد د الله تعالی سره.
5	د جنت غوختل او د اورنه پناه طلب کول	چا چه د الله تعالی نه دری کرتی جنت وغوخته نو جنت عرض وکړی چه ای الله تعالی جنت ته ئی داخل کړی ، او څوک چه الله تعالی پوری د اور نه پناه وغواړی نو اور عرض وکړی چه ای الله تعالی د اور نه ورته نجات ورکړه .
6	د مجلس د کفاری دعاء	« څوک چه په یو مجلس کښی کښینی، او خبری ئی پکښی ډیری شی او د پاڅیدو نه ئی مخکی دا دعاء و ویلی : سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ ، پاکي ده تا لره ای الله او حمدونه دی تالره، گواهی کوم چه نشته بل د عبادت حقدار مگر ته ئی، ستانه بخښنه غواړم او تا ته توبه اوباسم. نو په دغه مجلس کښی چه کوم گناهونه د ده نه شوی دی هغه به ورته معاف شی.
7	د سورة كهف د اولنو لسو ایتونو د یادولو فضیلت	« چا چه د سورة كهف اولنی لس ایتونه حفظ کړه ، نو د دجال د فتنی نه به وساتلی شی ».
8	په نبی ﷺ باندی درود ویل	« څوک چه په ما باندی یو ځل درود و وائی نو الله تعالی به ورته لس رحمتونه ورکړی، او لس گناهونه ورته معاف کیري، او لس درجی ئی اوچتیري » او په بل روایت کښی راغلی چه د هغی په وجه ورته لس نيکيانی ليکل کیري.
9	د قرآن کریم د ایتونو د لوستلو ثواب او فضیلت	چا چه په يوه ورځ او شپه کښی پنځوس (۵۰) ایتونه ولوستل نو د غفلت کونکو په قطار کښی به ونه ليکل شی، او چا چه سل (۱۰۰) ایتونه ولوستل نو هغه به د تابعدارو (نيکانو) خلکو په جمله کښی وليکلی شی، او چا چه دوه سوه (۲۰۰) ایتونه ولوستل نو قران به ئی په ورځ د قيامت کښی نه ملامته کوی، او که چا پنځه سوه (۵۰۰) ایتونه ولوستل نو د ثوابونو خزانی به ورله وليکلی شی. او « قل هو الله احد د قرآن کریم د دریمی برخی سره برابر ثواب لری »
10	د اذان ثواب	« هغه پيريان او انسانان او یا نور مخلوق چه د مؤذن اذان اوری نو هغه به په ورځ د قيامت کښی د ده لپاره گواهی کوی » ، « په ورځ د قيامت کښی به اذان کونکی د ټولو خلکو نه اورده وی په اعتبار د غرو سره »

11	د اذان جواب ورکول او د اذان نه وروسته دعا کول	« چا چه د اذان د اوریدلو په وخت کښی دا دعاء وویل: اللَّهُمَّ رَبِّ هَذِهِ الدَّعْوَةُ التَّامَّةُ، وَالصَّلَاةُ الْقَائِمَةُ، آتِ مُحَمَّدًا الْوَسِيلَةَ وَالْفَضِيلَةَ، وَابْعَثْهُ مَقَامًا مَحْمُودًا الَّذِي وَعَدْتَهُ ، ای الله تعالی او د دی مکملی بلنی او د دی کیدونکی لمونځ خاوند، محمد <small>صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ</small> ته په جنت کښی خاصه درجه او فضیله ورکړی، او هغی ستایلی شوی مقام ته ئی ورسوی چه تا ورسره د هغی وعده کړی یده » نو د هغی لپاره په ورځ د قیامت کښی زما شفاعت ثابت شوه »
12	صحیح او پوره اودس کول	« څوک چه بنایسته اودس وکړی، نو د بدن نه ئی ټول گناهونه اوځی تر دی چه د نوکونو لاندی نه هم گناهونه اوځی ».
13	د اودس نه وروسته دعای	« په تاسوکښی چه کله یو شخص بنایسته او پوره اودس وکړی او بیا دا دعاء ووائی : أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُ اللَّهِ وَرَسُولُهُ ، دا گواهی کوم چه د الله تعالی نه په غیر بل څوک د عبادت حقدار نشته او محمد <small>صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ</small> د الله تعالی بنده او پیغمبر دی. نو ده ته به د جنت اته دروازی خلاصی شی، چه کومه دروازه ئی خوښه وی په هغی به ننوزی.
14	د اودس نه وروسته دوه رکعته لمونځ کول	« کله چه یو مسلمان اودس وکړی او خپل اودس بنایسته کړی، او بیا دوه رکعته لمونځ وکړی، په داسی حال کښی چه د زره او اندامونو توجه ئی لمانځه ته راگرځولی وی نو د دغی مسلمان لپاره جنت فرض شوه ».
15	جمات ته د پیرو قلمونو اخستلو اجر او ثواب	« څوک چه د جمع لمانځه لپاره جمات ته لار شی نو په یو قدم اخستلو سره د ده گناه معاف کښی، او په بل قدم ورته نیکی لیکلی کښی ».
16	د جمی لمونځ لپاره تیاری نیول او هغی ته وختی تلل	« څوک چه د جمی په ورځ غسل وکړی او بیا وختی جمات ته پیاده لار شی، او امام ته نږدی د خطبی اوریدلو لپاره کښینی او عبث کار ونه کړی، نو ده ته به په یو قدم باندی د یو کال د تهجدو او د روژی برابر ثواب ولیکلی شی »، « کله چه یو سړی د جمی په ورځ غسل وکړی، او خپل ځان پاک او صفا کړی، او بیا د کورخوشبوئی استعمال کړی ، او بیا جمات ته لار شی په داسی حال کښی چه د دوه و کسانو په مینځ کښی جداوالی را نه ولی، او بیا لمونځ وکړی چه کوم ورته لیکلی شوی وی، او بیا د امام خبرو ته غوږ کښیږدی، نو ده ته به د دغی جمی نه نیولی تر بلی جمی پوری ټول گناهونه معاف شی »
17	د اولنی تکبیر راگیروول	« څوک چه د الله تعالی لپاره په جماعت سره څلوینت ورځی لمونځ وکړی په داسی حال کښی چه تکبیر تحریمه (اولنی تکبیر) راگیر کړی نو د ده لپاره دوه قسمه خلاصون ولیکلی شی : د جهنم د اور نه خلاصیدل، او بل د منافقت نه خلاصون او بری کیدل ».
18	په جمع باندی د فرضی لمونځ ادا کول	« د جمع لمونځ په ځانله لمانځه باندی یو په اوه ویشو (۲۷) درجو زیات ثواب لری ».
19	د ماخوستن او د سهار لمونځ په جمع باندی کول	« څوک چه د ماخوستن لمونځ په جمع سره ادا کړی گویا چه دغی انسان نیمائی شپه عبادت وکړه، او څوک چه د سهار لمونځ هم په جمع سره ادا کړی گویا چه ده ټوله شپه عبادت وکړه »
20	په اول صف کښی لمونځ کول	« که چیرته خلکو د اذان او د اول صف فضیلت پیژندلی، او بیا ئی په غیر د خسنی اچولو نه نه موندلی نو په هغی به ئی د یو بل سره قرعه اندازی کړی وی »
21	د مووکدو سنتو پابندی کول	« څوک چه په یوه شپه او ورځ کښی دولس رکعته (سنت) وکړی نو الله تعالی به ورله په جنت کښی کور جوړ کړی، څلور رکعته د ماسپنین نه مخکی او دوه رکعته روسته، او دمانبام او ماخوستن نه وروسته دوه رکعته، او دوه رکعته د سهار نه مخکی »
22	په کثرت سره د نفلی لمونځونو ادا کول او په خفیه ادا کولو باندی ئی کوشش	« الله تعالی ته ډیری سجدی کوه، ځکه چه ته الله تعالی ته سجده نه کوی مگر الله تعالی دی یوه درجه اوچتوی، او یوه گناه درته معاف کوی » « د یو سړی نفلی لمونځ په داسی حال کښی ادا کول چه خلک ئی نه وینی دا د هغی پنځه ویشو لمونځونو برابر ثواب لری چه د خلکو په مخکی ادا کښی »

23	د سهار د سنتو مووکدو او د فرضی لمونځ اجر	« د سهار دوه رکعتہ (سنت) د دنیا او دهغه څه نه ډیر غوره دی چه په دی دنیا کښی دی ، « څوک چه د سهار (فرضی) لمونځ وکړی نو دغه انسان د الله تعالی په ذمه (حفاظت) کښی دی »
24	د ځاینت لمونځ	« کله چه په تاسو کښی یو شخص سبا کړی نو د بدن په هر اندام باندی پری صدقه ورکول هم ضروری شی، نو هر ځل تسبیح ویل صدقه ده، او همدا راز هر ځل د الله حمد، لا اله الا الله، او الله اکبر ویل هم صدقه ده، او په نیکی باندی امر کول، او د ناروا نه منع کول هم صدقه ده، او د ځاینت لمونځ د هغی ټولو نه کافی دی»
25	څوک چه د الله تعالی د ذکر په خاطر د لمانځه په ځای کښی کښینی	« په تاسو کښی د یو شخص لپاره ملایکی تر هغه وخت پوری د رحمت سوال کوی چه تر څو پوری هغه د لمانځه په ځای کښی د اوداسه په حالت کښی ناست وی، او هغوی وائی : ای الله تعالی مغفرت ورته وکړی او رحم پری وکړه »
26	د سهار د فرضی لمانځه نه وروسته د لمر ختلو پوری د الله ذکر کول او بیا دوه رکعتہ لمونځ کول	« څوک چه د سهار لمونځ په جماعت سره ادا کړی او بیا د لمر ختلو پوری د الله تعالی د ذکر لپاره کښینی، او بیا دوه رکعتہ لمونځ وکړی نو د ده لپاره د پوره حج او عمری په مقدار اجر او ثواب دی»
27	څوک چه د شپي دتهجدو لپاره پاڅیږی او بیا خپله بڼځه راپاڅوی	« څوک چه د شپي راپورته شی او بیا خپله بی بی (بڼځه) هم راپاڅوی او بیا دوه رکعتہ لمونځ وکړی نو دوی به په هغی خلکو کښی ولیکلی شی چه د الله تعالی ډیر ذکر کونکی وی »
28	څوک چه د تهجدو نیت لری او بیا اوده پاتی شی	« هغه څوک چه د شپي له خوا لمونځ کوی او بیا په هغه باندی خوب غالبه شی نو الله تعالی به ورله د لمانځه اجر ولیکی، او دغه خوب به ئی صدقه وگرځی»
29	بڼارته د ننوتلو دعاء	« لا اِلهَ اِلاَّ اللهُ وَحْدَهُ لا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يَحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ حَيٌّ لا يَمُوتُ بَيِّدُهُ الْخَيْرُ وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ » : څوک چه دغه دعاء ووائی نو الله تعالی به ورله یو میلیون نیکی ولیکی ، او یو میلیون گناهونه به ورله معاف کړی ، او یو میلیون درجی به ورله اوچتی کړی .
30	د فرضی لمانځه نه روسته (۳۳) ځله د سبحان الله، الحمد لله، او الله اکبر ویل، او په لا اله الا الله باندی نی ختمول	« څوک چه د فرضی لمانځه نه وروسته (۳۳) کرتی سبحان الله و وائی او (۳۳) کرتی الحمد لله و وائی او (۳۳) کرتی الله اکبر و وائی چه دا ټول (۹۹) شوه او بیا په اخر کښی : لا اِلهَ اِلاَّ اللهُ وَحْدَهُ لا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ و ووائی، نو ټول گناهونه به ورته معاف شی اگر که د سمندر د زگونو په اندازه هم وی .»
31	د فرضی لمانځه نه وروسته د آیه الکرسی ویل	« څوک چه د هر فرضی لمانځه نه وروسته آیه الکرسی ووائی نو د جنت نه به ئی هیڅ شی منع نه کړی مگر مرگ (یعنی چه مړ شی نو جنت ته به ننوځی »
32	د مریض پوښتنه کول	«هر مسلمان چه د سهار په وخت کښی د بل (بیمار مسلمان) تپوس (پوښتنه) وکړی، نو تر بیگا پوری به ورله (۷۰۰۰۰) ملایکی د رحمت سوال کوی، او که د شپي له خوا ئی پوښتنه وکړی نو تر سهاره پوری به ورله (۷۰۰۰۰) ملایکی د رحمت سوال کوی، او ده ته به په جنت کښی د کجورو باغ (خریف) ورکړی شی.»
33	د مصیبت زده انسان د لیدلو په وخت کښی دعاء	څوک چه یو مصیبت زده انسان وپینی او بیا دا دعاء ووائی : « الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي عَافَانِي مِمَّا ابْتَلَاكَ بِهِ وَفَضَّلَنِي عَلٰى كَثِيْرٍ مِّنْ خَلْقٍ تَفْضِيْلًا ، ټول حمدونه د هغی الله لپاره دی چه ماته ئی د هغی مصیبت نه امان او عافیت راکړی چه ته ئی پری مبتلا کړی ئی او په ډیرو مخلوقاتو چه هغی پیدا کړی ماته غوره والی راکړی .

<p>« خوک چه مصیبت زده ته تسلی ورکری نو ده لپاره به هم د هغی په شان اجر وی» او همداراز فرمائی: « هیخ یو مسلمان خپل ورور ته د مصیبت په وخت کبني تسلی نه ورکوی مگر الله تعالی به ورته د عزت او کرامت جامی واغوندي»</p>	<p>34 خوک چه مصیبت زده ته تسلی ورکری</p>
<p>« خوک چه جنازی ته حاضر شی نو د هغی لپاره د یو قیراط په اندازه اجر دی، او خوک چه جنازه کبني شریک شی تر دی چه دفن شی نو د هغی لپاره دوه قیراطه اجر دی، چا ورته وویل چه قیراط څه شی دی؟ نو هغه و ویل د دوو لویو غرونو په شان، نو عبدالله بن عمر و ویل: چه مونږ خو ډیر قیراطونه ضائع کړی دی»</p>	<p>35 د جنازی لمونځ او بیا د هغی دفن کول</p>
<p>« خوک چه د الله لپاره جالتی په اندازه هم وی نو الله تعالی لپاره جمت جور کړی اگر که د (قطات نومی) مرغی د جالتی په اندازه هم وی نو الله تعالی به ورله په جنت کبني کور جور کړی »</p>	<p>36 خوک چه د الله لپاره جمت جور کړی</p>
<p>« نشته هیخ یوه داسی ورځ چه بندگان ورپکبني سبا کوی مگر دوه ملایکی راکوزیری یوه ملایکه وائی: ای الله تعالی مال او پیسی لگونکی ته بدله ورکړه او دوهمه ملایکه وائی ای الله تعالی بخیل ته تاوان ورکړه »</p>	<p>37 د الله په لار کبني مال او پیسی لگول</p>
<p>« صدقه او خیرات ورکول مال نه کموی، او الله تعالی بنده لره د عفوی په وجه عزت زیاتوی، خوک چه الله تعالی ته عاجزی کوی نو الله تعالی ئی اوچتوی «، « کله یو روپی (درهم) د یولاک روپیو (درهمو) نه مخکی کبیری، چا و ویل ای د الله تعالی پیغمبره دا په څه طریقه؟ نو هغه وفرمائل: چه یوسری دوه روپی لری نو یو روپی باندی صدقه وکړی، او بل سری سره ډیری روپی وی نو د خپل مال نه سل زره روپی په صدقه کبني ورکړی» هر مسلمان چه یو بوتی نهال کړی او یا فصل وکړی، نو بیا د هغی مرغان یا انسانان او حیوانات خوراک وکړی نو د دغی سری لپاره به صدقه شی .</p>	<p>38 د صدقی او خیرات فضیلت</p>
<p>« کله چه یو مسلمان چاته دوه کرتی قرض ورکړی نو هغه داسی ده لکه خوک چه یو ځل صدقه وکړی »</p>	<p>39 د قرض حسن ثواب</p>
<p>« یو سری به خلکو ته قرض ورکولو نو خپل خادم ته به ئی ویل چه کله یو بی وسه قرضدار ته ورغلی نو اسانتیا ورسره وکړه، کیدای شی چه الله تعالی مونږ سره اسانتیا وکړی نو هغه وفرمائل: چه دغه سری د الله تعالی سره ملاقات وکړ نو الله تعالی معاف کړ»</p>	<p>40 تنگ لاسی قرضدار سره اسانی کول</p>
<p>« خوک چه د الله په لار کبني یوه ورځ روژه شی نو الله تعالی به ئی د جهنم د اورنه د اویا کاله په اندازه لری کړی »</p>	<p>41 د الله لپاره روژه نیول</p>
<p>«په هره میاشت کبني دری ورځی روژی نیول د ټول عمر روژی سره برابر دی « ، « او د هغه نه د عرفی د روژی په هکله تپوس وشوه نو وئی فرمائل چه د یوکال مخکنی اود راروان کال گناهونه رژی او بخبني» ، « او د عاشوری د روژی په هکله تری تپوس وشوه نو وئی فرمائل چه د مخکنی یو کال گناهونه ختموی»</p>	<p>42 په میاشت کبني دری روژی نیول، او همداراز د عرفی او د عاشوری په ورځ روژه کیدل</p>
<p>« خوک چه د رمضان د میاشتی روژه ونیسی او بیا ورپسی د شوال د میاشتی شپږ روژی ونیسی داسی شوه لکه د ټول عمر روژی »</p>	<p>43 د شوال د میاشتی شپږ روژی</p>
<p>« یقینا کله چه یو سری د امام سره د تراویح لمونځ وکړی تر دی چه امام د لمانځه نه راوگرځی نو ده لپاره به د ټولی شپي عبادت (قیام اللیل) ولیکلی شی</p>	<p>44 د امام سره تر اخره پوری تراویح کول</p>
<p>« د رمضان په میاشت کبني عمره د حج برابر، او یا زما سره د حج کولو برابر ثواب لری »</p>	<p>45 د رمضان په میاشت کبني عمره کول</p>
<p>« خوک چه د الله لپاره حج وکړی، او د جماع کولو او د گناه نه ځان وساتی، نو داسی واپس شی د حج نه لکه په کومه ورځ چه د مور نه پیدا شوی وی « او هغه فرمائی: « چه د نیک حج بدله جنت دی »</p>	<p>46 نیک حج کول</p>

47	<p>د ذی الحجة په لسو ورځو کښی نیک عملونه</p>	<p>« نشته دی هیڅ داسی ورځی چه الله تعالی ته پکښی د ذی الحجة د لسو ورځو نه نیک عمل ډیر محبوب وی » صحابه کرامو وویل ای د الله پیغمبر ﷺ د الله په لار کښی جهاد هم د هغی نه ډیر محبوب نه دی الله ته؟ نو رسول الله ﷺ وویل: چه جهاد هم د هغی سره برابر نه دی، مگر هغه څوک چه خپل ځان او مال سره د الله په لار کښی اوځی او بیا هیڅ شی واپس نه کړی »</p>
48	<p>د لوی اختر قربانی</p>	<p>« د رسول الله ﷺ ملگرو وویل ای د الله پیغمبره دا قربانی څه شی دی؟ نو هغه وویل چه دا ستاسو د پلار ابراهیم علیهما السلام سنت دی، نو هغوی وویل چه مونږ له پکښی څه اجر دی؟ رسول الله ﷺ وفرمائل چه دهر وپخته په مقابل کښی یوه نیکی ده، نو هغوی وفرمائل چه د وژغونو (وری) هم دا حکم دی؟ نو رسول الله ﷺ وفرمائل چه په هر وینښته باندی د وژغونو نه یوه نیکی ده »</p>
49	<p>د عالم فضیلت او ثواب</p>	<p>« د عالم فضیلت په عابد انسان باندی داسی دی لکه په یو ادنی امتی باندی زما فضیلت » او بیا رسول الله ﷺ وفرمائل: « یقینا الله تعالی په هغه انسان باندی رحمت کوی چه خلکو ته خیر بنائی، ملایکی، د اسمانونو، او د زمکو اوسیدونکی، تر دی چه میران په خپلو غارونو کښی او ماهیان ورله هم د رحمت سوال کوی ».</p>
50	<p>څوک چه د الله نه په ربنتیا سره شهادت وغواری</p>	<p>« څوک چه د الله تعالی نه د شهادت سوال وکړی نو الله تعالی به نی د شهیدانو مقام ته ورسوی اکر که په خپله بشتره (بستر) هم مرشی »</p>
51	<p>د الله تعالی له ویری نه ژړل او د هغه په لار کښی څوکیداری کول</p>	<p>« دوه سترگی دی چه اور به ورته نه رسیږی، یوه هغه سترگه چه د الله د ویری ژاری ، او دوهمه هغه سترگه ده چه د الله په لار کښی څوکیداری کوی »</p>
52	<p>په الله باندی توکل کول او داغونو او د دمنونو طلب کولو او بدفالی نه ځان ژغورل</p>	<p>« رسول الله ﷺ ته په خوب کښی امتونه وښودل شوه نو خپل امت نی ولیده چه په هغی کښی به او یا زره کسان په غیر د حساب او عذاب نه جنت ته داخلیری، او دا هغه خلک دی : چه داغونه نه لگوی، او د خلکو نه د دمنونو طلب نه کوی، او بدفالی نه نیسی، او په خپل رب باندی توکل کوی »</p>
53	<p>د چا چه واره پچی مړه شی</p>	<p>« په خلکو کښی چه کله د یو مسلمان دری بچی مړه شی چه بلوغ ته نه وی رسیدلی نو الله تعالی به نی جنت ته داخل کړی »</p>
54	<p>د نظر ختمیدل او بیا پری صبر کول.</p>	<p>« الله تعالی فرمائی : چا نه چه زه سترگی واخلم او بیا صبر وکړی نو په عوض کښی به ورته جنت ورکړم »</p>
55	<p>څوک چه د الله له ویری یو کار پریردی</p>	<p>رسول الله ﷺ فرمائی : « یقینا ته د الله د ویری کوم شی نه پریردی مگر الله تعالی به د هغی نه بهتر درکړی »</p>
56	<p>د ژبی او شرمگاه حفاظت کول</p>	<p>« څوک چه ما ته د هغی شی ضمانت راکړی چه د دوو جامو او ښیو په مابین کښی دی (یعنی د ژبی او شرمگاه) نو زه به ورله د جنت د ننوتلو ضمانت وکړم »</p>
57	<p>کورته د ننوتلو او د طعام په وخت کښی د (بسم الله) ویل</p>	<p>« کله چه یو کس کور ته داخل شی او د ننوتلو او د طعام په وخت کښی د الله ذکر وکړی نو شیطان و وائی: چه ستاسو لپاره د شپی ځای او طعام نشته، او کله چه داخل شی او د الله ذکر ونه کړی نو شیطان و وائی: چه د شپی ځای مو پیدا کړه، او کله چه د طعام په وخت کښی الله یاد نه کړی نو شیطان و وائی چه د شپی ځای او طعام مو پیدا کړه »</p>
58	<p>د خوراک څکلو او د نوی جامو د اغوستلو نه وروسته د الله حمد ادا کول</p>	<p>« چا چه طعام وخوره او بیا نی وویل: الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَطْعَمَنِي هَذَا وَرَزَقَنِيهِ مِنْ غَيْرِ حَوْلٍ مِنِّي وَلَا قُوَّةَ غَيْرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ » ټول حمدونه خاص الله تعالی لپاره دی چه ما له نی دا طعام راکړه، او رزق نی راکړه په غیر د طاقت او قدرت زما نه ، نو مخکنی گناهونه به ورته معاف شی ، او کله چه جامی واغوندی او دا دعاء ووائی: « الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي كَسَانِي هَذَا.. » ټول حمدونه الله تعالی لپاره دی چه ماته نی دا جامی راکړی...</p>

<p>یوه ورځ فاطمة رضی الله عنها د نبی ﷺ نه خادم طلب کړه نو رسول الله ﷺ حضرت علی او فاطمة رضی الله عنهما دواړو ته وویل: «ایا تاسو ته د هغه څه نه ډیر بهتر شی در وښایم چه تاسو ئی زما نه غواړی؟ کله چه مو په خپله بستره کښی اړخونه ولگول نو (۳۴) کرتی الله اکبر و وائی، او دری دیرش (۳۳) کرتی سبحان الله او الحمد لله و وائی، دا ستاسو لپاره د خادم نه بهتر دی»</p>	<p>59 که څوک غواړی چه الله تعالی ورته په کار کښی سختی اسانه کړی</p>
<p>« که چیرته یو کس ستاسو نه په هغه وخت کښی چه خپل اهل ته د نژدی کیدو اراده وکړی او دا دعاء و وائی : بِسْمِ اللّٰهِ ، اللّٰهُمَّ جَنِّبْنَا الشَّيْطَانَ وَجَنِّبِ الشَّيْطَانَ مَا رَزَقْتَنَا » د الله تعالی په نوم، ای الله تعالی مونږ د شیطان نه لری کړی او شیطان دهغه څه نه لری کړی چه مونږ ته ئی راکوی، نوکه چیرته دواړو ته په دغی وخت کښی بچی مقرر شوی وی نو شیطان به ورته هر گیز ضرر ونه رسوی»</p>	<p>60 د جماع کولو نه مخکښی دعاء</p>
<p>« کله چه یوه ښځه پنځه وخته لمونځونه کوی، او د رمضان د میاشتی روژی نیسی، او د خپل شرمگاه حفاظت وکړی، او د خپل خاوند تابعداری وکړی، نو هغی ته به وویلی شی چه جنت ته ننوځه چه هره دروازه دی خوښه وی، او همدا راز فرمائی : هره ښځه چه مړه شی په داسی حال کښی چه خاوند تری خوشحاله وی نو جنت ته به داخله شی»</p>	<p>61 د خاوند خوشحاله کول</p>
<p>د الله تعالی رضامندی د پلار په رضایت کښی ده « که څوک دا خبره خوښوی چه په رزق کښی ورته پراختیا پیدا شی او په عمر کښی ئی زیاتوالی راشی نو صله رحمی دی کوی».</p>	<p>62 د مور او پلار سره احسان او صله رحمی کول</p>
<p>« زه او دیتیم سرپرست به په ورځ د قیامت کښی داسی یو، او په خپله سبابه او منځنی گوته باندی ئی اشاره وکړه»</p>	<p>63 د یتیم سرپرستی کول</p>
<p>« یقینا مؤمن سړی په ښایسته اخلاقو باندی د روژه دار او عابد انسان مرتبه او مقام مومی» او همدا راز فرمائی : « د ښایسته اخلاقو والاو لپاره د جنت په اوچت طرف کښی یو کور دی»</p>	<p>64 ښه اخلاق او خوی</p>
<p>« یقینا الله تعالی په خپلو بندگانو کښی په رحمکونکو باندی رحم کوی، تاسو په هغه چا رحم وکړی چه په ځمکه کښی دی نو هغه ذات به په تاسو رحم وکړی چه په اسمان کښی دی»</p>	<p>65 په مخلوق باندی رحم او شفقت کول</p>
<p>« تر هغه وخت پوری یو کس په تاسو کښی مؤمن کیدای نه شی چه د خپل ورور لپاره هغه څه خوښ کړی چه کوم د ځان لپاره خوښ گنی»</p>	<p>66 د مسلمانانو لپاره د فاندو خوښول</p>
<p>« حیاء راتگ نه کوی مگر په خیر باندی» او بل ځای کښی فرمائی : « حیاء د ایمان نه ده» او همدا راز فرمائی : « څلور څیزونه دی چه هغه د پیغمبرانو سنت دی، حیاء، خوشبوئی (عطر)، مسواک استعمالول، او نکاح کول»</p>	<p>67 حیاء کول</p>
<p>یو سړی رسول الله ﷺ ته راغی و ئی ویل : « السلام علیکم، نو رسول الله ﷺ وفرمایل: (د دی لپاره) لس (نیکیانې) دی، بیا بل یو کس راغی نو هغه وویل: السلام علیکم ورحمت الله، نو رسول الله ﷺ وفرمایل: (چه د دی لپاره) شل (نیکیانې) دی) نو بیا بل یو کس راغی نو هغه وویل: السلام علیکم ورحمت الله وبرکاته ، نو رسول الله ﷺ وفرمایل: (چه د دی لپاره) دیرش (نیکیانې) دی.</p>	<p>68 په سلام باندی مخکی والی کول</p>
<p>« نشته دوه مسلمانان چه د ملاقات په وخت کښی یوبل ته لاسونه ورکړی مگر د جدا کیدونه به ورته مخکښی مغفرت وشی»</p>	<p>69 د ملاقات په وخت کښی مصافحه کول (لاس ورکول)</p>
<p>« څوک چه د خپل ورور د عزت دفاع وکړی نو الله تعالی به د ده د مخ نه د جهنم اور لیری کړی»</p>	<p>70 څوک چه د یو مسلمان ورور د عزت دفاع وکړی</p>
<p>« ته به د هغه چا سره ئی چه ستا ورسره محبت دی» انس رضی الله عنه فرمائی : چه صحابه کرام په دی حدیث باندی ډیر خوشحاله شوه</p>	<p>71 د نیکانو خلکو سره محبت کول او د هغوی سره کیناستل</p>

<p>72 د الله دلونى لپاره د يوبل سره محبت كونكى</p>	<p>« الله تعالى فرمائلې: زما د لوى په خاطر د يوبل سره د محبت كونكو لپاره به په ورځ د قيامت كينى د ربا منبرونه وى چه انبياء عليهم السلام او شهيدان به د هغوى سره پكښى غيظه (د دغى مقام تمنى) كوى »</p>
<p>73 مسلماتانو ته په غياب كښى دعاء كول</p>	<p>«د خپل مسلمان ورور لپاره په غياب كښى د يو سړى دعاء كول مستجاب ده ، د ده د سر په خوا كښى يو مقرر پرېشته ده چه هر كله دا دخپل ورور لپاره د خير دعاء كوى نو هغه مقرر پرېشته فرمائى : امين اوستا لپاره دى د هم د هغى په شان وى »</p>
<p>74 د مؤمنانو سړو او ښځو لپاره دگناه بخښنه غوښتل</p>	<p>« څوك چه مؤمنانو سړو او ښځو لپاره مغفرت وغواړى، نو الله تعالى به ورته د هر يو مؤمن سړى او مؤمنى ښځى په مقابل كښى يوه نيكي وليكي»</p>
<p>75 د لارى نه د مضر شى ليرى كول</p>	<p>« ما يو سړى وليده چه په جنت كښى گرځيده چه د يوى ونى د غوڅولو په وجه جنت ته ننوتلى وو داسى ونه چه په لاره كښى ولاړه وه او خلكو ته ئى ضرر رسولو »</p>
<p>76 د جدال او دروغو پريښودل</p>	<p>« زه د جنت په كنارو كښى ديو كور زموار يم د هغه چا لپاره چه جدال (جنگ) پريز دى اگر كه په حقه هم وى، او همدارنگ د هغه چالپاره د جنت په منځ كښ د يو كور زموار يم چه دروغ پريز دى اگر كه د توقو په شكل كښى هم وى »</p>
<p>77 څوك چه خپل قهر او غوصه قابو (كنترول) كړى</p>	<p>« څوك چه خپل قهر او غوصه كنترول كړى په داسى حال كښى چه هغه ئى د نافذولو توان لرى، نو الله تعالى به ئى د ټولو مخلوقاتو په مخكښى راو بلى چه كومى حورى ئى خوښى وى دهغو اختيار به ور كړى»</p>
<p>78 ديو چا په نيكو او يا په بدو يادول</p>	<p>« څوك چه تاسو په نيكو ياد كړ، نو جنت ورله فرض شو، او څوك چه مو په بدو ياد كړ، نو هغه لپاره د جهنم اور فرض شوه تاسو د الله تعالى گواهان ئى په زمكه كښى...»</p>
<p>79 څوك چه د يو مسلمان نه مصيبت ليرى كړى، اسانتيا پرى وكړى او عيب ورله پت كړى.</p>	<p>« څوك چه د مؤمن نه يو دنياوى مصيبت لرى كړى نو الله تعالى به ترى يو اخروى مصيبت ليرى كړى، او څوك چه يو تنگ لاسى (انسان) سره اسانتيا وكړى نو الله تعالى به د هغه سره په دنيا او اخرت دواړو كښى د اسانتيا معامله وكړى، څوك چه په يو مسلمان باندې پرده واچوى نو الله تعالى به په ده باندې په دنيا او اخرت دواړو كښى پرده واچوى، الله تعالى تر هغى وخت پورى د بنده په نصرت او مدد كښى وى تر څو پورى چه بنده د خپل مسلمان ورور په مرسته كښى وى... »</p>
<p>80 د اخرت په ياد ساتل</p>	<p>« څوك چه د اخرت په غم او فكر كښى شى نو الله تعالى به په زړه كى قناعت ورله ور كړى، او اتفاق به ئى نصيب كړى، او دنيا به ورته په خپله راځى »</p>
<p>81 د بادشاه عدل، د خوان تقوى، جماتونو سره مينه ساتل، د الله لپاره محبت كول</p>	<p>« اوه كسان دى چه الله تعالى به پرى سيورى وكړى په هغه ورځ چه په غير د الله تعالى د سيورى نه به بل سيورى نه وى، عادل امام، يو نوجوان (خوان) چه د الله په عبادت كښى لوى شوى وى، بل هغه سړى چه زړه ئى جماتونو پورى تړلى وى، او دوه هغه كسان چه د الله لپاره د يو بل سره محبت كوى او په دغه محبت باندې راجمع كيږى او جداكيږى، او بل هغه سړى چه د منصب او بنايست خاونده ښځه ورنه دزنا خواهش وكړى، او هغه ورته ووانى چه زه د الله تعالى نه ويريږم، او بل هغه سړى چه داسى پټه صدقه او خيرات ور كړى چه چپ لاس ترى هم خبر نه شى چه بنى لاس څه شى ور كړى دى، او بل هغه سړى چه په يو ځانله ځاى كښى الله ياد كړى او د سترگو نه ئى اوښكى ويهيږى »</p>
<p>82 د استغفار فضيلت</p>	<p>« څوك چه په پابندى سره استغفار غواړى نو الله تعالى به ورله د هرى تنگستيا نه لار د وتلو پيدا كړى ، او د هر غم نه به ورله خوشحالى پيدا كړى ، او د داسى ځاى نه به ورله رزق نصيب كړى چه د ده به پرى گمان نه وى »</p>

هغه کارونه چه منع تری شوی ده

م	ناروا کارونه	رسول الله ﷺ فرمائی :
1	په یو کار باندی دونیا طلب کول	« الله تعالی فرمائی : زه د شریکانو د شرک نه ډیر بی پروا یم څوک چه یو عمل وکړی او بل څوک پکښی زما سره شریک کړی زه به هغه او د هغی شرک پریردم »
2	په ظاهر کښی د خیر او تقوی بنسکاره کول او په باطن کښی فساد	« یقینا زه ډیر خلک پیژنم چه په ورځ د قیامت کښی به د تهممه د غرونو په شان په ډیرو نیکو اعمالو چه خالص به وی راتگ وکړی لیکن الله تعالی به ورله دغه عملونه وگرځوی دوره الوحولی شوی ، ثوبان <small>رضی الله عنه</small> عرض وکړه چه ای رسول الله مونږ ته د هغی صفت بیان کړه او بنسکاره ئی کړه راته ، هسی نه چه مونږ د هغوی د جملی څخه شو او مونږ ته به علم نه وی ، نو رسول الله <small>ﷺ</small> عرض وکړه چه هغوی ستاسی ورونه دی او ستاسو د جنسه دی او د شپي عبادت کوی لکه څرنګ چه تاسو د شپي عبادت کوی ، لیکن هغوی داسی قوم دی چه کله د الله تعالی د محرماتو سره ځانله شی نو بربادوی ئی »
3	تکبر	« هغه سری جنت ته نه شی ننوتلی چه په زړه کښی ئی د ذری په اندازه تکبر وی » او تکبر : حق ردولو، او د خلکو اهانت کولو ته وائی.
4	په لنگ کمیس او پټکی کښی اسبال (د بجلکو نه د هغی بنسکته کول)	« چاچه کومه جامه د تکبر له امله په زمکه رابښکله نو الله تعالی به ورته په قیامت کښی نظر ونکړی »
5	حسد کول	« د حسد نه ځان وساتی ځکه چه حسد نیک عملونه داسی خوری لکه څنګ چه اور رګی خوری، او یا ئی وویل : لکه څنګ چه اور واښه خوری »
6	سود	« رسول الله <small>ﷺ</small> د سود په خوړونکی او ورکونکی دواړو باندی لعنت ویلی دی » « یو سری چه د سود یوه روپی خوری او هغه ته معلومه وی (چه دا سود دی) هغه شپږ دیرش (۳۶) کړتی زنا نه ډیره گناه لری »
7	د شرابو څکل	« جنت ته به پنځه قسم خلک داخل نه شی: د شرابو څښونکی، په جادو باندی ایمان وړونکی، د صله رحمی ختمونکی » « چا چه شراب وسکل نو څلوینت ورځی لمونځ به ئی قبول نشی »
8	دروغ ویل	« هلاکت دی هغه کس لره چه د خلکو د خندولو په خاطر خبری کوی او بیا پکښی دروغ وائی، هغه لپاره هلاکت دی، هغه لپاره هلاکت دی »
9	جاسوسی کول	« څوک چه د خلکو خبرو ته غورږ ردی، په داسی حال کښی چه هغوی دا سری بد گنی، او یا تری ځان ساتی نو په ورځ د قیامت کښی به د داسی سری په غورونو کښی ویلی شوی او سپنه واچولی شی.
10	د تصویرونو جوړول	« په ورځ د قیامت کښی ډیر سخت عذاب والا خلک هغه دی چه تصویرونه جوړوی » « او ملایکی هغه کورته نه داخلیری چه په هغی کښی تصویر او یا سپی وی »
11	چغلی او نامت	« جنت ته چغلی خور سری نه شی ننوتلی » او نامت دپته وائی : چه څوک د ساد پیدا کولو په خاطر د خلکو خبری وری راوړی.
12	غیبت کول	« ایا تاسی پوهیری چه غیبت څه ته وائی؟ خلکو وویل چه الله او د هغه پیغمبر ښه پوهیری نو رسول الله <small>ﷺ</small> وفرمائل: ستا یادول خپل ورور لره په هغه څه باندی چه هغه ئی بد گنی، نو هغه ته وویلی شوه: که چیرته په هغه کښی هغه څه وی چه زه ئی وایم؟ نو هغه وویل: که چیرته په هغی کښی هغه څه وی چه ته ئی وائی نو غیبت دی وکړه او که چیرته پکښی نه وی نو بیادی پری بهتان ولگولو »
13	لعنت ویل	« په مؤمن باندی لعنت ویل د هغه د قتل په شان (گناه) ده»، « لعنت ویونکی خلک په ورځ د قیامت کښی سفارشیان او گواهان نشی کیدای »
14	د رازونو افشا کول	« ډیر د ناکاره خلکو نه په اعتبار د مرتبی سره په ورځ د قیامت کښی د الله تعالی په نزد هغه سری دی چه خپل اهل ته نږدی کیری او بیا د هغی رازونه نشروی »

15	« ډير ناکاره خلک د الله تعالی په نزد په ورځ د قیامت کښی په اعتبار د مرتبی سره هغه دی چه خلکو د فحش (ناکاره) وینا د ویری نه پریښی وی »	سپکی خبری
16	« هر سړی چه خپل مسلمان ورور ته کافر وویلی نو یو پری اخته کیږی، که چیرته هغه سړی همدغسی وی (نو صحیح ده) او که (کافر نه وی) نو کلمه د کفر ویونکی ته واپس کیږی »	مسلمان باندی د کفر تهمت لگول
17	« څوک چه د خپل پلار نه په غیر بل چاته د خپل ځان نسبت کوی او حال دا چه هغه پوهه وی نو په دغسی سړی باندی جنت حرام دی »، « او څوک چه د خپل پلار (د نسب نه) انکار کوی نو دا کفر دی »	څوک چه خپل ځان په غیر د پلار نه بل چا ته منسوبوی
18	« د مسلمان لپاره جایز نه دی چه بل مسلمان وویروی »، « څوک چه خپل ورور ته په اوسپنه باندی اشاره وکړی نو ملایکی پری تر هغی وخت پوری لعنت وائی چه تر څو ئی پریښی نه وی »	د یو مسلمان ویرول
19	« څوک چه یو ذمی انسان په غیر د حق نه قتل کړی نو د جنت بوی به بیا نه مومی، او یقینا د جنت بوی به په انسان باندی د سلو کالو د مزل په اندازه لگیږی »	په اسلامی ملک کښی د یو ذمی انسان وژل
20	«الله تعالی فرمائی : څوک چه زما د دوست سره دشمنی وکړی نو ما ورته د جنگ اعلان کړی دی »	د الله تعالی د دوستانو سره دشمنی کول
21	« تاسو منافق ته سید (سردار) مه وائی ځکه که هغه (د خپل قوم سردار) هم یی نو تاسو بیا په دی وینا سره خپل رب ناراضه کړه »	منافق او فاسق ته سردار (سید) ویل
22	« کله چه الله تعالی یو بنده د رعیت مشر کړی او بیا په داسی حال کښی مر شی چه د خپل قوم او رعیت سره ئی دوکه کړی وی نو الله تعالی به پری جنت حرام کړی »	د خپل رعیت سره دوکه کول
23	« چا ته چه په غیر د علم نه فتوی ورکړی شی نو گناه ئی په فتوی ورکونکی باندی ده »	بغیر د علم نه فتوی ورکول
24	« څوک چه په غیر د عذر نه دری کرتی د جمعی لمونځ ترک کړی نو الله تعالی به ورله په زړه باندی مهر ولگوی » « څوک چه د مازدیگر لمونځ پریږدی نو عمل به ئی برباد شی »	د سستی په وجه د جمعی او مازدیگر لمونځ پریښودل
25	« زمونږ او د کافرانو په منځ کښی چه کوم عهد او وعده ده نو هغه لمونځ دی چا چه لمونځ ترک کړه نو هغه کفر وکړه » ، « د سړی او د شرک او کفر په منځ کښی فرق د لمانځه په پریښودو سره دی »	په لمانځه کښی سستی کول
26	« د لمونځ کونکی مخکی تیریدونکی ته که معلومه وی چه په دی کښی څومره گناه ده ، نو څلوبینت (ورځی یا میاشتی یا کاله) اودریدل به ورته د لمونځ کونکی مخکی د تیریدو نه غوره بسکاره شوی وی »	د لمونځ کونکی مخی ته تیریدل
27	« چا چه پیاز، اوره، او گندنه، خورلی وی نو زمونږ جمت ته دی نه نږدی کیږی ځکه چه ملایکی د هغه څه نه تنگیږی چه د کوم څیز نه انسان په عذابیری »	لمونځ کونکو ته ضرر رسول
28	« څوک چه په ظلم سره د بوی لویشته په اندازه د چا زمکه غصب کړی نو الله تعالی به ورته په ورځ د قیامت کښی اوه زمکی د(طوق په شکل کښی) په غاړه کښی واچوی »	د زمکی غصب کول
29	« یقینا یو بنده کله دالله د غصه کولو لپاره یوه داسی خیره وکړی چه هغه ورته څه اهمیت نه ورکوی چه د هغی په وجه باندی به اویا کاله په جهنم کښی لاندی روان وی »	هغه خبری چه الله تعالی پری غصه کیږی
30	« تاسو په غیر د الله تعالی د ذکر نه زیاتی خبری مه کوی ځکه چه زیاتی خبری د انسان زړه سختوی »	بغیر د الله د ذکر نه د خبرو ډیرول

31	<p>« د قیامت په ورځ به ماته په تاسو کښې ډیر میغوض ترین او زما د مجلس نه ډیر لری انسان هغه وی چه زر زر او ډیری زیاتی او په تکبر او لوی باندي خبری کوی»</p>	<p>ډیری اوبی احتیاطه خبری کول</p>
32	<p>« نه کین یو قوم په یو داسی مجلس کښې چه نه پکښې د الله وکری او نه پکښې په پیغمبر ﷺ باندي درود ووائی مگر وی په دغی مجلس باندي ملامتیا او افسوس که د الله تعالی خوښه شی نو عذاب به ورکری او که خوښه شی مغفرت به ورته وکری »</p>	<p>د الله تعالی د ذکر نه عافله کیدل</p>
33	<p>«د خپل ورور په (مصیبت) باندي د خوشحالی اظهار مه کوه هسی نه چه الله تعالی په هغی باندي رحم وکری او تا په دغی مصیبت باندي مبتلا کړی» « چا چه خپل ورور ته په یو گناه باندي پیغور ورکړه نو تر هغی پوری به ورته مرگ نه رایی چه تر څو شی دغه گناه نه وی کړی »</p>	<p>د مسلمان په مصیبت باندي خوشحالی کول</p>
34	<p>« د مسلمانان په منیخ کښې زیات پریردی » ، « که څوک خپل مسلمان ورور د یو کال په اندازه پریردی نو داسی ده لکه د هغی وینه چه توی کړی ».</p>	<p>د مسلمانانو په منیخ کښې د یو بل سره مقاطعه کول</p>
35	<p>« زما تول امت د عافیت والا دی مگر هغه کسان چه خپل گناهونه افشا او شکاره کوی ».</p>	<p>د گناهونو ښکاره کول</p>
36	<p>« ناکاره اخلاق عملونه داسی بر بادوی لکه سرکه (خل) چه شهد او گبین خرابوی ».</p>	<p>ناکاره اخلاق</p>
37	<p>رسول الله ﷺ فرمائی : « هغه څوک چه هدیه یا تحفه بیرته واپس اخلی نو مثال شی د سپی دی چه قی کوی او بیا شی بیرته خوری » ، « د یو سړی لپاره دا جایز نه دی چه یو شی هدیه ورکړی او بیا شی بیر ته واپس اخلی »</p>	<p>څوک چه هدیه یا تحفه بیرته واپس کوی</p>
38	<p>« که چیرته یو سړی د لسو ښځو سره زنا وکړی نو دا د ده په هکله کمه گناه ده د دی نه چه د گاونډی د ښځی سره زنا وکړی، او که چیرته د لسو کورونو نه غلا وکړی دا په دی باندي ډیره اسانه ده چه د گاونډی د کور نه غلا وکړی ».</p>	<p>په گاونډی باندي ظلم کول</p>
39	<p>« په بنی ادم باندي په زنا کښې خپله برخه اخستل مقرر شوی، چه هغه به خامخا کوی، نو د سترگو زنا نظر دی، د غورونو زنا اوریدل دی، او د ژبی زنا خبری دی وو ته کتل او دلاس زنا نیول دی، اود خپو زنا د قدمونو اخستل دی، او زړه د هغی خواهش او تمنا کوی اوشرمگاه د هغی یا تصدیق کوی او یا شی تکذیب کوی »</p>	<p>پردو زنانه وو ته کتل</p>
40	<p>«دا چه د یو سړی سر د اوسپنی په ستن او میخ باندي ووهلی شی نو دا ورله د پردی زنانه سره د لاس لگولو نه ډیر بهتر دی چه دینه د هغی مسه کول جایز نه وی » زه د پردو زنانو سره مصافحه نه کوم (لاس ورسره نه لگوم)</p>	<p>د پردی (نامحرمی) زنانه سره د یو سړی لاس لگول</p>
41	<p>« رسول الله ﷺ د بدل (مخی) نکاح نه منع کړی ده » او شغار یا بدل نکاح : دپته وائی چه یو سړی خپله لور چاته په نکاح سره ورکوی لیکن په دی شرط باندي چه هغه بل سړی به هم ده ته خپله لور په نکاح سره ورکوی، او په مینځ کښې شی مهر نه وی مقرر کړی.</p>	<p>د بدل (مخی) نکاح</p>
42	<p>« چا باندي چه په اوچت اواز ژرا وشی نو هغه ته په ورځ د قیامت کښې په سبب د هغی ژرا باندي عذاب ورکول کیری »، «رسول الله ﷺ په اوچت اواز ژراکونکی زنانه او د هغی په اوریدونکی دواړو باندي لعنت ویلی دی »</p>	<p>په مری باندي چه اوچت اواز ژرا کول</p>
43	<p>« چا چه د الله تعالی نه په غیر په بل چا باندي قسم وکړه نو هغه کفر او یا شرک وکړه » ، « که څوک قسم کونکی وی نو په الله تعالی دی قسم وکړی او یا دی سکوت وکړی »</p>	<p>په مخلوق باندي قسم کول</p>
44	<p>« څوک چه قسم وکړی دی لپاره چه د مسلمان مال پری قبضه کړی او هغه دروغجن وی نو الله تعالی سره به په داسی حال کښې ملاقات وکړی چه هغه به پری غصه وی »</p>	<p>په دروغه باندي قسم کول</p>

45	په اخستلو او خرڅولو کښې قسم کول	« په خرڅولو کښې د ډيرو قسمونو نه ځان وساتي ځکه چه په قسم باندې مال ډير خرڅيږي ليکن بيا برکت ختموی » ، « قسم سودا خرڅوی او بيا برکت له منځه وړی »
46	د کافرانو سره ځان مشابه کول	« څوک چه خپل ځان د کوم قوم سره مشابه کړی نو دا دهغوی نه دی ، » « هغه سړی زمونږ د جملې نه نه دی چه خپل ځان د نورو خلکو سره مشابه کوی »
47	په قبر باندې ابادی جوړول	« رسول الله ﷺ د قبر د پخولو او په قبر باندې د کښیناستو نه او په قبر باندې د ابادی جوړولو نه منع کړی ده »
48	دوکه او خیانت کول	« کله چه الله تعالی په ورځ د قیامت کښې مخکښی او روستنی مخلوقات راجمع کړی د هر دوکه باز لپاره به بیرغ اوچت کړی شی او وبه ویل شی : چه دا د فلانی د فلانی د زوی څنګر او دوکه ده »
49	په قبر باندې کښیناستل	« چه یو سړی په (گرمو) سکروټو باندې کښینی او جامی ئی اوسوزی او پوستکی ته ئی اور ورسپړی دا ورله په قبر باندې د کښیناستو نه ډیر غوره دی »
50	څوک چه دا خوبنوی چه خلک ورته ودریږی	« څوک چه دا خوبنوی چه خلک ورته (د راتلو په وخت کښې) قیام وکړی نو د ځان لپاره ئی په جهنم کښې ځای جوړ کړه »
51	بغیر د ضرورت نه سوال کول	« درې کسان دی چه زه د هغی په حق کښې قسم خورم او یو حدیث ورته بیانوم یاد یی کړی... یو بنده د سوال دروازه نه خلاصوی مګر الله تعالی ورته د فقر دروازه بیرته کړی » « څوک چه د مال د ډیرولو لپاره سوا کوی نو هغه په حقیقت کښې د سکروټوسوال کوی نو یا دی کم کړی او یا دی زیات کړی »
52	په یو بل باندې نرخ زیاتول	« رسول الله ﷺ د دی نه منع کړی چه د بنار سړی (شهری) د بانډچي (صحرائی) لپاره شی خرڅ کړی ، او په یو بل باندې نرخونه مه زیاتوی ، او یو سړی دی د خپل ورور په خرڅولو باندې خرڅیدل نه کوی »
53	په جمات کښې د ورک شوی څیز اعلان کول	« چا چه د یو سړی نه د ورک شوی څیز په هکله اعلان واوریده نو هغه ته دی وواښی : چه الله تعالی دی تا ته دغه شی پیدا نه کړی ، ځکه چه جماتونه د دغی لپاره نه دی جوړ شوی »
54	شیطان ته کنځلی کول	« شیطان ته کنځلی مه کوی لیکن د شر نه ئی پناه وغواړی » « یو صحابی فرمائی : زه د رسول الله ﷺ سره سپور وم نو د هغی سورلی وخویدله نو ما وویل : شیطان دی هلاک شی ، نو رسول الله ﷺ وفرمایل : داسی مه وایه چه شیطان دی هلاک شی ، ځکه که ته داسی وواښی نو هغه په دی سره لویې وګرځی تر دی چه د یو کور قدری شی ، او وائی : دا زما په قوت سره (حاصل شو) لیکن بسم الله ووايه ، ځکه که ته دا وواښی نو هغه ډیر کوچنی او ذلیل شی تردی چه د مچ قدری شی » د (تعس) معنی ده هلاک دی شی ، او چا ویلی : چه ودی غورځیږی ، او چا ویلی چه ودی خویري ، او چا ویلی : چه همیشه دی په شر باندې مبتلا وی .
55	تبی ته کنځلی کول	« تبی ته کنځل مه کوه ځکه چه تبی د بنی اممو گناهونه داسی ختموی لکه څرنگ چه د بادو بنی د اوسپنی زنگونه ختموی » .
56	څوک چه گمراهی ته بلنه کوی په ده باندې به د ده د تابعدارو د گناهونو په اندازه گناه بار وی او دا به د هغوی د گناهونو نه څه شی نه کموی »	
57	د اوبو په څکلو کښې ځنی منکرات	« رسول الله ﷺ د ګوډی او یا د غرګی د خولی نه اوبه څکل منع کړی دی » « رسول الله ﷺ د اودریدو په حالت کښې د اوبو د څکلو نه منع کړی ده »
58	د سرو او سپینو زرو په لوښو کښې اوبه څکل	« تاسو د سرو او سپینو زر و په لوښو کښې اوبه مه څښی ، او ورینم مه اغوندی ځکه چه دغه شیان په دنیا کښې د هغوی (کافرانو) لپاره دی او ستاسو لپاره په اخرت کښې دی »

59	<p>« په تاسو کښې دى يو کس په چپ لاس خوراک نه کوى او نه دى پرى اوبه څښى ځکه چه شيطان په چپ لاس خوراک کوى او په چپ لاس اوبه څښى»</p>	<p>په گس لاس باندې اوبه څکل</p>
60	<p>« صله رحمى ختمونكى جنت ته نه شى ننوتلاى ».</p>	<p>د صله رحمى قطع کونكى</p>
61	<p>« د هغه سرى پوزه دى په خاورو ککره شى چه زه د هغه په مخکښى ذکر شم او درود راباندې ونه وائى »، «بخيل هغه انسان دى چه زه د هغه په مخکښى ذکر شم او درود راباندې ونه وائى »</p>	<p>په نبى ﷺ باندې درود نه ويل</p>
62	<p>« چا چه بغير د ښکار او د مالونو د څوکيدارى لپاره نور سپى وسائل نو هره ورځ به ئى دوه قيراطه اجراو ثواب کميرى ». قيراط: د احد د غره په اندازه ثواب ته ويلى کيرى »</p>	<p>د سپو ساتل</p>
63	<p>« يوه ښځه د پشو په وجه جهنم ته ننوتله چه هغه ئى ترلى وه تر دى چه مړه شوه »، « تاسو هغه شى چه روح پکښى وى په نښه کوئ مه »</p>	<p>حيواناتو ته ضرر رسول</p>
64	<p>« ملايکى د هغى قافلى سره نه ملگرى کيرى چه په هغى کښى سپى او يا زنگ وى ».</p>	<p>د څاروو په غاړه کى زنگى (جرس) اچول</p>
65	<p>« کله چه د وليده چه الله تعالى يو گناهگار او فاسق انسان ته سره د گناهونو هغه نعمتونه ورکول چه خوښ ئى وى ، نو دغه بيا استدراج (درجه په درجه گرفتارول) دى او بيا ئى دا ايات ولوسته: ﴿ فَلَمَّا نَسُوا مَا ذُكِّرُوا بِهِ فَتَحْنَا عَلَيْهِمُ أَبْوَابَ كُلِّ شَيْءٍ حَتَّى إِذَا فَرِحُوا بِمَا أُوتُوا أَخَذْنَاهُمْ بَغْتَةً فَإِذَا هُمْ مُبْلِسُونَ ﴾ پس هر کله چه هير کړه دوى هغه خبره چه بيان شوى وه دويته نو راپرانستلى مونږ په دوى باندې دروازى د هر څه تر هغى پورى چه دوى خوشحاله شوه په هغى څه چه دويته ورکړى شوى ؤ نو اونيوول مونږ دوى لره ناگاه نو په دغى وخت کښى دوى نا اميده ؤ (د هر خير نه) ».</p>	<p>فاسق او گناهگار ته چه کله نعمتونه ورکړى شى</p>
66	<p>« دهغه چا چه مقصد او هدف دنيا وى نو الله تعالى به ورله فقر او غريبيى د سترگو په وړاندې ورته وگرځوى، ډله او جماعت به ورله ختم کړى او صرف هغه دنيا به ورله په لاس ورشى چه الله تعالى ورله مقرر کړى ده »</p>	<p>د دنيا سره محبت کول</p>

✱ **د قبر حالات :** قبر د آخرت اولنی منزل او پیر او دی، د کافرانو او منافقانو لپاره د اور یوه کنده ده، او د مؤمنانو لپاره د جنت یوه باغچه ده، په قبر کښی په ځنو گناهونو باندی عذاب ورکول کیږی، لکه: د متیازو نه ځان نه ساتل، چغلی، د غنیمت په مال کښی خیانت کول، دروغ ویل، د لمانځه نه اوده کیدل، د قران پریښودل، زنا، لواطت، سود، د قرض نه اداکول، او یا داسی نور گناهونه، او د قبر د عذاب نه ځینی نیک عملونه انسان ته نجات ورکوی، لکه: هغه نیک عمل چه خالص د الله لپاره وی، د قبر د عذاب نه پناه غوښتل، د سورة الملک لوستل، او د قبر د عذاب نه به ځنی خلک محفوظ وی، لکه: شهید، د الله په لار کښی څوکیدار، هغه څوک چه د جمعی په ورځ مړ شی، او یا د خیتی په مرض مړ شی او یا داسی نور.

✱ **په شپیلی کښی پوکی کول :** دا یو لوی ښکر دی چه اسرافیل تیار په خوله کښی نیولی او د انتظار په حالت کښی دی چه کله به ورته د شپیلی د وهلو حکم کیږی : **د هلاکولو شپیلی :** الله تعالی فرمائی : ﴿ **وَيَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ فَمَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ إِلَّا مَنْ شَاءَ اللَّهُ** ﴾ سورة النمل ۸۷ .
ترجمه : او (کله چی) په شپیلی کښی پو کړی شی ټول هغه (شیان) به چی په آسمانونو او په ځمکه کښی دي بیخوده شی، پرته د هغه چا چی الله یی اراده وکړی.
نو ټول عالم به دری وری شی او بیا به څلویښت کاله وروسته د مخلوقاتو د راپورته کولو لپاره دوهمه شپیلی وهلی کیږی چه الله تعالی فرمائی : ﴿ **ثُمَّ نُفَخَ فِيهِ أُخْرَىٰ فَإِذَا هُمْ قِيَامٌ يَنْظُرُونَ** ﴾ سورة الزمر ۶۸ .
ترجمه : بیا به په شپیلی کښی بل ځلی پو کړی شی، نو په دغه وخت کښی به ټول ودریږی او په انتظار کښی به وی.

✱ **دوباره ژوندون :** بیا به الله تعالی باران رابښکته کړی نود شا د اخرنی بند (عجب الذنب نومی هډوکی) نه به جسدونه راشنه شی، او دا هغه نوی ژوند دی چه وروسته تری بیا مرگ نشته، او خلک بغیر د پایزار نه او برمند لغر راپورته کیږی، ملایکی او پیریان به وینی، او د خپلو عملونو موافق به راپورته کیږی.

✱ **حشر :** الله تعالی به ټول مخلوقات د حساب لپاره په هغه لویه ورځ کښی راجمع کوی چه پنځوس زره کاله اوږده ده، دوی ته به د دنیا ژوند یو ساعت ښکاره شی، او لمر به د یو میل په اندازه نږدی وی، او خلک به د خپلو عملونو موافق په خپلو خولو کښی ډوب وی، په دغه ورځ کښی به ضعیفان او متکبران خلک جگړی کوی، او کافران به د خپلو ملگرو شیطانانو او اندامونو سره لاس په گریوان وی، او ځنی کافران به په نورو باندی لعنت وائی، او ظالمان خلک به په خپلو لاسونو باندی چک لگوی (خولی لگوی)، او جهنم به په اوپا زره ځنځیرونو باندی رابښکلی کیږی، چه په هر ځنځیر او واگی پوری به ئی اوپا زره ملایکی نښتی وی او راکش کوی به ئی، کله چه کافران دغه جهنم ووینی نو د خپل نفس نه د فدیو ورکولو او یا د خاوری کیدو ارمان به وکړی، او گناهگاران: لکه زکات خور، نو د دوی مالونه به د جهنم په اور باندی گرمیږی او دوی به پری داغلی کیږی، او تکبر کونکی خلک به الله تعالی د میړانو په شکل کښی راپورته کړی، او دوکه کونکی، د غنیمت په مال کښی خیانت کونکی او غصب کونکی خلک به رسوا کړی شی، غل به خپله غلا راوړی، او پټ رازونه به ښکاره شی، او متقیان خلک به د ویری نه محفوظ وی بلکه دوی باندی به دغه ورځ د ماسپښین د لمانځه په اندازه تیره شی.

✱ **شفاعت :** لوی شفاعت په نبی ﷺ پوری خاص دی، چه د خلکو نه د محشر لوی مصیبت لری شی او حساب شروع شی، او بل قسم عام شفاعت دی چه نبی ﷺ او نور انبیاء علیهم السلام ټول پکښی شریک دی، لکه: د جهنم نه د مؤمنانو راویستل او یا د هغوی ددرجو اوچتول.

* حساب : خلک به ټول الله تعالی ته صفونه صفونه پیش کیری، نو دوی ته به خپل عملونه بنائی او د عملونو، عمر، ځوانی، مال، علم، و عدی، نعمتونو، غوړونو، سترگو، او د زړه ټپوس به تری کوی، نود کافرانو او منافقانو سره به د ټولو مخلوقاتو په مخکی د رسوا کولو په خاطر او د حجت قائمولو په خاطر حساب کیری، او په دوی باندی به دثبوت او د اقرار کولو لپاره خلک زمکه، ورځی، شپي، مالونه، ملایکی او اندامونه گواهان کړی، او مؤمن به د الله تعالی سره ځانله شی او په خپلو گناهونو به اقرار وکړی، تر هغی پوری چه هغه په خپل ځان باندی د هلاکت گمان وکړی نو الله تعالی به ورته ووائی: (چه ما درباندي په دنیا کښی پرده اچولی وه او اوس درته مغفرت کوم) او اول به د رسول الله ﷺ امت سره حساب کیری، او په عملونو کښی به اول د لمانځه متعلق حساب کیری، او بیا به د وینو په باره کښی حساب کیری.

* د عملنامو تقسیم : بیا به عملنامی تقسیم شی نو خلک به د کتاب په شکل کښی عملنامی واخلی، الله تعالی فرمائی: ﴿لَا يَغَادِرُ صَغِيرَةً وَلَا كَبِيرَةً إِلَّا أَحْصَاهَا﴾ سورة الكهف 49. **ترجمه :** نه پریردی وری گناه لره او نه لوی گناه لره مگر ټول ئی راگیر کړی دی، لیکن مؤمن به په ښی لاس عملنامه اخلی کافر او منافق ته به د شاله خوا نه په چپ لاس ورکولی کیری.

* د عملونو تل : بیا به د خلکو عملونه په حقیقی تله باندی چه دوه طرفونه لری، تللی کیری دی لپاره چه هر چا ته د خپل عمل بدله ورکړی شی، او په نیکو عملونو به دغه تله درنیری کوم چه خالص د الله لپاره شوی وی، او بعضی هغه عملونه چه تله پری درنیری: کلمه طیبه، ښایسته اخلاق، ذکر، لکه: الحمد لله، سبحان الله وبحمده، سبحان الله العظيم، او د خلکو سره به د هغوی د نیکو عملونو او گناهونو موافق فیصله کیری.

* حوض : بیا به مؤمنان حوض ته ورځی او چا چه د هغی نه اوبه وڅکلی نو چیرته به بیا تری نشی، او د هر نبی لپاره به حوض وی لیکن د رسول الله ﷺ حوض پکښی د ټولو نه لوی دی، چه د دغی حوض اوبه به د شیدو نه سپینی وی، اود شهو نه به خوری وی، او د مشکو او عنبر نه به ډیری خوشبویه وی، او گلاسونه به ئی د ستورو په حساب د سرو او سپینو زرو نه جوړ شوی وی، او د دغی حوض اوږد والی به د اردن د (ایله) نومی ځای نه نیولی تر (عدن) پوری وی او اوبه به ورته د کوثر د نهر نه راځی.

* د مؤمنانو امتحان : د حشر په اخری وخت کښی به کفار خپلو خدایانو پسی روان شی چه په دنیا کښی ئی ورله عبادت کولو، نود گډو او بزو د رمو په شان به ئی ډلی ډلی په خپلو ښپو او یا پرمخ جهنم ته داخل کړی، نو محشر کښی به صرف مؤمنان او منافقان پاتی شی، نو الله تعالی به ورته ووائی چه د څه شی انتظار کوئ تاسو، نو دوی به ووائی چه مونږ د خپل رب انتظار کوو، نو دوی به خپل رب د ساق (پندی) نه وپیژنی کله چه الله تعالی خپله پندی ښکاره کړی (لکه څرنگه چه د هغی د شان سره لایق وی) نو ټول به سجده باندی پریوځی ماسوا د منافقینو نه لکه څرنگه چه الله تعالی فرمائی: ﴿يَوْمَ يُكْشَفُ عَنْ سَاقٍ وَيُدْعَوْنَ إِلَى السُّجُودِ فَلَا يَسْتَطِيعُونَ﴾ سورة القلم 42. **ترجمه :** هغه ورځ چه ښکاره به کړی شی پندی او رابلی کیری به دوی سجدی ته نو طاقت به نه لری دوی. بیا به دوی الله پسی روان شی نو پل صراط به جوړ شی نو مؤمنانو ته به رڼا ورکړی شی اود منافقانو رڼا به مړه شی.

* پل صراط : دا به په جهنم باندی لگیری او مؤمنان به پری جنت ته تیریږی، رسول الله ﷺ د هغی ډیر صفتونه ذکر کړی دی، (مدحضه مزلة، علیه خطاطيف و کلايب کشوک السعدان، ...أدق من الشعر وأحد من من السيف) مسلم، دغه پل به ډیر ښویونکی وی په هغی به د کبری اوسپنی په شکل غشی نصب شوی وی (چه انسان به ځان ته راکش کوی)، او د (سعدان) د بوتی د اغزو په شان د اوسپنی اغزی به پری لگیډلی وی د وینسته نه به ډیر نری وی او د توری نه به ډیر تیره وی.

په دغه ځای کښې به مؤمنانو ته د دوی د عملونو موافق رڼا ورکړې شي چه ټولو نه زیاته رڼا به د غرونو په اندازه وی او کمه رڼا به د بڼې د لویې گوتې پورې وی، نو دغه رڼا به دوی ته پل صراط روښانه کړی نو دوی به د خپلو عملونو په اندازه په پل صراط باندې تیرېږي، نو څه مؤمنان به د سترگو د رف په شان تیرېږي، او څه به د بریښنا په شان تیرېږي، او څه به د باد په شان تیرېږي، او څه به د مرغانو په شان تیرېږي، څه به د تیزو اسونو په شان تیرېږي، څه به د اوسانو په شان تیرېږي، **(فناج مسلم ومخدوش مرسل ومکوس فی جهنم)** متفق علیه، نو ځنی به په سلامتیا سره نجات حاصل کړی، ځنی به زخمی کړی او بیا به پریښودلی شي، او ځنی به د جهنم اور ته پرمخې غورځولی کړی، او دمنافقانو لپاره به رڼا نه وی، دوی به واپس شي نو د دوی او د مؤمنانو په منځ کښې به دیوال جوړ شي، بیا به دوی په پل صراط باندې د تیریدلو اراده وکړی نو جهنم ته به وغورځیږي.

* جهنم (دوزخ) : کفار به جهنم ته داخل شي بیا به نافرمان مؤمنان ورته داخل شي او بیا به منافقین، او په ۱۰۰۰ کښې به ۹۹۹ کسان جهنم ته ننوځي، او د هغی به اوه دروازی وی، او د جهنم اور د دنیا د اور نه ۷۰ چنده زیات گرم دی، د کافرانو جسدونه به پکښې دومره لوی شي چه د یوی اوړی نه به د بلی اوړی پوری پری دری ورځی رفتار کیدای شي او دا په دی خاطر چه پوره عذاب وڅښی، او غاښونه به ئی د احد دغره په اندازه لوی وی، پوستکی به ئی کلکیري لیکن بیا به ورته د عذاب ورکولو په خاطر نور تازه پوستکی ورکړی شي، ځکل به ئی د جهنم گرمی اوبه وی چه کولمی به ورله تکرې تکرې کوی، او خوراک به ئی زقوم، وینی او زوی وی، په دوی کښې به پیر کم عذاب والا هغه انسان وی چه د بڼیو لاندی به ئی سکر وټی ایښودلی کړی چه د هغی نه به ئی ماغزه خوټیږي، په دغی جهنم کښې به پوستکی ورټیږي او ویلی کړی به، او یا به پرسیري، او په جهنم کښې به پرمخې رابنګل وی، ځنځیرونه او ځلونی به وی، بیخ ئی پیر ژور دی که یو ماشوم ورته وغورځیږي نو کله چه د جهنم بیخ ته رسیري نو په هغی به ۷۰ کلونه تیر شوی وی، د هغی خشاک او لرگی به کافران او گټی وی، او هوا به ئی پیره گرمه وی، او سیوری به ئی د لوگی وی، لباس به ئی د اور وی، هر شی به خوری او هیڅ شی به نه پریږدی، پیر زیات غصه به وی او هڅاری به کوی پوستکی به سوزی، هډوکو او زرونو ته به اور رسیري.

* پل (قنطرة) : رسول الله ﷺ فرمائی: مؤمنان به د جهنم نه نجات حاصل کړی نو د جنت او جهنم په منځ کښې به په پل باندې رابند کړی شي، نو د ځنو لپاره به د ځنو نه د ظلم بدلې واخستلی شي چه په دنیا کښې ئی یو په بل باندې کړی وو، کله چه ښه صفا او پاک شي نو بیا به ورته د جنت د ننوتلو اجازت وشي، زما دی په هغه ذات قسم وی چه زما روح د هغی په لاس کښې دی هر یوکس ته به په جنت کښې خپل کور د دنیا د کور نه ښه معلوم وی. بخاری روایت کوی.

* جنت : د مؤمنانو د اوسیدو ځای دی، آبادی ئی د سپینو او سرو زرو ده، پلستر ئی د مشکو دی، کانی او شگه ئی ملغری او یاقوت دی، او خاوره ئی زعفران دی، اته 8 دروازی لری، چه سور به ئی د دری ورځو د مزل په اندازه وی، لیکن دغه دروازی به د خلکو نه ډکی وی، په هغی کښې سل درجی دی چه د دوو درجو په منځ کښې د زمکی او د اسمان په اندازه فاصله ده، او په ټولو کښې بهترین جنت فردوس دی، چه د هغی نه نورو جنتونو ته نهرونه بهیږي، او د هغی چت د الله تعالی عرش دی، د شهسو، شدو، شرابو او اوبو نهرونه به پکښې بهیږي، مؤمن چه څرنگه غواری هغی طرف ته به ئی روانوی، خوراکونه به ئی همیشه او نږدی وی، په هغی کښې به د ملغری نه د خیمی په شکل کښې یو مانی (بنگله) وی چه شپيته میله پر اختیا به لری چه د هغی په هر طرف کښې به بیبیانی او حوری وی، بی ږیری او تورو سترگو والا به وی، ځوانی او جامی به ئی نه ختمیږي، نشی او ډکی متیازی او نوره گندگی به پکښې نه وی، برمنځی به ئی د سرو زرو وی، او خولی به ئی د مشکو په شان وی، بڼخی ئی پیری ښایسته باکری د نسب خاوندانی او همزولی وی، اول به ورته رسول الله ﷺ او بیا نور انبیاء علیهم السلام ننوځي، پیره کمه اندازه چه څوک د یو شی طلب وکړی نو د هغی شی لس چنده نعمت به ورکړی شي، د هغوی خدمت گاران به د اسی ښایسته هلکان وی لکه د خورو ملغرو په شان، او په ټولو کښې لوی نعمت د الله تعالی دیدار، رضامندی، او همیشوالی دی.

فهرس الکتاب

0	سریزه	0
1	دقرآن کریم د لوستلو فضیلت	1
3	دی سورت ته فاتحه	2
4	دقرآن کریم	3
67	د مسلمان د ژوند په ارتباط مهم او ضروری سوالونه	4
88	د زړه عملونه القلوب	5
100	(د عبدالله او د عبدالنبي) په مینځ کښی آرامه مناظره او سوال او جواب	6
117	داسلام ارکان او بناگانی د شهادت کلمه (لااله الاالله)	7
119	د رسالت کلمه (دا گواهی او شاهی کول چه محمد ﷺ د الله تعالی پیغمبر دی)	8
121	د طهارت (د اودس غسل او تیمم مسائل)	9
126	د هغی وینی احکام چه په طبیعی طور د بنخونه خارجیزی	10
129	په اسلام ک د بنخی مرتبه او درجه	11
134	لمونځ	12
142	د زکات مسائل	13
146	د روژی مسائل	14
150	د حج او عمری احکام	15
155	مختلفی فایدی	16
161	شرعی او مسنون دمونه	17
169	د دعاء آداب او فضیلت	18
171	ځنی ضروری دعاگانی چه یادول یی په کار دی	19
176	فایده مند تجارت	20
178	دسهار او د ماښام انکار	21
180	هغه دعاگانی او کارونه چه لوی اجراو ثواب لری	22
187	هغه کارونه چه منع تری شوی ده	23
192	ابدی سفر	24
	د اوداسه طریقه	
	د لمانځه طریقه	
	د علم سره عمل ضروری او لازم دی	

د اوداسه طریقه

لمونځ په غیر د اودس نه نه صحیح کیری، او په پاکو اوبو باندی اودس کول لازم او ضروری دی، او پاکي اوبه هغی ته وائی چه په خپل اصلی خلقت باندی پاتی وی، لکه د سمندر، کوهیانو، چینو، او نهرونو اوبه.
پاملرنه: لری اوبه مجرد د پلیتی او نجاست د گلیډو په وجه پلیتیری، او ډیری اوبه هغه دی چه د (۲۱۰) لټرو نه زیاتی وی، تر هغه وخت پوری نه پلیتیری، تر څو دغه نجاست د اوبو رنگ یا خوند او یا بوی بدل کړی نه وی.

د اودس شروع به په بسم الله باندی کوی، او په هر اودس کبني د مرونونو پوری د لاسونو پریمنځل مستحب دی، لیکن د هغه چا لپاره د لاسونو پریمنځل ضروری دی چه د خوب نه راپاڅیری.
ملاحظه: د اوداسه د ټولو اندامونو پریمنځل د دری ځلی نه زیات مکروه دی.

بیا به خوله پریمنځی لیکن یو کرت (خل) واجب دی، او دری کرتی (خلی) غوره دی.
ملاحظه: ۱- د مضمضی (د خولی د پریمنځلو) په وخت کبني فقط خولی ته اوبه اچول او بیا تری ویستل کافی نه دی، بلکه په خوله کبني د اوبو بشورول ضروری دی. **۲-** د خولی د پریمنځلو په وخت کبني د مسواک استعمالول مستحب دی.

بیا به پوزی ته اوبه اچوی لیکن یو کرت (خل) واجب دی او دری کرتی (خلی) غوره دی.
ملاحظه: مجرد پوزی ته اوبه داخلول کافی نه دی بلکه په تنفس سره د پوزی منځ ته د اوبو راښکل او بیا ئی خارجول ضروری دی، بیا یو کرت پوزی ته اوبه اچول واجب دی او دری کرتی غوره دی.

بیا به مخ پریمنځی لیکن یو کرت پریمنځل نی واجب دی، او دری کرتی مستحب دی.
 او د مخ هغه حد او مقدار چه پریمنځل نی فرض دی: په عرض سره د یو غور نه نیولی د بل غور پوری دی، او په اوردوالی سره د زنی نه نیولی د وینستو د شنو کینو تر ځای پوری دی.
ملاحظه: د کبني رپیری تخلیول (خلالول) مستحب دی او د رنگی (سپکی) رپیری تخلیول واجب دی.

بیا به خپل لاسونه د گوتو نه نیولی تر څنگلو پوری پریمنځی، لیکن یو ځل پریمنځل نی فرض دی او دری ځلی مستحب او غوره دی.
ملاحظه: په پریمنځلو کبني د بنی لاس مخکی په چپ لاس باندی سنت دی.

بیا به ټول سر مسحه کړی او خپلی دوه سبابی (کنځلو) گوتی به د غورونو په سورویو کبني داخل کړی او په غټو گوتو به د غورونو ښکاره طرفونه مسحه کړی، او مسحه به صرف یو کرت کوی.
ملاحظه: ۱- د سرهغه برخه چه مسحه کول نی فرض دی د تندی نه نیولی تر څټه پوری ده. **۲-** په هغی وینستو باندی مسحه کول فرض نه دی کوم چه زنگیری (ځورنده وی). **۳-** کله چه وینسته نه وی نو د سر په پوستکی به مسحه کوی. **۴-** د غورونو شاته چه کوم سپین ځای ښکاری هغه به هم مسحه کوی.

بیا به د گټو (بجلکو) پوری ښپی پریمنځی لیکن یو ځل پریمنځل نی فرض دی او دری ځلی مستحب دی.

ضروری لارښودنی:

- ۱- د اوداسه اعضاء (اندامونه) څلور دی: **(أ)** د خولی، پوزی او مخ پریمنځل. **(ب)** د لاسونو پریمنځل. **(ج)** د سر او غورونو مسحه کول. **(د)** تر گټو (بجلکو) پوری د ښپو پریمنځل. او په ترتیب سره د دی اندامونو پریمنځل فرض دی، او په دی کبني د یو اندام مخکی کول په بل باندی اودس فاسدوی.
- ۲- په پرله پسې او متصله توگه د اندامونو پریمنځل فرض دی او که څوک دومره تاخیر وکړی چه مخکنی اندام وچ شی نو بیا اودس فاسدیری.
- ۳- د اودس نه وروسته د دی دعاء ویل سنت دی: **((أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُ اللَّهِ وَرَسُولُهُ))** دا گواهی کوم چه بیله یو الله بل دعادت ور او حقدار معبود نشته او محمد ﷺ د الله تعالی بنده او پیغمبر دی.

د لمانځه طريقه

کله چه د لمانځه اراده وکړی نو د قیام په حالت کېنې به (الله اکبر) وائی، لیکن امام به ټول تکبیرونه مقتدیانو ته د اوریدلو په خاطر په جهر باندې وائی، او نور خلک به ئی په پټه باندې وائی، او د تکبیر د شروع کولو په وخت به خپل لاسونو د اوږو برابر اوچت کړی، او مقتدی به د امام د تکبیر کولو نه وروسته تکبیر کوی.

ملاحظه: په قولی او زبانی رکن کېنې په دومره اندازه جهر کول واجب دی چه لمونځ کونکی ئی خپل خان ته واوروی، تر دی چه په خفیه لمونځ کېنې به هم داسی کوی، او ادنی درجه د جهر دا ده چه بل څوک ئی واوروی، او ادنی درجه د خفیه ویلو دا ده چه خپل نفس ئی واوروی.

په بنی لاس باندې به چپ لاس ونیسی او دسینې لاندې به ئی کیردی، او د سجدی ځای ته به گوری، او بیا به په هغی دعاء باندې لمونځ شروع کړی چه په احادیثو کېنې راغلی دی لکه: **سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ وَتَبَارَكَ اسْمُكَ وَتَعَالَى جَدُّكَ وَلَا إِلَهَ غَيْرُكَ**، بیا به اعدو بالله او بسم الله وایی او په دغی ټولو شیانو باندې به جهر نه کوی، بیا به سورت فاتحه وائی، او په جهری لمونځ کېنې په مقتدی باندې د سورت فاتحی ویل فرض نه دی، لیکن د امام په سکتو کېنې ورله د فاتحی لوستل غوره دی، او په سری (پټ) لمونځ کېنې به سورت فاتحه خامخا لولی، بیا به د قران کریم هغه سورت وائی چه ده ته اسان وی، او امام به د سهار لمونځ او د مابنم او ماخوستن اولنی دوه رکعتونه په جهر سره وائی، او په نورو لمونځونو کېنې به قرات په پټه باندې وائی.

ملاحظه: د قران کریم د ترتیب موافق د سورتونو لوستل مستحب دی او د هغی عکس (سرچپه) کول مکروه دی، او په یو سورت کېنې د کلماتو او یا د آیاتونو مخکی کول او وروسته کول حرام او ناروا دی.

بیا به الله اکبر ووانی لاسونه به اوچت کړی او رکوع به وکړی، او د رکوع په حالت کېنې به لاسونه په زنگونانو باندې ردی لکه چه هغه یی نیولی وی، او گوتی به ئی خوری کړی وی، او شا به ئی همواره کړی وی او خپل سر به ورسره برابروی، او بیا به درې ځلی (سبحان ربی العظیم) وائی او د رکوع په راگیرولو سره رکعت نیول کیری (راگیریری).

ملاحظه: د الله اکبر او د (سمع الله لمن حمده) د ویلو وقت د رکوع نه د اوچتیدلو او انتقال کولو وخت دی، مخکی والی او وروسته والی به پکېنې نه کوی، او په ټولو تکبیرونو کېنې به داسی طریقه کوی او که قصدا ئی وروسته کړی نو لمونځ پری فاسدیری.

بیا به سر اوچت کړی او سمع الله لمن حمده به ووانی او لاسونه به اوچت کړی، کله چه په اعتدال سره ودریده نو (ربنا ولک الحمد حمدا کثیرا طیباً مبارکاً فیہ ملء السموات و ملء ما شئت من شیء بعد...) به تر اخره پوری ووانی.

ملاحظه: د (ربنا ولک الحمد) د ویلو وخت د رکوع نه وروسته د قومی حالت دی یعنی کله چه د رکوع نه وروسته ودریده نو بیا به دغه دعا وائی او تر څو پوری چه نیغ ودریدلی نه وی نو دغه دعا به نه وائی.

بیا به سجدی ته ځی او الله اکبر به وائی، خپلی متی به د اړخونو نه او خپته به د ورنونو نه جدا ساتی، او لاسونه به د اوږو برابر ردی، اود بشپو او لاسونو گوتی به قبلی ته برابروی، بیا به درې ځلی (سبحان ربی الاعلی) وائی.

ملاحظه: په اوو اندامونو باندې سجده کول فرض دی: د دواړو بښپو گوتی، زنگنان، لاسونه، تندی او پوزه، او که څوک په قصد سره په بعضی اندامونو سجده کول پریردی نو لمونځ ئی باطلیری او که په عذر سره وی نو بیا نه فاسدیری.

بیا به سر اوچت کری په داسی حالت کبئی چه الله اکبر به وائی او کبیینی به: او د کیناستلو دوه صحیح طریقی دی: (۱) د چپی بڼپی خورول او بیا په هغی باندی کیناستل، او د بڼی بڼپی اودرول او قبلی ته د گوتو ماتول. (۲) د دواړو خپو ودرول او گوتی ئی قبلی ته برابرول او په کناټو باندی کیناستل.

او د سجدو په منځ کبئی به دری ځلی (رب اغفرلی) وائی، او د دی دعا زیاتول ورله هم جایز دی: (وارحمنی واجبرنی وارفعنی وارزقنی وانصرنی واهدنی وعافنی واعف عنی).

بیا به د اولی سجدی په شان دوهمه سجده کوی بیا به د تکبیر په حالت کبئی سر اوچت کری، او په بڼپی به نیغ ودریزی، نو دوهم رکعت به هم د اول رکعت په شان وکری.

ملاحظه: د سورت فاتحی د ویلو ځای قیام دی، او که د نیغ ودریدلو نه ئی مخکی په قراعت باندی شروع وکړه نو دوباره به ئی اعاده کوی، او که د قیام په حالت کبئی اعاده ونکری نو لمونځ ئی بیا باطل دی.

کله چه د دوو رکعتونو نه فارغه شی نو بیا به د اول تشهد لپاره په داسی حالت کبئی کبیینی چه چپه بڼپه به ئی غورولی وی، بڼی لاس به په بڼی وراڼه باندی او چپ لاس به په چپ وراڼه باندی کیردی، خنصر (کوچنی) او بنصر (کوچنی گوتی ته نږدی) گوتی به راټولی کری او دلوی او منځنی گوتو نه به د حلقی شکل جوړ کری او په سبابه (کنخلو) گوتی به اشاره کوی، او تر اخره به التحیات و وائی: **التَّحِيَّاتُ لِلَّهِ وَالصَّلَوَاتُ وَالطَّيِّبَاتُ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ السَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَى عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ.**

آبیا به په دری رکعتیز او څلور رکعتیز لمونځونو کبئی پاڅیری او الله اکبر به وائی، او لاسونه به اوچت کری، او نور لمونځ به هم په همدغی طریقه باندی کوی، مگر قراعت به په پټه وائی او صرف سورت فاتحه به پکبئی وائی.

بیا به د اخری تشهد ویلو لپاره کبیینی لیکن که چیرته دری رکعتیز او یا څلور رکعتیز لمونځ وو نو (د تورک) په شکل به کبیینی چه د هغی یو څو صحیح طریقی دی:

(۱) چپه بڼپه به وغوروی او بڼی طرف ته به ئی د پڼدی نه لاندی اوباسی او بڼی بڼپه

به نیغه ودروی او کناټی به زمکی سره ولگوی. (۲) چپه بڼپه به وغوروی او بڼی طرف ته به ئی د پڼدی نه لاندی اوباسی او بڼی بڼپه به وغوروی او کناټی به زمکی سره ولگوی. (۳) چپه بڼپه به وغوروی او بڼی طرف ته به ئی د وراڼه او پڼدی په

منځ کبئی اوباسی او په کناټی باندی به کبیینی، او تورک به صرف د هغی لمونځ په اخری قعده کبئی کوی چه په هغی کبئی دوه ځله تشهد ویلی کیری، بیا به تشهد تر

اخره پوری ووائی او بیا به درود ووائی: **اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ، اللَّهُمَّ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ.** او په اخیر کبئی د هغی دعاگانو ویل

مستحب دی چه په احادیثو کبئی راغلی چه ځنی ئی دا دی: **أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ عَذَابِ النَّارِ وَعَذَابِ الْقَبْرِ، وَفِتْنَةِ الْمَحْيَا وَالْمَمَاتِ، وَفِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَالِ.** ترجمه: زه پناه غواړم په الله سره

دعذاب د جهنم نه او عذاب دقبر نه، د ژوند او مرگ د فتنو نه او د دجال د فتنی نه.

بیا به بڼی طرف ته سلام وگرځوی او داسی به وائی: السلام علیکم ورحمت الله، او دوهم ځل به چپ طرف ته سلام وگرځوی. کله چه ئی سلام وگرځوو نو په خپل ځای کبئی به هغه دعاگانی او انکار ووائی چه احادیثو کبئی راغلی دی.

د علم سره عمل ضروری او لازم دی

الله تعالیٰ او د هغه پیغمبر ﷺ د هغی علم ډیر قباحت او مذمت بیان کړی چه عمل ورسره نه وی، او همداراز د امت د علماء له خوا هم د دغسی علم ډیره غندنه شوی ده، الله تعالیٰ فرمائی: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِمَ تَقُولُونَ مَا لَا تَعْمَلُونَ﴾ (سورة الصف: ۱-۲). ترجمه: ای مؤمنانو! ولې تاسی هغه (خبرې) وایئ چې (ورباندې) عمل نه کوئ، د الله په نزد دلوی قهر سبب دی هغه شی چې وایئ او (ورباندې) عمل نه کوئ.

رسول الله ﷺ فرمائی: (مثال د هغی علم چه عمل پری نه کیږی په شان د خزانی دی چه د الله په لار کښی نه مصرفیږی) رواه احمد، فضیل رحمة فرمائی: (عالم به تر هغی پوری جاهل بللی کیږی چه تر خو ئی په خپل علم باندی عمل نه وی کړی)، مالک بن دینار رحمة فرمائی: (یو سړی به وینی چه په خبرو کی به ئی هېڅ غلطی او لحن نه وی لیکن عمل به ئی ټول غلط او خطا وی.

مسلمان وروره او مسلمانی خوری:

الله تعالیٰ تا ته د دی فایده مند کتاب لوستل اسان کړه لیکن د هغی نتیجه چه هغه د دی کتاب په مضامینو باندی عمل دی باقی پاتی دی.

* تا په دی کتاب کښی د قران کریم د خنی برخی تفسیر ولوسته نو دهغی په معنی باندی د عمل کولو کوشش او محنت وکړه، ځکه چه د رسول الله ﷺ اصحابو به د هغه نه لس ایاتونه ولوستل نو نور ایاتونه به ئی تر هغی وخته پوری نه اخستل چه تر خو پوری به ئی په هغه علم او عمل باندی ځان نه وو پوه کړی چه په دغی ایاتونو کښی به وو، نو هغوی وائی: (چه مونږ علم او عمل دواړه زده کړه). لکه څرنګه چه شریعت دغی خبری ته هڅول کوی، عبد الله بن عباس رضی الله عنه د دی ایت په تفسیر کښی فرمائی: ﴿يَتْلُونَهُ حَقَّ تِلَاوَتِهِ﴾ دهغه تابعداری کوی دوی صحیح تابعداری، فضیل بن عیاض رحمه الله فرمائی: یقینا قران د دی لپاره نازل شوی دی چه خلک پری عمل وکړی لیکن خلکو د قران لوستل د عمل په شان ګرځولی دی.

* لکه څرنګه چه تا په دی کتاب کښی د رسول الله ﷺ ځنی احادیث ولوستل نو د هغی استجابت او عمل کولو ته راودانګه، ځکه چه د دی امت نیکانو خلکو به کله یو مسئله زده کړه نو د هغی تطبیقولو او دعوت ته به ئی د یو بل نه مخکی وردانګل، او دا په دی خاطر چه له یوی خوا د رسول الله ﷺ په دی وینا باندی عمل راشی چه فرمائی: (اذا أمرتکم بامر فأتوا منه ما استطعتم وما نهیتکم عنه فاجتنبوه) رواه البخاری و مسلم. ترجمه: کله چه زه تاسو ته په یو کار باندی حکم وکړم نو په هغی عمل وکړی څومره چه ستاسو طاقت وی، او د کوم څیز نه چه تاسو منع کړم نو د هغی نه ځان وساتی، او له بله پلوه د الله تعالیٰ د هغی سخت عذاب نه ځان وژغورئ چه فرمائی: ﴿فَلْيَحْذَرِ الَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ أَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾ (سورة النور: ۶۳). ترجمه: نو هغه کسان چې د الله له حکم نه تیری کوی، باید وویریري چې له کومې فتنې سره مخامخ شي یا یو دردوونکی عذاب دوی ته ورسیري

◀ او د دی یو مثال ام المؤمنین ام حبیبه رضی الله عنها وه چه د رسول الله ﷺ د دی حدیث روایت کوی، چه هغه فرمائی: (چا چه په یوه ورځ او شپه کښی دولس رکعته لمونځ وکړ نو الله تعالیٰ به ورله د هغی په سبب په جنت کښی کور جوړ کړی) مسلم روایت کوی، نو ام حبیبه رضی الله عنها فرمائی چه ما دغه سنت بیا کله هم نه دی پرینی چه کله می د رسول الله ﷺ نه د احادیث اوریدلی دی.

◀ عبدالله بن عمر رضی الله عنه د دی حدیث روایت کوی چه رسول الله ﷺ فرمایلی دی: (د یو مسلمان لپاره دا مناسب نه دی چه د وصیت کولو یو شی ورسره وی او هغه بیا دری شپي